

Kaikkien maiden proletaarit, liittykää yhteen!

LENIN

TEOKSET

16

JULKAISTAAN
VKP(b):n IX EDUSTAJAKOKOUKSEN
JA SNTL:n NEUVOSTOJEN
II EDUSTAJAKOKOUKSEN
PÄÄTÖKSEN PERUSTEELLA

ИНСТИТУТ МАРКСИЗМА-ЛЕНИНИЗМА
при ЦК КПСС

В. И. ЛЕНИН

СОЧИНЕНИЯ

Издание четвертое

ГОСУДАРСТВЕННОЕ ИЗДАТЕЛЬСТВО
ПОЛИТИЧЕСКОЙ ЛИТЕРАТУРЫ
МОСКВА

NKP:n KARJALAN ALUEKOMITEAN PUOLUEHISTORIAN
INSTITUUTTI — NKP:n KK:n MARXISMIN-LENINISMIN
INSTITUUTIN FILIAALI

V. I. LENIN

TEOKSET

*Suomennos neljännestä
venäjänkielisestä painoksesta*

KARJALAN ASNT:n
VALTION KUSTANNUSLIIKE
PETROSKOI — 1957

V. I. L E N I N

16
O S A

Syyskuu 1909 — joulukuu 1910

ESIPUHE

Kuudestoista osa sisältää ne V. I. Leninin tuotteet, jotka on kirjoitettu vuoden 1909 syyskuun ja vuoden 1910 joulukuun välisenä aikana.

Tämän osan perussisällön muodostavat sellaiset kirjoitukset ja asiakirjat, jotka koskevat taistelua puolueen puolesta, sen vallankumouksellisten periaatteiden puolesta, puolueessa ilmennyttä kahdenlaista opportunistia vastaan: likvidaattoreita, „puolueen suoranaisia vastustajia”, ja otzovisteja, „puolueen salaisia vihamiehiä”, sekä myöskin sovittelijoita vastaan, jotka suojelivat kumpiakkin opportunisteja.

Taistelulle likvidaattoreita — puolueessa ollutta liberaalisen porvariston asiamieskuntaa — vastaan on omistettu seuraavat teokset: „Paljastetut likvidaattorit”, „Likvidaattorien menettelytavat ja bolshevikkien puoluetehävät”, „„Golos Sotsial-Demokrata” ja Tsherevanin”, „Likvidaattorien „Golos” vastustaa puoluetta”.

Kirjoitukset „Otzovismien ja jumalanrakentamisen kannattajain puolueeryhmästä”, „Keskustelua Pietarin bolshevikkien kanssa”, „Häpeällinen romahdus” ja „„Vperjodilaisten” puolueeryhmästä” on suunnattu otzovismia ja ultimatismia vastaan.

Teoksessa „Publisistin kirjoituksia” on arvioitu VSDTP:n Keskuskomitean vuoden 1910 Tammikuun täysistunnon päätöksiä, luonnehdittu sitä taistelua, jota täysistunnossa käytiin likvidaattoreita, trotskilaisia ja sovittelijoita vastaan.

Kirjoitukset „Kansainvälisen sosialistisen toimiston yhdestoista istuntokausi”, „Osuustoimintakysymys Kööpenhaminan Kansainvälisessä sosialistikongressissa”, „Kaksi

maailmaa” ja „Erimielisyydet Euroopan työväenliikkeessä” on suunnattu Euroopan työväenliikkeessä ilmennyttä oppor- tunismia vastaan, II Internationalen johtajien petturipoli- tiikkaa vastaan.

Kirjoitukset „Venäjällä käydyn puolueensisäisen taistelun historiallinen sisältö” ja „Venäjän lakkotilastosta” on omis- tettu vuosien 1905—1907 vallankumouksen kokemuksen tutkimiselle.

Kuudennessatoista osassa julkaistaan kahdeksan asiakir- jaa, jotka on otettu ensimmäisen kerran V. I. Leninin Teoki- siin: „Kirje Caprin koulun oppilaille”, jossa paljastetaan Caprin koulun puoluevastainen toiminta; „Aatteellisesta rappeutumisesta ja hajaannuksesta Venäjän sosialidemokra- tian keskuudessa”; „„Vperjod” ryhmästä”; „Ilmoitus „Rabotshaja Gazetan” julkaisemisesta”; „Avoin kirje kai- kille puoluekantaisille sosialidemokraateille”, jossa on esitelty VSDTP:n Keskuskomitean Tammikuun täysistunnon (1910) jälkeen vallinnutta puolueen sisäistä tilannetta; kaksi ilmoitusta VSDTP:n Keskuskomiteaan. Samoin kuin enem- mistö kuudennentoista osan tuotteista, niin nämäkin asia- kirjat koskevat taistelua puolueen puolesta, taistelua kah- della rintamalla.

Ensi kertaa Teoksiin otettujen kirjoitusten joukossa on Leninin laaja teos „Nykyaikaisen maanviljelyksen kapitalis- tinen järjestelmä”, joka on kirjoitettu vuoden 1910 lopulla. Sen käsikirjoitusta ei ole toistaiseksi kokonaan löydetty. Kirjoituksen loppu, jossa on allekirjoitus: *V. Iljin*, sekä I luvun loppu ja II luvun alku, joita ei ollut, kun teos vuonna 1932 julkaistiin, on nyt löydetty, ja sen vuoksi I, II ja VII luku julkaistaan ensimmäisen kerran täydellisesti.

V. I. LENIN
1910

PALJASTETUT LIKVIDAATTORIT

Lukijoille on tietenkin tunnettua, että viimeksi kuluneen vuoden aikana puolueemme on joutunut tekemisiin sosialidemokratiassa ilmenevän niin sanotun likvidaattoruusvirtauksen kanssa. Likvidaattorit ovat niitä kaikkein pelottomimpia opportunisteja, jotka alkoivat saarnata illegaalisen sosialidemokraattisen puolueen tarpeettomuutta nykyisellä Venäjällä, VSDTP:n tarpeettomuutta. Lukijoille on tunnettua sekin, että taisteluun tätä likvidaattoruusvirtausta vastaan ryhtyi ja tuon taistelun on suorittanut bolshevismi,— suorittanut ainakin siinä määrin, että vuoden 1908 joulukuun Yleisvenäläisessä puoluekonferenssissa¹ likvidaattoruus tuomittiin mitä päättävimmän ja ehdottomimmin menshevikkien sekä bundilaisten erään osan äänestäessä vastaan (bundilaisten toinen osa nousi likvidaattoruutta vastaan).

Kuitenkin menshevistisen puolueryhmän virallinen äänenkannattaja „Golos Sotsial-Demokrata”² ei ainoastaan ole ollut tunnustamatta itseään likvidaattoriseksi, vaan se on päinvastoin esiintynyt koko ajan tavattoman „ylvään ja jalon” näköisenä kieltäen kaiken osallisuutensa likvidaattoruuteen. Tosiasiat ovat näkyvissä. Mutta „Golos Sotsial-Demokrata” on majesteettillisesti hyljeksinyt tosiasioita. Äskettäin ilmestynyt Plehanovin „Dnevnik Sotsial-Demokrata”³ julkaisun 9. numero (elokuu 1909) on erittäin arvokas siksi, että eräs menshevismen johtajista paljastaa siinä likvidaattoruuden lopullisesti. „Dnevnikin” merkitys ei rajoitu siihen, mutta asian tähän puoleen on kajottava ennen kaikkea.

„Proletarin”⁴ 45. numerossa julkaistiin Viipurinpuolen (Pietari) menshevikkien kirje; nämä menshevikit

protestoivat likvidaattori-menshevikkejä vastaan. „Golosin” 14. numerossa (toukokuu 1909) tuo kirje julkaistiin uudelleen, ja *toimitus* huomauttaa: „„Proletarin” toimitus teeskentelee, että se on muka huomannut toverien viipurinpuolelaisten kirjeessä askeleen *poispäin* „Golos Sotsial-Demokrata” lehdestä...”.

Ilmestyy Plehanovin „Dnevnik”. Sen kirjoittaja osoittaa likvidaattoruusaatteiden *koko sisällön* artikkelista, joka on julkaistu ilman mitään toimituksen varausta (ja vieläpä artikkelista, jossa esitetään aivan samoja katsantokantoja, kuin ovat toimituksenkin katsantokannat) „Golosin” 15. numerossa. Plehanov siteeraa tällöin viipurinpuolelaisten kirjettä ja sanoo: „Tämä kirje osoittaa meille, kuinka sellaiset henkilöt, jotka ovat lähteneet pois puolueestamme esittäen tekosyyksi „uuden” työn, toisinaan vaikuttavat laajoihin työväenjärjestöihin” („Dnevnikin” 10. sivu). Se on juuri se „tekosyy”, jonka „Golos” on aina esittänyt! „Tuollainen vaikutus”, jatkaa Plehanov, „ei ole suinkaan sosialidemokraattista vaikutusta; tuo vaikutus on hengeltään aivan vihamielistä sosialidemokratialle” (s. 11).

Plehanov siis siteeraa viipurinpuolelaisten kirjettä „Golos Sotsial-Demokrata” julkaisun 15. numeroa *vastaan*. Kysymme lukijalta, *kuka sitten todellisuudessa „teeskentelee”?* „Teeskentelikö” „Proletari” syyttäessään „Golosia” likvidaattoruudesta, vai *teeskentelikö* „Golos” kieltäessään kaiken yhteytensä likvidaattoruuteen?

„Golosin” toimitus on saatu kiinni *kirjallisesta epärehellisyydestä*, sen on paljastanut äskeinen toimituksen jäsen Plehanov.

Mutta siinä ei ole vielä läheskään kaikki.

„Golosin” 15. numerosta (kesäkuu 1909), artikkelista, jonka on allekirjoittanut *F. Dan*, löydämme lausunnon, että puolueyhmiin kuulumattomuuden maine varjelee „Pravdaa”⁵ „typeriltä ja ilmeisen epärehellisiltä syytöksiltä likvidaattoruudesta” (s. 12). Vahvemmin ei voida sanoa. On vaikea saada kasvoilleen tuon ylevämpää, tuon jalompaa suuttumuksen ilmettä sen johdosta, että „Golosia” syytetään likvidaattoruudesta.

Ilmestyy Plehanovin „Dnevnik”. Kirjoittaja osoittaa „Golosin” 15. numeron eräästä artikkelista likvidaattoruusaatteiden *koko sisällön* ja sanoo näitä aatteita kannattavista menshevikeistä: „Miksi pitää loukkaantua siitä, että

moititaan likvidaattoruudesta, kun kerran todellisuudessa sinussa on tuota vikaa hyvinkin paljon?" (s. 5). „Toveri S:ää 6" („Golosin" 15. numerossa julkaistun ja Plehanovin käsittelemän artikkelin kirjoittajaa) „ei ainoastaan voida, vaan pitääkin syyttää likvidaattoruudesta, sillä se suunnitelma, jota hän kirjeessään esittelee ja puolustaa, ei tosiaankaan ole mitään muuta kuin puolueemme likvidoinnin suunnitelma" („Dnevnik", s. 6). Ja tämä tov. S. puhuu artikkelissaan suoraan olevansa solidaarinen „Kaukasian edustajistolle", s.o. „Golosin" toimitukselle, jolla, kuten tunnettua, oli tässä edustajistossa kaksi valtakirjaa kolmesta.

Plehanov jatkaa:

„Tässä täytyy valita: *joko* likvidaattoruus *tahi* taistelu sitä vastaan. Kolmatta mahdollisuutta ei ole. Näin sanoesani tarkoitan tietysti sellaisia tovereita, jotka eivät valvo henkilökohtaisia etujaan, vaan yhteisen asiamme etuja. Niille, jotka valvovat henkilökohtaisia etujaan; niille, jotka ajattelevat vain vallankumouksellista virkakiipeilyään,— onhan sellaista kiipeilyä olemassa! — niille tietenkin on olemassa kolmaskin ulospääsy. Tämän kaliiperin suuret ja pienet miehet voivat ja heidän täytyykin nykyään luovia likvidaattoruus- ja antilikvidaattoruusvirtauksen välillä; nykyoloissa heidän täytyy kaikin mokomin kierrellä suoran vastuun antamista kysymykseen, onko taisteltava likvidaattoruutta vastaan; heidän täytyy vältellä tuota vastausta „turvautuen tyhjiin vertauskuviin ja hypoteeseihin", sillä eihän vielä tiedetä, kumpi virtaus pääsee voitolle — likvidaattorien vaiko antilikvidaattorien virtaus,— mutta näiden viisaiden diplomaattien tekee mieli olla joka tapauksessa läsnä juhliissa: he haluavat hinnalla millä hyvänsä olla voittajien puolella. Toistan, tällaisille henkilöille on olemassa kolmaskin ulospääsy. Mutta tov. S. lienee kansani samaa mieltä, kun sanon, etteivät nämä ole oikeaa väkeä, vaan ainoastaan „sätkynukkeja". Heistä ei kannata puhua: he ovat synnynnäisiä opportunisteja; heidän miilauselmanaan on: — „mitä suvaitsette?" " („Dnevnik", ss. 7—8).

Tällaisesta sanotaan: hieno vihjaus... karkeaan asiaan. Viides, viimeinen näytös, ensimmäinen kohtaus. Näyttämöllä ovat „Golosin" toimittajat, kaikki, paitsi yhtä. Toimittaja N. N., kääntyen yleisön puoleen erikoisen ylevin ilmein:

„meitä vastaan tehdyt syytökset likvidaattoruudesta eivät ole ainoastaan typeriä, vaan ne ovat *ilmeisen epärehellisiä*”.

Toinen kohtaus. Samat ja „hän”, „Golosin” toimittaja, joka vastikään erosi onnellisesti toimituksesta ⁷ (ei ole huomauttavinaan ketään toimittajia ja puhuu kääntyen toimitukselle solidaarisen avustajan, S:n puoleen): „Joko likvidaattoruus tahi taistelu sitä vastaan. Kolmas ulospääsy on vain vallankumouksellisilla virkakiipeilijöillä, jotka luovivat, välttelevät suoran vastauksen antamista, odottelevat, kumpi pääsee voitolle. Tov. S. lienee kanssani samaa mieltä siitä, etteivät nämä ole oikeaa väkeä, vaan sätkynukkeja. Heistä ei kannata puhua: he ovat synnynnäisiä opportunisteja; heidän mielilauselmanaan on — „mitä suvaitsette””.

Kunhan eletään, niin sittenpä hän nähdään, onko „tov. S.”, kollektiivis-menshevistinen tov. S., todellakin samaa mieltä Plehanovin kanssa vai katsooko hän paremmaksi säilyttää itselleen johtajiksi joitakin sätkynukkeja ja synnynnäisiä opportunisteja. Erään asian voimme sanoa varmuudella jo nyt: jos Plehanov ja Potresov (Plehanovin lausunnon mukaan „vakaumuksellinen likvidaattori”, „Dnevnikin” 19. sivu) sekä „sätkynuket” mielilauselmineen „mitä suvaitsette?” selittäisivät täydellisesti katsantokantansa menshevikkityöläisille, niin tuskinpa näiden keskuudesta löytyy sadasta *yhteensä* kymmentäkään, jotka *kannattaisivat* Potresovia tai *kannattaisivat* „mitä suvaitsette”-kannan edustajia. Siitä voi mennä takuuseen. Plehanovin kirjoitus on riittävä loitontamaan menshevikkityöläiset sekä Potresovista että „mitä suvaitsette”-kannan edustajista. Meidän tehtävänämme on pitää huoli siitä, että menshevikkityöläiset, varsinkin ne, jotka eivät juuri ole alttiita vastaanottamaan bolshevikkien propagandaa, *tutustuisivat* täydellisesti Plehanovin „Dnevnikin” 9. numeroon. Meidän tehtävänämme on pitää huoli siitä, että menshevikkityöläiset ryhtyvät nyt vakavasti ottamaan selville toisaalta Plehanovin ja toisaalta Potresovin ja „mitä suvaitsette”-kannan edustajain välisen erimielisyyden *aatteellisia perusteita*.

Tästä erikoisen tärkeästä kysymyksestä Plehanov antaa „Dnevnikin” 9. numerossa myös erittäin tärkeää aineistoa, mutta se ei ole läheskään, ei läheskään riittävää. „Eläköön „yleinen rajankäynti”!”, huudahtaa Plehanov

tervehtien sitä, kun bolshevikit tekevät rajat selviksi anarko-syndikalistien kanssa (niin Plehanov nimittää otzovistejamme, ultimatistejamme ja jumalanrakentajiamme), ja sanoo, että „meidän, menshevikkien, pitää tehdä rajat selviksi likvidaattorien suhteen” („Dnevnikin” 18. sivu). Luonnollisesti me, bolshevikit, jotka olemme itsellämme jo vetäneet *yleisrajan*, yhdymme kaikesta sydämestämme tähän vaatimukseen yleisen rajankäynnin suorittamisesta menshevistisen puolueryhmän sisällä. Tulemme kärsimättömästi odottamaan tätä menshevikkien yleistä rajankäyntiä. Me katsomme, *missä* heidän yleisrajansa tulee kulkemaan. Katsomme, onko se todella oleva *yleisraja*.

Menshevikkien keskuudessa likvidaattoruuden takia tapahtuneen jakaantumisen Plehanov kuvaa organisaatiokysymyksessä tapahtuneeksi jakaantumiseksi. Mutta samalla hän esittää aineistoa, joka osoittaa, ettei asia rajoitu lähimainkaan organisaatiokysymykseen. Plehanov vetää *toistaiseksi* kaksi rajaviivaa, joista *kumpikaan* ei vielä ansaitse yleisrajan nimeä. Ensimmäinen rajaviiva erottaa Plehanovin jyrkästi Potresovista, toinen erottaa hänet, muttei jyrkästi, „ryhmädiplomaateista”, sätkynukeista ja synnynnäisistä opportunisteista. Potresovista Plehanov sanoo, että hän „esiintyi vakaumuksellisena likvidaattorina” jo syksyllä vuonna 1907. Mutta ei siinä kylliksi. Paitsi tätä Potresovin suullista lausuntoa organisaatiokysymyksestä Plehanov viittaa tunnettuun menshevikkien kollektiiviseen teokseen „Yhteiskunnallinen liike Venäjällä XX vuosisadan alussa” ja sanoo, että hän, Plehanov, erosi tämän kokoelman toimituksesta, koska Potresovin kirjoitus oli sellainen (vieläpä niiden korjausten ja uudestaan muokkaamisten jälkeenkin, jotka Plehanov vaati tehtäväksi ja jotka tehtiin Danin ja Martovin välityksellä), ettei Plehanov voinut sitä hyväksyä. „Sain täyden varmuuden siitä, ettei Potresovin kirjoitusta voida korjata” (s. 20). „Minä näin”, kirjoittaa hän „Dnevnikissä”, „että se likvidaattoruusajatus, jonka Potresov lausui Mannheimissä, on syöpynyt lujasti hänen päähänsä ja että hän on kokonaan kadottanut kyvyn tarkastella yhteiskunnallista elämää — sen nykyisyyden ja menneisyyden kannalta — vallankumousmiehen silmillä” (ss. 19—20). „Minä en ole Potresovin toveri... minun ja Potresovin tiet erkanevat” (s. 20).

Tässä ei enää lainkaan ole puhe nykyisistä organisaatiokysymyksistä, joita Potresov ei kirjoituksessaan kosketellut eikä voinutkaan kosketella. Puhe on *sosialidemokratian tärkeimmistä ohjelma- ja taktiikka-aatteista*, jotka „likvidoidaan” menshevikkien — *Martovin, Maslovin ja Potresovin kollektiivisesti* toimittamassa *kollektiivisessä* menshevistisessä „teoksessa”.

Todella yleisen rajan vetämiseksi *tähän* ei riitä pesäeron tekeminen Potresovista ja „hieno” viittaus „mitä suvaitsette”-sankareihin. Sitä varten on *osoitettava perusteellisesti*, nimenomaan missä asiassa, nimenomaan milloin, nimenomaan miksi ja miten „Potresov on kadottanut kyvyn tarkastella yhteiskunnallista elämää vallankumousmiehen silmillä”. Likvidaattoruus — sanoo Plehanov — johtaa „mitä häpeällisimmän opportunistin suohon” (s. 12). „Uusi viini muuttuu heillä (likvidaattoreilla) happameksi liemeksi, joka kelpaa vain pikkuporvarillisen etikan valmistukseen” (s. 12). Likvidaattoruus „helpottaa pikkuporvarillisten tendenssien tunkeutumista proletaariseen ympäristöön” (s. 14). „Olen monta kertaa ryhtynyt todistelemaan vaikutusvaltaisille menshevikkitovereille, että he tekevät suuren virheen ollessaan aika ajoin valmiit kulkemaan käsi kädessä sellaisten herrojen kanssa, jotka haiskahtavat enemmän tai vähemmän opportunistilta” (s. 15). „Likvidaattoruus kulkee suoraan tietä opportunistin ja sosialidemokratialle vihamielisten pikkuporvarillisten pyrkimysten suohon, josta ei pääse pois” (s. 16). Verratkaa toisiinsa kaikkia näitä Plehanovin lausuntoja ja Potresovin tunnustamista vakaumukselliseksi likvidaattoriksi. On aivan selvää, että Plehanov on kuvannut Potresovin (pitäisi oikeastaan sanoa: Plehanov on hänet nyt tunnustanut) *pikkuporvarilliseksi opportunistidemokraatiksi*. On aivan selvää, että mikäli puolueyhmän kaikkien vaikutusvaltaisimpien kirjoittajain (paitsi Plehanovin) edustama menshevismi *osallistuu* tähän potresovilaisuuteen („Yhteiskunnallisessa liikkeessä”), *sikäli* Plehanov on nyt tunnustanut menshevismän *pikkuporvarilliseksi opportunistiseksi virtaukseksi*. Koska menshevismi puolueyhmänä hellittelee Potresovia ja varjelee häntä, on Plehanov nyt tunnustanut menshevismän *pikkuporvarilliseksi opportunistiseksi ryhmäksi*.

Johtopäätös on selvä: jos Plehanov jää yksinäiseksi, ellei hän voi ryhmittää ympärilleen menshevikkijoukkoa tahi

vaikkapa huomattavaa osaa menshevikeistä, ellei hän voi paljastaa kaikille menshevikkityöläisille tuon pikkuporvarillisen opportunistin kaikkia juuria ja ilmentymiä, niin silloin meidän arviomme menshevismistä saa varmistuksen menshevikiltä, joka on teoreettisesti huomattavin ja joka vei menshevikit kaikkein pisimmälle vuosien 1906—1907 taktiikassa.

Kunhan eletään, niin sittenpäähän nähdään, *pystyykö* Plehanovin julistama „vallankumouksellinen menshevismi” käymään taistelua koko sitä aatepiiriä vastaan, joka on synnyttänyt Potresovin ja likvidaattoruuden.

Puhuessaan bolshevikkien yleisestä rajankäynnistä Plehanov vertaa bolshevistisia marxilaisia, sosialidemokraatteja, Gogolin Osipiin, joka keräsi kaikenlaista rojua, jokaisen narunpätkän (aina empiriokritisismiin ja jumalanrakentamiseen saakka). Nyt on bolshevistinen Osip — naljailee Plehanov — alkanut „levittää aluetta ympärillään”, karkottaa antimarxilaisia, heitellä pois „narunpätkiä” ja muuta rojua.

Plehanovin leikinlasku ei koske leikinasiaa, vaan Venäjän sosialidemokratian mitä tärkeintä peruskysymystä: *kumpi* suunta siinä on ollut *eniten* hyödyksi rojulle, „narunpätkälle”, s.o. hyödyksi *porvarillis-demokraattisille* vaikutteille proletariaatin keskuudessa. Puolueryhmien välisten kiistojen kaikki „hienoudet”, kaikki pitkälliset vaiheet taistelussa erilaisista päätöslauselmista, tunnuksista j.n.e. — koko tuo „ryhmäkuntalaisuus” (jota nykyään niin usein tuomitaan pelkillä huudoilla „ryhmäkuntalaisuutta” vastaan, huudoilla, jotka *eniten kannustavat periaatteettomuuteen*), — koko tuo „ryhmäkuntalaisuus” pyörii Venäjän sosialidemokratian tuon mitä tärkeimmän peruskysymyksen ympärillä: kumpi suunta siinä on *eniten* antanut myöten porvarillis-demokraattisille vaikutteille (jotka suuremmassa tai pienemmässä määrässä, pitemmän tai lyhyemmän ajan kuluessa ovat kiertämättömiä porvarillisen vallankumouksen oloissa Venäjällä, samoin kuin nämä vaikutteet ovat kiertämättömiä missä kapitalistisessa maassa tahansa). Jokaiseen sosialidemokratian suuntaan liittyy kiertämättä milloin suurempi milloin pienempi määrä aineksia, jotka eivät ole puhtaasti proletaarisia, vaan puoliproletaarisia, puolittain pikkuporvarillisia: kysymys on siitä, *kumpi suunta* vähiten alistuu niille, nopeimmin vapautuu niistä,

menestyksellisimmin taistelee niitä vastaan. Se juuri onkin kysymys sosialistisesta, proletaarisesta, marxilaisesta „Osipista” liberaaliseen tai anarkistiseen, pikkuporvarilliseen, marxilaisvastaiseen „narunpätkään” suhtautumisessa.

Bolshevistinen marxilaisuus — sanoo Plehanov — on „enemmän tai vähemmän ahtaasti ja puisevasti ymmärrettyä marxilaisuutta”. Menshevistinen on kai „enemmän tai vähemmän laveaa ja hiottua”. Katsokaa vallankumouksen tuloksia, niitä tuloksia, jotka on antanut sosialidemokraattisen liikkeen historia *kuudessa* vuodessa (1903—1909), ja millaisissa *kuudessa* vuodessa! Bolshevistiset „Osipit” ovat jo vetäneet „yleisrajan” ja „osoittaneet ovea” bolshevistiselle pikkuporvarilliselle „narunpätkälle”, joka nyt ruikuttaa, että se on „heitetty ulos” ja „syrjäytetty”.

Menshevistinen „Osip” on osoittautunut yksinäiseksi, sekä virallisesta menshevistisestä toimituksesta että mitä tärkeimmän menshevistisen teoksen kollektiivisesta toimituksesta eronneeksi, yksinäiseksi protestojaksi sitä „pikkuporvarillista opportunistia” ja likvidaattoruutta vastaan, joka on vallalla *kummassakin* toimituksessa. Menshevistinen „Osip” on joutunut menshevistisen „narunpätkän” *kietomaksi*. Ei hän ole sitä korjannut, vaan se on korjannut hänet. Ei hän ole sitä voittanut, vaan se on voittanut hänet.

Sanokaa, lukija, pitäisittekö te parempana joutua bolshevistisen vaiko menshevistisen „Osipin” asemaan? Sanokaa, sekö marxilaisuus työväenliikkeen historiassa on „ahdasta ja puisevaa”, joka on lujimmin sidottu proletaariin järjestöihin ja joka selviytyy parhaiten pikkuporvarillisesta „narunpätkästä”?

„Proletari” № 47—48,
syyskuun 5 (18) pnä 1909

Julkaistaan „Proletari” lehdessä
tekstin mukaan

**MOSKOVAN PIIRIKUNTAKOMITEAN
TOIMEENPANEVAN KOMISSION
AVOIMEN KIRJEEN JOHDOSTA ⁸**

Tämän kuuluisaa „koulua” koskevan päätöslauselman johdosta meidän on huomautettava, ettemme syytä mistään niitä työläisiä, jotka ovat ilomielin tarttuneet mahdollisuuden lähteä ulkomaille opiskelemaan. Nämä työläiset „ottivat yhteyden” sekä meihin että Keskuskomiteaan (vastikään saadussa kirjeessä Moskovan piirikuntakomitean Toimeenpaneva komissiokin ilmoittaa, että 1 oppilas on lähettänyt jo sillekin selostuksen), ja me selitimme heille niin sanotun koulun merkityksen. Muuten, tässä on eräitä sitaatteja hektografilla monistetusta tuon koulun „Toimintaselostuksesta”, jonka olemme saaneet. „On päätetty aloittaa opiskelu sillä määrällä oppilaita (9 toveria) ja luennoitsijoita (6 toveria), joka on paikalla”. Näistä 6 luennoitsijasta puolue tuntee hyvin Maksimovin, Lunatsharskin, Ljadovin ja Aleksinskin. Tov. Aleksinski „mainitsi” (koulun avajaisissa): „koululle on valittu määrätty paikka, koska siellä on useita luennoitsijoita”. Tov. Aleksinski puhui kovin vaatimattomasti: „siellä” ei ole „useita” luennoitsijoita, vaan *uuden puolueyhmän kaikki* luennoitsijat (eräät jopa sanovat: kaikki aloitteentekijät, organisaattorit, agitaattorit, toimihenkilöt). Vihdoin: „Tov. Aleksinski on aloittanut käytännölliset oppitunnit organisaatiokysymyksen alalla”. Rohkenemme toivoa, että noilla „käytännöllisillä” oppitunneilla selitetään perusteellisesti, mikä tarkoitus on Maksimovin „Toimintaselostuksessa” olleilla vihjauksilla, jotka koskivat „*Proletarin*” toimituksen pyrkimyksiä vallata koko puolueyhmän omaisuus...

VAALIT PIETARISSA ⁹

(HAVAINTOJA)

Syyskuun 21 päiväksi on määrätty vaalit Pietarissa. Työväenpuolue joutuu toimittamaan nämä vaalit tavattoman vaikeissa oloissa. Mutta niiden merkitys on äärettömän suuri, ja kaikkien sosialidemokraattien on ponnistettava edessäolevan — osittain jo alkavan — vaalikampanjan aikana kaikki voimansa.

Vaalit toimitetaan mitä raivokkaimman taantumuksen oloissa, tsaarin hallituskoplan vastavallankumouksellisen vimman riehuessa valtoimenaan, — sitä tärkeämpää on, että tuo taantumus saisi vastaansa edustajaehdokkaan, jonka asettaa sosialidemokraattinen puolue, ainoa puolue, joka kykeni myös mustasotnialaisen III Duuman puhujalavalta korottamaan äänensä, julistamaan järkkymättömiä sosialistisia vakaumuksiaan, toistamaan mainehikkaan vallankumoustaistelun tunnuksia, nostamaan tasavaltalaisen lipun vastavallankumouksen lokakuulais-mustasotnialaisten sankarien sekä vastavallankumouksen liberaalisten (kadetti-laisten) ideologiien ja puolustajien edessä.

Vaalit toimitetaan sellaisissa olosuhteissa, jotka kerta kaikkiaan sulkevat pois työväenluokan laajojen joukkojen osanoton: työläiset on poistettu valitsijain joukosta, riemuitseva aateliskopla, joka suoritti vuoden 1907 kesäkuun 3 päivän valtiokaappauksen, on harventanut valitsijain rivejä, — sitä tärkeämpää on, että tämän kuulijakunnan edessä, jolla on yleensä vähimmän taipumusta olla myötmielinen sosialidemokratian aatteille, esiintyisi sellainen puolue, joka yhdistää sosialismin puolesta käytävän taistelun siihen taisteluun, jota käydään porvarillisen maan

johdonmukaisen ja ratkaisevan demokraattisen vallankumouksen puolesta. Niin suppeaa, niin kahlittua kuin sosialidemokraattisen puolueen toiminta työväenjoukkojen keskuudessa onkin viime aikoina ollut, on tätä toimintaa kuitenkin jatkuvasti ollut ja on nytkin. Sadat työläisryhmät ja -kerhot kannattavat sosialidemokraattisen puolueen perinteitä, jatkavat sen työtä, kasvattavat uusia proletaarisia taistelijoita. Sosialidemokraattiset työläiset tulevat nyt edustajiensa, agitaattoriensa ja valtuutettujensa kautta esiintymään pikkuporvarillisten valitsijain joukon edessä ja muistuttamaan heille niistä todellisen demokratismin tehtävistä, jotka porvarillisen demokratian puolueilta ja ryhmäpahasilta ovat unohtuneet.

Vaalit toimitetaan sellaisissa oloissa, jolloin sosialidemokraattinen puolue ja yleensä kaikki työväenluokan järjestöt on karkotettu legaalisuuden puitteista, jolloin työväen kokousten pitäminen on aivan mahdotonta, työväen lehdet on kokonaan kielletty ja „oppositio“-monopoli on täydellisesti turvattu (poliisitoimenpiteiden avulla) kadetti-puolueelle, joka on prostituoinut itsensä useilla ennenkuulumattoman lakeijamaisilla tekosilla mustassa Duumassa ja auttanut itsevaltiutta keräämään rahaa Euroopasta vankiloita ja hirsipuita varten, auttanut näyttelemään itsevaltiuden perustuslaillisuuden komediaa Euroopan kapitalisteille. Sitä tärkeämpää on, että tuo kadettien monopoli, jota suojaa hirsipuumetsä ja joka on „ansaittu“ äärettömällä liberaalisella lakeijamaisuudella tsarismia kohtaan, saataisiin *murretuksi*, murretuksi hinnalla millä hyvänsä, murretuksi laajojen joukkojen nähden, jotka näkevät vaalit, kuulevat vaaleista, seuraavat edustajaehdokkaiden kohtaloa ja vaalien tuloksia. Kun kaikkien maiden porvarillisille politikoitsijoille venäläisistä kadeteista aina Saksan „vapaamielisiin“ tai Ranskan porvarillisen demokratian „radikaaleihin“ asti on tärkeintä välitön menestys, on tärkeintä saada edustajanpaikka, niin sosialistiselle puolueelle on tärkeintä propaganda ja agitaatio joukoissa, on tärkeintä julistaa sosialismin aatteita ja johdonmukaista, uhrautuvaista taistelua täydellisen demokratian puolesta. Ja tätä propagandaa ei voida mitata läheskään, ei lähes tulkoonkaan pelkällä niiden äänien määrällä, jotka on varta vasten valikoitu herrojen aatelisten läpiviemän kesäkuun 3 päivän lain nojalla.

Katsokaa kadettilehdistöämme: miten hämmästyttävän julkeasti se käyttääkään Miljukovin palvelevaisuudella ansaittua ja Stolypinin suojelemaa monopoliiaan. „Pietarin vaalien lopputuloksen suhteen”, kirjoittaa „*Retsh*”¹⁰ pääkirjoituksessaan elokuun 1 p:nä, „ei ole epäilyksiä kenelläkään... Jos Kutler, eräs II Duuman arvovaltaisimmista edustajista, asetetaan ehdokkaaksi, niin vaalivoitosta tulee vieläkin vaikuttavampi”. Kuinkas muuten! Mikä voisikaan olla sen „vaikuttavampaa” kuin voitto „vasemmistolaisista”, jotka mustasotnialainen valtiokaappaus „syrjäytti”? Mikä voisikaan olla vaikuttavampaa kuin voitto sosialismista, joka julistaa vanhoja ihanteitaan illegaalisessa lehdistössä ja illegaalisissa työväenjärjestöissä, kuin sellaisten „demokraattien” voitto, jotka saavat demokratisminsa sopimaan vapaasti stolypinilaisen perustuslain puitteisiin? Mikä voisikaan olla „arvovaltaisempaa” pikkuporvarin silmissä, pieneläjän silmissä, peloitellun venäläisen ihmisen silmissä, kuin *entinen ministeri* hra Kutler? „Kansanvapauden” puolueen kannalta duumanedustajan *arvovaltaa* mitataan sillä, minkälainen arvovalta hänellä on Romanovin, Stolypinin ja kumpp. silmissä.

„On luultavaa”, jatkaa „*Retsh*” ylevästi, „ettei tällä kertaa sallita myöskään hyödytöntä äänien pirstomista edistysmielisten ehdokkaiden kesken. Juuri tässä mielessä esiintyi eräs „vasemmistoblokin” edustaja, V. V. Vodovozov”.

Tässä pienessä katkelmassa heijastuu kadettiemme koko olemus kuin aurinko pienessä vesipisarassa. Äänien pirstominen on „hyödytöntä” (kadetit eivät enää sano: on vaarallista mustasotnialaisten vuoksi, sillä vallankumoukselliset sosialidemokraatit ovat tavattoman havainnollisesti kumonnet ja tapahtumatkin ovat kumonnet typerän liberaalisen lorun mustasotnialaisvaarasta), — miksi sitten „hyödytöntä”, herrat? Siksi, että *ei tepsä*, se on kadettien ensimmäinen ja viimeinen perustelu. Mutta sehän on *lokakuulaisten* perustelu, herttaiset lokakuulaisuutta vastaan sotijat; se on kesäkuun 3 päivän lakiin *alustumisen* perustelu, sen saman vapaaehtoisen alustumisen ja ilomiellisen tottelevaisuuden perustelu, mistä te lokakuulaisia moittitte! Siinähan se teidän olemuksenne ydin juuri onkin, että ennen vaaleja, valitsijain edessä, väkijoukon edessä te syy-

tätte lokakuulaisia siitä, etteivät nämä osaa noudattaa periaatteellista linjaa, syytätte heitä „hyödyttömyys”-fraasien opportunistista, mutta vaalien aikana, esivallan edessä, tsaarin ja Stolypinin edessä te harjoitatte samaa lokakuulaispolitiikkaa. On „hyödyttöntä” äänestää budjettia vastaan — äänestäkäämme budjetin puolesta. On „hyödyttöntä” puolustaa vallankumouksen ja vapauden ihanteita — parjatkaamme niitä, perustakaamme „Vehi”¹¹, mustakaamme vallankumousta, palkatkaamme entistä enemmän luopioita — Izgojevoja, Galitsheja, Strujeja j.n.e. osoittamaan meidän luopuneen vallankumouksesta. On „hyödyttöntä” taistella sitä vastaan, että ulkomainen pääoma tukee itsevaltiutta, — auttakaamme itsevaltiutta saamaan lainoja, lähettäkäämme Miljukov lakeijaksi Nikolai Verisen vaunurumiluksen takapukille.

Mutta kun lause aatteellisen taistelun „hyödyttömyydestä” vaaleissa ilmaisee vilpittömästi kadettien „aatteellisen” olemuksen, niin seuraava lause on näyte suoranaisesta vaalipuijauksesta. Käyttäen hyväkseen „hänen majesteettinsa opposition”¹² monopoliasemaa „Retsh” parjaa ensinnäkin sosialidemokraatteja, jotka eivät ole milloinkaan eivätkä missään esiintyneet äänen pirstomista vastaan (ja jotka — se on hyvin tärkeää — *veivät* mukanaan trudovikkeja kuuluisan vasemmistoblokin aikana, veivät heidät mukaansa lujalla päättäväisyydellään asettaa sosialidemokraattisen ehdokkaan *hinnalla millä hyvänsä*), ja toiseksi myös trudovikki Vodovozovia.

Paitsi pääkirjoitusta on elokuun 1 päivän numerossa vielä uutinen, jossa Vodovozovin väitetään puhuneen, että valitsijat ovat muka jo sanoneet sanansa kadettien puolesta ja trudovikkien täytyy joko äänestää kadetteja tahi pidättäytyä äänestyksestä. Vasta elokuun 6 päivän numerossa „kansanvapauden” puolueen äänenkannattaja julkaisee takalistossa („Huvilaelämän” jälkeen) hra Vodovozovin kirjeen, jossa sanotaan, että hän *ei ole milloinkaan puhunut* sellaista, mitä hänen kerrottiin puhuneen. Eikä „Retsh” hämmenny tuosta vähääkään, vaan ryhtyy polemisoimaan Vodovozovia vastaan. Teko on tehty, lukijaa on petetty, herrojen Stolypinien salliman lehdistön monopolia on käytetty hyväksi, ja kaikki muu on samantekevää. Vihdoin elokuun 9 päivän numerossa ilmestyy pari riviä sociali-

demokraattisesta ehdokkaasta Sokolovista ja siitä, että monet trudovikit aikovat antaa äänensä hänelle. Kaikki, mitä elokuun 1 päivän pääkirjoituksessa sanottiin vasemistolaisista, osoittautuu pelkäksi ankaksi...

Pietarilaisille sosialidemokraateille langenneen tehtävän vaikeudet eivät heitä peloita, vaan panevat ponnistamaan kymmenkertaisella voimalla. Ei ainoastaan kaikki puoluejärjestöt, vaan jokainen työläiskerho, jokainen sosialidemokraateille myötämielisten ryhmä missä yhteiskuntakerroksessa tahansa,— vaikka tuohon ryhmään kuuluisi vain pari kolme henkeä ja se olisi eristetty elävästä poliittisesta toiminnasta, niin kuin Venäjän kansalainen suinkin voi olla eristetty politiikasta stolypinilaisen perustuslain aikana,— kaikki voivat ja kaikkien täytyy osallistua sosialidemokraattiseen vaalikampanjaan. Yhdet laativat ja levittävät sosialidemokraattien vaalijulistuksia; toiset auttavat asiaa levittämällä sosialidemokraattien duumapuheita; kolmannet järjestävät käyntejä valitsijain luona sosialidemokraattisten aatteiden levittämiseksi ja sosialidemokraattisen vaalikampanjan tehtävien selittämiseksi; neljännet pitävät puheita valitsijain kokouksessa tai yksityisissä kokouksissa; viidennet poimivat kadettien kirjallisuudesta ja kadettien puheista sellaisen kukkakimpun, joka on omiaan viemään jokaiselta hiukankin rehdiltä demokraatilta halun äänestää kadetteja; kuudennet... mutta eihän ole meidän tehtävämme osoittaa ulkomaisessa sanomalehdessä niitä agitaation teitä ja keinoja, joita löydetään sata kertaa runsaammin, pirteämpiä ja monipuolisempia itse paikalla, Pietarissa. Sosialidemokraattisen duumaryhmän jäsenet voivat asemansa vuoksi tehdä erittäin arvokkaita palveluksia vaalikampanjalle Pietarissa; sosialidemokraattisille edustajille lankeaa siellä erittäin hyödyllinen ja erittäin kiitollinen tehtävä. Mitkään hallintoviranomaisten kiellot, mitkään poliisin koukut, mitkään sosialidemokraattisen kirjallisuuden takavarikoinnit, mitkään sosialidemokraattisten agitaattorien vangitsemiset eivät voi estää työväenpuoluetta täyttämästä velvollisuuttaan: käyttämästä täydellisesti ja kaikin puolin hyväksi vaalikampanjaa julistaakseen joukkojen keskuudessa sosialistisen proletariaatin, Venäjän demokraattisen vallankumouksen eturivin taistelijan täydellistä, tyypistämätöntä ohjelmaa.

P.S.* Kirjoitelmamme oli jo annettu painoon, kun luimme „Retshin” elokuun 13 päivän numerosta seuraavan tavattoman tärkeän uutisen: „Elokuun 11 pnä pidettiin trudovikkien ensimmäinen kokous Valtakunnanduuman vaalien johdosta... Yksimielisesti päätettiin kannattaa sosialidemokraatti Sokolovin ehdokkuutta ja sitä paitsi päätettiin olla asettamatta tämän kannatuksen ehdoksi mitään poliittisia sitoumuksia”. Sanomattakin on selvää, että muilla ehdoilla ei sosialidemokratia olisi voinutkaan hyväksyä kannatusta.

„Proletari” № 47—48,
syyskuun 5 (18) pnä 1909

Julkaistaan „Proletari” lehden
tekstin mukaan

* — Postscriptum — jälkikirjoitus. Toim.

OTZOVISMIN JA JUMALANRAKENTAMISEN KANNATTAJAIN PUOLUERYHMÄSTÄ

Toverit Maksimov ja Nikolajev ovat julkaisseet erikoisen lentolehtisen, jonka nimenä on „„Proletarin” laajennetusta toimituskunnasta syrjäytettyjen jäsenten selostus тов. bolshevikeille”. Syrjäytettyimme valittelevat kovin katkerasti yleisölle sitä, millaista vääryyttä toimitus on heille tehnyt ja miten se on heidät syrjäyttänyt.

Osoittaaksemme työväenluokan puolueelle, minkä lajista väkeä nuo katkerasti valittelevat syrjäytetyt ovat, tarkastelemme ennen kaikkea lehtisen periaatteellista sisältöä. „Proletarin” 46. numerosta ja tämän numeron liitteestä lukijat ovat saaneet tietää, että „Proletarin” laajennetun toimituskunnan Neuvottelukokous katsoi тов. Maksimovin erääksi puolueemme uuden puolueyhmän järjestäjäksi,—ryhmän, jonka kanssa bolshevismilla ei ole mitään yhteistä, ja torjui itseltään „kaiken vastuun тов. Maksimovin kaikista poliittisista edesottamuksista”¹³. Neuvottelukokouksen päätöslauselmista näkyy, että bolshevikeista erkaantuneen uuden ryhmän kanssa (tai oikeammin: erkaantuneen Maksimovin ja hänen ystäviensä kanssa) olevien erimielisyyksien perustana on ensinnäkin otzovismi ja ultimatismi; toiseksi jumalanrakentaminen. Kolmessa seikkaperäisessä päätöslauselmassa on esitetty bolshevistisen puolueyhmän mielihope kummankin virtauksen suhteen.

Mitä nuo katkerasti valittelevat syrjäytetyt nyt sitten vastaavat?

I

Aloittakaamme otzovismista. Syrjäytetyt tekevät yhteen- vetoja kuluneiden vuosien parlamentti- eli duumakokemuksista, katsovat oikeaksi Bulyginin ja Witten Duuman boikotin sekä II Duumaan osallistumisen ja jatkavat:

„...Kärkevän ja voimistuvan taantumuksen vallitessa tämä kaikki taaskin muuttuu. Puolue ei voi silloin järjestää suurta ja loistavaa vaalikampanjaa, se ei voi saada arvonsa mukaista parlamentti-edustajistoa”...

Jo ensimmäinen lause itsenäisessä järkeilyssä, jota ei ole kopioitu vanhoista bolshevistisista julkaisuista, avaa eteemme otzovistien poliittisen lyhytjärkisyyden kuilun kaikessa pohjattomuudessaan. Ajatelkaahan toki, hyvät herrat, voiko puolue kärkevän ja voimistuvan taantumuksen vallitessa suorittaa taisteluryhmäläisten „instruktöörikoulujen ja -ryhmien” „suuren ja loistavan” järjestämisen, mistä te puhutte lehtisenne samalla sivulla, samalla palstalla? Ajatelkaahan, hyvät herrat, voiko puolue saada „arvonsa mukaisen edustajiston” näissä kouluissa? Jos te osaisitte ajatella ja kykenisitte hiukankaan harkitsemaan poliittisesti, oi te epäoikeudenmukaisesti syrjäytetyt, niin te huomaisitte, että teillä on syntynyt mitä täydellisintä hölynpölyä. Sen sijaan, että *ajattelisitte* poliittisesti, te tartutte „*loistavaan*” nimikilpeen ja sen vuoksi joudutte puoluehölmölinien asemaan. Te jaarittelette „instruktöörikouluista” ja „propagandan voimistamisesta (!) sotaväessä” (sama lähde), sillä te, samoin kuin kaikki poliittiset nedoroslit* otzovistien ja ultimatistien leiristä, pidätte sellaista toimintaa erittäin „loistavana”, mutta te ette osaa harkita näiden toimintamuotojen todellisen (eikä sanallisen) soveltamisen ehtoja. Te *olette opetelleet ulkoa* irrallisia kohtia bolshevistisista sanonnoista ja tunnuksista, mutta ette ole *ymmärtäneet* niistä kerrassaan mitään. „Kärkevän ja voimistuvan taantumuksen vallitessa” puolueelle käy *vaikeaksi* mikä työ tahansa, mutta niin suuria kuin nuo vaikeudet ovatkin, on arvonsa mukaisen parlamenttiedustajiston saaminen kuitenkin *mahdollista*. Sitä osoittaa esimerkiksi Saksankin sosialidemokratian kokemus „kärkevän ja voimistuvan taantumuksen” kaudelta, sanokaamme vaikkapa poikkeuslain¹⁴ voimaansaattamisen ajoilta. Kieltäessään tämän mahdollisuuden Maksimov ja kumpp. vain paljastavat täydellisen poliittisen sivistymättömyytensä. Kun suositellaan „instruktöörikouluja” ja „propagandan *voimistamista* sotaväessä” „kärkevän ja voimistuvan taantumuksen

* Nedorosl — tyhmähkö ja huono-oppinen, pintapuolisesti sivistynyt nuorukainen varakkaasta perheestä — Fonvizinin komediassa „Nedorosl” („Lelliipoika”).
Suom.

vallitessa”— ja samanaikaisesti kielletään se *mahdollisuus*, että puolue voisi saada ansionsa mukaisen parlamenttiedustajiston, niin se merkitsee, että puhutaan sellaisia havainnollisia typeryyksiä, jotka ansaitsevat päästä kymnaasin alaluokkien oppilaita varten laadittuun loogisten järjettömyyksen kokoelmaan. Sekä instruktöörikoulut että propagandan voimistaminen sotaväessä edellyttävät välttämätöntä vanhojen lakien rikkomista, niiden murtamista, kun taas parlamenttitoiminta ei laisinkaan välttämättä edellytä tai joka tapauksessa monin verroin harvemmin edellyttää, että uusi yhteiskunnallinen voima murtaa vanhat lait. Ajatelkaapa nyt, hyvät herrat, milloin on helpompaa murtaa vanhoja lakeja: kärkevän ja voimistuvan taantumuksen vallitessa vaiko liikkeen nousuvaiheessa? Ajatelkaa, oi te epäoikeudenmukaisesti syrjäytetyt, ja hävetkää sitä pötyä, mitä te puhutte puolustaessanne sydämellenne niin rakkaita otzovisteja.

Edelleen. Minkäluontoinen toiminta edellyttää joukkojen energian suurempaa kantavuutta, joukkojen suurempaa vaikutusta välittömään poliittiseen elämään — parlamenttitoimintako vanhan vallan laatiman lain mukaan vai sotilaspropaganda, joka murtaa heti ja suoralta kädeltä tuon vallan aineellisen voiman välikappaleet? Ajatelkaa, hyvät herrat, niin te huomaatte, että parlamenttitoiminta on mainitussa suhteessa taka-alalla. Ja mitä siitä seuraa? Siitä seuraa, että mitä voimakkaampaa on joukkojen välitön liike, mitä suurempi kantavuus on niiden energialla, toisin sanoen: mitä enemmän voidaan puhua „kärkevästä ja voimistuvasta” kansan vallankumouksellisesta rynnistyksestä eikä „kärkevästä ja voimistuvasta taantumuksesta”, *sitä enemmän* tulee mahdolliseksi, sitä kiertämättömämmäksi, sitä menestyksellisemmäksi tulee sekä propaganda sotaväessä että taistelusiintymiset, jotka todella liittyvät joukkoliikkeeseen eivätkä rajoitu yltiöpäisten taisteluryhmäläisten seikkailuun. Juuri sen vuoksi, oi te epäoikeudenmukaisesti syrjäytetyt, bolshevismi osasi herättää sekä taistelutoimintaa että propagandaa sotaväessä erittäin voimakkaasti „kärkevän ja voimistuvan” vallankumouksellisen nousun kaudella; — juuri sen vuoksi bolshevismi osasi suorittaa (vuodesta 1907 alkaen) ja vuoteen 1909 mennessä vei päätökseen oman puolueryhmänsä erottamisen siitä taisteluryhmäläisyydestä, joka „kärkevän ja voimistuvan

taantumuksen vallitessa” *muuttui*, kiertämättä muuttui seikkailuksi.

Meidän sankareillamme, jotka ovat opetelleet ulkoa irralisia kohtia bolshevistisista sanonnoista, kaikki käy päinvastoin: korkeimpia taistelumuotoja, jotka eivät ole missään eivätkä milloinkaan maailmassa onnistuneet ilman joukkojen välitöntä rynnistystä, suositellaan etutilalle „mahdollisina” kärkevän taantumuksen kaudella, mutta alemmat taistelumuodot, jotka eivät edellytä niinkään paljon lain välitöntä murtamista joukkojen taistelulla kuin lain *käyttämistä* sellaiseen propagandaan ja agitaatioon, joka *valmistelee* joukkojen *tietoisuutta* taistelua varten, julistetaan „mahdottomiksi”!!

Otzovistit ja heidän „syrjäytetyt” säästäjänsä ovat kuulleet ja opetelleet ulkoa, että bolshevismi pitää liikkeen korkeimpana muotona joukkojen välitöntä taistelua, joka saa mukaan liikkeeseen jopa sotaväenkin (s.o. väestön piintyneimmän, vähiten liikuntakykyisen, propagandalta parhaiten suojatun j.n.e. osan) ja muuttaa taisteluesiintymiset todelliseksi kapinan aluksi,— kun taas ilman joukkojen välitöntä liikettä tapahtuvaa parlamenttitoimintaa se pitää liikkeen alempana muotona. Otzovistit ja heidän säästäjänsä, sellaiset kuin Maksimov, ovat sen kuulleet ja opetelleet ulkoa, mutta eivät ole ymmärtäneet, ja sen vuoksi he ovat saattaneet itsensä häpeään. Korkein on siis „loistavaa”, arvelee otzovisti ja tov. Maksimov,— annas kun hihkaisen mahdollisimman „loistavasti”: kaipa siitä syntyy kaikkein vallankumouksellisinta, mutta mikä mihinkin kuuluu — pahus sen tietäköön!

Kuulkaa Maksimovin järkeilyä edelleen (jatkamme laulaukselta siitä kohdasta, missä sen keskeytimme):

....Taantumuksen mekaaninen voima katkaisee jo muodostuneen puolueryhmän yhteydet joukkoihin ja vaikeuttaa hirveästi puolueen vaikutusta ryhmään, ja tämä aiheuttaa sen, ettei tuollainen edustajisto kykene tekemään riittävän laajaa ja syvällistä organisaatio- ja propagandatyötä puolueen hyväksi. Ja itse puolueen heikentyessä ei ole poissa edes vaara, että puolueryhmä rappeutuu, että se poikkeaa sosialidemokratian päätieltä”...

Miten verrattoman herttaista tämä onkaan, eikö totta? Kun kysymys on alemmista, lain sallimista taistelumuodoista, silloin meitä aletaan pelotella: „taantumuksen

mekaaninen voima”, „ei kyetä tekemään riittävän laajaa työtä”, „rappeutumisen vaara”. Mutta kun on kysymys korkeimmista, vanhoja lakeja murtavista luokkataistelun muodoista, silloin „taantumuksen mekaaninen voima” katoaa, silloin ei ole mitään „kykenemättömyyttä” „riittävän laajan” työn suorittamiseen sotaväessä, mistään instruktööriryhmien ja -koulujen „rappeutumisen vaarasta” ei nähkääs voi olla puhettakaan!

Tässä „Proletarin” toimituksen paras puolustus, miksi sen piti *syrjäyttää* sellaiset poliittiset toimihenkilöt, jotka levittävät joukkoihin *tuollaisia* aatteita.

Painakaapa visusti mieleenne, oi te epäoikeudenmukaisesti syrjäytetyt: silloin kun todella eletään kärkevän ja voimistuvan taantumuksen olosuhteissa, kun tuon taantumuksen mekaaninen voima todellakin katkaisee yhteydet joukkoihin, vaikeuttaa riittävän laajaa toimintaa ja heikentää puoluetta, juuri silloin tulee puolueen erikoistettäväksi parlamentaarisen taisteluaseen omaksuminen; eikä se tapahdu siksi, oi te epäoikeudenmukaisesti syrjäytetyt, että parlamenttitaistelu olisi muita taistelumuotoja korkeampi; ei, vaan nimenomaan siksi, että se on niitä *alempi*, alempi kuin esimerkiksi sellainen taistelu, joka vetää joukkoliikkeeseen *jopa* sotaväkeäkin, taistelu, joka saa aikaan joukkolakkoja, kapinoita y.m.s. Millä tavalla alemman taistelumuodon omaksuminen saattaa tulla puolueen spesifiikkiseksi (s.o. tätä ajankohtaa muista ajankohdista erottavaksi) tehtäväksi? Sillä tavalla, että mitä väkevämpi taantumuksen mekaaninen voima on ja mitä enemmän yhteys joukkoihin on heikentynyt, sitä tuntuvammin nousee päiväjärjestykseen joukkojen tietoisuuden valmentamisen tehtävä (eikä suoranaisen toiminnan tehtävä), sitä tuntuvammin nousee päiväjärjestykseen *vanhan vallan luomien* propaganda- ja agitaatiokanavien *käyttäminen* (eikä joukkojen välitön rynnistys tuota samaista vanhaa valtaa vastaan).

II

Kenellekään marxilaiselle, joka on edes jonkin verran syventynyt Marxin ja Engelsin maailmankatsomukseen, kenellekään sosialidemokraatille, joka on edes jonkin verran tutustunut kansainvälisen sosialistisen liikkeen historiaan, tässä erään alimman taistelumuodon muuttumisessa erikoi-

sen historiallisen ajankohdan spesifiikkiseksi taisteluvälineeksi ei ole kerrassaan mitään ihmeellistä. Anarkistit eivät kerta kaikkiaan eivätkä milloinkaan ole jaksaneet käsittää tätä yksinkertaista asiaa. Nyt meidän otzovistimme ja heidän syrjäytetyt säestäjensä yrittävät tuoda Venäjän sosialidemokraattien keskuuteen anarkismin ajattelutapoja huutaen (kuten Maksimov ja kumpp.), että „Proletarissa” on vallalla teoria: *„parlamentarismi hinnalla millä hyvänsä”*.

Saadaksemme selitetyksi, kuinka typeriä ja epäsosialidemokraattisia nuo Maksimovin ja kumpp. huudot ovat, täytyy taaskin aloittaa aakkosista. Ajatelkaapa, oi te epäoikeudenmukaisesti syrjäytetyt, mikä spesifiikkinen ero on Saksan sosialidemokratian politiikalla ja taktiikalla muiden maiden sosialistisiin työväenpuolueisiin verrattuna? Parlamentarismin käyttäminen; porvari- ja junkkerien (venäjäksi likipitään: lokakuulaisten ja mustasotnialaisten) parlamentarismien muuttaminen työväenjoukkojen sosialistisen kasvatuksen ja järjestämisen välineeksi. Merkitseekö se sitä, että parlamentarismi on sosialistisen proletariaatin korkein taistelumuoto? Koko maailman anarkistit luulevat sen merkitsevän sitä. Merkitseekö se, että Saksan sosialidemokraattien katsantokantana on parlamentarismi hinnalla millä hyvänsä? Koko maailman anarkistit luulevat sen merkitsevän sitä, ja siksi heillä ei ole vihatumpaa vihollista kuin Saksan sosialidemokratia, heillä ei ole mieluisampaa maalitaulua kuin saksalaiset sosialidemokraatit. Ja Venäjälläkin, kun meidän sosialivallankumouksellisemme alkavat liehitellä anarkisteja ja mainostaa „vallankumouksellisuuttaan”, niin he välttämättä yrittävät vetää esiin joitakin todellisia tai luuloteltuja Saksan sosialidemokraattien erehdyksiä ja tehdä niistä johtopäätöksiä sosialidemokratiaa vastaan.

Menkäämme nyt edelleen. Mikä virhe on anarkistien mielipiteessä? Se, että käsittäessään kerrassaan väärin yhteiskunnan kehityskulun he eivät osaa ottaa huomioon eri maiden konkreettisen poliittisen (ja taloudellisen) tilanteen erikoisuuksia, joista määräytyy milloin minkin taistelukeinon spesifiikkinen merkitys *määrättyinä ajanjaksona*. Itse asiassa Saksan sosialidemokratian katsantokantana ei ole parlamentarismi hinnalla millä hyvänsä, se ei alistaa parlamentarismille ylipäänsä kaikkea, vaan päinvastoin: juuri

Saksan sosialidemokratia on proletariaatin kansainvälisessä armeijassa parhaiten kehittänyt sellaisia parlamentin ulkopuolisia taistelukeinoja kuin sosialistinen lehdistö, ammattiliitot, kansankokousten järjestelmällinen käyttäminen, nuorison kasvattaminen sosialistisessa hengessä j.n.e., y.m.s.

Mikä tässä on asian ytimenä? Se, että useiden historiallisten ehtojen kokonaisuus on tehnyt parlamentarismista *vissin aikakauden* Saksalle *spesifiikkisen* taisteluvälineen, ei tärkeintä, ei korkeinta, ei suurta eikä oleellista muihin verrattuna, vaan nimenomaan spesifiikkisen, luonteenomaisimman muihin maihin verrattuna. Siksipä parlamentarismien käyttämisen taito on *osoittautunut koko* sosialistisen toiminnan mallikelpoisen järjestämisen *symptomiksi* (ei ehdoksi, vaan symptomiksi) tuon toiminnan *kaikissa* ylempänä luettelemissamme haarautumisissa.

Siirtykäämme Saksasta Venäjään. Ne, joille pälkähtäisi päähän rinnastaa yhdessä tai toisessa maassa vallitsevat olot täydellisesti toisiinsa, tekisivät koko joukon suuria virheitä. Mutta koettakaa asettaa kysymys siten, kuin marxilaisen on se ehdottomasti asetettava: mikä on Venäjän sosialidemokraattien politiikan ja taktiikan spesifiikkinen erikoinisuus tällä hetkellä? Meidän pitää säilyttää ja lujittaa illegaalinen puolue kuten ennen vallankumoustakin. Meidän pitää herkeämättä valmistaa joukkoja uuteen vallankumoukselliseen kriisiin samoin kuin vuosina 1897—1903. Meidän pitää kaikin tavoin lujittaa puolueen yhteyksiä joukkoihin, kehittää ja käyttää sosialismin tarkoituksiin jos jonkinlaisia työväenjärjestöjä, kuten kaikki sosialidemokraattiset puolueet ovat aina ja joka paikassa tehneet. Hetken spesifiikkisenä erikoisuutena on nimenomaan vanhan itsevaltiuden yritys (ja epäonnistunut yritys) ratkaista uusia historiallisia tehtäviä lokakuulais-mustasotnialaisen Duuman avulla. Sen vuoksi sosialidemokraattienkin taktiikan spesifiikkisenä tehtävänä on tämän Duuman käyttäminen *omiin* tarkoituksiinsa, vallankumouksen aatteiden ja sosialismin aatteiden levittämiseen. Asian ydin ei ole siinä, että tämä spesifiikkisen tehtävä olisi erikoisen korkeaa tasoa, että se avaisi laajoja perspektiivejä, että se olisi merkitykseltään samanvertainen tai ainakin likellä niitä tehtäviä, jotka nousivat proletariaatin ratkaistaviksi esimerkiksi vuosina 1905—1906. Ei. Asian ydin on siinä, että tämä on nykyhetken taktiikan

erikoisuus, sen erilaisuus menneeseen kauteen sekä tulevaan kauteen verrattuna (sillä tuo tuleva kausi on *varmasti* tuova tullessaan spesifiikkisiä tehtäviä, monimutkaisempia, korkeampaa tasoa olevia ja mielenkiintoisempia kuin III Duuman hyväksikäyttämistä koskeva tehtävä). Ei voida hallita nykyistä tilannetta, ei voida ratkaista kaikkia niitä tehtäviä kokonaisuudessaan, jotka se asettaa sosialidemokraattiselle puolueelle, ellei ratkaista tätä hetken spesifiikkistä tehtävää, ellei mustasotnialais-lokakuulaisesta Duumasta tehdä sosialidemokraattisen agitaation *välinettä*.

Esimerkiksi otzovistiset suunsoittajat jaarittelevat bolshevikkien perässä vallankumouksen kokemusten varteenottamisesta. Mutta he eivät ymmärrä, mitä puhuvat. He eivät ymmärrä, että vallankumouksen kokemusten varteenottamiseen *sisältyy* vallankumouksen ihanteiden, tehtävien ja metodien puolustaminen *Duuman sisältä käsin*. Ellei osata *puolustaa* näitä ihanteita, tehtäviä ja metodeja Duuman sisältä, niiden meikäläisten, puolueeseen kuuluvien työläisten kautta, jotka saattavat päästä ja jotka ovat päässeet tähän Duumaan, niin se merkitsee, ettei osata ottaa *ensimmäistä* askelta vallankumouksen kokemusten poliittisessa varteenottamisessa (sillä tässä ei tietenkään ole puhe kokemusten teoreettisesta varteenottamisesta kirjoissa ja tutkielmissa). Tehtävämme ei suinkaan eikä missään tapauksessa rajoitu tähän ensimmäiseen askeleeseen. Toinen ja kolmas askel, s.o. joukkojen jo varteenottaman kokemuksen muuttaminen aatteelliseksi arsenaaliksi uusia historiallisia toimintoja varten, tulevat olemaan verrattomasti tärkeämpiä kuin ensimmäinen askel. Mutta kun nämä otzovistiset suunsoittajat itse puhuvat „vallankumousten välisestä” aikakaudesta, niin heidän pitäisi ymmärtää (jos he osaisivat ajatella, osaisivat harkita sosialidemokraattiseen tapaan), että „vallankumousten välinen” merkitseeikin juuri sellaista, joka *asettaa päiväjärjestykseen alkeellisia, ennakkollisia tehtäviä*. „Vallankumousten välinen” merkitsee epävarmaa, epämääräistä tilannetta, jolloin vanha valta, tultuaan vakuuttuneeksi siitä, ettei enää voida hallita yksinomaan vanhojen keinojen avulla, *yrittää* käyttää *uutta* keinoa yleisissä vanhan järjestelmän oloissa. Tämä on sisäisesti ristiriitainen, mahdoton yritys, jossa itsevaltius menee jälleen, menee kiertämättömästi romahdusta kohti, johdattaa meidät taas vuoden 1905 maineikkaan ajan ja maineikkaiden taistelujen

toistumiseen. Mutta se *ei mene siten* kuin meni vuosina 1897—1903, se *ei johdata* kansaa vallankumoukseen *siten* kuin johdatti ennen vuotta 1905. Tämä „ei siten” on osattava ymmärtää; on osattava muuntaa taktiikkaansa *lisäämällä* kaikkiin vallankumouksellisen sosialidemokratian yleisiin, ensivuoroisiin ja tärkeimpiin perustehtäviin vielä yksi tehtävä, ei varsin suuri, mutta spesifiikkinen tämän hetken, uuden ajankohdan tehtävä: mustasotnialaisen Duuman vallankumouksellis-sosialidemokraattinen hyväksikäyttäminen.

Tämä tehtävä, kuten mikä uusi tehtävä tahansa, tuntuu muita vaikeammalta, sillä se ei vaadi ihmisiltä yksinkertaista ulkoaopittujen tunnusten toistamista (otzovisteilla ja Maksimovilla ei riitä järkeä enempään kuin tällaiseen toistamiseen), vaan se vaatii jonkin verran aloitekykyä, älyn joustavuutta, kekseliäisyyttä ja itsenäistä työskentelyä *originellin* historiallisen tehtävän hyväksi. Mutta todellisuudessa tämä tehtävä voi tuntua erikoisen vaikealta vain niistä, jotka eivät osaa ajatella itsenäisesti ja työskennellä itsenäisesti: todellisuudessa tämä tehtävä, kuten mikä hetken spesifiikkinen tehtävä tahansa, on helpompi kuin muut tehtävät, sillä sen ratkaisemismahdollisuus sisältyy nimenomaan kyseisen ajankohdan oloihin. „Instruktööriskoulujen ja -ryhmien” todella vakavaa järjestämistä, s.o. sellaista järjestämistä, että ne olisivat todella sidottuja joukkoliikkeeseen, todella alistettuja sille, *ei voida* toteuttaa „kärkevän ja voimistuvan taantumuksen” kaudella *laisinkaan*, koska tehtävä on asetettu tyhmästi, sen ovat asettaneet henkilöt, jotka *ovat jäljentäneet* tämän tehtävän sanamuodon sellaisesta hyvästä kirjasesta, jossa otetaan varteen *toisen* ajankohdan olosuhteet. Mutta se, että sosialidemokraattien puheet, esiintymiset ja politiikka III Duumassa on alistettava joukkoapuolelle ja joukkojen eduille, sellainen tehtävä *voidaan* toteuttaa. Se ei ole helppoa, jos „helppona” pidetään ulkoaopitun toistamista, mutta se *on toteutettavissa*. Vaikka me nyt jännittäisimme puolueen kaikki voimat kuinka kovin tahansa, me emme voi ratkaista „instruktööriskoulujen” sosialidemokraattisen (eikä anarkistisen) järjestämisen tehtävää nykyisellä, „vallankumousten välisellä” ajankohdalla, sillä sitä varten, että tämä tehtävä olisi ratkaistavissa, tarvitaan aivan toisenlaiset historialliset olot. Päinvastoin, ponnistaen kaikin voimin me voimme ratkaista

III Duuman vallankumouksellis-sosialidemokraattisen hyväksikäyttämisen tehtävän (ja olemme jo *alkaneet ratkaista* sitä), — emme ratkaise sitä siinä tarkoituksessa, oi te syrjäyttämisen loukkaamat ja jumalan loukkaamat otzovistit ja ultimatistit! — että nostaisimme parlamentarismiin jollekin korkealle jalustalle, että julistaisimme „parlamentarismi hinnalla millä hyvänsä”, vaan siinä tarkoituksessa, että tämänpäiväistä „vallankumousten välistä” ajankohtaa vastaavan „vallankumousten välisen” tehtävän ratkaisemisen *jälkeen siirtyisimme* ratkaisemaan korkeampia vallankumouksellisia tehtäviä, jotka tulevat olemaan huomisen, korkeamman, s.o. vallankumouksellisemmän ajankohdan mukaisia.

III

Tuo Maksimovin ja kumpp. tyhmä melu bolshevikkien „parlamentarismista hinnalla millä hyvänsä” kuulostaa erikoisen kummalliselta otzovismin todellisen historian kannalta katsottuna. Eriskummallista on se, että parlamentarismiin liioittelusta ovat alkaneet meluta *juuri* ne henkilöt, jotka ovat luoneet ja luovat erikoista suuntausta *yksinomaan* sen kysymyksen pohjalla, millainen on heidän suhteensa parlamentarismiin! Kuinka te itse nimitätte itseänne, herttaiset Maksimov ja kumpp.? Te nimitätte itseänne „otzovisteiksi”, „ultimatisteiksi”, „boikotisteiksi”. Maksimov yhä vieläkin ihailemalla ihailee itseään III Duuman boikotistina, ja harvat puolue-esiintymisensä hän välttämättä varustaa allekirjoituksella: „boikotistien alustaja vuoden 1907 heinäkuun konferenssissa”¹⁵. Eräs kirjailija ennen muoin allekirjoitti: „todellinen valtioneuvos ja ritari”. Maksimov allekirjoittaa: „boikotistien alustaja” — onhan sekin ritari!

Siinä poliittisessa tilanteessa kesäkuussa 1907, jolloin Maksimov puolusti boikottia, virhe oli vielä aivan, aivan pieni. Mutta kun Maksimov heinäkuussa 1909, esittäessään vissinlaisen manifestin, ihailee edelleenkin „boikotismiaan” III Duuman suhteen, niin se on jo perin tyhmää. Boikotismi, otzovismi ja ultimatismi — yksistään nämä sanonnatkin merkitsevät *suuntauksen* luomista parlamentarismiin suhtautumista koskevasta kysymyksestä ja *vain* tästä kysymyksestä. Ja kun joku korostaa itseään tässä kysymyksessä,

jatkaa (kaksi vuotta sen jälkeen, kun puolue on periaatteessa ratkaissut tämän asian!) itsensä korostamista tässä kysymyksessä, niin se on äärettömän kaistapäisyyden merkki. Juuri ne, jotka näin tekevät, s.o. sekä „boikotistit” (vuoden 1909) että otzovistit kuin myöskin ultimativistit osoittavat *sillä*, että he eivät ajattele sosialidemokraattiseen tapaan, että he nostavat parlamentarismien erikoiselle jalustalle, että he aivan samaan tapaan kuin anarkistitkin luovat *suuntausta* erillisistä resepteistä: on boikotoitava sellaista ja sellaista Duumaa, kutsuttava pois sellaisesta ja sellaisesta Duumasta, esitettävä uhkavaatimus sellaiselle ja sellaiselle duumaryhmälle. Moinen menettely merkitseekin juuri sitä, että kysymyksessä on karikatyyribolshevikki. Bolshevikeilla suunta määräytyy heidän *yleisestä* näkökantanaan Venäjän vallankumouksen suhteen, ja bolshevikit ovat tuhansia kertoja korostaneet (aivan kuin etukäteen varoittaen poliittisia nedorosleja), että bolshevismien samastaminen boikotismien tai taisteluryhmäläisyyden kanssa on vallankumouksellisen sosialidemokratian katsomusten typerää vääristelyä ja madaltamista. Esimerkiksi meidän käsityksemme siitä, onko sosialidemokraattien välttämättä osallistuttava III Duumaan, johtuu *kiertämättömästi* siitä, millainen on käsityksemme nykytilanteesta, itsevaltiuden yrityksistä ottaa askel eteenpäin porvarillisen monarkian luomiseksi, Duuman merkityksestä vastavallankumouksellisten luokkien järjestäytymisenä mittasuhteiltaan yleiskansalliseksi edustuslaitokseksi. Samoin kuin anarkisteissa ilmenee nurinpäin käännettyä parlamenttikretinismia, kun he *erottavat* parlamenttikysymyksen porvarillista yhteiskuntaa yleensä koskevasta kokonaiskysymyksestä ja yrittävät luoda porvarillista parlamentarismia vastaan tähdätystä melusta suuntauksen (vaikka porvarillisen parlamentarismien arvosteleminen on periaatteessa samanluontoista kuin porvarillisen sanomalehdistön, porvarillisen syndikalismien y.m.s. arvosteleminen), samoin meidän otzovisti-ultimativisti-boikotisteissamme ilmenee aivan samanlaista nurinpäin käännettyä menshevismia, kun he *eristäytyvät* suuntaukseksi Duumaan suhtautumista koskevassa kysymyksessä, kysymyksessä taistelukeinoista sosialidemokraattisen duumaryhmän syrjäpoikkeamia vastaan (eikä sosialidemokratiaan pikimmältään pistäytyvien porvarillisten kirjailijain syrjäpoikkeamia vastaan j.n.e.).

Tuo nurinpäin käännetty parlamenttikretinismi on mennyt äärimmäisyyksiin asti Maksimovin varjeleman moskovalaisten otzovistien johtajan kuuluisassa järkeilyssä: duumaryhmän poiskutsumisen tulee *korostaa*, että vallankumousta ei ole haudattu! Ja Maksimovilla on otsa julistaa ujostelematta: „otzovistit eivät ole milloinkaan (no tietysti, *eivät milloinkaan!*) puhuneet yleensä parlamentarisminvastaisessa mielessä”.

Tämä otzovistien varjeleminen Maksimovin ja kumpp. taholta on uuden puolueyhmän olemuksen luonteenomaisimpia piirteitä, ja meidän on pysähdyttävä tarkastelemaan tätä piirrettä sitäkin yksityiskohtaisemmin, koska asiaa tietämätön yleisö on tässä suhteessa hyvin usein tarttunut katkerasti valittavien syrjäytettyjen onkeeseen. Varjeleminen ilmenee ensinnäkin siinä, että Maksimov ja kumpp. rintoihinsa lyöden herkeämättä vakuuttavat: me emme ole otzovisteja, me emme ole laisinkaan samaa mieltä kuin otzovistit! Toiseksi, Maksimov ja kumpp. syyttävät bolshevikkeja otzovistivastaisen taistelun *liioittelemisesta*. Toistuu *aivan tarkalleen* samaa kuin havaittiin rabotshejedelolaisten suhtautumisessa (vuosina 1897—1901) rabotshajamyslilaisiin. Me emme ole ekonomisteja, huudahtelivat rabotshejedelolaiset lyöden rintoihinsa, me emme hyväksy „*Rabotshaja Myslin*” mielipiteitä, me kiistelemme sen kanssa (aivan samoin kuin Maksimov on „kiistellyt” otzovistien kanssa!), nuo pahanilkiset iskralaiset ne vain ovat puhuneet meistä perättömiä, panetelleet meitä, „paisuttaneet” ekonomismia y.m.s., j.n.e., j.n.e. Siksipä rabotshajamyslilaisten — avomielisten ja rehellisten ekonomistien — keskuudessa oli melko paljon sellaisia, joiden erehdys oli vilpityn, jotka eivät pelänneet puolustaa mielipidettään ja joita ei voitu olla kunnioittamatta, — mutta ulkomaisessa „Rabotsheje Delon” porukassa vallitsi erikoislaatuinen juonittelu, jälkien peittely, piilopeli ja yleisön pettäminen. Aivan samanlainen on johdonmukaisten ja avomielisten otzovistien (sellaisten kuin puoluepiireissä tunnettujen Vsev.¹⁶ ja Stan.¹⁷) suhde ulkomaiseen Maksimovin porukkaan.

Me emme ole otzovisteja, huutaa tuo porukka. Mutta pankaaahan joku heistä sanomaan pari sanaa nykyisestä poliittisesta tilanteesta ja puolueen tehtävistä, niin saatte kuulla täydellisesti kaikki otzovistiset mielipiteet vain hiukan laimennettuina (kuten näimme Maksimovilla) jesuiittamaisten

varausten, lisäysten, vaikenemisten, lievennysten, sotkemisten y.m.s. vedellä. Tuo jesuiittamaisuus ei vapauta teitä, oi te epäoikeudenmukaisesti syrjäytetyt, otzovistista lyhytjärkisyyttä koskevasta syytöksestä, vaan kymmenkertaistaa teidän syyllisyytenne, koska verhottu aatteellinen sekasotku turmelee proletariaattia sata kertaa enemmän, vahingoittaa puoluetta sata kertaa enemmän*.

Me emme ole otzovisteja, huutaa Maksimov ja kumpp. Mutta kesäkuussa 1908, poistuttuaan „Proletarin” suppeasta toimituskunnasta, Maksimov kuitenkin muodosti kollegiossa virallisen opposition, vaati tälle oppositiolle väittelyoikeutta ja sai tuon oikeuden, vaati oppositiolle erikoista edustustoa järjestön tärkeimpiin toimeenpaneviin elimiin, jotka ovat yhteydessä lehden levittämiseen, ja sai tuon erikoisen edustuston. On itsestään selvää, että samasta ajasta lähtien, s.o. yli vuoden, kaikki otzovistit ovat aina olleet tuon opposition riveissä, joka on yhteisvoimin järjestänyt asiamieskunnan Venäjälle, on yhteisvoimin puuhannut asiamieskuntaa varten ulkomaista koulua (siitä alempana) j.n.e., y.m.s.

Me emme ole otzovisteja, huutaa Maksimov ja kumpp. Mutta Yleisvenäläisessä puoluekonferenssissa joulukuussa 1908, kun tähän oppositioon kuuluvat rehellisimmät otzovistit erottautuivat koko puolueen edessä erityiseksi ryhmäksi, erityiseksi aatteelliseksi virtaukseksi ja siinä ominaisuudessa saivat oikeuden nimittää oman puhujansa (konferenssissa päätettiin, että vain erityiset aatteelliset virtaukset tai erityiset järjestöt voivat nimittää — ajan vähyden vuoksi — erityisen puhujan), niin *puhujaksi* otzovistien puolueryhmästä tuli kuitenkin — aivan satunnaisista syistä! kerrassaan satunnaisista syistä! — *tov. Maksimov...*

Maksimovin ulkomainen ryhmä harjoittaa järjestelmällisesti tätä puolueen peittämistä peittelemällä otzovismia. Toukokuussa 1908 otzovismi kärsi tappion avoimessa taistelussa: yleiskaupunkilainen konferenssi Moskovassa äänesti sen kumoon 18 äänellä 14:ää vastaan (tässä piirissä olivat heinäkuussa 1907 melkein poikkeuksetta kaikki

* Pieni esimerkki, joka muuten havainnollistaa Maksimovin väitteitä, että muka *vain* „Proletari” ilkeämielisyydessään puhuu perättömyyksiä ultimatisista. Syksyllä 1908 Aleksinski tuli puolalaisten sosialidemokraattien edustajakokoukseen ja ehdotti siellä *ultimatisista* päätöslauselmaa. Tämä tapahtui *ennen* sitä, kun „Proletarissa” alettiin päättävä kampanja uutta puolueryhmää vastaan. Ja kuinka kävi? Puolalaiset sosialidemokraatit saattoivat Aleksinkin ja hänen päätöslauselmansa naurunalaiseksi sanoen hänelle: „te olette yksinkertaisesti pelkurimainen otzovisti ettekä mitään muuta”.

socialidemokraatit boikotisteja, mutta erotukseksi Maksimovista he kuitenkin jo kesäkuuhun mennessä 1908 käsittivät, että III Duuman „boikotoinnin” vaatiminen olisi ollut anteeksiantamatonta typeryyttä). Sen *jälkeen* tov. Maksimov järjestää ulkomailla virallisen opposition „Proletaria” vastaan ja aloittaa väittelyn, jota bolshevistisen periodisen äänenkannattajan sivuilla ei siihen asti ollut milloinkaan käyty. Ja kun sitten *syksyllä* 1908 Yleisvenäläisen konferenssin vaaleissa *koko* Pietarin järjestö jakaantuu otzovisteihin ja ei-otzovisteihin, nezovisteihin (työläisten sanonta), kun Pietarin *kaikissa* piireissä ja alapiireissä väittelyn kohteena ei ole bolshevikkien ja menshevikkien ohjelma, vaan otzovistien ja nezovistien ohjelma, niin *otzovistien ohjelma kätketään yleisöltä*. „Proletari” lehteen sitä ei tiedoteta. Lehtiin sitä ei päästetä. Yleisvenäläisessä konferenssissa joulukuussa 1908 sitä ei tiedoteta puolueelle. *Vasta konferenssin jälkeen*, toimituksen tiukoista vaatimuksista tämä ohjelma toimitettiin meille ja me julkaisimme sen „Proletarin” 44. numerossa („Pietarilaisten otzovistien päätöslauselma”).

Moskovan alueella yleisesti tunnettu otzovistien johtaja „toimitti” otzovistityöläisen kirjoituksen, joka julkaistiin „Rabotsheje Znamjan”¹⁸ 5. numerossa, mutta johtajan omaa ohjelmaa emme ole vielääkään saaneet. Tiedämme vallan hyvin, että jo keväällä 1909, jolloin valmistauduttiin keskisen teollisuusseudun aluekonferenssiin, otzovistien johtajan ohjelmaa luettiin ja se kiersi kädestä käteen. Bolshevikkien tiedotusten perusteella tiedämme, että tuossa ohjelmassa oli ei-socialidemokraattisen ajattelun kukkasia verrattomasti vieläkin enemmän kuin pietarilaisessa ohjelmassa. *Mutta ohjelman tekstiä meille ei kuitenkaan lähetetty*,— luultavasti myös yhtä satunnaisista, kerrassaan satunnaisista syistä, joiden vuoksi Maksimov puhui konferenssissa otzovistien puolueryhmän valtuuttamana.

Legaalisten mahdollisuuksien käyttämistä koskevan kysymyksen Maksimov ja kumpp. ovat myös peittäneet „sujuvalla” fraasilla, että sehän on muka „itsestään selvää”. Olisi hauska tietää, onko se nyt „itsestään selvää” maksimovilaisen ryhmän käytännöllisillekin johtajille, *tov. Ljadoville ja Stanislaville, jotka vielä kolme kuukautta sitten veivät läpi* siihen aikaan heidän hallussaan olleessa Keskisen teollisuusalueen Aluebyroossa (siinä samaisessa

Aluebyroon kokoonpanossa, joka vahvasti kuulun „koulun”; Aluebyroon kokoonpano on nyt muuttunut) päätöslauselman, jossa *vastustettiin sosialidemokraattien osallistumista tehdaslääkärien edustajakokoukseen* ¹⁹. Kuten tunnettua, se oli ensimmäinen edustajakokous, jossa vallankumoukselliset sosialidemokraatit olivat enemmistönä. Ja tähän edustajakokoukseen osallistumista vastaan agitoivat kaikki huomattuimmat otzovistit ja ultimatistit julistaen siihen osallistumisen „proletariaatin asian pettämiseksi”. Mutta Maksimov sotkee jälkiä — „on itsestään selvää”. „On itsestään selvää”, että avomielisemmät otzovistit ja ultimatistit hajottavat avoimesti käytännöllistä työtä Venäjällä, mutta Maksimov ja kumpp., joille Kritshevskin ja Martynovin laakerit eivät anna rauhaa, sumentavat asian olemusta: ei ole mitään erimielisyyksiä, ei ole ketään legaalisten mahdollisuuksien käyttämisen vastustajia.

Ulkomaisten puoluelehtien, yhteyksiä järjestävien ulkomaisten ryhmien y.m.s. ennalleen palauttaminen johtaa kiertämättömästi myös niiden entisten väärinkäytösten toistumiseen, joita vastaan on taisteltava mitä armottomimmin. Toistuu täydellisesti se „ekonomistien” juttu, jolloin he harjoittivat Venäjällä agitaatiota poliittista taistelua vastaan, mutta ulkomailla kätkeytyivät „Rabotsheje Delon” taakse. Toistuu täydellisesti juttu porvarillis-demokraattisesta „credosta” (credo=uskon symboli), jota Prokopovitsh ja kumpp. olivat propagoineet Venäjällä ja jonka vallankumoukselliset sosialidemokraatit olivat julkaisseet lehdistössä *vastoin sen kirjoittajain tahtoa*. Ei mikään turmele puoluetta paremmin kuin tuo piilosilla oleminen, kuin tuo illegaalisen toiminnan vaikeiden olosuhteiden käyttäminen puolueensisäistä julkisuutta vastaan, kuin tuo jesuiittamaisuus, se, että Maksimov ja kumpp. toimivat *kokonaan ja kaikessa* käsi kädessä otzovistien kanssa, mutta lehdistössä he lyövät rintoihinsa uskotellen, että koko tuota otzovismia paisuttelee tahallisesti „Proletari”.

Me emme ole mitään vehkeilijöitä emmekä formalisteja, vaan vallankumouksellisen toiminnan väkeä. Meille ei ole tärkeää se sanallinen ero, joka voidaan tehdä otzovismin, ultimatismien ja „boikotismien” välillä (III Duman suhteen). Meille on tärkeää sosialidemokraattisen propagandan ja agitaation todellinen sisältö. Ja kun Venäjällä illegaalisissa kerhoissa propagoidaan bolshevismien varjolla sellai-

sia katsomuksia, joilla ei ole mitään yhteistä bolshevismien kanssa eikä yleensä sosialidemokratismien kanssa, niin henkilöt, jotka ehkäisevät niiden katsomusten täydellistä paljastamista, niiden virheellisyyden täydellistä selittämistä koko puolueelle, sellaiset henkilöt menettelevät kuin proletariaatin viholliset.

IV

Nämä henkilöt ovat kunnostautuneet myös jumalanrakentamista koskevassa kysymyksessä. „Proletarin” laajennettu toimitus hyväksyi ja julkaisi tästä kysymyksestä kaksi päätöslauselmaa: toisen itse asian olemuksesta ja toisen varta vasten Maksimovin protestin johdosta. Herää kysymys: mitä tämä Maksimov nyt puhuu „Selostuksessaan”? Hän kirjoittaa „Selostuksen” saadakseen sotketuksi jäljet, aivan samassa hengessä kuin se diplomaatti, joka sanoi, että kieli on annettu ihmiselle sitä varten, että hän voisi salata ajatuksensa²⁰. Maksimovin porukan „muka jumalanrakentamis”-suunnasta levitetään joitakin „väriä tietoja” ja siinä kaikki.

„Väriä tietoja”, niinkö Te sanotte? Ei, herrtainen ystävä, Te olette sotkenut tässä jälkiä juuri siksi, että tiedätte mainiosti, että „Proletarilla” olevat jumalanrakentamista koskevat „tiedot” ovat täysin päteviä. Te tiedätte mainiosti, että nämä „tiedot”, kuten julkisuuteen saatetussa päätöslauselmassa on sanottukin, koskevat ennen kaikkea niitä kirjallisia tuotteita, jotka ovat lähtöisin *teidän* kirjailijaporukastanne. Nämä kirjalliset tuotteet on *mainittu* päätöslauselmassamme aivan tarkkaan; siihen ei ole vain lisätty — päätöslauselmaan ei ole voitu lisätä — sitä, että noin puolentoista vuoden aikana on johtavissa bolshevikki-piireissä ilmaistu mitä suurinta tyytymättömyyttä teidän kumppanienne „jumalanrakentamiseen” ja että juuri tällä pohjalla (paitsi sitä pohjaa, joka on ylempänä mainittu) uusi karikatyyribolshevikkien puolue ryhmä on tarvellyt meiltä kaikki toimintamahdollisuudet vehkeilyillään, viekasteluillaan, koukkuiluillaan, pyyteilläään ja juonitteluillaan. Maksimov tietää mainiosti erään noista merkellisimmistä juonista, sillä se on kirjoitettu ja virallisesti „Proletarin” toimitukseen esitetty *vastalause* kirjoituksen „Eri tietä” („Proletarin” 42. numero) julkaisemisen johdosta. Ehkä

tämäkin on „väärä tietoja”, oi sinä epäoikeudenmukaisesti syrjäytetty? Ehkä sekin oli „muka protesti”?

Ei, kuulkaahan, jälkiensotkemispolitiikka ei aina onnistu, ja meidän puolueessamme se ei onnistu teiltä milloinkaan. Ei pidä leikkiä kuuropiilosta, ei pidä yrittää teennäisesti tehdä salaisuutta siitä, mikä on tunnettua kaikille, joita kiinnostaa Venäjän kirjallisuus ja Venäjän sosialidemokratia. On olemassa kirjailijaporukka, joka muutamien porvarillisten kustannusliikkeiden avulla täyttämällä täyttää legaalista kirjallisuuttamme järjestelmällisellä jumalanrakentamisen propagandalla. Tähän porukkaan kuuluu myös Maksimov. Tämä propaganda on tullut järjestelmälliseksi juuri viimeisten puolentoista vuoden aikana, jolloin Venäjän porvaristolle sen vastavallankumouksellisissa tarkoituksissa on tullut tarpeelliseksi elvyttää uskontoa, suurentaa uskonnon kysyntää, sepittää uskonto, juurruttaa kansaan tai uudella tavalla lujittaa kansassa uskontoa. Jumalanrakentamisen propagointi on sen vuoksi saanut yhteiskunnallisen, poliittisen luonteen. Samoin kuin vallankumouksen kaudella porvarillinen lehdistö armasteli innokkaimpia menshevikkejä sen vuoksi, että nämä ihailivat kadetteja, samoin vastavallankumouksen kaudella porvarillinen lehdistö armastelee jumalanrakentajia, jotka kuuluvat — leikki pois! — jotka kuuluvat marxilaisiin ja vieläpä „myöskin bolshevikkeihin”. Ja kun bolshevismien virallinen äänenkannattaja toimitusartikkelissaan sanoi, että bolshevismi kulkee *eri tietä* kuin tuollainen propaganda (tämä ilmoitus tehtiin painatussa sanassa sen jälkeen, kun oli epäonnistuttu lukemattomissa yrityksissä saada kirjeiden ja henkilökohtaisten keskustelujen avulla lopetetuksi tuo häpeällinen propaganda), niin silloin *tov. Maksimov* esitti „Proletarin” toimitukselle virallisen kirjallisen vastalauseen. Hänet, Maksimovin, on valinnut Lontoon edustajakokous, ja sen vuoksi ne, jotka ovat rohjenneet sanoutua virallisesti irti häpeällisestä jumalanrakentamisen propagandasta, loukkaavat hänen „ansaittua oikeuttaan”. „Onko meidän puolueyhämämme sitten orjuudessa jumalanrakentaja-kirjailijoilla!” Tämä huomautus lipsahti toimituksessa puhjenneen myrskyisän kohtauksen aikana *tov. Maratilta* ²¹, niin, niin, juuri siltä samalta *tov. Maratilta*, joka on niin vaatimaton, hyväntahtoinen, sopuisa ja hyväsydäminen, ettei hän ole vielä tähänkään asti voinut kunnolleen päättää, onko hänen

kuljettava bolshevikkien vai jumalallisten otzovistien mukana.

Tai ehkä tämäkin kaikki on „väärää tietoa”, oi Te epäoikeudenmukaisesti syrjäytetty Maksimov? Mitään jumalanrakentaja-kirjailijain porukkaa ei ole olemassa, Te ette ole mitenkään puolustaneet heitä, Teidän protestianne „Eri tietä” nimistä kirjoitusta vastaan ei ole ollut? niinkö?

„Vääristä tiedoista” jumalanrakentajain suunnan suhteen tov. Maksimov puhuu „Selostuksessaan” *ulkomaisesta koulusta*, jota uusi puolueryhmä järjestää. Tov. Maksimov korostaa niin kovasti tätä „*ensimmäisen* (kursivointi Maksimovin) puoluekoulun perustamista ulkomailla”, vetää niin kovasti yleisöä nenästä tässä kysymyksessä, että täytynee puhua kuulusta „koulusta” yksityiskohtaisemmin.

Tov. Maksimov valittelee katkerasti:

„Toimitus („Proletarin” toimitus) ei ole kertaakaan yrittänyt auttaa koulua, ei ole yrittänyt ottaa käsiinsä edes sen valvontaa; levittäessään ties mistä hankittuja valheellisia tietoja koulusta toimitus ei ole lähettänyt koulun perustajille yhtään tiedustelua tarkistaakseen noita tietoja. Sellainen on ollut toimituksen suhde koko tähän asiaan”.

Vai niin. Vai niin. „Ei ole kertaakaan yrittänyt ottaa käsiinsä edes koulun valvontaa”... Maksimovin jesuiittamaisuus on tässä lauseessa mennyt niin pitkälle, että hän paljastaa itse itsensä.

Palauttakaahan, lukija, mieleenne Jeroginin asuntola ensimmäisen Duuman kaudelta. Virkaeron ottanut maapiiri-päällikkö (tai yleensä joku sen tapainen virkaritari) Jerogin perusti Pietariin asuntolan muilta paikkakunnilta saapuvia talonpoikaisedustajia varten haluten siten myötävaikuttaa „hallituksen pyrkimyksiin”. Jeroginin asiamiehet kaappasivat pääkaupunkiin saapuneita kokemattomia maalaismusikkoja ja toimittivat Jeroginin asuntolaan, mistä nämä tietenkin löysivät *koulun*, jossa kumottiin „vasemmistolaisen” väärää oppeja, mustattiin trudovikkeja j.n.e. ja jossa Duuman uusille jäsenille opetettiin „aitovenäläistä” valtioviisautta. Onneksi se seikka, että Valtakunnanduuma sijaitsi Pietarissa, pakotti Jeroginin perustamaan asuntolansakin Pietariin, ja koska Pietari on kyllin laaja ja vapaa aatteellisen ja poliittisen elämän keskus, niin luonnollisestikin jeroginilaiset edustajat alkoivat hyvin pian luopua Jeroginin asuntolasta ja siirtyä trudovikkien leiriin taikka

itsenäisten edustajien leiriin. Jeroginin hankkeesta koitui vain häpeää sekä hänelle itselleen että hallitukselle.

Kuvitelkaa nyt, lukija, että tällaista Jeroginin asuntolaa ei ole perustettu johonkin ulkomaiseen Pietariin, vaan johonkin ulkomaiseen Tsarevokokshaiskiin. Jos kuvittelette sen, niin teidän täytyy myöntää, että otzovistilaiset jumalanrakentajajeroginit ovat käyttäneet hyväkseen Euroopan-tuntemustaan ollakseen ehta venäläistä Jeroginia viekkaampia. Henkilöt, jotka sanovat itseään bolsheveikeiksi, ovat keränneet oman kassansa — joka on riippumaton siitä tietääksemme ainoasta yleisbolshevistisesta kassasta, josta saadaan „Proletarin” julkaisemiseen ja levittämiseen tarvittavat varat,— ovat järjestäneet oman asioimistonsa, vieneet muutamia „omia” agitaattoreitaan Tsarevokokshaiskiin, tuoneet sinne muutamia puolueeseen kuuluvia sosialidemokraattisia työläisiä ja julistaneet tämän (puolueelta Tsarevokokshaiskiin kätketyn) jeroginilaisen asuntolan „ensimmäiseksi puolueen” (puolueen siksi, että se on kätetty puolueelta) „kouluksi ulkomailla”.

Kiirohdamme tekemään varauksen — sen vuoksi, että syrjäytetty tov. Maksimov on erittäin tarmokkaasti herättänyt kysymyksen siitä, onko hänen syrjäyttämisensä laillista vai laitonta (tästä kysymyksestä tuonnempana)— kiirohdamme tekemään varauksen, että otzovistilaisten jumalanrakentajajeroginien toimintamenetelmissä ei ole kerrassaan mitään „laitonta”. Ei kerrassaan mitään. Siinä on kaikki aivan laillista. Laillista on se, että samoinajattelevat puolueessa ryhmittyvät yhteen. Laillista on se, että samoinajattelevat keräävät kassan ja ryhtyvät yhteiseen propaganda- ja agitaatiopuuhaan. Laillista on se, että tämän puuhan muodoksi he haluavat tällä kertaa valita sanokaamme esimerkiksi „koulun” eikä sanomalehteä. Laillista on se, että he pitävät sitä virallisesti puolueen kouluna, koska sitä ovat perustamassa puolueen jäsenet ja koska on olemassa edes yksi, millainen tahansa puolueen järjestö, joka ottaa kantaakseen poliittisen ja aatteellisen vastuun tuosta puuhasta. Tässä on kaikki aivan laillista ja kaikki olisi vallan hyvin, ellei... ellei olisi jesuiittamaisuutta, ellei olisi teeskentelyä, ellei olisi oman puolueensa pettämistä.

Eikö se ole puolueen pettämistä, kun te julkisesti korostatte, että koulu on puolueen koulu, s.o. rajoitutte kysymyk-

seen sen muodollisesta lainalaisuudesta *ettekä mainitse* aloitteentekijäin ja koulun perustajain *nimiä*, s.o. vaikenette koulun aatteellis-poliittisesta suuntauksesta puolueessamme olevan *uuden puolueeryhmän* hankkeena? „Proletarin” toimituksessa oli kaksi tätä koulua koskevaa „paperia” (toimituksen ja Maksimovin väliset yhteydet ovat jo toista vuotta käyneet vain „paperien” ja diplomaattisten noottien kautta). Ensimmäinen paperi oli aivan allekirjoittamaton, sitä ei ollut kerta kaikkiaan kukaan allekirjoittanut — pelkkiä järkeilyjä valistuksen hyödyllisyydestä ja kouluiksi nimitettävien laitosten valistavasta merkityksestä. Toinen paperi oli sijaishenkilöiden allekirjoittama. Nyt, ylistellessään painetussa sanassa yleisölle „ensimmäistä ulkomailla olevaa puoluekoulua”, tov. Maksimov *vaikenee* edelleenkin koulun *ryhmäkuntalaisesta* luonteesta.

Tämä jesuiittamainen politiikka vahingoittaa puoluetta. Me paljastamme tämän „politiikan”. Aloitteentekijöinä ja koulun perustajina ovat *todellisuudessa* toverit „Jer”²² (nimitämme tällä tavalla puolueessa kaikkien tuntemaa Moskovan otzovistien johtajaa, joka on esitelmöinyt koulusta, on perustanut oppilaskoulun ja jonka muutamat työläiskerhot ovat valinneet luennoitsijaksi), Maksimov, Lunatsharski, Ljadov, Aleksinski *j.n.e.* Emme tiedä emmekä ole kiinnostuneita tietämään, mikä osuus on ollut kullakin näistä tovereista erikseen, miten he ovat sijoittuneet erilaisiin koulun virallisiin laitoksiin, sen „Neuvostoon”, sen „toimeenpanevaan komissioon”, sen luennoitsijakollegioon *j.n.e.* Emme tiedä, ketkä „puolueeryhmiin kuulumattomat” toverit saattavat joissakin erillisissä tapauksissa täydentää tätä porukkaa. Kaikella sillä ei ole mitään merkitystä. Me vakuutamme, että **juuri** nämä mainitut nimet *määräävät* tämän koulun, uuden ryhmäkeskuksen, *todellisen* aatteellis-poliittisen suunnan ja että salatessaan sen puolueelta Maksimov harjoittaa jesuiittamaista politiikkaa. Ei se ole paha, että puolueessa on muodostunut uusi ryhmäkeskus,— me emme lainkaan kuulu niihin, jotka ovat valmiit hankkimaan itselleen poliittista pääomaa ryhmäkuntalaisuutta vastaan tähdättyjen halpojen populääristen huutojen avulla,—päinvastoin, se on hyvä, että uusi vivahde puolueessa, koska tuollainen vivahde on olemassa, on saanut mahdollisuuden erikoiseen ilmennykseen. Se on paha, että puoluetta petetään ja että petetään myös työläisiä, jotka

ovat myötämielisiä — se on itsestään selvää — jokaiselle koululle samoin kuin mille muulle valistuslaitokselle tahansa.

Eikö se ole teeskentelyä, kun tov. Maksimov valittelee yleisölle, että „Proletarin” toimitus ei ole halunnut „edes” („edes”!) „ottaa käsiinsä koulun valvontaa”? Ajatelkaapa vain: kesäkuussa vuonna 1908 tov. Maksimov erosi „Proletarin” suppeasta toimituskunnasta, ja siitä lähtien on bolshevistisessä ryhmässä miltei keskeytymättä käyty sisäistä taistelua tuhansissa eri muodoissa; Aleksinski ulkomailla, „Jer” ja kumpp. ulkomailla ja Venäjällä kertaitsevat tuhansin eri tavoin Maksimovin perässä kaikkia otzovistien ja jumalanrakentajien typeryyksiä „Proletaria” vastaan. Maksimov esittää kirjallisia ja virallisia vastalauseita „Eri tietä” nimisen kirjoituksen johdosta; kaikki, vaikkapa kuulopuheittenkin perusteella puolueasioita tuntevat henkilöt puhuvat tulevasta, bolshevikkien keskuudessa kiertämättömästä kahtiajakaantumisesta (riittää, kun sanotaan, että *menshevikki Dan* vuoden 1908 joulukuun Yleisvenäläisessä konferenssissa julisti virallisessa kokouksessa kaikkien kuullen: „kukapa ei tietäisi, että bolshevikit syyttävät nyt Leniniä bolshevismmin pettämisestä”!), — ja tov. Maksimov, joka pelaa viatonta, ihan kaikin puolin viatonta pienokaista, kysyy arvoisalta yleisöltä: minkähän vuoksi „Proletarin” toimitus ei ole halunnut ottaa käsiinsä „edes” puoluekoulun valvontaa jumalanrakentajain Tsarevokokshaiskissa? „Koulun” valvontaa! „Proletarin” kannattajat „inspektoreina”, jotka ovat läsnä Maksimovin, Lunatsharskin, Aleksinskin ja kumpp. luennoilla! Mutta mitä varten pitää näytellä tuota halpamaista, häpeällistä komediaa? Mitä varten? Mitä varten pitää petkuttaa yleisöä lähettelemällä „koulun” „ohjelmia” ja „selostuksia”, jotka eivät puhu mitään, sen sijaan että suoraan ja avoimesti tunnustettaisiin uuden ryhmäkeskuksen aatteelliset johtajat ja innoittajat!

Mitä varten? — vastaamme aivan kohta tähän kysymykseen, mutta ensin lopetamme koulua koskevan kysymyksen: Tsarevokokshaisk mahtuu Pietariin ja voi siirtyä (ainakin suurimmalta osaltaan) Pietariin, mutta Pietari ei mahdu Tsarevokokshaiskiin eikä voi siirtyä Tsarevokokshaiskiin. Se uuden puoluekoulun oppilaista, joka on kyllin tarmokas ja itsenäinen, löytää itselleen tien suppeasta uudesta

puolueryhmästä laajaan puolueeseen, otzovistien ja jumalanrakentajien „opista” sosialidemokratismiin oppiin yleensä ja erikoisestikin bolshevismiin oppiin. Mutta sille, joka haluaa rajoittua jeroginilaiseen valistukseen, sille ei mahda mitään. „Proletarin” toimitus on valmis antamaan ja se antaa *kaikkinaista* apua *kaikille* työläisille, olkootpa heidän näkökantansa millaiset tahansa, kun he kerran haluavat siirtyä (tahi pistäytyä) ulkomaisesta Tsarevokokshaiskista ulkomaiseen Pietariin ja tutustua bolshevismiin näkökantoihin. „Ensimmäisen ulkomaisen puoluekoulun” perustajien ja alkuunpanijain teeskentelypolitiikan me sitä vastoin paljastamme koko puolueelle.

V

Mitä varten Maksimov käyttäytyy noin kaksinaamaisesti — me kysimme ja lykkäsimme vastauksen tähän kysymykseen koulua koskevan keskustelun päättymiseen asti. Mutta tarkemmin sanoen tässä ei ansaitse selvittelyä kysymys „mitä varten?”, vaan kysymys „miksi?”. Olisi väärin luulla, että uuden puolueryhmän kaikki jäsenet harjoittavat teeskentelypolitiikkaa tietoisesti, jonkin määrätyn tarkoituksensa vuoksi. Ei. Asia on niin, että tämän ryhmän asemassa sinänsä, sen esiintymisen ja sen toiminnan olosuhteissa on syitä (joita monet otzovistit ja jumalanrakentajat eivät tajua), jotka synnyttävät teeskentelypolitiikkaa.

On jo kauan sanottu, että teeskentely on lunnas, jota pahe maksaa hyveelle. Mutta tämä mieltelmä kuuluu henkilökohtaisen moraalin alaan. Aatteellis-poliittisten suuntien suhteen on sanottava, että teeskentely on se suojuus, johon turvautuvat sisäisesti sekalaiset ryhmät, jotka ovat muodostuneet monenkarvaisista, sattumalta yhteen joutuneista aineksista, jotka tuntevat olevansa heikkoja avointa, suoraa esiintymistä varten.

Se, että uusi puolueryhmä on turvautunut tuohon suojukseen, johtuu ryhmän kokoonpanosta. Jumalallisten otzovistien ryhmän esikunnan muodostavat tunnustusta vailla olevat filosofit, naurunalaisiksi joutuneet jumalanrakentajat, anarkistisesta typeryydestä ja ajattelemattomasta vallankumouksellisesta fraseologiasta kiinni saadut otzovistit, puheissaan sotkeutuneet ultimatistit ja vihdoin ne

(bolshevistisessä puolueyhmässä onneksi harvat) taisteluryhmäläiset, jotka ovat katsoneet arvoaan alentavaksi siirtyä näkymättömään, vaatimattomaan, ulkonaista komeutta ja „loistoa” vailla olevaan, vallankumoukselliseen sosialidemokraattiseen työhön, joka vastaa „vallankumousten välisen” kauden olosuhteita ja tehtäviä, ja joita Maksimov mielistelee intsruktöörikouluja ja -ryhmiä koskevalla „loistavalla” fraasilla... vuonna 1909. Ainoa, mikä tällä kertaa liittyy lujasti yhteen näitä eritasoisia aineksia, on silmitön viha „Proletaria” kohtaan, viha, jonka se on täysin ansainnut, viha, joka johtuu siitä, että *jokainen* näiden ainesten yritys saada „Proletarissa” ilmaistua itseään tahi saada siltä edes välillistä tunnustusta tai edes vähäisintä puolustusta ja suojaa *on aina lyöty mitä päättäväisimmin takaisin*.

„Saat kaiken toivon heittää” — sitä on „Proletari” neuvonut näille aineksille jokaisella numerollaan, jokaisella toimituskokouksellaan, jokaisella kirjoituksellaan mistä päiväjärjestyksessä olevasta puolue-elämän kysymyksestä tahansa.

Ja kun sitten päivänkysymyksiksi tulivat (vallankumouksemme ja vastavallankumouksemme kehityksen objektiivisten ehtojen vuoksi tulivat) kirjallisuuden alalla jumalanrakentaminen ja marxilaisuuden teoreettiset perusteet sekä poliittisen työn alalla III Duuman ja sen puhujalavan käyttäminen sosialidemokratian tarkoituksiin, niin silloin nämä ainekset liittyivät yhteen ja tapahtui luonnollinen ja kiertämätön räjähdys.

Se tapahtui äkisti, kuten jokainen räjähdys tapahtuu, — ei siinä mielessä, etteivätkö tendenssit olisi hahmottuneet jo aikaisemmin, etteikö olisi ollut näiden tendenssien erinäisiä ilmentymiä, — vaan siinä mielessä, että eritasoisten tendenssien, muun muassa politiikasta hyvin kaukana olevien tendenssien poliittinen yhteenliittyminen osoittautui miltei yllättäväksi. Laaja yleisö on sen vuoksi taipuvainen, kuten aina, selittämään uutta kahtiajakoa ennen kaikkea *poroporvarillisesti*, selittämään sitä tuon tai tämän johtohenkilön joillakin huonoilla ominaisuuksilla, ulkomaan ja kerholaisuuden vaikutuksella y.m., y.m.s. Siitä ei ole epäilystäkään, että ulkomaan, josta on objektiivisten olosuhteitten vuoksi kiertämättömästi tullut kaikkien vallankumouksellisten keskusjärjestöjen toimintatukikohdan olinpaikka,

on lyönyt leimansa kahtiajaon *muotoon*. Siitä ei ole epäilystäkään, että tähän *muotoon* ovat vaikuttaneet myös sen kirjailijakerhon erikoisuudet, joka *toisella kupeellaan* on kuulunut sosialidemokratiaan. Emme nimitä poroporvarilliseksi selitykseksi näiden seikkojen luettelointia, jotka eivät voi selittää muuta kuin kahtiajaon muodon, aiheet ja „ulkonaisen historian”, vaan sitä, ettei haluta ymmärtää tai ei kyetä ymmärtämään erimielisyyden *aatteellis-poliittisia* perusteita, syitä ja juuria.

Siitä, ettei uusi ryhmä ymmärrä näitä perusteita, on johtunut myöskin se, että se on turvautunut vanhaan suojukseen ja sotkee jälkiä, kieltää *erottamattoman* yhteytensä otzovismiin j.n.e. Siitä, ettei näitä perusteita ymmärretä, aiheutuu se, että uusi ryhmä *keinottelee kahtiajaon poroporvarillisella selittämisellä ja poroporvarillisella myötätunnolla*.

Tosiaankin, eikö se ole poroporvarillisella myötätunnolla keinottelemista, kun Maksimov ja kumpp. itkevät nyt julki- sesti sitä, että heidät on „heitetty ulos” ja „syrjäytetty”? Antakaa kristuksen nimessä myötätuntoisuusalmunne syyt- tömästi ulos heitetyille, epäoikeudenmukaisesti syrjäy- tetyille... Sitä, ettei tässä menettelyssä ole suinkaan erehdytty, kun on perustettu laskelmat *poroporvarilliseen* myötätuntoon, osoittaa se originelli tosiasia, että *vieläpä* tov. Plehanovkin, kaikkinaisen jumalanrakentamisen vihol- linen, kaiken „uuden” filosofian, kaiken otzovismin ja ulti- matismiin y.m.s. vihollinen, *vieläpä* tov. Plehanovkin on ojentanut almun — kristuksen nimessä — käyttäen hyväk- seen Maksimovin ruikutusta ja nimitellyt bolshevikkeja tuon tapauksen johdosta yhä uudelleen „jäykkäniskaisiksi” (ks. Plehanovin „Dnevnik Sotsial-Demokrata”, elokuu 1909). Kun kerran Maksimov on saanut kärtetyksi myötätuntoi- suusalmun jopa Plehanoviltakin, niin voinette, lukija, kuvi- tella, kuinka paljon kyyneleitä myötätunnosta Maksimovia kohtaan tulevat vuodattamaan poroporvarilliset ainekset sosialidemokratian sisällä ja sosialidemokratian lähettyvillä sen johdosta, että hyväntahtoiset, hyvämaineiset ja vaati- mattomat otzovistit ja jumalanrakentajat on „heitetty ulos” ja „syrjäytetty”.

Tov. Maksimov *käsittelee* kysymystä „ulos heittämisestä” ja „syrjäyttämisestä” sekä muodolliselta puolelta että asian olemuksen kannalta. Tarkastelkaamme tätä käsittelyä.

Muodolliselta puolelta on Maksimovin syrjäyttäminen „laitonta”, sanovat syrjäytetyt meille, ja „me emme tunnusta tätä syrjäyttämistä”, sillä Maksimovin „on valinnut bolshevistinen edustajakokous, s.o. puolueen edustajakokouksen bolshevistinen osa”. Maksimovin ja Nikolajevin lentolehtistä lukiessaan yleisö näkee raskaan syytöksen („laiton syrjäyttäminen”) saamatta sen tarkkaa sanamuotoa ja aineistoa päätelmien tekemiseksi asiasta. Mutta juuri sellainenhan on tietyn osapuolen ainainen menetelmä ulkomaisissa kahtiajakaantumisissa: hämätään periaatteellista erimielisyyttä, peitellään sitä, vaietaan aatteellisista kiistoista, kätketään omia aatteellisia ystäviä ja pidetään mahdollisimman suurta ääntä organisaatioselkkauksista, joista yleisö ei pysty saamaan tarkkaa selvyyttä ja joita se ei ole oikeutettu selvittämään yksityiskohtaisesti. Niin menettelivät rabotshejedelolaiset vuonna 1899 huutaessaan, että ei ole olemassa mitään „ekonomismia”, mutta sen sijaan Plehanov on ryöstänyt kirjapainon. Niin menettelivät menshevikit vuonna 1903 huutaessaan, että heillä ei ole mitään käännettä rabotshejedelolaisuuteen, mutta sen sijaan Lenin on „heitänyt ulos” tai „syrjäyttänyt” Potresovin, Axelrodin ja Zaslutshin j.n.e. Niin menettelevät sellaiset henkilöt, jotka keinottelevat ulkomaisilla pikkuskandaalien ja sensaatioiden ihailijoilla. Ei ole olemassa otzovismia eikä jumalanrakentamista, mutta on olemassa Maksimovin „laiton syrjäyttäminen” „toimituksen enemmistön taholta”, ja tuo enemmistö haluaa „jättää täydelliseen määräysvaltaansa” „koko ryhmän omaisuuden”, — olkaa hyvä ja tulkaa porukkaamme, herrat, me kertoilemme teille tästä asiasta kaikenlaista aito pikanttia...

Vanha temppu, toverit Maksimov ja Nikolajev! Ne poliitikot, jotka turvautuvat tähän temppuun, taittavat *varmasti* niskansa.

„Syrjäytettymme” puhuvat „laittomuudesta” sen vuoksi, että heidän mielestään „Proletarin” toimitus ei ole oikeutettu ratkaisemaan kysymystä bolshevistisen puolue-ryhmän kohtalosta ja sen kahtiajakaantumisesta. Hyvä on, herrat. Ellei „Proletarin” toimituksella ja Lontoon edustajakokouksessa valituilla 15 bolshevikilla — Keskuskomitean jäsenillä ja Keskuskomitean varajäsenillä — ole oikeutta edustaa bolshevistista puolue-ryhmää, niin teillä on täysi

mahdollisuus julistaa se kaikkien kuullen ja ryhtyä kamppailuun tämän kelvottoman edustajakunnan kukistamiseksi tai sen uusintavaalien järjestämiseksi. *Ja olettehan te käyneetkin tuota kamppailua* ja vasta kärsittyänne jonkin verran jonkinlaisia vastoinkäymiä te olette katsoneet paremmaksi ruveta valittelemaan ja ruikuttamaan. Kun te, toverit Maksimov ja Nikolajev, olette herättäneet kysymyksen bolshevikkien edustajakokouksesta tai konferenssista, niin miksette ole kertoneet yleisölle, että tov. „Jer” *muutama kuukausi sitten* jo esitti Moskovan komitealle päätöslauselmaehdotuksen epäluottamuksesta „Proletarille” ja bolshevikkien konferenssista bolshevikkien uuden aatteellisen keskuksen valitsemista varten?

Miksi olette vaienneet siitä, oi te epäoikeudenmukaisesti syrjäytetyt?

Miksi olette vaienneet siitä, että „Jerin” päätöslauselma hylättiin kaikilla äänillä häntä — yhtä — vastaan?

Miksi olette vaienneet siitä, että syksyllä 1908 koko Pietarin järjestössä aina perusjärjestöihin saakka käytiin taistelua bolshevismien kahden virtauksen, otzovistien ja otzovismien vastustajain, toimintaohjelmista ja että otzovistit kärsivät tappion?

Maksimovin ja Nikolajevin tekee mieli vetää valitusvirttä yleisön edessä, sillä he ovat kärsineet useita tappioita Venäjällä. Sekä „Jerillä” että pietarilaisilla otzovisteilla on ollut oikeus käydä taistelua bolshevismia vastaan aina perusjärjestöihin saakka odottelematta mitään konferenssia ja *julkaisematta* omia toimintaohjelmiaan koko puolueen tietoon.

Mutta „Proletarin” toimituksella, joka kesäkuussa 1908 julkisti avoimen sodan otzovismille, ei ollut oikeutta vuoden kestäneen taistelun, vuoden kestäneiden väittelyjen, vuoden kestäneiden kahnausten, selkkausten y.m.s. jälkeen, kutsuttuaan kolme alueitten edustajaa Venäjältä ja muutamia laajennetun toimituskunnan venäläisiä jäseniä, jotka eivät ole osallistuneet yhteenkään ulkomaiseen yhteenottoon,— ei ollut oikeutta ilmoittaa, *miten asia oli*, ilmoittaa, että *Maksimov on erkaantunut toimituksesta*, ilmoittaa, että bolshevismilla ei ole mitään yhteistä otzovismien, ultimatismien ja jumalanrakentamisen kanssa?

Heretkää teeskennelemästä, herrat! Te taistelitte siellä, missä piditte itseänne erittäin voimakkaina, ja kärsitte

tappion. Te veitte otzovismia joukkoihin vastoin bolshevikien virallisen keskuksen päätöstä ja odottamatta mitään erikoista konferenssia. Ja nyt te olette alkaneet ruikuttaa ja valittaa siksi, että laajennetussa toimituksessa, Neuvottelussa, johon osallistui alueitten edustajia, te jätitte naurettavan pieneksi vähemmistöksi!

Taaskin on edessämme ulkomailla toimivien aito rabshejedelolainen temppu: pelataan „demokratiaa” silloin, kun ei ole olemassa edellytyksiä täydelliselle demokratialle,—keinotellaan lietsomalla kaikenlaista tyytymättömyyttä „ulkomaata” kohtaan ja samanaikaisesti sieltä, ulkomailla solutetaan („koulun” välityksellä) omaa otzovistilaista jumalanrakentamispropagandaa,—pannaan alulle kahtiajako bolshevikkien keskuudessa ja valitellaan sitten kahtiajakoa,—järjestetään oma puolueryhmä („koulun” varjolla) ja vuodatetaan ulkokultaisesti kyyneleitä „Proletarin” harjoittaman „kahtiajako”-politiikan johdosta.

Ei, tuo rettelöinti saa jo riittää! Puolueryhmä on *samoin-ajattelevien* vapaa liitto puolueen sisällä, ja toista vuotta kestäneen taistelun jälkeen, taistelun, jota käytiin sekä Venäjällä että ulkomailla, meillä oli täysi oikeus, me olimme velvolliset tekemään ratkaisevan johtopäätöksen. Ja me teimme sen. Teillä on täysi oikeus taistella sitä vastaan, esittää oma toimintaohjelmanne ja hankkia sille enemmistö. Ellette te sitä tee, jos te otzovistien kanssa tekemänne avoimen liiton ja yhteisen toimintaohjelman esittämisen asemesta rupeatte edelleenkin leikkimään piilosia ja keinottelemaan halpahintaisella ulkomaisella „demokratismilla”,—niin saatte vastaukseksi ainoastaan ansaitsemanne halveksumisen.

Te pelaatte kaksinaista peliä. Toisaalta te julistatte, että „Proletari” on jo koko vuoden „yhtenäin” ajanut epäbolshevistista linjaa (ja teidän kannattajanne Venäjällä ovat *monta kertaa* yrittäneet viedä läpi nuo katsantokannat Pietarin komitean ja Moskovan komitean päätöslauselmissa). Toisaalta taas itkeskelette kahtiajakoa ja kieltäydyste tunnustamasta „syrjäyttämistä”. Toisaalta te kuljette *todellisuudessa* kaikessa käsi kädessä otzovistien ja jumalanrakentajien kanssa, toisaalta taas kieltäydyste heistä ja olette olevinanne sovittelijoita, jotka haluavat sovittaa bolshevikit otzovistien ja jumalanrakentajien kanssa.

„Saatte kaiken toivon heittää”! Te voitte yrittää hankkia itsellenne enemmistöä. Bolshevikkien kehittymättömän osan keskuudessa te voitte saada millaisia voittoja tahansa. Me emme suostu mihinkään sovinnontekoon. Järjestäkää ryhmänne, oikeammin: jatkakaa sen järjestämistä, kuten olette jo alkaneet tehdä, mutta älkää petkuttako puoluetta, älkää petkuttako bolshevikkeja. Mitkään konferenssit, mitkään edustajakokoukset maailmassa eivät saa nyt bolshevikkeja sovintoon otzovistien, ultimativistien ja jumalankentäjien kanssa. Olemme sanoneet ja toistamme vielä kerran: jokaisen bolshevikki-sosialidemokraatin ja jokaisen tietoisien työläisen on tehtävä ratkaiseva ja lopullinen valinta.

VI

Verhotessaan aatteellista sukukuntaansa ja pelätessään esittää oikeaa toimintaohjelmaansa uusi puolueryhmä yrittää täydentää vajavaista aatteellista arsenaaliaan lainaamalla *sanoja* vanhojen kahtiajakojen arsenaalista. „Uusi Proletari”, „uusproletarilainen linja”,—huutavat Maksimov ja Nikolajev matkien vanhaa taistelua uutta „Iskraa” vastaan.

Se on keino, joka saattaa ihastuttaa vain joitakin lapsenkengissä käveleviä poliitikkoja.

Ettehän te, herrat, osaa edes toistaa vanhoja sanoja. „Uutta „Iskraa” vastaan” tunnuksen „ytimenä” oli se, että menshevikkien, saatuaan „Iskran” käsiinsä, *täytyi* itsensä aloittaa uusi linja, kun taas edustajakokous (VSDTP:n II edustajakokous vuonna 1903) vahvisti nimenomaan vanhan „Iskran” linjan. „Ydin” oli siinä, että menshevikkien täytyi (Trotskin suun kautta vuosina 1903—1904) julistaa: vanhan ja uuden „Iskran” välillä on kuilu. Ja Potresov ja kumpp. vielä nytkin yrittävät puhdistaa itsestään sen kauden „jälkiä”, jolloin heitä johdatti vanha „Iskra”.

Nyt ilmestyy „Proletarin” 47. numero. Tasan kolme vuotta sitten, elokuussa 1906, ilmestyi ensimmäinen numero. Tuossa „Proletarin” *ensimmäisessä* numerossa, joka on päivätty elokuun 21 p:nä 1906, on *toimituksen* artikkeli „*Boikotista*” ja tuossa artikkelissa on selvästi sanottu: „*Nyt on juuri koittanut aika, jolloin vallankumouksellisten*

*sosialidemokraattien pitää lopettaa boikotin kannattaminen**. Sen jälkeen ei ole ollut yhtään sellaista „Proletarin” numeroa, jossa olisi ollut *edes rivi* „boikotismiin” (vuoden 1906 jälkeen), otzovismiin ja ultimatismiin hyväksi niin, ettei tuota *irvikuvaa bolshevismista* olisi kumottu. Ja nyt karikatyyribolshevikit ylvästelevät yrittäen verrata itseään sellaisiin henkilöihin, jotka ovat *ensin* vieneet läpi vanhan „Iskran” kolmivuotisen kamppailun ja varmistaneet sen linjan puolueen II edustajakokouksella ja *sitten* osoittaneet uuden „Iskran” käänteen!

„Tunnetun työväenlehden „Vperjodin” entinen toimittaja” — näin allekirjoittaa nyt tov. Maksimov haluten muistuttaa lukijalle, että „hanhethan Rooman pelastivat”. Teidän suhtenne „Vperjod”²³ lehden linjaan — vastaamme me Maksimoville tuohon muistutteluun — on aivan samanlainen kuin Potresovin suhde vanhaan „Iskraan”. Potresov oli sen toimittaja, mutta ei hän johtanut vanhaa „Iskraa”, vaan vanha „Iskra” johti häntä. Heti, kun hän aikoi muuttaa linjaa, käänsivät vanhaiskralaiset hänelle selkänsä. Ja nyt jopa itse Potresovkin ponnistelee kaikin voimin puhdistautuakseen „nuoruuden synnistä”, vanhan „Iskran” toimittamiseen osallistumisesta.

Ei Maksimov johtanut „Vperjod” lehteä, vaan „Vperjod” lehti johti Maksimovia. Todistus: III Duuman boikotointi, minkä hyväksi „Vperjod” lehti ei sanonut eikä voinut sanoa *ainoatakaan* sanaa. Maksimov menetteli varsin viisaasti ja hyvin antautuessaan „Vperjod” lehden johdettavaksi. Maksimov on nyt alkanut keksiskellä (tai samantekevää — on alkanut auttaa otzovisteja keksimään) sellaista *linjaa*, joka kiertämättä vie hänet suohon niinkuin Potresovinkin.

Painakaa tämä mieleenne, tov. Maksimov: vertauksen perustaksi on otettava aatteellis-poliittisen suunnan eheys eikä „sanoja”, eikä „tunnuksia”, joita jotkut *opettelevat ulkoa* ymmärtämättä niiden sisältöä. Bolshevismi johti kolmena vuotena, 1900—1903, vanhaa „Iskraa” ja lähti taisteluun menshevismia vastaan eheänä suuntana. Menshevikit muhinoivat pitkän aikaa heille uudessa liitossa anti-iskralaisten, rabotshejedelolaisten kanssa, kunnes luovuttivat Prokopovitshille Potresovin (ja yksinomaanko Potresovin?). Bolshevismi johti *vanhaa* „Proletaria” (vuo-

* Ks. Teokset, II. osa, s. 130. *Toim.*

sina 1906—1909) päättävän taistelun hengessä „boikotismia” y.m.s. vastaan ja lähti eheänä suuntana taisteluun niitä henkilöitä vastaan, jotka keksiskelevät nyt „otzovismia”, „ultimatismia”, „jumalanrakentamista” y.m.s. Menshevikit halusivat oikaista vanhaa „Iskraa” Martynovin ja ekonomistien hengessä — ja taittoivat siinä niskansa. Te haluatte oikaista vanhaa „Proletaria” „Jerin”, otzovistien ja jumalanrakentajain hengessä — ja te taitatte siinä niskanne.

Entä „käännös Plehanovin puoleen”, riemuitsee Maksimov. Entä „uuden keskustalaisen puolueyhymän” muodostaminen? Ja meikäläinen „myös-bolshevikki” julistaa „diplomatiaksi” sen, kun „kielletään”, että muka „on pyritty toteuttamaan „keskusta”-aatetta”!

Nämä Maksimovin huudahdukset „diplomatiaa” vastaan ja „Plehanoviin liittymistä” vastaan ansaitsevat sen, että niille nauretaan. Karikatyyribolshevikit ovat tässäkin uskollisia itselleen: he ovat vahvasti *päntänneet päähänsä*, että Plehanov harjoitti vuosina 1906—1907 peräti opportunistista politiikkaa. Ja he luulevat, että jos sitä jankutetaan mahdollisimman usein, olematta selvillä tapahtuvista muutoksista, niin se merkitsee mitä suurinta „vallankoumouksellisuutta”.

Todellisuudessa „Proletarin” „diplomaatit” ovat koko ajan, Lontoon edustajakokouksesta alkaen, avoimesti harjoittaneet ja vieneet läpi puoluekantaisuuden politiikkaa ryhmäkuntalaisuuden karikatyyrisiä liioitteluja vastaan, marxilaisuuden suojelemisen politiikkaa marxilaisuuteen kohdistettua kritiikkiä vastaan. Ja Maksimovin melun nykyinen lähde on kahtalainen: toisaalta on Lontoon edustajakokouksesta asti aina ollut erinäisiä bolshevikkeja (esimerkiksi Aleksinski), jotka ovat jankuttaneet bolshevismilinjan vaihtamisesta „sovittelu”-linjaan, „puolalais-latvialaiseen” linjaan j.n.e. Bolshevikit ovat ani harvoin ottaneet vakavalta kannalta noita vallan typeriä juttuja, jotka vain osoittavat ajattelun piintyneisyyttä. Toisaalta se kirjailijaporukka, johon Maksimov kuuluu ja joka on aina vain yhdellä kupeellaan koskettanut sosialidemokratiaa, on jo pitkän aikaa pitänyt Plehanovia jumalanrakennus- y.m. tendenssiensä päävihollisena. Tälle porukalle ei ole mikään sen pelottavampaa kuin Plehanov. Ei ole mitään, mikä särkeisi *sen* toiveita aatteidensa levittämisestä työväenpuolueeseen pahemmin kuin „Plehanoviin liittyminen”.

Ja nämä kahdenlaiset ainekset: piintynyt ryhmäkuntalaisuus, joka ei ymmärrä bolshevistisen puolueyhmän tehtäviä puolueen luomisessa, sekä jumalanrakentajain ja jumalanrakentamista verhoavien kirjailija- ja kerhoainekset — ovat nyt liittyneet yhteen „toimintaohjelmanaan”: „Plehanoviin liittymistä” vastaan, „Proletarin” „sovittelevaa”, „puolalais-latvialaista” linjaa vastaan j.n.e.

Nyt ilmestynyt Plehanovin „Dnevnikin” 9. numero vapauttaa meidät selittämästä lukijalle erikoisen seikka-peräisesti, kuinka karikatyyrinen on koko tuo karikatyyribolshevikkien „toimintaohjelma”. Plehanov paljasti „Golos Sotsial-Demokrata” lehdessä ilmenneen likvidaattoruuden, paljasti sen toimittajien diplomatian ja julisti kulkevasa „eri tietä” kuin Potresov, joka on lakannut olemasta vallankumousmies. Jokaiselle sosialidemokraatille on nyt selvää, että *työläismenshevikit* lähtevät Plehanovin mukana Potresovia vastaan. Jokaiselle on selvää, että kahtiajakaantumisen menshevikkien keskuudessa todistaa oikeaksi bolshevikkien linjan. Jokaiselle on selvää, että kun Plehanov on julistanut *puoluekantaisen* linjan likvidaattorien hajotustoimintaa vastaan, niin se merkitsee *valtavan suurta* voittoa bolshevismille, jolla on nyt johtoasema puolueessa.

Tämän valtavan voiton bolshevismi on saanut siksi, että se on toteuttanut puoluekantaista politiikkaansa *välittämättä* „vasemmistolaisten” nedoroslien ja jumalanrakentajakirjailijain huudoista. Vain nämä henkilöt voivat pelätä lähentymistä siihen Plehanoviin, joka paljastaa ja karkottaa työväenpuolueesta Potresoveja. Vain jumalanrakentajain kerhon tai päähänpäntätyn fraasin sankarien mädässä suossa voi olla menestystä „toimintaohjelmalla”: „Plehanoviin liittymistä vastaan”, *toisin sanoen* sitä vastaan, että lähennyttäisiin puoluekantaisia menshevikkejä — likvidaattoruutta vastaan taistelemista varten, sitä vastaan, että lähennyttäisiin ortodoksisia marxilaisia (se ei ole edullista jeroGINilaiselle kirjailijaporukalle), sitä vastaan, että edelleenkin valloitettaisiin puoluetta vallankumouksellisen sosialidemokraattisen politiikan ja taktiikan kannalle.

Me bolshevikit voimme viitata suuriin saavutuksiin tällaisen valloittamisen alalla. Rosa Luxemburgin ja Karl Kautskyn — nämä sosialidemokraatit, jotka usein kirjoittavat venäläisiä varten ja sikäli kuuluvat meidän puolueeseemme, — me olemme valloittaneet puolellemme aatteelli-

sesti, vaikkakin kahtiajakaantumisen alussa (v. 1903) heidän koko sympatiansa oli menshevikkien puolella. Heidät saatiin puolellemme sillä, että bolshevikit eivät antaneet myöten marxilaisuuden „arvostelulle”, että bolshevikit eivät puolustaneet *oman*, ehdottomasti *oman* teoriansa, puolue-ryhmänsä teorian kirjainta, vaan vallankumouksellissosialidemokraattisen taktiikan yleistä henkeä ja ajatusta. Me tulemme edelleenkin kulkemaan samaa tietä, tulemme käymään vieläkin armottomampaa taistelua kirjaimesta kiinni pitävää typeryyttä ja huoletonna pähän pöntätyillä fraaseilla leikkimistä vastaan, jumalanrakentajain kirjailijakerhon teoreettista revisionismia vastaan.

Venäjän sosialidemokraattien keskuudessa on nyt hahmotunut aivan selvästi kaksi likvidaattoruusvirtausta: potresovilainen ja maksimovilainen virtaus. Potresovin on pakko pelätä sosialidemokraattista puoluetta, sillä *hänen* linjansa noudattaminen on siinä tästä lähtien toivotonta. Maksimovin on pakko pelätä sosialidemokraattista puoluetta, sillä *hänen* linjansa noudattaminen siinä on nyt toivotonta. Kumpikin tulee kaikin keinoin kannattamaan ja peittelemään erikoisten kirjailijakerhojen edesottamuksia ja niiden omalaatuista revisionismia marxilaisuudessa. Kumpikin tulee tarttumaan kerholaisuushengen säilyttämiseen puoluekantaisuutta vastaan kuin viimeiseen toivon kipinään, sillä näivettyneiden menshevikkien valioporukassa Potresov saattaa vielä joskus päästä voitolle, Maksimovin saattavat valiollisen näivettyneet bolshevikkikerhot vielä joskus seppelöidä, mutta kumpikaan heistä ei saa milloinkaan vankkaa sijaa marxilaisten keskuudessa enempää kuin todella sosialidemokraattisessa työväenpuolueessakaan. He molemmat edustavat kahta vastakkaista, mutta toisiaan täydentävää, yhtä ahdasmielistä ja pikkuporvarillista tendenssiä sosialidemokratiassa.

VII

Olemme näyttäneet, millainen on uuden puolueyhmän esikunta. Mistä se voi pestata armeijansa? Porvarillisdemokraattisista aineksista, jotka ovat vallankumouksen aikana yhtyneet työväenpuolueeseen. Proletariaatti saa kaikkialla ja aina täydennystä pikkuporvaristosta, on kaikkialla ja aina sidottu siihen tuhansin väliastein, -saumoin

ja -vivahtein. Kun työväenpuolue kasvaa erittäin nopeasti (kuten meillä tapahtui vuosina 1905—1906), niin pikkuporvarillisen hengen kyllästämän ainesjoukon tunkeutuminen siihen on kiertämätöntä. Eikä siinä ole mitään pahaa. Proletariaatin historiallisena tehtävänä on sulattaa, kouluttaa ja kasvattaa uudelleen kaikki vanhan yhteiskunnan ainekset, jotka tämä yhteiskunta jättää proletariaatille perinnöksi pikkuporvaristosta lähtöisin olevien ainesten muodossa. Mutta sen vuoksi on tarpeen, että proletariaatti uudestikasvattaisi pikkuporvaristosta lähtöisin olevia, että se vaikuttaisi näihin eivätkä nämä siihen. Hyvin monet „vapauden päivien sosialidemokraatit”, joista tuli ensi kerran sosialidemokraatteja innostuksen ja juhlan päivinä, kirkkaiden tunnusten päivinä, proletariaatin voittojen aikana, jotka panivat puhtaasti porvarillisenkin sivistyneistön pään pyörälle, ovat alkaneet *opiskella vakavasti*, opiskella marxilaisuutta, opiskella johdonmukaista proletaarista toimintaa,— he pysyvät aina sosialidemokraatteina ja marxilaisina. Toiset eivät ole ehtineet tahi eivät ole osanneet ottaa proletaariselta puolueelta mitään muuta kuin joitakin ulkoa opeteltuja sanoja, päähän pöntettyjä „kirkkaita” tunnuksia, muutamia fraaseja „boikotismista”, „taisteluryhmäläisyydestä” y.m.s. Kun tällaisille aineksille on pälkähtänyt päähän tyrkyttää omia „teorioitaan”, omaa maailmankatsomustaan, s.o. omaa ahdasmielisyyttään työväenpuolueelle, niin heistä erkaneminen on käynyt väistämättömäksi.

III Duuman boikotoijien kohtalo osoittaa mainiosti, havainnollisella esimerkillä näiden ainesten välisen eron.

Suurin osa bolshevikeista, joka vilpittömässä innostuksessaan halusi välitöntä ja viipymätöntä taistelua kesäkuun 3 päivän sankareita vastaan, asettui III Duuman boikotin kannalle, mutta hyvin nopeasti pääsi selville uudesta tilanteesta. He eivät ole jankuttaneet ulkoa opittuja sanoja, vaan ovat tarkkailleet huolellisesti uusia historiallisia oloja, he ovat ajatelleet sitä, miksi elämä lähti tällaista eikä toiseltaista tietä, he ovat työskennelleet järjellään eivätkä ainoastaan kielellään, he ovat tehneet vakavaa ja periaatteellista proletaarista työtä ja he ovat nopeasti käsittäneet „otzovismin” koko typeryyden, koko surkeuden. Muut ovat takertuneet sanaan, alkaneet sepittää järkensä sulattamattomista sanoista „omaa linjaansa”, ovat alkaneet huutaa

„boikotismista, otzovismista ja ultimatismista”, ovat alkaneet vaihtaa nykyisten historiallisten olosuhteiden sanelemaa proletaaris-vallankumouksellista toimintaa näihin huutoihin, ovat alkaneet koota uutta puolueyhmää kaikista ja kaikenlaisista bolshevismiin kypsymättömistä aineksista. Terve menoa, hyvät herrat! Me olemme tehneet kaiken voitavamme opettaaksemme teille marxilaisuutta ja sosialidemokraattista työtaitoa. Nyt julistamme mitä päättävimmän ja leppymättömmän sodan sekä likvidaattoreille oikealta että likvidaattoreille vasemmalta, jotka turmelevat työväenpuoluetta teoreettisella revisionismilla sekä poroporvarillisilla politiikan ja taktiikan metodeilla.

*Liite „Proletarin”
47.—48. numeroon,
syyskuun 11 (24) pnä 1909*

*Julkaistaan „Proletarin” Liitteen
tekstin mukaan*

VIELÄKIN PUOLUEKANTAISUUDESTA JA PUOLUEETTOMUUDESTA

Kysymys puolueeseen kuuluvista ja puolueeseen kuulumattomista, tarpeellisista ja „tarpeettomista” ehdokkaista on epäilemättä eräs tärkeimmistä kysymyksistä — ellei kaikkein tärkeinkin kysymys — nykyisissä vaaleissa nykyiseen Duumaan. Valitsijain ja vaaleja seuraavien laajojen joukkojen on ennen kaikkea tajuttava hyvin se, *mitä varten* vaaleja tarvitaan, *mikä* tehtävä on Duuman edustajalla, *millainen* tulee olla pietarilaisen edustajan taktiikan III Duumassa. Ja kaikesta tästä voi saada todella täydellisen ja tarkan selvyyden vain silloin, kun koko vaalikampanja on puoluekantaista.

Niille, jotka haluavat puolustaa vaaleissa todella laajojen ja laajimpien väestöjoukkojen etuja, asettuu etutilalle tehtäväksi joukkojen poliittisen tietoisuuden kehittäminen. Erottamattomassa yhteydessä tämän tietoisuuden kehittämisen kanssa tulee yhä selvemmin esiin niiden tai näiden väestöluokkien todellisten etujen mukainen joukkojen ryhmitys. Kaikkalainen puolueettomuus merkitsee aina, vieläpä poikkeuksellisen onnistuneissakin tapauksissa, sekä ehdokkaan että häntä kannattavan ryhmän tai häntä kannattavien puolueiden ja myös hänen valitsemiseensa osallistuvien joukkojen poliittisen tietoisuuden epäselvyyttä ja kehittymättömyyttä.

Kaikilla kunnottomilla puolueilla, jotka tavoittelevat vaaleissa joidenkin omistavaan väestöön kuuluvien pikkuryhmien intressien tyydyttämistä, joukkojen tietoisuuden kehittäminen jää aina taka-alalle ja joukkojen luokkaryhmityksen selvyys tuntuu niistä melkein aina tarpeettomalta ja vaaralliselta. Niille, jotka eivät halua asettua puolustamaan

porvarillisia puolueita, on poliittisen tietoisuuden selvyys ja luokkaryhmityksen selvyys kaikkea muuta korkeammalla. Se ei tietenkään sulje pois — visseissä, erikoisluontoisissa tapauksissa — erilaatuisten puolueiden väliaikaista yhteistoimintaa, mutta se sulkee ehdottomasti pois kaiken puolueettomuuden, kaiken puoluekantaisuuden heikentämisen tai hämääntämisen.

Mutta juuri sen vuoksi, että me puolustamme puoluekantaisuutta periaatteellisesti, pitäen silmällä laajojen joukkojen etuja, pitäen silmällä niiden vapauttamista kaikenlaisista porvarillisista vaikutteista, pitäen silmällä luokkaryhmitysten täydellistä ja mitä täydellisintä selvyyttä, juuri sen vuoksi meidän täytyy kaikkiin voimin pyrkiä siihen ja mitä ankarimmin valvoa sitä, että puoluekantaisuus *ei* olisi pelkkiä *sanoja*, vaan *tekoja*.

Puolueeton ehdokas Kuzmin-Karavajev, joka on jo saanut lisänimekseen „tarpeettoman” ehdokkaan nimen, selittää, että Pietarissa ei ole vaaleissa puolueen ehdokkaita sanan varsinaisessa mielessä. Tämä mielipide on niin väärä, ettei sen kumoamiseen kannata edes pysähtyä. Kutlerin ja N. D. Sokolovin ehdokkuuden puoluekantaisuutta ei voida epäillä. Kuzmin-Karavajev on joutunut hakoteille osittain sen vuoksi, että kummallakaan niistä puolueista, jotka ovat asettaneet nämä ehdokkaat, ei ole täysin näkyvää puolue-elämää. Mutta tämä seikka vain vaikeuttaa vaalien puoluekantaista läpiviemistä, se ei poista sellaisen tarpeellisuutta. Kun peräännyttään *tuollaisten* vaikeuksien edessä, kun antaudutaan niiden edessä, niin se on aivan samaa kuin jos suostuttaisiin hra Stolypinin tahtoon saada kuulla „opposition” (muka-opposition) suusta vahvistus hänen „perustuslaillisuudestaan”.

Pietarin vaaleihin osallistuville joukoille on nyt erittäin tärkeää tarkastaa, *mitkä* puolueet ovat *perääntyneet* niiden vaikeuksien edessä ja mitkä ovat täydellisesti säilyttäneet sekä ohjelmansa että tunnuksensa; mitkä niistä ovat yrittäneet „sopeutua” taantumukselliseen komentoon supistamalla, typistämällä duumatoimintaansa, lehdistöään ja järjestöään tämän komennon puitteiden mukaiseksi ja mitkä ovat sopeutuneet muuttamalla joitakin toimintamuotoja, laisinkaan typistämättä tunnuksiaan Duumassa, laisinkaan supistamatta lehdistöään, järjestöään j.n.e. tämän komennon puitteisiin. Tällainen tarkastus, kaikinpuolinen,

puolueiden historiaan perustuva, niiden duumatoiminnan ja Duuman ulkopuolella tapahtuvan toiminnan tosiasioiden perustuva tarkastus muodostaa vaalikampanjan perussisällön. Joukkojen on uusissa, demokratialle entistä vaikeammassa oloissa vielä kerran tutustuttava puolueisiin, jotka tavoittelevat demokraattisen puolueen nimeä. Joukkojen on vielä ja vieläkin kerran tutustuttava siihen, miten porvarillinen demokratia eroaa siitä demokratiasta, joka on tällä kertaa nostanut esiin N. D. Sokolovin, tutustuttava niiden maailmankatsomusten ja niiden lopullisten päämäärien eroavaisuuksiin, siihen, mitä eroa on niiden suhtautumisessa suuren kansainvälisen vapausliikkeen tehtävään sekä niiden kyvyssä puolustaa Venäjän vapausliikkeen ihanteita ja teitä. Joukkojen täytyy selviytyä tästä vaalikampanjasta entistä puoluekantaisempina, eri luokkien etuja, tehtäviä, tunnuksia, näkökantoja ja toimintamenetelmiä selvemmin tajuavina,— sellainen on se horjumaton tulos, jota N. D. Sokolovin edustama poliittinen suunta pitää suurimmassa arvossa ja jonka se saavuttaa mitä sitkeimmällä, tiukimmalla, periaatteellisimmalla kaikinpuolisella toiminnalla.

„Novyi Den” № 9,
syyskuun 14 (27) pnä 1909
Allekirjoitus: V. I. Iljin

Julkaistaan „Novyi Den” lehdessä
tekstin mukaan

KESKUSTELUA PIETARIN BOLSHEVIKKIEN KANSSA

Kun tämä „Proletarin” numero joutuu Venäjälle, on vaalikampanja Pietarissa jo päättynyt. Nyt on siis aivan paikallaan keskustella Pietarin bolshevikkien kanssa — ja myös kaikkien Venäjällä olevien sosialidemokraattien kanssa — siitä taistelusta ultimatisteja vastaan, joka oli vähällä paisua täydelliseksi jakaantumiseksi Pietarissa vaalien aikana ja jolla on tavattoman suuri merkitys koko sosialidemokraattiselle työväenpuolueelle Venäjällä.

Ennen kaikkea on selvästi todettava tämän taistelun neljä vaihetta, minkä jälkeen pysähdymme tarkastelemaan yksityiskohtaisesti taistelun merkitystä sekä eräitä erimielisyyksiä, joita on meidän ja Pietarin bolshevikkien erään osan välillä. Nämä neljä vaihetta ovat: 1) „Proletarin” laajennetun toimituskunnan ulkomaisessa Neuvottelukokouksessa määriteltiin lopullisesti bolshevikkien suhde otzovismiin ja ultimatismiin sekä todettiin tov. Maksimovin erkaneminen („Proletarin” 46. numero ja sen liite *).— 2) Erityisessä lehtisessä, joka samoin painatettiin ja levitettiin ulkomailla nimellä „Proletarin” laajennetusta toimituskunnasta syrjäytettyjen jäsenten selostus tovereille bolshevikeille”, toverit Maksimov ja Nikolajev (ehdollisesti ja osittain toverien Maratin ja Domovain kannattamina) selittävät mielipiteitään „Proletarin” linjaan nähden nimitäten sitä „menshevistiseksi” j.n.e. ja puolustavat ultimatismiaan. Tämä lehtistä on eritelty erikoisessa „Proletarin” № 47—48 liitteessä **.— 3) Vaalikampanjan vasta alkaessa Pietarissa puolueemme Pietarin komitean toimeenpaneva

* Ks. Teokset, 15. osa, ss. 423—432; 439—457. *Toim.*

** Ks. tätä osaa, ss. 16—49. *Toim.*

komissio teki ultimatistisen päätöksen vaalien johdosta. Tämän päätöksen teksti julkaistaan tuonnempana. — 4) Tämän päätöksen hyväksyminen aiheuttaa oikean myrskyn Pietarin bolshevikkien puoluepiireissä. Myrsky tulee, jos niin voidaan sanoa, sekä ylhäältä että alhaalta. „Ylhäältä” — Keskuskomitean edustajain ja „Proletarin” laajennetun toimituksen jäsenten suuttumus ja vastalauseet. „Alhaalta” — sosialidemokraattisten työläisten ja työntekijäin piirienvälisen yksityisluontoisen neuvottelukokouksen koollekutsuminen Pietarissa. Neuvottelukokous hyväksyi päätöslauselman (teksti tuonnempana) solidaarisuudesta „Proletarin” toimitusta kohtaan, mutta tuomitsi jyrkästi *sekä tämän toimituksen* että otzovisti-ultimatistien „hajottavat teot”. Sittemmin kutsuttiin koolle Pietarin komitean ja Toimeenpanevan komission uusi kokous, ja ultimatistinen päätöslauselma *kumottiin*. Hyväksyttiin uusi, „Proletarin” linjan mukainen päätöslauselma. Tämän päätöslauselman teksti julkaistaan täydellisesti tämän numeron kroniikassa.

Sellainen on pääpiirtein tapahtumien kulku. Paljonpuhuttu „ultimatismi” merkitys puolueessamme on nyt valaistu *käytännössä* täysin selvästi, ja Venäjän kaikkien sosialidemokraattien pitää huolellisesti harkita kiistakysymyksiä. Edelleen se seikka, että osa aatetovereistamme Pietarissa on tuominnut meidän „hajottavan” linjamme, antaa meille halutun aiheen, jotta voimme lopullisesti *selittää asian* kaikille bolshevikeille tämänkin tärkeän kysymyksen suhteen. On parempi nyt heti „selvittää asia” loppuun asti, kuin aiheuttaa uusia hankauksia ja „väärinkäsityksiä” käytännöllisessä toiminnassa joka askeleella.

Ennen kaikkea palauttakaamme *tarkasti* mieleen, mikä kanta meillä oli jakaantumista koskevassa kysymyksessä heti „Proletarin” laajennetun toimituskunnan Neuvottelukokouksen jälkeen. Tästä Neuvottelukokouksesta julkaisutussa „Tiedonannossa” („Proletarin” 46. numeron liite *) on heti alussa sanottu, että ultimatismi suuntana, joka kehottaa esittämään sosialidemokraattiselle duumaryhmälle ultimaatumia, horjuu otzovismin ja bolshevismien välillä. Eräs ulkomaisista ultimatisteistamme — sanotaan tiedonannossa — „tunnustaa, että sosialidemokraattisen duumaryhmän toiminta on viime aikoina tuntuvasti parantunut ja

* Ks. Teokset, 15. osa, ss. 423—432. *Toim.*

ettei hänellä ole aikomustakaan esittää sille ultimaatumia nyt heti, viipymättä”.

„*Tällaisten* ultimatistien kanssa”, jatketaan „Tiedonannossa” kirjaimellisesti, „voidaan tietysti elää yhdessä saman puolueyhmän sisällä... *Tällaisten* ultimatisti-bolshevikkien suhteen ei voi olla puhettakaan erkaantumisesta”. Olisi naurettavaa puhuakin sellaista.

Edelleen, „Tiedonannon” toiselta sivulta luemme:

„Ne paikalliset työntekijät, jotka käsittäisivät neuvottelukokouksen päätöslauselmat siten, että niissä kehotetaan karkottamaan järjestöistä mielialoiltaan otzovistiset työläiset tahi, enemmänkin, jakamaan viipymättä järjestöt kahtia siellä, missä on otzovistisia aineksia, tekisivät pahan virheen. Varoitamme mitä päättäväisimmän paikallisia työntekijöitä ottamasta sellaisia askelia”.

Luulisi, ettei tuon selvemmin voida sanoa. Tov. Maksimovin erkaneminen hänen *kieltäytyessään alistumasta* Neuvottelukokouksen päätöslauselempiin on kiertämätöntä. Horjuvista, epämääräisistä otzovistis-ultimatistisista aineksista erkanemista me emme ole suinkaan julistaneet, vaan olemme päättäväisesti varoittaneet sen suhteen.

Tarkkailkaa nyt taistelun toista vaihetta. Tov. Maksimov ja kumpp. julkaisevat ulkomailla lehtisen, jossa toisaalta syytetään meitä kahtiajaosta ja toisaalta julistetaan uuden „Proletarin” (joka on muka pettänyt vanhan „Proletarin”, vanhan bolshevismin) linja menshevistiseksi, „duumalaiseksi” y.m.s. Eikö ole naurettavaa valittaa puolueyhmän, *s.o. puolueen sisällä olevan samoinajattelevien liiton*, jakaantumista, kun kerran itse tunnustatte, että puuttuu yksimielisyyttä? Puolustaessaan ultimatismiaan tov. Maksimov ja kumpp. kirjoittivat lehtisessään, että „puolue ei voi silloin (s.o. nykyhetkelle ominaisen kärkevän ja voimistuvan taantumuksen oloissa) järjestää suurta ja loistavaa vaalikampanjaa, ei voi saada arvonsa mukaista parlamentti-edustajistoa”,— että „kysymys valeparlamentaariseen laitokseen osallistumisen hyödyllisyydestä käy silloin epäilyttäväksi ja kiistanalaiseksi”,— että „Proletari” „itse asiassa” „siirtyy menshevistiselle näkökannalle — parlamentarismi hinnalla millä hyvänsä”. Noita fraaseja seuraa välttelevä otzovismin puolustelu („otzovistit eivät ole milloinkaan (!!!) esiintyneet yleensä parlamentarisminvastaisessa mielessä”) ja välttelevä luopuminen otzovismista (me emme nähkääs ole otzovisteja; puolueen ei pidä nyt

likvidoida sosialidemokraattista duumaryhmää; „puolueen pitää” „ratkaista, eikä koko tämä puuha — III Duumaan osallistuminen — ole loppujen lopuksi ollut puolueelle epäedullista”, ikään kuin puolue *ei olisi jo ratkaissut* tätä kysymystä!).

Tuo Maksimovin ja kumpp. vältteleväisyys on monia pettänyt ja pettää edelleenkin; sanotaan: mitäs vahinkoa voivat aiheuttaa puolueelle tai vaikkapa vain duumaryhmälle sellaiset henkilöt, jotka eivät ollenkaan kieltäydy täyttämästä puolueen päätöksiä ja vain varovasti puolustavat hieman toisenlaista taktiikan arviointiaan?

Tällainen mielipide Maksimovin ja kumpp. harjoittaman propagandan suhteen on levinnyt laajalti sellaisen väen keskuuteen, joka ei ajattele, vaan uskoo *sanaan* ilman muuta, eikä huomioi välttelevien, varovaisten, diplomaattisten fraasien *konkreettista poliittista merkitystä nykyisen puoluetilanteen vallitessa*. Tuo väki on nyt saanut erinomaisen opetuksen.

Maksimovin ja kumpp. lehtinen on päivätty 3/16 pnä heinäkuuta 1909. *Elokuussa* Pietarin komitean Toimeenpaneva komissio hyväksyi *kolmella* ultimatistien äänellä kahta vastaan seuraavan päätöslauselman Pietarissa edessölleen (nyt jo päättyneen) vaalikampanjan johdosta:

„Vaaleja koskevan kysymyksen johdosta Toimeenpaneva komissio päättää: antamatta erikoisen tärkeää merkitystä Valtakunnanduumalle ja siinä olevalle ryhmällemme, mutta pitäen ohjeena puolueen yleistä päätöstä — vaalit on toimitettava käyttämättä kuitenkaan kaikkia olevia voimia, vain asettaen omat ehdokkaamme sosialidemokraattisten äänien kokoamiseksi sekä järjestäen vaalilautakunnan, joka on valtuutettumme kautta alistettu Pietarin komitean Toimeenpanevalle komissiolle”.

Verratkoot lukijat tätä päätöslauselmaa Maksimovin ulkomaiseen lehtiseen. Näiden kahden asiakirjan vertaileminen on paras ja varmin keino, joka avaa yleisön silmät näkemään Maksimovin ulkomaisen ryhmän *todellisen* merkityksen. Tämä päätöslauselma, aivan samoin kuin Maksimovin lehtinenkin, puhuu alistamisesta puolueelle — ja aivan samoin kuin Maksimov se *periaatteessa* puolustaa ultimatismia. Emme lainkaan halua sanoa, että pietarilaiset ultimatistit ovat suorastaan pitäneet ohjeenaan Maksimovin lehtistä, — siitä meillä ei ole mitään tietoja. Eikä se ole tärkeätäkään. Me väitämme, että tässä ilmenee epäilemättä

poliittisen asenteen *aatteellinen* yhtäläisyys. Me väitämme, että tässä esimerkissä näkyy erikoisen havainnollisesti „varovaisen”, „diplomaattisen”, tahdikkaan, välttelevän — nimittäkää sitä miten haluatte — ultimatismin *soveltaminen tekoihin*, soveltaminen, jonka jokainen puolueytyötä lähellä oleva henkilö tuntee *sadoista* samanluontoisista, vähemmän „räikeistä” tapauksista, joita ei ole varmistettu virallisilla asiakirjoilla ja jotka koskevat asiaa, jota sosialidemokraatti ei voi kertoa yleisölle konspiratiivisuussyistä j.n.e. Pietarilainen päätöslauselma on kirjalliselta ja teknilliseltä kannalta tietenkin taitamattomammin tehty kuin Maksimovin lehtinen. Mutta eihän paikallisissa järjestöissä Maksimovin katsomuksia tule käytännössä milloinkaan (tai 999 tapauksessa 1000:sta) ajamaan itse Maksimov, vaan hänen vähemmän „taitavat” kannattajansa. Puoluetta ei kiinnosta se, kuka sotkee jälkiä „taitavammin”, vaan se, millainen on puolue toiminnan *todellinen* sisältö, millainen on se *todellinen* suunta, jonka ne tai nämä johtajat antavat toiminnalle.

Ja me kysymme jokaiselta vilpittömältä henkilöltä, voivatko „Proletarin” kannattajat ja tuollaisten päätöslauselmien kirjoittajat toimia samassa puolue ryhmässä, s.o. samassa puoluekantaisten aatetoverien liitossa? Voidaanko silloin, kun paikallisten komiteain ylimmät elimet tekevät tuollaisia päätöksiä, puhua *vakavasti* Duuman ja sen puhujalavan käyttämistä koskevan puolue päätöksen toteuttamisesta?

Sen, että Toimeenpanevan komission päätöslauselma *todellisuudessa* työntää kapuloita alkaneen vaalikampanjan pyöriin, että tämä päätöslauselma *todellisuudessa* *sotkee* vaalikampanjaa, — sen ovat kaikki heti ymmärtäneet (lukuunottamatta päätöslauselman kirjoittajia ja lukuunottamatta ultimatisista, jotka ovat ihastuneet Maksimovin „taitoon” jälkien sotkemisessa). Siitä, miten bolshevikit Pietarissa suhtautuivat tähän päätöslauselmaan, olemme jo puhuneet ja tuonnempana puhumme vieläkin. Mitä meihin tulee, niin kirjoitimme heti kirjoituksen „Otzovistis-ultimatiset rikkurit”²⁴, — rikkurit siksi, että asenteellaan ultimatisit ovat ilmeisesti *kavaltaneet* sosialidemokraattista vaalikampanjaa *kadeteille*, — kuvasimme siinä, kuinka häpeällinen tuollainen päätöslauselma on sosialidemokraateille, ja kehotimme tuon päätöslauselman tehnyttä

Toimeenpanevaa komissiota *ottamaan* heti pois „Proletarista” otsikon „Pietarin komitean äänenkannattaja”, jos tämä Toimeenpaneva komissio haluaa olla Pietarin sosialidemokraattien katsomusten ilmentäjänä: me emme halua teeskennellä, sanottiin tuossa kirjoituksessa, *moisten...* myös-bolshevikkien äänenkannattajana me *emme ole olleet emmekä tule olemaan*.

Kirjoitus oli jo ladottu ja taitettukin, kun saimme Pietarista kirjeen kuulun päätöslause¹man *kumoamisesta*. Lehden julkaisemista piti lykätä (№ 47—48 ilmestyi sen vuoksi muutamaa päivää myöhemmin kuin olisi pitänyt). Ultimativien päätöslauselmasta ei nyt onneksi tarvitse puhua käynnissä olevan vaalikampanjan yhteydessä, vaan katsoksessa siihen, mikä on ollut... ja mikä tekisi hyvin, jos kokonaan „painuisi unholaan”.

Tässä esitämme päätöslauselman tekstin, jonka Pietarin bolshevikit hyväksyivät yksityisluontoisessa, kuulun päätöslauselman hyväksymisen jälkeen koollekutsutussa kokouksessa:

„Pohdittuaan „Proletarin” laajennetun toimituskunnan päätöslauselmia sosialidemokraattisten työläisten ja työntekijäin yksityisluontoinen piirienvälinen neuvottelukokous lausuu julki täydellisen solidaarisuutensa siihen poliittiseen linjaan nähden, joka on ilmaistu päätöslauselmissa: „Bolshevikkien tehtävistä puolueessa”. „Suhtautumisesta duumatoimintaan j.n.e.” ja „Ultimatismista ja otzovismista”.

Samalla neuvottelukokous on jyrkästi eri mieltä niistä tovereita ultimativista vastaan käytävän taistelun menetelmistä, jotka toimitus on ottanut näihin samoihin päätöslause¹miin, ja pitää niitä menetelmiä esteenä, joka haittaa „Proletarin” toimituksen hahmottelemien perustehtävien täyttämistä — puolueen ennalleen palauttamista.

Neuvottelukokous protestoi samoin toverien ultimativien ja otzovistien ottamia hajotusaskeleita vastaan”.

Tämän päätöslauselman hyväksymisen jälkeen kutsuttiin koolle uusi Pietarin komitean kokous, joka kumosi ultimativisten päätöslauselman ja hyväksyi uuden (ks. kroniikkaa). Tämä uusi päätöslauselma päättyy näin: „Katsoen sangen tärkeäksi ja välttämättömäksi käyttää hyväksi alkavaa vaalikampanjaa Pietarin komitea päättää osallistua siihen toimeenpannaan”.

Ennen kuin ryhdymme vastaamaan tovereille, jotka eivät hyväksy meidän muka hajottavaa politiikkaamme, esitämme muutamia otteita erään tällaisen toverin kirjeestä:

...„Mutta kun neuvottelukokouksen (yksityisluontoisen piirienvälisen neuvottelukokouksen) osanottajien — $\frac{2}{3}$ heistä oli työläisiä — keskuudessa vallitsi yksimielisyys nykyhetken arviointia ja siitä johtuvia taktillisia askeleitamme koskevassa kysymyksessä, niin yhtä yksimielisesti se vastusti niitä menetelmiä, joita „Proletarin” toimitus ehdottaa käytettäväksi taistelussa taktillisia vastustajiamme, ultimatisteja vastaan. Neuvottelukokous ei hyväksynyt „Proletarin” päätöslauselmissa esitettyä mielipidettä, että on välttämätöntä erottautua puolueyhymärajalla näistä tovereista, ja piti tällaista rajan vetämistä vaarallisena askeleena itse puolueen olemassaololle... Olen varma siitä, että ilmaisen oikein neuvottelukokouksen mielipiteen ja mielialan, kun sanon: *me emme salli jakaantumista*. Toverit! te siellä ulkomailla olette maalanneet itsellenne hirvittävän ultimatistipirun, jota meillä todellisuudessa ei ole olemassa. Pietarin komitean ja Toimeenpanevan komission *satunnainen* kokoonpano aiheutti ultimatistisen enemmistön, ja sen tuloksena hyväksyttiin typerä, tökerösti laadittu päätöslauselma, joka antoi näille ultimatisteille sellaisen moraalisen iskun, että he siitä tuskin enää toipuvat... Siinä Pietarin komitean istunnossa, jossa tuo päätöslauselma hyväksyttiin, ei ollut läsnä kolmen piirin edustajia ja, kuten nyt on selvinnyt, neljänner piirin edustajalla ei ollut päätösvaltaista äänioikeutta. Puuttui siis neljän piirin edustajia, joten se yksi ääni, joka antoi ultimatisteille enemmistön, osoittautuu „selitetyksi”. Näin siis tämä epätäydellinenkään Pietarin komitean istunto ei antanut enemmistöä ultimatisteille... Pietarin komitean tekemän vaaleja koskevan päätöslauselman suhteen neuvottelukokous päätti, että on pyrittävä päätöslauselman tarkistamiseen, ja aivan varmasti heti ensimmäisessä Pietarin komitean istunnossa, jossa enemmistö, kuten nyt on selvinnyt, tulee kuulumaan meille, hyväksytään toisenlainen päätöslauselma. Ja ultimatistit itsekkin häveten päätöslauselmaansa, ovat valmiit tarkistamaan sen. Kaikki, mukaanluettuna kai sen laatijakin, ovat yhtä mieltä siitä, että se on joka suhteessa typerä, mutta — tätä minä korostan — rikollinen se ei ole. Sitä äänestäneet toverit ultimatistit ovat lausuneet olevansa eri mieltä päätöslauselman laatijan kanssa, joka itseasiassa noudattaa sananlaskua, jossa kehoitetaan menettelemään niin, että „viattomuus säilyisi ja pääomaakin karttuisi””...

Ja niinpä siis aatetoverimme syyttää meitä siitä, että olemme ulkomailla maalanneet hirvittävän ultimatistipirun, että ultimatisteja vastaan käydyllä hajottavalla taistelulammme me vaikeutamme (tai turmelemme) puolueen ennalleen palauttamista.

Parhaana vastauksena näihin „syytöksiin” on Pietarin tapahtumien historia. Siksi olemmekin kertoneet tämän historian niin yksityiskohtaisesti. Tosiasiat puhuvat puolestaan.

Me totesimme тов. Maksimovin erkaantuneen puolueyhymästä, kun hän kieltäytyi alistumasta laajennetun toimituskunnan päätöksiin ja järjesti kuulun „koulun” nimellä ulkomaille uuden järjestön aatteellisen ja organisaatio-

keskuksen. Tästä meitä syyttävät eräät aatetoverimme, joiden piti Pietarissa *koettaa mitä kiireellisimmin keinoin* (vaikutusvaltaisten työläisten erikoinen yksityisluontoinen neuvottelu ja jo hyväksytyyn päätöksen tarkistaminen!) *saada kumotuksi „joka suhteessa typerä” päätöslauselma*, jossa toistettiin Maksimovin katsomuksia!

Ei, toverit, syyttäessänne meitä kahtiajaosta ja „pirun maalaamisesta” te vain vielä kerran osoititte meille, kuinka ehdottoman välttämätöntä on todeta Maksimov erkaantuneeksi puolueryhmästä, te osoititte vain sen, että olisimme toivottomasti häpäisseet bolshevismiin ja antaneet auttamattoman iskun puolueen asialle, elleimme olisi Pietarin vaalien edellä erottautuneet Maksimovista. Teidän *tekonne*,— toverit, jotka syytätte meitä kahtiajaosta,— kumoavat teidän *sananne*.

Te olette „eri mieltä vain” niiden menetelmien suhteen, joita *me* käytämme taistelussa ultimatisteja vastaan. Me emme ole lainkaan eri mieltä *teidän* menetelmienne suhteen taistelussa ultimatisteja vastaan, me tervehdimme täydellisesti ja ehdottomasti sekä teidän taistelumenetelmiänne että teidän voittoanne,— mutta samalla olemme syvästi vakuutuneet siitä, että *teidän* menetelmänne eivät olekaan mitään muuta kuin „meidän” menetelmiemme *käytännöllistä soveltamista* tiettyihin puoluepiireihin.

Mitä ovat meidän „huonot” menetelmämme? Sitä, että olemme kehottaneet erottautumaan Maksimovista ja kumppaneista. Mitä ovat teidän menetelmänne, hyvät menetelmät? Sitä, että olette katsoneet „joka suhteessa typeräksi” päätöslauselman, jossa ajetaan täydellisesti Maksimovin katsomuksia, olette kutsuneet koolle erikoisen neuvottelukokouksen, nostattaneet rynnäkön tätä päätöslauselmaa vastaan, olette saaneet aikaan sen, että itse sen laatijat häpeävät, olette saaneet aikaan sen kumoamisen ja vaihtamisen *ei* ultimatistiseen, *vaan* bolshevistiseen päätöslauselmaan.

Teidän „rynnäkkönne”, toverit, on meidän rynnäkkömme *jatkoa* eikä sen kumoamista.

Mutta emmehän me ole todenneet ketään erkaantuneeksi, sanotte te. Hyvä on. Koettakaapa meidän menetelmämme, huonon menetelmän „kumoamiseksi” tehdä ulkomailla se, mitä olette tehneet Pietarissa. Koettakaapa saada aikaan,

että Maksimov ja hänen kannattajansa (vaikkapa kuulun jeroGINilaisen „koulun” sijaitsemispaikalla) tunnustaisivat Maksimovin lehtisen („Selostus tovereille bolshevikkeille”) aatteelliselta sisällöltään kokonaan ja „joka suhteessa typeräksi”, saada aikaan, että Maksimov ja hänen porukkinsa „häpeäsivät” tuota lehtistä, että kuulu „koulu” laatisi aatteelliselta sisällöltään *aivan päinvastaisen* lehtisen *. Jos saatte sen aikaan, niin silloin te todellakin *kumoatte* meidän taistelumenetelmämme ja me mielihyvin tunnustamme „teidän” menetelmänne paremmiksi.

Pietarissa on elintärkeä, lykkäystä sietämätön, yhteinen puoluetehtävä: vaalit. Pietarissa sosialidemokraattinen proletariaatti *pani* ultimatistit *heti aisoihin*, ja *pani niin*, että nämä heti tottelivat: puoluetunne sai yliotteen, proletaaristen joukkojen läheisyys vaikutti suotuisasti; kaikille kävi heti selväksi, ettei asioita voida hoitaa ultimatistisen päätöslauselman avulla. Ultimatisteille asetettiin *heti ulti- maatum*i, ja Pietarin ultimatistit (*sanottakoon se heidän kunniaakseen*) vastasivat bolshevikkien ultiimaatumiin alistumalla puolueen tahtoon, alistumalla bolshevikkien tahtoon eikä taistelemalla bolshevikkeja vastaan (ainakin vaaleissa: luopuvatko he taistelusta vaalien jälkeenkin, sitä emme vielä tiedä).

Maksimov ja kumpp. eivät ole ainoastaan mielialaltaan ultimatisteja. He yrittävät tehdä ultimatismista kokonaisen linjan. He rakentelevat kokonaista ultimatistisen politiikan järjestelmää (emme edes puhukaan heidän ystävyystään

* Aluuten, tässä esitämme kuvaavan esimerkin siitä, kuinka Maksimov ja kuulu „koulu” sotkevat jälkiä. Koulu on julkaissut elokuun 26 p:nä 1909 päivätyn painetun lehtisen, joka sisältää koulun ohjelman. Kautskyn kirjeen (jossa hän hyvin heilävaroen neuvoo „olemaan asettamatta etutilalle” filosofisia erimiellisyksiä ja sanoo, että hän „ei pidä oikeudenmukaisena sosialidemokraattisen duumaryhmän räikeää arvostelua” — puhumattakaan „ultimatismista”!), Leninin kirjeen (ks. Teokset, 15. osa, ss. 465—466. *Toim.*) ja koulun Neuvoston päätöslauselman. Tuo hullunkurinen Neuvosto julistaa, että „ryhmäriidoilla ei ole kerrassaan mitään tekemistä sen (koulun) ehdottoman yleispuoluekantaisten tarkoituksien ja tehtävien kanssa”. Lukekaamme lehtisessä oleva allekirjoitus. Luennoitsijat: Maksimov, Gorki, Ljadov, Lunatsharski, Mihail, Aleksinski. Ajatelkaahan vain: koululla, jolla on *tällainen* luennoitsijakunta, „ei ole kerrassaan mitään tekemistä” „ryhmäriitojen” kanssa! Kuulkaahan, hyvät toverit: „...sepitelkää, mutta kaikella pitää olla rajansa! — Meille sanotaan: koulu „on kutsunut” muitakin luennoitsijoita. Ensinnäkin on kutsunut, vaikka tiesi, etteivät toiset juuri milloinkaan pääse tulemaan. Toiseksi koulu on kutsunut, mutta... „Mutta koulu ei voinut tarjota heille — (toisille luennoitsijoille) — rahavaroja heidän matkaansa varten ja ylläpitoon luentoaikana” (Lehtinen, elokuun 26 p:nä 1909). Erinomaista, eikö totta? Me emme ole ollenkaan ryhmäkuntalaisia, mutta varoja matkaa varten „emme voi tarjota” muille kuin „omille”...

jumalanrakentajien kanssa, johon pietarilaiset ultimatistit eivät kai ole syyssä), siten he perustavat uutta suuntaa, he ovat ryhtyneet järjestelmälliseen sotaan bolshevismia vastaan. Tietysti nämäkin otzovistien innoittajat tulevat kärsimään tappion (ja jo kärsivät tappioita), mutta puolueyhämämme ja puolueen pikaiseen parantamiseen otzovisti-ultimatistisesta taudista — *siihen* tarvittiin jyrkempiä toimenpiteitä, ja mitä päättäväisemmin me käymme taisteluamme ilmeisiä ja salaisia otzovisteja vastaan, sitä pikemmin me parannamme puolueemme tuosta taudista.

Ultimatistien „satunnainen enemmistö” — sanovat pietarilaiset. Erehdytte pahasti, toverit. Te näette nyt keskuudessanne pienen osan *yleisestä* ilmiöstä ja julistatte „sattumaksi” sen, minkä yhteys kokonaisuuteen on teille epäselvää. Palauttakaapa mieleenne tosiasiat. Keväällä vuonna 1908 otzovismi pulpahtaa esiin keskisellä alueella ja saa kerätyksi 14 ääntä (32:sta) Moskovan yleiskaupunkilaisessa konferenssissa. Kesällä ja syksyllä vuonna 1908 käydään Moskovassa otzovistista kamppailua: „Rabotsheje Znamja” aloittaa väittelyn ja kumoaa otzovismin. Elokuussa 1908 alkaa väittely myös „Proletarissa”. Syksy vuonna 1908: otzovistien erottuminen „virtaukseksi” Yleisvenäläisessä puoluekonferenssissa. Kevät vuonna 1909: otzovistien kamppailu Moskovassa (ks. „Proletarin” 47.—48. numeroa, „Moskovan piirikuntajärjestön konferenssi”). Kesä vuonna 1909: Pietarin komitean Toimeenpanevan komission ultimatistinen päätöslauselma.

Kun on olemassa tällaisia tosiasioita, niin on suorastaan naiivia puhua ultimatistisen enemmistön „satunnaisuudesta”. Joillakin paikkakunnilla ovat mitä jyrkimmät heilahdetut järjestöjen kokoonpanossa kiertämättömiä, niin kauan kuin taantumus on näin voimakas, niin kauan kuin sosialidemokraattisten järjestöjen jäsenistö on niin heikko kuin nykyään. Tänään bolshevikit julistavat ultimatistisen enemmistön „sattumaksi” N.N:ssä, huomenna ultimatistit julistavat bolshevistisen enemmistön „sattumaksi” M.M:ssä. Sellaisia, jotka haluavat torailla tämän johdosta, on vaikka kuinka paljon, mutta me emme kuulu niiden joukkoon. Pitää ymmärtää, että nuo torailut ja riitelyt ovat syvän aatteellisen erimielisyyden *tuote*. Vasta ymmärrettyämme sen me

autamme sosialidemokraatteja vaihtamaan hyödyttömät ja nöyryyttävät kinastelut („satunnaisesta” enemmistöstä, jostakin organisaatioselkkauksesta, rahasta, yhteyksistä j.n.e.) *erimielisyyden aatteellisten syiden selviyttämiseen*. Me tiedämme vallan hyvin, että monissa kaupungeissa ultimatistien taistelu bolshevikkeja vastaan on levinnyt mitä erilaisimmille toiminta-aloille, aiheuttanut epäsovua ja hajaannusta siinäkin toiminnassa, joka on käynnissä legaalisten liittojen, yhdistysten, edustajakokousten ja kokouksien ympärillä. Meillä on „taistelutantereelta” saatuja kirjeitä tästä epäsovusta ja hajaannuksesta, mutta valitettavasti konspiraation vaatimukset eivät anna meille mahdollisuutta julkaista *tältä alalta* enempää kuin yhden kymmenesosan tai yhden sadasosan siitä, mitä saadaan. Me väitämme mitä kategorisimmin, että taistelu ultimatisteja vastaan Pietarissa vaaleissa *ei ole sattuma*, vaan eräs yleisen taudin lukemattomista ilmauksista.

Ja sen vuoksi me toistamme vieläkin kerran kaikille bolshevikkivereille, kaikille työläisille, jotka pitävät arvossa vallankumouksellisen sosialidemokratian asiaa: ei ole mitään sen virheellisempää ja vahingollisempaa kuin tämän taudin peittelemisyrietykset. Meidän sekä otzovismin, ultimatistien ja jumalanrakentamisen kannattajain välisen erimielisyyden syyt, luonne ja merkitys on osoitettava kaikella selvyydellä. Bolshevikkien puolue ryhmä, s.o. sellaisten samoinajattelevien bolshevikkien liitto, jotka haluavat *viedä* puoluetta kaikille tunnettuun „*Proletarin*” suuntaan, on selvästi erotettava rajalinjalla uudesta puolue ryhmästä, joka välttämättä johdattaa kannattajansa tänään „satunnaisiin” anarkistisiin fraaseihin Moskovan ja Pietarin otzovistisissa ryhmäohjelmissa, huomenna „satunnaiseen” karikatyyri-bolshevismiin Maksimovin lentolehtisessä, ylihuomenna „satunnaiseen” pietarilaiseen „typerään” päätöslauselmaan. On tajuttava tämä tauti ja ryhdyttävä yksissä miehin parantamaan sitä. Siellä, missä parantaminen voidaan suorittaa pietarilaisten menetelmiä käyttäen, s.o. vetoamalla viipymättä ja tuloksellisesti etumaisten työläisten sosialidemokraattiseen tietoisuuteen, siellä tällainen parantamismenetelmä on parhain, siellä *ei kukaan eikä milloinkaan* ole propagoinut erkanemista ja rajan vetämistä hinnalla millä hyvänsä. Mutta siellä, missä toisenlaisten olosuhteiden vuoksi muodostuu joltisenkin vankkoja keskuksia ja

kerhoja, jotka levittävät uuden ryhmän aatteita, on rajan vetäminen välttämätöntä. Siellä rajankäynti uuden *ryhmän* kanssa on *takeena* käytännöllisen toiminnan yhtenäisyydestä *puolueen* riveissä, sillä pietarilaiset käytännönmiehet ovat itse vastikään myöntäneet, että ultimatismin lipun alla sellainen toiminta on mahdotonta.

„Proletari” № 49,
lokakuun 3 (16) pnä 1909

Julkaistaan „Proletari” lehden
tekstin mukaan

HUOMAUTUS KIRJOITUKSEEN „PIETARIN VAALIT“²⁵

Tämän bolshevistisen aatteen liioittelua ovat vastustaneet vain bolshevikit. Kun „Novyi Den” lehdessä²⁶ sorahti väärä nuotti — riittämätön periaatteellisuus trudovikeista ja kansansosialisteista eristäytyttäessä, niin kolme bolshevikki-kirjailijaa yritti korjata tuota ohjelmaeroavaisuuksien hämäämistä ja suunnata lehdessä ja vaalikokouksissa harjoitettavaa agitaatiota johdonmukaisemmalle *luokkapohjaiselle, sosialistiselle* tielle. Tämä yritys epäonnistui, ja mikäli tiedämme, se *ei ollut bolshevikkien syytä*. Samoin epäonnistui erään bolshevikin yritys vastustaa niitä mielipiteitä, joita Jordanski oli esittänyt „Novyi Den” lehdessä sosialidemokratian katsantokannoista laillisuuden ja järjestyksen suhteen. Jordanski, samoin kuin monet muutkin opportunistit, mataloitti Engelsin tunnetun sanonnan „punaisista poskista”, jotka sosialidemokratia hankkii „laillisuuden” pohjalla. Engels itse vastusti päättävästi tämän katsantokantansa laajaa tulkintaa (ks. hänen kirjeitään „Neue Zeit” * lehteen), sillä tuo katsantokanta koskee Saksan määrättyä kehitysvaihetta (yleisen äänioikeuden vallitessa j.n.e.)²⁷. Jordanski on katsonut sopivaksi puhua siitä kesäkuun 3 päivän „laillisuuden” oloissa.

„Proletari” № 49,
lokakuun 3 (16) pnä 1909

Julkaistaan „Proletari” lehden
tekstiin mukaan

* — „Uusi Aika”. Toim.

PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUS PUOLUEEN JA SEN YHTENÄISYYDEN LUJITTAMISESTA²⁸

Pää-äänenkannattajan²⁹ toimitus toteaa, että puolueemme ja sen yhtenäisyyden lujittaminen voi nykyään tapahtua ainoastaan määrättyjen voimakkaiden ja käytännöllisessä työväenliikkeessä vaikutusvaltaisten *puolueryhmien* jo hahmottuvan *lähentymisen* tietä eikä niiden hävittämisen johdosta moralisoivan nyyhkytyksen tietä, ja tämän lähentymisen täytyy tapahtua ja kehittyä vallankumouksellissosialidemokraattisen *taktiikan* ja sellaisen organisaatiopolitiikan pohjalla, jonka tarkoituksena on päättävä taistelu sekä „vasemmalta” että „oikealta” tulevaa likvidaattoruutta vastaan, varsinkin oikealta tulevaa vastaan, koska jo hajalle lyöty „vasen” likvidaattoruus on vähemmän vaarallinen.

*Kirjoitettu lokakuun 21
(marraskuun 3) pnä 1909*

*Julkaistu ensi kerran v. 1929
V. I. Leninin Teosten 2. ja 3.
painoksessa, XIV osa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

**PUHE KANSAINVÄLISEN SOSIALISTISEN TOIMISTON
ISTUNNOSSA HOLLANNIN S.-D. TYÖVÄENPUOLUEEN
JAKAANTUMISTA KOSKEVASTA KYSYMYKSESTÄ³⁰**

EST:n „BULLETIININ“ SELOSTUKSEN MUKAAN

Adlerin ehdotus näyttää pitävän jakaantumista jonakin kiertämättömänä, mutta puoluetta se pitää Hollannin jaoston puolueyhjänä ja myöntää sille oikeuden olla edustettuna Kansainvälisessä kongressissa. Mitä tulee siihen äänimäärään, jolla se tulee olemaan edustettuna Kansainvälisessä kongressissa, niin tämä kysymys on käsiteltävä Hollannin kansallisessa jaostossa, ja jos tulokset tulevat olemaan epätydyttäviä, niin uudella puolueella on oikeus vedota Kansainväliseen sosialistiseen toimistoon. Muuten tov. Roland-Holst on kirjoittanut kirjeen Toimistoon pyytäen hyväksymään uuden puolueen.

*Pidetty lokakuun 25
(marraskuun 7) pnä 1909*

*Julkaistu „Bulletin Périodique du
Bureau Socialiste International'issa“
N° 2, Bruxelles („Kansainvälisen
Sosialistisen Toimiston Periodisessa
Bulletinissa“ N° 2, Bryssel)*

*Julkaistaan „Bulletinin“
tekstiin mukaan
Venäjännös ranskasta*

TSAARI SUOMEN KANSAA VASTAAN

Talvipalatsin mustasotnialaiset maantierosvot ja III Duuman lokakuulaishuijarit ovat aloittaneet uuden rynnistyksen Suomea vastaan. Sen perustuslain hävittäminen, joka suojelee suomalaisten oikeuksia Venäjän itsevaltioiden miellivallalta, Suomen rinnastaminen erikoisasetuksin säädetyssä oikeudettomuudessa muuhun Venäjään — sellainen tarkoitus on tällä rynnistyksellä, joka on pantu alulle tsaarin asetuksella asevelvollisuuskysymyksen ratkaisemisesta valtiopäivien sivuitse sekä nimittämällä uusia senaattoreja venäläisten virkamiesten keskuudesta. Olisi turhaa pysähtyä erittelemään niitä argumentteja, joilla maantierosvot ja huijarit yrittävät todistella niiden vaatimusten laillisuutta ja oikeudenmukaisuutta, joita Suomelle on esitetty miljoonien pistinten uhalla. Asian ydin ei ole noissa argumenteissa, vaan siinä tarkoituksessa, jota ajetaan takaa. Demokraattisen ja vapaan Suomen ominaisuudessa tsaarihallitus ja sen kihot haluavat hävittää vuonna 1905 hankittujen *kansan* voittojen viimeisenkin rippeen. Ja siksi pä nyt, kun kasakkarykmentit ja tykistöpatterit miehittävät kiireesti Suomen kaupunkikeskuksia, onkin kysymys koko Venäjän kansan asiasta.

Venäjän vallankumous, jota suomalaiset tukivat, pakotti tsaarin hellittämään kätensä, joilla hän oli useita vuosia kuristanut Suomen kansaa kurkusta. Tsaarin, joka tahtoi ulottaa itsevaltiutensa Suomeen, jonka perustuslaille tsaarin esi-isät ja hän itse olivat vannoneet valan, oli pakko tunnustaa ei ainoastaan bobrikovilaisten pyövelien³¹ karrottaminen Suomen kamaralta ja kaikkien laittomien asetustensa kumoaminen, vaan myöskin yleisen ja yhtäläisen

äänioikeuden voimaansaattaminen Suomessa. Tukahdutetuaan Venäjän vallankumouksen tsaari on ryhtynyt vanhaan tehtävään, mutta sillä erotuksella, että nyt hän tuntee saavansa kannatusta ei ainoastaan vanhalta kaartilta, palkatuilta urkkijoiltaan ja kruununvarkailta, vaan myös siltä omistavien koplakunnalta, joka Krupenskien ja Gutshkovien johdolla yhdessä esiintyy III Duumassa Venäjän kansan nimessä.

Kaikki myötävaikuttaa rosvohankkeeseen. Vallankumousliike Venäjällä on hirveästi heikentynyt, joten huolet siitä eivät vedä kruunatun julmurin huomiota pois mieluisesta saaliista. Länsi-Euroopan porvaristo, joka aikoinaan lähetti tsaarille adresseja, joissa se pyysi jättämään Suomen rauhaan, ei pane rikkaa ristiin pysähdyttääkseen maantierosvot. Ovathan ne henkilöt, jotka niinä aikoina kehottivat Eurooppaa tuomitsemaan tsaarin Suomessa harjoittaman politiikan, vastikään *menneet takuuseen* tsaarin aikeiden rehellisyydestä ja „perustuslaillisuudesta”. Kadettijohtajat, jotka nimittävät itseään „Venäjän intelligenssin edustajiksi” ja „Venäjän kansan edustajiksi”, ovat juhlallisesti vakuuttaneet Euroopan porvaristolle, että he ja heidän mukanaan myös Venäjän kansa ovat *solidaarisia tsaarille*. Venäjän liberaalit ovat ryhtyneet kaikkiin mahdollisiin toimenpiteisiin, jotta Eurooppa suhtautuisi yhtä välinpitämättömästi kaksipäisen pedon uusiin hyökkäilyihin Suomen kimppuun, kuin se suhtautui tämän pedon retkiin vapaata Persiaa vastaan.

Vapaa Persia teki omin voimin vastarintaa tsarismille. Suomen kansa — ja sen etunenässä Suomen proletariaatti — valmistee lujaa vastarintaa Bobrikovin perillisille.

Suomen proletariaatti käsittää joutuvansa käymään taistelua äärimmäisen vaikeissa olosuhteissa. Se tietää, että Länsi-Euroopan porvaristo, joka keimailee itsevaltiuden edessä, ei sekaannu asiaan; että Venäjän omistavat yhteiskuntapiirit, jotka ovat osittain Stolypinin politiikan lahjomia, osittain kadettilaisen valheen turmelemia, eivät anna Suomelle sitä moraalista tukea, jota se sai ennen vuotta 1905; että Venäjän hallituksen julkeus on tavattomasti kasvanut siitä lähtien, kun se onnistui antamaan iskun vallankumousarmeijalle itse Venäjällä.

Mutta Suomen proletariaatti tietää myös sen, että poliittista taistelua ei ratkaista yhdellä ottelulla, että se vaatii joskus monivuotisia sitkeitä ponnistuksia ja että voitolle pääsee loppujen lopuksi se, jonka puolella on historiallisen kehityksen voima. Suomen vapaus pääsee voitolle, sillä ilman sitä ei ole ajateltavissa Venäjänkään vapaus ja ilman vapauden voittoa Venäjällä ei ole ajateltavissa Venäjän taloudellinen kehitys.

Suomen proletariaatti niin ikään tietää — maineikkaan kokemuksen perusteella — miten on käytävä pitkällistä, sitkeää vallankumouksellista taistelua vapauden puolesta, taistelua, jonka tarkoituksena on katalan vihollisen uuvuttaminen, desorganisointi ja häpeään saattaminen, kunnes tilanne sallii antaa sille ratkaisevan iskun.

Samalla Suomen proletariaatti tietää, että jo uuden taistelunsa ensi askelista sillä on oleva puolellaan koko Venäjän sosialistinen proletariaatti, joka on valmis täyttämään velvollisuutensa, *koko velvollisuutensa*, olkoopta nykyhetken olosuhteet kuinka vaikeat tahansa.

Eduskunnan sosialidemokraattinen ryhmä on lähettänyt III Duuman sosialidemokraattisen ryhmän luo edustajiston pohtimaan yhdessä väkivallantekijöitä vastaan käytävän taistelun suunnitelmaa. Korkealta Duuman puhujalavalta tulevat edustajamme kohottamaan äänensä, kuten he tekivät jo viime vuonna, leimatakseen häpeällä tsaarihallituksen ja riistääkseen naamion sen ulkokultaisilta liittolaisilta Duumassa. Tehköt kaikki sosialidemokraattiset järjestöt ja kaikki työläiset kaiken voitavansa, jotta edustajiemme ääni Taurian palatsissa ei kajahtaisi yksinäisenä, jotta Venäjän ja Suomen vapauden viholliset näkisivät, että koko Venäjän proletariaatti on solidaarinen Suomen kansalle. Paikkakunnilla työskentelevien toverien velvollisuufena on käyttää kaikki tarjoutuvat tilaisuudet ilmaistakseen Venäjän proletariaatin suhtautumisen Suomen kysymykseen. Alkaen Venäjän ja Suomen sosialidemokraattisille ryhmille osoitetuista vetoomuksista ja siirtyen yhä aktiivisempiin vastalausemuotoihin puolue löytää riittävästi keinoja rikkoakseen sen häpeällisen vaitiolon, jonka vallitessa Venäjän vastavallankumous raatelee Suomen kansaa.

Suomessa käydään taistelua yleisvenäläisen vapauden puolesta. Tuokoonpa uusi taistelu urhoolliselle Suomen proletariaatille kuinka katkeria hetkiä tahansa, niin se sitoo

Suomen ja Venäjän työväenluokan toisiinsa uusin solidarisuuden sitein, valmistellen sitä siihen vaiheeseen, jolloin sillä riittää voimia suorittaa loppuun se, minkä se aloitti lokakuun päivinä vuonna 1905 ja mitä se yritti jatkaa Kronstadtin ja Viaporin maineikkaina päivinä.

*„Sotsial-Demokrat“ № 9,
lokakuun 31 (marraskuun
13) pnä 1909*

*Julkaistaan „Sotsial-Demokrat“ lehdessä
tekstin mukaan*

KIRJE CAPRIN KOULUN OPPILAILLE³²

Hyvät toverit! Olemme saaneet kummankin kirjeenne „koulussa” alkaneesta kahtiajakaantumisesta. Ne ovat ensimmäisiä Caprilta meille tulleita samoinajattelevien toverillisia kirjeitä, ja ne ilahduttivat tavattomasti meitä kaikkia. Sydämemme pohjasta tervehdimme selvää rajankäyntiä koulussa.

Tarvittiin tietenkin aikaa, jotta koulun todellinen luonne uuden puolueyhmän uutena keskuksena tuli näkyviin. Emme epäilleet hetkeäkään, etteivätkö valveutuneimmat sosialidemokraattiset työläiset ennemmin tai myöhemmin saisi selvää asiaintilasta ja pääsisi oikealle tielle. Moskovaista meille kirjoitetaan, että siellä on saatu koulun oppilaiden joukossa olevien kiivaiden „bogdanovilaisten” kirjeitä; he agitoivat avoimesti Caprin keskuksen puolesta ja *auttavat suuresti* kaikkia sosialidemokraattisia työläisiä ymmärtämään Caprin koulun todellisen merkityksen.

Ja nyt lähemmäksi asiaa. Teidän, toverit, täytyy ajatella hyvin syvällisesti uutta muodostunutta tilannetta, jotta me yhdessä teidän kanssanne voisimme pohtia sitä ja ottaa oikeita askeleita, valita niille oikean ajan. Te ymmärrätte tietysti, että koulun kahtiajakaantuminen on nyt kiertämälön: te itse kirjoitatte, etlette voi olla sovussa sellaisessa koulussa. Yhteistoimintaa kiivaiden „bogdanovilaisten” kanssa te ette tietysti itsekään odota. Ja kun kerran asiat ovat menneet niin pitkälle, että koulun kahtiajakaantuminen *on kiertämätön*, niin pitää selvästi ymmärtää tuon jakaantumisen merkitys, pitää selvästi käsittää, millaista taistelua aiheutuu kahtiajakaantumisesta, kuinka bogdanovilaiset

koettavat tehdä teidät kaikki „*vahingottomiksi*” (s.o. riistää mahdollisuus oman vaikutukseen levittämiseen ja totuuden kertomiseen koulusta), saattaa teidät kaikki *huonoon valoon* (lisänimi „Bolshevistisen Keskuksen asiamies”, jonka kertomanne mukaan on laskenut liikkeelle Aleksinski, on vasta alkua; se on kukkanen, mutta *hedelmät tulevat myöhemmin*) j.n.e., j.n.e.

Teidän on harkittava hyvin tätä kaikkea ja toimittava varmasti, päättäväisesti ja harkitusti kuten taistelussa: te itse kirjoitatte, että koulussa käydään „taisteluja” ryhmäohjelman vuoksi. Se on alkua *taisteluille*, joita tullaan käymään teitä vastaan *kaikkialla, joka paikassa*, minne bogdanovilaiset pääsevät tunkeutumaan.

On aloitettava siitä, että otetaan tarkasti selville, kuinka monta teitä on. Kuinka paljon on „bogdanovilaisen” ryhmäohjelman *päättäväisiä* vastustajia? Voidaanko tuota lukumäärää suurentaa vai ei? Jos voidaan, niin miten ja minkä ajan kuluessa. Ellei voida, niin miten „neutraalit” käyttäytyvät? On harkittava, miten teidän on meneteltävä koulun kiertämättömän kahtiajakaantumisen tapahtuessa, jotta voisitte mahdollisesti *valloittaa puolelleen* nämä neutraalit tai pahimmassa tapauksessa ette antaisi heitä kokonaan bogdanovilaisten kynsiin.

Edelleen. Miten aiotte järjestää poistumisenne koulusta? Tavallisena pois matkustamisena vai poistumisena ryhmäohjelmista käynnissä olevan taistelun vuoksi? Tietenkin jos taistelunne on kehittynyt yhtä nopeasti kuin kahden ensimmäisen kirjeenne perusteella saattoi päätellä, niin silloin kahtiajakaantuminen on ehkä jo tapahtunut, s.o. bogdanovilaiset ovat ehkä jo heittäneet teidät ulos, yksinkertaisesti heittäneet ulos, silloin ei enää kannata mistään puhuakaan. Ellei niin ole vielä käynyt, silloin harkitkaa huolellisesti, miten järjestätte poistumisenne. Teidän täytyy vastata kaikille Venäjän järjestöille. Teidän täytyy kumota tarkasti ja selvästi, tosiasiajn avulla, kaikki ne hyökkäilyt, joita nyt saatte tuhansittain niskaanne „bogdanovilaisten” taholta. Teidän täytyy valmistautua puolustamaan katsomuksianne sekä koulun että bogdanovilaisten „toimintaohjelman” suhteen.

Jos tulee kysymys teidän pois lähdöstänne, niin teidän pitää vaatia, että kaikille teille annetaan varat Venäjälle matkustamiseen. Se on koulun velvollisuus, aivan samoin

kuin ennen bolshevikkien kahtiajakaantumista Bolshevistisen Keskuksen velvollisuutena oli antaa rahat Venäjälle matkustamiseen (Joulukuun puoluekonferenssin jälkeen v. 1908) sekä Ljadoville että Vsevolodille ja myös Stanislaville. He vaativat silloin meiltä varoja ja saivat.

Me tietenkin autamme teitä sekä passien saannissa että tapaamisemme järjestämisessä (Pariisissa tai jossain pikkukaupungissa, että olisi konspiratiivisempaa ja teiltä kuluisi vähemmän aikaa, tulisi halvemmaksi). Tapaamispaikkaamme pohdimme vielä erikoisesti ja valitsemme sen myöhemmin. Finanssimme eivät ole loistavat, joten voimme antaa vain vähäistä apua.

Kaikkea tätä kirjoitan teille selventääkseni asiaa ja vaihtaakseni mielipiteitä. Saatuaamme teiltä tarkemmat vastaukset ja selvitettyämme itsellemme kaikki kysymykset kirjeenvaihtomme avulla me kutsumme koolle „Proletarin” laajennetun toimituksen toimikunnan, ja silloin selviää avustuksen määrä, tapaamisemme aika ja paikka ynnä muu sellainen.

Vastatkaa yksityiskohtaisemmin. Voisitteko antaa meille *suoran* osoitteenne?

Tervehdys. „Proletarin” sihteeri

Kirjoitettu lokakuussa 1909

*Julkaistu ensi kerran v. 1933
XXV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

HÄPEÄLLINEN ROMAHDUS

Lukija muistaa NN:n „puolue”-koulun lyhyen, mutta opettavaisen historian. Tässä kerron tuon historian. Vuoden kestäneen sisäisen taistelun jälkeen bolshevistinen puolue-ryhmä tekee päättäväisesti pesäeron „uusista” virtauksista — otzovismista, ultimatismista ja jumalanrakentamisesta. Erikoisessa päätöslauselmassaan bolshevistinen Neuvottelukokous julistaa NN:n koulun noiden virtausten kannattajain *uuden puolue ryhmän keskuksi* *. Noiden kolmen valaskalan varaan rakennetun uuden ryhmän ulkomaiset johtajat erkanevat bolshevikeista organisatorisesti. Uuden ryhmän sankarit, jotka ovat poliittisesti tavattoman miehuullisia ja luottavat järkkymättömästi aseimiinsa, eivät rohkene esiintyä avoimesti omissa äänenkannattajassaan y.m.s. Sen sijaan he valitsevat puolueen ja puolue-ryhmän yksinkertaisen *pettämisen* tien: he perustavat ulkomaisen koulun, jota nimittävät „puolue”-kouluksi ja jonka todellista aatteellista olemusta he visusti salaavat. Useiden ponnistusten jälkeen heidän onnistuu saada tuohon näennäiseen puoluekouluun 13 työmiestä, joita Maksimovista, Aleksinskista, Ljadovista ja Lunatsharskista muodostettu ryhmä alkaa „opettaa”. Tuo porukka salaa koko ajan sitä tosiasiaa, että „koulu” on uuden ryhmän keskus, ja lisäksi korostaa kaikin voimin, että „koulu” ei ole yhteydessä mihinkään puolue ryhmään, vaan on koko puolueen

* Ks. Teokset, 15. osa, ss. 447—448. *Toim.*

laitos. Maksimov, Aleksinski, Ljadov ja kumpp. „ryhmäkuntiin kuulumattomien” toverien osassa!.*.

Ja lopuksi viimeinen vaihe. Noin puolet näennäiseen puoluekouluun saapuneista työläisistä nousee kapinaan „huonoja paimenia” vastaan. Tuonnempana julkaisemme kaksi kirjettä kuulun „koulun” oppilailta sekä muutamia Moskovasta saatuja tietoja, jotka paljastavat lopullisesti Maksimovin-Aleksinskin-Ljadovin ja kumpp. seikkailun. Kaikki se, mitä niissä on kerrottu, puhuu puolestaan. Siellä on kaikki hyvin: sekä „suoranainen taistelu” että „mitä kiivain polemiikki joka päivä” kuin myös opettaja Aleksinski näyttämässä kieltä työläisoppilaille j.n.e. Koulun suurisanaisissa toimintaselostuksissa tuo kaikki muuttunee kai agitaatio- ja propagandakysymyksiä koskeviksi „praktillisiksi opinnoiksi”, „yhteiskunnallisten maailmankatsomusten” kurssiksi j.n.e. Mutta turhaan, nyt ei enää kukaan usko tuota surkeaa, häpeällistä komediaa!

Kaksi kuukautta olivat uuden ryhmän johtajat kuiskineet työläisten korvaan otzovismin ja jumalanrakentamisen etuisuuksista vallankumoukselliseen marxilaisuuteen verrattuna. Mutta sitten he eivät enää malttaneet, vaan alkoivat avoimesti tyrkyttää heille otzovistis-ultimatistista „toimintaohjelmaa”. Ja valveutuneimmat ja itsenäisimmät työläiset alkoivat tietenkin panna vastaan. Me emme halua olla verhona otzovistien ja jumalanrakentajien uuden aatteellisen keskuksen edessä; koulua ei valvota enempää „alhaalta” kuin „ylhäältäkään” — sanovat työläistoverit kirjeissään. Ja se on paras tae siitä, että *puoluekantaisten* työläisten keskuudessa tulee piilopelin ja demagogisen „demokratismiin” politiikka varmasti romahtamaan. — Paikalliset järjestöt tulevat itse hoitamaan NN:n koulua — sanoivat Maksimov ja kumpp. työläisille. Nyt ne työläiset, jotka ennen luottivat tähän porukkaan, ovat paljastaneet tuon pelin.

Lopuksi eräs pyyntö, herrat jumalalliset otzovistit. Kun te siellä jumalan varjelemassa Tsarevokokshaiskissanne

* Muuten, ratkaisoon Trotski nyt, kun hän on tutustunut tuonnempana julkaistuihin työläisten kirjeisiin, eikö hänen olisi jo aika täyttää lupauksensa mennä opetustyöhön NN:n „kouluun” (jos tämä lupaus on esitetty oikein eräässä „koulun” selostuksessa). Nyt lienee paras aika ilmestyä „taistelutantereelle” rauhanpalmulehvä ja „ryhmäkuntiin kuulumattomuuden” palsamilla täytetty kuppi käsissä.

lopetatte — toivomme, että lopetatte — ryhmäohjelmanne laatimisen, niin älkää peitelkö sitä meiltä, kuten olette aikaisemmin tehneet. Enemmän tai vähemmän myöhästyneinä me kuitenkin saamme sen käsiimme ja julkaisemme puoluelehdistössä. On siis parempi, ettette häpäise vielä kerran itseänne.

*Erillinen vedos „Proletari“ lehden
50. numerosta, marraskuun 28
(joulukuun 11) pnä 1909*

*Julkaistaan Erillisen vedoksen
tekstin mukaan*

ERÄISTÄ NYKYISEN AATTEELLISEN HAJAANNUKSEN LÄHTEISTÄ

„Proletarin” tässä numerossa on julkaistu eräs niistä monista kirjeistä, jotka osoittavat, että sosialidemokraattien keskuudessa vallitsee tavaton aatteellinen hajaannus. Erikoista huomiota ansaitsevat järkeilyt „saksalaisista rai-teista” (t.s. saman kehitystien toistumisesta meillä, jonka Saksa kulki vuoden 1848 jälkeen). Tässä mitä tärkeim-mässä kysymyksessä, jota selvittämättä työväenpuolueen oikea taktiikka ei ole mahdollinen,— tässä kysymyksessä esiintyvien virheellisten katsomusten alkulähteiden käsitte-lemiseksi otamme toisaalta menshevikit ja „Golos Sotsial-Demokrata” lehden ja toisaalta Trotskin kirjoituksen, joka koskee Puolaa.

I

Bolshevikkien taktiikan perustana vuosien 1905—1907 vallankumouksessa oli se perusväittäjä, että tämän vallan-kumouksen täydellinen voitto on mahdollinen vain prole-tariaatin ja talonpoikaiston diktatuurin muodossa. Millai-nen on tämän mielipiteen *taloudellinen* perustelu? Alkaen „Kahdesta taktiikasta” (v. 1905)* ja edelleen vuosien 1906 ja 1907 sanomalehdissä ja kokoelmissa julkaistuissa moni-lukuisissa kirjoituksissa me esitimme aina seuraavan perustelun: Venäjän porvarillinen kehitys on jo saanut täydellisen ennakkoratkaisun ja käynyt väistämättömäksi, mutta se on mahdollinen kahdessa muodossa — niin sano-tussa „preussilaisessa” muodossa (monarkian ja tilan-

* Ks. Teokset, 9. osa, ss. 1—125. Toim.

herrain maanomistuksen säilyminen, vankan, s.o. porvarillisen talonpoikaiston luominen nykyisellä historiallisella maaperällä j.n.e.) ja niin sanotussa „amerikkalaisessa” muodossa (porvarillinen tasavalta, tilanherrain maanomistuksen hävittäminen, farmariston, s.o. vapaan porvarillisen talonpoikaiston luominen murtamalla jyrkästi nykyiset historialliset olosuhteet). Proletariaatin pitää taistella jälkimäisen tien puolesta, sillä se turvaa kapitalistisen Venäjän tuotantovoimien kehitykselle suurimman mahdollisen vapauden ja nopeuden, mutta voitto on tällaisessa taistelussa mahdollinen vain silloin, kun on olemassa proletariaatin ja talonpoikaiston vallankumouksellinen liitto.

Juuri tällainen mielipide on esitetty Lontoon edustajakokouksen päätöslauselmassa narodnikkilaisista eli työpuolueista ja sosialidemokraattien suhtautumisesta niihin. Kuten tunnettua, menshevikit suhtautuvat tähän päätöslauselmaan vihamielisimmin juuri sen erikoiskysymyksen kohdalta, jota tässä käsittelemme. Mutta heidän kantansa *taloudellisen* perustelun hataruus näkyy Venäjän agraarikysymyksiä käsittelevän vaikutusvaltaisimman menshevikkikirjailijan tov. Maslovin seuraavista sanoista. „Agraarikysymyksen” toisessa osassa, joka ilmestyi vuonna 1908 (alkulause on päivätty 15. joulukuuta 1907), Maslov kirjoitti: „Niin kauan kuin (kursivointi Maslovin) maaseudulla ei ole muodostunut puhtaasti kapitalistisia suhteita, *niin kauan kuin* on olemassa muonavuokraus” (turhaan Maslov käyttää tätä epäonnistunutta termiä toisen termin: maaorjuudellisesti kahlitsevan vuokrauksen asemesta), „ei myöskään katoa se mahdollisuus, että agraarikysymys ratkaistaan kansanjoukoille edullisimmalla tavalla. Maailmanhistorian menneisyys tarjoaa kaksi kapitalistisen järjestelmän muodostumistyyppiä: tyyppi, joka on vallalla Länsi-Euroopassa (lukuunottamatta Sveitsiä ja eräitä kolkkia muissa Euroopan valtioissa) ja joka on tulos aateliston ja porvariston välisestä kompromissista, ja Sveitsissä, Pohjois-Amerikan Yhdysvalloissa sekä englantilaisissa ja muissa siirtomaissa muodostunut maanomistussuhteiden tyyppi. Esittämämme tiedot maakysymyksen tilasta Venäjällä eivät anna meille riittäviä perusteita, jotta voisimme varmasti vakuuttaa, kumpi maanomistussuhteiden tyyppi meillä vakiintuu, ja „tiedemiehen omatunto” ei salli tehdä subjektiivisia ja mielivaltaisia johtopäätöksiä”... (s. 457).

Se on totta. Ja täten on annettu täydellinen tunnustus bolshevistisen taktiikan taloudelliselle perustelulle. Kysymys ei ole „vallankumouksellisesta kiihkosta” (kuten vehiläiset ja Tsherevaninit luulevat), vaan *objektiivisista*, taloudellisista olosuhteista, jotka *tarjoavat* mahdollisuuden lähteä kapitalismin „amerikkalaiselle” tielle Venäjällä. Vuosien 1905—1907 talonpoikaisliikkeen historiaa käsittelevässä teoksessaan Maslovin täytyi tunnustaa meidän peruspäätelmämme. Agraarikysymystä koskeva „kadettien ohjelma”, kirjoittaa hän samassa teoksessa, „on kaikkein utooppisin, sillä ei ole olemassa sellaista laajaa yhteiskuntaluokkaa, jolle kadettien toivoma kysymyksen ratkaisu olisi sen etujen mukainen: voitolle pääsevät joko maanomistajain edut tulevine poliittisine myönnytyksineen” (Maslov haluaa sanoa: ja myönnytykset maanomistajaporvaristolle ovat kiertämättömiä) „tahi kansanjoukkojen edut” (s. 456).

Sekin on totta. Siitä seuraa, että vallankumouksessa oli „utooppista” se taktiikka, jonka mukaan proletariaatin piti tukea kadetteja. Siitä seuraa, että „demokratian” *voimia*, t.s. demokraattisen vallankumouksen voimia, ovat proletariaatin ja talonpoikaiston voimat. Siitä seuraa, että on olemassa *kaksi porvarillisen* kehityksen tietä: toista tietä johdattavat „maanomistajat, jotka tekevät myönnytyksiä porvaristolle”, toista tietä haluavat ja voivat johdattaa työläiset ja talonpojat (vrt. Maslov, s. 446: „Jos kaikki tilanherrojen maat siirtyisivät maksutta talonpoikaiston käyttöön, niin silloinkin... tapahtuisi talonpoikaistalouden kapitalistisoitumisprosessi, mutta kivuttomampi”...).

Me näemme, että kun Maslov ajattelee marxilaisen tapaan, niin hän ajattelee bolshevistisesti. Tässä taas on esimerkki siitä, kuinka hän bolshevikkeja haukuessaan ajattelee liberaalin tapaan. Tämä esimerkki on tietenkin likvidaattorisessa kirjassa „Yhteiskunnallinen liike Venäjällä XX vuosisadan alussa”, joka ilmestyy Martovin, Maslovin ja Potresovin toimittamana; „Johtopäätökset” nimisessä osastossa (I osa) on Maslovin kirjoitus: „Kansantalouden kehitys ja sen vaikutus luokkien väliseen taisteluun XIX vuosisadalla”. Tässä kirjoituksessa, 661. sivulla sanotaan:

...,eräät sosialidemokraatit alkoivat pitää porvaristoa toivottoman taantumuksellisena luokkana ja mitättömänä suurena. Porvariston voimaa ja merkitystä ei ainoastaan aliarvioitu, vaan tämän luokan historiallista merkitystä tarkasteltiin historiallisen perspektiivin ulkopuolella: jätettiin huomioimatta keski- ja pikkuporvariston osallistuminen vallankumoukselliseen liikkeeseen ja suurporvariston sille osoittama myötämielisyyss liikkeen alkuvaiheessa, porvariston osuus katsottiin etukäteen olevan tulevaisuudessakin taantumuksellinen j.n.e." (juuri niin on kirjoitettukin: „j.n.e.“!). „Tämän perusteella tehtiin johtopäätös proletariaatin ja talonpoikaiston diktatuurin väistämättömyydestä, mikä olisi ollut ristiriidassa koko taloudellisen kehityskulun kanssa”.

Koko tämä katkelma on aivan vehiläinen. Koko tämä „marxilaisuus” on brentanolaista, sombartilaista tai struve-laista³³. Tämän katkelman kirjoittajan asenne on nimenomaan liberaalin asenne erotukseksi porvarillisesta demokraatista. Sillä liberaali onkin liberaali sen vuoksi, että hän ei näe muuta tietä, hän ei saata ajatellakaan muuta porvarillisen kehityksen tietä kuin nykyistä, t.s. porvaristolle „myönnytyksiä” tekevien maanomistajien johtamaa tietä. Demokraatti onkin demokraatti sen vuoksi, että hän näkee toisenlaisen tien ja taistelee sen puolesta, nimenomaan „kansan”, t.s. pikkuporvariston, talonpoikaiston ja proletariaatin johtaman tien puolesta, mutta hän ei näe, että tämäkin tie on porvarillinen. Likvidaattorisen kirjan „Johtopäätöksissä” Maslov on unohtanut kaiken sen, mikä koskee porvarillisen kehityksen *kahta* tietä, amerikkalaisen porvariston (venäjäksi: tilanherrain maanomistuksesta vallankumouksellisin keinoin puhdistetulla *maaperällä*, talonpoikaiston *keskuudesta* nousevan porvariston) *voimaa*, preussilaisen porvariston („maanomistajain” orjuuttaman porvariston) *heikkoutta*, on unohtanut sen, että bolshevikit eivät ole milloinkaan puhuneet „diktatuurin” „väistämättömyydestä”, vaan sen välttämättömyydestä amerikkalaisen tien voittoa *varten*, on unohtanut sen, että bolshevikit eivät ole juontaneet „diktaturia” porvariston heikkoudesta, vaan *objektiivisista*, taloudellisista olosuhteista, jotka tarjoavat mahdollisuuden porvariston kahdenlaiselle kehitykselle. Yllä esitetty katkelma on teoreettisessa suhteessa pelkkää sekasotkua (josta Maslov itse on sanoutunut irti „Agraarikysymyksen” II osassa); käytännöllis-poliittisessa suhteessa tämä katkelma on liberalismia, se on äärimmäisen likvidaattoruuden aatteellista puolustelua.

Katsokaapa nyt, miten *taloudellisen* peruskysymyksen alalla ilmenevä asenteen hataruus johtaa poliittisten johtopäätösten hataruuteen. Tässä on sitaatti Martovin kirjoituksesta „Mihin on mentävä?” („Golos Sotsial-Demokrata”, 13. numero): „Nykypäivien Venäjällä ei kukaan voi tällä hetkellä päätellä, muodostuvatko uuden poliittisen kriisin aikana otolliset objektiiviset olot perinpohjaista demokraattista vallankumousta varten; me voimme vain hahmotella ne konkreettiset olot, joiden vallitessa tällainen vallankumous käy kiertämättömäksi. Niin kauan kuin historia ei ole ratkaissut tätä kysymystä siten, kuin se ratkaisi sen Saksalle vuonna 1871, niin kauan sosialidemokratian ei pidä kieltäytyä kulkemasta väistämätöntä poliittista kriisiä kohti omine vallankumouksellisine poliittisen, agraari- ja kansallisuusprobleeman ratkaisuineen (demokraattinen tasavalta, tilanherrojen maaomaisuuden konfiskoiminen ja täydellinen itsemääräämisoikeus). Mutta sen täytyy nimenomaan *kulkea* sitä kriisiä kohti, joka ratkaisee lopullisesti kysymyksen vallankumouksen „saksalaisesta” tai „ranskalaisesta” loppuun suorittamisesta, eikä *seisoa* odottamassa kriisin tulemistä”.

Oikein. Erinomaisia sanoja, jotka toistavat juuri vuoden 1908 joulukuun puoluekonferenssin päätöslauselmaa. Tällainen kysymyksen asettelu vastaa täydellisesti Maslovin sanoja „*Agraarikysymyksen*” *toisessa osassa* ja bolshevikien taktiikkaa. Tällainen kysymyksen asettelu eroaa jyrkästi siitä asenteesta, joka on ilmaistu kuuluisalla huudahduksella: „joulukuun konferenssissa vuonna 1908 bolshevikit päättivät tunkeutua sinne, missä heidät oli kerran jo lyöty”³⁴. „Kulkea omine vallankumouksellisine agraarikysymyksen ratkaisuineen” voidaan vain porvarillisen demokratian *vallankumouksellisten* kerrosten kanssa, t.s. vain talonpoikaiston kanssa, muttei liberaalien kanssa, jotka tyytyvät „maanomistajien myönnytyksiin”. Kuljettava konfiskointia kohti yhdessä talonpoikaiston kanssa — tämä määritelmä eroaa vain sanamuodon kannalta teesistä: kuljettava proletariaatin ja talonpoikaiston diktatuuria kohti. Mutta Martov, joka „Golosin” 13. numerossa on päässyt aivan lähelle puolueemme asennetta, ei pysy johdonmukaisesti tuossa asenteessa, vaan luisuu tämän tästä Potresovin-Tsherevaninin kannalle, niin likvidaattorikirjassa „Yhteiskunnallinen liike” kuin myös mainitussa 13. numerossa.

Esimerkiksi nykyhetken tehtävän hän tuossa samassa kirjoituksessa määrittelee „taisteluksi *julkisen* työväenliikkeen puolesta, muun muassa myös omakohtaisen (sosialidemokraattisen puolueen) olemassaolon julkisuuden valloittamisen puolesta”. Kun näin sanotaan, niin se merkitsee, että luisutaan myönnytykseen likvidaattoreille: me tahdomme kaikkia legaalisia mahdollisuuksia ja kaikkia julkisen esiintymisen mahdollisuuksia käyttävän sosialidemokraattisen puolueen lujittamista; likvidaattorit tahtovat tyypistää puoluetta legaalisen ja julkisen (Stolypinin aikana julkisen) olemassaolon puitteisiin. Me taistelemme stolypinilaisen itsevaltiuden vallankumouksellisen kukistamisen puolesta käyttäen *tähän taisteluun* jokaista julkista esiintymistä ja laajentaen proletaarista perustaa tähän päämäärään suunnatulle liikkeelle. Likvidaattorit taistelevat työväenliikkeen julkisen olemassaolon puolesta... Stolypinin aikana. Martovin sanat siitä, että me olemme velvollisia taistelemaan tasavallan ja maiden konfiskoinnin puolesta, on muotoiltu niin, että *ne kieltävät* likvidaattoruuden; hänen sanansa taistelusta puolueen julkisen olemassaolon puolesta on muotoiltu niin, että *ne eivät kiellä* likvidaattoruutta. Siinä on politiikan alalla samaa horjuvaisuutta kuin Maslovilla talouden alalla*.

Martynovilla tämä horjuvaisuus menee agraarikysymystä käsittelevässä kirjoituksessa (№ 10—11) aivan äärimmäisyyksiin. Martynov yrittää polemisoida purevasti „Proletarin” kanssa, mutta kun hän ei osaa *asetella* kysymystä, niin hänellä sukeutuu vain avutonta ja kömpelöä teutaroimista. „Proletarilla” nähkääs asiat käyvät Tkatshovin mukaan: „Nyt tahi vielä hiukan tai ei milloinkaan!”³⁵. Niin se „käy” myös Maslovilla ja Martovilla, hyvä tov. Martynov; niin sen täytyy käydä jokaisella marxilaisella, sillä kysymys ei ole *sosialistisesta* vallankumouksesta (kuten Tkatshovilla), vaan jommasta kummasta *porvarillisen* vallankumouksen loppuun suorittamisen metodista. Ajatelkaapa, tov. Martynov: voivatko marxilaiset yleensä sitoutua kannattamaan suurmaaomaisuuden konfiskointia vai onko heidän se tehtävä vain „kunnes” („nyt tahi vielä hiukan”—tahi vielä melko kauan, sitä me teidän kanssanne emme

* Olemme käyttäneet esimerkkinä vain *yhtä* Martovin poliittisen horjuvaisuuden ilmausta; samassa kirjoituksessa, 13. numerossa, Martov puhuu tulevasta kriisistä „perustuslaillisena” kriisinä y.m.s.

tiedä) porvarillinen järjestelmä lopullisesti „vakiintuu”? Vielä esimerkki. Vuoden 1906 marraskuun 9 päivän laki³⁶ „on kylvänyt maaseudulle suurta kuohuntaa, todellista sisällissotaa, joka ajoittain menee puukkojen käyttöön saakka”, sanoo Martynov aivan oikein. Hänen johtopäätöksensä: „tämän sisällissodan vuoksi ei voida ajatella, että lähitulevaisuudessa voidaan pitää mahdollisena talonpoikaiston hiukankaan yksimielistä ja voimakasta vallankumouksellista esiintymistä, talonpoikaiskapinaa”. On naurettavaa asettaa vastakkain kapina, t.s. kansalaisota, ja „sisällissota”, hyvä тов. Martynov, ja kysymyksellä lähitulevaisuudesta ei tässä ole mitään tekemistä, sillä ei ole puhe direktiiveistä käytännöllistä toimintaa varten, vaan koko agraarikehityksen *linjasta*. Vieläkin esimerkki. „Kyläyhteisöstä eroaminen on käynnissä pikamarssin vauhdilla”. Se on totta. Entä teidän johtopäätöksenne?.. „On ilmeistä, että tilanherrojen suorittama murtaminen tulee tapahtumaan menestyksellisesti ja että muutamien vuosien kuluessa juuri niillä Venäjän laajoilla alueilla, missä agraariliike vielä äskettäin kehkeytyi mitä jyrkimpiin muotoihin, kyläyhteisö tulee hajotetuksi ja sen mukana katoaa trudovikkilaisen ideologian tärkein tyysija. Näin ollen toinen „Proletarin” kahdesta perspektiivistä, nimittäin „ilahduttava” perspektiivi,— katoaa”.

Kysymys ei ole kyläyhteisöstä, hyvä тов. Martynov, sillä Talonpoikaissiitto vuonna 1905 ja trudovikit vuosina 1906—1907 vaativat maiden luovuttamista erillisille henkilöille tai vapaille yhdistyksille eikä kyläyhteisöille. Kyläyhteisöä hajottaa *sekä* tilanherrojen suorittama stolypnilainen vanhan maanhallinnan murtaminen *että* talonpoikien suorittama murtaminen, s.o. konfiskointi uuden maanhallintajärjestyksen aikaansaamiseksi. „Proletarin” „ilahduttava” perspektiivi ei liity kyläyhteisöön eikä trudovikkilaisuuteen sinänsä, vaan „amerikkalaisen” kehitystien, vapaan farmariston luomisen *mahdollisuuteen*. Siksipä тов. Martynov sotkee jumalattomasti asioita, kun hän sanoo, että ilahduttava perspektiivi katoaa, ja samanaikaisesti väittää, että „suurmaanomistajain pakkoluovuttamisen tunnus ei kuole”. Jos „preussilainen” tyyppi vakiintuu, niin tämä tunnus kuolee ja marxilaiset sanovat: me olemme tehneet kaiken mahdollisen kapitalismin kivuttomamman kehityksen puolesta, nyt meillä on jäljellä taistelu itse

kapitalismin hävittämiseksi. Mutta ellei tämä tunnus kuole, niin silloin tulee olemaan *objektiiviset* edellytykset „junan” siirtämiseen amerikkalaisille „raiteille”. Ja silloin marxilaiset — elleivät he halua muuttua struvelaisiksi — pystyvät näkemään pikkuporvarien subjektiivisia katsomuksia ilmaisevan taantumuksellisen „sosialistisen” fraseologian takaa joukkojen objektiivisesti reaalisen taistelun kapitalistisen kehityksen parhaimpien edellytysten puolesta.

Teemme yhteenvetdon. Väittelyt taktiikasta ovat turhaa puhetta, ellei niissä nojauduta taloudellisten mahdollisuuksien selvään analysointiin. Kysymys Venäjän agraarikehityksen preussilaisesta ja amerikkalaisesta tyyppistä on vuosien 1905—1907 taistelun herättämä, ja tämä taistelu on osoittanut sen reaalisuuden. Stolypin on ottamassa vielä yhden askeleen eteenpäin preussilaisella tiellä, — ellei tätä nähdä, niin se olisi naurettavaa katkeran totuuden pelkäämistä. Meidän on päästävä omalaatuisen historiallisen vaiheen yli tämän uuden askeleen tarjoamalla maaperällä. Mutta olisi rikollista eikä vain naurettavaa olla näkemättä, että *toistaiseksi* Stolypin on vain sotkenut ja kärjistänyt vanhaa tilannetta eikä luonut uutta. Stolypin „paneet toivonsa vauraisiin” ja pyytää „20 vuotta rauhaa ja levollisuutta” sitä varten, että tilanherrat saisivat „reformoida” (lue: ryövätä) Venäjää. Proletariaatin on pantava toivonsa demokratiaan liioittelematta sen voimia, rajoittumatta yksinkertaisesti „luottautumiseen” siihen, vaan kehitellen alituisesti sellaista propaganda-, agitaatio- ja organisaatio-työtä, joka nostattaa kaikki demokratian voimat, — ennen kaikkea ja etenkin talonpoikaisjoukkoja, — kutsuu niitä liittoon etumaisen luokan kanssa, „proletariaatin ja talonpoikaiston diktatuuriin” täydellisen demokraattisen voiton saavuttamiseksi ja parhaimpien edellytysten turvaamiseksi kapitalismin nopeimmalle ja vapaimmalle kehitykselle. Jos proletariaatti luopuu tämän demokraattisen velvollisuutensa täyttämisestä, niin se kiertämättä johtaa horjuntaan ja *objektiivisesti* siitä on hyötyä vain vastavallankumouksellisille liberaaleille työväenliikkeen ulkopuolella ja likvidaatoreille työväenliikkeen sisällä.

LIKVIDAATTORIEN MENETTELYTAVAT JA BOLSHEVIKKIEN PUOLUETEHTÄVÄT

Kriisi, jota puolueemme nykyään potee, johtuu — kuten olemme jo useita kertoja sanoneet — niiden pikkuporvarillisten ainesten horjuvaisuudesta, jotka ovat tulleet työväenluokan liikkeeseen vallankumouksessa ja ovat nyt aiheuttaneet toisella sivustalla menshevikkien likvidaattoruuden ja toisella sivustalla otzovismi-ultimatismien. Taistelu kahdella sivustalla on sen vuoksi välttämätön tehtävä oikean vallankumouksellisen-sosialidemokraattisen taktiikan puolustamiseksi ja puolueen rakentamiseksi. Bolshevistinen puolue ryhmä käykin horjumattomasti tätä taistelua karaisten ja liittäen siten yhteen kaikkia todella puoluekantaisia, todella marxilaisia, sosialidemokraattisia aineksia.

Jotta tätä taistelua puolueen puolesta voitaisiin käydä menestyksellisesti, — sillä Joulukuun konferenssissa v. 1908 *puolue* tuomitsi jyrkästi likvidaattoruuden ja yhtä jyrkästi eristäytyi otzovismi-ultimatismista samassa konferenssissa, — on käsitettävä selvästi se tilanne, jossa tätä taistelua sosialidemokratian sisällä joudutaan käymään. „Golos Sotsial-Demokrata” № 16—17 ja uusi otzovisti-ultimatistien miltei-sanomalehti (toverien Maksimovin ja Lunatsharskin 8-sivuinen lentolehtinen „Kaikille tovereille”) ansaitsevat huomiota eniten juuri sen takia, että ne kuvaavat havainnollisesti tuota tilannetta. Sekä „Golos” että Maksimov ja kumpp. peittelevät likvidaattoreita. Huomiota herättää se, että likvidaattoreilla oikealta ja likvidaattoreilla vasemmalta on samanlaiset menettelytavat, mikä samalla todistaa kummankin asenteen hataruutta.

Likvidaattoruus on „tahallisen venyvä ja ilkeämielisen epämääräinen sanapahanen”, vakuuttelee „Golosin” pää-

kirjoituksen kirjoittaja. Maksimov uskottelee, että „Proletari” suuretelee ja paisuttelee sen ja ultimatistien välillä olevia käytännön erimielisyyksiä periaatteellisten erimielisyyksien asteelle. Poloinen „Golos”! Tähän asti sillä on ollut mahdollisuus sysätä koko „keksinnön ilkeämielisyys” bolshevikkien, s.o. „ryhmävastustajainsa”, kontolle. Nyt tuosta keksinnön ilkeämielisydestä täytyy syyttää Plehanovia ja Bundia (ks. „Otkliki Bunda” № 3, likvidaattoruudesta Bundissa). Plehanov ja bundilaisetko kieroilevat „ilkeämielisesti” vaiko „Golos” — kumpi on uskottavampaa?

Me emme ole likvidaattoreita, vakuuttelee „Golos”, me vain tulkitsemme toisin puoluejäsenyyden; sääntöjen 1. pykälän me hyväksyimme *Tukholmassa bolshevistisessä sanamuodossa*, mutta ei siitä ole haittaa; juuri nyt, kun Plehanov on syyttänyt meitä likvidaattoruudesta, me vedämme esiin 1. pykälän ja tulkitsemme koko surullisen kuuluisan likvidaattoruutemme siten, että haluamme vain laajentaa puolue-käsitettä. Puolue nähkääs ei ole ainoastaan puoluejärjestöjen summa (jollaisen myönnytyksen me itse teimme bolshevikeille *Tukholmassa*), vaan myös kaikki ne, jotka työskentelevät puoluejärjestön *ulkopuolella*, puolueen valvonnan ja johdon alaisina!

Kuinka erinomainen hätävalhe, kuinka nerokas keksintö: ei mitään likvidaattoruutta, vaan ainoastaan vanhoja kiistoja 1. pykälästä! Vika on vain siinä, että siten te *todistatte* Plehanovin syytöksen, hyvät golosilaiset, sillä *todellisuudessa* te olette, kuten jokainen puoluekantainen sosialidemokraatti ja jokainen sosialidemokraattinen työmies sen heti käsittää, vetäneet esiin 1. pykälää koskevan vanhan ryönän *nimenomaan puolustaaksenne* likvidaattoruutta (= puoluejärjestön vaihtamista „muodottomaan” legaaliiseen järjestöön: ks. vuoden 1908 Joulukuun konferenssin päätöslauselmaa). *Todellisuudessa* te juuri siten avaattekin oven likvidaattoreille, vaikka kuinka vakuuttelisitte *sanoissa*, että „tahdotte” avata oven sosialidemokraattisille työläisille.

Prikulleen niin kuin Maksimov, joka uskottelee, ettei hän ole otzovismin puoltaja, että hän vain (vain!) pitää Duumaan osallistumista koskevaa kysymystä „kovin, kovin kiistanalaisena”. 1. pykälä on kiistanalainen. Duumaan osallistuminen on kiistanalaista — mitä tekemistä tässä on

„ilkeämielisillä” keksinnöillä otzovismista ja likvidaattoruudesta?

Me emme ole likvidaattoreita, vakuuttelee „Golos”, me vain arvelemme, että Plehanov on „onnellisesti kiertänyt kysymyksen siitä, miten on meneteltävä, jos puoluesolun rakenne haittaa nimenomaan juuri puoluesolun uudestijärjestämistä”. Todellisuudessa Plehanov ei ole kiertänyt tätä kysymystä, vaan on avoimesti ja suoraan ratkaissut sen: siihen, että bolshevikit syrjäyttivät otzovisti-ultimatistit, hän on vastannut kehottamalla puoluekantaisuuteen, tuomitsemalla jakaantumisen ja likvidaattoruuden. Puoluesolu on illegaalisen puoluejärjestön tyyppi; siinä ovat ylipäänsä olleet vallitsevassa asemassa bolshevikit ja sen uudestijärjestämistä (Duumaan osallistumista varten, legaalisiin yhdistyksiin osallistumista varten j.n.e.) ovat *häirinneet* otzovistit. Puoluekantaiset menshevikit eivät ole voineet vastata bolshevikkien suorittamaan otzovistien syrjäyttämiseen muulla tavalla kuin Plehanov on vastannut. „Golos” sen sijaan kieroilee ja todellisuudessa *kannattaa* likvidaattoreita *toistaen* ulkomaisessa illegaalisessa julkaisussa *liberaalien* juorun siitä, että bolshevikkien järjestöillä on salaliittolaishuone, että bolshevikit eivät halua rakentaa laajoja työväenjärjestöjä ja osallistua edustajakokouksiin y.m.s. (sillä *osallistumalla* uusiin „mahdollisuuksiin” puoluesolut siten juuri uudestijärjestäytyivätkin osallistumista varten, siten juuri oppivat todellisuudessa uudestijärjestäytymään). Kun sanotaan, että puoluesolun „*rakenne*” haittaa sen uudestijärjestämistä, niin se merkitsee, että *todellisuudessa* propagoidaan jakaantumista, puolustellaan likvidaattorien hajottavia tekoja puoluetta *vastaan*, puoluetta, joka on kokoonpantu nimenomaan nykyisellä tavalla rakennettujen puoluesolujen summasta.

Me emme ole likvidaattoreita, emme ole legalisteja, me vain vakuutamme „puoluekantaisessa” (nimikilven mukaan!), „illegaalisessa” (mutta rva Kuskovan hyväksymässä!) julkaisussa, että puoluesolun (ja solujen summan, puolueen) rakenne *haittaa* puolueen uudestijärjestämistä. Me emme ole otzovisteja, emme ole sosialidemokratian duumatoiminnan hajottajia, me vain vakuutamme (vuonna 1909), että kysymys Duumaan osallistumisesta on „hyvin kiistanalainen” ja että „duumalaisuus” peittää puolueellamme kaiken muun. Kummatko näistä kahdentyyppi-

sistä likvidaattoreista tuottavat enemmän vahinkoa puolueelle?

Plehanov erosi „Yhteiskunnallisesta liikkeestä” sanoen, että Potresov on lakannut olemasta vallankumousmies. Potresov kirjoittaa kirjeen Martoville: minkä vuoksi minua on loukattu? sitä en tiedä. Martov vastaa: en minäkään tiedä. Molemmat toimittajat suorittavat „tutkimuksia” („Golosin” sanonta!) Plehanovin tyytymättömyyden syistä. Molemmat toimittajat kirjoittavat kolmannelle toimittajalle, Masloville, mutta osoittautuu, ettei Maslovkaan tiedä, minkä takia Plehanov eroaa. He olivat vuosikautia työskennelleet Plehanovin kanssa, he olivat yrittäneet *Plehanovin ohjeiden mukaan* korjailla Potresovin kirjoitusta, mutta kun painetussa sanassa ja julkisesti heitettiin syytös heitä vastaan, niin heistä tuli yhtäkkiä sellaisia, etteivät he ymmärtäneet, mistä Plehanov Potresovia syyttää, ja ryhtyivät tekemään „tutkimuksia” siitä! Tuohon onnettomaan vastoinkäymiseen asti he olivat kaikki olleet niin taitavia, niin kokeneita kynänkäyttäjiä, — nyt he muuttuivat lapsiksi, jotka „eivät tiedä”, millainen vallankumouksesta luopumisen henki löyhyä Tsherevaninin kirjoituksista, Potresovista, koko „Yhteiskunnallisesta liikkeestä”. Roland-Holst huomasi tuon hengen Tsherevaninilla — luultavasti myös ilkeyksissään! Mutta Tsherevanin *yhdessä Potresovin kanssa* kirjoitteli edelleenkin *samassa* hengessä ja julkaisi siellä ja siellä *varauksen*... mitä tekemistä tässä on likvidaattoruudella? Kadetit = vehiläiset varausten kera. Tsherevanin, Potresov ja „Yhteiskunnallinen liike” = vallankumouksesta luopuminen varausten kera. Niin, niin, kuinka tahallisen venyvä ja ilkeämielisen epämääräinen sanapahanen tuo „likvidaattoruus” onkaan!

Mutta yhtä tahallisen venyvä ja ilkeämielisen epämääräinen sanapahanen on „jumalanrakentaminen”, huutavat Maksimov ja Lunatsharski, Tsherevaninia voidaan suojella kirjoittamalla *varaus*; onko sitten Lunatsharski huonompi kuin Tsherevanin ja Potresov? Ja niinpä Lunatsharski ja Maksimov kyhäävät *varauksen*. „Miksi minä kieltäydyn tästä terminologiasta?” — sellainen on Lunatsharskin kirjoituksen tärkeimmän pykälän otsikko. Vaihtakaamme epämukavat termit, älkäämme puhuko uskonnosta enempiä kuin jumalanrakentamisestakaan... voidaanhan puhua enemmän „kulttuurista”... menepä ja ota sitten selvä, mitä

me teille tarjoamme uuden, todella uuden ja todella sosialistisen „kulttuurin” nimellä. Puolue on niin tungetteleva, niin sietämätön (pykälä: „Sietämättömyydestä” Lunatsharskilla)— siis vaihtakaamme „terminologiaa”, eiväthän he taistele aatteita vastaan, vaan „terminologiaa” vastaan...

Kuulkaahan, herttaiset golosilaiset, etteköhän te aio 18.—19. numerossa julistaa kieltäytyvänne terminologiasta... esimerkiksi likvidaattoruuden suhteen? Kuulkaahan, „Yhteiskunnallisen liikkeen” toimittajat, etteköhän te aio III—X niteissä *selittää*, että „teitä ei ole ymmärretty”, että te ette ole puoltaneet mitään „hegemonia-aatetta”, että vähäisintäkään likvidaattoruuden henkeä... ei hitustakaan!.. te ette hyväksy?

Pietarilaiset otzovisti-ultimatistit, jotka jo kauan aikaa ovat *pilanneet koko Pietarin komitean työtä*, ajoivat läpi Duuman vaalien aattona (syyskuussa 1909) päätöslauselman, joka todellisuudessa veisi vaalit karille. Työläiset alkoivat kapinoida puolueen hyväksi ja *pakottivat* likvidaattorit vasemmalta perumaan typerän päätöslauselman. Nyt Maksimov kieräilee: päätöslauselma nähkääs on „äärimmäisen virheellinen”, mutta toverit „itse luopuivat siitä”. „Selvä juttu”, kirjoittaa Maksimov, „ultimatismilla sinänsä ei ole mitään tekemistä tuon virheen kanssa”. Ei se ole selvää, toveri Maksimov, vaan selvää on se, että te peittelette puolueelle *turmiollista* likvidaattoruutta vasemmalta.— Pietarin kaupungin Viipurinpuolen menshevikit esiintyivät likvidaattoruutta vastaan (luultavasti hekin pelkän ilkeämielisyytensä vuoksi?). „Golos” ensin hyväksyi heidän menettelynsä („Proletarin” jälkeen). Nyt likvidaattori-menshevikki *G—g*³⁷ on kirjoittanut „Golosin” 16.—17. numeroon ja sätii niin pahasti kuin taitaa viipurinpuolelaisia, sätii kaikkein pahimmilla sanoilla — voitteko kuvitella? — menshevistisessä lehdessä sätii menshevikkejä *bolshevikeiksi!* „Golosin” toimitus muuttuu hyvin vaatimattomaksi, aivan viattomaksi ja Maksimovin tapaan pesee kätensä: „emme ota vastuullemme” (16.—17. numeron liitteessä 2. sivun 2. palsta), „se on tosiasiakysymys”...

...Mikä ilkeämieliset parjaajat ne ovatkaan sepittäneet „legendan” (Martovin sanonta „Vorwärtsissa”³⁸), että „Golos” muka peittelee likvidaattoruutta, auttaa likvidaattoruutta! Eikö se ole parjausta, että likvidaattoreita muka

auttaa se, joka illegaalisessa lehdessä tekee pilkkaa Keskuskomitean duumatoiminnasta vihjaillen ilkeästi, että tämä toiminta on kehittynyt „siitä lähtien, kun Keskuskomitean jäsenten enemmistö asettui asumaan ulkomaille” (sama),— varsinkin kun *ei ole mahdollisuutta* kumota noita ilkeämielisiä vihjauksia, t.s. *kertoa* totuutta illegaalisen Keskuskomitean duumatoiminnasta...

Maksimov uskottelee, että kysymys duumaryhmän *puoluekantaisen* johtamisen mahdollisuudesta on kovin, kovin kiistanalainen (kaksivuotisen kokemuksen jälkeen). „Golos” vakuuttelee, että tuo johtaminen *puolueen* taholta on pelkkää puhetta („siitä lähtien, kun Keskuskomitean jäsenten enemmistö asettui asumaan ulkomaille”). Sekä Maksimov että golosilaiset lyövät rintoihinsa ja vakuuttelevat, että vain parjaajat levittävät huhuja oikeisto- ja vasemmistolikvidaattorien *puoluevastaisesta* toiminnasta.

Sekä Maksimov että golosilaiset selittävät koko taistelun likvidaattoruutta vastaan johtuvan henkilöiden ja ryhmien taipumuksista „ulosheittämiseen”. Maksimov käyttääkin juuri tätä sanaa. Plehanovin kehotuksen yleiseen rajankäyntiin ryhtymisestä „Golos” on suutuksissaan luonnehtinut „kirurgiaksi”, „parturoimis- ja verenpäästö”-menetelmäksi, „Sobakevitsh-Leninin” menettelytavoiksi, „uljaan” P:n³⁹ menettelytavoiksi (P. = plehanovilainen menshevikki, joka ei ole pelännyt sanoa suoraan totuutta Tsherevaninien, Larinien ja Potresovien likvidaattoruudesta). „Proletari” viekastelee kuin diplomaatti, mielistelee Plehanovia (Maksimov), „Proletari” yrittää palveluksilla päästä Plehanovin suosioon („Golos”: Plehanovia kohtaan „palveluvainen” „Proletarin” „pakinoitsija”). Näettehän: maksimovilaiset ja golosilaiset antavat aivan samanlaisen selityksen uusista jakaantumisista ja uusista ryhmittymistä.

Jättäkäämme sätkynukeille mokomat selitykset ja siirtykäämme asiaan.

Likvidaattoruus on syvälinen yhteiskunnallinen ilmiö, joka on erottamattomassa yhteydessä liberaalisen porvariston vastavallankumoukselliseen mielialaan, demokraattisen pikkuporvariston keskuudessa tapahtuvaan rappeutumiseen ja hajoamiseen. Liberaalit ja pikkuporvarilliset demokraatit yrittävät tuhansin keinoin turmella vallankumouksellista sosialidemokraattista puoluetta, horjuttaa ja kaataa sen, raivata maaperää sellaisille legaalisille työväenyhdistyk-

sille, joissa heillä saattaisi olla menestystä. Ja tällaisena aikana likvidaattorit taistelevat aatteellisesti ja organisatorisesti eilispäivän vallankumouksen tärkeintä perua vastaan, huomisen vallankumouksen tärkeintä tukipylvästä vastaan. Golosilaiset (joilta puolue ei pyydä mitään muuta kuin rehellistä, suoraa, ehdotonta sotaa *likvidaattoreita* vastaan) tekevät kieroilullaan *palveluksen likvidaattoreille*. Vastavallankumouksen historia on ahdistanut menshevismin seinää vasten: joko taistele likvidaattoruutta vastaan tahi rupea sen apuriksi. Nurinpäin käännetty menshevismi, s.o. otzovismi-ultimatismi, vie todellisuudessa myös likvidaattoruuden lujittamiseen: jos edelleenkin „kiistellään” duumatoiminnasta ja legaalisesta toiminnasta, jos yritetään säilyttää vanha järjestömuoto sopeuttamatta sitä uuden historiallisen ajankohdan mukaiseksi, muuttuneiden olosuhteiden mukaiseksi, niin *todellisuudessa* se on vallankumouksellisen toimettomuuden politiikkaa ja illegaalisen järjestön hajottamista.

Bolshevikeille asettuu tehtäväksi taistelu kahdella sivustalla — „keskeinen” tehtävä (jonka olemusta Maksimov ei ole ymmärtänyt, hän on nähnyt siinä vilpillisyyttä ja diplomatiiaa). Illegaalista sosialidemokraattista järjestöä ei voida säilyttää ja lujittaa, ellei sitä järjestetä systemaattisesti, järkkymättömästi, askel askeleelta uudelleen nykyisen vaikean ajankohdan hallitsemista *varten*, kaikkien ja kaikenlaisten legaalisten mahdollisuuksien „tukikohtien” kautta harjoitettavaa pitkällistä toimintaa *varten*.

Tämä puolueen tehtävä on määrätynyt objektiivisista olosuhteista. Kuka sen ratkaisee? Samat objektiiviset olosuhteet ovat määränneet puolueen kaikkien eri ryhmiin ja osiin kuuluvien *puoluemiesten lähentymisen toisiinsa*, ennen kaikkea bolshevikien lähentymisen puolue mies-menshevikkeihin, sen tyyppisiin menshevikkeihin kuin viipurinpuolelaiset Pietarissa ja plehanovilaiset ulkomailla. Bolshevikit puolestaan ovat avoimesti julistaneet tämän lähentymisen välttämättömyyden, ja me kehotamme siihen *kaikkia menshevikkejä*, jotka kykenevät taistelemaan avoimesti likvidaattoruutta vastaan ja kannattamaan avoimesti Plehanovia, ja tietenkin ennen kaikkea ja etenkin kehotamme menshevikkipöytäisiä. Lähentyminen tulee tapahtumaan nopeasti ja laajassa mitassa, jos *sopimus* plehanovilaisten kanssa on mahdollinen: sopimus, jonka pohjana on

taistelu puolueen puolesta ja puoluekantaisuuden puolesta likvidaattoruutta vastaan, ilman mitään aatteellisia kompromisseja, ilman mitään taktillisten ja muiden erimielisyyksien hämäämistä puoluelinjan *puitteissa*. Tehkööt kaikki bolshevikit ja varsinkin bolshevikkityöläiset paikkakunnilla kaiken voitavansa tällaisten sopimusten aikaansaamiseksi.

Jos plehanovilaiset osoittautuvat liian heikoiksi tai järjestymättömiksi tahi eivät halua tehdä sopimusta, niin silloin me lähemme samaa päämäärää kohti pitempää tietä, mutta me lähemme sitä kohti ja pääsemme siihen joka tapauksessa. Silloin bolshevikkien puolueryhmä jää yksinään puolueen rakentajaksi, heti paikalla ja viipymättä, käytännöllisen toiminnan alalla (sillä Plehanov auttaa sitä vain kirjallisesti). Ponnistakaamme kaikin voimin viedäksemme eteenpäin tätä rakennustyötä, olkaamme armottomia golosilaisten ja maksimovilaisten halpamaisia temppeja ja kieräilyä kohtaan, käytännöllisen puoluetyön joka askeleella paljastakaamme ja leimatkaamme häpeällä proletariaatin edessä kumpienkin puoluevastaista kantaa.

Työväenluokka on painanut koko porvarilliseen vallankumoukseen Venäjällä oman, proletaarisen, vallankumouksellis-sosialidemokraattisen taktiikkansa leiman. Tätä tosiasiaa eivät mitkään liberaalien, likvidaattorien ja likvidaattoruuden apurien ponnistukset voi tehdä olemattomaksi. Ja edistyneimmät työläiset tulevat rakentamaan ja rakentavat vallankumouksellisen sosialidemokraattisen puolueen yhdessä niiden kanssa, jotka haluavat heitä siinä auttaa, niitä *vastaan*, jotka eivät halua auttaa tai eivät kykene siinä auttamaan.

„Proletari“ № 50,
marraskuun 28 (joulu-
kuun 11) pnrä 1909

Julkaistaan „Proletari“ lehden
tekstin mukaan

„GOLOS SOTSIAL-DEMOKRATA“ JA TSHEREVANIN ⁴⁰

Toveri Tsherevanin on aatteellisen likvidaattorin tyyppi ja esikuva menshevikkien keskuudessa. Sen hän on tuonut täydellisesti ilmi tunnetussa kirjassaan „Proletariaatti j.n.e.". Likvidaattoruus esiintyy siinä niin voimakkaana, että tunnettu hollantilainen kirjailijatar, marxilainen Roland-Holst, saksankielisen käännöksen alkulauseen kirjoittaja, ei malttanut olla panematta vastalausestaan marxilaisuuden vääristelyä ja sen revisionismilla korvaamista vastaan. Silloin „Golos Sotsial-Demokratan" toimitus julisti „Vorwärtsissa" * erottautuvansa Tsherevaninista ja selitti, että huomatuimmat menshevikit eivät ole yhtä mieltä hänen kanssaan. „Proletarissa" mainittiin, että tuollainen erottautumisilmoitus, jota *ei* ole julkaistu „Golosissa" ja jonka jälkeen venäläisessä lehdistössä ei ole systemaattisesti selitetty Tsherevaninin „virheitä", on jesuiittamainen teko **. Eivätkö porvarilliset ministerit Stolypinista Briandiin saakka menettele juuri siten: tehdään varaus, korjaus, julistetaan pesäero riehaantuneesta aatetoverista ja ylettömän innokkaasta kannattajasta ja kaiken sen suojassa jatketaan vanhaa linjaa?

„Golos" julkaisi 16.—17. numerossaan Tsherevaninin kirjeen toimitukselle ja oman lisäyksensä. „Proletaria" syytetään „parjauksesta", sillä me olemme muka „salanneet" yleisöltä, että Tsherevanin on itse „korjannut virheensä" kirjassaan „Nykytilanne ja mahdollinen tulevaisuus" (Moskova, 1908).

* — „Eteenpäin". *Toim.*

** Ks. Teokset, 15. osa, ss. 449—457. *Toim.*

Osoitamme lukijoille vieläkin kerran, *millaisia* ovat golosilaisten *menettelytavat* ja mitä se merkitsee, kun he syyttävät „Proletaria” heidän likvidaattoruuttaan koskevasta „parjailusta”.

Rajoitumme muutamiin sitaatteihin, jotka on otettu mainitusta Tsherevaninin uudesta kirjasta. Sivun 173: „Yleensä minä en lainkaan kieltäydy siitä analyysistä, jonka olen tehnyt kirjassani „Proletariaatti vallankumouksessa”. Proletariaatti ja sosialidemokratia epäilemättä tekivät useita virheitä, jotka eivät voineet olla vaikeuttamatta voiton saavuttamista vallankumouksessa — *siinäkin tapauksessa, jos tämä voitto olisi ollut mahdollinen* (kursivointi Tsherevaninin). Mutta nyt pitää asettaa kysymys jo siitä, oliko tämä voitto todella mahdollinen ja yksinomaanko proletariaatin ja sosialidemokratian virheet olivat syynä vallankumouksen tappioon. Jo tämän kysymyksen asettaminen sinänsä antaa huomaamatta myös vastauksen siihen. Vallankumouksen tappio on niin syvä ja vallitsevaksi tulleen taantumuksen asema on ainakin muutamien lähivuosien aikana niin vankka, että olisi kerrassaan mahdotonta katsoa tämän aiheutuneen ainoastaan joistakin proletariaatin virheistä. Kysymys ei kaiketikaan ole virheistä, vaan joistakin paljon syvemmistä syistä”.

Sellaista se on tuo Tsherevaninin suorittama „virheen korjaus”, kuten „Golos” sanoo! Tsherevanin ei kieltäydy tekemästään „analyysistä”, vaan *syventää* sitä esittämällä koko joukon uusia kukkasia (muun muassa määrittelemällä „vallankumouksen voimat” tilastollisesti *neljännekseksi* koko väestöstä, 21,5—28%:ksi; tästä kukkasesta puhumme toistel). Teesiin — vallankumouksellinen proletariaatti erehtyi — Tsherevanin lisää: vallankumouksella ei ollut „*mahdollista*” voimaa (s. 197, kursivointi Tsherevaninin), yli neljäsosaa väestöstä, — mutta golosilaiset nimittävät tätä „korjaukseksi” ja huutavat „Proletarin” harjoittavan parhausta.

Sivu 176: „Kuvitelkaamme, että menshevikit olivat koko ajan pysyneet johdonmukaisesti menshevistisellä kannalla eivätkä olleet vallankumouksellisen kiihkon vaikutuksesta muuttuneet bolshevikeiksi osallistuessaan marraskuun lakoon Pietarissa, 8-tuntisen työpäivän voimaansaattamiseen väkipakolla, ensimmäisen Duuman boikottiin”. (Johtopäätös:

proletariaatin taktiikka olisi parantunut, mutta tappio olisi kuitenkin tullut.)

Sivu 138: „Ehkäpä vallankumoukselliset ja oppositioon kuuluvat (kuulkaal) puolueet menivät myrskyvuotena 1905 liian pitkälle perspektiiveissään agraaristen ja poliittisten suhteitten radikaalisen murtamisen alalla”.

Ehkä jo riittää? „Golos Sotsial-Demokrata” nimittää toistettua ja syvennettyä likvidaattoruutta ja luopuruutta korjaukseksi. Huomenna ilmestyy „Nykytilanteen” saksankielinen käännös — golosilaiset painattavat *saksalaisia varten* uuden erottautumisilmoituksen — Tsherevanin julkaisee uuden „varauksen” — likvidaattoripropaganda voimistuu — „Golos” joutuu ylevän suuttumuksen valtaan sen johdosta, että sitä parjataan likvidaattoruussyytöksellä. Vanha, mutta alati uusi juttu.

Maslov, Martov ja Potresov eivät mitenkään voi ymmärtää, eivät kerta kaikkiaan voi ymmärtää, mikä Potresovin sepustusten „henki” on saanut räjähtämään — lopultakin! — vieläpä marxilaisen Plehanovinkin, joka on mennyt hyvin pitkälle kadettien ympärillä luovimisessa. Vai niin, vai ette ymmärrä, herttaiset golosilaiset? Ettekö ymmärrä edes Tsherevaninin „korjatusta” kirjasta otettujen sitaattienkaan jälkeen? Kuinka edullista saattaakaan ymmärtämättömyys joskus olla!

„Proletari” № 50,
marraskuun 28 (joulu-
kuun 11) pñä 1909

Julkaistaan „Proletari” lehdessä
tekstin mukaan

PORVARILLISEN LEHDISTÖN LORU GORKIN EROTTAMISESTA

Porvarilliset sanomalehdet Ranskassa („L'Eclair”, „Le Radical”), Saksassa („Berliner Tageblatt”)* ja Venäjällä („Utro Rossii”, „Retsh”, „Russkoje Slovo”, „Novoje Vremja”) ** ovat jo useita päiviä levitelleet makupalana aivan sensaatiomaista uutista Gorkin erottamisesta sosialidemokraattisesta puolueesta. „Vorwärts” *** on jo julkaissut kumoavan tiedonannon tuon joutavan lorun johdosta. Myös „Proletarin” toimitus on lähettänyt useampiin lehtiin kumoavan tiedonannon, mutta porvarillinen lehdistö ei välitä siitä, vaan jatkaa juorun paisuttelemista.

Tuon juorun alkulähde on selvä: joku mustehtuhrija, joka on toisella korvallaan kuullut otzovismiin ja jumalanrakentamiseen liittyvistä erimielisyyksistä (— kysymys, jota on jo miltei vuoden ajan avoimesti pohdittu puolueessa yleensä ja muun muassa „Proletarissa” —), on jumalattomasti vääristellyt hajanaisia tietoja ja „tienannut sievoisen summan” tekaisemillaan „haastatteluilla” y.m.s.

Juurukamppailun tarkoitus on yhtä selvä. Porvarilliset puolueet *haluavat*, että Gorki eroaisi sosialidemokraattisesta puolueesta. Porvarilliset sanomalehdet häääävät hiki hatussa yrittäen lietsoa erimielisyyksiä sosialidemokraattisen puolueen sisällä ja esittää ne rujossa muodossa.

Porvarilliset lehdet ponnistelevat turhaan. Toveri Gorki on sitonut itsensä suurilla taideteoksillaan Venäjän ja koko maailman työväenliikkeeseen niin lujasti, ettei hän vastaa noille lehdille muutoin kuin ylenkatseella.

„Proletari” № 50, marraskuun 28
(joulukuun 11) pnä 1909

Julkaistaan „Proletari” lehden
tekstiin mukaan

* — „Salama”, „Radikaali”... „Berliinin Päivälehti”. Toim.
** — „Venäjän Aamu”, „Puhe”, „Venäläinen Sana”, „Uusi Aika”. Suom.
*** — „Eteenpäin”. Toim.

AATTEELLISESTA RAPPEUTUMISESTA JA HAJAANNUKSESTA VENÄJÄN SOSIALIDEMOKRATIAN KESKUUDESSA 41

Taistelu otzovismia ja likvidaattoruutta vastaan, joka on puolueemme todella marxilaisten ja sosialidemokraattisten ainesten tehtävien joukossa luonnollisesti ensimmäisellä sijalla, ei kuitenkaan saa peittää meiltä sitä paljon syväliempää pahaa, joka asiallisesti on aiheuttanut sekä otzovismiin että likvidaattoruuden ja kaikesta päättäen aiheuttaa vielä paljon joitakin uusia taktillisia typeryyksiä. Tuona pahana on aatteellinen rappeutuminen ja hajaannus, mikä on vallannut liberalismiin aivan kokonaan ja raivaa joka taholta itselleen tietä meidän puolueeseemme.

Tässä yksi tuota hajaannusta luonnehtivista lukuisista esimerkeistä. Eräs toveri, vanha iskralainen ja vanha bolshevikki, joka on työskennellyt puolueessa pitkän aikaa, oli vankilan ja karkotuksen vuoksi joutunut olemaan eristettynä liikkeeseen osallistumisesta hyvin kauan, miltei vuoden 1906 alusta asti. Askettäin hän palasi jälleen työhön, tutustui otzovismiin-ultimatismiin ja torjui sen inholla ja suuttumuksella pitäen sitä vallankumouksellisen sosialidemokratian taktiikan karkeana vääristelynä. Tutustuttuaan toiminnan tilaan Odessassa ja Pietarissa tämä toveri tuli muun muassa seuraavanlaiseen johtopäätökseen eli havaintojensa „muotoilemattomaan tulokseen”: „...minusta tuntuu, että vaikein aika on jo ohi ja että tehtäväksi on jäänyt poistaa hajoamis- ja rappeutumiskauden jätteet”. Mutta nämä jätteet eivät ole mitään pieniä.

„Kaikessa pietarilaisessa toiminnassa”, sanotaan samassa kirjeessä, „tuntuu yhtenäisen johtavan keskuksen puuttuminen, kurinalaisuuden puute, sekavuus, yhteyden puuttuminen eri osien väliltä, toiminnan yhtenäisyyden ja suunnit-

telmallisuuden puuttuminen. Kukin työskentelee omalla uhallaan ja vastuullaan. Illegaaliossa järjestössä ovat otzovistiset pyrkimykset voimakkaita, ne saavat valtaansa antiotzovistejakin"... (nähtävästi tässä tarkoitetaan niitä bolshevikkeja, jotka „Proletarin” uusista ja jyrkistä vaatimuksista huolimatta eivät ole katkaisseet välejään otzovisteihin, eivät käy säälimätöntä taistelua heitä vastaan, vaan yrittävät olla sovittelavaisia, turhaan lykkäävät kiertämätöntä loppuselvitystä eivätkä tosiasiallisesti saa mitenkään otzovisti-ultimatisteja luopumaan heidän järjettömästä taktiikastaan). ...„Tällä pohjalla kehittyä eräs luonteenomainen ilmiö, joka tuli aivan itsenäisesti esiin myös Odessassa: vallankumouksellinen toimettomuus. Kaikkialla, missä on vallalla otzovismin henki, pistää räikeästi silmään se, että illegaaliset järjestöt eivät tee mitään. Pari propagandakerhoa, taistelu legaalisia mahdollisuuksia vastaan — siinä koko toiminta. Luonteeltaan se on enimmäkseen desorganoivaa, minkä voitte havaita siitä laajasta aineistosta, jonka lähetin teille Odessasta"... (käytetty artikkelissa: ...*). ...„Mitä tulee legaalisiin mahdollisuuksiin, niin niiden käyttämisestä puuttuu periaatteellista sosialidemokraattista linjaa. Taantumuksen pimennoissa sosialidemokratian opportunistit ovat nostaneet päänsä ja „uhmaavat” sosialidemokratian tärkeimpiä periaatteita — tietäen, että se ei ole nyt vaarallista. Täällä tapaa niin laajaperäistä vallankumouksellisen sosialidemokratian, sen ohjelman ja taktiikan revisiointia, että sen rinnalla Bernsteinin revisio tuntuu poikamaiselta, lapselliselta leikittelyltä. VSDTP ei ymmärrä Marxia, se on tehnyt väärän analyysin Venäjän taloudellisen kehityksen tendensseistä, Venäjällä ei ole milloinkaan ollut maaorjuusjärjestelmää, vaan on ollut maaorjuudelliskaupallinen järjestelmä, porvariston ja kartanoaateliston etujen välillä ei ole ollut eikä ole ristiriitaa, mutta ei niiden välillä ole liittoakaan, sillä nämä kaksi Venäjän sosialidemokratian keksimää luokkaa muodostavat yhden ja saman porvarisluokan (se on Venäjän ominaispiirre), itsevaltius on tämän luokan organisaatio. Venäjän porvariston heikkous, johon „proletariaatin ja talonpoikaiston diktatuurin” tunnus perustuu (?? — kysymysmerkit kuuluvat kirjeen kirjoittajalle), on keksintöä, ja tuo tunnus on ollut

* Käsikirjoituksessa on tähän kohtaan jätetty tyhjä paikka artikkelin otsikkoa varten. *Toim.*

utooppinen ja pysyy sellaisena. Se pitää heittää pois yhdessä demokraattisen tasavallan kanssa, sillä venäläinen juna on ajanut saksalaisille raiteille”⁴²...

Ilmeisesti on edessämme tuokiokuva aatteellisen sekasotkun leveän virran eräästä purosesta, sekasotkun, joka synnyttää otzovismia ja likvidaattoruutta, useinkin ihmeellisesti sekoittaen ja vieläpä lähentäenkin äärimmäisen oikeistolaisen ja äärimmäisen „vasemmistolaisen” tyhmyrismin lausemia. Noiden lausemien alkupuolisko (ristiriidan puuttuminen porvariston ja maaorjuudellisen maanomistuksen välillä j.n.e.) on niin mahdoton ja typerä, että sitä on vaikea edes ottaa vakavalta kannalta. Ei kannata kri...*

*Kirjoitettu marraskuun
lopussa (joulukuun alussa) 1909*

*Julkaistu ensi kerran v. 1933
XXV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

* Käsikirjoitus katkeaa tähän. *Toim.*

SELITYS 8-TUNTISTA TYÖPÄIVÄÄ KOSKEVAN LAIN TÄRKEIMPIEN PERUSTEIDEN LUONNOKSEEN

II *

Tässä selityksen toisessa osassa aiomme tarkastella III Duumalle esitettävän 8-tuntista työpäivää koskevan sosialidemokraattisen lakiehdotuksen *tyyppiä* ja niitä *motiiveja*, jotka selittävät tämän lakiehdotuksen *peruspiirteitä*.

Se alkuperäinen luonnos, joka sosialidemokraattisella duumaryhmällä oli ja joka tuotiin alavaliokuntaamme, olisi voitu ottaa pohjaksi, mutta se kaipasi eräitä muutoksia.

III Duumaan esitettävien sosialidemokraattisten lakiehdotusten perustarkoituksena pitää olla sosialidemokraattisen ohjelman ja taktiikan *propagointi* ja *agitoiminen*. Kaikki toiveet III Duuman „*reformaattoruuteen*” nähden olisivat suorastaan naurettavia ja vieläpä uhkaisivat kokonaan vääristellä sosialidemokraattisen vallankumouksellisen taktiikan luonteen, muuttaa sen opportunistisen, liberaalisen sosiaalireformaattoruuden taktiikaksi. Sanomattakin on selvää, että tuollainen sosialidemokraattisen duumataktiikan vääristely olisi kerta kaikkiaan ja jyrkästi ristiriidassa puolueemme kaikkia velvoittavien päätösten kanssa, nimittäin VSDTP:n Lontoon edustajakokouksen päätöslauselmien sekä marraskuussa 1907 ja joulukuussa 1908 pidettyjen Yleisvenäläisten puoluekonferenssien tekemien ja Keskuskomitean vahvistamien päätöslauselmien kanssa.

Jotta sosialidemokraattisen duumaryhmän esittämät lakiehdotukset vastaisivat tarkoitustaan, ovat tarpeen seuraavat ehdot:

* Selityksen ensimmäisessä osassa eli ensimmäisessä luvussa tulee olla yleis-tajuihen ja mahdollisimman agitatorisesti kirjoitettu selitys 8-tuntista työpäivää puoltavista näkökohdista yleensä, työn tuottavuuden kannalta, proletariaatin terveydellisten ja kulttuurillisten etujen, yleensä sen vapaustaistelun etujen kannalta.

(1) lakiehdotusten pitää mahdollisimman selvässä ja täsmällisessä muodossa esittää erinäisiä sosialidemokratian vaatimuksia, jotka kuuluvat puolueemme minimiohjelmaan tai välttämättä juontuvat tästä ohjelmasta;

(2) lakiehdotuksia ei missään tapauksessa pidä ahtaa täyteen juridisia yksityisseikkoja; niissä pitää olla esitettävien lakien *tärkeimmät perusajatuks*et eikä seikkaperäisesti laadittuja lakitekstejä kaikkine yksityiskohtineen;

(3) lakiehdotusten ei pidä ylenmäärin eristää sosiaalisen reformin ja demokraattisten uudistusten eri aloja toisistaan, kuten saattaisi tuntua tarpeelliselta suppean juridiselta, hallinnolliselta tahi „puhtaasti parlamentaariselta” näkökannalta; päinvastoin, ajaessaan takaa sosialidemokraattisen propagandan ja agitaation tarkoitusperiä lakiehdotusten pitää antaa työväenluokalle mahdollisimman selvä käsitys siitä *välttämättömästä yhteydestä*, joka on tehdas- (ja yleensä sosiaalisilla) reformeilla *demokraattisiin* poliittisiin uudistuksiin, joiden puuttuessa kaikki, millaiset tahansa stolypinilaisen itsevaltiuden „reformit” tulevat kiertämättömästi „zubatovilaisesti” vääristellyiksi ja kokonaan muuttuvat kuolleeksi kirjaimiksi. On itsestään selvää, ettei tähän taloudellisten reformien ja politiikan välisen yhteyden toteamiseen pidä pyrkiä siten, että jokaiseen lakiehdotukseen liitetään johdonmukaisen demokratian vaatimukset kokonaisuudessaan, vaan siten, että esitetään kutakin erillistä reformia vastaavat demokraattiset ja erikoisesti prolettaaris-demokraattiset laitokset, joiden toteutumattomuutta ilman radikaalisia poliittisia uudistuksia on korostettava lakiehdotukseen liitettyssä selityksessä;

(4) koska legaalisen sosialidemokraattisen propagandan ja agitaation harjoittaminen joukkojen keskuudessa on nykyoloissa äärettömän vaikeaa, on lakiehdotukset laadittava siten, että niin lakiehdotus erikseen kuin myös sen selitys erikseen otettuna *voisi saavuttaa tarkoituksensa* jouutuessaan joukkoihin (joko ei-sosialidemokraattisissa lehdissä painatettuna tahi erillisissä lakiehdotuksen tekstin sisältävissä lentolehtisissä levitettynä j.n.e.), t.s. että työläiset kadulla, kehittymättömät työläiset voisivat lukea ne ja että niistä olisi hyötyä heidän luokkatietoisuutensa kehittämisessä; näitä tarkoitusperiä silmälläpitäen lakiehdotusten *koko* rakenteen pitää uhkia prolettaarisen epäluottamuksen henkeä liikeyrittäjiä ja valtiota kohtaan, tuota elintä koh-

taan, joka palvelee liikeyrittäjiä: toisin sanoen luokkataisteluhengen pitää olla punaisena lankana koko lakiehdotuksen rakennelmassa, sen pitää juontua erillisten päätelmien summasta;

vihdoin, (5) Venäjän nykyoloissa, t.s. kun ei ole sosialidemokraattista lehdistöä eikä sosialidemokraattisia kokouksia, pitää lakiehdotusten antaa kyllin *konkreettinen* käsitys sosialidemokraattien vaatimasta uudistuksesta rajoittumatta pelkkään periaatteen *julistamiseen*; kadun työläinen, valitumaton työläinen pitää saada kiinnostumaan sosialidemokraattiseen lakiehdotukseen, hänet pitää saada innostumaan uudistuksen konkreettiseen kuvaan, jotta hän voisi sitten siirtyä tuosta erilliskuvasta yleiseen sosialidemokraattiseen maailmankatsomukseen.

Näihin peruslähtökohtiin nojautuen on todettava, että se lakiehdotustyyppi, jonka 8-tuntista työpäivää koskevan alkuperäisen lakiehdotuksen laatija on valinnut, *vastaa* Venäjän oloja *paremmin* kuin esimerkiksi ne lakiehdotukset työpäivän lyhentämisestä, joita ranskalaiset ja saksalaiset sosialistit ovat esittäneet parlamenteilleen. Esimerkiksi se lakiehdotus 8 tunnin työpäivästä, jonka Jules Guesde esitti toukokuun 22 p:nä 1894 Ranskan edustajakamarille, sisältää kaksi pykälää: ensimmäinen kieltää tekemästä työtä enempää kuin 8 tuntia vuorokaudessa ja enempää kuin 6 päivää viikossa; toinen pykälä sallii työn teon useammassa vuorossa siten, ettei työtuntien määrä viikossa nouse yli 48:n*. Saksalainen sosialidemokraattinen lakiehdotus vuodelta 1890 sisältää 14 riviä ja ehdottaa 10 tunnin työpäivää viipymättä, 9 tunnin työpäivää tammikuun 1 päivästä 1894 ja 8 tunnin työpäivää tammikuun 1 päivästä 1898. Vuosien 1900—1902 valtiopäivillä saksalaiset sosialidemokraatit esittivät vieläkin lyhyemmän ehdotuksen työpäivän rajoittamisesta heti 10 tuntiin vuorokaudessa ja myöhemmin — erikseen määrättävästä määrääjasta lähtien — 8 tuntiin vuorokaudessa**.

Luonnollisesti tuollaiset lakiehdotukset ovat sosialidemokraattiselta näkökannalta ainakin kymmenen kertaa

* Jules Guesde. „Le Problème et la solution; les huit heures à la chambre”. Lille. S.d. („Probleema ja sen ratkaisu; kahdeksan tunnin työpäivä edustajakamarissa”. Lille. Toim.).

** M. Schippel. „S.-d. Reichstagshandbuch”. Bri., 1902, SS. 882 und 886 („Sosialidemokraattinen valtiopäiväkysymysten käsikirja”. Berliini, 1902, ss. 882 ja 886. Toim.).

järkiperäisempiä kuin yritykset „mukautua” siihen, minkä taantumukselliset tai porvarilliset hallitukset *voivat toteuttaa*. Mutta kun Ranskassa ja Saksassa, missä vallitsee paino- ja kokoontumisvapaus, on riittävää tehdä lakiehdotuksesta pelkkä *periaatteen julistus*, niin meillä Venäjällä on nykyään välttämätöntä lisätä vielä *itse* lakiehdotukseen *konkreettista agitaatioaineistoa*.

Sen vuoksi me pidämme tarkoituksenmukaisempana sitä *tyyppiä*, jonka alkuperäisen luonnoksen laatija on valinnut. mutta tuohon luonnokseen on tehtävä eräitä korjauksia, sillä laatija on muutamissa tapauksissa tehnyt mielestämme peräti pahan ja äärettömän vaarallisen virheen, nimittäin: ilman mitään tarvetta hän pienentää meidän minimiohjelmamme vaatimuksia (esimerkiksi esittämällä joka viikoksi 36 tunnin levon 42 tunnin asemesta sekä vaikenemalla siitä, että yötyön sallimiseen tarvitaan työväenjärjestöjen suostumus). Eräissä tapauksissa luonnoksen laatija ikään kuin yrittää mukautua lakiehdotuksensa „toteutettavuuteen” jättäen esimerkiksi poikkeuspyynnöt *ministerin* ratkaistaviksi (jolloin asia on esitettävä lakiasäätäviin laitoksiin) ja mainitsematta kertaakaan työläisten ammatillisten järjestöjen osuudesta 8 tunnin työpäivää koskevan lain täytäntöönpanossa.

Alavaliokuntamme esittämä lakiehdotus tekee alkuperäiseen luonnokseen eräitä korjauksia mainittuun suuntaan. Erityisesti pysähdymme alkuperäisen luonnoksen seuraavien muutosten perusteluun.

Mitä siihen tulee, minkälaisiin liikeyrityksiin lakiehdotusta voidaan soveltaa, niin on laajennettava lain soveltamisalaa ottamalla siihen kaikki teollisuuden, kaupan ja liikenteen alat, kaikenlaiset virastot (aina valtionvirastoja myöten: posti y.m.s.) sekä kotityö. Duumalle esitettävässä selityksessä sosialidemokraattien on erikoisesti korostettava tämän laajentamisen välttämättömyyttä ja että kaikki rajat ja jaot (tässä kysymyksessä) tehdas-, kauppa-, liike-, liikenne- y.m. alojen proletariaatin väliltä on hävitettävä.

Saattaa herätä kysymys maataloudesta, koska minimiohjelmassamme on vaatimus 8 tunnin työpäivästä „kaikille palkkatyöläisille”. Mutta meidän mielestämme Venäjän sosialidemokraattien tuskin lienee sopivaa tehdä *tällä hetkellä* aloitetta 8 tunnin työpäivästä maataloudessa. On parempi tehdä selityskirjelmässä sellainen varaus, että

puolue jättää itselleen oikeuden esittää myöhemmin lakiehdotuksen sekä maatalouden että palvelusväen suhteen j.n.e.

Edelleen. Kaikissa niissä tapauksissa, kun lakiehdotuksessa puhutaan laista poikkeamisten sallittavuudesta, me olemme lisänneet vaatimuksen, että kuhunkin poikkeukseen pitää olla työläisten ammattiliiton suostumus. Se on välttämätöntä voidaksemme osoittaa työläisille selvästi, että työpäivän todellista lyhentämistä ei saada aikaan ilman työväenjärjestöjen omatoimisuutta.

Sitten on pysähdyttävä kysymykseen 8-tuntisen työpäivän voimaansaattamisen *asteittaisuudesta*. Alkuperäisen luonnoksen laatija ei mainitse siitä sanallakaan, vaan rajoittuu pelkkään 8-tuntisen työpäivän vaatimukseen, kuten J. Guesde'in luonnoksessa. Meidän luonnoksemme päinvastoin lähentelee Parvusin mallia* ja Saksan sosialidemokraattisen valtiopäiväryhmän luonnosta säätäessään 8-tuntisen työpäivän *asteittaisen* käytäntöönottamisen (10 tunnin työpäivä viipymättä, s.o. 3 kuukauden kuluttua lain voimaantulopäivästä, ja lyhentäminen tunnilla vuodessa). Molempien luonnosten välinen ero ei tietenkään ole kovinkaan oleellinen. Mutta kun Venäjän teollisuus on teknillisesti äärettömän takapajuista, kun Venäjän proletariaatti on tavattoman heikosti järjestynyttä, kun on suunnattoman paljon sellaista työläisväestöä (kotiteollisuudenharjoittajia y.m.s.), joka ei vielä ole osallistunut mihinkään suureen kampanjaan työpäivän lyhentämisen hyväksi, niin näissä oloissa on tarkoituksenmukaisempaa vastata *heti, itse* lakiehdotuksessa siihen kiertämättömään vastaväitteeseen, että jyrkkä siirtyminen ei ole mahdollista, että sillä tavalla siirryttäessä työläisten palkat alenevat j.n.e.** Asteittaisuuden säätäminen 8-tuntisen työpäivän käytäntöönottamisessa (saksalaiset venyttivät sen käytäntöönottamista 8 vuoteen; Parvus — 4 vuoteen; me ehdotamme 2 vuotta) antaa heti

* Parvus. „Die Handelskrisis und die Gewerkschaften. Nebst Anhang: Gesetzentwurf über den achtstündigen Normalarbeitstag“. München, 1901 („Kauppakriisi ja ammattiliitot. Liite: Lakiehdotus kahdeksantuntisesta normaalityöpäivästä“). München, 1901. Toim.).

** Kahdeksantuntisen työpäivän *asteittaista* voimaansaattamista koskevasta kysymyksestä Parvus sanoo mielestämme aivan oikein, että tämä asteittaisuus hänen lakiehdotuksessaan ei johdu „pyrkimyksestä mukautua liikeyrityksiin, vaan pyrkimyksestä mukautua työläisiin. Meidän on noudatettava ammattiliittojen taktikkaa: ne vievät läpi työpäivän lyhentämistä tavattoman hitaasti, sillä ne tietävät hyvin, että sillä tavalla voidaan helpoimmin vastustaa *työpalkan alentamista*“ (kursivointi) Parvusin, siteerattu kirjanen, ss. 62—63).

vastauksen tuohon vastaväitteeseen: työnteko yli 10 tuntia vuorokaudessa on ehdottomasti epätarkoituksenmukaista taloudelliselta kannalta ja sallimatonta terveydellisessä ja kulttuurillisessa mielessä. Vuoden määräaika työpäivän lyhentämiseen yhdellä tunnilla taas on täysin riittävä siihen, että teknillisesti takapajuiset liikeyritykset voisivat kohentua ja uudistua, että työläiset voisivat siirtyä uuteen järjestykseen ilman huomattavaa erotusta työn tuottavuudessa.

Kahdeksantuntisen työpäivän käytäntöönottamisen asteittaisuutta ei ole säädettävä sitä varten, että luonnos tulisi „mukautetuksi” kapitalistien tai hallituksen mittapuun mukaan (siitä ei voi olla puhuttakaan, ja jos tuollaisia ajatuksia syntyisi, niin me tietenkin katsoisimme paremmaksi heittää pois koko maininta asteittaisuudesta), vaan sitä varten, että kaikille, jokaiselle tulisi osoitetuksi havainnollisesti sosialidemokratian ohjelman teknillinen, kulttuurillinen ja taloudellinen toteutettavuus jopa eräässä kaikkein takapajuisimmistakin maista.

Vakavana vastaväitteenä sitä vastaan, että *Venäjän* sosialidemokratian lakiehdotuksen mukaan 8-tuntinen työpäivä otetaan käytäntöön asteittaisesti, olisi se, että siten ikään kuin desavuoitaisiin, vaikkapa vain välillisestikin, vuoden 1905 vallankumoukselliset työväen edustajain Neuvostot, jotka ajoivat läpi 8-tuntisen työpäivän *viipymätöntä* käytäntöönottamista. Tätä vastaväitettä me pidämme vakavana, sillä työväen edustajain Neuvostojen vähäisinkin desavuoiminen *tässä suhteessa* olisi suorastaan luopuruutta tai ainakin kannatuksen antamista luopureille ja vastavallankumouksellisille liberaaleille, jotka ovat niittäneet mainetta tuollaisella desavuoinnilla.

Siksi olemmekin sitä mieltä, että *joka tapauksessa*, riippumatta siitä, tullaanko asteittaisuus liittämään sosialidemokraattisen duumaryhmän lakiehdotukseen vai ei,— *joka tapauksessa* on ehdottoman välttämätöntä, että *niin* Duumalle jätettävässä selityskirjelmässä *kuin myös* sosialidemokraattisen edustajan duumapuheessa tulisi aivan selvästi esiin ajatus, joka ehdottomasti sulkee pois vähäisimmänkin desavuoinnin ja ehdottomasti *sisältää* meidän tunnustuksemme siitä, että työväen edustajain Neuvostojen teot olivat periaatteellisesti oikeita, täysin laillisia ja välttämättömiä.

„Sosialidemokratia” — osapuilleen tällaisen pitäisi sosialidemokratian edustajien lausunnon tai heidän selityskirjelmänsä olla — „ei missään tapauksessa luovu 8-tuntisen työpäivän *viipymättömästä* käytäntöönottamisesta; päinvastoin, *tietyissä* historiallisissa oloissa, kun taistelu kärjistyy, kun joukkoliikkeen energia ja aloitteellisuus ovat korkealla, kun vanhan ja uuden yhteiskunnan yhteentörmäys saa kärkevät muodot, kun menestyksen saavuttamiseksi työväenluokan taistelussa esimerkiksi keskiaikaisuutta vastaan *ei saa millään muotoa* pysähtyä minkään edessä, — sanalla sanoen vuoden 1905 marraskuun oloja muistuttavissa oloissa sosialidemokratia pitää 8-tuntisen työpäivän *viipymättöntyä* käytäntöönottamista *välttämättömänä* eikä ainoastaan laillisena. Ottaessaan tällä kertaa lakiehdotukseensa 8-tuntisen työpäivän asteittaisen käytäntöönottamisen sosialidemokratia haluaa siten vain osoittaa, että VSDTP:n ohjelmavaatimusten toteuttaminen on täysin mahdollista kaikkein huonoimmissakin historiallisissa oloissa, jopa silloinkin, kun taloudellisen, sosiaalisen ja kulttuurillisen kehityksen vauhti on pienimmillään”.

Toistamme: *tämänluontoista* sosialidemokraattien lausuntoa Duumassa ja heidän selityskirjelmässään lakiehdotukseen 8-tuntisesta työpäivästä me pidämme *ehdottomasti* ja joka tapauksessa *välttämättömänä*, mutta kysymystä siitä, onko 8-tuntisen työpäivän käytäntöönottamisen asteittäisuus otettava itse lakiehdotukseen, pidämme suhteellisesti vähemmän tärkeänä.—

Muut alkuperäiseen lakiehdotukseen tekemämme muutokset koskevat yksityiskohtia eivätkä kaipa erikoisia kommentaareja.

Kirjoitettu syksyllä 1909

*Julkaistu ensi kerran v. 1924
aikakauslehdessä „Proletarskaja
Revoljutsija” № 4 (27)*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

KIRJE I. I. SKVORTSOV-STEPANOVILLE

16. XII. 1909.

Kallis kollega! Olen saanut vastauksenne ja tartun kynään jatkaakseni keskusteluamme.

Te haluatte siirtää kysymyksen enemmän teoreettiselle (eikä taktilliselle) pohjalle. Suostun siihen. Muistutan vain, että lähtökohta *Teillä* oli taktillinen: Tehän hylkäsitte taktillisen perusväittämän „klassillisen asettelun”. Tuoni taktillisen ratkaisun Te hahmottelitte (määrittelemättä siitä taktillisia *johtopäätöksiä*) kieltäessänne „amerikkalaisen mahdollisuuden”. Sen vuoksi en pidä oikeana sitä erimielisyysiemme esitystä, jonka Te puette sanoihin: „Te (s.o. minä) korostatte *talonpoikaiston* liikehtimistä koskevaa tosiasiaa. Minä tunnustan *proletarisoituvan* talonpoikaiston liikehtimistä koskevan tosiasian”. Erimielisyyks ei ole siinä. Enhän minä todellakaan kiellä sitä, että talonpoikaisto proletarisoituu. Erimielisyyden kohteena on se, onko porvarillinen agraarijärjestelmä Venäjällä lujittunut siinä määrin, että voitaisiin tehdä objektiivisesti mahdottomaksi jyrkkä siirtyminen „preussilaisesta” agraarikapitalismin kehityksestä „amerikkalaiseen” agraarikapitalismin kehitykseen? Jos on, niin silloin taktiikan peruskysymyksen „klassillinen” asettelu jää pois. Jos ei, niin silloin se säilyy.

Ja minä olen sitä mieltä, että sen täytyy säilyä. En kiellä „preussilaisen” tien mahdollisuutta; myönnän, ettei marxilaisen pidä „mennä takuuseen” *toisesta* mainituista teistä eikä myöskään *situa* itseään *vain* toiseen niistä; myönnän, että Stolypinin politiikka ottaa *vielä* askeleen eteenpäin „preussilaisella” tiellä ja että tuolla tiellä *saattaa* tietyssä vaiheessa tulla dialektinen murros, joka *poistaa* päivä-

järjestyksestä kaikki toiveet ja perspektiivit „amerikkalaisen” tien suhteen. Mutta minä vakuutan, että *nyt* tuo murros *varmastikaan* ei ole vielä koittanut ja että sen vuoksi marxilaisen on ehdottoman sallimatonta, teoreettisesti ehdottoman väärin luopua „klassillisesta” kysymyksen asettelusta. Juuri siinä ovat erimielisyytemme.

Teoreettisesti ne sisältyvät, ellen erehdy, kahteen pääkohtaan: 1) Minun on kukistettava Teidän „liittolaisenne” V. Iljin voidakseni perustella katsantokantani. Toisin sanoen tämä katsantokanta on ristiriidassa Venäjän vallankumousta edeltäneen talouden marxilaisen analyysin yhteenvedojen kanssa. 2) „Klassillista” asettelua voidaan ja täytyy rinnastaa revisionistien (Davidin ja kumpp.) agraarioppoportunismiin, sillä työläisen ja „musikan” suhdetta koskevan kysymyksen asettelussa Venäjällä ja Saksassa ei ole mitään oleellista, periaatteellista, perinpohjaista eroa.

Pidän näitä kumpaakin väittämää syvästi virheellisenä.

Ad 1)* (Vältyäkseni kajoamasta „taktikkaan” syrjäytän Martynovin rynnäkön Iljiniä⁴³ vastaan ja siirryn vain Teidän esittämään teoreettisen kysymyksen asetteluun.)

Mitä Iljin todisteli ja mitä hän todisti? Että agraari-suhteiden kehitys Venäjällä tapahtuu kapitalistisesti *sekä* tilanherrataloudessa *että* talonpoikaistaloudessa, *sekä* „yhteisön” ulkopuolella *että* sen sisällä. Tämä ensiksi. Että tämä kehitys on jo *peruuttamattomasti* määrännyt kapitalistisen kehitystien eikä muuta kehitystietä, kapitalistisen luokkaryhmituksen *eikä* muuta luokkaryhmitystä. Tämä toiseksi.

Tästä kiisteltiin narodnikkien kanssa. Se piti todistaa. Se todistettiin. Se pysyy todistettuna. Nyt asetetaan (ja vuosien 1905—1907 liikkeellä on jo *asetettu*) *toisenlainen* kysymys, seuraava kysymys, joka *edellyttää* sen kysymyksen ratkaisemista, jonka Iljin (eikä tietenkään hän yksin) on ratkaissut, mutta joka *edellyttää muutakin*, jotain suurempaa, monimutkaisempaa, jotain uutta. *Paitsi* sitä kysymystä, joka vuosina 1883—1885 ja vuosina 1895—1899 ratkaistiin lopullisesti ja ratkaistiin oikein, XX vuosisadan historia Venäjällä on asettanut meille *edelleen seuraavan* kysymyksen,—eikä mikään ole teoreettisesti sen virheellisempää kuin perääntyä siitä takaisin, yrittää vältellä ja

* — 1. suhteen. *Toim.*

torjua sitä viittaamalla aikaisemmin ratkaistuun. Se merkitsisi niin sanoaksemme toisen luokan, s.o. korkeamman luokan kysymysten rajoittamista alemman, ensimmäisen luokan kysymysten tasolle. Ei voida rajoittaa kapitalismia koskevan kysymyksen yleiseen ratkaisuun, kun *uudet* tapahtumat (ja merkitykseltään maailmanhistorialliset tapahtumat, jollaisia ovat vuodet 1905—1907) ovat asettaneet konkreettisemmän, yksityiskohtaisemman kysymyksen, kysymyksen *kapitalistisen* agraarikehityksen kahden tien tai metodin taistelusta. Kun me taistelimme narodnikkeja vastaan todistaaksemme sen, että tuo tie on kiertämättömiä ja peruuttamattomasti kapitalistinen, niin me olimme aivan oikeassa emmekä voineet olla keskittämättä koko voimaa, koko huomiota kysymykseen: kapitalismi *vaiko* „kansantuotanto”. Se oli sekä luonnollista että kiertämätöntä ja myös laillista. Mutta nyt tämän kysymyksen on ratkaissut sekä teoria että elämä (sillä Venäjän uusin historia on todistanut trudovikin pikkuporvarillisuuden en masse *), ja päiväjärjestykseen on tullut toinen, korkeamman luokan kysymys: *α*-tyypin kapitalismi *vaiko* *β*-tyypin kapitalismi? Ja minun varma vakaumukseni on se, että Iljin oli oikeassa, kun hän esipuheessa kirjan toiseen painokseen sanoi, että siitä juontuu kapitalistisen agraarikehityksen kahden muodon mahdollisuus ja että näiden *muotojen* välinen historiallinen taistelu ei ole vielä päätynyt **.

Venäläisellä opportunismilla marxilaisuudessa, s.o. menševismillä meidän päivinämmä, on se erikoisuus, että se on yhteydessä marxilaisuuden kirjaimen doktrinääriseen yksinkertaistamiseen, madaltamiseen ja vääristelyyn, sen hengen kavaltamiseen (niin oli myös rabotshejedelölaisuuden ja struvelaisuudenkin laita). Taistellessaan narodnikkilaisuutta, virheellistä *sosialismin* doktriinia vastaan menševikeiltä jäi doktrinäärisesti huomaamatta, hoksaamatta narodnikkilaisuuden historiallisesti reaalin ja edistykseellinen historiallinen *sisältö*, teoria demokraattisen kapitalismin joukkoluontoisesta *pikkuporvarillisesta* taistelusta liberaalis-tilanherramaista kapitalismia vastaan, „amerikkalaisen” kapitalismin taistelusta „preussilaista” kapitalismia vastaan. Siitä johtui heidän kauhea, idioottinen, luopio-

* — massana. *Toim.*

** Ks. Teokset, 3. osa, ss. 11—15. *Toim.*

mainen aatteensa (joka imeytyi koko „Yhteiskunnalliseen liikkeeseenkin”), jonka mukaan talonpoikaisliike on taantumuksellista, kadetti on edistyksellisempi kuin trudovikki, „proletariaatin ja talonpoikaiston diktatuuri” (= klassillinen asettelu) on ristiriidassa „taloudellisen kehityksen koko kulun” kanssa (menshevistisen „Yhteiskunnallisen liikkeen” 661. sivu). „On ristiriidassa taloudellisen kehityksen koko kulun kanssa” — eikö se muka ole taantumuksellisuutta?

Minä olen sitä mieltä, että taistelu tätä marxilaisuuden kauheaa vääristelyä vastaan oli „klassillisen asettelu” perustana ja oikeana perustana, vaikka valitettavasti aikakauden luonnollisten olosuhteiden vuoksi tätä taistelua käytiin taktillisesti hyvin tarmokkaasti ja teoreettisesti riittämättömän tarmokkaasti. Muuten, valitettava on tässä väärä sana ja se on heitettävä pois!

Juuri tämä agraarikysymys onkin nyt Venäjällä porvarillisen kehityksen kansallinen kysymys. Ja ettei monessa suhteessa oikeaa ja joka suhteessa äärimmäisen arvokasta saksalaista mallia ruvettaisi virheellisesti (mekaanisesti) siirtämään meille, on käsitettävä selvästi, että Saksan täysin vakiintuneen porvarillisen kehityksen kansallisena kysymyksenä oli yhteenliittäminen y.m.s., muttei agraarikysymys, kun taas Venäjällä porvarillisen kehityksen lopullisen vakiintumisen kansallisena kysymyksenä on nimenomaan agraari- (vieläpä suppeamminkin: talonpoikais-) kysymys.

Siinä on puhtaasti teoreettinen perusta erotukselle marxilaisuuden soveltamisessa vuosien 1848—1868 (likipitäen) Saksaan ja vuosien 1905—19?? Venäjään.

Millä voin todistaa, että porvarillisen kehityksen kannalta meillä on saanut kansallisen merkityksen agraarikysymys eikä jokin muu? En tiedä, tarvinneeko sitä todistellakaan. Mielestäni se on kiistatonta. Mutta juuri siinä on teoreettinen perusta ja juuri siihen on johdatettava kaikki osakysymykset. Jos syntyy kiistaa, niin mainitsen lyhyesti (toistaiseksi lyhyesti), että juuri tapahtumien kulku, tosiasiat, vuosien 1905—1907 historia ovatkin todistaneet osoittamani agraarikysymyksen (talonpoikaiskysymyksen, ja tietenkin pikkuporvarillis-talonpoikaisen eikä yhteisötalonpoikaisen kysymyksen) merkityksen Venäjällä. Samaa todistaa nyt myös vuoden 1907 kesäkuun 3 päivän laki sekä III Duuman kokoonpano ja toiminta ja —

yksityisseikka — 20. XI. 1909⁴⁴ sekä (erikoisen tärkeää) hallituksen agrariipolitiikka.

Jos olemme yhtä mieltä siitä, että Venäjän *uusin* historia, vuosien 1905—1909 historia *on todistanut* agrariikysmyksen perustavaa laatua olevan, mitä tärkeimmän, kansallisen (tässä mielessä) merkityksen määrätyn tyyppisen porvarillisen kehityksen vakiintumisessa Venäjällä, niin voimme mennä eteenpäin. Jos ei, niin ei.

Venäjän porvarillinen kehitys oli vuoteen 1905 mennessä jo täysin kypsyt, jotta voitiin vaatia vanhentuneen päällysrakennuksen — vanhentuneen, keskiaikaisen maanomistuksen viipymätöntä murtamista (Te tietenkin ymmärrätte, minkä vuoksi otan tässä *koko* päällysrakennuksesta ainoastaan maanomistuksen). Me elämme *tuon* murtamisen aikaa, ja *porvarillisen* Venäjän eri luokat *yrittävät* viedä sen päätökseen, suorittaa sen loppuun omalla tavallaan: talonpojat (+ työläiset) kansallistamisen tietä (olen hyvin iloinen, että olemme kansanne samaa mieltä kunnallistamisen täydellisestä järjettömyydestä; kansallistamista puolustavia sitaatteja Theorien über Mehrwerth'istä * olen jo esittänyt eräässä teoksessani, josta *osa* on julkaistu puolan kielellä)**,— tilanherrat (+ vanha porvaristo, girondelainen porvaristo) vuoden 1909 marraskuun 9 päivän tietä j.n.e. Maan kansallistaminen = talonpoikien suorittama vanhan maanomistuksen murtaminen on amerikkalaisen tien taloudellinen perusta. Vuoden 1906 marraskuun 9 päivän laki = tilanherrojen suorittama vanhan maanomistuksen murtaminen on preussilaisen tien taloudellinen perusta. Meidän aikamme, vuodet 1905—??, on *näiden* teiden vallankumouksellisen ja vastavallankumouksellisen taistelun aikaa,— *samoin* kuin vuodet 1848—1871 Saksassa olivat yhdistymisen (= Saksan porvarillisen kehityksen *kansallisen* probleeman ratkaisemisen) kahden tien — Suur-Saksan tasavallan *kautta* käyvän tien ja preussilaisen monarkian *kautta* käyvän tien — vallankumouksellisen ja vastavallankumouksellisen taistelun aikaa. *Vasta* vuonna 1871 toinen tie *voitti lopullisesti* (siihen se minun „täysin“-sanani liittyykin). Ja silloin Liebknecht luopui parlamentin boikotoinnista. Ja silloin lassallelaisten ja eisenachilaisten välinen kiista *kuoli*. Ja silloin *kuoli*

* — Lisäarvoteorioista. *Toim.*

** Ks. Teokset, 15. osa, ss. 146—169. *Toim.*

myös kysymys yleisdemokraattisesta vallankumouksesta Saksassa,— mutta Naumann, David ja kumpp. alkoivat 90-luvulla (kahdenkymmenen vuoden *kuluttua!*) herättää henkiin ruumista.

Meillä on taistelu *vielä* käynnissä. Kumpikaan agraaritit ei ole vielä voittanut. Meillä *meidän* aikakautemme (v.v. 1905—1909—??) jokaisen kriisin aikana *tulee esiin*, varmasti tulee esiin „musikan” „yleisdemokraattinen” liike, ja sen jättäminen huomioimatta olisi perinpohjainen virhe, joka *käytännössä* johtaisi menshevismiin, vaikka *teoriassa* kiista syntyisikin toisella pohjalla. En minä „johda” kiistaa „menshevismiin”, vaan aikakautemme *historia johtaa* menshevismiksi sen, jos proletariaatti jättää huomioimatta Venäjän porvarillisen kehityksen kansallisen tehtävän, sillä siinähan se menshevismiin *ydin* onkin.

Nebenbei*. Oletteko lukenut, mitä *Tsherevanin* kirjoittaa „Nykytilanteessa” bolshevikkien „klassillisen kysymyksenasettelun” *opportunistista?* Lukekaa!

Ad 2) Olen oikeastaan jo sanonut melkein kaiken ad 2. Saksassa *työläisen* antama kannatus „musikan” pyrkimykselle saada suurtilanherran, junkkerin maa *itselleen* (s.o. musikalille)— *on taantumuksellinen*. Eikö niin? Eikö totta? Venäjällä vuosina 1905—1909—?? *on taantumuksellista kieltäytyä* tuosta kannatuksesta. Hic Rhodus, hic salta! ** Tässä on joko kieltäydyttävä koko agraariohjelmasta ja siirryttävä... melkeinpä kadettilaisuuteen,— tahti *tunnustettava periaatteellinen* ero kysymyksen asetelussa Saksassa ja Venäjällä, ei siinä mielessä periaatteellinen, että meillä olisi ei-kapitalistinen aikakausi, vaan siinä mielessä, että kapitalistinen *aikakaudet* ovat *aivan* erilaiset, periaatteellisesti erilaiset: aikakausi *ennen* kapitalismin kansallisen tien lopullista vakiintumista ja aikakausi tuon vakiintumisen *jälkeen*.

Lopetan toistaiseksi tähän. Koetan lähettää Teille leikkeleitä keskustelujemme aiheesta. Kirjoittakaa, kun sattuu vapaata aikaa. Puristan lujasti kättänne.

Teidän *Starik*

Julkaistu ensi kerran v. 1924
aikakauslehdessä „Proletarskaja
Revoljutsija” № 5 (28)

Julkaistaan
käsikirjoiituksen mukaan

* — Ohimennen. *Toim.*

** — Tässä on Rhodos, hyppää tästä! *Toim.*

„VEHISTÄ“ 45

Tunnettu „Vehi” niminen kokoelma, jonka ovat laatineet vaikutusvaltaisimmat kadettipublisistit, kokoelma, josta on lyhyen ajan kuluessa otettu useita painoksia ja jonka koko taantumuksellinen lehdistö on ottanut riemuiten vastaan, on sinänsä oikea ajan merkki. Yrittäköötppä kadettilehdet kuinka hyvänsä „korjailla” „Vehin” erinäisiä liian lemuavia kohtia, yrittäköötppä kuinka hyvänsä sanoutua niistä irti erinäiset kadetit, jotka ovat aivan voimattomia vaikuttamaan koko kadettipuolueen politiikkaan tahi jotka ovat ottaneet tehtäväkseen pettää joukkoja tuon politiikan todellisen merkityksen suhteen,— niin se on eittämätön tosiasia, että „Vehi” on ilmaissut nykyisen kadettilaisuuden eittämätömän olemuksen. Kadettipuolue on „Vehin” puolue.

Työväendemokratian, joka pitää suurimmassa arvossa joukkojen poliittisen ja luokkatietoisuuden kehitystä, tulee tervehtiä „Vehiä”, jossa kadettien aatteelliset johtajat erinomaisesti paljastavat poliittisen suuntansa. „Vehin” ovat kirjoittaneet herrat Berdjajev, Bulgakov, Herschenson, Kistjakovski, Struve, Frank ja Izgojev. Jo yksistään nämä tunnettujen duumaedustajien, tunnettujen luopioiden, tunnettujen kadettien nimet puhuvat riittävän paljon puolestaan. „Vehin” kirjoittajat esiintyvät kuin oikeat kokonaisen yhteiskunnallisen suunnan aatteelliset johtajat tarjoten suppeassa hahmotelmassa kokonaisen ensyklopedian filosofian, uskonnon, politiikan ja publisistiikan kysymyksistä sekä koko vapausliikkeen ja koko venäläisen demokratian historian arviointia koskevista kysymyksistä. Nimetessään „Vehin” „kokoelmaksi kirjoituksia venäläisestä intelligenssistä” sen tekijät ovat tuolla alaotsikolla supistaneet teoksensa todellista teemaa, sillä „intelligenssi” esiintyy heillä

oikeastaan koko venäläisen demokratian ja koko Venäjän vapausliikkeen henkisenä johtajana, innoittajana ja ilmentäjänä. „Vehi” on mitä merkittävin tienviitta venäläisen kadettilaisuuden ja yleensä venäläisen liberalismiin kulkien *täydelliseen eroon* Venäjän vapausliikkeestä, kaikista sen perustehtävistä, kaikista sen perusperinteistä.

I

Liberaalisen luopuruuden tietosanakirja käsittää kolme perusteemaa: 1) taistelu Venäjän (ja kansainvälisen) demokratian koko maailmankatsomuksen aatteellisia perusteita vastaan; 2) äskeisten vuosien vapausliikkeestä luopuminen ja sen herjaaminen; 3) „livree”-tunteidensa (ja vastaavan „livree”-politiikan) avomielinen julistaminen lokakuulaisporvariston suhteen, vanhan vallan suhteen, yleensä kokovanhan Venäjän suhteen.

„Vehi” kokoelman kirjoittajat aloittavat „intelligenssin” maailmankatsomuksen filosofisista perusteista. Koko kirjan läpi kulkee punaisena lankana päättävä taistelu materialismia vastaan, eikä materialismia nimitetä muulla nimellä kuin dogmaattisuus, metafysiikka, „filosofoinnin alkeellisin ja alin muoto” (s. 4 — viittaukset on tehty „Vehin” 1. painoksen mukaan). Positivismi tuomitaan siksi, että se on ollut „meille” (s.o. „Vehin” hävittämälle venäläiselle „intelligenssille”) „samaa kuin materialistinen metafysiikka” tai se on tulkittu „yksinomaan materialismin hengessä” (15), silloin kun „yksikään mystikko, yksikään uskovainen ei voi kieltää tieteellistä positivismia ja tiedettä” (11). Leikki pois! „Vihamielisyys idealistisia ja uskonnollis-mystillisiä tendenssejä kohtaan” (6) — siinä se, minkä takia „Vehi” hyökkää „intelligenssin” kimppuun. „Joka tapauksessa Jurkevitch oli tosi filosofi Tshernyshevskiin verrattuna” (4).

On aivan luonnollista, että tällä katsantokannalla ollen „Vehi” pauhaa alituisesti „intelligenssin” ateismia vastaan sekä pyrkii kaikella päättäväisyydellä ja mitä täydellissimmin palauttamaan ennalleen uskonnollisen maailmankatsomuksen. On aivan luonnollista, että nujerrettuaan Tshernyshevskin filosofina „Vehi” nujertaa Belinskin publistina. Belinski, Dobroljubov ja Tshernyshevski ovat „intelligenttien” johtajia (134, 56, 32, 17 y.m.). Tshaadajev, Vladimir Solovjov ja Dostojevski „eivät ole lainkaan

intelligenttejä”. Edelliset ovat sen suunnan johtajia, jota vastaan „Vehi” taistelee kuin henkensä uhalla. Jälkimmäiset „ovat herkeämättä jankanneet” juuri sitä, mitä „Vehikin” jankkaa, mutta „heitä ei ole kuunneltu, intelligenssi on mennyt heidän ohitseensa”, sanotaan „Vehin” alkulauseessa.

Lukija voi jo tästä nähdä, ettei „Vehi” hyökkää „intelligenssin” kimppuun; se on vain tekaistu, asiaa sotkeva sanontatapa. Hyökkäys on käynnissä koko linjalla demokratiaa vastaan, demokraattista maailmankatsomusta vastaan. Ja koska „perustuslaillis-demokraattiseksi” itseään mainostavan puolueen aatteellisten johtajien ei ole mukavaa nimittää asioita niiden oikeilla nimillä, niin he ovat lainanneet terminologiaa „*Moskovskije Vedomostilta*”⁴⁶, he eivät kieltäydy demokratiasta — (kuinka säädytöntä parjausta!), — vaan ainoastaan „intelligenttisydestä”.

Belinskin kirje Gogolille, julistaa „Vehi”, on „intelligenssin mielialan kiihkeä ja klassillinen ilmaus” (56). „Publisistiikkamme historia Belinskin jälkeen on elämäntajun kannalta katsoen pelkkää painajaisunta” (82).

Jaa, jaa. Maaorjatalonpoikien mieliala maaorjuutta vastaan on nähtävästi „intelligenssin” mieliala. Koko Venäjän elämänjärjestyksessä ilmeneviä maaorjuuden jätteitä vastaan suunnatun mitä laajimpien väestöjoukkojen protestin ja taistelun historia vuodesta 1861 vuoteen 1905 on nähtävästi „pelkkää painajaisunta”. Tai ehkäpä viisaiden ja sivistyneiden kirjoittajiemme mielestä Belinskin mieliala kirjeessä Gogolille ei ollut riippuvainen maaorjatalonpoikien mielialasta? Publisistiikkamme historia ei ole ollut riippuvainen kansanjoukkojen suuttumuksesta maaorjuudellisen sorron jätteitä kohtaan?

„*Moskovskije Vedomosti*” on aina todistellut, että Venäjän demokraatit, alkaen vaikkapa Belinskistä, eivät suinkaan ilmennä laajimpien väestöjoukkojen pyrkimyksiä taistelussa kansan alkeellisimmista oikeuksista, joita maaorjuudelliset laitokset loukkaavat, vaan ilmentävät ainoastaan „intelligenssin mielialaa”.

„Vehin” ja „*Moskovskije Vedomostin*” ohjelma on yhtäläinen sekä filosofiassa että publisistiikassa. Mutta filosofiassa liberaaliset luopiot ovat rohjenneet sanoa koko totuuden, esittää *koko* ohjelmansa (sota materialismille ja materialistisesti tulkitulle positivismille; mystiikan ja mystillisen maailmankatsomuksen palauttaminen ennalleen).

kun taas publisistiikassa he kieräilevät, luikertelevat ja ovat jesuiittoja. He ovat tehneet pesäeron demokratian perusaatteista, alkeellisimmistakin demokraattisista tendensseistä, mutta näyttelevät sellaista naamaa, ikään kuin tekisivät pesäeron ainoastaan „intelligenttisuudesta”. Liberaalinen porvaristo on päättäväisesti kääntynyt kansan oikeuksien puolustamisesta kansaa vastaan suunnattujen laitosten puolustamiseen. Mutta liberaaliset politikoitsijat haluavat säilyttää „demokraattien” nimen.

Sama temppu, joka on tehty Gogolille osoitetulle Belinskin kirjeelle ja venäläisen publisistiikan historialle, on tekeillä myös äskeisen liikkeen historialle.

II

Todellisuudessa „Vehi” kokoelmassa hyökätään ainoastaan sellaisen intelligenssin kimppuun, joka on ollut demokraattisen liikkeen ilmentäjänä, ja ainoastaan siltä osalta, missä tämä intelligenssi on esiintynyt tuon liikkeen todellisena osanottajana. „Vehi” hyökkää raivokkaasti intelligenssin kimppuun nimenomaan sen tähden, että tämä „pieni maanalainen lahko on noussut ihmisten ilmoille, saanut paljon kannattajia ja joksikin aikaa siitä on tullut aatteellisesti vaikutusvaltainen ja vieläpä reaalisesti mahdavamkin” (176). Liberaalit olivat myötämielisiä „intelligenssille” ja salaviihkaa joskus kannattivatkin sitä, *niin kauan kuin se pysyi vain* pienenä maanalaisena lahkona, niin kauan kuin se ei ollut vielä saanut lukuisia kannattajia, niin kauan kuin se ei ollut vielä tullut reaalisesti mahtavaksi; se merkitsee: liberaalit olivat myötämielisiä demokraattisille aineksille niin kauan kuin ne eivät olleet saaneet liikkeelle todellisia joukkoja, sillä ilman joukkojen mukaan saamista ne palvelivat vain liberaalien omaa hyötyä tavoittelevia tarkoitusperiä, ne vain auttoivat liberaalisen porvariston huippukerroksia pääsemään lähemmäksi valtaa. Liberaali käänsi selkensä demokraateille, kun nämä vetivät mukaansa joukot, jotka ryhtyivät toteuttamaan *omia* tehtäviään, puolustamaan *omia* etujaan. Demokraattista „intelligenssiä” vastaan suunnattujen huutojen suojassa *kadetit käyvät tosiasiallisesti sotaa joukkojen demokraattista liikettä vastaan*. Eräs lukuisista tämän seikan havainnollisista paljastuksista on „Vehissä” se, että XVIII vuosisadan lopulla

Ranskassa olleen suuren yhteiskunnallisen liikkeen he julistavat „näytteeksi riittävän pitkälle viedystä intelligenssin vallankumouksesta, jossa tulivat esiin sen kaikki henkiset mahdollisuudet” (57).

Erinomaista, eikö totta? Liike XVIII vuosisadan lopulla Ranskassa — suvaitkaa huomata — ei ole näyte mitä syvimmästä ja laajimmasta joukkojen demokraattisesta liikkeestä, vaan se on näyte „intelligenssin” vallankumouksesta! Koska demokraattisia tehtäviä ei ole missään eikä milloinkaan maailmassa suoritettu ilman *samantyyppistä* liikettä, niin on aivan ilmeistä, että liberalismiin aatteelliset johtajat tekevät pesäeroa juuri demokratiasta.

Venäläisessä intelligenssissä „Vehi” soimaa juuri sitä, mikä on *jokaisen* demokraattisen liikkeen *välttämätön* seuralainen ja ilmentymä. „Intelligenttien aatteiden poliittisen radikalismiin ympääminen kansanvaistojen * sosiaaliseen radikalismiin on tapahtunut päätähuimaavalla nopeudella” (141) — eikä se ole ollut „pelkästään poliittinen virhe, pelkästään taktiikan syntiä. Se on ollut moraalinen virhe”. Siellä, missä ei ole paljonkärsineitä kansanjoukkoja, ei voi olla demokraattista liikettä. Ja demokraattinen liike eroaa tavallisesta „mellakoimisesta” juuri siinä, että se kulkee tiettyjen radikaalisten poliittisten aatteiden lipun alla. Demokraattinen liike ja demokraattiset aatteet eivät ole vain poliittisesti virheellisiä, eivät ainoastaan taktillisesti sopimattomia, vaan ne ovat myös moraalisesti syntisiä, — sellainen on „Vehin” todellinen ajatus, joka ei eroa kerrassaan mitenkään Pobedonostevin todellisista ajatuksista. Pobedonostsev on vain sanonut rehellisemmin ja suorasukaisemmin samaa, mitä puhuvat Struвет, Izgojev, Frankit ja kumpp.

Kun „Vehi” ryhtyy täsmällisemmin määrittelemään vihattujen „intelligenttien” aatteiden sisältöä, niin se luonnollisesti puhuu yleensä „vasemmistolaisista” aatteista ja erikoisesti narodnikkilaisista ja marxilaisista aatteista. Narodnikkeja syytetään „valerakkaudesta talonpoikaistoon”, marxilaisia — „proletariaattiin” (9). Molemmat hävitetään maan tasalle „kansan palvomisen” takia (59, 59—60). Vihatulla „intelligentillä” „on kansa jumalana; ainoana päämääränä on enemmistön onni” (159). „Ateistisen

* „Paljonkärsineiden kansanjoukkojen” — sanotaan samalla sivulla paria riviä alempana.

vasemmistoblokin kiihkeät puheet” (29)—juuri ne ovat parhaiten jääneet kadetti Bulgakovin mieleen II Duumasta, ne häntä erikoisesti suututtivat. Eikä ole vähäisintäkään syytä epäillä, etteikö Bulgakov ole tässä tuonut julki yleiskadettilaista psykologiaa hiukan selvemmin kuin toiset, tuonut julki koko kadettipuolueen salaisimpia ajatuksia.

Se, että liberaalilla häviää ero narodnikkilaisuuden ja marxilaisuuden väliltä, ei ole satunnaista, vaan välttämätöntä, se ei ole kirjailijan „tempu” (kirjailijan, joka tuntee erinomaisesti nämä eroavaisuudet), vaan liberalismiin nykyisen olemuksen lainmukainen ilmentymä. Sillä *nykyään* Venäjän liberaalinen porvaristo ei pelkää eikä vihaa niinkään paljon Venäjän työväenluokan sosialistista liikettä kuin työväen ja talonpoikien demokraattista liikettä, t.s. se pelkää ja vihaa sitä, mikä narodnikkilaisuudella ja marxilaisuudella on yhteistä, sitä, että ne puolustavat demokratiaa kääntymällä joukkojen puoleen. Nykykaudelle on luonteenomaista, että liberalismi Venäjällä on kääntynyt päättäväisesti demokratiaa vastaan; on aivan luonnollista, että sitä eivät kiinnosta enempää erilaisuudet demokratian sisällä kuin myöskään myöhemmät tarkoitukset, näköalat ja perspektiivit, jotka avautuvat toteutetun demokratian maaperällä.

Sellaisia sanasia kuin „kansan palvonta” aivan kihisee „Vehi” kokoelmassa. Siinä ei ole ihmettelemistä, sillä kansaa pelästyneelle liberaaliselle porvaristolle ei jää muuta keinoa kuin huutaa demokraattien „kansanpalvonnasta”. Perääntymistä ei voida olla peittelemättä erikoisen kovaäänisellä rummutuksella. Eihän todellakaan voida suoraan kieltää, että ensimmäiset kaksi Duumaa toivat juuri työläis- ja talonpoikaisedustajien kautta julki työläis- ja talonpoikaisjoukkojen todellisia etuja, vaatimuksia ja mielipiteitä. Ja kuitenkin juuri nuo „intelligenssin” edustajat * herättivätkin kadeteissa pohjatonta vihaa „vasemmistolaisia” kohtaan sen vuoksi, että nämä paljastivat ainaisia kadettien poikkeamisia demokratiasta. Eihän tosiaankaan voida suoraan kieltää vaikkapa „nelikantaakaan”⁴⁷; eikä yksikään

* On suorastaan huvittavaa, kuinka „Vehissä” väristellään „intelligenssi”-sanana tavanomaisesta merkityksestä. Ei tarvitse muuta kuin selailla ensimmäisten kahden Duuman edustajien luetteloja, niin heti havaitaan talonpoikien valtava enemmistö trudovikeilla, työläisten vallitseva asema sosialidemokraateilla ja porvarillisen intelligenssijoukon keskittyminen kadeteilla.

hiukankaan rehellinen poliittinen toimihenkilö ole epäillyt, etteivätkö „nelikannan” mukaan suoritettut vaalit, todella demokraattiset vaalit nykypäivien Venäjällä toisi valtaenemmistöä trudovikkiedustajille yhdessä työväenpuolueen edustajien kanssa.

Takaisin kääntyneelle liberaaliselle porvaristolle ei jää muuta neuvoksi kuin peitellä demokratiasta eroamistaan „*Moskovskije Vedomostin*” ja „*Novoje Vremjan*”⁴⁸ sanastosta otetuilla sanapahasilla; noita sanapahasia on koko „Vehissä” aivan kirjavanaan.

„Vehi” kokoelma on läpeensä taantumuksellinen likavesiryöppy demokratian niskaan. On ymmärrettävää, että „*Novoje Vremjan*” publisistit Rozanov, Menshikov ja A. Stolypin riensivät suutelemaan „Vehiä”. On ymmärrettävää, että Antoni Volynski riemastui tuosta liberalismiin johtajien teoksesta.

„Intelligentin mietiskellessä velvollisuuttaan kansaa kohtaan”, kirjoittaa „Vehi”, „ei hänelle ole milloinkaan tullut mieleen sellaista, että velvollisuus-periaatteessa ilmenevä henkilökohtaisen vastuunalaisuuden aate pitäisi osoittaa myöskin kansalle eikä yksinomaan hänelle, intelligentille” (139). Demokraatti on harkinnut kansan oikeuksien ja vapauden laajentamista pukien tuon ajatuksen sanoihin ylimpien luokkien „velvollisuudesta” kansaa kohtaan. Demokraatin mieleen ei ole milloinkaan voinut tulla eikä hänelle milloinkaan tule mieleen sellaista, että reforminedellisessä maassa tai kesäkuun 3 päivän „perustuslain” omaavassa maassa saattaisi tulla puhe kansan „vastuunalaisuudesta” hallitsevia luokkia kohtaan. Voidakseen „saada päähänsä” tuollaista täytyy demokraatin tai mukademokraatin lopullisesti muuttua vastavallankumoukselliseksi liberaaliksi.

„Egoismi, itsevarmuus on suuri voima”, sanotaan „Vehissä”, „juuri se tekee länsimaisesta porvaristosta jumalan asian mahtavan ja tiedottoman asean maan päällä” (95). Tämä ei ole muuta kuin pyhäinkuvalampun öljyllä höystettyä toisintoa kuuluisasta „*Enrichissez-vous! — rikastukaa!*” tahi meikälaisestä, venäläisestä: „me panemme toiveemme vauraisiin”⁴⁹. Kun porvaristo auttoi kansaa taistelemaan vapauden puolesta, niin se julisti tuon taistelun jumalan asiaksi. Kun se säikähti kansaa ja ryhtyi kannattamaan kaikenlaista keskiaikaisuutta kansaa vastaan, niin

se julisti jumalan asiaksi „egoismin”, rikastumisen, shovinistisen ulkopoliittikan j.n.e. Näin on ollut kaikkialla Euroopassa. Sama toistuu Venäjälläkin.

„Lokakuun 17 päivän asiakirjan olisi pitänyt olla asiallisesti sekä muodollisesti vallankumouksen loppu” (136). Tämä juuri onkin lokakuulaisuuden, s.o. vastavallankumouksellisen porvariston ohjelman a ja o. Lokakuulaiset ovat aina puhuneet sitä ja toimineet avoimesti sen mukaan. Kadetit ovat toimineet *salaviihkaa* samalla tavalla (lokakuun 17 päivän jälkeen), mutta samalla he ovat halunneet tekeytyä demokraateiksi. Demokratian asian menestyksen kannalta on täydellinen, selvä ja avoin pesäeron tekeminen demokraattien ja luopioiden välillä mitä hyödyllisintä, mitä tarpeellisinta. Tässä tarpeellisessa tehtävässä on käytettävä hyväksi „Vehi” kokoelmaa. „Täytyy vihdoin löytää rohkeutta tunnustaa”, kirjoittaa luopio Izgojev, „että meidän Valtakunnanduussiamme valtavalla enemmistöllä edustajia, lukuunottamatta kolme- tai neljäkymmentä kadettia ja lokakuulaista, ei ole ilmennyt sellaisia tietoja, joilla voitaisiin ryhtyä hallitsemaan ja uudestijärjestämään Venäjää” (208). Selvähän se on, mitenkä ne musikkojen trudovikkiedustajat tai jotkut työmiehet voisivat käydä käsiksi sellaiseen tehtävään. Siihen tarvitaan kadetti- ja lokakuulaisennemistö ja sellaista enemmistöä varten tarvitaan III Duuma...

Ja jotta kansa ja kansan palvojat ymmärtäisivät „vastuunalaisuutensa” niitä kohtaan, jotka määräävät asioista III Duumassa ja kolmasduumalaisella Venäjällä, pitää kansalle saarnata — yhdessä Antoni Volynskin kanssa — „katumusta” („Vehi”, 26), „nöyryyttä” (49), taistelua „intelligentin korskeutta” vastaan (52), „kuuliaisuutta” (55), „sitä tavallista, yksinkertaista ravintoa, mitä vanhat Mooseksen kymmenet käskyt tarjoavat” (51), taistelua „Venäjän jättiläisruumiiseen päässeiden paholaisten legioonaa” vastaan (68). Kun talonpojat valitsevat trudovikkeja ja työläiset sosialidemokraatteja, niin se on tietenkin juuri tuollainen pirun riivaus, sillä itse asiassa, kuten Katkov ja Pobedonostsev ovat jo kauan sitten todenneet, kansalle on ominaista „viha intelligenssiä kohtaan” (87; lue: demokraatteja kohtaan).

Venäjän kansalaisten on sen vuoksi — opettaa „Vehi” meille — „siunattava tätä valtaa, joka yksin pistimillään

ja vankiloillaan vielä suojelee meitä („intelligenttejä”) kansan raivolta” (88).

Tämä pätkä on hyvä siksi, että se on avomielinen; se on hyödyllinen siksi, että se paljastaa totuuden koko kadetti-puolueen politiikan todellisen olemuksen suhteen koko ajanjaksolta 1905—1909. Tämä pätkä on hyvä siksi, että se tuo esiin suppeassa ja selväpiirteisessä muodossa koko „Vehin” hengen. Ja „Vehi” on hyvä siksi, että se tuo esiin venäläisten liberaalien ja muun muassa venäläisten kadettien *todellisen* politiikan koko hengen. Juuri sen vuoksi kadettien polemisointi „Vehiä” vastaan, kadettien eristyminen „Vehistä” on silkkaa ulkokultaisuutta, pelkkää loppumatonta sanahelinää. Sillä todellisuudessa kadetit kollektiivina, puolueena, yhteiskunnallisena voimana ovat noudattaneet ja noudattavat *nimenomaan* „Vehin” politiikkaa. Kehotukset Bulyginin Duumaan menemisestä elo- ja syyskuussa 1905, demokratian asian pettäminen saman vuoden lopussa, alituinen kansan ja kansan liikehtimisen pelko sekä järjestelmällinen taistelu työväen ja talonpoikien edustajia vastaan ensimmäisissä kahdessa Duumassa, äänestäminen budjetin puolesta, Karaulovin puheet uskonnosta ja Berezovskin puheet agraarikysymyksestä III Duumassa, Lontoossa käynti,— kaikki ne ovat lukemattomia *tienviittoja* juuri siinä, juuri *sellaisessa* politiikassa, jonka „Vehi” kokoelma on aatteellisesti julistanut.

Niin kauan kuin Venäjän demokraattiset ainekset eivät ymmärrä tuon politiikan olemusta, niin kauan kuin ne eivät ymmärrä sen luokkajuuria, eivät ne voi ottaa askelta-kaan eteenpäin.

„Novyi Den” № 15,
joulukuun 13 pnä 1909
Allekirjoitus: V. I l j i n

Julkaistaan „Novyi Den” lehden
tekstin mukaan

VENÄLÄISEN LIBERALISMIN VIIMEINEN SANA

Epäproletaarisia puolueita koskevassa Lontoon päätöslauselmassa⁵⁰ Venäjän sosialidemokratia on tehnyt perusyhteenvedot vallankumouksen opetuksista. Sosialidemokraattinen proletariaatti on arvioinut siinä täsmällisesti ja selvästi luokkien keskinäiset suhteet vallankumouksessa, määritellyt kaikkien tärkeimpien puolueiden yhteiskunnallisen perustan ja työväenliikkeen yleiset tehtävät taistelussa demokratian puolesta. Vuoden 1908 Joulukuun puoluekonferenssin päätöslauselmassa on kehitelty edelleen näitä sosialidemokratian peruskatsomuksia.

Nyt, kun on kulunut vuosi tuosta konferenssista ja 2½ vuotta Lontoon edustajakokouksesta, on erittäin opettavaista silmällä, minkälaisiin katsomuksiin nykytilanteen ja demokratian tehtävien suhteen päätyvät venäläisen liberalismiin vaikutusvaltaisimmat edustajat. Kadettipuolueen toimihenkilöiden äskeinen „neuvottelukokous” on tässä suhteessa erikoisen mielenkiintoinen. „Neuvottelukokous” hyväksyi puolueen johtajan hra Miljukovin alustuksen; Miljukov on nyt julkaissut alustuksensa „Retshissä” otsikoin: „Poliittiset puolueet maassa ja Duumassa”. Tuo alustus on tavattoman tärkeä poliittinen asiakirja. Siinä meillä on nyt kadettipuolueen virallinen ohjelma. Sitä paitsi me saamme siitä vastauksen sosialidemokraattisen puolueen kauan sitten herättämiin ja ratkaisemiin kysymyksiin,— vastauksen, jonka on antanut eräs liberalismiin taitavimmista diplomaateista ja politikoiitsijoista ja samalla eräs niistä pätevimmistä historioitsijoista, jotka ovat oppineet yhtä ja toista historialliselta materialismilta, jonka ilmeisen vaikutuksen alaisena tämä historioitsija oli... silloin, kun hän oli historioitsija.

Historioitsija Miljukov yrittää asettaa kysymyksen täysin tieteellisesti, s.o. materialistisesti. Jotta saadaan puolue-taktiikalle „vankat tukikohdat”, on tarpeen „maan tapahtumien yhtäläinen ymmärtäminen”. Ja jotta nuo tapahtumat ymmärrettäisiin, on katsottava, miten tärkeimmät poliittiset puolueet tai „poliittiset virtaukset” pyrkivät „löytämään itselleen tukea” „laajoista väestöpiireistä”.

Erinomainen metodi. Sen soveltaminen näyttää meille heti pätevän historioitsijan muuttumisen tavalliseksi liberaaliseksi sykofantiksi: kadetit ja kaikki heistä oikealla oleva on nähkääs „kolme tärkeintä poliittista virtausta” ja kaikki kadeteista „vasemmalla” oleva on „poliittista kouristusta”. Kiitos avomielisyydestä, hra liberaali! Mutta katso-kaamme kuitenkin, mitä te meille sanotte historioitsijana. Kolme tärkeintä virtausta: ensimmäinen — „demagoginen monarkismi”. Sen „sisältönä” on „elämänolojen vanhojen yhteiskunnallisten perustojen puolustaminen”, „rajoittamattoman itsevaltiuden yhdistäminen”... (liberaali, perustuslaillinen demokraatti, on huomaamattaan siirtynyt rajoitettua itsevaltiutta puolustavan lokakuulaisen näkökannalle)... „talonpoikaiston kanssa niiden patriarkaalisten suhteiden pohjalla, joiden vallitessa aatelisto on luonnollinen välittäjä näiden molempien välillä”... Liberaalisesta kielestä venäjän kieleen käännettynä tämä merkitsee maaorjuuttajatilanherröjen („patriarkalaisuus”) ja mustasotnialaisen tsarismmin herruutta. Hra Miljukov toteaa aivan oikein, että tuo tsarismi on muuttumassa „demagogiseksi”, että se „luopuu vanhasta keinotekoisesta puolueettomuudesta tahj puolueiden yläpuolella olemisesta ja sekaantuu aktiivisesti puolueiden perustamisprosessiin maassa”. Sivumennen sanoen — juuri sellainen on se askel itsevaltiuden muuttamisessa porvarilliseksi monarkiaksi, josta puhutaan vuonna 1908 pidetyn sosialidemokraattien Joulukuun konferenssin päätöslauselmassa. Juuri se on sitä uutta, mikä muodostaa nykyhetken *spesifiikkisen* erikoisuuden ja minkä meidän puolueemme on ottanut varteen *nykyisessä* taktillisten tehtävien asettelussaan. Vaikka hra Miljukov huomioikin aivan oikein prosessin eräitä piirteitä, ei hän ensinnäkään ole harkinnut loppuun saakka sen taloudellisia perustoja ja toiseksi hän *pelkää* tehdä kiertämätöntä johtopäätöstä maaorjuuttajatilanherröjen voimakkuuden syistä. Tuo voimakkuus johtuu siitä, että Euroopan-Venäjällä on vuoden 1905

virallisten tilastojen mukaan 10 miljoonalla köyhimmällä talonpojalla 75 miljoonaa desjatiinaa maata, mutta 30.000 suurtilanherralla (mukaan luettuna apanaasimaatilat, s.o. Nikolai Romanovin perhekunta) on 70 miljoonaa desjatiinaa maata. Voiko Venäjä vapautua „patriarkaalisista” suhteista ilman näille ylimmille kolmellekymmenelle tuhannelle kuuluvien maaorjuudellisten latifundioiden täydellistä hävittämistä, miten arvellette, hra historioitsija?

Toinen virtaus on „porvarillinen konstitutionalismi”. Näin hra Miljukov nimittää lokakuulaisia. „Suurporvaristolle”, kirjoittaa hän, „tämä virtaus on ehkäpä liian konservatiivinen sen kiinteän yhteyden vuoksi, joka sillä on virkavaltaan ja aatelistoon”. Heitä yhdistää „negatiivinen tehtävä: yhteinen puolustautuminen radikaalisemmilta sosiaalisilta ja poliittisilta virtauksilta”. Etsiessään itselleen tukea „kesäkuun 3 päivän ja marraskuun 9 päivän porvarilliset konstitutionalistit” yrittävät „assimiloida itselleen vaikkapa vain talonpoikaisjoukon huippukerroksen” (hra Stolypinin „vauraat ja vankat”). „Mutta tämänluontoinen sosiaalinen perusta on toistaiseksi vielä kokonaan tulevaisuudessa”. „Juuri sen vuoksi tämä virtaus onkin sosiaalisen perustan etsiskelyissä ehkä huonoimmin turvattu”!!!

Meillä on tapana — valitettavasti sellaistenkin henkilöiden keskuudessa, jotka haluavat olla sosialidemokraatteja, — haukkua „vallankumouksellisia illuusioita”. Mutta voikohan mikään olla naiivimpaa kuin tuo liberaalinen illuusio, että vastavallankumouksellisen porvariston ja tilanherrojen sosiaalinen perusta („yhteinen puolustautuminen”) on muka „heikko”, että heidät muka voidaan nujertaa muutenkin kuin joukkojen päättävimmällä ja armottomimmalla vallankumouksellisella rynnistyksellä, joukkojen kapinalla? Vakaa historioitsija luovuttaa taas paikkansa tusinaliberaalille.

Kolmantena virtauksena ovat kadetit. Hra Miljukov sanoo sitä „demokraattiseksi konstitutionalismiksi” ja selittää, että „tämän asenteen ytimenä on radikaalisen poliittisen ja radikaalisen sosiaalisen ohjelman yhdistäminen”. Historioitsija on tyyten hämääntynyt diplomaattipolitiikoitsijan edessä. Todellisuudessa koko kadettien politiikka on tähdätty joukkojen radikalismia vastaan. Sanoissa — varsinkin „neuvottelukokouksessa”, missä on läsnä provinssin kadetteja, jotka tuntevat lähemmin joukkojen mielialoja,—

me olemme radikaaleja, me huolehdimme demokratismistista ja joukoista.

Hra Miljukov (luultavasti varsinkin „neuvottelukokouksen” vaikutuksesta) ei ole erehtynyt joukkojen suhteen. Hän myöntää kiistattomaksi, että „tietoisuus on viime vuosina kasvanut tavattomasti”, että „joukkoluontoisen tyytymättömyyden syyt eivät ole kadonneet; ehkäpä niitä on lisääntynytkin ja niiden vaikutus on voimistunut samassa määrässä kuin tietoisuus on kasvanut”. Mutta joskin historioitsijan on täytynyt tämä myöntää, niin liberaali pääsee kuitenkin voitolle:„onnettomuudeksi on joukoissa osoittautunut” (vallankumouksessa) „mahdolliseksi vain rohkeampi salainen demagogia, joka hivelee joukkojen tavanomaisia katsantokantoja ja totunnaisia toiveita. Tämä demagogia on aivan keinotekoisesti sitonut joukkojen ymmärrettävän ja laillisen „maa”-tunnuksen käsittämättömään ja väärin tulkittuun „vapaus”-tunnukseen. Näissä oloissa jopa sekin, että kansan tietoisuus on omaksunut kahden tunnuksen välisen luonnollisen yhteyden, on vain ollut uusien väärinkäsitysten lähteenä ja on synnyttänyt samoja illuusioita” j.n.e., j.n.e. päätyen „periaatteeseen”: ei vallankumousta eikä taantumusta, vaan „legaalinen perustuslakitaistelu”. Kysymykseen „vanhaan vuoden 1905 taktikkaan” palautumisesta „on kategorisesti ja jyrkästi vastattava kieltävästi”.

Lukija huomaa, että historioitsija Miljukovin kaikki hyvät aikomukset etsiä puolueiden taktiikalle tukea laajoista väestökerroksista ovat menneet myttyyn heti, kun on tullut kysymykseen talonpoikaisto ja proletariaatti. Viimeksi mainitun suhteen hra Miljukov huiitaisee kädellään ja myöntää, että „kaupunkilaisväestössä kadeteilla on laajempi, järjestyneempi ja tietoisempi sosiaalinen perusta kuin millään muulla poliittisella puolueella, *lukuunottamatta työväenluokkaan nojautuvaa sosialidemokratiaa*”. Sen sijaan talonpoikien suhteen hra Miljukov ei kadota toivoa. „Huolimatta siitä, että on olemassa sellaisia esteitä” kuin „demagogia” y.m., kirjoittaa hän, „ei ole mahdotonta myöskään demokraattisen konstitutionalisin *yhdensuuntainen*” (kursivointi Miljukovin) „toiminta kansanjoukkojen tahdon välittömien ilmentymien rinnalla”.

Yhdensuuntainen toiminta! — siinäpä uusi sana vanhaa liberaalista taktiikkaa varten. Yhdensuuntaiset linjat eivät

milloinkaan kohtaa toisiaan. Porvarillisen intelligenssin liberalismi on käsittänyt, ettei se voi *milloinkaan* kohdata joukkoja, t.s. se ei voi tulla *niiden* edustajaksi ja johtajaksi Venäjällä,— „ei milloinkaan”, koska tietoisuus on vuoden 1905 jälkeen kohonnut. Mutta kadettien tyyppiset liberaalit perustavat edelleenkin laskelmansa joukkoihin pitäen niitä menestyksiensä, herruutensa *jalustana*. „Yhdensuuntainen kulkeminen” merkitsee tavalliselle ja selvälle kielelle käännettynä joukkojen poliittista hyväksikäyttämistä pyydystämällä niitä sanoilla, puhumalla demokratismin ja pettämällä niitä todellisuudessa. „Heitä (lokakuulaisia) pitää kannattaa järjestelmällisesti perustuslakikysymyksissä” — nämä sanat hra Miljukovin alustuksessa ilmaisevat kadettien politiikan *olemuksen*. Todellisuudessa kadetit ovat lokakuulaisuuden apureita, porvarillisen konstitutionalismin siipi. Struve ja muut vehiläiset myöntävät sen avoimesti, karkeasti ja suorasukaisesti ja vaativat, että kadetit lakaisivat „vilkuilemasta vasempaan ja imartelemasta heitä inhoavia vallankumouksellisia” (tunnetun luopion hra Izgojevin sanat „Moskovski Jezhenedelnikissä”⁵¹, 1909, № 46, s. 10). Miljukov ja kumpp. ovat tyytymättömiä *ainoastaan* vehiläisten karkeuteen ja suorasukaisuuteen, *ainoastaan* siihen, että vehiläiset pilaavat heidän diplomaattiaansa, häiritsevät, kun he vetävät nenästä joukkojen takapajuisia aineksia. Miljukov on käytännön poliitikko, Struve — liberalismin doktrinääri, mutta heidän rauhallinen yhdyselämänsä samassa puolueessa ei ole sattuma, vaan välttämätön ilmiö, sillä porvarillinen intelligentti *itse asiassa* horjuu joukkoihin turvaamisen (ne kyllä muka auttavat kantamaan kastanjoita tulesta) ja lokakuulaisporvaristoon turvaamisen välillä.

„Juuri se seikka, ettei nykyinen valta voi sallia vapaata kanssakäymistä poliittisesti tietosten demokraattisten ainesten ja demokraattisten joukkojen välillä, tekeekin lokakuun 17 päivän manifestin tärkeimpien lupauksen toteuttamisen mahdottomaksi”, kirjoittaa hra Miljukov. Tässä hän on vahingossa lausunut paljon syvällisemmän totuuden kuin olisi halunnut. Sillä ensinnäkin, jos on totta, että nykyinen valta *ei voi* sallia joukkojen ja demokraattien kanssakäymistä (ja se on eittämätön totuus), niin siitä juontuu välttämättömäksi *vallankumouksellinen* taktiikka eikä „perustuslaki”-taistelu, juontuu välttämättömäksi

johdattaa kansaa *kukistamaan* tämä valta eikä reformoimaan sitä. Ja toiseksi sekä vuoden 1905 loka—joulukuu että I Duuma ja II Duuma *ovat todistaneet*, että ei ainoastaan „nykyinen valta”, vaan myöskään *venäläiset liberaalit, venäläiset kadetit* „eivät voi sallia vapaata kanssakäymistä” „demokraattisten joukkojen” ja sosialidemokraattien eikä edes kaiken vivahteisten narodnikkienkaan välillä. Kadetit eivät voineet johtaa edes talonpoikaiston demokraattisia joukkoja vuoden 1905 loka—joulukuun vapautuksen aikana, puhumattakaan työväen joukoista, eivätkä demokraattiset joukot ole tyytyneet kadettien johtoon edes Goremykinien ja Stolypinien varjelemien Duumin aikana.

Vuoden 1909 lopussa pidetyn kadettien „neuvottelukokouksen” ja hra Miljukovin alustuksen poliittinen merkitys on siinä, että liberalismiin sivistyneet edustajat, nuo vallankumouksellisen sosialidemokratian pahimmat viholliset, ovat erinomaisesti vahvistaneet vallankumouksellisen sosialidemokratian tilannearvion ja sen taktiikan oikeaksi. Kaikki, mitä alustuksessa on arvokasta ja oikeaa, on vain siinä, missä kautta rantain kertailaan ja märehditään meidän perusteesiämme itsevaltiuden muuttumisesta porvarilliseksi monarkiaksi, mikä on nykyisen ajankohdan tärkein erikoispiirre. Juuri siinä se eroaa eilisestä ja huomista. Siinä on sosialidemokratian omalaatuisen taktiikan perusta, taktiikan, jonka pitää *soveltaa* vallankumouksellisen marxilaisuuden periaatteita muuttuneeseen tilanteeseen eikä yksinkertaisesti *toistaa* niitä tai näitä tunnuksia.

Liberaalit ovat tunnustaneet suurporvariston vastavallankumouksellisuuden, ovat tunnustaneet joukkojen tietoisuuden ja tyytymättömyyden kasvun. Mikseivät he sitten mene päättäväisesti suurporvariston palvelukseen, kun kerran he sanoutuvat irti vallankumouksesta, vuodesta 1905, „maan ja vapauden” „demagogiasta”, kun he kerran tunnustavat, että lokakuulaisuus on liian konservatiivista suurporvaristolle? Siksi, että provinssilaisten „neuvottelukokous” osoitti heille erittäin selvästi itsevaltiuden uuden, stolypinilaisen, porvarillisen politiikan *epäonnistumisen*. Monarkian uusi sosiaalinen perusta on „*toistaiseksi vielä kokonaan tulevaisuudessa*”,—tämä on liberaalien arvokkain tunnustus. Säännöstelty porvarillinen konstitutionalismi, jossa monarkia on etunenässä, on erinomainen asia, mutta *sitä ei tule, sitä ei synny ilman joukkojen uutta liikettä*,— sellainen on

kadettien „neuvottelukokouksen” *yhteen veto*. Me vihaamme joukkojen liikettä, vihaamme „maan ja vapauden” „demagogiaa”, vihaamme „poliittisia kouristuksia”, mutta me olemme reaalisia poliitikkoja, meidän on otettava huomioon tosiasiat, meidän on suunnattava politiikkaamme siten, että kulkisimme *yhdensuuntaisesti* joukkojen liikkeen kanssa, koska tuo liike on väistämätön. „Ei ole mahdotonta” sekään, että käymme menestyksellistä taistelua talonpoikaisten ja kaupunkilaisten (paitsi työläisiä) joukkojen johtamisesta: puhumalla „radikalismistamme” koettakaamme taata itsellemme paikka kansanliikkeessä, samoin kuin puhumalla hänen majesteettinsa oppositiosta takasimme itsellemme paikan Lontoossa.

Kadettien neuvottelukokous on aavistamattaan vahvistanut erinomaisesti puolueemme taktiikan oikeaksi. Meidän on päästävä uuden historiallisen ajankohdan yli, kun itsevaltius yrittää *uudella tavalla* pelastautua ja kun se ilmeisesti kulkee tätä uutta tietä *taaskin* perikatoa kohti. Meidän on päästävä tuon ajankohdan yli työskennellen järjestelmällisesti, sitkeästi ja kärsivällisesti sosialistisen proletariaatin ja demokraattisen talonpoikaiston tietoisimpien joukkojen järjestämiseksi entistä laajemmin ja varmemmin. Meidän on käytettävä hyväksi kaikkia puoluetoiminnan edellytyksiä ja mahdollisuuksia tällaisena aikana, jolloin sekä mustan Duuman että monarkian on pakko asettua puoluekantaisuuden raiteille. Meidän on käytettävä hyväksi tämä aika ja tehtävä se sellaiseksi kaudeksi, jolloin valmennetaan uusia joukkoja — uudella pohjalla, uusissa oloissa — tähänastista päättävämpään vallankumoukselliseen taisteluun vanhojen vaatimustemme puolesta. Vallankumous ja vastavallankumous ovat osoittaneet teoissa, että monarkiaa ei voida mitenkään sovittaa yhteen demokration kanssa, kansan herruuden kanssa, kansan vapauden kanssa,— meidän on propagoitava joukoissa monarkian hävittämistä, propagoitava tasavaltaisuutta kansan voiton *ehtona*,— meidän on tehtävä tunnus „alas monarkia” yhtä populääriseksi „kansan sananparreksi” kuin oli monia vuosia kestäneen sitkeän sosialidemokraattisen työskentelyn jälkeen vuosina 1895—1904 tunnus „alas itsevaltius”. Vallankumous ja vastavallankumous ovat osoittaneet teoissa tilanherrain luokan koko voiman ja koko merkityksen,— meidän on propagoitava talonpoikaisjoukoissa tuon

luokan täydellistä hävittämistä, tilanherrojen maanomistuksen täydellistä hävittämistä. Vallankumous ja vastavallankumous ovat osoittaneet teoissa liberaalien ja porvarillisen intelligenssin olemuksen,— meidän on saatava talonpoikaisjoukot ymmärtämään selvästi, että jos liberaalit ovat johdossa, niin se merkitsee talonpoikaisjoukkojen asian turmiota, että ilman joukkojen itsenäistä vallankumouksellista taistelua ne varmasti jäävät, kaikista kadettien „reformista” huolimatta jäävät tilanherrojen velkaorjuuteen. Vallankumous ja vastavallankumous ovat osoittaneet meille itsevaltiuden ja porvariston liiton, venäläisen ja kansainvälisen porvariston liiton,— meidän on kasvatettava, liitettävä yhteen ja järjestettävä proletaarijoukkoja kolme kertaa enemmän kuin vuonna 1905, sillä vain proletariaatti itsenäisen sosialidemokraattisen puolueen johtamana ja kulkien käsi kädessä edistyneimpien maiden proletariaatin kanssa kykenee valloittamaan Venäjälle vapauden.

„Sotsial-Demokrat” № 10,
joulukuun 24 pnä 1909
(tammikuun 5 pnä 1910)

Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan

KANSAINVÄLISEN SOSIALISTISEN TOIMISTON YHDESTOISTA ISTUNTOKAUSI

Marraskuun 7 p:nä uutta lukua pidettiin Brysselissä Kansainvälisen sosialistisen toimiston yhdestoista istunto. Viime vuosina vakiintuneen tavan mukaan Toimiston istunnon edellä pidettiin eri maiden sosialististen sanomalehtimiesten konferenssi. Konferenssissa pohdittiin eräitä käytännön kysymyksiä, jotka koskivat entistä säännöllisempien yhteyksien aikaansaamista eri maiden sosialististen päivälehtien välillä.

Mitä tulee Kansainvälisen sosialistisen toimiston istuntoon, niin paitsi pieniä juoksevia asioita päiväjärjestyksessä oli kaksi suurta kysymystä: ensiksi — Kööpenhaminassa pidettävästä vuoden 1910 Kansainvälisestä sosialistikongressista ja toiseksi — Hollannin puolueen kahtiajakaantumisesta.

Ensimmäisen kysymyksen johdosta määrättiin ennen kaikkea kongressin kokoontumisaika, nimittäin: elokuun 28 päivästä syyskuun 3 päivään uutta lukua. Kokoontumipaikan suhteen herätettiin kysymys, voivatko venäläiset sosialistit matkustaa vapaasti Kööpenhaminaan. Tanskalaiden sosialistien edustaja Knudsen vastasi, että heidän tietojensa mukaan ja kaiken sen perusteella, mitä he voivat päätellä Tanskan hallituksen aikomuksista, poliisi ei tule hätyyttämään edustajakokouksen venäläisiä edustajia. Jos aivan edustajakokouksen aattona selviäisi päinvastaista, niin Kansainvälinen sosialistinen toimisto epäilemättä huolehtisi kongressin pitämipaikan muuttamisesta.

Kööpenhaminan edustajakokouksen päiväjärjestys suunniteltiin tällaiseksi: 1) osuustoimintaliike; 2) suurlakkoja

avustava kansainvälinen järjestö; 3) työttömyys; 4) aseistariisuminen ja kansainvälisten selkkausten selvittely välimiesmenettelyn avulla; 5) eri maiden työväenlainsäädännön tulokset ja kysymys sen kansainvälisestä järjestämisestä, eritoten kysymys kahdeksantuntisesta työpäivästä; 6) kansallisten puolueiden ja Kansainvälisen sosialistisen toimiston yhteyden parantaminen; 7) kuolemanrangaistuksen lakkauttaminen.

Ensin aiottiin ottaa päiväjärjestykseen agrarikysymys. Vaillant ja Molkenbuhr olivat sitä vastaan, koska he pitivät vaikeana pohtia tätä kysymystä Kansainvälisessä edustajakokouksessa ilman kysymyksen perusteellisempaa ennakkovalmistelua kansallisten puolueiden edustajakokouksissa. Esitettiin toivomus, että kansallisten puolueiden edustajakokoukset pohtisivat tämän kysymyksen erikoisesti, siten, että se voitaisiin valmistaa vuoden 1913 Kansainväliin edustajakokoukseen.

Hyväksytyyään päätöslauseimat myötämielisyydestä Ruotsin työläisille, jotka ovat järjestäneet erään viime aikojen valtavimmista yleislakoista, sekä Espanjan työläisille, jotka taistelivat sankarillisesti hallituksensa sotaseikkailua vastaan, ja myös protestipäätöslauseimat Venäjän tsarismin sekä Espanjan, Romanian ja Meksikon hallitusten suorittamia petomaisuuksia ja murhia vastaan, Kansainvälinen sosialistinen toimisto siirtyi päiväjärjestyksensä tärkeimpään kysymykseen — Hollannissa tapahtunutta kahtiajakaantumista koskevaan kysymykseen.

Hollannissa on jo pitkän aikaa käyty taistelua sosialistisen puolueen opportunistien ja marxilaisten kesken. Agrarikysymyksessä opportunistit kannattivat sellaista ohjelman pykälää, joka vaati maan antamista maataloustyöläisille. Marxilaiset taistelivat tarmokkaasti tätä pykälää vastaan (jota opportunistien päämies Troelstra puolusti) ja saivat sen kumotuksi vuonna 1905. Sitten opportunistit alkoivat mukautua Hollannin työväen uskonnollismieliseen osaan ja menivät niin pitkälle, että rupesivat puolustamaan apurahojen myöntämistä valtionvaroista uskonnon opettamiseen kouluissa. Marxilaiset taistelivat tuimasti sitä vastaan. Opportunistit, Troelstra etunenässä, asettivat sosialidemokraattisen parlamenttiryhmän puoluetta vastaan ja vastustivat Keskuskomitean päätöksiä. Opportunistit ottivat politiikakseen liberaaleihin lähentymisen ja sosialistien

kannatuksen antamisen liberaaleille (luonnollisesti „perustellen” sitä sellaisella tarkoituksella, että on saatava aikaan sosiaalisia reformeja, joita liberaalit ovat lupailleet, mutta... eivät ole toimeenpanneet). Opportunistit ryhtyivät tarkastamaan Hollannin sosialidemokraattisen puolueen vanhaa, marxilaista ohjelmaa ja esittivät muun muassa sellaisia teesejä tätä tarkastusta varten kuin luopuminen „romahdusteoriasta” (tunnettu Bernsteinin aate) tahi toivomuksen, että ohjelman tunnustaminen velvoittaisi puolueen jäseniä tunnustamaan Marxin poliittis-taloustieteelliset katsomukset, „*mutta ei Marxin filosofisia katsomuksia*”. Marxilaisten taistelu tällaista linjaa vastaan yhä kärjistyi. Puolueen pää-äänenkannattajasta pois ahdistetut marxilaiset (siinä luvussa tunnettu kirjailijatar Roland-Holst, sitten Gorter, Pannekoek y.m.) perustivat oman lehensä, „Tribuunin”. Siekailematta keinojen valinnassa Troelstra vainosi tätä lehteä, syytti marxilaisia siitä, että nämä pyrkivät „heittämään pois” henkilökohtaisesti hänet, yllytti Hollannin työväen pikkuporvarillismielistä osaa „tappelupukareita”, polemiikin harrastajia, rauhanrikkokkia — marxilaisia — vastaan. Juttu päättyi siihen, että Deventerissä (helmikuun 13—14 p:nä 1909) pidetty ylimääräinen puolueen edustajakokous, jossa enemmistö oli Troelstran kannattajilla, päätti *lakkauttaa „Tribuunin”* ja perustaa sen tilalle „liitteen” puolueen opportunistiseen pää-äänenkannattajaan! On selvää, että „Tribuunin” toimittajat eivät suostuneet siihen (lukuunottamatta Roland-Holstia, joka valitettavasti asettui toivottoman sovittelivalle kannalle), *ja heidät erotettiin puolueesta*.

Tapahtui jakaantuminen. Vanha, Troelstran ja Van Kolin („kuuluisuus” niiltä ajoilta, jolloin hän piti opportunistisia puheita siirtomaakysymyksestä Stuttgartissa) johtama opportunistinen puolue säilytti nimen „socialidemokraattinen työväenpuolue” (S.D.A.P.). Uusi, marxilainen puolue — tuntuvasti vähälukuisempi — otti nimen „socialidemokraattinen puolue” (S.D.P.).

Kansainvälisen sosialistisen toimiston Toimeenpaneva komitea yritti ryhtyä välittäjäksi yhtenäisyyden palauttamiseksi Hollannissa, mutta teki sen äärettömän epäonnistuneesti: se asettui muodolliselle kannalle ja ilmeisen myönteisenä opportunisteille syytti kahtiajaosta marxilaisia. Sen vuoksi Kansainvälisen sosialistisen toimiston

Toimeenpaneva komitea hylkäsi heidän pyyntönsä uuden puolueen ottamisesta Internationaleen.

Itse Kansainvälisen sosialistisen toimiston istunnossa marraskuun 7 p:nä 1909 oli esillä kysymys hollantilaisten marxilaisten ottamisesta Internationaleen. Kaikki halusivat välttää keskustelua asian olemuksesta ja rajoittua käsittelyjärjestyksen osoittamiseen, t.s. määrätä tavalla tai toisella asian kulku, osoittaa selkkauksen ratkaisemistapa, vaikka luonnollisesti asian *olemus*, Hollannissa olevien kahden suunnan välisen taistelun *olemus* oli Toimiston jäsenten enemmistölle tietenkin selvä.

Loppujen lopuksi kaksi suuntaa esitti kaksi päätöslauselmaa: Singer marxilaisten eduksi ja Adler heitä vastaan. Singerin päätöslauselman teksti kuului:

„Kansainvälinen sosialistinen toimisto päättää: Puolue, joka on perustettu Hollannissa uuden sosialidemokraattisen puolueen nimellä (virhe nimessä: pitää olla „socialidemokraattisen puolueen”), on päästettävä Kansainvälisiin sosialistisiin kongresseihin, sillä se tyydyttää Internationalen säännöissä asetettuja ehtoja. Mitä tulee sen edustajan osallistumiseen Toimistoon ja sen äänimäärään kongressissa, niin tämä kysymys kuuluu Kööpenhaminan kongressin ratkaistavaksi, elleivät hollantilaiset toverit itse pääse sopimukseen tässä kiistassa”.

Tästä tekstistä näkyy, että Singer pysyi muodollisessa asenteessa jättäen kysymyksen lopullisen ratkaisun Kansainvälisen kongressin Hollannin jaoston tehtäväksi, mutta samalla korosti selvästi, että Internationale tunnustaa Hollannin marxilaisen puolueen. Adler ei rojhennut sanoa päinvastaista, hän ei rojhennut julistaa, ettei hän tunnusta hollantilaisia marxilaisia Internationalen jäseniksi, että hän hyväksyy Toimeenpanevan komitean asenteen, joka on suoraan torjunut marxilaiset. Adler ehdotti seuraavaa päätöslauselmaa: „SDP:n pyyntö jätetään Hollannin jaostoon. Ellei tässä jaostossa saada aikaan sopimusta, niin silloin valitettakoon Toimistoon”. Muodollinen asenne on sama kuin Singerillä, mutta tekstistä käy selville, että myötmielisyys tässä päätöslauselmassa on opportunistien puolella, sillä marxilaisten tunnustamisesta Internationalen jäseniksi ei ole sanottu mitään. Ja päätöslauselmista äänestämisen osoitti heti, että Toimiston jäsenet olivat vallan hyvin huomanneet kummankin päätöslauselman *hengen*.

Singerin puolesta annettiin 11 ääntä: 2 Ranskan ääntä, 2 Saksan, 1 Englannin (sosialidemokraatit), 2 Argentiinan, 1 Bulgarian, 1 Venäjän (sosialidemokraatit), 1 Puolan (sosialidemokraatit) ja 1 Amerikan (sosialistinen työväenpuolue). Adlerin puolesta annettiin 16 ääntä: 1 Englannin („riippumaton” työväenpuolue), 2 Tanskan, 2 Belgian, 2 Itävallan, 2 Unkarin, 1 Puolan (PPS), 1 Venäjän (eserrä), 1 Amerikan (sosialistinen puolue), 2 Hollannin (Van Kol ja Troelstra!) ja 2 Ruotsin ääntä.

Saksan vallankumouksellisten sosialidemokraattien äänenkannattaja „Leipzigin Kansanlehti” (№ 259) on aivan oikein sanonut tätä Kansainvälisen sosialistisen toimiston päätöstä valittelun arvoiseksi. „Proletaarisen Internationalen täytyy Kööpenhaminassa tarkastaa tämä päätös”, lopetti lehti aivan perustellusti. „Tov. Adler”, kirjoitti toinen samansuuntainen lehti, „Bremenin Kansalaislehti”, „Bremer Bürgerzeitung” marraskuun 11 p:nä 1909, „esiintyy kaikin värein loistavan kansainvälisen opportunistin asianajajana”. Hänen päätöslauselmansa meni läpi „opportunistisen sekasotkun” (Sammelsurium) „antaman kannatuksen ansiosta”.

Näihin oikeisiin sanoihin me, Venäjän sosialidemokraatit, voimme vain lisätä, että meidän eserrämme tietenkin kiiruhtivat yhdessä PPS:n kanssa ottamaan paikan opportunistisessa porukassa.

Kansainvälisen sosialistisen toimiston istuntokauden päätyttyä, marraskuun 8 p:nä 1909 Brysselissä pidettiin parlamenttienvälisen sosialistisen komission, s.o. eri maiden sosialististen parlamenttiryhmien jäsenten, 4:s istunto. Ryhmät olivat yleensä heikosti edustettuina (Venäjän sosialidemokraattinen duumaryhmä ei ollut edustettuna lainkaan). Edustajat tiedottivat työläisten vanhuusvakuutusta koskevasta kysymyksestä, lainsäädännön tilasta eri maissa, työväenedustajien lakiehdotuksista. Parhaan tiedotuksen esitti Molkenbuhr „Neue Zeitissä” * julkaisemansa kirjoituksen pohjalla.

„Sotsial-Demokrat” № 10,
joulukuun 24 p:nä 1909
(lammikuun 6 p:nä 1910)

Julkaistaan „Sotsial-Demokrat” lehden
tekstin mukaan

* — „Uusi Aika”. Toim.

„VPERJOD“ RYHMÄSTÄ⁵²

KONSEPTI

Sen jälkeen, kun „Vperjod“ ryhmän tovereille on pidetty useita esitelmiä ja kun heidän kanssaan on pidetty yhteen-
vetokeskustelu puolueen tehtävistä ja „Vperjod“ ryhmän
asemasta puolueessa, katson tarpeelliseksi esittää suhteeni
kiistakysymyksiin — väärinkäsitysten ja vääristelyjen ehkäi-
semiseksi — kirjallisessa muodossa.

Minun mielestäni „Vperjod“ ryhmän ohjelma on läpeensä
täynnä sellaisia katsomuksia, jotka eivät sovi yhteen puo-
lueen päätösten kanssa (vuoden 1908 joulukuun konferens-
sin päätöslauselmat) ja ovat ristiriidassa näiden päätösten
kanssa.

„Vperjodin“ ryhmäohjelman katsantokanta nykyisen
ajankohdan suhteen on väärä, sillä tuo katsantokanta ei
huomioi Venäjällä tapahtuneita taloudellisia ja poliittisia
muutoksia, jotka ilmenevät itsevaltiuden uutena askeleena
porvarilliseksi monarkiaksi muuttumisen suuntaan. Sen
vuoksi „Vperjodin“ ryhmäohjelman katsantokannasta juon-
tuu *todellisuudessa* otzovistisia taktillisia johtopäätöksiä.

Sen vuoksi „Vperjodin“ ryhmäohjelma on läpeensä
täynnä katsomuksia, jotka kieltävät sen, että sosialidemo-
kraattisen puolueen on ehdottomasti osallistuttava III Duu-
maan ja ehdottomasti rakennettava uudentyyppinen ille-
gaalinen puoluejärjestö, joka on legaalisten järjestöjen
verkoston ympäröimä ja käyttää välttämättömästi hyväksi
jokaista legaalista mahdollisuutta.

Asettaessaan ohjelmassaan tehtäväksi kehitellä niin
sanottu „proletaarinen filosofia“, „proletaarinen kulttuuri“
j.n.e. „Vperjod“ ryhmä *todellisuudessa* asettuu puolusta-
maan niiden kirjailijain ryhmää, jotka kyseisellä alalla
noudattavat marxilaisvastaisia katsomuksia.

Julistaessaan, että otzovismi on „laillinen suunta-vivahde”, „Vperjod” ryhmän ohjelma siten verhoaa ja varjelee otzovismia, joka aiheuttaa suurta vahinkoa puolueelle.

Kaikesta tästä ilmenee, että „Vperjod” ryhmään kuuluvien toverien enemmistön henkilökohtaiset lausunnot, että he tulevat kirjoittamaan vilpittömiä kirjoituksia Pää-äänenkannattajaan, tulevat aatteellisesti ja toverillisesti taistelemaan otzovisteja vastaan, tulevat vilpittömästi myötävai-kuttamaan legaalisten mahdollisuuksien käyttämiseen, tulevat taistelemaan kaikkia legaalisten työväenjärjestöjen ja -laitosten räjähdyttämisyriksiä vastaan,— nämä lausunnot eivät ansaitse luottamusta ja panevat epäilemään, että „Vperjod” ryhmä ryhtyy paikallisessa toiminnassa ja konferenssin valmistelussa taistelemaan puoluelinjaa vastaan.

Minun suhtautumiseni „Vperjod” ryhmän paikallisiin työntekijöihin määräytyy sen mukaan, minkälaista on oleva näiden työntekijäin toiminta Venäjällä ja miten he tulevat noudattamaan lausuntojaan.

Lenin

*Kirjoitettu joulukuun lopulla 1909
(tammikuun alkupuoliskolla 1910)*

*Julkaistu ensi kerran v. 1933
XXV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

YHTENÄISYYTTÄ KOHTI

Tasan vuosi sitten, helmikuussa 1909, me luonnehdimme „Sotsial-Demokratian” 2. numerossa VSDTP:n puoluekonferenssin työn sellaiseksi, että se johdattaa puoluetta „tielle”, kun oli kulunut „hajaannuksen vuosi, aatteellisen ja poliittisen horjunnan vuosi, jona puolue kulki tietöntä tavalta” (kirjoitus: „Tielle”)*. Sanoimme silloin, että puolueemme kärsimä vaikea kriisi on epäilemättä sekä järjestöllinen että myös aatteellis-poliittinen. Menestyksen takeena siinä taistelussa, jota puolue-elimistö kävi vastavallankumouksellisen kauden rappeuttavia vaikutuksia vastaan, me pidimme ennen kaikkea sitä, että konferenssin taktilliset päätökset ovat ratkaisseet oikein perustehtävän, joka edellyttää, että työväenpuolueen on varmistettava täydellisesti vallankumoukselliset tarkoituksensa, jotka se on tuonut äskeiseltä myrskyn ja rynnistyksen ajalta, varmistettava vallankumouksellis-sosialidemokraattinen taktiikkansa, jonka joukkojen välittömän taistelun kokemus on vahvistanut, ja samalla otettava huomioon aivan silmiemme nähten tapahtuvat äärettömät taloudelliset ja poliittiset muutokset, itsevaltiuden yritykset mukautua aikakauden porvarillisiin olosuhteisiin, järjestäytyä porvarilliseksi monarkiaksi, turvata tsarismin ja mustasotnialaisten tilanherrojen edut käyttäen keinona avointa, laajaa ja järjestelmällisesti toteutettavaa liittoa maaseudun porvarillisten yläkerrosten sekä kauppa- ja teollisuuskapitalismin mahtimiesten kanssa. Me totesimme puolueen organisaatiotehtävän, joka johtuu uudesta historiallisesta ajankohdasta,— sen tehtävän, että illegaalisen puolueen on käytettävä

* Ks. Teokset, 15. osa, ss. 339—350. *Toim.*

kaikenlaisia legaalisia laitoksia, muun muassa sosialidemokraattista duumaryhmääkin, joukoissa suoritettavan vallankumouksellisen sosialidemokraattisen työn tukikohtien perustamista varten. Viitatessamme siihen, että tämä organisaatiotehtävä on samankaltainen kuin se, jonka saksalaiset toverimme ratkaisivat poikkeuslain aikana, me puhuimme „harmillisesta poikkeamisesta johdonmukaisesta proletaarisesta työstä”, mikä ilmenee siinä, että kielletään sosialidemokratian duumatoiminnan merkitys tai kielletään sitä arvostelemasta suoraan ja avoimesti duumaryhmämme *linjaa*, kielletään illegaalisen sosialidemokraattisen puolueen merkitys tai väheksytään sitä, yritetään vaihtaa puolue muodottomaan illegaaliseen järjestöön, yritetään tyypistää vallankumouksellisia tunnuksiamme j.n.e.

Luotuamme tämän silmäyksen taaksepäin me voimme paremmin arvostaa puolueemme Keskuskomitean äskettäin pitämän täysistunnon⁵³ merkityksen. Tämän lehden toisesta kohdasta lukijat löytävät täysistunnossa hyväksytyjen tärkeimpien päätösten tekstin. Näiden päätöslauselmien merkitys: suuri askel puolueen tosiasialliseen yhtenäisyyttä kohti, kaikkien puoluevoimien yhteenliittämistä kohti, niiden puolueen taktiikkaa ja järjestörakennetta koskevien perusväittämien *yksimielistä* tunnustamista kohti, jotka meidän vaikeana aikanamme määräävät sosialidemokratian *tien*. Tämä tie määriteltiin vuosi sitten *oikein*, ja sille lähtee nyt *koko* puolue, sen oikeellisuudesta ovat vakuuttuneet *kaikki* puolueeryhmät. Kulunut vuosi on ollut uusien ryhmäjakojen ja uuden ryhmätaistelun vuosi, puolueen *hajoamis*vaaran kärjistymisen vuosi. Mutta toimintaolot paikkakunnilla, sosialidemokraattisen järjestön vaikea asema, proletariaatin taloudellisen ja poliittisen taistelun lykkäystäsietämättömät tehtävät,— kaikki tämä on sysännyt kaikkia puolue-ryhmiä liittämään yhteen sosialidemokraattisia voimia. Mitä enemmän vastavallankumous on vankistunut, käynyt julkeammaksi ja raivonnut, mitä laajemmalti on levinnyt katala luopuruus ja vallankumouksesta irtisanoutuminen liberaalisten ja pikkuporvarillis-demokraattisten kerrosten keskuudessa, sitä väkevämmin on *puolueen* vetovoima vaikuttanut kaikkiin sosialidemokraatteihin. On erittäin kuvaavaa, että koko tämän olosuhteiden koostuman vaikutuksesta vuoden 1909 toisella puoliskolla esiintyivät puoluekantaisuuden puolesta niinkin kaukana toisistaan olevat

puolueemme jäsenet kuin menshevikki toveri Plehanov toisaalta ja „Vperjod” ryhmä (ortodoksisesta bolshevismista erkaantuneiden bolshevikkien ryhmä) toisaalta. Ensinmainittu esiintyi elokuussa 1909 päättäväisesti puolueen jakaantumista ja jakamislinjaa vastaan tunnuksin: „taistelu vaikutusvallan saamiseksi puolueessa”. Jälkimmäinen julkaisi ryhmäohjelman, jossa tosin aluksi puhutaan „taistelusta bolshevismien yhtenäisyyden palauttamisen puolesta”, mutta lopuksi päättäväisesti tuomitaan ryhmäkuntalaisuus, „puolueet puolueessa”, „ryhmien eristyneisyys ja itseensä sulkeutuneisuus”, vaaditaan päättäväisesti niiden „liuoittamista” puolueeseen, niiden „yhteenliittämistä”, ryhmäkeskusten muuttamista „todella vain aatteellisiksi ja kirjalliseksi” keskuksiksi (ss. 18 ja 19 kirjassessa „Nykytilanne ja puolueen tehtävät”).

Puolueen enemmistön selvästi viitoittaman tien ovat nyt kaikki puolueryhymät tunnustaneet yksimielisesti — eivät tietenkään yksityiskohdissaan, vaan *pääpiirtein*. Vuosi kärkevää ryhmätaistelua on johtanut ratkaisevaan askeleeseen *kaikkien* ryhmien ja *kaiken* ryhmäkuntalaisuuden lopettamiseksi, puolueen yhtenäisyyden hyväksi. On päätetty liittää yhteen kaikki voimat proletariaatin taloudellisen ja poliittisen taistelun lykkäystäsietämättömien tehtävien ympärille; on ilmoitettu bolshevikkien ryhmälehdessä lakkauttamisesta; on tehty yksimielinen päätös siitä, että pitää lakkauttaa „Golos Sotsial-Demokrata”, s.o. menshevikkien ryhmälehti. On hyväksytty yksimielisesti useita päätöslauselmia, joista meidän on tässä pantava erikoisesti merkille kaikkein tärkeimpinä päätöslauselma asiaintilasta puolueessa ja päätöslauselma lähimmän puoluekonferenssin koollekutsumisesta. Ensin mainittu näistä päätöslauselmista, joka on niin sanoaksemme puolueryhymien yhdistymisohjelma, ansaitsee erittäin seikkaperäisen erittelyn.

Se alkaa sanoilla: „vuoden 1908 puoluekonferenssin päätöslauselmien peruskohtien kehittämiseksi”... Olemme edellä maininneet nämä peruskohdat vuoden 1908 Joulukuun konferenssin kolmesta tärkeimmästä päätöslauselmasta: nykytilanteen arvioinnista ja proletariaatin poliittisista tehtävistä, puolueen organisaatiopolitiikasta ja puolueen suhtautumisesta sosialidemokraattiseen duumaryhmään. Ei voi olla pienintäkään epäilyä siitä, etteikö puolueessa olisi erimielisyyttä näiden päätöslauselmien

kunkin yksityiskohdan suhteen, kunkin pykälän suhteen, etteikö puoluelehdistön ovet pitäisi avata levälleen niiden arvostelulle, niiden uudestaanmuokkaamiselle mutkistuvan taloudellisen ja poliittisen taistelun antamaa kokemusta ja opetuksia vastaavasti, etteikö arvostelu-, soveltamis- ja parantamistyötä pitäisi tästä lähtien käsitellä *kaikissa* puolteryhmissä, oikeammin: puolueen *kaikissa* virtauksissa oman asemansa määrittelyä koskevana asiana, oman linjansa selvittämistä koskevana asiana. Mutta puoluelinjan arvostelu- ja korjaustyön ei pidä häiritä *puoluetoimintojen* yhtenäisyyttä — ne eivät saa pysähtyä hetkeksikään, ne eivät saa olla horjuvia, niitä pitää *kaikessa* suunnata mainittujen päätöslauselmien perusajatusten mukaisesti.

Keskuskomitean päätöksen ensimmäinen pykälä, jossa näitä perusajatuksia kehitellään, muistuttaa mieleen sosialidemokraattisen taktiikan „periaatteelliset perusteet”, taktiikan, jota koko kansainvälisen sosialidemokratian menetelmän mukaan ei voida suunnitella — varsinkaan sellaisella kaudella kuin on nykykausi — „yksinomaan kyseistä, lähimmän hetken konkreettista tilannetta varten”, vaan sen pitää olla suunniteltu erilaisia teitä, kaikkia mahdollisia tilanteita varten: sekä „nopeasti tapahtuvan murtamisen” että „tilanteen suhteellisen jähmettyneisyyden” varalle. Proletariaatille tarjoutuu ensi kerran mahdollisuus käyttää tätä taktillista menetelmää suunnitelmallisesti ja johdonmukaisesti. Puolueemme taktiikan pitää samaan aikaan, proletariaatin samassa toiminnossa, samassa järjestösolujen verkossa „valmentaa proletariaatti uuteen avoimeen vallankumoukselliseen taisteluun” (ilman sitä me menettäisimme oikeuden katsoa kuuluvamme vallankumoukselliseen sosialidemokratiaan, me emme täyttäisi perustehtäväämme, jonka vuoden 1905 kausi on meille testamentoinut ja jota nykyisen taloudellisen ja poliittisen tilanteen jokainen pienikin piirre vaatii), — ja „antaa proletariaatille mahdollisuus käyttää *omaksi hyväkseen* vastavallankumouksen epävakaa valtakomennon kaikkia ristiriitoja” (ilman sitä meidän vallankumouksellisuutemme muuttuisi fraasiksi, vallankumouksellisten sanojen *toistamiseksi* sen sijaan, että *sovellettaisiin* kansainvälisen sosialidemokratian vallankumouksellisen kokemuksen, tietojen ja opetusten koko

summaa *jokaiseen* käytännölliseen toimintoon, tsarismiin, sen liittolaisten ja kaikkien porvarillisten puolueiden *jokaisen* ristiriidan ja horjahduksen hyväksikäyttämiseen).

Päätöslauseلمان toisessa pykälässä luonnehditaan sitä murrosta, jota Venäjän työväenliike kokee. Liittykäämme yhteen ja menkäämme sosialidemokraattisen työväen uuden sukupolven avuksi, jotta se voisi täyttää historiallisen tehtävänsä, uudistaa puoluejärjestön, kehittää uusia taistelumuotoja, luopumatta hitustakaan „vallankumouksen tehtävistä ja sen metodeista”, vaan päinvastoin puolustaen niitä, valmistellen tähänastista laajempaa ja lujempaa perustaa näiden metodien voittoisammalle soveltamiselle tulevassa uudessa vallankumouksessa.

Päätöslauseلمان kolmannessa pykälässä kuvataan niitä ehtoja, jotka ovat kaikkialla aiheuttaneet valveutuneiden työläisten „pyrkimystä sosialidemokraattisten puoluevoimien keskittämiseen, puolueen yhtenäisyyden lujittamiseen”. Etutilalla näistä ehdoista on laaja vastavallankumouksellinen virtaus. Vihollinen tiivistää rivejään ja hyökkää. Vanhoihin vihollisiin — tsarismiin, virkamiesten mielivaltaan ja väkivaltaan, maaorjuuttajatilanherröjen harjoittamaan sortoon ja julkeaan häväistykseen — yhtyy uusi vihollinen: porvaristo, joka proletariaattiin kohdistuvan tietoisien, oman kokemuksensa varmistaman vihan pohjalla liittyy yhä enemmän yhteen. Vallankumousmiehiä tuhotaan, kidutetaan ja piinataan enemmän kuin koskaan ennen. Vallankumousta koetetaan parjata, häväistä, kitkeä pois kansan muistista. Mutta yhdessäkään maassa työväenluokka ei ole vielä milloinkaan sallinut vihollisten riistää minkään vallankumouksen, vähänkin tuon nimen arvoisen kumouksen tärkeintä saavutusta, nimittäin: joukkotaistelun kokemusta, miljoonien työtätekevien ja riistettyjen sitä vakaumusta, että heidän asemansa kaikkinaista tuntuva parantamista varten vallankumous on välttämätön. Ja Venäjän työväenluokka vie kaikkien koettelemusten läpi sen valmiuden vallankumoukselliseen taisteluun, sen joukkojen sankaruisuuden, jonka avulla se saavutti voittoja vuonna 1905 ja kykenee voittamaan vielä monta kertaa.

Meitä ei liitä yhteen ainoastaan vastavallankumouksen harjoittama sorto ja vastavallankumouksellisten mielialojen riehunta. Meitä yhdistää myös vaatimattoman, jokapäiväi-

sen käytännöllisen työn jokainen askel. Sosialidemokratian duumatoiminta edistyy yhtä mittaa vapautuen virheistä, joita alussa ei voida välttää, voittaen skeptillisyyden ja välinpitämättömyyden, takoen kaikkien sosialidemokraattien arvossapitämää vallankumouksellisen propagandan, agitaktion ja järjestyneen luokkataistelun asetta. Ja jokainen legaalinen edustajakokous, johon osallistuu työläisiä, jokainen legaalinen laitos, johon proletariaatti pääsee soluttautumaan ja tuomaan mukanaan luokkatietoisuutensa, työn etujen ja demokratian vaatimusten avoimen puolustamisen,— liittää yhteen voimia ja kehittää koko liikettä. Mitkään hallituksen toimeenpanemat vainot, mitkään sen mustasotnialaisten ja porvarillisten liittolaisten juonet eivät pysty hävittämään proletaarisen taistelun ilmentymiä mitä erilaisimmissa ja toisinaan jopa odottamattomissakin muodoissa, sillä itse kapitalismi kehityksensä jokaisella askeleella opettaa ja liittää yhteen haudankaivajiaan, lisää näiden rivejä ja voimistaa niiden kiihtymystä.

Samaan suuntaan (pyrkimys puoluekantasuuteen) vaikuttaa sosialidemokraattisten ryhmien hajanaisuus ja „näpertely” työssä, joista liikkeemme on niin paljon kärsinyt viimeisten puolentoista tai kahden vuoden aikana. Ilman voimien keskittämistä, ilman johtavan keskuksen luomista on käytännöllisen työn parantaminen käynyt mahdottomaksi. Keskuskomitea on tehnyt useita päätöksiä tämän keskuksen järjestämisestä ja toiminnasta, sen kokoonpanon laajentamisesta käytännön työntekijöillä, sen toiminnan yhdistämisestä kiinteämmin paikkakunnilla suoritettavaan työhön j.n.e. Teoreettiset intressit, jotka lama-kauden aikana nousevat välttämättä etutilalle, yhtäläillä vaativat liittymään yhteen yleensä sosialismin ja erikoisesti marxilaisuuden, tämän ainoan tieteellisen sosialismin, puolustamiseksi porvarilliselta vastavallankumoukselta sen mobilisoidessa kaikki voimat taisteluun vallankumouksellisen sosialidemokratian aatteita vastaan.

Ja vihdoin päätöslauselman viimeisessä pykälässä puhutaan sosialidemokraattisen liikkeen aatteellis-poliittisista tehtävistä. Kärkevä prosessi sosialidemokraattisen liikkeen sisällä vuosina 1908—1909 johti siihen, että nämäkin tehtävät on tähän saakka asetettu tavattoman terävästi ja niitä on ratkaistu mitä tuimimman ryhmätaistelun tietä. Se ei ole

ollut sattuma, vaan välttämätön ilmiö näissä oloissa, kun puoluejärjestöissä on ollut kriisi ja hajaannus. Mutta se on ollut nimenomaan välttämättömyys, ja puheena olevan päätöslauselman yksimielinen hyväksyminen osoitti havainnollisesti yleisen pyrkimyksen mennä eteenpäin, siirtyä taistelusta, jota oli käyty kiistanalaisten perusväittämien puolesta, niiden kiistattomiksi tunnustamiseen ja yksimieliseen voimaperäiseen työhön tämän tunnustamisen pohjalla.

Päätöslauselmassa todetaan, että nykyinen historiallinen tilanne ja porvarillinen vaikutus proletariaattiin aiheuttaa välttämättä kahdenlaista poikkeamista syrjään oikealta tieltä. Toista näistä poikkeamista luonnehtivat itse asiassa seuraavat piirteet: „illegaalisen sosialidemokraattisen puolueen kieltäminen, sen osuuden ja merkityksen madaltaminen, vallankumouksellisen sosialidemokratian ohjelma- ja taktiikkatehtävien ja tunnusten tyypistämisyrietykset j.n.e.”. Näiden sosialidemokratian sisällä olevien virheiden yhteys sen ulkopuolella olevaan vastavallankumoukselliseen porvarilliseen virtaukseen on ymmärrettävä. Porvaristo ja tsarismi eivät vihaa mitään niin kovin kuin illegaalista sosialidemokraattista puoluetta, joka työllään todistaa uskollisuutensa vallankumouksen opetuksille, ehdottoman valmiutensa käydä armotonta taistelua stolypinilaisen „legaalisuuden” perustoja vastaan. Porvaristo ja tsarismien palvelijat eivät vihaa mitään niin kovin kuin sosialidemokratian vallankumouksellisia tehtäviä ja tunnuksia. Molempien puolustaminen on meidän ehdoton tehtävämme, ja nimenomaan illegaalisen ja legaalisen toiminnan yhteensovittaminen vaatii meitä erikoisesti käymään taistelua kaikkinaista illegaalisen puolueen „osuuden ja merkityksen madaltamista” vastaan. Nimenomaan se, että on välttämätöntä puolustaa puolueen asennetta pienemmissäkin kysymyksissä, vaatimattomammassa mittasuhteissa, erillisten syiden johdosta, legaalisisissa puitteissa, vaatii erikoisesti valvomaan sitä, ettei näitä tehtäviä ja tunnuksia *tyypistettäisi*, ettei taistelun muodon muuttuminen hävittäisi sen sisältöä, ei heikentäisi sen leppymättömyyttä, ei runtelisi proletariaatin historiallista perspektiiviä ja historiallista tarkoituserää: kaikkien työ-
tätekevien ja riistettyjen johtamista, kaikkien kansanjoukkojen johtamista useiden demokraattista tasavaltaa tavoit-

televien porvarillisten vallankumousten kautta proletariseen vallankumoukseen, joka kukistaa itse kapitalismin.

Toisaalta taas — ja tässä me siirrymme luonnehtimaan toista poikkeamaa — ei voida suorittaa käytännöllistä, joka-päiväistä vallankumouksellista sosialidemokraattista työtä, ellei opita muuttamaan sen muotoja sopeuttaen niitä kunkin uuden historiallisen ajankohdan omalaatuisuuteen. „Se, että kielletään sosialidemokraattisen duumatoiminnan ja legaalisten mahdollisuuksien käyttämisen merkitys, ettei ymmärretä kummankaan tärkeyttä”, on juuri tuollainen poikkeama, jonka vallitessa sosialidemokraattisen luokkapolitiikan harjoittaminen käy todellisuudessa mahdottomaksi. Venäjän historiallisen kehityksen uusi vaihe asettaa meille uusia tehtäviä: se ei merkitse sitä, että vanhat tehtävät on jo täytetty, että niistä voidaan jo luopua, — ei; mutta se merkitsee, että on otettava huomioon nämä uudet tehtävät, löydettävä uusia taistelumuotoja, kehitettävä niitä vastaava taktiikka ja vastaavat järjestömuodot.

Kun kerran puolueessa on alkanut syntyä yksimielisyyttä näiden peruskysymysten suhteen, yksimielisyyttä sen suhteen, että on välttämätöntä „voittaa” — pääasiassa laajentamalla ja syventämällä sosialidemokraattista toimintaa — molemmat mainitut poikkeamat, niin tärkein („socialidemokraattisen liikkeen aatteellis-poliittisten tehtävien” oikeaa määrittelyä varten) on saavutettu. Tätä saavutettua on nyt järjestelmällisesti juurrutettava elämään, on saatava kaikki puoluepiirit, kaikki paikalliset työntekijät ymmärtämään täysin selvästi nämä tehtävät, on selitettävä loppuun saakka kummankin poikkeaman vaarallisuus *kaikilla* työaloilla, järjestettävä toiminta siten, että horjunnat puoleen tai toiseen *tulisivat mahdottomiksi*. Tehtyjen päätösten toteuttamiseen tähdätyt käytännölliset askeleet, itse taloudellisen ja poliittisen taistelun vaatimukset osoittavat sitten ilman muuta, mitä ja miten tässä on vielä viimeisteltävä.

Näiden vaatimusten joukossa on yksi sellainen, joka kuuluu puolue-elämän tavanomaiseen kulkuun (silloin kun on olemassa tämä „tavanomainen kulku”). Tarkoitamme puoluekonferenssia, joka kokoaisi yhteen *paikkakunnilla todella toimivat* sosialidemokraattisten puoluejärjestöjen ja -ryhmien edustajat Venäjän kaikilta kolkilta. Niin pieni

kuin tämä tehtävä onkin, on nykyään vallitseva rappiotila sitä hirveästi vaikeuttanut. Keskuskomitean päätöslauselmassa on otettu huomioon uudet vaikeudet (alueiden edustajain valitseminen erillisissä paikallisissa puoluesoluissa eikä aluekonferensseissa, koska niiden koollekutsuminen on mahdotonta) ja uudet tehtävät (neuvottelevan äänioikeuden saavien puolueytyöntekijäin kutsuminen legaalisesta liikkeestä).

Objektiiviset olosuhteet vaativat, että puolueen järjestöperustana pitää olla mittasuhteiltaan pienet ja nykyisiltä toimintamuodoiltaan illegaaliset työläissolut. Mutta jotta ne oppisivat nykyisessä vaikeassa tilanteessa suorittamaan vallankumouksellista sosialidemokraattista työtä järjestelmällisesti, määrätietoisesti ja suunnitelmanmukaisesti, pitää niillä olla aloitteellisuutta ja omatoimisuutta paljon enemmän kuin ennen, semminkin kun hyvin useissa tapauksissa ne eivät saa apua kokeneilta, vanhoilta tovereilta. Eivätkä nämä solut pysty täyttämään tehtäväänsä, ne eivät pysty vaikuttamaan jatkuvasti joukkoihin ja olemaan yhteistoinnassa joukkojen kanssa, ellei saada aikaan ensinnäkin lujaa keskinäistä yhteyttä ja toiseksi — ellei perusteta tukikohtia kaikenlaisten legaalisten laitosten muodossa. Sen vuoksi on välttämätön näiden illegaalisten solujen edustajain konferenssi — ensi vuorossa, ennen kaikkea, viipymättä ja hinnalla millä hyvänsä. Sen vuoksi on välttämätöntä saada mukaan *puoluekantaisia* sosialidemokraatteja legaalisesta liikkeestä, saada mukaan edustajia „legaalisen liikkeen sosialidemokraattisista ryhmistä, jotka ovat valmiit ottamaan *kiinteän järjestöllisen* yhteyden paikallisiin puoluekeskuksiin”. Kuka legaalista sosialidemokraateistamme on todella, teoissa eikä vain sanoissa, puoluekantainen, kuka heistä on todella ymmärtänyt edellä mainitut toiminnan uudet olosuhteet ja vallankumouksellisen sosialidemokratian vanhojen tehtävien sovittamisen niihin, kuka on vilpittömästi valmis työskentelemään näiden tehtävien täyttämiseksi ja mitkä ryhmät ovat todella valmiit ottamaan kiinteän järjestöllisen yhteyden puolueeseen, — se voidaan määritellä vain itse paikalla, alinomaisen illegaalisen toiminnan kulussa.

Toivokaamme, että tässä toiminnassa nyt liittyvät yhteen kaikki sosialidemokraattiset voimat, että konferenssin val-

misteluun ryhtyvät koko tarmollaan puolueyöntekijät keskuksessa sekä paikkakunnilla, että tämä konferenssi auttaa varmistamaan lopullisesti puolueyhtenäisyytemme ja viemään yksimielisesti eteenpäin tähänastista laajemman, vankemman ja joustavamman proletaarisen perustan luomista tulevia vallankumoustaisteluja varten.

„Sotsial-Demokrat“ № 11,
helmikuun 13 (26) pnä 1910

Julkaistaan „Sotsial-Demokrat“ lehden
tekstin mukaan

LIKVIDAATTORIEN „GOLOS“ VASTUSTAA PUOLUETTA ⁵⁴

(VASTAUS „GOLOS SOTSIAL-DEMOKRATA“ LEHDELLE)

„Golos Sotsial-Demokrata” № 19—20 ja toverien Axelrodin, Danin, Martovin ja Martynovin manifesti, joka julkaistiin erikseen nimellä „Kirje tovereille”, ovat sellainen pommi puolueen räjähdyttämiseksi heti yhdistävän täysistunnon jälkeen, että meidän täytyy esittää viipymättä vaikkapa lyhyt, vaikkapa epätäydellinen varoitus, kääntyä varoituksella kaikkien sosialidemokraattien puoleen.

Aloitamme siitä, että „Golos Sotsial-Demokrata” tulittaa meitä, Pää-äänenkannattajan toimitusta. Se syyttää meitä — tov. Martovin avulla — siitä, että olemme lähettäneet viime mainitun kirjoittaman artikkelin „Diskussionnyi Listokiin” ⁵⁵. „Minun artikkelini ei lainkaan väittele täysistunnon päätösten johdosta”, kirjoittaa ja korostaa tov. Martov; sama on kirjaimellisesti toistettu „Kirjeessä tovereille”.

Jokainen, joka vaivautuu lukemaan tov. Martovin artikkelin „Oikealla tiellä”, huomaa, että siinä aivan *suoraan väitellään* täysistunnon päätöksistä, aivan suoraan esiinnyttään Pää-äänenkannattajan kokoonpanoa koskevaa päätöstä *vastaan*, perustellaan yksityiskohtaisesti virtausten tasa-vertaisuuden, virtausten „*neutralisoinnin*” teoriaa. Se huutava valhe, jota tov. Martov ja koko „Golosin” toimitus puhuu, että kiistanalainen artikkeli muka „ei väittele” täysistunnon päätöksistä, tuntuu suorastaan puoluepäätöksen pilkkaamiselta.

Ellei joku käsitä, mikä ero on täysistunnon päätöksistä väittelemisellä ja täysistunnon *linjan* tunnollisella noudattamisella itse Pää-äänenkannattajassa, niin kehotamme

sellaisia henkilöitä, *varsinkin menshevikkejä*, miettimään Pää-äänenkannattajan tässä numerossa julkaistua tov. Plehanovin opettavaista artikkelia ja saman kirjoittajan yhtä opettavaista „Dnevnik Sotsial-Demokratian” 11. numeroa. Yksikään menshevikki, ellei hän halua tehdä pilkkaa puolueen päätöksestä ja puolueen yhdistämisestä, ei voi kieltää sitä, että „Dnevnikissä” tov. Plehanov *väittelee* täysistunnon päätöksistä, mutta artikkelissa „Maanalaisuuden puolustukseksi” hän puoltaa *puolueen linjaa*. Voidaanko tätä eroa olla käsittämättä, ellei pyritä pahaan päämäärään — *tekemään tyhjäksi* täysistunnon päätöksiä?

Mutta ei siinä kyllin, että tov. Martov ja koko „Golosin” toimitus puhuvat huutavaa valhetta, että muka artikkelissa „Oikealla tiellä” ei väitellä täysistunnon päätöksistä. Artikkelissa on jotain paljon pahempaa. Artikkelisi on kokonaan rakennettu toisaalta illegaalisen puolueen, s.o. VSDTP:n, ja toisaalta puolueesta erkaantuneiden, sosialidemokraateiksi itseään nimittävien *legalistien tasavertaisuuden teorialle*. Artikkelisi on kokonaan rakennettu näiden työväen etujoukon „*kahden osan*”, „*sosialidemokratian kahden osan*” toisistaan erkanemisen teorialle, kahden osan, joiden kuuluisi yhdistyä samoilla „tasavertaisuuden ja neutralisoinnin” perusteilla kuin kaikenlaiset kokonaisuudesta lohjenneet osat aina yhdistyvät!

Tilan puutteen vuoksi ei voida ottaa lisää lainauksia Martovin katsomusten tällaisen luonnehtimisen vahvistukseksi. Se tullaan tekemään monissa muissa kirjoituksissa, jos sellainen tarve yleensä ilmaantuu, sillä tuskinpa kukaan tohtii kieltää sitä, että Martovilla on „tasavertaisuuden teoria”.

Tuo uusi teoria taas on suoranainen ryntäys täysistunnon päätöksiä vastaan, ja enemmänkin: se on niiden *suoranaista pilkkaamista*. Täysistunnon päätösten tarkoituksena, mikä on selvä kaikille niille, jotka täyttävät tunnollisesti näitä päätöksiä, on se, että täytyy poistaa puoluekantaisten menshevikkien ja puoluekantaisten bolshevikkien kahtiajako, näiden vanhojen *puolueeryhmien* kahtiajako, eikä suinkaan yleensä *kaikkien* legalistien ja meidän illegaalisen VSDTP:mme välistä „kahtiajakoa”. Puolueesta erkaantuneita legalisteja ei ollenkaan pidetä puolueen kaltaisena tai puolueen vertaisena „sosialidemokratian osana”. Päinvastoin, heitä kutsutaan *takaisin puolueeseen*; selvästi

ilmaistuna *ehtona* on eroaminen likvidaattoruudesta (s.o. legalismista hinnalla millä hyvänsä) ja siirtyminen puolueen näkökannalle, siirtyminen „puoluekantaiseen elämäntapaan”. Keskuskomitean kirje konferenssista, tuo *virallinen* ja puolueelle ehdottoman velvoittava kommentaari täysistunnon päätöslauselmiin sanoo aivan selvästi, että sen, ovatko legalistit *todellisuudessa puoluekantaisia*, saavat *päätellä illegaaliset järjestöt* *, t.s. se varta vasten hylkää „tasavertaisuusteorian”!

Tämän Keskuskomitean kirjeen on laatinut täysistunnon erikoisen päätöksen perusteella erikoinen valiokunta, johon kuuluvat toverit Grigori⁵⁶, Innokenti⁵⁷ ja Martov. *Koko* tämä valiokunta on *yksimielisesti* hyväksynyt kirjeen. Nyt tov. Martov — ikään kuin jonkin pahan hengen vaikutuksesta — vaihtaa rintamaa, kirjoittaa artikkelin, joka on läpeensä kyllästetty *aivan päinvastaisella* teorialla, ja sitten hän vielä valittelee, aivan kuin pilkaten puoluetta, kun tuo artikkeli katsotaan väittelyartikkeliksi!

On itsestään selvää, että tuo tasavertaisuusteoria, joka „Golosin” *kaikissa* muissa artikkeleissa on tuotu esiin vielä paljon räikeämmin ja karkeammin kuin Martovilla, vie *todellisuudessa puolueen alistamiseen likvidaattoreille*, sillä sellainen legalisti, joka asettaa itsensä vastakkain illegaalisen puolueen kanssa pitäen itseään tasavertaisena sen kanssa, onkin juuri likvidaattori. Poliisin vainoaman illegaalisen sosialidemokraatin „tasavertaisuus” legalistin kanssa, joka on legaalisuudellaan ja puolueesta irtautumisellaan turvattu, on todellisuudessa työläisen ja kapitalistin „tasavertaisuutta”.

Kaikki tämä on niin silmännähtävää, „Golosin” pilkan- teko täysistunnon päätöksestä ja Keskuskomitean kirjeessä annetuista päätöksen selityksestä on niin ilmeistä, ettei Martovin artikkelia voida nimittää muuksi kuin sellaiseksi, jossa on osoitettu „oikea tie”... likvidaattorien voittoon puolueesta.

* Ks. Pää-äänenkannattajan 11. numeroa, ss. 11—12: „Vain paikalliset järjestöt voivat turvata sen, että tämä lisäksi tuleva edustus koskisi ainoastaan *todellisia*” (kursivointi „Kirjeessä”) „puoluemiehiä; paikalliset työntekijämme eivät tule arvostelemaan näitä legaalisen liikkeen työntekijöitä ainoastaan sanojen nojalla, vaan myöskin *heidän tekojensa* nojalla ja tulevat tekemään kaikkensa sen hyväksi, että otettaisiin mukaan vain ne, jotka itse asiassa nytkin muodostavat osan puolueestamme ja jotka haluavat tulla puoluejärjestöömme työskennelläkseen tosi- teolla sen hyväksi, lujittaakseen sitä, alistuakseen sen tahtoon ja päivelläkseen sitä” j.n.e.

Puoluekantaiset menshevikit ovat jo huomanneet tuon vaaran. Todistuskappale — „Dnevnik Sotsial-Demokratian” 11. numero, jossa menshevikki Plehanov, luettuaan vasta täysistunnon päätöslauselman ja näkemättä vielä Keskuskomitean „Kirjettä”, huomauttaa *varta vasten* siitä, että „ellei suhtauduta tarkkaavaisesti” päätöslauselman sanoihin legalisteista, jotka „ovat valmiit ottamaan pysyvän järjestöllisen yhteyden paikallisiin puoluekeskuksiin”, niin „„likvidaattorit” saattavat tehdä siihen itselleen sopivan takaportin” (s. 20).

Eikö olekin selvää, että Plehanov on tutkinut erinomaisesti omat golosilaisensa? Hän on osoittanut juuri sen *likvidaattorien takaportin*, jota „Golos Sotsial-Demokrata” № 19—20 kaikin voimin, miltei kaikissa kirjoituksissa ensimmäisestä viimeiseen riviin saakka „kehittelee”. Eikö meillä ole oikeus nimittää sitä *likvidaattorien* „Golosiksi” *?

Miten pitkälle golosilaiset ovat menneet likvidaattoruuden puolustamisessa, sen osoittaa seuraava kohta „Kirjeessä tovereille”:

„...Pää-äänenkannattajan... pitää hankkia itselleen luottamus sekä vanhojen maanalaisten järjestöjen elinkykyisten ainesten keskuudessa...” (maanalaiset puoluejärjestöt osoittavat täydellistä luottamusta niin Keskuskomitealle kuin Pää-äänenkannattajallekin; on naurettavaa puhua tässä „hankkimisesta”)... „että myös uusien julkisten järjestöjen keskuudessa, jotka ovat nyt sosialidemokraattisen toiminnan pääpesäkkeitä” (vai niin!). Siis puolueesta erkaantuneet legalistit ovat *pääpesäke*. Ei heidän pidä hankkia puolueen luottamusta, tulla todellisuudessa puoluemiehiksi, tulla puolueeseen, palata puoluekannalle, vaan puolueen pitää Pää-äänenkannattajan kautta „hankkia heidän luottamuksensa” — nähtävästi sillä likvidaattoruuden verhotulla puolustella, sillä takaporttien valmistelulla likvidaattoreita varten, jota me näemme „Golosissa”!!

Tov. F. Danin koko kirjoitus „Taistelu legaalisuuden puolesta” on läpeensä kyllästetty suoranaiseen reformismiin saakka menevällä likvidaattorihengellä. Sanoessaan, että „taistelu legaalisuuden puolesta” on „eräs tärkeimmistä vallankumouksellisista tehtävistä”, on „lippu” j.n.e., tov. Dan ei puolusta sosialidemokraattista, vaan kadettilaista

* „Golos” — „Ääni”. Suom.

näkökantaa. „Illegaalinen yhteenliittyminen välttämättömänä aseena taistelussa legaalisuuden puolesta”, julistaa tov. Dan. Se on kadettien tapaista. Kadeteilla puolue on illegaalinen, mutta heidän illegaalisuutensa on nimenomaan vain „välttämätön ase taistelussa legaalisuuden puolesta”. Sosialidemokratialla *legaalinen* yhteenliittyminen on nykyään eräs *illegaalisen puolueen* välttämätön ase.

...,„Vain sen” (legaalisuuden puolesta käytävän taistelun) „valossa, sen nimessä onkin nykyään mahdollista sellainen proletariaatin taistelu, joka asettaa... päämääräkseen... itsevaltiuden kukistamisen”...

Tämä käsitys on taaskin käännettävä nurin, jotta siitä tulisi *sosialidemokraattinen* käsitys. Vain itsevaltiuden kukistamiseksi käytävän taistelun valossa, vain sen nimessä on mahdollista todella sosialidemokraattinen toiminta legaalissa järjestöissä. Vain proletariaatin tyypistämättömien vallankumouksellisten vaatimusten puolesta käytävän taistelun nimessä, vain vallankumouksellisen marxilaisuuden ohjelman ja taktiikan valossa on sosialidemokratialle mahdollista käyttää todella menestyksellisesti kaikkia ja kaikenlaisia legaalisia mahdollisuuksia, on mahdollista ja välttämätöntä puolustaa niitä mitä sitkeimmin ja muuttaa ne puolueityömme tukikohdiksi.

Mutta ei siinäkään ole vielä kaikki. Golosilaiset iskevät täysistunnon päätöksiä suoraan vasten naamaa agitoidessaan sekä kirjeessään että sanomalehdessään „*Golosin*” *julkaisemisen jatkamisen* puolesta vastoin Keskuskomitean päätöksiä. Emme rupea tässä selvittelemään sitä naurettavaa ja surkeaa sofistikkia, jolla puolueen päätöksen täyttämättä jättämistä halutaan puolustella. On parempi, kun rajoitumme — ainakin tässä lyhyessä kirjoituksessa — viittaamaan *puoluekantaisen menshevismien ääneen*, „Dnevnikin” 11. numeroon. Toveri Plehanov on aavistanut tämänkin likvidaattorien takaportin sanoen suoraan, yksinkertaisesti ja selvästi sen, mistä yksikään lojaalinen sosialidemokraatti ei voi olla epäilevällä kannalla: „agitatio „*Golosin*” lakkauttamista *vastaan*”, kirjoittaa hän 18. sivulla, on „agitaatiota puolueeryhmän hävittämistä vastaan, s.o. agitaatiota Keskuskomitean täysistunnon mahdollisten tulosten tärkeimmän kohdan *tyhjäksi tekemisen* puolesta”. Mitä on „Golos Sotsial-Demokrata” tietyn

suunnan menshevikeille? Se on heidän todellinen ryhmäkuntalainen — ja sitä paitsi vastuuton — keskuksensa.

Juuri niin. Yhdistymisen *tyhjäksi tekeminen* — siinä „Golosin” 19.—20. numeron sekä „Golosin” neljän toimittajan kirjoittaman, täysistunnon päätöksiä vastaan tähdätyn julkilausuman tavoite. Yhdistävän täysistunnon jälkeen he ovat puolustaneet likvidaattoruutta paljon avomielisemmin, paljon häikäilemättömämmin kuin ennen täysistuntoa. Kun heidän julkilausumassaan ilmoitetaan menshevikeille, että Keskuskomitean Ulkomaisen byroon kirje ryhmistä⁵⁸, kirje, jossa kehoitetaan saamaan aikaan todellinen yhtenäisyys, *on hyväksytty Keskuskomitean Ulkomaisen byroon menshevististen ja bundilaisten jäsenten ääniä vastaan*, niin jokainen ymmärtää, että edessämme on huonosti verhottu *kehotus olla alistumatta tähän* kirjeeseen, kehotus yhdistymisen ehkäisemiseen ulkomailla. Siirtyköt golosilaisia paheksuvat puoluekantaiset menshevikit paheksumisesta *tekoihin*, jos he tahtovat hinnalla millä hyvänsä viedä läpi puolueen yhdistymisen. Tämä yhdistyminen riippuu nyt puoluekantaisista menshevikeistä, heidän *valmiudesta ja kyvystään käydä suoraa taistelua* sekä ulkomaista että venäläistä golosilaisten likvidaattorien „tosiasiallista keskusta” vastaan.

Tämä venäläinen keskus, venäläinen MK (menshevistinen keskus) esiintyy „Golosin” 19.—20. numerossa suoraan, julkaisee „avoimen kirjeen”, jossa Plehanov julistetaan „menshevismien aatteiden likvidaattoriksi”. Menshevikkien eroamisen puolueesta tämä venäläinen MK selittää — tai olisi oikeammin sanoa: puolustelee sitä — „yleisesti tunnetulla ilmiöllä, puoluesolujen puutuneisuudella”!! Eroavia — sanoo meille MK:n julkilausuma — „nimitetään parhaavasti likvidaattoreiksi” („Golosin” 24. sivu).

Me kysymme sosialidemokraateilta, jotka vähänkin pystyvät ajattelemaan objektiivisesti, kysymme varsinkin työläissosialidemokraateilta virtauksiin katsomatta, eikö MK:n tuollaisen julkilausuman ilmaantuminen seuraavana päivänä täysistunnon jälkeen merkitse yhdistymisasiän *tyhjäksi tekemistä*?

Katsomme velvollisuudeksemme ilmoittaa koko puolueelle tuon kuuluisan — olemme varmoja, että siitä tulee herostraattisen kuuluisa — asiakirjan allekirjoittajien nimet: 1) Avgustovski, 2) Anton, 3) Vadim, 4) V. Petrova,

5) Georgi, 6) Georg, 7) Jevg. Ga-az, 8) Kramolnikov, 9) D. Koltsov, 10) Nat. Mihailova, 11) *Roman*, 12) Romul, 13) Solomonov, 14) Tsherevanin (kuinkas muuten!), 15) *Juri*, 16) J. P—i⁵⁹.

„Nämä allekirjoitukset”, kirjoittaa „Golosin” toimitus, „kuuluvat vanhoille puolueytöntekijöille, jotka toimitus hyvin tuntee; muutamat heistä ovat olleet puolueen vastuunalaisissa toimissa”.

Nämä nimet, vastaamme me, naulataan häpeäpaaluun kaikkien valvutuneiden sosialidemokraattisten työläisten tahdosta, kun he ovat lukeneet „Golos Sotsial-Demokratian” 19.—20. numeron, kun he ovat tutustuneet täysistunnon päätöksiin, kun he ovat saaneet tietää seuraavan tosiasian:

Keskuskomitean UB (Keskuskomitean ulkomainen toimeenpaneva elin) sai muutama päivä sitten Keskuskomitean Venäjän byroolta virallisen kirjeen. Tässä kirjeessä sanotaan kirjaimellisesti seuraavaa:

...*„Käännymme toverien Mihailin⁶⁰, Romanin ja Jurin” (edellä olemme alleviivanneet nämä nimet) „puoleen kehottaen ryhtymään työhön, mutta saimme heiltä vastauksen, jossa sanotaan, että he pitävät täysistunnon päätöksiä vahingollisina ja vieläpä katsovat vahingolliseksi itse Keskuskomitean olemassaolonkin. Tällä perusteella he kieltäytyvät edes tulemasta yhteen istuntoon kooptoisista varten” *...*

(Selitämme puolestamme: menshevistisen keskuksen päämiehet eivät ainoastaan itse kieltäydy kannattamasta

* Julkaisemme lisäksi kaikki ne kohdat kirjeistä (Keskuskomitean Venäjän byroon ja erään Venäjällä toimivan Keskuskomitean jäsenen⁶¹ kirjeistä), jotka koskevat Keskuskomitean koollekutsumista Venäjällä:

...*„Pyydämme tovereita Martovia ja Keskuskomiteaan kuuluvia menshevikkejä viivyttämättä tiedottamaan meille niiden toverien nimet ja osoitteet, joita he ehdottavat kooptoitavaksi (pietarilaiset menshevikit ovat kieltäytyneet siitä)”... „Venäjän kollegiota ei voida vielä koota: ei juuri kukaan suostu tulemaan kooptoituksi, toistaiseksi on suostunut vain yksi bolshevikki ja hänkin mahdollisesti. Menshevikit (Mihail, Roman ja Juri) ovat kategorisesti kieltäytyneet pitäen Keskuskomitean toimintaa vahingollisena. Myöskin täysistunnon päätöslauselmat ovat Mihailin ja muiden mielestä vahingollisia. Keskuskomitean sekaantuminen legaalisisä järjestöissä nykyään tapahtuvaan sosialidemokraattisten voimien valtoimeen ryhtymisprosessiin on heidän sanontansa mukaan samaa kuin sikiön repäiseminen pois äidin kohdusta raskauden toisella kuukaudella. Pyydämme viivyttämättä osoittamaan meille toisia tovereita, joille voi tehdä ehdotuksen heidän kooptoisestaan. Ollisi myös toivottavaa saattaa julkisuuteen toverien suhtautuminen tuohon Mihailin y.m. menettelyyn”.*

Keskuskomiteaa, vaan myös kieltäytyvät tulemasta toisten menshevikkien kooptaatiota varten, menshevististen työläisten kooptaatiota varten, tietäen erinomaisesti, että kieltäytyminen saapumasta kooptaatiota varten *jarruttaa* Keskuskomitean toimintaa, *jarruttaa sen muodostamista*, pakottaa ehkäpä kuukausiksi *lykkäämään* Keskuskomitean ryhtymistä varsinaiseen työhön Keskuskomiteana.)

Siis ne samat henkilöt, jotka painetussa sanassa Axelrodin, Danin, Martovin ja Martynovin myötävaikutuksella ja hyväksymyksellä julistavat, että Plehanov on heitä „nimittänyt parhaavasti „likvidattoreiksi” ”,— suorastaan ehkäisevät Keskuskomitean varsinaista olemassaoloa, julistavat sen olemassaolon vahingolliseksi.

Ne samat henkilöt, jotka huutavat maanalaisessa lehdistössä („Golosin” kautta) ja legaalaisessa lehdistössä (liberaalien kautta) „yleisesti tunnetusta ilmiöstä, puolue-solujen puutuneisuudesta”, *itse ehkäisevät yrityksiä*, joita tehdään näiden solujen ja jopa sellaisen solun kuin Keskuskomitean kuntoonsaamiseksi, ennalleenpalauttamiseksi ja käyntiinpanemiseksi.

Tulkoon nyt kaikkien sosialidemokraattien tietoon, ketä tarkoitetaan toverien Axelrodin, Danin, Martovin ja Martynovin julkilausumassa, kun siinä puhutaan „julkisen liikkeen toimihenkilöistä, joiden hallussa nyt ovat taistelevan proletariaatin tärkeimmät etuasemat”. Tulkoon nyt kaikkien sosialidemokraattien tietoon, kenen puoleen „Golosin” toimitus kääntyy, kun se kirjoittaa: „tahtoisimme, että toverit” (Mihailit, Romanit ja Jurit) „arvostaisivat merkitykseltään sen halkeaman, mikä on nyt isketty viralliseen dogmiin, joka todellakin tuomitsi puoluejärjestön väistämättömään puutumistilaan, ja koettaisivat asettua niihin asemiin, jotka tämä halkeama heille” (Mihaileille, Romaneille ja Jureille) „tarjoaa”.

Me käännyimme puolueemme kaikkien järjestöjen, sen kaikkien ryhmien puoleen ja kysymme niiltä, aikovatko ne sietää tuota pilkantekoa sosialidemokratiasta? Saako nyt jäädä passiiviseksi tapahtumien katselijaksi vai onko välttämättä ryhdyttävä päättävään taisteluun sitä virtausta vastaan, joka järkyttää itse puolueen olemassaoloa?

Me kysymme kaikilta Venäjän sosialidemokraateilta, voiko heillä vielä nyt olla epäilyksiä sen suhteen, mikä on

virtausten „tasavertaisuuden teorian”, legalistien ja illegaalisen puolueen tasavertaisuuden teorian, „legaalisuuden puolesta käytävän taistelun” teorian y.m.s., y.m.s. käytännöllinen, reaalipoliittinen merkitys?

Nuo teoriat, nuo mielipiteet, nuo takaportit ovat *sanallinen suojus*, jonka taakse kätkeytyvät Mihailien, Romanien ja Jurien kaltaiset *sosialidemokratian viholliset*, sellaiset heidän poliittiset apurinsa kuin kuusitoista menshevikkiherostratosta, sellaiset heidän aatteelliset johtajansa kuin „*Likvidaattorien ääntä*” hoitavat kirjailijat.

Siis: „Golcs Sotsial-Demokrata” № 19—20 ja „Golosin” neljän toimittajan hajotushenkinen julkilausuma „Tovereille” on suoranaista agitaatiota:

ryhmälehdden puolesta yhtenäisyyttä vastaan,

ulkomailla yhdistymistä vastaan,

ilmeisen likvidaattoruuden puolustamiseksi,

Keskuskomitean varsinaisen olemassaolon suoranaisten vastustajien puolustamiseksi,

Puoluetta vastaan!

Puoluetta vastaan tähdätty salaliitto on paljastettu. Jokainen, jolle VSDTP:n olemassaolo on kallis, nousekoon puolustamaan puoluetta!

„Sotsial-Demokrat” № 12,
maaliskuun 23 (huhtikuun
5) pnä 1910

Julkaistaan „Sotsial-Demokrat” lehdessä
tekstistä, joka on tarkistettu Erillisen
vedoksen tekstin mukaan

MINKÄ PUOLESTA ON TAISTELTAVA?

Duumassa valta-asemassa olevan lokakuulaisten puolueen äskeisillä esiintymisillä — oikeistokadettien Duumassa ja Duuman ulkopuolella pitämien puheiden johdosta — on epäilemättä suuri enteellinen merkitys. „Me olemme eristettyjä maassa sekä Duumassa”, valitteli vastavallankumouksellisten kapitalistien puolueen päämies hra Gutshkov. Ja vehiläinen, hra Bulgakov, ikään kuin säästää hänen sanojaan „Moskovski Jezhenedelnikissä”: „...sekä taantumus että vallankumous kieltävät „henkilöllisyyden koskemattomuuden”; päinvastoin, hengellä ja ruumiilla ne siunaavat sen „koskettavuuden”,— aivan samoin Markov 2:nen muukalaisvainoineen ja pogromimoraaleineen sekä sosdem. Gegetshkori, joka henkilöllisyyden koskemattomuuden nimessä vetoaa „toiseen suureen Venäjän vallankumoukseen” ” (№ 8, helmikuun 20 pnä 1910, s. 25).

„Me odotamme”, kääntyi hra Gutshkov Duumassa tsaarihallituksen puoleen todeten siten, että porvaristo, joka on hengellään ja ruumiillaan antautunut vastavallankumoukselle, ei voi vielä nytkään katsoa etujaan turvatuiksi, ei näe mitään todella vankkaa ja vakiintunutta surullisenkuuluisan „uudistetun” järjestelmän luomisen mielessä.

Ja vehiläinen Bulgakov säästää: „...vaimenematon tuska sydämessä aivoittelen vanhaa, katkeraa ja tuskallista ajatusta: sehän on yhtä ja samaa (t.s. sekä taantumus että vallankumous on aina vain samaa, nimittäin —)... sitä samaa väkivaltaisesti toteutettavaa maksimalismia... Ovathan viime aikoina *jotkut taas alkaneet huokailta uudesta vallankumouksesta*, ikään kuin nyt, saadun kokemuksen

jälkeen, siltä voitaisiin odottaa jotain muuta kuin Venäjän lopullista rappiota” (s. 32).

Sekä suurimman porvarillisen puolueen duumajohtaja että liberaalisissa „yhteiskuntapiireissä” tunnettu oikeistokadettilainen publisti („Vehistä” otetaan viides painos)—kumpikin valittelee, kumpikin voihtii, kumpikin toteaa, että *he ovat eristettyjä*. Eristettyjä aatteellisesti taantumuksen maksimalistien keskuudessa ja vallankumouksen „maksimalistien” keskuudessa, mustan sotnian sankarien ja „uudesta vallankumouksesta huokailevien” (liberaalien?) keskuudessa,—„eristettyjä Duumassa sekä maassa”.

Tämä „keskustan” eristäminen, sellaisen porvariston eristäminen, joka haluaa vanhan järjestelmän muutosta, mutta ei halua taistelua sitä vastaan, haluaa tsarismin „uudistamista”, mutta pelkää tsarismin kukistamista,—ei ole mikään uusi ilmiö Venäjän vallankumouksen historiassa. Vuonna 1905, jolloin joukkojen vallankumouksellinen liike yhtä mittaa kasvoi antaen tsarismitte iskun toisensa jälkeen, kadetit ja lokakuulaiset tunsivat itsensä „eristetyiksi”. Kadetit (silloiset „osvobozhdenijelaiset”) alkoivat tenäillä vasta vuoden 1905 elokuun 6 päivän jälkeen esiintyen Bulyginin Duuman boikottia vastaan. Lokakuulaiset tekivät lopullisesti „tenän” lokakuun 17 päivän jälkeen. Vuosina 1906—1907 kadetit olivat „eristettyjä” kummassakin Duumassa, voimattomia käyttämään hyväkseen enemmistöään, avuttomia heittelehtimisessään tsarismin ja vallankumouksen välillä, mustasotnialaisten tilanherrojen ja proletaaris-talonpoikaisen rynnistyksen välillä. Vaikka kadeteilla oli enemmistö kummassakin Duumassa, he olivat koko ajan eristettyjä, he olivat puristettuina Trepovin ja todellisen vallankumouksellisen liikkeen väliin ja joutuivat maineettomasti pois näyttämöltä saamatta yhtään voittoa. Vuosina 1908—1909 lokakuulaiset olivat enemmistönä III Duumassa, kulkivat käsi kädessä hallituksen kanssa, kannattivat sitä halusta eikä pakosta,— ja heidän täytyy nyt tunnustaa, että todellisuudessa komentajina eivät olleet he, vaan mustasotnialaiset, että lokakuulaisporvaristo *oli eristetty*.

Sellaisia ovat yhteenvedot porvariston historiallisesta osuudesta Venäjän porvarillisessa vallankumouksessa. Tapahtumista rikkaimman ja joukkojen taistelua, luokkien taistelua Venäjällä avoimimmin kehittäneen viisivuotis-

kauden (1905—1909) kokemus on *tosiasiallisesti* todistanut, että porvaristomme kumpikin siipi, sekä kadetti- että lokakuulaissiipi, on tullut *todellisuudessa* neutralisoiduksi vallankumouksen ja vastavallankumouksen taistelun vuoksi, on tullut voimattomaksi, avuttomaksi, viheliäiseksi, vihollisleirien välillä heittelehtiväksi.

Alituisilla vallankumouksen kavaltamisillaan porvaristo on täysin ansainnut ne karkeat potkut, ne solvaukset ja sen pilkan, joita se on niin pitkän aikaa saanut kokea mustasotniaalaiselta tsarismilta, tsaristiselta, tilanherrojen mustalta sotniaalta. Näitä kavalluksia porvariston taholta ja tätä sen saamaa historiallista kosta eivät tietenkään ole aiheuttaneet mitkään erikoiset moraaliset ominaisuudet, vaan kapitalistisen luokan ristiriitainen taloudellinen asema vallankumouksessamme. Tämä luokka on pelännyt vallankumousta enemmän kuin taantumusta, kansan voittoa enemmän kuin tsarismien säilymistä, tilanherrojen maiden konfiskoimista enemmän kuin maaorjuuttajien vallan säilymistä. Porvaristo ei kuulunut niihin aineksiin, joilla ei ollut mitään menetettävää suuressa vallankumoustaistelussa. Sellaisena aineksena porvarillisessa vallankumouksessamme oli ainoastaan proletariaatti ja sen takana miljoonat taloudelliseen häviöön joutuneet talonpojat.

Venäjän vallankumous on vahvistanut sen johtopäätöksen, jonka Engels teki Lännessä suurten porvarillisten vallankumousten historiasta, nimittäin: saavuttaakseen edes sen, mikä on välittömästi välttämätöntä porvaristolle, vallankumouksen on pitänyt *mennä* porvariston vaatimuksia *pitemmälle* ⁶². Venäjänkin proletariaatti on vienyt, vie ja *tulee viemään* vallankumoustamme eteenpäin työntäen tapahtumia pitemmälle, kuin mihin kapitalistit ja liberaalit haluaisivat ne pysähdyttää.

Vuoden 1904 bankettikampanjassa liberaalit pidättelivät kaikin keinoin sosialidemokraatteja peläten näiden rajua sekaantumista asiaan. Työläiset eivät antaneet itseään säikäyttää säikähtäneen liberaalin aaveella, vaan veivät liikettä eteenpäin, tammikuun 9 päivää kohti, yleisvenäläistä yhtämittaisten lakkojen aaltoa kohti.

Liberaalinen porvaristo — aina siihen aikaan „illegaaliisiin” „osvobozhdenijelaisiin” saakka — kutsui proletariaattia osallistumaan Bulyginin Duumaan. Proletariaatti ei antanut itseään säikäyttää säikähtäneen liberaalin aaveella,

vaan vei liikettä eteenpäin, lokakuun suurlakkoon, kansan ensimmäistä voittoa kohti.

Porvaristo jakaantui kahtia lokakuun 17 päivän jälkeen. Lokakuulaiset asettuivat päättäväisesti vastavallankumouksen puolelle. Kadetit loittonivat kansasta ja syöksyivät Witten eteiseen. Proletariaatti lähti eteenpäin. Asettuen kansan johtoon se pani liikekannalle, itsenäiseen historialliseen toimintaan sellaiset miljoonajoukot, että muutaman viikon kestänyt todellinen vapaus veti ainiaaksi lähtemättömän juovan vanhan ja uuden Venäjän välille. Proletariaatti kohotti liikkeen korkeimpaan mahdolliseen taistelumuotoon — aseelliseen kapinaan joulukuussa 1905. Se kärsi tappion tässä taistelussa, mutta sitä ei voitu lyödä hajalle. Proletariaatin kapina tukahdutettiin, mutta taistelussa se sai liitetyksi yhteen kansan kaikki vallankumoukselliset voimat, se ei antanut perääntymisen demoralisoida itseään, se osoitti joukoille — ensi kerran Venäjän nykyajan historiassa osoitti joukoille — loppuun saakka käytävän taistelun mahdollisuuden ja välttämättömyyden. Proletariaatti heitettiin takaisin, mutta se ei hellittänyt käsistään vallankumouksen suurta lippua, ja samaan aikaan kun I ja II Duuman kadettienemmistö sanoutui irti vallankumouksesta, yritti sammuttaa sitä ja vakuutteli Trepoville ja Stolypineille olevansa valmis ja kykenevä sammuttamaan sen, — proletariaatti nosti julkisesti tuon lipun, edelleenkin kutsui taisteluun, kasvatti, liitti yhteen ja järjesti voimia taisteluun varten.

Työväen edustajain Neuvostot kaikissa suurissa teollisuuskeskuksissa, useat pääomalta väkisin temmatut taloudelliset parannukset, sotilaiden edustajain Neuvostot armeijassa, talonpoikaiskomiteat Guriassa ja muilla paikkakunnilla ja vihdoin lyhytaikaiset „tasavallat” Venäjän muutamissa kaupungeissa, — kaikki tämä oli *alkua* poliittisen vallan valloittamisessa proletariaatin käsiin, joka nojaa vallankumoukselliseen pikkuporvaristoon, varsinkin talonpoikaistoon.

Vuoden 1905 joulukuun liike on suurenmoinen siksi, että se ensi kerran teki „surkuteltavasta kansakunnasta, orjien kansakunnasta” (kuten N. G. Tshernyshevski sanoi 60-luvun alussa ⁶³) sellaisen kansakunnan, joka *kykenee* proletariaatin johdolla viemään loppuun taistelun itsevaltiuskonnan

vastaan ja saamaan *joukot* mukaan tähän taisteluun. Tämä liike on suurenmoinen siksi, että proletariaatti osoitti siinä kokemuksen pohjalla, että demokraattiset joukot *voivat* valloittaa vallan, että tasavalta on Venäjällä mahdollinen, näytti, „*miten se tehdään*”, näytti, kuinka joukot ryhtyivät käytännössä tämän tehtävän konkreettiseen suoritukseen. Joulukuun taistelulla proletariaatti jätti kansalle erään niistä perinnöistä, jotka aatteellis-poliittisesti voivat olla majakkana useiden sukupolvien työlle.

Ja mitä synkemmiksi nyt käyvät riehuvan taantumuksen pilvet, mitä enemmän on vastavallankumouksellisen tsaristisen mustan sotnian petomaisuuksia, mitä useammin saadaan nähdä, kuinka *jopa* lokakuulaisetkin pyörittävät päättään ja sanovat „odottavansa” kärsimättömästi reformeja, mitä useammin liberaalit ja demokraatit „huokailevat uutta vallankumousta odotellen”, mitä katalampia ovat vehiläisten puheet („pitää tietoisesti *olla haluamatta* vallankumousta”: Bulgakov, sama, s. 32),— sitä tarmokkaammin työväenpuolueen pitää muistuttaa kansalle, *minkä puolesta on taisteltava*.

Siitä, että vuoden 1905 asettamien tarkoituserien puolesta, niiden tehtävien puolesta, joiden täyttämiseen silloinen liike välittömästi pääsi, on taisteltava nyt toisenlaisia muotoja käyttäen, koska olosuhteet ovat muuttuneet, koska tilanne on nykyisellä historiallisella ajankohdalla toisenlainen,— siitä olemme puhuneet jo monta kertaa. Itsevaltiuden yritykset järjestäytyä uudella tavalla, porvarillisten monarkia-in mallin mukaan, sen pitkäaikaiset sopimukset tilanherrojen ja porvariston kanssa III Duumassa, uusi porvarillinen agraaripolitiikka j.n.e.— kaikki se on saattanut Venäjän omalaatuisen kehitysvaiheeseen, on asettanut työväenluokalle päiväjärjestykseen pitkäaikaisia tehtäviä uuden proletaarisen armeijan — ja uuden vallankumousarmeijan — valmentamiseksi, tehtäviä, jotka koskevat voimien kasvattamista ja järjestämistä, Duuman puhujakorokkeen ja kaikkien puolijulkisen legaalisen toiminnan mahdollisuuksien käyttämistä.

On osattava noudattaa *meidän* taktillista linjaamme, on osattava rakentaa järjestömme siten, että ottaen huomioon muuttunut tilanne *ei väheksyttäisi* taistelun asettamia tehtäviä, ei typistettäisi niitä, ei madallettaisi edes kaikkein vaatimattomimman, huomaamattomimman, ensi

silmäykseltä vähäpätöisen työn aatteellis-poliittista sisältöä. Jos asettaisimme sosialidemokraattisen puolueen tunnukseksi esim. taistelun julkisen työväenliikkeen puolesta, niin se olisi juuri tuollaista tehtävien madaltamista ja taistelun aatteellis-poliittisen sisällön tyhjäksi tekemistä.

Itsenäisenä tunnuksena se ei ole sosialidemokraattinen, vaan kadettilainen tunnus, sillä vain liberaalit haaveilevat julkisen työväenliikkeen mahdollisuudesta ilman uutta vallankumousta (ja haaveillessaan siitä he saarnaavat kansalle valheellisia oppeja). Vain liberaalit rajoittavat tehtävänsä sivutarkoituksen puitteisiin toivoen — kuten Länsi-Euroopan liberaalit — saavansa proletariaatin tyytymään „reformoituun”, puhdisteltuun, „paranneltuun” porvarilliseen yhteiskuntaan.

Socialidemokraattinen proletariaatti ei suinkaan pelkää sellaista lopputulosta, vaan päinvastoin se on varma siitä, että jokainen nimensä arvoinen reformi, jokainen socialidemokraattisen proletariaatin toiminnan, järjestäytymispohjan ja liikkeen vapauden puitteiden laajentaminen kymmenkertaistaa sen voimia ja lisää sen taistelun vallankumouksellista joukkoluontoisuutta. Mutta juuri siksi, että tämän liikkeen puitteet saataisiin todella laajemmiksi, että saataisiin aikaan osittainen parannus, juuri siksi proletariaarisille joukoille ei pidä antaa kynittyjä, tyypistettyjä taistelutunnuksia. Osittaiset parannukset voivat olla (ja ovat historiassa aina olleet) vain oheellisena tuloksena vallankumouksellisesta luokkataistelusta. Vain asettamalla työväenjoukoille kaikessa laajuudessaan, kaikessa suuruudessaan ne tehtävät, jotka vuosi 1905 on sukupolvellemme testamentoinut, me pystymme tositeolla laajentamaan liikkeen pohjaa, saamaan siihen mukaan suuria joukkoja, herättämään niissä sen uhrautuvan vallankumouksellisen taistelun mielialan, joka on aina johdattanut sorretut luokat voittoon vihollisistaan.

Ei pidä ylenkatsoa pienintäkään, ainoatakaan mahdollisuutta julkiseen tekoon, julkiseen esiintymiseen, liikkeen pohjan laajentamiseen, yhä uusien proletariaatin kerrosten vetämiseen mukaan liikkeeseen, kapitalistien asemien jokaisen heikon kohdan käyttämiseen sen kimppuun hyökkäämiseksi ja parempien elämänolojen aikaansaamiseen,— ja samanaikaisesti koko tuolle toiminnalle on annettava

vallankumouksellisen taistelun henki, ja liikkeen *joka* askeleella ja sen jokaisessa käänteessä on selitettävä *kaikessa täydellisyydessään* niitä tehtäviä, joihin saakka me vuonna 1905 pääsimme ja joita emme silloin ratkaisseet,— sellainen pitää Venäjän sosialidemokraattisen työväenpuolueen politiikan ja taktiikan olla.

„Sotsial-Demokrat” № 12,
maaliskuun 23 (huhtikuun
5) pnä 1910

Julkaistaan „Sotsial-Demokrat” lehdessä
tekstin mukaan

RYNNÄKKÖ SUOMEA VASTAAN

Maaliskuun 17 pnä 1910 Stolypin jätti Valtakunnan-duumalle ehdotelman „Suomea koskevien merkitykseltään yleisvaltakunnallisten lakien ja asetusten säätämisyjärjestyksestä”. Tuon virallisen byrokraattisen otsikon alle on kätetty mitä julkein itsevaltiuden rynnäkkö Suomen vapautta ja itsenäisyyttä vastaan.

Stolypinin lakiehdotuksessa puhutaan siitä, että kaikki ne Suomen asiat, jotka „eivät koske yksinomaan tämän alueen sisäisiä asioita”, on jätettävä Valtakunnanduuman, Valtakunnanneuvoston ja Nikolai II:n ratkaistavaksi. Suomen eduskunta voi ainoastaan laatia „mietintöjä” näistä asioista, eivätkä nämä mietinnöt ole velvoittavia kenellekään: suhteessaan valtakuntaan Suomen eduskunta pannaan Bulyginin Duuman asemaan.

Mitä tässä yhteydessä tarkoitetaan „laeilla ja asetuksilla, jotka eivät koske yksinomaan sisäisiä asioita” Suomessa? Esittämättä koko luetteloa, joka Stolypinin ehdotelmassa käsittää 17 pykälää, mainitsemme, että siihen kuuluvat Suomen ja valtakunnan muiden seutujen väliset tullisuhteet, poikkeukset Suomen rikoslakeihin, rautatietoimi, Suomen rahajärjestelmä, julkisten kokousten pitoa koskevat säännöt, Suomen painolait y.m.

Kaikki tämänluontoiset kysymykset annetaan mustasotnialais-lokakuulaisen Duuman ratkaistavaksi! *Suomen vapauden täydellinen hävittäminen* — siihen on itsevaltius ryhtynyt laskelmoiden voivansa nojautua kesäkuun kolmannen päivän perustuslain yhteenliittämiin tilanherrojen ja kauppiaskunnan yläkerroksen edustajiin.

Virheetön laskelma, tietenkin sikäli, mikäli kysymyksessä ovat vain ne, jotka tämä „perustuslaki” on päästänyt legaaliseen asemaan: viisikymmentä äärimmäistä oikeistolaista, sata natsionalistia ja „oikeistolokakuulaista”, satakaksikymmentäviisi lokakuulaista — siinä se musta armeija, joka on jo kerätty Duumaan ja jonka hallituslehdistön harjoittama pitkäaikainen ajojahti on valmentanut suorittamaan minkä väkivaltateon tahansa Suomea vastaan.

Itsevaltiuden vanha natsionalismi, joka polkee kaikkia „vierasheimolaisia”, on nyt saanut tuekseen ensinnäkin kaikkien vastavallankumouksellisten ainesten vihan sitä kansaa kohtaan, joka osasi käyttää Venäjän proletariaatin lyhytaikaista lokakuun voittoa erään koko maailman demokraattisimman perustuslain luomiseen mustasotnialaisen tsaarin nenän alla, vapaiden ehtojen luomiseen Suomen työväenjoukkojen järjestämisestä varten, työväenjoukkojen, jotka ovat järkähtämättä olleet sosialidemokratian puolella. Suomi käytti hyväkseen Venäjän vallankumousta turvatakseen itselleen muutamaksi vuodeksi vapauden ja rauhanomaisen kehityksen. Vastavallankumous Venäjällä kiiruhtaa käyttämään hyväkseen „kotona” vallitsevaa täydellistä hiljaisuutta riistääkseen pois mahdollisimman paljon Suomen saavutuksista.

Historia ikään kuin havainnollistaa Suomen esimerkin avulla sen, että kuulu „rauhanomainen” edistys, josta kaikki poroporvarit ovat tehneet itselleen epäjumalan, on juuri sellainen lyhytaikainen, epävarma, ohimenevä poikkeus, joka vahvistaa täydellisesti säännön. Ja tuona sääntönä on se, että ainoastaan joukkojen ja niiden johdossa olevan proletariaatin vallankumouksellinen liike, ainoastaan voittoisa vallankumous voi saada aikaan pysyviä muutoksia kansojen elämään, voi horjuttaa tuntuvasti keskiaikaisuuden herruutta ja puolittain aasialaisia kapitalismin muotoja.

Suomi hengähti vapaasti vasta silloin, kun Venäjän työväenluokka nousi jättiläismäisenä joukkona ja ravisteli Venäjän itsevaltiutta. Ja vain yhdistymällä Venäjän joukkojen vallankumoukselliseen taisteluun voi suomalainen työmiehes etsiä nyt pelastusta mustasotnialaisten hurttien päällekkarkaukselta.

Suomen porvaristo on näyttänyt vastavallankumoukselliset ominaisuutensa jopa tuossa rauhallisessakin maassa,

joka teki vallankumouksen Venäjän lokakuun päivien *kustannuksella*, suojasi vapautensa Venäjän joulukuun taistelun ja kahden oppositioduuman *selän takana*. Suomen porvaristo vainosi suomalaisten työläisten punakaartia ja syytti heitä vallankumouksellisuudesta; se teki kaiken voitavansa jarruttaakseen Suomen sosialististen järjestöjen täydellistä vapautta; se luuli saavansa palvelevaisuudellaan (kuten poliitikkojen luovuttaminen vuonna 1907) suojelluksi itseään tsarismiin harjoittamalta väkivallalta; se syytti oman maansa sosialisteja siitä, että venäläiset sosialistit ovat heidät *pilanneet* tartuttamalla heihin vallankumouksellisuuttaan.

Nyt saa porvaristokin Suomessa nähdä, mihin myönnytysten, palvelevaisuuden ja „auliuden” politiikka, sosialismin suoranaisen tai välillisen kavaltamisen politiikka johtaa. Suomen kansa ei löydä ulospääsyä tilanteestaan muualta kuin sosialistisesti koulutettujen ja sosialistien järjestämien joukkojen taistelusta; keinoja vastaiskun antamiseen Nikolai II:lle ei löydy muualta kuin proletaarisesta vallankumouksesta.

Toisena vanhan natsionalismin, tuon itsevaltiutemme politiikan tukena on meidän porvaristomme, Venäjän porvariston luokkatietoisuuden ja tietoisien vastavallankumouksellisuuden kasvu. Shovinismi on kasvanut porvaristossamme samalla kuin on kasvanut viha proletariaattia, tuota kansainvälistä voimaa kohtaan. Shovinismi on siinä voimistunut rinnan kansainvälisen pääoman kilpataistelun kasvun ja kärjistymisen kanssa. Shovinismi on ollut ikään kuin revanssia japanilaisia vastaan käydyssä sodassa karsitusta tappiosta, voimattomuudesta taistella etuoikeutettuja tilanherroja vastaan. Shovinismi on saanut itselleen kannatusta ehta venäläisen teollisuudenharjoittajan ja kauppiaan ruokahalusta; nämä ovat hyvillään Suomen „valloittamisesta”, kun ei onnistuttu kahmaisemaan piirakanpalaa Balkanilla. Sen vuoksi tilanherrojen ja suurporvariston edustuksen järjestäminen antaa tsarismille uskollisia liittolaisia vapaan Suomen *nujertamisessa*.

Mutta kun vapaata reunamaata vastaan suoritettavien vastavallankumouksellisten „operaatioiden” perusta on laajentunut, niin on laajentunut myös noille operaatioille tehtävän *vastarinnan* perusta. Kun meillä Suomen vihollisten puolella on nyt pelkän virkavallan ja porhojen pienen

ryhmän lisäksi kolmannen Duuman edustuksen kautta järjestynyt maa-aatelisto ja rikkain kauppiaskunta, niin Suomen ystävien puolella ovat nyt kaikki ne miljoonajoukot, jotka loivat vuoden 1905 liikkeen ja ovat nostaneet esiin sekä I että II Duuman vallankumouksellisen siiven. Ja olkoonpa poliittinen hiljaisuus *tällä* hetkellä kuinka syvä tahansa, niin nämä joukot elävät ja kasvavat kaikesta huolimatta. Kasvaa myös uusi *kostaja*, joka kostaa Venäjän vallankumouksen uuden tappion, sillä Suomen vapauden tappio on Venäjän vallankumouksen tappio.

Myös meikäläinen Venäjän liberaalinen porvaristo paljastaa nyt — yhä uudestaan — pelkuruutensa ja selkärangattomuutensa. Kadetit ovat tietenkin Suomen kimppuun ryntäämistä *vastaan*. He eivät tietenkään äänestä yhdessä lokakuulaisten kanssa. Mutta eivätkö juuri he ole *eniten* ponnistelleet rikkoakseen „yleisön” myötämielisyyden sitä välitöntä vallankumoustaistelua kohtaan, sitä loka—joulu—kuun „taktiikkaa” kohtaan, joka *yksin juuri* onkin tehnyt mahdolliseksi Suomen vapauden syntymisen? — tehnyt mahdolliseksi sen, että tuo vapaus on ollut olemassa jo yli 4 vuotta? Eivätkö juuri kadetit ole liittäneet yhteen Venäjän porvarillista intelligenssiä tuosta taistelusta ja tuosta taktiikasta kieltäytymisen perustalla? Eivätkö juuri kadetit ole koettaneet kaikin mokomin nostattaa natsionalistisia tunteita ja mielialoja Venäjän kaikissa sivistyneissä „yhteiskuntapiireissä”?

Kuinka oikeiksi ovatkaan osoittautuneet sosialidemokraattisen päätöslauselman (joulukuu 1908) sanat siitä, että natsionalistisella agitaatiollaan kadetit *todellisuudessa* tekevät palveluksen nimenomaan tsarismille eikä kenellekään muulle! ⁶⁴ Se „oppositio”, jonka kadetit aikoivat järjestää itsevaltiutta vastaan niiden diplomaattisten tappioiden johdosta, joita Venäjä on kärsinyt Balkanilla, osoittautui — kuten saattoi odottaakin — vähäpätöiseksi, periaatteettomaksi lakeijanoppositioksi, joka *imarteli* mustasotnialaisia, *kiihdytti* mustasotnialaisten ruokahalua, *moitiskeli* mustasotnialaista tsaaria siitä, että hän, mustasotnialainen tsaari, ei ole kyllin voimakas.

No niin, herrat „humaaniset” kadetit, niittäkää nyt sitä, mitä olette kylväneet. Te olette todistaneet tsarismille, että se on heikko „kansallisten” tehtävien puolustamisessa: tsarismi näyttää teille voimansa vierasheimolaisten

natsionalistisessa vainoamisessa. Teidän natsionalismis-
sanne, neoslaavilaisuudessanne y.m.s. oli itsekäs, ahtaasti
porvarillinen luokkasisältö ja helisevä liberaalinen fraasi.
Fraasi on jäänyt fraasiksi, mutta sisällöstä *on ollut hyötyä*
itsevaltiuden ihmisvihapolitiikalle.

Näin on aina ollut, näin tulee aina olemaan liberaalisten
fraasien suhteen. Ne vain *kaunistelevat* porvariston ahdasta
itsekkyyttä ja karkeaa väkivaltaa; ne vain somistavat vale-
kukkasilla kansan kahleita; ne vain huumaavat kansan
tajuntaa *vaikeuttaen* sille sen oikean vihollisen selville-
saamista.

Mutta tsarismin politiikan jokainen askel, kolmannen
Duuman olemassaolon jokainen kuukausi hälventää yhä
armottomammin liberaalisia illuusioita, paljastaa yhä enem-
män liberalismiin voimattomuutta ja mädännäisyyttä, kylvää
yhä laajemmalti ja runsaammin proletariaatin uuden val-
lankumouksen siemeniä.

Koittaa aika — ja Venäjän proletariaatti nousee taisteluun
Suomen vapauden puolesta, demokraattisen tasavallan pys-
tyttämiseksi Venäjällä.

„Sotsial-Demokrat” № 13,
huhtikuun 26 (touko-
kuun 9) pnä 1910

Julkaistaan „Sotsial-Demokrat” lehdessä
tekstin mukaan

PELÄTÄÄN ARMEIJAN VUOKSI

Duumakeskustelu sosialidemokraattien ja trudovikkien tekemän välikysymyksen johdosta, joka koskee peruslakien 96. pykälän rikkomista tsaarihallituksen toimesta, ei ole vielä päättynyt. Mutta se on jo siinä määrin valaissut asiain-tilaa, sanomalehdet ovat jo niin paljon huutaneet kuulusta Stolypinin „maaliskuun 31 päivän julkilausumasta”, että on aivan paikallaan kosketella tätä kesäkuun kolmannen päivän valtakomennon historian opettavaista episodtia.

Meidän duumaryhmämme oli aivan oikeassa tehdessään hallitukselle välikysymyksen sen johdosta, että hallitus on rikkonut peruslakien 96. pykälää, ja esiintyessään *sikäli* ikään kuin laillisuuden „puolesta”, „oikeuden puolesta”, „kesäkuun kolmannen päivän komennon mukaisen legaalisuuden puolesta” j.n.e., y.m.s. Sanomme: „sikäli”, sillä sosialidemokraatit ovat tässä epäilemättä käyneet käsiksi monimutkaiseen tehtävään, johon *on osattava* käydä käsiksi;— on otettu käyttöön epäilemättä kaksiteräinen ase, joka pienimmänkin virheen sattuesssa tai jopa sen käyttäjien ollessa taitamattomia saattaa haavoittaa itseään aseensa kantajaa,— ilman vertauskuvia puhuen: saattaa huomauttamatta viedä sosialidemokratiaa syrjään luokkataistelun asenteesta liberalismiin asenteeseen.

Socialidemokraatit tekisivät sellaisen virheen, jos he puhuisivat siitä, että he yksinkertaisesti „puolustavat” peruslakeja, selittämättä tämän „puolustuksen” *erikoista* luonnetta. Sosialidemokraatit tekisivät vielä suuremman virheen, jos he tekisivät peruslakien tai yleensä laillisuuden puolustamisesta omalaatuisen tunnuksen, kuten „taistelu legaalisuuden puolesta”,— se olisi kadettien tapaista.

Onneksi duumatoverimme eivät ole tehneet kumpaakaan. Välikysymyksen johdosta ensimmäisenä puhunut Gegetshkori *varta vasten* aloitti siitä, että selitti sitä *erikoista* luonnetta, mikä on sosialidemokraattisella esiintymisellä peruslakien *puolesta*. Gegetshkori aloitti erittäin onnistuneesti kreivi Bobrinskin tekemästä ilmiannosta; tämä oli yhdistyneen aateliston edustajakokouksessa kiljunut, viitaten enemmän kuin läpinäkyvästi sosialidemokraatteihin, että on välttämätöntä „poistaa nämä kiihottajat Valtakunnanduuman uumenista”. „Minä julistan”, vastasi Gegetshkori, „että ilmiannosta huolimatta, väkivallasta ja uhkailuista huolimatta ei näiden seinien sisällä istuva duumaryhmä tule hitautakaan perääntymään hahmottelemistaan tehtävistä ja tarkoituseristä, työväenluokan etujen puolustamisesta”.

Bobrinski kehotti hallitusta karkottamaan Duumasta ne, jotka agitoivat järjestelmällisesti kesäkuun kolmannen päivän komennon mukaista laillisuutta vastaan. Gegetshkori aloitti julistamalla, ettei väkivalta eivätkä uhkaukset saa sosialidemokraatteja perääntymään toiminnastaan.

Gegetshkori korosti erikoisesti: „Me tietenkin huolehdimme kolmannen Valtakunnanduuman arvovaltaa ylläpitämisestä vähemmän kuin kukaan muu, jos sellaista arvovaltaa on olemassa”... „nimenomaan me, nykyisen poliittisen järjestelmän periaatteelliset vastustajat, olemme esittäneet vastalauseen joka kerta, kun taantumus on yrittänyt omaksi hyödykseen tyypistää kansan edustuslaitoksen oikeuksia”... „kun julkisesti loukataan peruslakeja, niin me, peruslakien periaatteelliset vastustajat, olemme pakotetut ottamaan ne suojeluksemme”. Ja puheensa lopussa Gegetshkori, erottaen itsensä legaalisuuden fetichisteistä, sanoi: „...Kun me teemme tämän välikysymyksen, kun me teemme ekskurssin tai lähdemme juridisten tulkintojen alalle, niin ainoastaan sitä varten, että vielä kerran tulisi osoitetuksi hallituksen ulkokultaisuus” (pikakirjoituspöytäkirjan s. 1988)...

Gegetshkori esitti sosialistien johdonmukaisesti demokraattisia, tasavaltalaisia katsomuksia sanoessaan: „meidän lakimme tulevat vain silloin vastaamaan väestöjoukkojen etuja ja tarpeita, kun ne sanelee *kansan välitön tahto*”, ja pikakirjoituspöytäkirjan tähän kohtaan merkitty „*hälinä oikealla*” korosti erikoisesti, että nuoli oli osunut maaliin.

Ja toinen sosialidemokraattinen puhuja, tov. Pokrovski, sanoi puheessaan, välikysymyksen poliittisesta merkityk-

sestä puhuessaan, vieläkin selvemmin ja määrätymmin: „Tekkööt he (lokakuulaiset) sen suoraan ja julkisesti, hyväksykööt avoimesti oikeistolaisten tunnuksen: „alas kansan edustuslaitoksen oikeudet, eläköön ministerin eteinen”. Ei ole epäilystäkään siitä, etteikö enemmistö työskentelisi sen hyväksi, että Venäjällä saataisiin muodostumaan sellainen ajankohta, jolloin perustuslailliset illuusiot tuhoutuvat kokonaan ja jäljelle jää musta todellisuus, josta Venäjän kansa tekee vastaavat johtopäätökset” (siteeraan „Retshissä” huhtikuun 1 p:nä julkaistun selostuksen mukaan).

Tämä koko kysymyksen asettaminen hallituksen ja lokakuulaisten ulkokultaisuuden paljastamisen pohjalle, perustuslaillisten illuusioiden hävittämisen pohjalle on ainoa oikea sosialidemokraattinen välikysymyksen asettamistapa peruslakien 96. pykälän rikkomisesta, kysymyksen, joka on esitetty III Duumaan. Puolueagitaatiossamme, työläiskokouksissa, kerhoissa ja ryhmissä ja vihdoin yksityiskeskusteluissa kaikkinaiselle järjestäytymiselle vieraiden työläisten kanssa Duuman tapahtumien johdosta on asetettava etualalle juuri tämä puoli asiasta, on selitettävä työväenpuolueen osuutta, puolueen, joka *paljastaa* porvarillis-mustasotnialaista petosta itsessään porvarillis-mustasotnialaisessa Duumassa. Sikäli kuin *tällaisessa* Duumassa ei ole voitu asettaa kysymystä *täysin* selvästi ja selittää vallankumouksellisen sosialidemokraatin katsantokantaa täydellisesti, sikäli meidän tehtävänämmä on täydentää sitä, mitä toverimme ovat sanoneet Taurian palatsin puhujakorokkeelta, ja tehdä heidän puheensa joukoille tunnetuiksi, tehdä ne ymmärrettäviksi ja läheisiksi joukoille.

Mikä on 96. pykälän rikkomista koskevan jutun *ydin*? Tämä pykälä on 9. luvussa „laeista” ja määrää ne tapaukset, jolloin voidaan tehdä poikkeus yleisestä järjestyksestä, tapaukset, jolloin sotalaitoksen säädökset ja määräykset esitetään *välittömästi* tsaarille *eikä* Valtakunnanduuman ja Valtakunnanneuvoston *kautta*. Uusiin menoihin tarvitaan Valtakunnanduuman päätöksellä myönnetty maksumääräys (lupa) — sellainen on tämän pykälän ajatus.

Vuosi sitten Valtakunnanduumassa pohdittiin merivoimien pääesikunnan henkilökuntasääntöä. Syntyi kiivaita väittelyjä siitä, kuuluuko tämän säännön vahvistaminen Duuman toimivaltaan vai ei. Oikeistolaiset (musta sotnia)

väittivät, että *ei kuulu*, että Duumalla ei ole tässä oikeutta puuttua asiaan, että se ei saa loukata armeijan „majesteettisen johtajan”, s.o. tsaarin, oikeuksia, sillä hänellä *yksin, ilman mitään Duumaa*, on oikeus vahvistaa maa- ja merivoimien henkilökuntasäännöt.

Lokakuulaiset, kadetit ja vasemmistolaiset väittivät, että se kuuluu Duuman oikeuksiin. Kysymys oli siis siitä, että musta sotnia, etunenässä Nikolai II, halusi tulkita Duuman oikeuksia rajoittavasti, halusi *typistää* jo muutenkin tavattomasti typistettyjä Duuman oikeuksia. Mustasotnialaiset tilanherrat ja heidän etunenässään kaikkein rikkain ja mustasotnialaisin tilanherra, Nikolai Romanov, tekivät pienestä osakysymyksestä periaatteen kysymyksen, tsaarin oikeuksia koskevan kysymyksen, itsevaltiuden oikeuksia koskevan kysymyksen, syyttäen porvaristoa (jopa lokakuulaistakin porvaristoa) yrityksestä typistää tsaarin oikeuksia, rajoittaa hänen valtaansa, „eristää armeijan johtaja armeijasta” y.m.s.

Onko tsaarin valta tulkittava mitenkään rajoittamattomaksi itsevaltiudeksi, ihan vanhaan tapaan, vai tsaarin vallan suhteen tehtävän vaikkapa kaikkein vähäisimmän *rajoituksen* mielessä — siitä väiteltiin. Ja nuo väittelyt paisuivat vuosi sitten miltei „poliittisen kriisin” mittoihin, s.o. uhkailuihin ajaa tiehensä Stolypin, jota mustasotnialaiset syyttivät „konstitutionalismista”, uhkailuihin hajottaa lokakuulaisten Duuma, lokakuulaisten, joita musta sotnia nimitti „nuorturkkilaisiksi”⁶⁵.

Sekä Valtakunnanduuma että Valtakunnanpuoleisto vahvistivat merivoimien pääesikunnan henkilökuntasäännön, t.s. katsoivat tämän asian *kuuluvan toimivaltaansa*. Kaikki odottivat, vahvistaako Nikolai II Duuman ja Valtakunnanpuoleiston päätöksen. Huhtikuun 27 p:nä 1909 Nikolai II julkaisi reskriptin Stolypinille, jossa hän *kieltäytyi* vahvistamasta henkilökuntasääntöä ja antoi ministerien tehtäväksi laatia „ohjesäännöt” 96. pykälän soveltamisesta.

Toisin sanoen: tsaari on yhä uudestaan asettunut julkeasti ja päättäväisesti mustan sotnian puolelle ja esiintynyt vähäisimpiäkin valtaansa rajoittamisyhteyksiä vastaan. Ministerien velvoittaminen laatimaan uudet ohjesäännöt oli julkea käsky *rikkoa lakia*, tulkita sitä niin, että se tulisi hävitetyksi, „selittää” sitä surullisen kuuluisien Venäjän senaatin „selitysten” tapaan. Samalla tietenkin sanottiin,

että ohjesääntöjen pitää pysyä „peruslakien puitteissa”, mutta nuo sanat olivat mitä julkeinta ulkokultaisuutta. Ministerit laativat sellaiset „ohjesäännöt”,— ja tsaari Nikolai II vahvisti ne (niitä nimitetään vahvistamispäivänsä mukaan vuoden 1909 elokuun 24 päivän ohjesäännöksi),— että laki tuli kierrettyksi! Ilman mitään Duumaa vahvistettujen „ohjesääntöjen” antaman selityksen nojalla peruslakien 96. pykälä kadotti merkityksensä! Maa- ja merivoimien henkilökuntasäännöt *poistettiin* näiden „ohjesääntöjen” nojalla Duuman toimivallasta.

Syntyi erinomainen kuva Venäjän „perustuslain” koko kuvitelmallisuudesta, mustan sotnian koko julkeudesta, tsaarin läheisyydestä mustaan sotniaan, siitä, kuinka itsevaltius pitää pilkkanaan peruslakeja. Tietenkin vuoden 1907 kesäkuun 3 päivän kumous antoi jo sata kertaa selvemmän, täydellisemmän, laajoille kansanjoukoille käsitettävämmän ja avoimemman kuvan tästä samasta aiheesta. Tietenkin, kun meidän sosialidemokraattimme eivät voineet tehdä Duumassa välikysymystä kesäkuun 3 päivän tapahtuman aiheuttamasta peruslakien rikkomisesta,— eivät voineet vain siksi, että porvarilliset demokraatit ja muun muassa trudovikit eivät antaneet riittävää määrää allekirjoituksia, jotta olisi saatu kokoon välikysymystä varten tarvittavat kolmekymmentä nimeä,— niin se osoittaa propagandan ja agitaation erikoisen duumamuodon puitteiden ahtautta. Mutta se, ettei ollut mahdollisuutta tehdä välikysymystä kesäkuun 3 päivän tapahtumasta, ei estänyt sosialidemokraatteja luonnehtimasta alituisesti puheissaan tätä tapahtumaa valtiokaappaukseksi. Eivätkä sosialidemokraatit tietenkään voineet olla paljastamatta sitä, miten itsevaltius tekee pilkkaa peruslaeista ja kansan edustuslaitoksen oikeuksista, eikä heidän pitänytkään olla paljastamatta, vaikka aihe olikin verrattain erillisuontoinen.

Merivoimien pääesikunnan henkilökuntasääntöä koskevan kysymyksen suhteellinen merkityksettömyys, toisarvoisuus ja vähäpätöisyys sen sijaan korosti erikoisen räikeästi vastavallankumouksemme koko herkkyyttä,— korosti, että se *pelkää armeijan tähden*. Lokakuulaisten selostaja Duumassa, hra Shubinski, kääntyi toisessa puheessaan maaliskuun 26 p:nä aivan selvästi mustasotnialaisten puolelle ja osoitti, että nimenomaan *pelko armeijan tähden* on syynä tähän vastavallankumouksen tavattomaan herkkyyteen

kysymyksessä, onko sallittavaa edustuslaitosten vähäisinkään puuttuminen maa- ja merivoimien henkilökuntasääntöjen vahvistamiseen. ..., „Venäjän armeijan majesteettisen johtajan nimi on todella suuri nimi”...—huudahti Nikolai Verisen porvarillinen lakeija. ..., „Antakaa te (Valtakunnanduuman edustajat) täällä millaisia vahvistuksia tahansa, pitäkää millaisia puheita tahansa siitä, että joltakulta halutaan riistää joitakin oikeuksia, mutta armeijalta te ette saa riistetyksi pois sen majesteettista johtajaa”.

Ja Stolypin „julkilausumassaan” maaliskuun 31 p:nä, yrittäessään sotkea vastauksensa aivan tyhjiällä, mitään sisältämättömillä ja ilmeisen vilpillisillä puheilla „rauhoitumisesta” ja muka rankaisutoimenpiteiden lieventämisestä,—asetui kuitenkin aivan selvästi mustasotnialaisten puolelle Duuman oikeuksia *vastaan*. Kun lokakuulaiset olivat samaa mieltä Stolypinin kanssa, niin siinä ei ole mitään uutta. Mutta kun herrojen Miljukovin ja kumpp. „Retsh” sanoi Stolypinin vastausta „pikemminkin sovittelevaksi Valtakunnanduuman oikeuksien suhteen” (№ 89 huhtikuun 1 päivältä — pääkirjoituksen jälkeen seuraava toimitusartikkeli),—niin edessämme on uusi näyte siitä, kuinka alas kadettipuolue on langennut. „Viime vuosien historia osoittaa”, sanoi Stolypin, „että vallankumouksen ruoste ei ole voinut syövyttää armeijaamme”... Ei ole voinut syövyttää — tosiasiajn kannalta se ei pidä paikkaansa, sillä yleisesti tunnetut vuosien 1905—1906 sotilas- ja matruusikapinain tapahtumat, yleisesti tunnetut silloisen taantumuksellisen lehdistön lausunnot todistavat, että vallankumous *teki* armeijassa *syövytystyötä* ja siis *saattoi syövyttää* sen. On totta, ettei se syövyttänyt loppuun saakka. Mutta kun vastavallankumouksen ollessa kuumimmillaan, vuonna 1910, muutaman vuoden kuluttua sotaväessä viimeksi olleen „levottomuuden” jälkeen, Stolypin sanoo (samassa julkilausumassa), että hänet „*valtasi levoton ajatus eräiden edellisten puhujien puheita kuunnelleessa*”, että tuona „levottomana ajatuksena” on „*huono vaikutelma jonkinlaisesta valtioelämän eri tekijäin epäsovusta* aseellisten voimiemme suhteen”, niin se paljastaa kokonaan Stolypinin ja hänen mukanaan koko Nikolai II hovin mustasotnialaisen koplakunnan! Se todistaa, että tsaarin koplakunta edelleenkin ei ainoastaan pelkää, vaan edelleenkin suorastaan *vapisee armeijan tähden*. Se todistaa, että vastavallankumous pysyy

vielä nytkin lujasti kansalaissodan näkökannalla, sillä näkökannalla, että tarvitaan välittömästi ja joka päivä kansan kiihtymyksen sotilaallisen tukahduttamisen keinoja. Syventykääpä seuraavaan Stolypinin lauseeseen:

„Historia... opettaa, että armeija joutuu epäkuntoon silloin, kun se lakkaa olemasta yhtenäinen samaan pyhään tahtoon alistumisessa. Pankaa tähän periaatteeseen epäilyksen myrkyä, *herättäkää armeijassa vaikkapa vain katkonaisia ajatuksia siitä, että sen järjestäminen on riippuvainen kollektiivisesta tahdosta*, niin sen mahti lakkaa perustumasta järkkymättömään voimaan — korkeimpaan valtaan”. Ja toisessa kohdassa: „Minä tiedän, monet tahtoivat... lietsoa *armeijallemme turmiollisia kiistoja oikeuksista*” (nimittäin: Valtakunnanduuman oikeuksista, „kollektiivisen tahdon” oikeuksista).

Samoin kuin murhamiesten mielessä kummittelevat heidän uhriensa haamut, niin myös vastavallankumouksen sankarien mieleen muistuu „kollektiivisen tahdon” „turmiollinen” vaikutus armeijaan. Stolypinin, tämän mustan sotnian uskollisen palvelijan, mielessä lokakuulaiset kummittelevat „nuorturkkilaisina”, jotka saavat „*armeijan epäkuntoon*” alistamalla sen kollektiiviseen tahtoon, sallimalla „katkonaisia ajatuksia” tällaisesta alistamisesta!

Kesäkuun kolmannen päivän monarkian pyövelit ja murhamiehet hourivat valveilla ollen, he ovat joutuneet aivan mielenhäiriöön, kun kerran lokakuulaiset kummittelevat heidän mielessään nuorturkkilaisina. Mutta nuo houreajatukset, tuo mielenhäiriö on poliittinen tauti, jonka on aiheuttanut heidän asemansa epävarmuuden tunne, kova pelko armeijan tähden. Jos nämä herrat Stolypinit, Romanovit ja kumpp. edes jossain määrin pystyisivät suhtautumaan hiukankin kylmäverisesti kysymykseen „kollektiivisen tahdon” suhteesta armeijaan, niin he huomaisivat heti, että tsaarin vaitelias vahvistus Duuman ja Valtakunnan-neuvoston päätöksille merivoimien henkilökuntasäännöstä olisi jäänyt *armeijassa* kymmenen kertaa huomaamattomammaksi kuin *duumakeskustelut Duuman oikeuksia koskevasta kysymyksestä*, mahdollista „*armeijan epäkuntoon joutumisista*” koskevasta kysymyksestä. Mutta meidän vastavallankumouksellemme onkin luonteenomaista juuri se, että se paljastaa itse itsensä noilla kauhuilla, että *se ei voi* suhtautua rauhallisesti armeijan epäkuntoon joutumista

koskevaan kysymykseen, samoin kuin murhamies ei voi kuunnella rauhallisesti puhetta murhan osanottajista ja siitä tilanteesta, jossa murha tehtiin.

Verrattain pienen ja toisarvoisen kysymyksen, merivoimien henkilökuntasääntöä koskevan kysymyksen ovat asettaneet periaatteellisesti juuri mustasotnialaiset, sen on tehnyt Nikolai II, sen on tehnyt hra Stolypin, ja meidän tarvitsee vain ilmaista tyydytyksemme heidän taitamattomuutensa johdosta, jonka on aiheuttanut heidän pelkonsa. Meidän tehtäväksemme on jäänyt vain vertailla tov. Pokrovskin erinomaisia sanoja „perustuslaillisten illuusioiden” tuhoutumisesta, siitä, että kansan on itsensä tehtävä johtopäätökset epäilemättömästi „mustasta todellisuudesta”, avomielsyytensä kannalta erinomaisiin „Moskovskije Vedomostiin” järkeilyihin „maaliskuun 31 päivän julki lausumasta”.

Mainitun lehden pääkirjoituksessa huhtikuun 3 pnä sanotaan:

„...Tämä asia sinänsä, kuten jo viime vuonna selitimme, on hyvin yksinkertainen. Hänen majesteettinsa keisari ei vahvistanut lainsäädännöllisessä järjestyksessä hyväksytyä henkilökuntasääntöä, vaan sääti tuon säännön korkeimman hallinnon tietä, johon voimassaoleva lakikin (kajoamatta kysymykseen korkeimman vallanpitäjän luonnollisista oikeuksista) antaa selvät valtuudet”...

Niin. Niin. Venäjän monarkian „luonnollisena oikeutena” on peruslakien rikkominen. Siinä on asian ydin.

„...Duman oppositiolla oli kuitenkin julkeutta tehdä tästä asiasta välikysymys, joka koski korkeimman vallanpitäjän tekoja”...

Juuri niin! „Moskovskije Vedomosti” sanoo aivan oikein sen, mitä sosialidemokraatit eivät voineet sanoa Duumassa loppuun asti. Välikysymyksen tarkoituksena oli nimenomaan todeta tsaarin (ja hänen tahtoonsa alistuneen ministeri Stolypinin) teot peruslakien rikkomiseksi.

Edelleen „Moskovskije Vedomosti” hyökkää „vallankumouksellisen opposition” ja „vallankumouksellisen lehdistön” kimppuun sen teorian vuoksi, jonka mukaan kansan oikeudet *on valloitettava* vallankumouksessa, ja kumoo sen, että „maaliskuun 31 päivän julkilausumassa” olisi muka voinut olla mitään „lupauksia”.

„...Itse puheet „lupauksista” ovat naurettavia ja ilmentävät sitä, missä määrin järki on vallankumouksellisesti huumaantunut sellaisilla-

kin henkilöillä, jotka virallisesti eivät kuulu vallankumoukselliseen leiriin. Mitä ihmeen „lupauksia” hallitus voisi antaa? ..Hallitus tulee täyttämään laillisia velvollisuuksiaan uskollisena korkeimman vallanpitäjän johdolle... Ja voidaan vain lausua toivomus, että Duuma käsittäisi mahdollisimman *syvällisesti* tämän julkilausuman kaikessa laajuudessaan, mikä auttaisi herrojen edustajien parantamista vallankumouksellisten „direktiivien” piintyneestä tartunnasta”.

Juuri niin: on käsitettävä *mahdollisimman syvällisesti* hallituksen julkilausuma (ja asenne) ja sen avulla „parannettava” *perustuslaillisista illuusioista* — siinä juuri onkin 96. pykälän rikkomista koskevan sosialidemokraattien tekemän välikysmyksen poliittinen opetus.

„Sotsial-Demokrat” № 13,
huhtikuun 26 (touko-
kuun 9) pnä 1910

Julkaistaan „Sotsial-Demokrat” lehden
tekstin mukaan

PUOLUEEN YHDISTYMINEN ULKOMAILLA

Puolueelle, joka toimii sellaisissa oloissa kuin meidän puolueemme, on ulkomainen tukikohta tarpeellinen ja välttämätön. Sen myöntää jokainen, joka ajattelee puolueemme asemaa. Niin pessimistisesti kuin Venäjällä olevat toverit suhtautuvatkin „ulkomaahan”, on heidän kuitenkin varsin hyödyllistä tietää, mitä täällä tapahtuu, eritoten äskettäin pidetyn täysistunnon jälkeen.

Onko ulkomailla saatu aikaan yhdistyminen? Ei ole. Ja hyvin yksinkertaisesta syystä: toinen osapuoli — golosilaiset — ei osoita pienintäkään halua kuulla Keskuskomitean yksimielistä kehotusta lopettaa ulkomailla vallitseva hajaannus. Ryhmälehti „Golos” ei ole Keskuskomitean yksimielisestä päätöksestä huolimatta lakannut ilmestymästä, vaikka täysistunnossa eräs sen toimittajista, tov. Martov, virallisesti ilmoitti (ks. täysistunnon pöytäkirjoja), että hän joka tapauksessa tulee pyrkimään siihen, että se lakkautetaan väliaikaisesti *. Keskuskomitean Ulkomainen byroo ei ollut ehtinyt vielä ottaa mitään askeleita yhdistymisen suuntaan, kun „Golosin” neljä toimittajaa (kaksi heistä kuuluu myös Pää-äänenkannattajan toimitukseen!!) jo painatti julkilausuman, joka sisälsi huonosti salatun kehotuksen olla suostumatta yhdistymiseen. Ulkomailla oleva „URKB” („Ulkomaisten ryhmien Keskusbyroo”, joka valit-

* Tässä on tuo ilmoitus sanallisen tarkasti:

„Tov. Martov sanoo, että vaikka hän *virallisesti* ei volkaan puhua „Golos Sotsial-Demokrata” lehden toimituksen nimessä, niin omasta puolestaan hän ilmoittaa, ettei „Golos Sotsial-Demokratan” toimituksen taholta tule olemaan esteitä sille, että „Golosin” lähinnä seuraavan numeron ilmestymisen jälkeen „Golosin” julkaiseminen keskeytetään väliaikaisesti (pariksi kuukaudeksi tai pitemmäksi ajaksi) kokeilun vuoksi, jotta saataisiin nähdä Pää-äänenkannattajan uuden toimituksen työn tuloksia”.

tiin Baselissa 1½ vuotta sitten pidetyssä menshevikkien *ryhmäedustajakokouksessa*) on tehnyt samoin. Tuo „URKB” ei nyt edusta edes kaikkia menshevikkejä, vaan ainoastaan heidän golosilaista osaansa. Mutta „Golosiin” kannattamana se osoittautuu riittävän voimakkaaksi ehkäisemään yhdistymisen. Keskuskomitean Ulkomaiselle byroolille ei ole jäänyt muuta neuvoksi kuin vedota itse ryhmiin, puolue-aineksiin ja ennen kaikkea työläisiin. Mutta — syistä, joista puhumme tuonnempana — sitä ei tehdä tahi tehdään äärimmäisen epätydyttävästi. Entiseen tapaan Keskuskomitea voi ulkomailla perustaa laskelmansa toistaiseksi vain bolshivististen ryhmien kannatukseen. Niiden lisäksi on kuitenkin viime aikoina tullut puolue mies-menshevikkejä, likvidaattoruuden vihollisia (suurimmalta osaltaan he ovat tov. Plehanovin „Dnevnikin” kannattajia).

Menshevikkien keskuudessa ulkomailla tapahtuvalla periaatteellisella kerrostumisella on epäilemättä suuri merkitys oireena, heijastuksena siitä, mitä tapahtuu — ehkä vähemmän selvästi — myös Venäjällä. Puolue mies-menshevikit ovat jo tehneet useita päätöslauselmia tästä asiasta. Tässä muutamia otteita niistä. Pariisissa olevat „Golosiin” vastaan esiintyvät menshevikit (heitä on parikymmentä henkeä) kirjoittavat: „...tämän lehden („Golosiin”) 19.—20. numerossa on kiistattomasti hahmottunut uusi suunta, muun muassa tov. Danin kirjoituksessa „Taistelu legaalisuuden puolesta”, jossa sosialidemokraattiset tunnukset on vaihdettu erikoiseen, vähintäänkin kaksimieliseen tunnukseen, joka muistuttaa — kuin vesipisara toista vesipisaraa — „ekonomistisen” kauden tunnusta: *taistelu oikeuksien puolesta*”, „...likvidaattoruus, jonka „Golosiin” toimitus on tähän asti kieltänyt, on nyt ilmaistu avoimesti mainitun lehden viime numerossa”. Geneveläiset puolue mies-menshevikit (14 henkeä) ovat sitä mieltä, „että ryhmälehdessä, „Golos Sotsial-Demokratin”, lakkauttaminen on puolue yhtenäisyyden lujittamisen välttämätön ehto”.

Nizzalainen puolue mies-menshevikkien ryhmä on sitä mieltä (yksimielisesti), että „tämän lehden („Golosiin”) 19.—20. numerossa likvidaattoruus on ilmaistu jo avoimesti useissa kirjoituksissa. Ryhmä pitää tätä „Golos Sotsial-Demokratin” asennetta vahingollisena ja kieltää siltä kaiken kannatuksensa. Ryhmä lausuu julki paheksumisensa Mihailin, Romanin ja Jurin menettelyn johdosta, jotka eivät

ole pitäneet arvossa puolueen viimeisen edustajakokouksen luottamusta, vaan ovat vieneet likvidaattoruuspyrkimykset käytännöllisiltä ilmenemyksiltään hirmuiseen lopputulokseen". San Remossa oleva puolue mies-menshevikkien ryhmä „yksimielisesti kieltäytyy antamasta mitään kannatusta mainitulle julkaisulle („Golosille”), koska ryhmä ei hyväksy sen likvidaattoruuspyrkimyksiä. Ryhmä ei voi pidättyä tuomasta julki Mihailin, Romanin ja Jurin menettelyn aiheuttamaa suuttumusta”. Liégessä puolue mies-menshevikit kirjoittavat päätöslauselmassaan: „Stiva Novitshin kirje ja F. Danin artikkeli „Taistelu legaalisuuden puolesta” („Golosin” 19.—20. numerossa) määrittelevät selvästi lehden puoluevastaisen suuntauksen... „Golos Sotsial-Demokrata” on keskus, jonka ympärille likvidaattoruusvirtaukset ryhmittyvät”. Samalla kannalla on huomattava osa Zürichin menshevikkiryhmästä ja suurin osa Bernin ryhmästä. Puolue mies-menshevikkien kannattajia on muissakin kau-pungeissa.

Vain liittämällä nämä puolueen kannalla olevat menshevikkiainekset yhteen bolshevikkien ja puolue ryhmiin kuulumattomien puolue miesten kanssa, likvidaattoruuden vastustajien kanssa, voisi Keskuskomitean Ulkomainen byroo saavuttaa tuloksia, voisi auttaa toimintaa Venäjällä. Juuri sitä ulkomailla olevat bolshevikit ehdottavatkin kaikille tovereille (ks. toisen pariisilaisen ryhmän päätöslauselmaa)⁶⁶. Taistelu yhdistymistä ehkäiseviä golosilaisia vastaan sekä „Diskussionnyi Listokin” toimituksesta ja puolueen yleisestä koulukomiteasta pois lähteneitä otzovisti-ultimatesteja vastaan, jotka myös ehkäisevät puolueen yhdistymistä, on väistämätöntä kaikkien todellisten puolue miesten yhteenliittämisen etuja silmälläpitäen. Toistaiseksi tämä asia on jäänyt puolue miesten yksityisen aloitteellisuuden varaan, sillä Keskuskomitean Ulkomainen byroo toistaiseksi ei ole kyennyt asettumaan asian vaatimalle kannalle. Uusien sääntöjen mukaan kolme Keskuskomitean Ulkomaisen byroon viidestä jäsenestä on „kansallisten” määrättävissä; näin muodoin Keskuskomitean Ulkomaisen byroon enemmistön henkilökokoonpanoa ei määrää puolueen Keskuskomitea, ja tällä pohjalla syntyy odottamattomia yllätyksiä. Niinpä esimerkiksi äskeisessä Keskuskomitean Ulkomaisen byroon istunnossa muodostui Keskuskomitean linjaa vastustava enemmistö. Uusi enemmistö, joka muodostui yhdestä

golosilaisesta ja kahdesta muka „puolueryhmiin kuulumattomasta” kansallisten järjestöjen edustajasta, kieltäytyi tunnustamasta heti Keskuskomitean täysistunnon jälkeen laadittua „modusta” ryhmien yhdistämisestä (täysistunnon päätösten hengessä, s.o. vaatimuksin kaikkien varojen luovuttamisesta Keskuskomitealle *eikä* ryhmälehdille). Mainittu enemmistö hylkäsi ehdotuksen (bolshevikin ja puolalaisen sosialidemokraatin tekemän ehdotuksen), että kirjeessä ryhmille olisi esitettävä tunnus: kaikki varat puolueen yleisille elimille *eikä* ryhmälehdille (s.o. „Golos Sotsial-Demokratalle”). Tämä päätös aiheutti Keskuskomitean Ulkomaisen byroon kahden jäsenen (bolshevikin ja puolalaisen sosialidemokraatin) jyrkän vastalauseen; he ovat esittäneet tämän vastalauseensa Keskuskomiteaan.

„Sotsial-Demokrat” № 18,
huhtikuun 26 (touko-
kuun 9) pnä 1910

Julkaistaan „Sotsial-Demokrat” lehden
tekstin mukaan

ERÄS PUOLUEEN YHTENÄISYYDEN ESTE

Samaan aikaan kun *puoluekantaiset* menshevikit useissa ulkomaisissa ryhmissä liittyvät yhteen ja esiintyvät yhä päättäväisemmin „Golos Sotsial-Demokratian” ilmeistä likvidaattoruussuuntaa vastaan, wieniläinen „Pravda” käytäytyy yhä epämääräisesti. 12. numerossa näemme kirjoituksen „Kaikkien esteiden yli — yhtenäisyyteen”. Ei voida olla hyväksymättä sitä, että tuossa kirjoituksessa on ryhdytty ensimmäisen kerran, vaikkakin kovin arkaillen, kovin puutteellisesti täyttämään Keskuskomitean päätöslauselmaa, joka koskee likvidaattoruuden vaarallisuuden *selittämistä*. Mutta sen sijaan kirjoituksen koko alkuosa on mallinäyte siitä, missä määrin eräät muka puolueyryhmiin kuulumatottomat sosialidemokraatit ovat kauempana puoluekantaisuuden puolustamisesta kuin *puoluekantaiset* menshevikit.

Siinä „Pravda” suorastaan valehtelee, että kirjoituksessa „Likvidaattorien „Golos” vastustaa puoluetta” * Pää-äänenkannattajan toimitus on muka ilmoittanut „koko sopimuksen purkamisesta”. Jokainen, joka on lukenut Pää-äänenkannattajan 12. numeron, näkee, että mitään sellaista me emme ole ilmoittaneet. Menshevikkien kanssa tehdyn sopimuksen *ehtona* oli se, että he tunnustavat puoluekantaisuuden ja sanoutuvat vilpittömästi, johdonmukaisesti irti likvidaattoruudesta. „Golos Sotsial-Demokrata” ja sen aatetoverien ryhmä Venäjällä *ovat purkaneet* tämän sopimuksen: eräät, kuten Mihail, Roman, Juri y.m. Venäjällä, siten, että ovat avoimesti ilmoittaneet itse sopimuksen vahingolliseksi („Keskuskomitean päätöslauselmat ovat

* Ks. tätä osaa, ss. 148—156. *Toim.*

vahingollisia”; itse Keskuskomitean olemassaolo on vahingollista; puoluetta ei tarvitse likvidoida, koska se on jo likvidoitu), toiset, kuten „Golos”, siten, että ovat puolustelleet edellisten puheita. Puoluemies-menshevikit, Plehanov heidän johdossaan, ovat nousseet golosilaisia vastaan siksi, että nämä ovat rikkoneet sopimuksen. Jos „Pravda” kuitenkin haluaa entiseen tapaan, puhuessaan menshevikeistä „yleensä”, ottaa huomioon ainoastaan golosilaiset ja vaieta plehanovilaisista ja puoluekantaisista menshevikeistä, niin sellaisen menettelyn me tulemme paljastamaan aina ja kaikkialla.

„Pravda” kirjoittaa, että se „ei voi eikä halua ryhtyä pohtimaan” täysistunnon jälkeen syntyneitä selkkauksia ensinnäkään siitä syystä, että „sen käytettävissä ei ole oikeiden päätelmien tekemiseen tarvittavaa tosiasia-aineistoa”.

Siihen me vastaamme: ellei ulkomainen „Pravda” ole tähän asti löytänyt riittävästi „aineistoa” golosilaisten likvidaattorien käyttäytymisestä, niin se ei tule sitä *milloinkaan* löytämään. Nähdäkseen totuuden pitää uskaltaa katsoa totuutta suoraan silmiin.

„...Toiseksi — ja se on tärkeintä — siitä syystä, että organisatoriset selkkaukset kaipaavat organisatorista eivätkä kirjallista puuttumista asiaan”.

Tämä on oikea periaate. Mutta juuri puoluekantaiset menshevikit ovatkin „puuttuneet” periaatteellisen eivätkä organisatorisen selkkauksen arviointiin, kuten jokaisen puolueenjäsenen pitikin tehdä. „Pravda” menettelee päinvastoin. Esitettyään periaatteen se ei noudata sitä teoissa. Todellisuudessa „Pravda” on omistanut artikkelinsa koko ensimmäisen kappaleen juuri *organisatoriseen* selkkaukseen „puuttumiselle”. Eikä siinä kaikki. Selittäessään *organisatorista* selkkausta „Pravda” valaa vettä likvidaattorien myllyyn nimittäen kirjoitustamme „äärimmäisen purevaksi”, mutta samalla se *ei anna arviota* golosilaisten puoluevastaisesta menettelystä; — se puhuu *valhetta* nimittäessään *ryhmäkuntalaiseksi* yhteentörmäykseksi *puolueen Pää-äänenkannattajan* taistelua menshevikkien *puoluevastaista* osaa (nimenomaan golosilaisia) vastaan; — se sanoo vain *puolet* totuudesta vaietessaan „Golos Sotsial-Demokrata” lehden neljän toimittajan hajotushenkisestä julkilausumasta; j.n.e.

Työväenlehden olisi pitänyt olla kajoamatta „organisatoriseen” selkkaukseen tai olisi pitänyt selittää se täydellisesti ja totuudenmukaisesti loppuun saakka.

„Golosin” puoluevastaisuuden hämäämiseksi tehdyt yritykset ovat eräs paha este puolueyhtenäisyyden aikaansaamisen tiellä. „Golosin” likvidaattoruudesta vaikeneminen tai kevytmielinen suhtautuminen siihen vain lisää sen vaarallisuutta.

*„Sotsial-Demokrat” № 13,
huhtikuun 26 (touko-
kuun 9) pnä 1910*

*Julkaistaan „Sotsial-Demokrat” lehdessä
tekstin mukaan*

VSDTP:n KESKUSKOMITEAAN

Arvoisat toverit!

Katsomme velvollisuudeksemme saattaa tietoonne, että asiaintila Pää-äänenkannattajan toimituksessa on syvän ja varman vakaumuksemme mukaan muodostunut kerrasaan sietämättömäksi ja ellei Pää-äänenkannattajan toimituksen kokoonpanoa muuteta, on puoluelinjan noudattaminen mielestämme aivan *mahdotonta*.

Vain ensimmäiset kaksi Pää-äänenkannattajan toimituksen istuntoa täysistunnon jälkeen herättivät meissä toivoa, että yhteistoiminta toverien Martovin ja Danin kanssa on mahdollista. Tov. Martovin suostuminen konferenssia koskevaan Keskuskomitean kirjeeseen (ks. Pää-äänenkannattajan 11. numeroa. Martov *allekirjoitti* tuon kirjeen) oli ehdottomana todisteena siitä, että hän pyrkii täyttämään *lojaalisesti* täysistunnon päätöksiä. Toisessa sävyssä alkoi puhua ennen muita tov. Dan, joka julisti Pää-äänenkannattajan 11. numeron pääkirjoituksen * *vahingolliseksi* ja meidän läsnäollessamme syytti Martovia *pää-äänenkannattajalaisesta opportunistista*. Meille kävi jo siitä selväksi, että kiivaat golosilaiset pitävät Martovia „opportunistina” siksi, koska hän on taipuvainen alistumaan puolueen päätöksiin, ja että koko kysymys on siitä, antaako Martov perään heidän painostuksestaan.

Martovin kirjoitus „Oikealla tiellä” osoitti, että hän antaa perään. Se, ettei haluttu antaa kirjoitusta julkaistavaksi „Diskussionnyi Listokissa” (vaikka tuossa kirjoituksessa ilmeisesti *väitellään* Pää-äänenkannattajan kokoonpanoa

* Ks. tätä osaa, ss. 138—147. *Toim.*

koskevan Keskuskomitean päätöksen johdosta), oli todisteena sodan alkamisesta. Kysymyksessä illegaalisten järjestöjen ja toimihenkilöiden suhtautumisesta legaalisiin Martov on ilmeisesti kääntynyt tässä kirjoituksessaan Keskuskomitean kannalta (Martovin allekirjoittama kirje konferenssista) Danin kannalle. Illegalistien ja legalistien „tasavertaisuuden teoria” merkitsi juuri perääntymistä Keskuskomitean kirjeestä, merkitsi Martovin käännettä, sillä jokainen, ken ei halua sulkea silmiään, näkee tuon „teorian” ja Keskuskomitean kirjeen välisen ristiriidan.

Kun Martov kirjoituksensa hylkäämisen jälkeen (huomautuksesta hän kieltäytyi, „Diskussionnyi Listokista” myös) ilmoitti Pää-äänenkannattajan toimituksessa aloittavansa sotatoimet, niin hänen ja Danin asenne kävi meille täysin selväksi.

Puolueelle sen ovat tehneet lopullisesti selväksi: 1) Mihailin, Romanin ja Jurin teko; 2) kuudentoista Venäjällä olevan menshevikin julkilausuma; 3) „Golosin” 19.—20. numero ja 4) „Golosin” neljän toimittajan hajotushenkkinen julkilausuma. Nyt tähän on lisääntynyt vielä 5) Potresovin avoimesti likvidaattorinen kirjoitus „Nasha Zarjan”⁶⁷ 2. numerossa, jossa hän kirjoittaa Martovin ja muiden rinnalla, sekä 6) „Golos Sotsial-Demokratian” toimituksen esiintyminen Plehanovia vastaan („Välttämätön lisäys „Dnevnikkeihin” ”⁶⁸), missä Martynov, Martov ja Axelrod samaisen Potresovin rinnalla kohtelevat puolueen Pää-äänenkannattajaa ja puoluekantaista menshevismiä en cana:lle (kuin kanaloita).

Lehtisessämme „Likvidaattorien ääni vastustaa puoluetta” ja Pää-äänenkannattajan 12. numerossa annoimme arviomme neljästä ensin mainitusta esiintymisestä *. Viikon kuluttua ilmestyvässä Pää-äänenkannattajan 13. numerossa Plehanov antaa arvionsa „Nasha Zarjassa” julkaistusta Potresovin kirjoituksesta.

Lopullisesti likvidaattorien puolelle kääntynyttä „Golos Sotsial-Demokrata” lehteä vastaan alkavat yhdistyä ja esiintyä puoluekantaiset menshevikit, kuten jo neljä ulkomailla (Pariisi, Nizza, San Remo, Geneve) olevilta menshevikiryhmiltä ja menshevikiryhmien osilta saatua päätöslauselmaa osoittaa. Puoluekantaiset menshevikit esiintyvät

* Ks. tätä osaa, ss. 148—156. Toim.

avoimesti „*Golosia*” sekä venäläisiä likvidaattoreita vastaan, toteavat avoimesti, että täysistunnon *jälkeen* „*Golos*” on tehnyt kääntein likvidaattoruuden puoleen.

Puolueessa on syntynyt sellainen tilanne, joka eroaa huomattavasti siitä, mitä oli täysistunnon aikana, ja siksi vaatii ehdottomasti muutoksia Pää-äänenkannattajan kokoonpanoon.

Täysistunto halusi tarjota puolueeseen palaamisen ja puolueessa lojaalisesti työskentelyn mahdollisuuden *kaikille* golosilaisille, *kaikille* sosialidemokraateille, *kaikille* työväenliikkeen legaalisille toimihenkilöille, jotka *haluavat* siirtyä puoluekantaisuuden aseisiin. Täysistunto luotti siihen, että menshevikkien keskuudessa alkaa kummankin osan yleinen siirtyminen puoluekantaisuuden aseisiin eikä menshevismän kahden osan erkaneminen.

Legalistien Venäjällä olevan keskuksen (Potresov, Mihail ja kumpp.) sekä „*Golos Sotsial-Demokrata*” lehden syystä kävi toisin. Näiden ja *puoluekantaisten* menshevikkien kahtiajakaantumisesta tuli tosiasia. Me liitimme Pää-äänenkannattajan ja „Diskussionnyi Listokin” ympärille useita *puoluekantaisia* menshevikkejä (Plehanov, Rappoport, Avdejev), joiden kanssa meillä on järjestyksessä kaikelle ryhmäkuntalaisuudelle vieras puolueetyö, kaikista erimielisyyksistämme huolimatta. Ulkomailla bolshevikkien ryhmät ja puoluekantaiset menshevikit ottavat askeleita yhteenliittymistä kohti. Golosilaisten ryhmät ovat päinvastoin ottaneet jyrkän suunnan yhdistymistä *vastaan*.

Kerrassaan mahdoton tilanne Pää-äänenkannattajan toimituksessa ei sen vuoksi olekaan muodostunut satunnaisista eikä henkilökohtaisista syistä. Kun toimituksessamme vallitsee nykyään ainainen ja loputon juonittelu, kun me kolmen kesken emme kerta kaikkiaan kykene selviytymään kahden toimittajan vihamielisestä asenteesta, kun kaikkea työtä Pää-äänenkannattajassa jarrutetaan,—niin se on väistämätön tulos *tilanteen kieroudesta*. Täysistunnon päätösten mukaan on tarpeellista lähentyä *puoluekantaisiin* menshevikkeihin, mutta meillä Pää-äänenkannattajassa *puolueenvastaiset* menshevikit käyvät ankaraa taistelua Pää-äänenkannattajan ulkopuolella olevia ja sitä auttavia *puoluekantaisia menshevikkejä* vastaan!

Olemme aivan varmat siitä, että Keskuskomiteassa olevat toverit itse ymmärtävät, että tällainen tilanne on kerta

kaikkiaan mahdoton, eivätkä vaadi meitä kuvailemaan sitä lukemattomien toimituksessa tapahtuneiden yhteenottojen ja skandaalien historialla. Nämä yhteenotot, syytökset, kahnaukset ja työn saattaminen kokonaan hunningolle on yksinkertaisesti tulos muuttuneesta poliittisesta tilanteesta, joka *välttämättömästi* johtaa Pää-äänenkannattajan hajomiseen, ellei oteta täysistunnon päätösten *koko* hengen sanelemaa askelta, nimittäin: ellei vaihdeta puoluevastaisia, likvidaattorilaisia, golosilaisia menshevikkejä puoluekantaisiin menshevikkeihin, joita *olemme velvolliset* auttamaan tulemaan täydellisesti puolueeseen ja sen johtaviin elimiin.

Puoluekantaiset menshevikit ovat jo ilmoittaneet Keskuskomitean Ulkomaiselle byroolle haluavansa saada Pää-äänenkannattajan toimitukseen (ja Keskuskomitean Ulkomaiseen byroohon) edustajiaan, s.o. *puoluekantaisen* menshevismien kannattajia.

Me puolestamme ilmoitamme, että emme *kerta kaikkiaan kykene* hoitamaan puolueen Pää-äänenkannattajaa yhteistoiminnassa golosilaisten kanssa, sillä on mahdotonta tehdä työtä yksinomaan lannistamalla mekaanisesti enemmistön voimalla henkilöitä, joiden kanssa ei ole yhteistä puolueperustaa.

Toivomme, että Keskuskomitea ryhtyy tarpeellisiin organisatorisiin toimenpiteisiin Pää-äänenkannattajan toimituksen kokoonpanon muuttamiseksi ja työkykyisen *puoluekantaisen* kollegion perustamiseksi.

*Kirjoitettu huhtikuun jälkipuoliskolla
(toukokuun alussa) v. 1910*

*Julkaistu ensi kerran v. 1933
XXV Lenin-kokoelmassa
Allekirjoitus: Pää-äänenkannattajan toimituksen jäsenet
Lenin y.m.*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

PUBLISISTIN KIRJOITUKSIA

*Julkaistu maaliskuun 6 (19) ja
toukokuun 25 (kesäkuun 7) pñä
1910 „Diskussionnyi Listokin”
1. ja 2. numerossa
Allekirjoitus: N. Lenin*

*Julkaistaan „Diskussionnyi Listokin”
tekstin mukaan*

I

OTZOVISMIN KANNATAJAIEN JA PUOLUSTAJIEN
„OHJELMASTA”

Pariisissa on hiljattain ilmestynyt „Vperjod” ryhmän julkaisema kirjanen: „Nykyinen tilanne ja puolueen tehtävät. Bolshevikkiryhmän laatima ohjelma”. Sen saman bolshevikkiryhmän, josta „Proletari” lehden laajennettu toimitus viime keväänä sanoi, että tuo ryhmä on muodostanut uuden puolueeryhmän. Nyt tuo ryhmä, johon „kuuluu 15 puolueen jäsentä — 7 työläistä ja 8 intelligenttiä” (kuten se on meille tiedottanut), yrittää esittää eheästi, järjestelmällisesti ja myönteisesti oman erityisen „ohjelmansa”. Tuon ohjelman tekstissä näkyy selviä jälkiä varovaisesta ja huolekkaasta kollektiivisesta viimeistelystä, jonka tarkoituksena on ollut silotella kaikki rosoiset kohdat, hioa pois terävät kulmat, korostaa enemmän sitä, mikä ryhmällä on puolueen kanssa yhteistä, kuin sitä, missä se on puolueen kanssa eri mieltä. Tietyn virtauksen katsantokantojen virallisena esityksenä uusi ryhmäohjelma on meille erittäin arvokas.

Alussa bolshevikkiryhmä selittää, miten se „käsittää maamme nykyisen historiallisen tilanteen” (I §, ss. 3—13), ja sitten — miten se „käsittää bolshevismiin” (II §, ss. 13—17). Kummankin se käsittää huonosti.

Ottakaamme ensimmäinen kysymys. Bolshevikkien katsantokanta (ja puolueen katsantokanta) on esitetty vuoden 1908 Joulukuun konferenssin päätöslauselmassa nykyisestä ajankohdasta. Yhtyvätkö uuden ryhmäohjelman laatijat tässä päätöslauselmassa esitettyihin katsomuksiin? Jos yhtyvät, niin mikseivät he voi sanoa sitä suoraan? Jos yhtyvät, niin miksi oli tarpeen laatia erityinen ohjelma, ryhtyä esittämään erityistä omaa „käsitystään” nykyisestä

ajankohdasta? Jos eivät yhdy, niin miksei taaskin sanota selvästi, nimenomaan missä kysymyksissä uusi ryhmä asetuu oppositioon puolueen katsomuksia vastaan?

Siinäähän se vika onkin, että uusi ryhmä ei ole itsekään selvillä tämän päätöslauselman merkityksestä. Uusi ryhmä on tiedottomasti (tai puolittain tiedottomasti) kallistunut kannattamaan otzovistien katsomuksia, jotka *eivät sovi yhteen* tämän pääföslauselman kanssa. Uusi ryhmä ei selitä kirjassessaan kansanomaisesti kaikkia tämän päätöslauselman väittämiä, vaan ainoastaan yhden sen osan, ymmärtämättä toista osaa (ehkä edes huomaamatta sen merkitystä). Perustekijät, jotka aiheuttivat vuoden 1905 vallankumouksen, vaikuttavat edelleenkin, sanotaan päätöslauselmassa. Kypsyys uusi vallankumouksellinen kriisi (f-kohta). Taistelun päämääräksi jää edelleenkin tsarismiin kukistaminen ja tasavallan pystyttäminen; proletariaatin on oltava taistelussa „johtavassa” asemassa ja pyrittävä „poliittisen vallan valloittamiseen” (e- ja l. kohta). Maailmanmarkkinoiden ja maailman politiikan olosuhteet tekevät „kansainvälisen tilanteen yhä vallankumouksellisemmaksi” (g-kohta). *Nämä* väittämät uusi ryhmäohjelma selittää kansanomaisesti, ja *sikäli* se kulkee aivan käsi kädessä bolshevikien ja puolueen kanssa, *sikäli* se esittää oikeita katsantokantoja ja tekee hyödyllistä työtä.

Mutta siinäpä se surkeus onkin, että täytyy korostaa tuota *sikäli*. Siinäpä se surkeus onkin, että uusi ryhmä *ei ymmärrä* tämän päätöslauselman *muuta* väittämiä, ei ymmärrä niiden yhteyttä toisiin väittämiin, ei ymmärrä varsinkaan niiden *yhteyttä* siihen leppymättömään suhtautumiseen otzovismia kohtaan, mikä on ominaista bolshevikille ja mikä ei ole ominaista tälle ryhmälle.

Vallankumous on jälleen kiertämätön. Vallankumouksen täytyy ryhtyä jälleen kukistamaan itsevaltiutta ja kukistaa se — sanovat uuden ryhmäohjelman laatijat. Oikein. Mutta siinä ei ole kaikki, mitä *nykyajan* vallankumousmiehen, sosialidemokraatin on tiedettävä ja muistettava. Hänen pitää kyetä ymmärtämään, että tuo vallankumous on tulossa meille uudella tavalla, että meidän on mentävä siihen uudella tavalla (toisin kuin ennen; ei ainoastaan entisellä tavalla; ei ainoastaan entisiin taisteluasein ja -keinoin), ettei itsevaltiuskaan ole sellainen kuin se oli ennen. Juuri tätä eivät otzovismin puolustajat halua-

kaan käsittää! He haluavat itsepintaisesti jäädä yksipuolisiksi, ja siten he vastoin tahtoaan, tietoisuudestaan riippumatta *tekevät palveluksen* opportunisteille ja likvidattoreille, olemalla yksipuolisia yhteen suuntaan he tukevat toisensuuntaista yksipuolisuutta.

Itsevaltius on astunut *uuteen* historialliseen vaiheeseen. Se ottaa askeletta porvarilliseksi monarkiaksi muuttumisen suuntaan. III Duuma on määrättyjen luokkien kanssa tehty liitto. III Duuma on tämän uuden monarkian systeemissä välttämätön eikä satunnainen laitos. Itsevaltiuden uusi agrariipolitiikka ei myöskään ole sattuma, vaan uuden tsarismmin politiikkaan kuuluva välttämätön, porvarillisesti välttämätön ja porvarillisuudessaan välttämätön rengas. Edessämme on *omalaatuinen* historiallinen kausi *omalaatuisine* uuden vallankumouksen syntymisen ehtoineen. Tuota omalaatuisuutta ei voida omaksua, ei voida valmistautua tähän uuteen vallankumoukseen, jos toimitaan ainoastaan vanhaan tapaan, ellei osata käyttää hyväksi itse Duman puhujalavaa j.n.e.

Tätä viimeksi mainittua väittämää otzovistit eivät ole kyenneet käsittämään. Ja otzovismmin puolustajat, jotka ovat julistaneet otzovismmin „lailliseksi vivahteeksi” (tarkastelemamme kirjasen 28. sivu), eivät ole vieläkään käsittäneet, että tuo väittämä on *yhteydessä kokonaiseen aatepiiriin*, nykyisen ajankohdan omalaatuisuuden tunnustamiseen, pyrkimykseen *ottaa* tämä omalaatuisuus *huomioon* taktiikassaan! He toistelevat, että me elämme „vallankumousten välistä kautta” (s. 29), että nykyinen tilanne on „siirtymistilanne demokraattisen vallankumouksen kahden aallon välillä” (s. 32), mutta mikä on tämän „*siirtymisen*” *omalaatuisuus*, sitä he eivät kykene käsittämään. Ja ellei tätä *siirtymistä* käsitetä, niin ei voida viedä sitä loppuun vallankumouksen hyödyksi, ei voida valmistautua uuteen vallankumoukseen, ei voida *siirtyä* toiselle aallolle! Sillä uuteen vallankumoukseen valmistautuminen ei voi rajoittua sen toistelemiseen, että vallankumous on kiertämätön: valmistautumisen tulee olla sellaista propagandan, agitaation ja organisaation järjestämistä, jossa otetaan huomioon *tämän siirtymistilanteen omalaatuisuus*.

Mainitsemme teille esimerkin siitä, miten ihmiset puhuvat *siirtymistilanteesta*, mutta eivät kuitenkaan ymmärrä, mitä tämä *siirtyminen* on. „Sen, ettei Venäjällä ole mitään

todellista perustuslakia, että Duuma on vain perustuslain harhakuva, vailla valtaa ja merkitystä, sen tietävät väestöjoukot hyvin kokemuksestaan, ja nyt se käy selväksi koko maailmalle” (s. 11). Verratkaa tähän joulukuun päätöslauselmassa annettua arviota III Duumasta: „Kesäkuun 3 päivän valtiokaappauksella ja III Duuman perustamisella tunnustettiin ja vahvistettiin avoimesti tsarismiin liitto mustasotnialaisten tilanherrojen ja kauppa- ja teollisuusporvariston huippukerosten kanssa”.

Eiköhän ole „selvää koko maailmalle”, että ryhmäohjelman laatijat eivät ole sittenkään käsittäneet päätöslauselmaa, vaikka sitä on vuoden ajan jauhamalla jauhattu puoluelehdistössä tuhansin eri tavoin? Eikä se ole tietenkään jäänyt heiltä käsittämättä ymmärryksen puutteessa, vaan sen takia, että he ovat otzovismin ja otzovistisen aatepiirin pauloissa.

Kolmas Duumamme on mustasotnialais-lokakuulainen Duuma. Ja se, ettei lokakuulaisilla ja mustasotnialaisilla ole Venäjällä „valtaa ja merkitystä” (kuten ryhmäohjelman laatijat sanovat), se on pötyä. „Todellisen perustuslain” puuttuminen, vallan pysyminen täydellisesti itsevaltiuden käsissä ei suinkaan tee mahdolliseksi sitä omalaatuista historiallista tilannetta, jolloin tämän vallan on pakko järjestää tiettyjen luokkien vastavallankumouksellinen liitto yleiskansallisessa mitassa, yleisvaltiollisen merkityksen omaavissa julkisesti toimivissa laitoksissa ja jolloin tietyt luokat itse, alhaaltapäin järjestäytyvät vastavallankumouksellisiin liittoutumiin, jotka ojentavat kätensä tsarismille. Jos tsarismiin „liitto” näiden luokkien kanssa (liitto, joka pyrkii maaorjuuttajatilanherrain vallan ja tulojen säilyttämiseen) on luokkien herruuden sekä tsaarin ja hänen koplansa herruuden omalaatuinen muoto nykyisellä *siirtymis*-kaudella, muoto, jonka synnyttää maan porvarillinen kehitys „vallankumouksen ensimmäisen aallon” päätyttyä tappioon,— silloin *ei voi olla puhettakaan* siirtymisajan hyväksikäyttämistä ilman Duuman puhujalavan käyttämistä. Se omalaatuinen taktiikka, että vallankumouksen valmistelua *varten* käytetään sitä puhujalavaa, jolta vastavallankumoukselliset puhuvat, on silloin *välttämätöntä* ja johtuu *koko* historiallisen tilanteen omalaatuisuudesta. Mutta jos Duuma on vain perustuslain „harhakuva” „vailla valtaa ja merkitystä”, silloin ei meillä ole mitään *uutta*

vaihetta porvarillisen Venäjän, porvarillisen monarkian kehityksessä, ylempien luokkien herruuden muodon j.n.e. kehityksessä, ja silloin otzovistit ovat tietenkin *periaatteellisesti* oikeassa!

Älkää luulkokaan, että ryhmäohjelmasta lainaamamme lause olisi satunnainen erehdys. Erityisessä luvussa „Valtakunnanduudesta” (ss. 25—28) sanotaan aivan alussa: „kaikki Valtakunnanduudet aina nykypäiviin asti ovat olleet sellaisia laitoksia, joilla ei ole ollut reaalista voimaa eikä valtaa ja jotka eivät ole ilmaisseet maan todellista voimasuhdetta. Hallitus on kutsunut ne koolle kansan liikehtimisen painostamana, toisaalta johdattaakseen joukkokihtymyksen pois suoranaisen taistelun raiteilta rauhallisten vaalien raiteille ja toisaalta sopiakseen näissä Duumissa niiden yhteiskuntaryhmien kanssa, jotka voisivat tukea hallitusta taistelussa vallankumousta vastaan”... Tämä on kokonainen vyyhti sekavia ajatuksia tai ajatusten tynkiä. Koska hallitus on kutsunut Duumat koolle sopiakseen vastavallankumouksellisten luokkien kanssa, niin siitä seuraa juuri se, että ensimmäisellä ja toisella Duumalla *ei* ollut „voimaa ja valtaa” (vallankumouksen auttamiseen), mutta III Duumalla sitä *on ollut ja on* vieläkin (vastavallankumouksen auttamiseen). Vallankumoukselliset saattoivat olla (ja tietyissä oloissa heidän täytyikin olla) osallistumatta laitokseen, joka oli voimaton auttamaan vallankumousta. Se on kiistatonta. Ryhmäohjelman laatijat tekevät kauhean virheen, kun he yhdistävät tällaiset vallankumouskauden laitokset „vallankumousten välisen kauden” Duumaan, jolla on voimaa vastavallankumouksen auttamiseen. He ulottavat oikeita bolshevistisiä päätelmiä juuri sellaisiin tapauksiin, joihin ne eivät todellisuudessa ulotu! Se juuri merkitseeikin bolshevismiin muuttamista karikatyyriksi.

Tehden yhteenvetoja siitä, mikä „käsitys” heillä on bolshevismista, ryhmäohjelman laatijat ovat esittäneet jopa erikoisen d-kohdankin (s. 16), jossa tuo „karikatyyriinen” vallankumouksellisuus on ilmaistu suorastaan klassillisesti. Esitämme tuon kohdan kokonaan:

„d) Vastedes aina vallankumouksen loppuunviemiseen asti ei mil-lään työväenluokan puolilegaalisilla ja legaalilla taistelukennoilla ja taisteluteillä, muun muassa Valtakunnanduumaan osallistumisellaan,

voi olla itsenäistä ja ratkaisevaa merkitystä, vaan ne ovat ainoastaan keino, jolla kootaan ja valmistellaan voimia suoranaiseen vallankumoukselliseen, avoimeen joukkoluontoiseen taisteluun”.

Tämän mukaan siis legaalilla taistelumuodoilla, „muun muassa” parlamentarismillakin, *voi* „vallankumouksen loppuunviemisen” *jälkeen* olla itsenäinen ja ratkaiseva merkitys!

Se ei ole totta. Sitä niillä ei voi olla silloinkaan. „Vperjodilaisten” ryhmäohjelmaan on kirjoitettu pöytä.

Edelleen. Tämän mukaan siis kaikilla taistelukeinoilla, *paitsi* legaalilla ja puolilegaalisilla, s.o. *kaikilla illegaalisilla* taistelukeinoilla *voi* „vallankumouksen loppuunviemiseen asti” olla itsenäinen ja ratkaiseva merkitys!

Se ei ole totta. On sellaisia illegaalisia taistelukeinoja, joilla niin „vallankumouksen loppuunviemisen” *jälkeen* (esimerkiksi illegaalisilla propagandakerhoilla) kuin myöskään „vallankumouksen loppuunviemiseen asti” (esimerkiksi rahavarojen anastamisella viholliselta, vangittujen väkivaltaisella vapauttamisella tai vakoilijain surmaamisella j.n.e.) „*ei* voi olla itsenäistä ja ratkaisevaa merkitystä, vaan ne ovat *ainoastaan*” j.n.e., kuten „*ohjelman*” tekstissä on sanottu.

Edelleen. Mistä „vallankumouksen loppuunviemisestä” tässä puhutaan? Kaiketikaan *ei* sosialistisen vallankumouksen loppuunviemisestä, sillä silloin ei tule olemaan työväenluokan taistelua, koska ei tule olemaan luokkia yleensä. Siis on puhe *porvarillis-demokraattisen* vallankumouksen loppuunviemisestä. Katsokaamme nyt, mitä ryhmäohjelman laatijat „ymmärsivät” porvarillis-demokraattisen vallankumouksen *loppuunviemisellä*?

Tällä termillä voidaan ylipäänsä ymmärtää kahta asiaa. Jos sitä käytetään laajassa mielessä, niin sillä tarkoitetaan porvarillisen vallankumouksen objektiivisten historiallisten tehtävien täyttämistä, sen „loppuunviemistä”, t.s. sellaisen maaperän poistamista, joka voi synnyttää porvarillisen vallankumouksen,— porvarillisten vallankumousten *koko sarjan* loppuunviemistä. Tässä mielessä esimerkiksi Ranskan porvarillis-demokraattinen vallankumous *vietiin loppuun* vasta vuonna 1871 (se alettiin vuonna 1789). Jos taas tuota sanaa käytetään suppeassa mielessä, niin tarkoitetaan erillistä vallankumousta, yhtä porvarillista vallankumousta, niin sanoakseni sen yhtä „aaltoa”, joka lyö vanhaa järjes-

telmää, mutta ei lyö sitä loppuun asti, ei hävitä maaperää seuraavilta porvarillisilta vallankumouksilta. Siinä mielessä vuoden 1848 vallankumous Saksassa „vietiin loppuun” vuonna 1850 tai 50-luvulla hävittämättä sillä lainkaan maaperää 60-luvun vallankumoukselliselta nousulta. Vuoden 1789 vallankumous Ranskassa „vietiin loppuun” sano-kaamme vuonna 1794 hävittämättä sillä lainkaan maaperää vuosien 1830 ja 1848 vallankumouksilta.

Tulkittakoonpa ryhmäohjelman sanat „vastedes aina vallankumouksen loppuunviemiseen asti” laajassa tai suppeassa merkityksessä,—joka tapauksessa ajatusta niistä ei löydy. Sanomattakin on selvää, että olisi aivan typerää yrittää nyt määritellä vallankumouksellisen sosialidemokratian taktiikka *etukäteen*, kaikkien Venäjällä mahdollisten porvarillisten vallankumousten kauden loppuunviemiseen asti. Mutta vuosien 1905—1907 vallankumouksen „aallosta”, s.o. Venäjän ensimmäisestä porvarillisesta vallankumouksesta, on ryhmäohjelman itsensä täytynyt tunnustaa, että „vallankumouksen ensimmäisen aallon se (itsevaltius) voitti” (s. 12), että me elämme „vallankumousten välistä”, „demokraattisen vallankumouksen kahden aallon välistä” kautta.

Mistä sitten johtuu tuo „ohjelmassa” ilmenevä ääretön ja auttamaton sekasotku? Nimenomaan siitä, että ohjelma diplomaattisesti erottautuu väliseinällä otzovismista, muttei lainkaan poikkeaa otzovismin aatepiiristä, ei korjaa sen perusvirhettä eikä edes huomaa sitä. Nimenomaan siitä, että „vperjodilaiset” pitävät otzovismia „laillisena vivahteena”, *t.s.* että karikatyyrisen bolshevismin otzovistinen vivahde on heille *laki*, esikuva, verraton esikuva. Ken on tuolle kaltevalle pinnalle astunut, hän luisuu ja tulee vastustamattomasti luisumaan auttamattoman sekasotkun suohon; hän *toistaa* sanoja ja tunnuksia kykenemättä *harkitsemaan* niiden soveltuvaisuuden ehtoja ja niiden merkityksen puitteita.

Minkä vuoksi esimerkiksi bolshevikit vuosina 1906—1907 asettivat niin usein opportunistien vastapainoksi tunnuksen: vallankumous ei ole päättynyt? Sen vuoksi, että objektiiviset olot olivat sellaiset, ettei vallankumouksen loppuunviemisestä sanan suppeassa mielessä voinut olla puhettakaan. Otettakoon vaikkapa II Duuman kausi. Maailman vallankumouksellisin parlamentti ja miltei kaikkein taantumuk-

sellisin itsevaltiudellinen hallitus. Siitä ei ollut muuta suoranaista ulospääsyä kuin valtiokaappaus ylhäältäpäin tai kapina alhaalta päin, mutta pyörittelivätpä nyt rikkiviisaat pedantit päättään kuinka tahansa, niin ennen valtiokaappausta ei kukaan voinut mennä takuuseen siitä, että tuo kaappaus onnistuu hallitukselle, että se käy rauhallisesti, ettei Nikolai II taita siinä niskaansa. Tunnuksella „vallankumous ei ole päättynyt” oli aivan elämää vastaava, välittömän tärkeä, käytännöllisesti tuntuva merkitys, sillä *vain* tämä tunnus ilmensi oikein sen, miten olivat asiat ja minkälainen oli oleva asiain kulku tapahtumien objektiivisen logiikan mukaan. Mutta nyt, kun otzovistit itse tunnustavat nykytilanteen „vallankumousten väliseksi”, eikö se, että yritetään kuvitella tämä otzovismi „vallankumouksellisen siiven lailliseksi vivahteeksi” — „vastedes aina vallankumouksen loppuunviemiseen asti”, — eikö se ole kömpelöä sekasotkua?

Jotta selviydyttäisiin tuosta pääsemättömästä ristiriitojen renkaasta, ei pidä harjoittaa diplomatiiaa otzovismin suhteen, vaan on murrettava sen aatteelliset perusteet; on asetettava joulukuun päätöslauselman näkökannalle ja mietiskeltävä sitä loppuun asti. Nykyistä vallankumousten välistä kautta ei voida selittää sattumaksi. Nyt on jo epäilemätöntä, että meillä on alkanut erikoinen vaihe itsevaltiuden kehityksessä, porvarillisen monarkian, porvarillismustasotnialaisen parlamentarismien kehityksessä, tsarismien porvarillisen politiikan kehityksessä maaseudulla ja kaiken tämän tukemisessa vastavallankumouksellisen porvariston taholta. Tämä kausi on epäilemättä *siirtymiskausi* „vallankumouksen kahden aallon välillä”, mutta sitä varten, että voitaisiin valmistautua toiseen vallankumoukseen, onkin juuri tunnettava tämän siirtymisen omalaatuisuus, on osattava sopeuttaa taktiikkansa ja organisaationsa tähän vaikeaan, raskaaseen ja hämäärään siirtymiseen, johon „kamppailun” kulku on meidät vienyt. Duuman puhujalavan samoin kuin kaikkien muidenkin legaalisten mahdollisuuksien käyttäminen kuuluu jotakuinkin toisarvoisten taistelukeinojen joukkoon, jotka eivät tuo tullessaan mitään „räikeätä”. Mutta siirtymiskausi onkin siirtymiskausi juuri siksi, että sen erikoistehtävänä on *voimien* valmistaminen ja kokoaminen eikä niiden suoranaisten, niiden päättävä esiintyminen. On osattava järjestää tämä ulkonaista loistoa

vailla oleva toiminta, on osattava käyttää sen hyväksi kaikkia mustasotnialais-lokakuulaisen Duuman kaudelle ominaisia puolijulkisia laitoksia, osattava *tälläkin pohjalla* säilyttää kaikki vallankumouksellisen sosialidemokratian perinteet, kaikki sen äskeisen sankarillisen menneisyyden tunnukset, koko sen toiminnan henki, koko sen leppymättömyys opportunistia ja reformismia kohtaan,— juuri siinä on *puolueen tehtävä*, juuri se on nykyhetken tehtävä.

Olemme käsitelleet uuden ryhmäohjelman ensimmäisen poikkeamisen siitä taktiikasta, joka on esitetty vuoden 1908 Joulukuun konferenssin päätöslauselmassa. Olemme havainneet sen olleen poikkeamista otzovististen aatteiden suuntaan, sellaisten aatteiden suuntaan, joilla ei ole mitään yhteistä enempää nykyisen ajankohdan marxilaisen analyysin kuin yleensäkin vallankumouksellisten sosialidemokraattien taktiikan tärkeimpien lähtökohtien kanssa. Nyt meidän on tarkasteltava uuden ryhmäohjelman toista originellia piirrettä.

Se on uuden ryhmän julistama tehtävä — „uuden, proletarisen” kulttuurin „luominen” ja „levittäminen joukkoihin”: „proletarisen tieteen kehittäminen, todella toverillisten suhteiden lujittaminen proletariaatin keskuudessa, proletarisen filosofian kehittäminen, taiteen suuntaaminen proletaristen pyrkimysten ja kokemusten puoleen” (s. 17).

Tämä on näyte siitä naiivista diplomatiasta, joka on tarkoitettu verhoamaan uudessa ryhmäohjelmassa asian ytimen! Eikö se olekin naiivia, kun „tieteen” ja „filosofian” *välille* asetetaan „todella toverillisten suhteiden lujittaminen”? *Ohjelmaan* on uusi ryhmä sisällyttänyt olettamansa *loukkaukset*, syytöksensä toisia ryhmiä (ensimmäisessä kädessä nimenomaan ortodoksaalisia bolshevikkeja) vastaan siitä, että *nämä* rikkovat „todella toverillisiä suhteita”. Juuri sellainen on tuon huvittavan kohdan *reaalinen* sisältö.

„Proletaarinen tiedekin” näyttää tässä „surkealta ja sopimattomalta”. Ensinnäkin me tunnemme nykyään vain yhden proletarisen tieteen — marxilaisuuden. Ryhmäohjelman laatijat ovat jostain syystä karttaneet huolellisesti tätä ainoaa täsmällistä termiä ja asettaneet kaikkialle sanat: „tieteellinen sosialismi” (ss. 13, 15, 16, 20, 21). Onhan tunnettua, että tätä viimeksi mainittua termiä haluavat meillä

Venäjällä käyttää itsestään myös suoranaiset marxilaisuuden vastustajat. Toiseksi, jos ryhmäohjelmassa asetetaan tehtäväksi „proletaarisen tieteen” kehittäminen, niin on sanottava selvästi, nimenomaan millaista aikamme aatteellista, teoreettista taistelua siinä tarkoitetaan ja nimenomaan kenen puolelle ryhmäohjelman laatijat asettuvat. Tästä vaikeutuminen on naiivia viekkautta, sillä *asian ydin* on selvä jokaiselle, joka tuntee vuosien 1908—1909 sosialidemokraattista kirjallisuutta. *Meidän* päivinäme on tieteen, filosofian ja taiteen alalla nousut pinnalle marxilaisten ja machilaisten välinen taistelu. On vähintäänkin naurettavaa sulkea silmänsä näkemästä tätä yleisesti tunnettua tosiasiaa. „Ohjelmia” ei pidä kirjoittaa erimielisyyksien hämmäämistä varten, vaan niiden selvittämiseksi.

Kömpelöstimä ohjelmanlaatijamme antavat itsensä ilmi ryhmäohjelmasta siteeratuilla sanoilla. Kaikki tietävät, että *itse asiassa* „proletaarisella filosofialla” tarkoitetaan juuri *machilaisuutta*,— ja jokainen järkevä sosialidemokraatti paljastaa heti „uuden” *salanimen*. Turhaa oli keksiäkin tuota salanimeä. Turhaa on piiloutua sen taakse. Itse asiassa uuden ryhmän ydinosana, sen vaikutusvaltaisoin kirjailijakunta on machilainen, joka pitää ei-machilaista filosofiaa epä-„proletaarisena”.

Näin olisi pitänyt sanoakin, jos siitä tahdottiin puhua ohjelmassa: uusi ryhmä yhdistää sellaisia henkilöitä, jotka tulevat taistelemaan epä-„proletaarisia”, s.o. ei-machilaisia teorioita vastaan filosofiassa ja taiteessa. Se olisi ollut kaikille tunnetun *aatteellisen* virtauksen suoranaista, vilpitöntä, avointa esiintymistä, taisteluun ryhtymistä muita virtauksia vastaan. Kun aatteellista taistelua pidetään puolueelle tärkeänä, niin esitetäänkin nimenomaan suoranainen sodanjulistus eikä piileksitä.

Ja me tulemme kehottamaan kaikkia antamaan tarkan, selvän vastauksen marxilaisuudenvastaisen filosofisen taistelun verhoittuun nostamiseen esille ohjelmassa. *Itse asiassa* kaikki fraasit „proletaarisesta kulttuurista” verhoavat nimenomaan *taistelua marxilaisuutta vastaan*. Uuden ryhmän „originaalisuus” on siinä, että se on ottanut puolueohjelmaansa *filosofiaa* sanomatta suoraan, *nimenomaan* mitä virtausta se filosofiassa puolustaa.

Muuten, ei voida sanoa, että ryhmäohjelmasta siteerattujen sanojen reaalin sisältö on kokonaan kielteinen. Niiden

takana piilee jonkin verran myönteistäkin sisältöä. Tuo myönteinen sisältö voidaan ilmaista yhdellä sanalla: M. Gorki.

Todellakin, on turhaa peitellä tosiasiaa, josta porvarillinen lehdistö on jo toittanut (väännellen ja vääristellen sitä), nimittäin että M. Gorki kuuluu uuden ryhmän kannattajiin. Ja Gorki on ehdottomasti *proletaarisen* taiteen suurin edustaja, joka on tehnyt paljon sen hyväksi ja kykenee tekemään vieläkin enemmän. Sosialidemokraattisen puolueen jokainen puolueryhmä voi olla oikeutetusti ylpeä, jos siihen kuuluu Gorki, mutta „proletaarisen taiteen” asettaminen *ryhmäohjelmaan* tällä perusteella merkitsee köyhydentodistuksen antamista tälle ohjelmalle, merkitsee oman ryhmänsä tyypistämistä kirjailijakerhoksi, joka itse paljastaa itsensä juuri „autoritäärisyydessään”... Ryhmäohjelman laatijat puhuvat hyvin paljon auktoriteettien tunnustamista vastaan, mutteivät selitä suoraan, mistä on kysymys. Kysymys on siitä, että bolshevikkien käymä taistelu otzovismia vastaan ja materialismin puolustaminen filosofiassa näyttää heistä sellaisten erinäisten „auktoriteettien” yritykseltä (hieno vihjaus tunnettuun asiaan!), joihin machilaisuuden viholliset muka „uskovat sokeasti”. Moiset metkut ovat tietysti aivan lapsellisia. Mutta juuri „vperjodilaisethan” kohtelevat auktoriteetteja huonosti. On kiistatonta, että Gorki on auktoriteetti proletaarisen taiteen alalla. Kun *tätä* auktoriteettia pyritään „hyväksikäyttämään” (tietenkin aatteellisessa mielessä) machilaisuuden ja otzovismin lujittamisessa, niin se merkitsee, että annetaan *mallinäyte* siitä, miten ei saa kohdella *auktoriteetteja*.

Proletaarisessa taiteessa M. Gorki on valtavan suuri *plus*, vaikka hän onkin myötämielinen machilaisuudelle ja otzovismille. Sosialidemokraattisen proletaarisen liikkeen kehityksessä sellainen *ryhmäohjelma*, joka erottaa otzovistien ja machilaisten ryhmän puolueessa erikseen asettamalla ryhmän erikoistehtäväksi muka „proletaarisen” taiteen kehittämisen, on *miinus*, sillä tämä ohjelma pyrkii suuren auktoriteetin toiminnassa lujittamaan ja käyttämään hyväkseen juuri sitä, mikä on hänen heikko puolensa, mikä kuuluu negatiivisena suurena siihen valtavan hyödyn summaan, minkä hän tuottaa proletariaatille.

II

„YHDISTYMISKRIISI” PUOLUEESSAMME

Tällaisen otsikon luettuaan joku lukija ei ehkä usko heti silmiäänkään. „Sitä vielä puuttui! on niitä ollut puolueessamme jos jonkinlaisia kriisejä — ja nyt vielä uusi, *yhdistymiskriisi?*”

Tämän sanonnan, joka kuulostaa niin oudolta, olen lainannut Liebknechtiltä. Hän käytti sitä vuonna 1875 Engellsille lähettämässään kirjeessä (huhtikuun 21 pnä) kertoessaan lassallelaisten ja eisenachilaisten yhdistymisestä. Marx ja Engels arvelivat silloin, ettei tuosta yhdistymisestä koidu mitään hyvää⁶⁹. Liebknecht kumosi heidän epäilyjään ja vakuutti, että Saksan sosialidemokraattinen puolue, joka on selviytynyt menestyksellisesti kaikenlaisista kriiseistä, selviytyy myöskin „yhdistymiskriisistä” (ks. Gustav Mayer. „Johann Baptist von Schweitzer und die Sozialdemokratie”. Jena, 1909, S. 424 *).

Siitä ei ole pienintäkään epäilystä, että meidänkin puolueemme, VSDTP, selviytyy menestyksellisesti *omasta* yhdistymiskriisistään. Ja että sillä on parhaillaan sellainen kestävävänsä, sen näkee jokainen, joka tuntee Keskuskomitean täysistunnon päätökset ja täysistunnon jälkeiset tapahtumat. Jos asiaa tarkastellaan täysistunnon päätösten mukaan, niin yhdistyminen saattaa näyttää mitä täydellisimmältä ja aivan loppuun suoritetulta. Jos taas päätellään sen mukaan, mitä on nykyisin, toukokuun alussa v. 1910, sen päättäväisen taistelun mukaan, jota Pää-äänenkannattaja käy likvidaattorien julkaisemaa „Golos Sotsial-Demokrata” lehteä vastaan, sen polemiikin mukaan, jonka Plehanov ja muut puoluekantaiset menshevikit ovat alkaneet „golosilaisia” vastaan, tai „Vperjod-ryhmän” äärimmäisen herjaavan esiintymisen mukaan, jonka se on suunnannut Pää-äänenkannattajaa vastaan (ks. sen juuri äskettäin julkaisemaa lehtistä „Bolshevikkiveroille”), — niin sivusta katsojasta voi *minkälainen* yhdistyminen *tahansa* näyttää helposti harhakuvalta.

Puolueen suoranaiset viholliset riemuitsevat. Otzovismia kannattavat ja suojelevat „vperjodilaiset” haukkuvat

* — Gustav Mayer. „Johann Baptist von Schweitzer ja sosialidemokratia”. Jena, 1909, s. 424. *Toim.*

vimmatusti. Vieläkin kiukkuisemmin haukkuvat likvidaattorien johtajat — Axelrod, Martynov, Martov, Potresov ynnä muut — „Välttämättömässä lisäyksessään Plehanovin „Dnevnikeihin””. „Sovittelijat” levittelevät käsiään, valittavat ja latelevat tyhjämpäiväisiä fraaseja (ks. päätöslauselmaa, jonka Trotskin kannalla oleva „Wienin sosialidemokraattinen puolueklubi” hyväksyi huhtikuun 17 pnä 1910).

Mutta kaikkein tärkeimpään kysymykseen, peruskysymykseen niistä *syistä*, miksi meidän puolueyhdistymisemme tapahtuu näin eikä toisin, miksi täydellinen (näennäinen) yhdistyminen täysistunnossa on nyt muuttunut täydelliseksi (näennäiseksi) erkanemiseksi, sekä kysymykseen siitä, millainen *pitää* puolueen edelleen kehittymisen suunnan olla puolueemme sisäisten ja sen ulkopuolella vallitsevien „voimasuhteiden” mukaan, — näihin peruskysymyksiin eivät likvidaattorit (golosilaiset) enempää kuin otzovistitkaan (vperjodilaiset) eivätkä myöskään sovittelijat (Trotski ja „wieniläiset”) anna minkäänlaista vastausta.

Haukkuminen ja fraasi eivät ole vastaus.

1. KAKSI MIELIPIDETTA YHDISTYMISESTÄ

Likvidaattorit ja otzovistit haukkuvat liikuttavan yksimielisesti bolshevikkeja suut ja silmät täyteen (ensin mainitut Plehanoviakin). Syy on bolshevikkeissa, syy on Bolshevikkikeskuksessa, syy on „Leninin ja Plehanovin „individualistisissa” tottumuksissa” („Välttämättömän lisäyksen” 15. sivu), syy on „Bolshevikkikeskuksen entisten jäsenten” „vastuuttomassa ryhmässä” (ks. „Vperjod” ryhmän lehtistä). Likvidaattorien ja otzovistien solidaarisuus on tässä suhteessa mitä täydellisin; heidän ortodoksista bolshevismia vastaan tähdätty *liittoutumansa* (joka luonnehti *useasti* myös täysistunnossa käytyä taistelua, josta tarkemmin tuonempana) on eittämätön tosiasia; kahden yhtäläisesti porvarillisiin aatteisiin alistumista ilmentävän ja yhtäläisesti puoluevastaisen äärimmäisen virtauksen edustajat ovat aivan yhtä mieltä puolueensisäisessä politiikassaan, taistelussaan bolshevikkeja vastaan ja Päääänenkannattajan julistamisessa „bolshevistikseksi”. Mutta Axelrodin ja Aleksinskin kiukkuisinkin haukkuminen vain verhoaa sitä, että he eivät ymmärrä ollenkaan puolueen

yhdistämisen tarkoitusta ja merkitystä. Trotskin (— wieniläisten) päätöslauselma eroaa vain ulkonaisesti Axelrodin ja Aleksinskin „vuodatuksista”. Se on laadittu hyvin „varovasti” ja on olevinaan „puolueryhmien yläpuolella olevaa” oikeudenmukaisuutta. Entä mikä on sen ydinajatus? Kaikki on muka „bolshevikkijohtajien syytä”,— se on sitä samaa „historian filosofiaa” kuin Axelrodilla ja Aleksinskillakin.

Wieniläisessä päätöslauselmassa sanotaan heti ensimmäisessä kappaleessa: „...päätöksellään...” (täysistunnossa) „kaikkien puolueryhmien ja -virtausten edustajat ottivat tietoisesti ja harkitusti vastuun hyväksytyjen päätöslauselmien täytäntöönpanosta *tietyissä oloissa, yhteistyössä tiettyjen henkilöiden, ryhmien ja laitosten kanssa*”. Kysymys on „Pää-äänenkannattajassa tapahtuneista konflikteista”. Kuka „vastaa” täysistunnon „päätöslauselmien täytäntöönpanosta” Pää-äänenkannattajassa? On selvää, että Pää-äänenkannattajan enemmistö, t.s. bolshevikit ja puolalaiset; hehän ovat vastuussa täysistunnon päätöslauselmien täytäntöönpanosta — „yhteistyössä tiettyjen henkilöiden kanssa”, s.o. golosilaisten ja vperjodilaisten kanssa.

Mistä puhuu täysistunnon tärkein päätöslauselma siinä kohdassa, mikä koskee puolueemme „kipeimpiä” kysymyksiä, jotka ennen täysistuntoa olivat eniten kiistanalaisia ja joiden piti täysistunnon jälkeen tulla vähimmän kiistanalaisiksi?

Siitä, että *proletariaattiin kohdistuvan porvarillisen vaikutuksen ilmauksena* on toisaalta illegaalisen sosialidemokraattisen puolueen kieltäminen, sen osuuden ja merkityksen mataloittaminen j.n.e. ja toisaalta se, että kielletään sosialidemokraattien duumatoiminta ja legaalisten mahdollisuuksien käyttäminen, ettei käsitetä näiden kummankaan tärkeyttä j.n.e.

Nyt herää kysymys, mikä tarkoitus sitten on tällä päätöslauselmalla:

Sekö, että golosilaisten piti vilpittömästi ja peruuttamattomasti vetää risti illegaalisen puolueen kieltämisen, mataloittamisen y.m. yli, piti tunnustaa se syrjään poikkeamiseksi, piti vapautua siitä ja tehdä myönteistä työtä tuon poikkeamisen vastaisessa hengessä; — että vperjodilaisten piti vilpittömästi ja peruuttamattomasti vetää risti duumatoiminnan ja legaalisten mahdollisuuksien käytön kieltämisen y.m. yli; — että Pää-äänenkannattajan enemmistön piti

kaikin tavoin vetää golosilaisia ja vperjodilaisia „yhteistyöhön” *sillä ehdolla*, että he luopuvat vilpittömästi, johdonmukaisesti ja lopullisesti niistä „poikkeamisista”, jotka on kuvattu yksityiskohtaisesti täysistunnon päätöslauselmassa?

Vai tarkoittaako päätöslauselma sitä, että Pää-äänenkannattajan enemmistö on vastuussa päätöslauselmien täytäntöönpanosta (likvidaattoristen ja otzovististen poikkeamisien voittamisesta) „yhteistyössä *tiettyjen*” golosilaisten kanssa, jotka *jatkavat* kuten ennenkin ja vieläpä häikäilemättömämminkin likvidaattoruuden puolustamista, sekä tiettyjen vperjodilaisten kanssa, jotka jatkavat kuten ennenkin ja vieläpä häikäilemättömämminkin otzovismin, ultimatismin j.n.e. laillisuuden puolustamista?

Ei tarvitse muuta kuin asettaa tuo kysymys, niin nähdään, kuinka sisällöttömiä ovat Trotskin päätöslauselman helisevät fraasit,— kuinka ne *käytännössä* palvelevat sen saman kannan puolustamista, jolla Axelrod ja kumpp. sekä Aleksinski ja kumpp. ovat.

Jo päätöslauselmansa ensimmäisissä sanoissa Trotski ilmaisi mitä pahinta sovittelevaisuutta, „sovittelevaisuutta” lainausmerkeissä, kerhosovittelevaisuutta, poroporvarillista sovittelevaisuutta, joka ottaa perustaksi „tietyt henkilöt” eikä tiettyä linjaa, ei tiettyä henkeä eikä tiettyä puolueyön aatteellis-poliittista sisältöä.

Juuri siinä Trotskin ja kumpp. „sovittelevaisuus”, joka teoissa palvelee uskollisesti likvidaattoreita ja otzovisteja ja on sen vuoksi sitä vaarallisempaa paheena puolueessa, mitä kavalammin, hienommin ja kaunopuheisemmin sitä verhotaan muka puoluekantaisilla ja muka ryhmäkuntalaisvastaisilla jaaritteluilla,— juuri siinä tuo sovittelevaisuus eroaakin perinjuurin todellisesta puoluekantaisuudesta, joka merkitsee puolueen puhdistamista likvidaattoruudesta ja otzovismista.

Mitä meille on oikeastaan tiettyä puolueen tehtävänä?

Onko „tiettyä” „tietyt henkilöt, ryhmät ja laitokset”, jotka täytyy „sovittaa” riippumatta niiden linjasta, riippumatta niiden toiminnan sisällöstä, riippumatta niiden suhtautumisesta likvidaattoruuteen ja otzovismiin?

Vai onko meillä tietty puoluelinja, koko toimintamme tietty aatteellis-poliittinen suunta ja sisältö, tietty tehtävä puhdistaa tämä toiminta likvidaattoruudesta ja otzovismista,— tehtävä, jota on toteutettava „henkilöistä, ryhmistä

ja laitoksista” riippumatta, huolimatta niiden „henkilöiden, laitosten ja ryhmien” vastustuksesta, jotka eivät hyväksy tätä linjaa tai eivät noudata sitä?

Kaikkinaisen puolueyhdistymisen merkitykseen ja toteuttamiseksi nähden voi olla kaksi näkökantaa. Näiden näkökantojen eroavaisuuden ymmärtäminen on äärettömän tärkeää, sillä „yhdistymiskriisimme” kehityksen kulussa nämä näkökannat sekoittuvat ja sotkeutuvat, ja ellei toista näkökantaa eroteta toisesta, niin on mahdotonta saada selvää tästä kriisistä.

Toinen näkökanta yhdistymiskysymyksessä voi asettaa etualalle „tiettyjen henkilöiden, ryhmien ja laitosten” „sovittamisen”. Niiden mielipiteiden yhtäläisyys puolueyöhön ja sen linjaan nähden on toisarvoinen kysymys. Erimielisyyksistä on pyrittävä vaikenemaan eikä selvittämään niiden juuria, niiden merkitystä, niiden objektiivisia edellytyksiä. Henkilöiden ja ryhmien „sovittaminen” — se on pääasia. Elleivät ne ole yhtä mieltä yleisen linjan toteuttamisessa, niin tätä linjaa on tulkittava sillä tavalla, että sen voisivat kaikki hyväksyä. Elä itse ja anna toistenkin elää. Se on poroporvarillista „sovittelevaisuutta”, joka kiertämättä joutaa kerhodiplomatiaan. Erimielisyyksien lähteiden „tukkimiseen”, niistä vaikenemiseen, „selkkausten” „sovittamiseen” hinnalla millä hyvänsä, toisilleen vihamielisten suuntien neutralisoimiseen — juuri siihen on suunnattu tuollaisen „sovittelevaisuuden” päähuomio. On ymmärrettävää, että illegaalisen puolueen toiminnan ulkomaisen tukikohdan oloissa tämä kerhodiplomatia avaa ovet selkoselälleen niille „henkilöille, ryhmille ja laitoksille”, jotka esittävät kaikenlaisissa „sovittelu”- ja „neutralisointi”-yrityksissä „kunnon meklarien” osaa.

Erästä tällaisesta täysistunnossa tehdystä yrityksestä kertoo Martov „Golosin” 19.—20. numerossa seuraavaa:

„Menshevikit, „pravdalaiset” ja bundilaiset ehdottivat sellaista Pää-äänenkannattajan toimituksen kokoonpanoa, joka turvaisi puolueen kahden vastakkaisen ajatusvirtauksen „neutralisoinnin”, ei antaisi selvää enemmistöä kummallekaan ja siten pakottaisi puolueen äänenkannattajan viitoittamaan jokaisessa oleellisessa kysymyksessä sen *keskilinjan*, joka voi yhdistää puolueyöntekijäin enemmistön”.

Menshevikkien ehdotus, kuten tiedetään, ei mennyt läpi. Trotski, joka oli asettunut itse ehdokkaaksi Pää-äänenkannattajaan ollakseen *neutralisaattorina*, äänestettiin kumoon.

Bundilaista ehdokasta samaan toimeen — jota menshevikit olivat puheenvuoroissaan ehdottaneet — ei asetettu edes äänestettäväksi.

Siitä näette, mitä osaa esittävät *todellisuudessa* ne „sovitelijat” sanan pahassa merkityksessä tarkoitettuna, jotka kirjoittivat wieniläisen päätöslauselman ja joiden mielipiteet on ilmaistu juuri nyt saamassani „Otkliki Bunda” julkaisun 4. numerossa olevassa Ionovin kirjoituksessa. Menshevikit *eivät rohjenneet* ehdottaa sellaista Pää-äänenkannattajan toimitusta, jossa olisi enemmistö *heidän* suuntansa edustajia, mutta tunnustivat samanaikaisesti, kuten näkyy esittämästäni Martovin päätelmästä, että puolueessa on *kaksi vastakkaista virtausta*. Mensheveikeille ei tullut mieleenkään ehdottaa sellaista Pää-äänenkannattajan toimitusta, jossa olisi enemmistö *heidän* suuntansa edustajia. He eivät edes yrittäneet saada sellaista Pää-äänenkannattajaa, jolla olisi määrätty suunta (niin selvää oli täysistunnossa suunnan puuttuminen mensheveikeiltä, joilta vasta vaadittiin, vasta odotettiin vilpittömyyttä ja johdonmukaista luopumista likvidaattoruudesta). Menshevikit pyrkivät saamaan Pää-äänenkannattajassa aikaan „neutralisoinnin” ja esittivät *neutralisaattoreiksi* bundilaisen ja Trotskin. Bundilaisen ja Trotskin tuli näytellä sellaisen puhemiehen osaa, joka ottaisi tehtäväkseen „tiettyjen henkilöiden, ryhmien ja laitosten” välisen „avioliiton solmimisen” siitä huolimatta, luopuisiko toinen puoli likvidaattoruudesta vai ei.

Tämä puhemiehen näkökanta muodostaakin Trotskin ja Ionovin sovitteluaisuuden koko „aatteellisen perustan”. Kun he valittavat ja itkevät sitä, ettei yhdistymisestä tullut mitään, niin se on ymmärrettävä *cum grano salis**. Se on ymmärrettävä siten, ettei kosimisesta tullut mitään. Niiden yhdistymistoiveiden „raukeaminen”, joita Trotski ja Ionov olivat vaalineet, toiveiden, jotka tarkoittivat „tiettyihin henkilöihin, ryhmiin ja laitoksiin” yhdistymistä riippumatta näiden suhtautumisesta likvidaattoruuteen, merkitsee vain puhemiesten epäonnistumista, merkitsee sitä, että puhemiehen näkökanta on väärä, toivoton ja surkea, mutta se ei vielä lainkaan merkitse puolueen yhdistymisen epäonnistumista.

* — suurin varauksin. *Tcim.*

On olemassa toinenkin näkökanta tähän yhdistymiseen nähden. Tuo toinen näkökanta on se, että koko joukko syvällisiä, objektiivisia syitä, jotka eivät ole riippuvaisia yhdestä tai toisesta „tiettyjen (täysistunnonle ja täysistunnossa tiettyjen) henkilöiden, ryhmien ja laitosten” kokoonpanosta, on jo aikoja sitten alkanut aiheuttaa ja tulee jatkuvasti aiheuttamaan Venäjän sosialidemokratian kahdessa vanhassa, kahdessa tärkeimmässä puolueyhmässä sellaisia muutoksia, jotka luovat — joskus eräiden „tiettyjen henkilöiden, ryhmien ja laitosten” tahdosta ja tietoisuudestakin riippumatta luovat — aatteellista ja organisatorista perustaa yhdistymiselle. Näiden objektiivisten ehtojen juuret ovat Venäjän nykyisen porvarillisen kehityskauden erikoisuuksissa, porvarillisen vastavallankumouksen kauden ja itsevaltiuden porvaristyyppiseksi monarkiaksi muuttumisen yritysten kauden erikoisuuksissa. Nämä objektiiviset ehdot aiheuttavat samanaikaisesti ja erottamattomassa yhteydessä toisiinsa muutoksia työväenliikkeen luonteessa, työväen sosialidemokraattisen etujoukon kokoonpanossa, tyyppissä ja olemuksessa sekä muutoksia sosialidemokraattisen liikkeen aatteellis-poliittisissa tehtävissä. Tämän vuoksi tuo proletariaattiin kohdistuva porvarillinen vaikutus, joka synnyttää likvidaattoruuden (= puoliliberalismin, joka tahtoo lukeutua sosialidemokratiaan) ja otzovismin (= puolianarkismin, joka tahtoo lukeutua sosialidemokratiaan), ei ole sattuma, ei mikään henkilökohtainen paha aikomus, tyhmyys tai virhe, vaan mainittujen objektiivisten syiden vaikutuksen kiertämätön tulos — ja koko nykyisen Venäjän työväenliikkeen „perustasta” erottamaton päällysrakennus. Sen tajuaminen, että kumpikin syrjäpoikkeama on vaarallinen, epäsocialidemokraattinen ja työväenliikkeelle vahingollinen, aiheuttaa eri puolueyhmien ainesten lähenemisen ja raivaa „kaikkien esteiden yli” tien puolueen yhdistymiselle.

Tältä kannalta katsottuna yhdistyminen saattaa tapahtua hitaasti ja vaivalloisesti, siinä voi ilmetä epäröintiä, horjuntaa ja taka-askeleita, mutta se ei voi olla tapahtumatta. Tältä näkökannalta ei yhdistyminen sinukaan tapahdu välttämättä „tiettyjen henkilöiden, ryhmien ja laitosten” kesken, vaan tietyistä henkilöistä riippumatta, se alistaa heidät, heittää „tietyistä” pois ne, jotka eivät käsitä tahi eivät halua käsittää objektiivisen kehityksen vaatimuksia,

se nostaa esiin ja vetää puoleensa uusia, „tiettyihin” kuulumattomia henkilöitä, aiheuttaa vanhoissa puolueryhmissä, virtauksissa ja suuntavivahteissa muutoksia, siirtymisiä ja uutta ryhmittelyä. Tältä näkökannalta yhdistyminen ei ole erotettavissa aatteellisesta perustastaan ja se edistyykin vain aatteellisen lähentymisen pohjalla; sellaisten syrjäpoikkeamien kuin likvidaattoruuden ja otzovismin ilmaantumiseen, kehittymiseen ja voimistumiseen se ei ole sidottu jonkinlaisten polemiikkiesiintymisten, jonkinlaisen kirjallisen taistelun satunnaisilla siteillä, vaan se on niihin sisäisessä, erottamattomassa yhteydessä, kuten syy ja seuraus.

2. „TAISTELU KAHDELLA RINTAMALLA” JA SYRJÄPOIKKEAMIEN VOITTAMINEN

Sellaiset ovat kaksi periaatteellisesti erilaista, toisistaan perinpohjin eriävää mielipidettä puolueemme yhdistymisen olemuksesta ja merkityksestä.

Nyt herää kysymys: kumpi näistä mielipiteistä on täysistunnon päätöslauselman perustana? Ken syventyy tähän päätöslauselmaan, hän näkee, että *perustana* on jälkimmäinen näkökanta, vaikka eräissä kohdissa havaitaan päätöslauselmassa olevan selviä ensimmäisen näkökannan hengessä tehtyjen osittaisten „parannusten” jälkiä, mutta nämä „parannukset” *huonontavat* päätöslauselmaa *eivätkä ollenkaan poista sen perustaa*, sen perussisältöä, joka on läpeensä jälkimmäisen näkökannan mukainen.

Osoittaakseni, että asia on niin, että kerhodiplomatian hengessä tehdyillä „parannuksilla” on todellakin osaparanusten luonne, että ne eivät muuta asian ydintä ja päätöslauselman periaatteellista perustaa, pysähdyn tarkastelemaan päätöslauselman niitä eri pykäläiä ja eri kohtia, jotka koskevat puolueessa vallitsevaa asiaintilaa ja joita puoluelehdistö on jo kosketellut. Aloitan lopusta.

Syyttäen „vanhojen puolueyhymien johtajia” siitä, että he tekevät kaikkensa estääkseen yhtenäisyyden aikaansaamista, että täysistunnossakin he käyttäytyivät samoin ja että „jokainen askel piti ottaa heiltä taistellen”, Ionov kirjoittaa:

„Tov. Lenin ei halunnut „voittaa vaarallisia syrjäpoikkeamia” „sosialidemokraattisen toiminnan laajentamisen ja syventämisen” avulla. Hän pyrki aika tarmokkaasti siihen, että puolueen kaikkien

aloitteiden keskiöksi asetettaisiin „kahdella rintamalla taistelemisen” teoria. Hän ei tahtonut ajatellakaan „kovennetun suojelustilan” poistamista puolueessa” (s. 22, 1. pykälä).

On puhe puolueen asiointilaa koskevan päätöslauselman 4 §:n b-kohdasta. Tämän päätöslauselmaluonnoksen olin minä esittänyt Keskuskomitealle, ja kyseinen kohta muutettiin vasta valiokunnan työn jälkeen itse täysistunnossa, se muutettiin Trotskin ehdotuksesta, jota vastaan minä taistelin menestyksettä. Minulla oli tässä kohdassa sanat: „taistelu kahdella rintamalla”, ellei aivan kirjaimellisesti, niin ainakin sanat, jotka ilmaisevat tämän ajatuksen. „Voiton saaminen laajentamisen ja syventämisen avulla” lisättiin Trotskin ehdotuksesta. Olen erittäin iloinen, että kertomalla taistelustani tätä ehdotusta vastaan тов. Ionov antaa minulle sopivan tilaisuuden esittää mielipiteeni „parannuksen” merkityksestä.

Mikään ei herättänyt täysistunnossa niin kiivasta — usein koomillistakin — suuttumusta kuin ajatus „taistelusta kahdella rintamalla”. Siitä mainitseminenkin saattoi sekä vperjodilaiset että menshevikit pois suunniltaan. Tuo suuttumus on historiallisesti täysin selitettävissä, koska vuoden 1908 elokuusta vuoden 1910 tammikuuhun bolshevikit *todella* kävivät taistelua kahdella rintamalla, t.s. taistelua likvidaattoreita ja otzovisteja vastaan. Koomillista tuo suuttumus oli siksi, että suuttumalla bolshevikeille he vain todistivat syyllisyytensä, todistivat, että kaikkalainen likvidaattoruuden ja otzovismin tuomitseminen närkästyttää heitä vieläkin. Varkaan hattu palaa.

Trotskin ehdotus, että taistelu kahdella rintamalla vaihdettaisiin „voiton saamiseen laajentamisen ja syventämisen avulla”, sai osakseen menshevikkien ja vperjodilaisten kiihkeän kannatuksen.

Ja nyt sekä Ionov että „Pravda”, sekä wieniläinen päätöslauselma että „Golos Sotsial-Demokrata” riemuitsevat tämän voiton johdosta. Mutta herää kysymys: kun sanat taistelusta kahdella rintamalla heitettiin pois tuosta pykälästä, niin heitettiinkö samalla päätöslauselmasta pois tämän taistelun välttämättömyyden tunnustaminen? *Ei ollenkaan*, sillä kun kerran on tunnustettu, että on olemassa „syrjäpoikkeamia”, on tunnustettu niiden „vaarallisuus”, on tunnustettu välttämättömäksi tuon vaarallisuuden „selittäminen”, on tunnustettu, että syrjäpoikkeamat ovat

„proletariaattiin kohdistuvan porvarillisen vaikutuksen ilmausta”, niin siten *itse asiassa* onkin tunnustettu taistelu kahdella rintamalla! Yhdessä paikassa muutettiin „epämielellinen” (yhdelle tai toiselle kuomalle epämielellinen) termi, mutta perusajatus jätettiin! Tuloksena oli vain se, että yhden pykälän yhtä osaa sotkettiin, laimennettiin vedellä, huononnettiin fraasilla.

Kun kyseisessä pykälässä puhutaan voiton saamisesta toimintaa laajentamalla ja syventämällä, niin tosiasiasse on juuri fraasi ja avuton veruke. Mitään selvää ajatusta siinä ei ole. Toimintaa on aina ja välttämättä laajennettava ja syvennettävä; siitä puhuu yksityiskohtaisesti koko *kolmas* pykälä päätöslauselmassa, puhuu ennen kuin siirtyy erityisiin — ei aina ja ehdottomasti välttämättömiin, vaan erikoisvaiheen olosuhteiden synnyttämiin — „aatteellispoliittisiin tehtäviin”. Neljäs pykälä on omistettu yksinomaan näille erikoistehtäville, ja sen kaikkien kolmen kohdan johdannossa sanotaan suoraan, että nämä aatteellispoliittiset tehtävät „ovat astuneet esiin omalla vuorollaan”.

Mitä tästä kaikesta syntyy? Syntyy järjettömyys, että muka toiminnan laajentamisen ja syventämisen tehtävä on *myös* astunut esiin omalla vuorollaan! Ikään kuin *voisi* olla sellainen historiallinen „vuoro”, jolloin *tätä* tehtävää ei asetettaisi, kuten aina muulloinkin!

Ja kuinka voidaan syrjäpoikkeamat voittaa sosialidemokraattisen toiminnan laajentamisen ja syventämisen avulla? Kaikkinaisen laajentamisen ja kaikkinaisen syventämisen yhteydessä herää kiertämättä kysymys, miten on laajennettava ja miten on syvennettävä; jos likvidaattoruus ja otzovismi eivät ole satunnaisuutta, vaan yhteiskunnallisten olosuhteiden synnyttämiä virtauksia, niin ne saattavat tunkeutua toiminnan minkälaiseen laajentamiseen ja minkälaiseen syventämiseen tahansa. Toimintaa voidaan laajentaa ja syventää likvidaattoruuden hengessä — siten tekevät esimerkiksi „Nasha Zarja” ja „Vozrozhdenije”⁷⁰; se voidaan tehdä myös otzovismin hengessä. Toisaalta taas syrjäpoikkeamien voittaminen, „voittaminen” sanan todellisessa merkityksessä, ottaa välttämättä vissejä voimia, aikaa ja energiaa oikean sosialidemokraattisen toiminnan välittömästä laajentamisesta ja syventämisestä. Esimerkiksi sama Ionov kirjoittaa artikkelinsa samalla sivulla:

„Täysistunto on päättynyt. Sen osanottajat ovat matkustaneet pois. Keskuskomitea on joutunut toimintaa järjestäessään voittamaan uskomattoman suuria vaikeuksia, joista ei ole suinkaan viimeisellä sijalla niin sanottujen” (vainko niin sanottujen, тов. Ionov, eikä todellisten, ihka oikeiden?) „likvidaattorien käyttäytyminen, likvidaattorien, joiden olemassaolon тов. Martov niin itsepintaisesti kielsi”.

Siinä teille aineistoa — vähän, mutta luonteenomaista aineistoa — sen selvittämiseksi, kuinka sisällöttömiä ovat Trotskin ja Ionovin fraasit. Mihailin, Jurin ja kumpp. likvidaattoriaskeleiden voittaminen on vienyt Keskuskomitealta voimaa ja aikaa todella sosialidemokraattisen toiminnan välittömän laajentamisen ja syventämisen vahingoksi. Ellei olisi Mihailin, Jurin ja kumpp. edesottamuksia, ellei olisi likvidaattoruutta niiden joukossa, joita me erheellisesti pidämme edelleenkin tovereinamme, niin silloin kävisi sosialidemokraattisen toiminnan laajentaminen ja syventäminen menestyksellisemmin, koska sisäinen taistelu ei veisi puolueen voimia. Siispä jos sosialidemokraattisen toiminnan laajentamisella ja syventämisellä ymmärretään agitaation, propagandan, taloudellisen taistelun j.n.e. välitöntä kehittämistä todella sosialidemokraattisessa hengessä, niin taistelu sosialidemokraattien keskuudessa ilmenevien sosialidemokratiasta poikkeamisten voittamiseksi on tälle toiminnalle miinus, niin sanoakseni poisto „myönteisestä toiminnasta”, ja näin ollen fraasi syrjäpoikkeamien voittamisesta laajentamisen j.n.e. *avulla* on järjettömyyttä.

Tuo fraasi ilmaisee itse asiassa hämärän toivomuksen, hyväntahtoisen, naiivin toivomuksen, että sosialidemokraattien keskuudessa olisi vähemmän sisäistä taistelua! Mitään muuta tuo fraasi ei kuvastanut, paitsi tätä naiivia toivomusta; se on niin sanottujen sovittelijain *huokaus*: oi, jospa olisi vähemmän taistelua likvidaattoruutta ja otzovismia vastaan!

Tuollaisen „huokailun” poliittinen merkitys on nolla, pahempikin kuin nolla. Kun puolueessa on henkilöitä, joille on edullista „kieltää itsepintaisesti” likvidaattorien (ja otzovistien) olemassaolo, niin he käyttävät „sovittelijain” „huokailua” pahan peittelemiseksi. „Golos Sotsial-Demokrata” tekeekin juuri niin. Ja sen vuoksi moisten päätöslauselmissa esiintyvien hyväätarkoittavan sisällöttömien fraasien puol-

tajat ovatkin vain *niin sanottuja* „sovittelijoita”. Todellisuudessa he ovat likvidaattorien ja otzovistien apureita, todellisuudessa he eivät syvennä sosialidemokraattista toimintaa, vaan nimenomaan tukevat tästä toiminnasta poikkeamisia, tukevat nimenomaan pahaäpitämällä sitä väliaikaisesti kätkössä ja vaikeuttamalla sen parantamista.

Havainnollistaakseni tov. Ionoville tuon pahan merkitystä muistutan hänen mieleensä erään kohdan „Diskussionnyi Listokin” 1. numerossa julkaistusta tov. Ionovin artikkelista. Likvidaattoruutta ja otzovismia tov. Ionov vertasi sattuvasti *hyvänlaatuiseen paiseeseen*, joka „märkiessään vetää itseensä kaikenlaisia vahingollisia aineksia koko elimistöstä ja siten edistää sen tervehtymistä”.

Juuri niin. Märkimisprosessi, joka poistaa elimistöstä „vahingollisia aineksia”, vie tervehtymiseen. Ja se, mikä vaikeuttaa elimistön puhdistumista tällaisista aineksista, tuottaa sille vahinkoa. Miettiköön tov. Ionov tätä hyödyllistä ajatustaan!

3. YHDISTYMISEN EHDOT JA KERHODIPLOMATIA

Edelleen „Golosin” toimitusartikkeli täysistunnon yhteenvedoista pakottaa meidät koskettelemaan kysymystä likvidaattoruus- ja otzovismi-sanojen poistamisesta päätöslauselmasta. Mainitussa toimitusartikkelissa (№ 19—20, s. 18) on harvinaisella, aikaisemmin missään (paitsi meidän golosilaisillamme) näkemättömällä... rohkeudella sanottu, että termi „likvidaattori” on venyvä termi, että se on „*synnyttänyt kaikenlaisia väärinkäsityksiä*” (sic!! *) j.n.e., jonka vuoksi „Keskuskomitea päätti poistaa päätöslauselmasta tämän termin”.

Millä nimellä on nimitettävä tuollaista Keskuskomitean päätösten tulkintaa termin poistamisesta, kun „Golosin” toimittajat eivät voi olla tietämättä, että tuo tulkinta sotii totuutta vastaan? Mihinkä nämä toimittajat, joista kaksi oli täysistunnossa ja tietää termin poistamisen „historian”, perustivat laskelmansa? Luulivatkohan he, ettei heitä paljasteta?

Päätöslauselmaa laatineessa valiokunnassa enemmistö hyväksyi termin säilyttämisen. Kahdesta valiokuntaan

* — sillä tavalla! *Toim.*

kuuluneesta menshevikistä toinen (Martov) äänesti termin poistamisen puolesta, *toinen* (joka oli monesti kallistunut Plehanovin kannalle) äänesti *vastaan*. Kaikki kansalliset ainekset (2 puolalaista + 2 bundilaista + 1 latvialainen) ja Trotski esittivät täysistunnossa seuraavan lausunnon:

„Asian olemuksen kannalta olisi mielestämme toivottavaa nimitää päätöslauselmassa osoitettua virtausta „likvidaattoruudeksi”, jota vastaan on välttämättä taisteltava, mutta ottaen huomioon menshevikki-toverien lausunnon siitä, että *kyllä hekin pitävät välttämättömänä taistella tuota virtausta vastaan*, mutta sellaisen termin käyttämisellä päätöslauselmassa on ryhmäkuntalainen, heitä, menshevikkejä vastaan suunnattu luonne,— ehdotamme, että kaikkinaisten tarpeettomien, puolueen yhdistämistä haittaavien vastusten hävittämiseksi tuo termi heitetään pois päätöslauselmasta”.

Siis Keskuskomitean enemmistö, muun muassa nimenomaan kaikki puolueryhmiin kuulumattomat ainekset, on ilmoittanut kirjallisesti, että likvidaattoruus-sana on asian olemuksen kannalta oikea ja että likvidaattoruutta vastaan on taisteltava, mutta „Golosin” toimitus selittää termin poistamisen johtuneen siitä, että termi oli asian olemuksen kannalta kelpaamaton!!

Keskuskomitean enemmistö, muun muassa nimenomaan kaikki puolueryhmiin kuulumattomat ainekset, on ilmoittanut kirjallisesti suostuvansa termin poistamiseen, antaen myöten menshevikkien vaatimuksille (oikeammin sanoen: antaen periksi uhkavaatimukselle, sillä menshevikit sanoivat, että muussa tapauksessa päätöslauselma ei tule olemaan yksimielinen), koska he ovat luvanneet „*taistella tuota virtausta vastaan*”, mutta „Golosin” toimitus kirjoittaa: päätöslauselma antoi „vain yhdellä tavalla ymmärrettävän vastauksen kysymykseen niin sanotusta „taistelusta likvidaattoruutta vastaan”” (sama, s. 18)!!

Täysistunnossa he lupasivat korjata vikansa ja pyysivät: älkää käyttäkö „*meitä vastaan suunnattua termiä*”, sillä me alamme nyt itse taistella tuota virtausta vastaan,— mutta jo ensimmäisessä täysistunnon jälkeen ilmestyneessä „Golosin” numerossa he ovat julistaneet likvidaattoruutta vastaan käytävän taistelun niin sanotuksi taisteluksi.

On selvää, että golosilaiset ovat tehneet päättävän täyskäännöksen likvidaattoruuden puoleen, käännöksen, joka tulee ymmärrettäväksi, kun täysistunnon jälkeisiä tapahtumia — erikoisesti „Nasha Zarjan”, „Vozrozhdenijen” sekä

Mihailin, Jurin, Romanin ja kumpp. kaltaisten herrojen esiintymisiä — silmällään kuten jotakin eheää, yhtenäistä ja syyperusteista kokonaisuutta. Siitä tulemme puhumaan tuonnempana, ja meidän on silloin osoitettava, kuinka pintapuolinen katsantokanta on Trotskilla, joka on taipuvainen panemaan kaikki „siveellis-poliittisten sitoumusten laiminlyönnin” syyksi (wieniläinen päätöslauselma), vaikka meillä ei kai ole kysymys yksilöllisestä tai ryhmittäisestä „sitoumusten laiminlyömisestä”, ei moraalisesta eikä juridisesta teosta, vaan *poliittisesta* toiminnasta, nimittäin puoluevastaisten legalistien yhteenliittämisestä Venäjällä.

Ja nyt on pysähdyttävä tarkastelemaan toista kysymystä, nimittäin täysistunnon sellaisen askelen kuin päätöslauselmassa olleen likvidaattoruus-sanan poistamisen syitä ja merkitystä. Olisi väärin selittää sen johtuneen yksinomaan sellaisten sovittelijain kuin Trotskin, Ionovin ja kumpp. ylettömästä ahkeruudesta. Tässä on otettava huomioon toinenkin seikka. Asia on niin, että suuri osa täysistunnon päätöksistä vietiin läpi kahden puolueryhmän, bolshevikkien ja menshevikkien, *sovittamisen* periaatteen nojalla kansallisten ainesten välityksellä eikä sen tavallisen periaatteen mukaan, että vähemmistö alistuu enemmistön tahtoon. Tov. Ionov vihjanee „Otkliki Bunda” julkaisussa juuri siihen seikkaan, kun hän kirjoittaa: „Toverit, jotka tarrautuvat nyt muodollisuuksiin, tietävät vallan hyvin, mihin viime täysistunto olisi päättynyt, jos se olisi asetunut muodolliselle näkökannalle”.

Tässä lauseessa tov. Ionov puhuu vihjauksin. Hän, samoin kuin Trotskikin, pitää sellaista ajatustensa esittämistapaa erittäin „taktillisena”, ei ryhmäkuntalaisena, vaan erikoisen puoluekantaisena. Itse asiassa se on juuri kerhodiplomaattien menettelytapa, josta ei koidu puolueelle ja puoluekantaisuudelle muuta kuin vahinkoa. Vihjaukset jäävät eräiltä huomaamatta, toisissa ne kiihottavat kerholaista uteliaisuutta ja kolmansia yllyttävät juoruamaan ja kielitteleeseen. Sen vuoksi pitää Ionovin vihjaukset selittää. Jollei hän tässä puhu siitä, että useissa kysymyksissä täysistunto pyrki sovittamiseen (eikä tavalliseen ratkaisemiseen äänten enemmistöllä), niin kehotamme häntä lausumaan ajatuksensa selvemmin eikä saattamaan rajantakaisia kuomia kiusaukseen.

Jos taas Ionov puhuu tässä puolueyhmiön sovittamisesta täysistunnossa, niin hänen sanansa niitä „tovereita” vastaan, „jotka tarrautuvat nyt muodollisuuksiin”, näyttävät meille havainnollisesti vielä erään noille muka sovittelijoille ominaisen piirteen, sovittelijoille, jotka itse asiassa auttavat salaa likvidaattoreita.

Useita yksimielisiä päätöksiä hyväksyttiin täysistunnossa puolueyhmiön *sovittamisen* avulla. Miksi se oli välttämätöntä? Siksi, että ryhmäsuhteet ovat olleet tosiasiallisesti samaa kuin jakaantuminen, ja kaikkinaisen jakaantumisen oloissa koko kollektiivin (tässä tapauksessa puolueen) kuri uhrataan aina ja välttämättä kollektiivin osan (tässä tapauksessa puolueyhmiön) kurin hyväksi.

Venäjällä vallitsevien puoluesuhteiden oloissa ei voitu päästä yhtenäisyyteen muuten kuin puolueyhmiön (kaikkien vai perusryhmien, ryhmien osien vai koko ryhmien, se on eri kysymys) sovittamisen kautta. Tästä johtui kompromissin välttämättömyys, s.o. välttämättömyys tehdä muuttamiin pykäliin sellaisia myönnytyksiä, joita enemmistö ei hyväksynyt, mutta vähemmistö vaati. Eräänä tällaisena kompromissimyönnytyksenä oli likvidaattoruus-sanoin poistaminen päätöslauselmasta. Erikoisen kuvaavana täysistunnon päätösten kompromissiluonteen ilmauksena on se, että bolshevikit ovat *ehdollisesti* luovuttaneet *ryhmänsä* varat *kolmansille* henkilöille. Puolueen osa on ehdollisesti luovuttanut varansa kolmansille henkilöille (kansainväliseen sosialidemokratiaan kuuluville), joiden on ratkaistava, annetaanko nämä rahat Keskuskomitealle vai palautetaanko ne puolueyhmiölle. Tämän sopimuksen aivan epätavallinen ja normaalisessa, yhtenäisessä puolueessa mahdoton luonne näyttää selvästi, millaisilla *ehdoilla* bolshevikit hyväksyivät sovittamisen. Pää-äänenkannattajan 11. numerossa julkaisussa bolshevikien julkilausumassa sanotaan selvästi, että tärkeimpänä aatteellis-poliittisena ehtona on sen päätöslauselman toteuttaminen, joka „tuomitsee likvidaattoruuden ja otzovismin sekä tunnustaa, että taistelu näitä virtauksia vastaan kuuluu erottamattomasti puolueen poliittiseen linjaan”, että eräänä tämän linjan toteuttamisen takeena on Pää-äänenkannattajan toimituksen kokoonpano, että ryhmä-äänenkannattajan julkaisemisen ja ryhmäpolitiikan jatkaminen menshevikien taholta antaa bolshevikille oikeuden „vaatia säilyttäjältä rahojen palauttamista”. Keskuskomitea

hyväksyi nämä ehdot viitaten ryhmäkeskuksia koskevassa päätöslauselmassa suoraan tähän bolshevikkien julkilausumaan.

Herää kysymys: onko näitä ehtoja noudatettava vai ei? Ovatho nämä ehdot muodollisuutta vai eivätkö ole? Tov. Ionov, joka puhuu halveksuvasti „muodollisuuksista”, ei ole käsittänyt kaikkein alkeellisinta eroa sovittamisen, joka on sopimuksen (= bolshevikkien suorittaman varojen luovuttamisen ehtojen, ryhmäkeskuksia koskevassa Keskuskomitean yksimielisessä päätöslauselmassa hyväksytyjen ehtojen) perustana, ja toisaalta sopimuksen muodollisten ehtojen noudattamisen välillä, mikä on yhtenäisyyden säilyttämisen perustana.

Jos tov. Ionov nyt, kun on olemassa Keskuskomitean yksimielinen päätöslauselma ryhmäkeskuksista, viittaa halveksuvasti kintaalla „muodollisuuksille”, niin siten hän viittaa kintaalla Keskuskomitean *koko* päätökselle ryhmäkeskuksista. Tov. Ionovin sofismi päättyy seuraavaan: Keskuskomitean päätösten summaa ei ole saatu aikaan yksinomaan viemällä läpi päätöslauselmia äänten enemmistöllä, vaan myös sovittamalla toisilleen vihamielisiä virtauksia muutamissa tärkeimmissä kysymyksissä; *vastedeskään* nämä päätökset eivät siis ole muodollisesti velvoittavia, vaan vähemmistöllä on oikeus vaatia sovittelua! *Kun kerran* Keskuskomitean päätöksissä on sovittelun aines, niin nämä päätökset voidaan *milloin tahansa* rikkoa, sillä sopiminen on vapaaehtoista!

Eikö tuollainen sofistiikka ole huonosti peiteltyä likvidaattorien puolustamista?

Mutta jos Ionovin sofismit ovat vain naurettavia, niin Keskuskomitean (täysistunnon) pyrkimys tehdä enimmäismäärä mahdollisia myönnytyksiä oli psykologisesti ja poliittisesti oikea momentti. Menshevikit ja otzovistit yhdistyivät vimmatuissa hyökkäilyissään BK:ta (Bolshevikkikeskusta) vastaan, jolle esitettiin hirveitä syytöksiä. Ei periaatteelliset erimielisyydet, vaan BK:n „pahanilkisyys” — juuri se vie-roittaa meitä puolueesta eniten ja ennen kaikkea, sanoivat niin menshevikit kuin otzovistitkin*.

* Vrt. Ionovin lausuntoa: „Tov. Martov jankutti täysistunnolle yhtä itsepintaisesti, että „vaaralliset poikkeamiset” oikealle ovat pahanilkisten bolshevikkien keksintöä, että puolueella on yksi vihollinen, nimittäin Bolshevikkikeskus ryhmäkuntalaisine isännöimisineen” (siteer. art. 22. s.).

Tämä on erittäin tärkeä seikka, jota selittämättä ei voida ymmärtää, miksi meidän yhdistymiskriisimme kulku on juuri sellainen eikä toisenlainen. Likvidaattoruuden ja otzovismin periaatteellisia puolustajia *ei ollut*: menshevikit enempää kuin vperjodilaisetkaan *eivät tohtineet* asettua sellaiselle kannalle. Siinä tuli ilmi meidän kirjallisuudessamme jo aikoja sitten merkillepantu (ja kansainvälisessä opportunistinvastaisessa kirjallisuudessa monesti merkitty) nykyisten marxilaisuuden „arvostelijain” ja todellisen marxilaisen taktiikan arvostelijain piirre: horjuvaisuus, periaatteettomuus, „uuden” linjan peitteleminen, likvidaattoruuden ja otzovismin johdonmukaisten edustajien varjeleneminen. Me emme ole likvidaattoreita, se on ryhmäkuntalaisten termi,— huusivat menshevikit. Me emme ole otzovisteja, se on ryhmäkuntalaisten liioittelua,— säästivät vperjodilaiset. Ja Bolshevikkikeskusta vastaan syydettiin tuhansia syytöksiä jos jonkinlaisista asioista aina niin sanottuihin „rikosasioihin” (lue: pakkoluovutukseen) saakka, minkä *tarkoituksena* oli hämätä periaatteellispoliittiset erimielisyydet ja työntää ne taka-alalle.

Bolshevikit vastasivat siihen: hyvä on, herrat, käsitelköön Keskuskomitea *kaikki* syytöksenne ja antakoon niistä „tuomion ja rankaisun”. Täysistunnon kokoonpanoon kuuluu viisi kansallista sosialidemokraattia,— heistä riippuu päätös yleensä, semmitenkin yksimielinen päätös. Olkootkin he „tuomareina” teidän (s.o. menshevikkien ja vperjodilaisten) syytöstenne tutkimisessa ja Bolshevikkikeskukselle esittämienne vaatimusten tyydyttämisessä. Bolshevikit menivät vieläkin pitemmälle. He suostuivat päätöslauselmissa niin moniin menshevikkien ja vperjodilaisten vaatimiin kompromisseihin kuin suinkin mahdollista.

Niinpä siis on tehty mahdollisimman paljon myönnytyksiä puolueen asiaintilaa sekä konferenssia koskevissa päätöslauselmissa, kaikki „syytökset” on käsitelty ja *kaikki Bolshevikkikeskukselle esitetyt vaatimukset on tyydytetty kaikkien viiden kansallisen sosialidemokraatin päätöksen perusteella.*

Vain siten voitiin puoluelinjan, s.o. likvidaattoruusvastaisen linjan vastustajilta poistaa *kaikki koukuttelumahdollisuudet, kaikki mahdollisuudet välttää kysymyksen periaatteellista asettamista.* Ja nämä mahdollisuudet heiltä riistettiin.

Kun nyt Axelrod ja Martov kumppaneineen „Välttämättömässä lisäyksessään” ja Aleksinski ja kumpp. vperjodilaisien lehtisessä yrittävät jälleen vetää esiin Bolshevikkikeskusta vastaan esitettyjä syytöksiä, juoruja, parjauksia, valheita ja ilkeämielisiä salaviittauksia,— niin nämä herrat itse julistavat itselleen tuomion. Sitä ei voida kieltää, että täysistunto käsitteli *yksimielisesti kaikki* heidän syytöksensä, kumosi päätöslauselmallaan *kaikki* nuo syytökset ja tunnusti ne kumotuiksi,— sitä eivät voi kieltää kummatkaan rettelöpukarit. Ja koska asia on näin, niin jokaiselle on nyt selvää, että uutta rettelöä aloittelevat (Axelrod, Martov, Aleksinski ja kumpp.) ovat yksinkertaisesti poliittisia kiristäjiä, jotka tahtovat hämätä periaatteelliset kysymykset juorulla. Emmekä tule pitämäänkään heitä muina kuin poliittisina kiristäjinä. Tulemme pitämään huolta vain siitä, että puolue toteuttaa likvidaattoruusvastaista ja otzovisminvastaista linjaa, ja Axelrodin, Martovin ja Aleksinkin annamme rypeä liassa niin paljon kuin haluavat.

Bolshevikkien kompromissit ja myönnytykset, heidän suostumisensa päätöslauselmiin, joista monessa suhteessa puuttui riittävää päättäväisyyttä, olivat välttämättömiä periaatteellisen rajankäynnin selventämiseksi. Tyydyttämällä *kaikki* menshevikkien ja otzovistien vaatimukset, jotka useimmat kansallisten ainesten edustajat* olivat tunnustaneet oikeiksi, bolshevikit saivat aikaan sen, että sosialidemokraateille heidän suuntaeroavaisuuksistaan riippumatta, kaikille paitsi ammattikiristäjille nousi eteen kysymys yksinomaan puoluelinjan, likvidaattoruusvastaisen ja otzovisminvastaisen linjan noudattamisesta. Ei keneltäkään, ei yhdeltäkään henkilöltä koko puolueessa suljettu pääsyä puoluetoimintaan, osallistumaan tämän linjan toteuttamiseen; päätös, joka riippui kansallisista sosialidemokraateista, ei jättänyt mitään esteitä puoluelinjan toteuttamiselle, ei mitään haittaavia syrjäseikkoja. Ja kun likvidaattorit ovat nyt uudestaan ja vieläkin selvemmin paljastaneet itsensä, niin siten *on tullut todistetuksi*, että

* Muistutamme mieleen, että päätösvaltainen äänioikeus oli täysistunnonssa neljällä menshevikillä, neljällä bolshevikilla, yhdellä vperjodilaisella, yhdellä latvialaisella, kahdella bundilaisella ja kahdella puolalaisella, t.s. menshevikkeillä ja vperjodilaisia vastaan bolshevikkeilla ei ollut enemmistöä edes puolalaisten ja latvialaisen kanssa; bundilaiset olivat ratkaisevina.

haittaavat syrjäiseikat eivät olleet muuta kuin keksintöä, silmänlumetta, kysymyksen kiertelyä juoruamalla, kerhojuonittelijain temppu.

Sen vuoksi rajankäynti ja -selvitys alkoikin kunnolleen vasta täysistunnon jälkeen; tämä selvittely tapahtuu yksinomaan tärkeimmässä periaatteellisessa kysymyksessä — puolueemme likvidoisesta. Ne „sovittelijat”, jotka ovat hämmästyksissään, harmissaan ja ihmeissään siitä, että rajankäynti alkoi täysistunnon jälkeen, ovat tuolla ihmetelystään todistaneet vain sen, että he ovat kerhodiplomatian pauloissa. Kerhodiplomaatti saattoi luulla, että ehdollinen sopiminen Martovin ja Martynovin, Maksimovin ja toisen vperjodilaisen⁷¹ kanssa merkitsee kaikkinaisen rajankäynnin loppua, sillä periaatteelliset erimielisyydet ovat sellaiselle diplomaatille toisarvoinen asia. Sitävastoin ne, joilla periaatteellinen kysymys likvidaattoruudesta ja otzovismista on etutilalla, eivät ollenkaan ihmettele, että nimenomaan sen *jälkeen*, kun Martovin, Maksimovin ynnä muiden *kaikki* vaatimukset oli tyydytetty, nimenomaan sen *jälkeen*, kun heille oli tehty mahdollisimman suuria myönnytyksiä organisaatio- y.m. kysymyksissä, piti alkaa puhtaasti periaatteellinen rajankäynti.

Se, mitä puolueessa on tapahtunut täysistunnon jälkeen, ei ole puolueen yhdistymisen raukeamista, vaan se on kaikkien niiden yhdistymisen alkua, jotka todella kykenevät työskentelemään ja haluavat työskennellä puolueessa ja puoluekantaisesti, se on alkua bolshevikkien, puolueemenschevikkien, kansallisten, puolueyhmiin kuulumattomien sosialidemokraattien todella puoluekantaisen liittoutuman puhdistamiseksi puolueelle vihamielisistä luopioista, puoliliberaaleista ja puolianarkisteista*.

* Ohimennen sanoen. Golosilaisten ja vperjodilaisten bolshevikkivastaista liittoutumaa (joka oli aivan samankaltainen kuin jauresilaisten ja herveläisten liittoutuma guesdelaisia vastaan) luonnehtii seuraava tosiasia: „Välttämättömässä lisäyksessään” Martov pilkkaa Plehanovia siitä, että tämä on antanut merkitystä kouluvallion kokoonpanolle. Martov ei puhu totta. Täysistunnossa samainen Martov yhdessä kaikkien menshevikkien kanssa, yhdessä Maksimovin kanssa sekä Trotskin tukemana *taisteli sen päätöslauselman puolesta*, että NN:ssä oleva otzovistilainen koulu piti tunnustaa puoluekouluksi, jonka kanssa Keskuksomitean piti *tehdä sopimus!* Suurella välvällä saimme tuon puoluevastaisen liittoutuman hajalle.

Kun kerran sekä golosilaiset että vperjodilaiset kuuluvat puolueeseen, niin tietysti heillä on täysi *oikeus* kuulua liittoutumiin. Kysymys ei ole oikeudesta, vaan liittoutuman periaatteellisuudesta. Se on *periaatteettomien liittoutuma* puoluekantaista ja periaatteellisuutta vastaan.

4. PUOLUEESSA VALLITSEVAA ASIAINTILAA KOSKEVAN
PÄÄTÖSLAUSELMAN 1. PYKÄLÄSTÄ

Jatkaessani täysistunnon päätöslauselmien puutteiden erittelyä minun on nyt pysähdyttävä tarkastelemaan puolueessa vallitsevaa asiaintilaa koskevan päätöslauselman ensimmäistä pykälää. Tosin tämä pykälä ei kajoa sellaisiin kysymyksiin, jotka ovat välittömässä yhteydessä eri mielipiteisiin puolueen yhdistymisestä, mutta minun täytyy poiketa syrjään, sillä tämän ensimmäisen pykälän tulkinta on jo aiheuttanut puolueessa paljon kiistaa.

Minun päätöslauselmaehdotuksessani tätä pykälää ei ollut lainkaan, ja minä — samoin kuin koko „Proletarin” toimituskin — taistelin mitä päättäväisemmin sitä vastaan. Pykälän veivät läpi menshevikit ja puolalaiset, joita osa bolshevikeista varoittamalla varoitti, että tämän epäselvän, hämärän pykälän tulkinta tulee kiertämättä synnyttämään väärinkäsityksiä tai — mikä vieläkin pahempi — tulee tekemään palveluksia likvidaattoreille.

Sanomattakin on selvää, että hyvin useita tämän pykälän teesejä minä arvostelin täysistunnossa niiden sisällöttömyyden, tyhjyyden, tautologian vuoksi. Kun sanotaan, että sosialidemokraattien taktiikka on periaatteellisilta perusteiltaan aina yhtenäinen — eikä määritellä, mitä nämä periaatteelliset perusteet ovat, minkä vuoksi ja nimenomaan mistä perusteista (marxilaisuudesta yleensä vai jostakin marxilaisuuden perusajatuksesta) tässä on kysymys; — kun sanotaan, että sosialidemokraattien taktiikka on aina tarkoitettu tuottamaan mahdollisimman suuria tuloksia — eikä määritellä taistelun lähintä päämäärää (lähimpiä mahdollisia tuloksia) nykyhetkellä enempää kuin tämän nykyhetken erityisiä taistelumuotojakaan; — kun sanotaan, että taktiikka on tarkoitettu erilaisia teitä varten, joita kehitys saattaa alkaa kulkea, eikä määritellä noita teitä konkreettisesti; — kun puhutaan itsestään selviä totuuksia siitä, että taktiikan täytyy edistää voimien kokoamista, valmistaa proletariaatti sekä avoimeen taisteluun että käyttämään hyväkseen epävakaa järjestelmän ristiriitoja, — niin kaikki nämä ovat ilmeisiä, silmään pistäviä puutteellisuuksia, jotka tekevät koko pykälän tarpeettomaksi ja kelvottomaksi painolastiksi.

Mutta tuossa pykälässä on vielä jotain pahempaakin. Siinä on likvidaattoreille takaportti, josta täysistunnon aikana sen eri jäsenet mainitsivat, ei ainoastaan bolshevitit, vaan myöskin eräs bundilainen ja jopa Trotskikin. Se on fraasi siitä, että valvutuneelle proletariaatille „avautuu *ensimmäisen kerran* mahdollisuus, järjestäytyttyään sosialidemokraattiseksi joukkopuolueeksi, soveltaa tietoisesti, suunnitelmallisesti ja johdonmukaisesti tätä kansainvälisen sosialidemokratian taktillista metodia”. (Mitä tätä metodia? Aikaisemmin oli puhe taktiikan periaatteellisista perusteista eikä sen metodista ja sitäkin vähemmän jostain tietystä metodista.)

Miksi *ensimmäisen kerran*,—kyselivät tämän pykälän arvostelijat täysistunnossa. Jos sen vuoksi, että maan kehityksen jokainen askel antaa jotakin uutta, korkeampaa sekä tekniikan tasossa että luokkataistelun selvytydessä j.n.e., niin silloin olemme taaskin tekemisissä banaalisuuden kanssa. Silloin antaa jokainen ajankohta aina ja ehdottomasti jotain sellaista, mikä edelliseen ajankohtaan verrattuna ilmaantuu *ensimmäisen kerran*. Mutta me elämme tiettyä ajankohtaa, vastavallankumouksellisen lamaannuksen ajankohtaa, vallankumouksen nousukauden jälkeen seurannutta joukkojen tarmon ja sosialidemokraattisen työväenliikkeen valtavan suuren laskukauden ajankohtaa. Ja jos tällaista ajankohtaa luonnehditaan sellaiseksi, joka antaa proletariaatille *ensimmäisen kerran* mahdollisuuden soveltaa tietoisesti j.n.e. kansainvälisen sosialidemokratian metodia, niin nuo sanat kiertämättä johtavat likvidaattorimaiseen tulkintaan, saattavat ylistämään aito liberaaliseen tapaan III Duuman aikakautta, joka on muka rauhallinen ja muka laillinen kausi myrskyn ja rynnistyksen kauteen verrattuna, vallankumouskauteen verrattuna, jolloin proletariaatin taistelu tapahtui välittömästi vallankumouksellisissa muodoissa ja liberaalit parjasivat sitä „luonnonvoimien mielettömyydeksi”.

Jotta tuohon peräti epäselvän pykälän likvidaattorimaisen tulkinnan vaarallisuuteen kiinnitettäisiin erikoista huomiota, tein samassa täysistunnossa koko joukon kirjallisia huomautuksia korostaen monia kohtia puhujien pitämistä puheista. Tässä kaksi huomautustani:

1) „Leninin vaatimuksesta merkitään pöytäkirjaan tov. T:n ⁷² (puolalaisen sosialidemokraatin) sanat: „aivan

väärä on se tulkinta, että tässä mataloitetaan vallankumouksen taktiikkaa vastavallankumoukseen verrattuna”.

2) „Leninin vaatimuksesta merkitään pöytäkirjaan tov. Martovin huudahdus („oikein!”) I:n⁷³ (tätä pykälää puolustaneen bolshevikin) sanoihin siitä, että kiistanalaiset sanat eivät mataloita, vaan kohottavat vallankumouksen ja sen metodien merkitystä vastavallankumouksellisiin metodeihin verrattuna”.

Molemmat huomautukset toteavat, että puolalainen ja bolshevikki kielsivät kategorisesti tämän pykälän likvidaattorimaisen tulkinnan vähäisimmänkin sallittavuuden ja että Martov oli samaa mieltä. Näiden kahden toverin tarkoituksena ei tietysti lainkaan ollut sellainen tulkinta.

Mutta onhan jo kauan ollut tunnettua, että sovellettavaksi kuuluu laki eikä lain motiivit ja lainsäätäjän tarkoitukset. Kyseisen pykälän merkitystä agitaatiossa ja propagandassa ei määrää pykälän yksien tai toisten laatijain hyvät aikomukset, ei heidän lausuntonsa täysistunnossa, vaan objektiivinen voimien ja suuntien suhde sosialidemokratian venäläisessä osassa (ei-venäläiset sosialidemokraatit tuskin kiinnittänevät tähän epäselvään pykälään erikoista huomiota).

Sen vuoksi odotin erikoisella mielenkiinnolla, miten tätä pykälää tullaan nyt tulkitsemaan lehdistössä, ja pidin parempana olla kiirehtimättä mielipiteeni ilmaisemisessa, pidin parempana kuulla ensin niiden sosialidemokraattien lausuntoja, jotka eivät olleet täysistunnossa, tai golosilaisen lausuntoja.

Jo ensimmäinen täysistunnon jälkeen ilmestynyt „Golosin” numero antoi kyllin riittävästi aineistoa arvioidaksemme kiistamme siitä, miten tätä pykälää tullaan tulkitsemaan.

„Golosin” toimitusartikkelissa sanotaan täysistunnon tuloksista seuraavaa:

„Olisi tietenkin kerrassaan mahdotonta ja järjetöntä olettaa, että Keskuskomitea tahtoi noilla sanoilla” („ensimmäisen kerran” j.n.e.) „välillisesti tuomita meidän entisen taktiikkamme, *mikäli se oli sovellettu vallankumoukselliseen tilanteeseen*” (tekijän kursivointi; № 19—20, s. 18).

Hyvä on! Tekijä julistaa likvidaattorien tulkinnan mahdolltomaksi ja järjettömäksi. Kuitenkin lukiessamme edelleen me kohtaamme samassa kappaleessa seuraavan väitteen:

„Näillä sanoilla on virallisesti tunnustettu, että menneisyydessä poliittinen elämämme oli suhteellisen takapajuisista huolimatta niistä vallankumouksellisista muodoista, joissa se ilmeni, mikä muuten oli eräs vallankumouksen tappion perussyistä; näillä sanoilla on virallisesti tunnustettu meidän entisen taktiikkamme tavaton alkeellisuus, johon sen saattoivat takapajuiset yhteiskunnalliset suhteet; vihdoin näillä sanoilla on virallisesti tunnustettu, että olkoonpa poliittinen tilanne tulevaisuudessa minkäläinen tahansa, niin jokainen yritys palata liikkeessä itseensäsulkeutuneiden maanalaisten kerhojen diktaatturiin ja koko siihen liittyvään politiikkaan olisi suoranainen laka-askel”.

Mainiota, eikö totta?

Ei oikeastaan tiedä, mistä tämän „kukkas”-paljouden erittelyn alkaisikaan.

Alan kolminkertaisesta viittauksesta „viralliseen tunnustamiseen”. Kuinka paljon onkaan samainen „Golos” pilkanut jokaista menneisyyden arvioinnin, vallankumouksen arvioinnin, porvarillisten puolueiden osuuden arvioinnin y.m. virallista tunnustamista jossain päätöslauselmassa! Siinä on teille näyte „virallisuutta” vastaan meluamisen vilpittömyydestä: kun puolueen tekemä *selvä* ratkaisu ei miellytä golosilaisia, niin he naureskelevat pyrkimyksille ratkaista „virallisesti” muka monimutkaiset tieteelliset kysymykset j.n.e., y.m.s. — kuten „Sozialistische Monatshefte” pilkkaa opportunistinvastaista Dresdenin päätöslauselmaa tai kuten Belgian ministerisosialistit meidän päivinämmme pilkkaavat Amsterdamin päätöslauselmaa ⁷⁴. Mutta niin pian kuin golosilainen on huomaavinaan likvidaattoruudelle sopivan takaportin, niin hän heti *kolmesti* vannoo ja vakuuttaa, että se on „virallisesti tunnustettu”.

Ja kun golosilainen vannoo ja vakuuttaa, niin tietäkää, että hän... poikkeaa syrjään totuudesta. Artikkelin kirjoittajan on sitäkin epäviisaampaa puhua *hänen* tulkintansa „virallisesta tunnustamisesta”, koska tämän pykälän *tulkinnan kiistanalaisuus* oli varta vasten Keskuskomiteassa käytyjen väittelyjen kohteena, ja tällöin *virallisesti pöytäkirjaan merkityistä* — niin, niin! nyt jo todella „virallisesti”! — huomautuksista, joissa on *tuotu esiin nämä* puolalaisen ja bolshevikin *sanat*, käy selville, että he eivät milloinkaan tunnusta „Golosin” tulkintaa oikeaksi. Kirjoittajamme vain häpäisi itsensä meluamalla virallisesta tunnustamisesta.

Sanoilla „ensimmäisen kerran” tunnustetaan „menneisyyden suhteellinen takapajuisuus” — se vielä jotenkin

menettelee, vaikkei mistään näy, minkä vuoksi tämän pitäisi koskea nimenomaan poliittista elämää eikä muita yhteiskunnallisen kehityksen puolia; mutta lisäys: „huolimatta vallankumouksellisista muodoista” — merkitsee, että vehiläisen aasinkorvat työntyvät liian varomattomasti esille. Voidaan lyödä vetoa, että sadasta liberaalista vähintään 90 on tämän kohdan luettuaan valmis suutelemaan golosilaisia, mutta sadasta työläisestä vähintään 90 kääntää opportunisteille selkensä. Ja „muuten” lisäys „vallankumouksen tappion syistä” paljastaa täydellisesti likvidaattorien viisinteisen tekeleen osanottajat: heidän tekisi mieli saada sekavan päätöslauselman varjolla solutetuksi liberaalisia katsantokantojaan proletariaatin osuudesta vallankumouksessa. Siksi he puhuvat „meidän entisen taktiikkamme” „alkeellisuudesta” ja jopa — pankaa se merkille! — *tavattomasta* alkeellisuudesta. Taktiikan „tavaton” alkeellisuus — se nähkääs johtuu sanoista „ensimmäisen kerran” soveltaa tietoisesti, suunnitelmallisesti ja johdonmukaisesti (joukko- puolueessa) kansainvälisen sosialidemokratian metodia” *. Avoimen taistelun kauden, suhteellisen painovapauden ja joukkoluontoisten yhdistysten kauden, vallankumouksellisten puolueiden osanotolla suoritettujen vaalien, väestön yleisen kiihtymyksen, hallituksen politiikan äkillisten heilahdusten kauden, hallituksesta saatujen eräiden suurten voittojen aikakauden taktiikka — tämä taktiikka oli *tavattoman* alkeellista luultavasti vuosien 1909—1910 epäalkeelliseen taktiikkaan verrattuna! Kuinka paljon pitääkään olla luopuruutta ja kuinka mitättömän vähän sosialidemokraattista käsitystä tapahtumista, jotta voidaan tulkita asioita tuolla tavalla!

Mutta kun sanoista „ensimmäisen kerran” johdetaan „itseensäsulkeutuneiden maanalaisten kerhojen diktatuurin (!)” tuomitseminen, niin se on jo kerrassaan eriskummallista. „Tavattoman alkeellisen” taktiikan kaudella vuosina 1905—1907 puolueen toteuttama työläisten johtaminen oli näettekös paljon enemmän „diktatuurin” kaltaista kuin vuosina 1909—1910, se oli paljon enemmän lähtöisin

* Tähän tapaan selittää Keskuskomitean päätöslauselmaa myöskin tov. An. (ks. hänen kirjoitustaan „Kaukasiasta saadun kirjeen johdosta” „Diskussionnyi Listokin” tässä numerossa). Kirjoituksellaan tov. An. vahvistaa kirjoituksen „Kirje Kaukasiasta” kirjoittajan tov. K. St:n⁷⁵ raskaimmat syytökset, vaikka nimittääkin tuota kirjettä „herjaukirjeeksi”. Tov. An:n kirjoitukseen, joka on monessa suhteessa mielenkiintoinen, me vielä palaamme.

„maanalaisista” järjestöistä ja nimenomaan „kerhoista”, jotka olivat enemmän „itseensäsulkeutuneita” kuin meidän päivinämmme! Jotta tuo huvittava syvämielisyys saataisiin näyttämään todenmukaiselta, on muistettava, että opportunistit ja kadettien ystävät tunsivat vallankumouksen aikana olleensa työläisten keskuudessa „itseensäsulkeutunut kerho” ja luulevat, että nykyään *taistelussa legaalisuuden puolesta* (leikki pois!) he eivät ole „itseensäsulkeutuneita” (itse Miljukov on rinnallamme), he eivät ole „kerho” (meillä on julkisia luopurimaisia aikakauslehtiä), eivät ole „maanalaisia” j.n.e., y.m.s.

Ensimmäistä kertaa proletariaatti, järjestäytyessään sosialidemokraattiseksi joukkopuolueeksi, näkee niiden henkilöiden keskuudessa, jotka haluavat pitää itseään proletariaatin johtajina, tuollaista *suunnitelmallista ja johdonmukaista* pyrkimystä liberaaliseen luopuruuteen.

Toveri puolalaisen ja toveri bolshevikin*, jotka ovat virallisesti ilmoittaneet pitävänsä *heidän* pykälänsä likvidaattona tulkintaa aivan vääränä, täytyy tahtomattaankin ottaa varteen tämä „*ensimmäistä kertaa*” koskevan surullisenkuuluisan pykälän tulkinnan antama opetus.

5. JOULUKUUN (1908) PÄÄTÖSLAUSELMIEN MERKITYS JA LIKVIDAATTORIEN SUHTAUTUMINEN NIIHIN

Viimeiset huomautukset täysistunnon päätöslauselman puutteellisuuksista koskevat ensimmäisen pykälän johdusta, jossa sanotaan: „Vuoden 1908 puoluekonferenssin päätöslauselmissa esitettyjen perusajatusten kehittämiseksi Keskuskomitea päättää”... Tällainen sanamuoto on seuraus menshevikille tehdystä myönnytyksestä, ja tätä seikkaa on pysähdyttävä tarkastelemaan sitäkin suuremmalla syyllä, koska meillä on siinä jälleen näyte sietämättömän epälojaalisesta suhtautumisesta myönnytykseen tai tavattomasta kykenemättömyydestä ymmärtämään taktiikan puoluekantaisen määrittelyn merkitystä.

Päätöslauselmaehdotuksessa, jonka valiokunnan enemmistö oli hyväksynyt ja joka oli siis turvattu täysistunnon

* Täysistunnossa nämä toverit tulkitsivat 1. pykälää siinä mielessä, että tähdensivät luokkakautumisen kasvua, työläisjoukkojen puhtaasti sosialistisen tietoisuuden edistymistä ja porvarillisen taantumuksen voimistumista. Nämä ajatukset ovat tietenkin oikeita, mutta niitä ei ole esitetty (ja ei niitä ole esitetty) teeseissä, jotka muodostavat 1. pykälän.

äännten enemmistöllä, sanottiin: „vuoden 1908 joulukuun päätöslauselmien vahvistamiseksi ja niiden kehittämiseksi”... Menshevikit esittivät tässäkin ultimaatumien vaatien myönnytystä ja kieltäytyen äänestämästä päätöslauselmaa kokonaisuudessaan, jos siihen jätetään sana „vahvistamiseksi”, sillä vuoden 1908 joulukuun päätöslauselmia he pitivät „ryhmäkuntalaisuuden” huippuna. Me teimme vaaditun myönnytyksen, emme kieltäytyneet äänestämästä päätöslauselmaa ilman vahvistamista koskevia sanoja. En olisi lainkaan taipuvainen katumaan tätä myönnytystä, jos se olisi saavuttanut tarkoituksensa, t.s. olisi saanut osakseen menshevikien taholta sitä lojaalista suhtautumista puolueen päätökseen, jota ilman yhteistyö on mahdotonta. Puolueen taktiikan, organisaation ja duumatyön perustetävistä III Duuman kaudella puolueellamme *ei ole* muuta määritelmää kuin vuoden 1908 joulukuun päätöslauselmissa oleva. Emme kiellä sitä, että ryhmätaistelu oli siihen aikaan hyvin ankaraa, emmekä aio pitää tiukasti kiinni silloisten, likvidaattoreja vastaan suunnattujen päätöslauselmien purevista sanoista. Mutta päätöslauselmien perusajatuksista me pidämme kiinni ehdottomasti, sillä sehän merkitsisi puhua turhaan suuria sanoja, jos puhuisimme puolueesta, puoluekantaisuudesta ja puolueorganisaatiosta emmekä välittäisi ainoasta puolueen antamasta ja vuotuisen työkokemuksen vahvistamasta vastauksesta tärkeimpiin peruskysymyksiin, joihin vastaamatta ei voida ottaa askeltakaan niin propagandan ja agitaation kuin organisaatiotyönkään alalla. Me olemme kernaasti valmiit tunnustamaan, että on välttämätöntä yhteistyö näiden päätöslauselmien parantamiseksi, niiden tarkistaminen *kaikkiin* puolueyhtymiin kuuluvien tovereiden ja tietenkin myös puoluekantaisten menshevikien arvostelevien huomautusten mukaisesti; me tiedämme, että näiden päätöslauselmien eräät ajatukset jäävät puolueessa todennäköisesti melko pitkäksi aikaa kiistanalaisiksi ja että niitä ei onnistuta lähitulevaisuudessa ratkaisemaan muuten kuin äännten enemmistöllä. Mutta *niin kauan kuin* tähän tarkistukseen ei ole ryhdytty eikä sitä ole viety loppuun, *niin kauan kuin* puolue ei ole antanut uutta vastausta kysymykseen III Duuman kauden ja siitä johtuvien tehtävien arvioinnista, me *vaadimme ehdottomasti*, että kaikki puolueeseen kuuluvat sosialidemokraatit, olivatpa heidän katsantokantansa minkälaiset tahansa, pitäisivät

toiminnassaan ohjeanaan nimenomaan näitä päätöslauselmia.

Eikö tämän luulisi olevan puoluekantaisuuden aakkosia? Luulisi, ettei toisenlaista suhtautumista puolueen päätöksiin ole voinut ollakaan. Mutta se käänne likvidaattoruuden puoleen, jonka „Golos” teki täysistunnon jälkeen, sai „Golosin” käyttämään tässäkin kysymyksessä hyväkseen puolueen enemmistön antamaa myönnytystä ilmaistakseen heti tyytymättömyytensä myönnytyksen suuruuteen nähden eikä siirtyäkseen lojaaliselle puoluekannalle! (Golosilaiset lienevät vain unohtaneet, että se, joka ensimmäisenä aloitti väittelyn yksimielisesti hyväksytystä kompromissipäätöslauselmasta ilmaisten tyytymättömyytensä siihen ja vaatien uusia myönnytyksiä, uusia korjauksia, se antoi täten toiselle osapuolelle oikeuden vaatia korjauksia toiseen suuntaan. Ja me tietysti käytämme tätä oikeutta.)

Aikaisemmin siteeraamassani „Golosin” 19.—20. numeron toimitusartikkelissa täysistunnon yhteenvedoista sanotaan heti, että päätöslauselman alkusanat merkitsevät *kompromissia*. Tuo on totuus, joka muuttuu valheeksi, jos vaietaan siitä, että menshevikkien uhkavaatimuksen pakottamana kompromissina oli Keskuskomitean enemmistön kieltäytyminen kaikkien vuoden 1908 joulukuun päätöslauselmien suoranaisesta *vahvistamisesta* eikä vain niiden perusajatusten vahvistamisesta!

„Meidän näkökannaltamme”, jatkaa „Golos”, „tuo lause sopii perin huonosti yhteen päätöslauselman tärkeimpien pykälien selvästi ilmaistun sisällön kanssa; merkiten vissää murrosta puolueen kehityksessä se on silti tietenkin perinnäisessä yhteydessä Venäjän sosialidemokratian koko menneisyyteen, mutta kaikkein vähimmän” (!!) „se on yhteydessä juuri „Lontoon perintöön”⁷⁶. Kuitenkin olisimme parantumattomia doktrinäärejä, jos luulisimme, että puolueessamme voidaan kerralla saada aikaan ehdoton yksimielisyys, jos me liikkeen suuren edistysaskeleen uhrasimme virkapaikkariitojen vuoksi” (!!). „Näiden päätöslauselmassa olevien virheiden korjaamisen voimme jättää historioitsijain huoleksi”.

Tämä kuulostaa siltä, ikään kuin täysistunnossa olleet golosilaiset olisivat saaneet omilta venäläisiltä legalisteilta, sen tapaisilta kuin Potresov ja kumpp., tahi täysistuntoon osallistumattomilta „Golosin” toimittajilta nuhteita siitä,

että olivat „antaneet periksi bolsheveikeille”, ja ikään kuin he olisivat pyydelleet nuhtelijoilta anteeksi. Me emme nähkääs ole doktrinäärejä,— korjatkoot historioitsijat päätöslauselman virheitä!

Rohkenemme huomauttaa tuosta suurenmoisesta lausunnosta, että puoluekantaiset sosialidemokraatit eivät tee päätöslauselmia historioitsijoita varten, vaan voidakseen *käytännössä* pitää näitä päätöslauselmia ohjeena *toiminnassaan* propaganda-, agitaatio- ja organisaatiotyön alalla. Muuta määritelmää tämän työn tarkoituksiperistä III Duuman kaudella ei puolueella ole. Likvidaattoreille puolueen päätöslauselmat ovat tietenkin samaa kuin nolla, sillä heidän mielestään koko puolue on nolla, heidän mielestään koko puoluetta (eikä vain sen päätöslauselmia) koskevien kysymysten parissa voivat puuhailia hyötyä tuottavasti ja mielenkiinnolla vain „historioitsijat”. Mutta bolshevikit enempää kuin puoluekantaiset menshevikitkään eivät halua toimia eivätkä tule toimimaan likvidattorien kanssa samassa järjestössä. Likvidattoreita me pyydämme siirtymään päättömien ⁷⁷ tai enessien ⁷⁸ seuraan.

Jos golosilaiset suhtautuisivat puolueeseen lojaalisesti, jos he käytännössä pitäisivät arvossa puoluetta eikä Potresovia ja kumpp., pitäisivät arvossa vallankumouksellisten sosialidemokraattien järjestöä eikä legalistikirjailijain kerhoa, niin he ilmaisisivat toisella tavalla tyytymättömytensä vuoden 1908 joulukuun päätöslauselmiin. Nimenomaan nyt, täysistunnon jälkeen, he lopettaisivat sopimattoman, vain kadeteille ominaisen, halveksivan hihityksen jonkinlaisten „maalalaisten” „päätösten” johdosta. He ryhtyisivät asiallisesti käsittelemään näitä päätöksiä ja parantelemaan niitä omien katsantokantojensa mukaisesti, omien mielipiteidensä mukaisesti vuosien 1907—1910 kokemukseen nähden. Kas tämä olisi ollut toimintaa puolueen todellisen yhdistämisen hyväksi, samalla sosialidemokraattisen toiminnan linjalla tapahtuvan lähentymisen hyväksi. Kieltäytymällä tästä golosilaiset noudattavat teoissa nimenomaan likvidattorien ohjelmaa. Tosiaankin, minkälainen on likvidattorien ohjelma tässä kysymyksessä? Heidän ohjelmanaan on se, ettei oteta huomioon maalalaisen, perikatoon tuomitun j.n.e. puolueen päätöksiä, vaan asetetaan puolueen päätösten vastakohtaksi sellaisten vapaa-ampujain määrättyä järjestömuotoa vailla oleva

„toiminta”, jotka nimittävät itseään sosialidemokraateiksi ja ovat soluttautuneet liberaalien, narodnikkien ja bezzaglavilaisten sekaan erilaisiin legaalisiin aikakauslehtiin, legaalisiin seuroihin j.n.e. Ei tarvitse olla mitään päätöslauselmia, ei mitään „ajankohdan arviointia”, ei mitään lähimpien taistelupäämääriemme ja porvarillisiin puolueisiin suhtautumisemme määrittelyä,— kaikkea tuota me sanomme (Miljukovin perässä!) „itseensäsulkeutuneiden maanalaisten kerhojen diktatuuriksi” (huomaamatta sitä, että löyhyydellämme, järjestymättömyydellämme ja hajanaisuudellamme me tosiasiallisesti annamme „diktatuurin” liberaalisten kerhojen käsiin!).

Niin, niin, on epäilemätöntä, että puolueen päätöslauselmiin suhtautumista koskevassa kysymyksessä eivät likvidaattorit saata vaatia golosilaisilta mitään muuta kuin ylenkatseellista ivaa ja päätöslauselmien hylkimistä.

Sitä mielipidettä, että Keskuskomitean päätöslauselma puolueen asiointilasta vuosina 1909—1910 on „kaikkein vähemmän” yhteydessä Lontoon perintöön, ei voida käsitellä vakavasti, sillä tuon mielipiteen järjettömyys on silmään pistävä. Puolueesta tehdään pilkkaa, kun sanotaan: olemme valmiit ottamaan varteen puolueen „koko menneisyyden”, mutta emme sitä menneisyyttä, joka on välittömästi yhteydessä nykyisyyteen, emmekä nykyisyyttä! Toisin sanoen: olemme valmiit ottamaan varteen sen, mikä ei määrää meidän nykyistä menettelyämme. Olemme valmiit (vuonna 1910) ottamaan varteen sosialidemokratian „koko menneisyyden”, paitsi sitä menneisyyttä, joka sisältää päätökset kadettipuolueesta vuosien 1907—1908—1909 kaudelta, työpuolueista vuosien 1907—1908—1909 kaudelta, taistelu-tehtävistä vuosien 1907—1908—1909 kaudelta. Olemme valmiit ottamaan varteen kaiken, paitsi sitä, mikä on otettava varteen voidakseen nykyään olla puoluemies todellisuudessa, voidakseen tehdä puolueuotyötä, suorittaa puolue-tehtäviä, toteuttaa puolueen taktiikkaa ja suunnata puoluekantaisesti III Duuman sosialidemokraattista toimintaa.

Bundin häpeäksi on sanottava, että se on antanut äänenkannattajassaan sijaa samanlaiselle likvidaattorilaiselle Lontoon perinnön pilkkaamiselle tov. Ionovin artikkelissa (s. 22). „Sanokaapas”, kirjoittaa Ionov, „mitä tekemistä on

Lontoon edustajakokouksen päätöslauselmilla nykyhetken ja parhaillaan vuorossa olevien kysymysten kanssa? Luulenpa, että sitä ei tov. Leninkään kaikkine hengenheimolaisineen tiedä”.

Niin, mistäpä minä tietäisin sellaisen konstikkaan asian! Mistäpä minä tietäisin, että porvarillisten puolueiden (mustasotnialaisten, lokakuulaisten, kadettien ja narodnikkien) perusrhymissä, niiden luokkakokoonpanossa, niiden politiikassa, niiden suhteessa proletariaattiin ja vallankumoukseen ei ole vuoden 1907 keväästä vuoden 1910 kevääseen tapahtunut mitään oleellista muutosta? Mistäpä minä tietäisin, että ne pienet osittaiset muutokset, jotka tällä alalla voidaan ja kannattaa panna merkille, on osoitettu vuoden 1908 joulukuun päätöslauselmissa? Mistä minä voisin kaiken sen tietää?

Ionovin mielestä ei tällä kaikella ole luultavasti mitään tekemistä nykyhetken ja vuorossa olevien kysymysten kanssa. Hänen mielestään se on turhaa, tuo jokin puoluekantainen taktiikan määrittely epäproletaaristen puolueiden suhteen. Mitäpä turhaan vaivata itseään? Eikö olisi yksinkertaisempaa nimittää tuota pyrkimystä proletaarisen taktiikan puoluekantaisen määritelmän laatimiseen — „kovenetuksi suojelustilaksi” y.m.s.? Eikö olisi yksinkertaisempaa muuttaa sosialidemokraatit vapaa-ampujiksi, *villeiksi*, jotka tulevat „vapaasti”, ilman mitään „kovennettua suojelustilaa” ratkaisemaan päiväjärjestykseen kuuluvia kysymyksiä — tänään aikakauslehdessä „Likavetemme” yhdessä liberaalien kanssa, huomenna kirjallisuuden kuokkavieraiden edustajakokouksessa päättömien kanssa, ylihuomenna kulutusosuuskunnassa posselaisten kanssa⁷⁹. Mutta... mutta, voi herranterttu, mitäs eroa tässä olisi siihen verrattuna, mihin legalisti-likvidaattorit pyrkivät? Ei kerrassaan mitään!

Puoluekantaiset sosialidemokraatit, jotka ovat tyytymättömiä Lontoon päätöksiin tai vuoden 1908 joulukuun päätöslausemiin ja tahtovat työskennellä puolueessa, puoluekantaisesti, tulevat arvostelemaan noita päätöslausemia puoluelehdistössä, tulevat ehdottamaan niihin parannuksia, vakuuttavasti selittämään tovereille ja valloittamaan puolueessa enemmistöä puolelleen. Sellaisten henkilöiden kanssa me saatamme olla eri mieltäkin, mutta heidän suhtautumisensa asiaan on oleva puoluekantainen, he *eivät*

tule auttamaan *hajaannusta*, kuten Ionov, „Golos” ja kumpp. sitä auttavat.

Silmäilkäähän nyt hra Potresovia.

Tämä „sosialidemokraatti”, joka esittelee yleisölle riippumattomuuttaan sosialidemokraattisesta puolueesta, huudattaa „Nasha Zarjan” 2. numerossa, s. 59, seuraavaa: „Kuinka paljon niitä onkaan noita kysymyksiä, joita ratkaisematta ei voida ottaa askeltakaan eteenpäin, joita ratkaisematta Venäjän marxilaisuus ei voi olla sellainen aatteellinen virtaus, joka on todella koonnut itseensä aikakautensa vallankumouksellisen tiedostamisen koko tarmon ja voiman!” (Eiköhän saisi olla vähemmän fraaseja, arvoisa hra riippumaton!) „Miten Venäjän taloudellinen kehitys tapahtuu, mitä voimien siirtoja se taantumuksen varjossa suorittaa, mitä tapahtuu maaseudulla ja kaupungissa, millaisia muutoksia tuo kehitys aiheuttaa Venäjän työväenluokan yhteiskunnallisessa kokoonpanossa j.n.e., j.n.e.? Missä ovat vastaukset näihin kysymyksiin tahi vastausyritykset, missä on Venäjän marxilaisuuden taloustieteellinen koulu-kunta? Entä kuinka on käynyt sen poliittisen ajatustyön, joka aikoinaan elähdytti menshevismiä? Entä sen järjestölliset pyrkimykset, sen harjoittama menneisyyden analyysi ja nykyisyyden arviointi?”

Ellei tuo riippumaton heittelisi tuuleen keksimällä keksittyjä fraaseja, vaan todella ajattelisi sitä, mitä hän puhuu, niin hän huomaisi hyvin yksinkertaisen seikan. Ellei vallankumouksellinen marxilainen voi todellakaan ottaa askeltaakaan ratkaisematta noita kysymyksiä (ja se on totta), niin niiden ratkaiseminen — ei tieteellisen täydellisyyden, tieteellisten tutkimusten mielessä, vaan siinä mielessä, että määritellään, mitä askeleita ja miten on otettava, — on *sosialidemokraattisen puolueen* tehtävä. Sillä „vallankumouksellinen marxilaisuus” sosialidemokraattisen puolueen *ulkopuolella* on vain sellaisen julkisen jaarittelijan salonkifraasi, joka haluaa toisinaan kerskua sillä, että „mekin” olemme miltei sosialidemokraatteja. Sosialidemokraattinen puolue on *ryhtynyt vastaamaan* noihin kysymyksiin ja on ryhtynyt siihen *nimenomaan* vuoden 1908 joulukuun *päätöslauselmissa*.

Riippumattomat ovat menetelleet melko viekkaasti: legaalissa lehdistössä he lyövät rintoihinsa ja kyselevät: „missä on vallankumouksellisten marxilaisten vastaus-

yritys?" Riippumattomat tietävät, että legaaliossa lehdistössä heille ei voida antaa vastausta. Ja illegaaliossa lehdistössä noiden riippumattomien ystävät (golosilaiset) välttelevät yliolkaisesti vastauksen antamista niihin kysymyksiin, „joita ratkaisematta on mahdoton ottaa *askelta-kaan*". Saavutetaan kaikki se, mitä riippumattomat (s.o. sosialismin luopiot) koko maailmassa tarvitsevat: helisevä fraasi on olemassa, tosiasiallinen riippumattomuus sosialismista ja sosialidemokraattisesta puolueesta on myös olemassa.

6. RIIPPUMATTOMIEN LEGALISTIEN RYHMÄSTÄ

Siirtykäämme nyt tarkastelemaan, mitä on tapahtunut täysistunnon jälkeen. Tähän kysymykseen Trotski ja Ionov ovat antaneet yksimielisen ja yksinkertaisen vastauksen. „Puolueemme poliittisen elämän ulkonaisissa olosuhteissa enempää kuin sisäisissäkään suhteissa”, sanotaan wieniläisessä päätöslauselmassa, „*ei ole tapahtunut täysistunnon jälkeen mitään reaaliosia muutoksia*, jotka vaikeuttaisivat työtä puolueen rakentamiseksi”... Ryhmäkuntalaisuuden uusiintumista, ryhmäsuhteiden perua, josta ei ole vielä päästy, ja siinä kaikki.

Ionov esittää saman selityksen „henkilöittäin”.

„Täysistunto on päättynyt. Sen osanottajat ovat matkustaneet pois... Entisten puolueyhmiin johtajat ovat saaneet vapauden, he ovat vapautuneet kaikesta syrjästä tulevasta vaikutuksesta ja painostuksesta. Sitä paitsi on ennättänyt tulla melkoisesti apuväkeä. Toisille — tov. Plehanov, joka on viime aikoina saarnannut innokkaasti puolueen julistamista sotatilaan. Toisille taas kuusitoista „vanhaa puolue-työntekijää, jotka ovat „Golos Sotsial-Demokrata” lehden toimitukselle hyvin tunnettuja” (ks. № 19—20, „Avoin kirje”). „Kuinka olisi sellaisessa tilanteessa voitu olla ryntäämättä taisteluun? Niinpä ryhdyttiinkin vanhaan „hommaan”, molemminpuoliseen tuhoamiseen” („Otkliki Bunda” № 4, s. 22).

Puolueyhmiäläiset ehtivät saada „apuväkeä”, ja taas syntyi kahakka — siinä kaikki. Tosin bolshevikeille ennätti „avuksi” puoluekantainen menshevikki, Plehanov, hän „ennätti” julistamalla sodan likvidaattoreita vastaan, mutta Ionovista se on samantekevää. Ionovia ei kai miellyttä

Plehanovin polemiikki Potresovia, tov. I:tä⁸⁰ (joka kehotti „laskemaan kaikki hajalle”) y.m. vastaan. Ionovilla on tietysti oikeus moittia tuota polemiikkia. Mutta mitenkä sitä voitaisiin nimittää „puolueen julistamiseksi sotatilaan”? Sota *likvidaattoreita* vastaan merkitsee puolueen julistamista sotatilaan — painakaamme mieleen tämä tov. Ionovin „filosofia”.

Ulkomailla asuvien menshevikkien apuväkenä olivat Venäjällä asuvat menshevikit. Mutta tuo seikka ei lainkaan pane tov. Ionovia ajattelemaan.

On selvää, minkälainen käytännöllinen johtopäätös seuraa Trotskin ja Ionovin tuollaisesta „tilannearviosta”. Ei ole tapahtunut mitään erikoista. Tavallinen ryhmäkuntien kahakka. On asetettava uudet neutralisaattorit, niin asia on taas reilassa. Kaikki selitetään kerhodiplomatian näkökannalta. Kaikki käytännölliset reseptit ovat pelkkää kerhodiplomatiaa. On esitetty „taisteluun ryntäävät”, on esitetty „sovitteluun” pyrkijät: tuosta on heitettävä pois „perustuksen” maininta, tässä on lisättävä joku „elimeen”, tuolla on „annettava perään” legalisteille konferenssin koollekkutsumistavassa... Vanha, mutta alati uusi ulkomaisen kerholaisuuden historia!

Meidän mielipitemme täysistunnon jälkeisistä tapahtumista on toisenlainen.

Saamalla aikaan yksimieliset päätöslauselmat, poistamalla *kaikki* „rettelöinti”-syytökset täysistunto ahdisti likvidaattorit lopullisesti seinää vasten. Enää ei voida piiloutua rettelöinnin taakse. Enää ei voida vedota myöntymättömyyteen ja „mekaaniseen tukahduttamiseen” (toisintoja: kovenettu suojelustila, sotatila, piiritystila j.n.e.). Puolueesta voidaan erkaantua vain likvidaattoruuden takia (kuten vperjodilaiset voivat erkaantua vain otzovismin takia ja antimarxilaisen filosofian takia).

Seinää vasten ahdistettuina likvidaattorit ovat paljastaneet „kasvonsa”. Heidän venäläinen keskuksensa — samantekevää virallinenko vai epävirallinen, puoli-illegaalinenko (Mihail ja kumpp.) vai täysin legaalinen (Potresov ja kumpp.) — *on vastannut kieltävästi* kehotukseen palata puolueeseen. Venäläiset legalisti-likvidaattorit ovat katkaisseet lopullisesti välinsä puolueeseen liittymällä yhteen *riippumattomien* (tietenkin sosialismista riippumattomien ja liberalismista riippuvaisten) *sosialistien* ryhmäksi.

Yhtäältä Mihailin ja kumpp. vastaus sekä toisaalta „Nasha Zarjan” ja „Vozrozhdenijen” kirjoitukset merkitsevät nimenomaan „sosialidemokraattien” (oikeammin: mukasosialidemokraattien) puoluevastaisten kerhojen yhdistymistä *riippumattomien sosialistien* ryhmäksi. Senpä vuoksi Trotskin ja Ionovin „sovittelu”-ponnistukset ovat *nyt* naurettavia ja surkeita. Vain sillä, ettei lainkaan ymmärretä nykyisiä tapahtumia, saatettaisiin selittää nuo ponnistukset, jotka ovat nyt vaarattomia, koska niiden takana ei ole ketään paitsi kerhodiplomaatit ulkomailla, paitsi ymmärtämättömyys ja tietämättömyys jossain syrjäseuduilla.

Sovittelijat à la * Trotski ja Ionov erehtyivät siinä, kun he luulivat nykyisen puolue-elämän yleisiksi olosuhteiksi niitä erikoisia olosuhteita, jotka antoivat sovitteludiplomatian puhjeta kukkaan täysistunnossa. He erehtyivät siinä, kun he sitä diplomatiaa, jolla oli täysistunnossa ollut osansa niiden olosuhteiden *vuoksi*, jotka olivat kummassakin puolueen perusr ryhmässä aiheuttaneet *syvää* pyrkimystä sovintoon (— puolueen yhdistämiseen),— kun he luulivat tuota diplomatiaa itsenäiseksi tavoitteeksi, „tiettyjen henkilöiden, ryhmien ja laitosten” välisen pelin pitkäaikaiseksi välineeksi.

Täysistunnossa ilmeni todellakin diplomatiaa, sillä puoluekantaisten bolshevikkien ja puoluekantaisten menshevikkien yhdistyminen puolueessa oli välttämätöntä, mutta ilman myönnytyksiä, ilman kompromissia se ei ollut mahdollista. Myönnytysten suuruutta arvioitaessa työntyivät „kunnon meklarit” välttämättä etualalle — välttämättä, sillä puoluekantaiset menshevikit ja puoluekantaiset bolshevikit pitivät myönnytysten suuruutta koskevaa kysymystä toisarvoisena kysymyksenä, niin kauan kuin pysyi voimassa koko yhdistymisen periaatteellinen perusta. Päästyään täysistunnossa etualalle, saatuaan mahdollisuuden näytellä „neutralisaattorien” osaa, „tuomarien” osaa rettelön lopettamisessa, Bolshevikkikeskusta vastaan esitettyjen „vaatimusten” tyydyttämisessä, „sovittelijat” à la Trotski ja Ionov kuvittelivat saavansa näytellä tuota osaa aina, niin kauan kuin „tietyt henkilöt, ryhmät ja laitokset” ovat olemassa. Huvittava hairahdus. Meklareita tarvitaan silloin, kun pitää arvioida yksimielisyyteen pääsemiseksi

* — sellaiset kuin. Toim.

välttämättömien myönnytysten suuruus. Myönnytysten suuruus pitää arvioida silloin, kun yhdistymiseen on olemassa tietävästi yhteinen periaatteellinen perusta. Kysymys siitä, kuka tulee kaikkien myönnytysten jälkeen kuulumaan tuohon yhtymään, jäi silloin avoimeksi, sillä periaatteessa oli kiertämättä ehdollisesti oletettava, että kaikki sosialidemokraatit tahtovat kuulua puolueeseen, kaikki menshevikit tahtovat lojaalisesti toteuttaa likvidaattoruusvastaisen päätöslauselman ja kaikki vperjodilaiset — otzovisminvastaisen päätöslauselman.

Nyt sen sijaan ei tarvita meklareita, heille ei ole sijaa, koska ei ole kysymys myönnytysten suuruudesta. Ja kysymystä myönnytysten suuruudesta ei ole olemassa, koska ei ole kysymys mistään myönnytyksistä. Kaikki myönnytykset (ja vieläpä liiallisetkin) tehtiin täysistunnossa. Nyt on kysymys yksinomaan periaatteellisesta asennoitumisesta taistelussa likvidaattoruutta vastaan, eikä yleensä likvidaattoruutta vastaan, vaan riippumattomien likvidaattorien tiettyä ryhmää vastaan, Mihailin ja kumpp. ryhmää, Potresovin ja kumpp. ryhmää vastaan. Jos Trotskille ja Ionoville pälkähtää nyt päähän „sovittaa” puoluetta tiettyjen henkilöiden, ryhmien ja laitosten kanssa, niin meidän mielestämme, kaikkien puoluekantaisten bolshevikkien ja kaikkien puoluekantaisten menshevikkien mielestä he ovat yksinkertaisesti puolueen peppureita eivätkä mitään muuta.

Sovittelijadiplomaatit olivat täysistunnossa „voimakkaita” vain sen takia ja sikäli, mikäli niin puoluekantaiset bolshevikit kuin puoluekantaiset menshevikitkin tahtoivat sovintoa, ja sovintoehdoja koskevalle kysymykselle annettiin alistettu merkitys puolueen likvidaattoruusvastaista ja otzovisminvastaista taktiikkaa koskevaan kysymykseen verrattuna. Minä esimerkiksi pidin myönnytyksiä liiallisina ja kävin taistelua myönnytysten suuruuden takia (siihen viittaa „Golos” № 19—20, ja Ionov puhuu siitä suoraan). Mutta olin silloin valmis suostumaan ja nytkin olisin valmis suostumaan jopa liiankin suuriin myönnytyksiin, koska sillä ei horjutettu puolueen *linjaa*, koska myönnytykset eivät johtaneet tuon linjan kieltämiseen, koska myönnytykset olivat ikään kuin porraspuina, joiden avulla voitiin saada väkeä likvidaattoruuden ja otzovismin puolelta puolueeseen. Mutta sen jälkeen, kun Mihail ja kumpp. sekä Potresov ja kumpp. yhtyivät ja esiintyivät puoluetta ja täysistuntoa

vastaan, en tule käymään mitään keskusteluja mistään myönnytyksistä, sillä puolue on nyt velvollinen katkaisemaan välinsä noiden riippumattomien kanssa, se on velvollinen taistelemaan päättävästi heitä vastaan, pitäen heitä täydellisesti ja lopullisesti määräytyneinä likvidaattoreina. Ja voin puhua varmuudella *kaikkien* puoluekantaiten bolshevikkien nimessä enkä vain omassa nimessäni. Puoluekantaiset menshevikit ovat Plehanovin ja muiden kautta sanoneet kyllin selvästi mielipiteensä samassa hengessä, ja asiain ollessa puolueessa sillä kannalla „sovitteija“-diplomaattien à la Trotskin ja Ionovin on joko hylättävä diplomatiansa tai siirryttävä puolueesta riippumattomien joukkoon.

Päästäksemme varmuuteen siitä, että legalistit ovat lopullisesti liittyneet yhteen riippumattomien sosialistien ryhmäksi, tarvitsee vain luoda yleissilmäys täysistunnon jälkeisiin tapahtumiin, tarvitsee vain arvioida ne asian olemuksen kannalta eikä vain siltä „konfliktien“ vähäpätöisen ja pikkumaisen historian kannalta, johon Ionov on turhaan rajoittunut.

1) Mihail, Roman ja Juri julistavat vahingollisiksi niin Keskuskomitean (täysistunnon) päätöslauselmat kuin itse Keskuskomitean olemassaolonkin. Tuon seikan julkisaattamisesta on kulunut noin kaksi kuukautta, eikä sitä ole kumottu. On selvää, että se pitää paikkansa*.

2) Kuusitoista venäläistä menshevikkiä, muun muassa ainakin kaksi yllä mainitusta kolmikosta ja useita tunnetuimpia menshevikkikirjailijoita (Tsherevanin, Koltsov j.n.e.), esiintyy „Golos“ lehdessä puolustellen menshevikkien eroamista puolueesta ja esittäen aito likvidaattorimaisen manifestin lehden toimituksen suhtautuessa siihen hyväksyvästi.

3) Menshevikkien *legaalin* aikakauslehti „Nasha Zarja“ julkaisee hra Potresovin ohjelma-artikkelin, jossa sanotaan suoraan, että „puoluetta yhtenäisenä ja järjestyneenä laitojen hierarkiana ei ole olemassa“ (№ 2, s. 61), että ei voida likvidoida sitä, „mitä järjestyneenä kokonaisuutena ei itse asiassa enää ole“ (sama). Tuon aikakauslehden

* Juuri äsken ilmestyi „Golos Sotsial-Demokratian“ 21. numero. Sen 16. sivulla Martov ja Dan *vahvistavat* tuon seikan puhuessaan „kolmen toverin (?) kieltäytymisestä tulla Keskuskomiteaan“. Tällöin he tapansa mukaan „Tyshko-Leniniin“ kohdistetuilla ruokottomilla parjauksilla peittelevät sitä tosiasiaa, että Mihailin ja kumpp. ryhmä on lopullisesti muuttanut riippumattomien ryhmäksi.

avustajiin kuuluvat Tsherevanin, Koltsov, Martynov, Avgustovski, Maslov, Martov,— se sama L. Martov, joka saattaa pitää toimipaikan illegaalisen puolueen „laitosten järjestyneessä hierarkiassa”, jolla on keskus kuten „järjestyneellä kokonaisuudella”, ja kuuluu legaaliseen ryhmään, joka Stolypinin armollisella luvalla on julistanut tuon illegaalisen puolueen olemattomaksi.

4) Menshevikkien populaärinen aikakauslehti „Vozrozhdenije” (№ 5, maaliskuun 30 p:nä 1910), jonka avustajakunta on sama, ylistää allekirjoittamattomassa, s.o. toimituksen artikkelissa hra Potresovin yllämainittua „Nasha Zarjassa” ollutta kirjoitusta ja esitettyään sen saman sitaatin, jonka olen ylempänä esittänyt, lisää:

„Likvidoitavaa ei ole,— ja, lisäämme me” (s.o. „Vozrozhdenijen” toimitus) „omasta puolestamme,— haave tuon hierarkian palauttamisesta sen entiseen, maanalaiseen muotoon on suorastaan vahingollista, taantumuksellista utopiaa, mikä todistaa poliittisen vaiston katoamista sellaisen puolueen edustajilta, joka on joskus ollut kaikkein realistisin puolue” (s. 51).

Ken pitää kaikkia näitä tosiasioita sattumina, hän ei ilmeisesti tahdo nähdä totuutta. Ken luulee voivansa selittää nämä tosiasiat „ryhmäkuntalaisuuden uusiintumiseksi”, hän tuudittaa itseään fraasilla. Mitä tekemistä tässä on ryhmäkuntalaisuudella ja ryhmäistelulla, josta niin Mihailin ja kumpp. ryhmä kuin myös Potresovin ja kumpp. ryhmä on jo aikoja sitten pysynyt syrjässä? Ei, sillä, joka ei halua tahallaan sulkea silmiään, ei tässä voi olla mitään epäilystä. Täysistunto poisti kaikki esteet (todelliset sekä näennäiset) palauttaakseen puoluekantaiset legalistit puolueeseen, poisti kaikki esteet, jotta voidaan rakentaa illegaalista puoluetta ottaen huomioon legaalisten mahdollisuuksien käyttämisen uudet ehdot ja uudet muodot. Neljä Keskuskomiteaan kuuluvaa menshevikkiä ja kaksi „Golosin” toimittajaa ovat tunnustaneet *kaikki* yhteistä puoluetoimintaa haittaavat esteet poistetuiksi. Venäjän legalistien ryhmä on antanut vastauksensa täysistunnolle. Tuo vastaus on kieltävä: me emme halua illegaalisen puolueen ennallistamista ja lujittamista, sillä se on taantumuksellista utopiaa.

Tuo vastaus on sosialidemokraattisen liikkeen historiassa mitä suurin poliittinen tosiasia. *Riippumattomien* (sosialis-

mista riippumattomien) *sosialistien* ryhmä on yhdistynyt lopullisesti ja katkaissut lopullisesti välinsä sosialidemokraattiseen puolueeseen. Missä määrin tuo ryhmä on muotoutunut, onko se kokoonpantu yhdestä järjestöstä vai useasta erillisestä, hyvin lose (vapaasti, löyhästi) toisiinsa sidotusta kerhosta, sitä emme toistaiseksi tiedä, eikä se ole tärkeätäkään. Tärkeätä on se, että puolueesta riippumattomien ryhmien perustamiseen tähdätyt pyrkimykset, joita ilmeni menshevikeillä jo aikoja sitten, ovat nyt johtaneet uuteen poliittiseen muodostumaan. Ja tästä lähtien on Venäjän kaikkien sosialidemokraattien, jotka eivät tahdo pettää itseään, otettava varteen tämä riippumattomien ryhmän olemassaolo tosiasiana.

Selittääksemme tuon tosiasian merkityksen palautamme mieleen ennen kaikkea Ranskan „riippumattomat, sosialistit”, jotka ovat edistyneimmässä, kaikesta vanhasta parhaiten puhdistetussa porvarillisessa valtiossa vieneet tämän poliittisen suunnan pyrkimykset loppuun asti. Millerand, Viviani, Briand kuuluivat sosialistiseen puolueeseen, mutta useasti he toimivat sen päätöksistä piittaamatta, niiden vastaisesti, ja Millerand'in meneminen porvarilliseen ministeristöön tasavallan pelastamisen ja sosialismin etujen puolustamisen varjolla johti hänet pesäeroon puolueesta. Porvaristo palkitsi sosialismin petturit ministerinviroilla. Ranskalaisten luopioiden kolmikko nimittää itseään ja ryhmäänsä edelleenkin riippumattomiksi sosialisteiksi, puolustaa edelleenkin menettelyään työväenliikkeen ja sosiaalisen uudistuksen eduilla.

Meidän riippumattomuusmiehiämme porvarillinen yhteiskunta ei tietenkään kykene palkitsemaan niin nopeasti: he aloittelevat paljon takapajuisemmissa oloissa, he saavat tyytyä liberaalisen porvariston kiitokseen ja apuun (porvariston, joka on ammoisista ajoista pitänyt yllä menshevikkien pyrkimystä „riippumattomuuteen”). Peruspyrkimys on kuitenkin kummassakin tapauksessa sama: riippumattomuutta sosialistisesta puolueesta perustellaan työväenliikkeen eduilla; „taistelu legaalisuuden puolesta” (*Danin* muotoilema tunnus, johon tarttui hanakasti luopiolehti „*Vozrozhdenije*” 5. numerossaan, s. 7) julistetaan työväenluokan tunnukseksi; todellisuudessa ryhmittäytyvät porvarilliset intelligentit (Ranskassa parlamentaarikot, meillä kirjailijat), jotka toimivat yhdessä liberaalien kanssa;

puolueelle alistuminen hylätään: niin Millerand ja kumpp. kuin myös „Vozrozhdenije” ja „Golos” julistavat, ettei puolue ole kyllin „realistinen”; puolueesta sanotaan, että se on „itseensäsulkeutuneiden maanalaisten kerhojen diktaatturia” („Golos”), että se sulkeutuu ahtaasti vallankumoukselliseksi yhtymäksi, mikä haittaa laajaa edistystä (Millerand ja kumpp.).

Riippumattomuusmiehiemme asenteen selvittämiseksi ottakaamme edelleen meidän Venäjän „kansansosialistisen puolueen” muodostumisen historia. Niitä, jotka „toiminnan” ulkonaisten olosuhteiden suunnattoman eroavaisuuden vuoksi eivät näe riippumattomuusmiestemme sukulaisuus-suhdetta Millerand’iin ja kumppaneihin, tuo historia auttaa ymmärtämään asian ytimen. Se, että „kansansosialistimme” ovat pikkuporvarillisten demokraattien legalistinen ja mallillinen siipi, on yleisesti tunnettua eikä sitä kukaan marxilainen ole kai epäillytkään. Vuoden 1905 lopulla pidetyssä eserrien edustajakokouksessa kansansosialistit esiintyivät pikkuporvarillisten demokraattien vallankumouksellisen puolueen ohjelman, taktiikan ja organisaation likvidaattoreina; syksyllä v. 1905 ja keväällä v. 1906 he esiintyivät vapauden päivien lehdistössä mitä kiinteimmässä liitossa eserrien kanssa. Vuoden 1906 syksyllä he legalisoituivat ja erottautuivat itsenäiseksi puolueeksi, mikä ei kuitenkaan estänyt heitä II Duuman vaaleissa ja II Duumassa aika ajoin melkein sulautumasta eseriin.

Vuoden 1906 syksyllä sain tilaisuuden kirjoittaa kansansosialisteista „Proletari” lehteen ja nimitin heitä silloin „eserräläisiksi menshevikeiksi” *. On kulunut kolme ja puoli vuotta, ja Potresov kumppaneineen on saanut todistetuksi puoluekantaisille menshevikeille, että olin oikeassa. Täytyy vain tunnustaa, että jopa herrat Peshehonovitkin kumppaneineen menettelivät poliittisesti rehellisemmin kuin hra Potresov ryhmineen, kun he monien tosiasiallisesti eserräpuolueesta riippumattomien poliittisten edesottamusten jälkeen avoimesti julistautuivat eserristä riippumattomaksi, erilliseksi poliittiseksi puolueeksi. Tuo „rehellisyys” johtui tietysti muun muassa voimasuhteestakin: Peshehonov piti eserrien puoluetta heikkona ja otaksui, että yhdistyessään siihen epävirallisesti hän *joutuu häviölle*; Potresov arvelee

* Ks. Teokset, 11. osa, ss. 180—189. *Tolm.*

hyötyvänsä poliittisesta azefilaisuudesta⁸¹ lukeutuessaan edelleenkin sosialidemokraatteihin, mutta ollessaan todellisuudessa riippumaton sosialidemokraattisesta puolueesta.

Toistaiseksi hra Potresov ja kumpp. pitävät itselleen edullisena verhoutua vieraalla nimellä, käyttää varkain hyväkseen VSDTP:n arvovaltaa samalla hajottaen tätä puoluetta sisältä, toimien itse asiassa sitä vastaan eikä vain siitä riippumattomasti. On mahdollista, että meidän riippumattomiemme ryhmä tulee koreilemaan vieraissa höyhennissä niin kauan kuin suinkin; mahdollisesti jonkin puolueelle annetun iskun jälkeen, illegaalisen järjestön suuren palon jälkeen tai jos sattuu erikoisen houkutteleva konjunkturi, kuten mahdollisuus päästä vaikkapa Duumaan puolueesta riippumatta, niin riippumattomat itse riisuvat naamionsa; — kaikkia heidän poliittisen vehkeilynsä episodeja emme voi arvata etukäteen.

Mutta yhden asian me tiedämme varmasti, nimittäin sen, että työväenluokan puolueelle, VSDTP:lle on riippumattomien verhottu toiminta vahingollista, tuhoisaa ja että meidän täytyy se hinnalla millä hyvänsä paljastaa, tuoda riippumattomat päivänvaloon ja ilmoittaa kaikkalainen yhteys heidän ja puolueen välillä katkaistuksi. Täysistunto otti tällä tiellä hyvin suuren askeleen eteenpäin: niin kummalliselta kuin se saattaa ensi silmäykseltä näyttääkin, mutta juuri Martovin ja Martynovin (vilpillinen tai itsetiedoton) suostumus, nimenomaan maksimaaliset, jopa ylettömän suuret heille tehdyt myönnytykset auttoivatkin puhkaisemaan likvidaattoruuden mätäpaiseen, riippumattomuuden mätäpaiseen puolueessamme. Yksikään tunnollinen sosialidemokraatti, yksikään puoluemies, olipa hän myönteinen mille puolueeryhmälle tahansa, ei voi nyt kieltää, että Mihailin ja kumpp. ryhmään sekä Potresovin ja kumpp. ryhmään kuuluvat ovat *riippumattomuusmiehiä*, että käytännössä he eivät tunnusta puoluetta, eivät halua puoluetta ja toimivat puoluetta vastaan.

Kuinka nopeasti tai kuinka hitaasti tapahtuu riippumattomien erkanemisen kypsyminenprosessi ja heidän erillisen puolueensa muodostuminen, se riippuu tietenkin monista syistä ja asianhaaroista, joita on mahdoton ottaa lukuun ennakkolta. Kansansosialisteilla oli ennen vallankumousta erillinen ryhmä, ja sen eristäminen oli vallan helppoa, koska

se oli yhtynyt sosialisti-vallankumouksellisiin väliaikaisesti ja epätäydellisesti. Meidän riippumattomuusmiehillämme on vielä henkilökohtaisia perinteitä, yhteyksiä puolueeseen, jotka pidättävät erkanemisprosessia, mutta nuo perinteet yhä heikkenevät, ja sitä paitsi vallankumous ja vastavallankumous nostavat esiin uusia ihmisiä, joilla ei ole mitään vallankumous- ja puolueperinteitä. Sen sijaan ympärillä oleva „vehiläisten” mielialojen ilmapiiri sysää erittäin nopeasti selkärangatonta intelligenssiä riippumattomien puoleen. Vallankumousmiesten „vanha” polvi poistuu näyttämöltä; Stolypin vainoaa kaikin tavoin tuon sukupolven edustajia, joista enin osa vapauden päivinä, vallankumousvuosina paljasti kaikki salanimensä ja koko konspiraationsa. Vankila, karkotus, pakkotyö ja maanpako yhä lisäävät riveistä poistuneiden joukkoa, kun taas uusi polvi kasvaa hitaasti. Intelligenssissä, varsinkin siinä, joka on „lyöttäytynyt mukaan” johonkin julkiseen toimintaan, kehityy täysi epäluottamus illegaaliseen puolueeseen, haluttomuus hukata voimiaan aikamme erittäin vaikeaan ja erittäin epäkiitolliseen työhön. „Hädässä ystävät tunetaan”, ja työväenluokka, joka saa kokea niin vanhojen kuin uusienkin vastavallankumouksellisten voimien rynnistyksen vaikeat vuodet, tulee vielä varmasti näkemään monen monien intelligenssiin kuuluvien „hetkenystäviensä”, juhlapäiväystäviensä, ainoastaan vallankumousajan ystäviensä erkanemisen — sellaisten ystävien erkanemisen, jotka olivat vallankumouksellisia vallankumouksen aikana, mutta lamaantuvat laskukaudella ja ovat jo vastavallankumouksen ensimmäisten menestysten jälkeen valmiit saarnaamaan „taistelua legaalisuuden puolesta”.

Useissa Euroopan maissa vastavallankumouksen voimat onnistuivat esimerkiksi vuoden 1848 jälkeen lakaisemaan tyyten pois proletariaatin vallankumouksellisten ja sosialististen järjestöjen rippeet. Porvarillinen intelligentti, joka nuoruudenpäivinä yhti sosialidemokratiaan, on pikkuporvarillisen psykologiansa vuoksi taipuvainen viittaamaan kintaalla: niin on ollut ja niin tulee olemaan; vanhan illegaalisen järjestön puoltaminen on toivotonta ja uuden luominen on vieläkin toivottomampaa; yleensä olemme „yliarvioineet” proletariaatin voimat porvarillisessa vallankumouksessa, olemme erheellisesti antaneet proletariaatin osuudelle „universaalin” merkityksen,— kaikki nuo luopio-

maisen „Yhteiskunnallisen liikkeen” aatepahaset sysäävät välittömästi ja välillisesti luopumaan illegaalisesta puolueesta. Astuttuaan kerran kaltevalle pinnalle riippumattomuusmies ei huomaa luisuvansa yhä alemmaksi, hän ei huomaa toimivansa käsi kädessä Stolypinin kanssa: Stolypin hajottaa illegaalista puoluetta fyysillisesti, poliisikeinoin, hirsipuun ja pakkotyötuomioiden avulla — liberaalit tekevät sitä samaa välittömästi, propagoimalla avoimesti vehiläisiä aatteita — riippumattomuusmiehet sosialidemokraattien keskuudessa auttavat välillisesti illegaalisen puolueen hajottamista huutamalla sen „kuoleutuneisuudesta”, kieltäytymällä auttamasta sitä, puolustelemalla (ks. kuudentoista kirjettä „Golosin” 19.—20. numerossa) puolueesta eroamista. Porras portaalta.

Emme saa sulkea silmiämme näkemästä, että taistelu puolueen olemassaolosta tulee olemaan meille sitä vaikeampi, mitä kauemmin jatkuu vastavallankumouksen kausi. Sen, että puolueen jäsenet eivät väheksy vaaraa, että he katsovat vaaraa suoraan kasvoihin, sen osoittaa esimerkiksi tov. K:n kirjoitus Pää-äänenkannattajan 13. numerossa. Mutta puolueen heikkouden, järjestöjen hajoamisen ja vaikean tilanteen päättävä ja avoin tunnustaminen ei saata tov. K:ta — eikä ketään muutakaan puolueimestä — hetkeksikään epäröimään sen suhteen, tarvitaanko puoluetta, onko työskenneltävä sen palauttamiseksi ennalleen. Mitä vaikeampi on meidän asemamme, mitä enemmän tulee olemaan vihollisia, — toissapäivänä heihin yhtyivät vehiläiset, eilen kansansosialistit, tänään riippumattomat sosialidemokraatit, — sitä tiiviimmin asettuvat kaikki sosialidemokraatit vivahde-eroavaisuuksista huolimatta puolustamaan puoluetta. Monia sosialidemokraatteja, joita saattoi erottaa toisistaan kysymys siitä, miten on vietävä rynnäkköön vallankumouksen kannalla olevia ja sosialidemokratiaan uskovia kansanjoukkoja, — ei voi olla liittämättä yhteen kysymys siitä, onko ehdottomasti taisteltava vuosina 1895—1910 perustetun illegaalisen sosialidemokraattisen työväenpuolueen säilyttämisen ja lujittamisen puolesta.

Mitä tulee „Golosiin” ja golosilaisiin, niin he ovat erittäin havainnollisesti todistaneet kaiken sen, mitä heistä sanottiin viime vuoden heinäkuussa „Proletarin” laajennetun toimituksen päätöslauselmassa. „Puolueen menshevistisessä leirissä”, sanotaan tuossa päätöslauselmassa (ks. „Proletarin”

46. numeron liitettä, s. 6), „samaan aikaan kun ryhmän virallinen äänenkannattaja „Golos Sotsial-Demokrata” on täydellisesti menshevikkilikvidaattorien vallassa, ryhmän vähemmistö, koettuaan loppuun saakka likvidaattoruuden tien, korottaa jo protestoivan äänensä tätä tietä vastaan ja etsii jälleen puoluepohjaa toiminnalleen”...* Likvidaattoruuden taipaleen „loppu” osoittautui olevan paljon kauempana kuin me silloin luulimme, mutta sen, että yllä esitettyjen sanojen perusajatus oli oikea, ovat tosiasiat sen jälkeen todistaneet. Erittäinkin sanonta „likvidaattorien vallassa” on saanut vahvistuksensa „Golos Sotsial-Demokrata” lehteen nähden. He juuri ovatkin likvidaattorien vallassa, eivät uskalla puolustaa avoimesti likvidaattoruutta eivätkä kapinoida avoimesti sitä vastaan. Täysistunnossakin he hyväksyivät päätöslausemia yksimielisesti ei kuten vapaat ihmiset, vaan kuten vangit, jotka olivat saaneet „isänniltään” vähäksi aikaa lomaa ja seuraavana päivänä täysistunnon jälkeen palasivat takaisin orjuuteen. Kykenemättä puolustamaan likvidaattoruutta he vetosivat kaikin tavoin kaikkiin mahdollisiin (ja kaikkiin keksi-miinsä!) esteisiin, jotka eivät ole yhteydessä periaatteellisiin kysymyksiin, mutta estävät heitä luopumasta likvidaattoruudesta. Ja kun kaikki nuo „estee” oli saatu poistetuksi, kun kaikki heidän asiaankuulumattomat, henkilökohtaiset, organisatoriset, rahalliset ja muut vaatimuksensa oli saatu tyydytetyksi, niin he vasten tahtoaan „antoivat äänensä” likvidaattoruudesta luopumisen puolesta. Raukat! he eivät tienneet, että samaan aikaan kuudentoista manifesti oli jo matkalla Pariisiin, että Mihailin ja kumpp. ryhmä sekä Potresovin ja kumpp. ryhmä olivat likvidaattoruutta puolustaessaan vahvistuneet. Ja niin he kääntyivät nöyrästi kuudentoista perässä, Mihailin ja Potresovin perässä jälleen likvidaattoruuteen!

Selkärangattomat „sovittelijat”, sellaiset kuin Ionov ja Trotski, jotka suojelevat ja puolustelevat noita henkilöitä, tekevät mitä suurimman rikoksen turmellessaan noita henkilöitä varmistamalla heidän riippuvaisuutensa likvidaattoruudesta. Samaan aikaan kun kaikkien ryhmäkuntiin

* Ks. Teokset, 15. osa, s. 445. Toim.

kuulumattomien sosialidemokraattien päättävä esiintyminen Mihailia ja kumpp. vastaan, Potresovia ja kumpp. vastaan (*näitä* ryhmiä ei Trotski eikä Ionovkaan uskalla puolustaa!) voisi palauttaa puolueeseen joitakin likvidaattoruuden pauloihin joutuneita golosilaisia,— „sovittelijain” keimailu ja metkut vain herättävät golosilaisissa „mielettömiä toiveita”, saamatta lainkaan puoluetta sovintoon likvidaattorien kanssa.

Muuten, nuo metkut ja tuo keimailu johtuvat epäilemättä suurelta osaltaan siitä, ettei yksinkertaisesti ymmärretä tilannetta. Vain ymmärtämättömyyden vuoksi on tov. Ionov saattanut rajoittaa kysymykseen Martovin kirjoituksen julkaisemisesta tai hylkäämisestä, ja samasta syystä wieniläiset Trotskin kannattajat ovat saattaneet supistaa kysymyksen Pää-äänenkannattajassa tapahtuneisiin „konflikteihin”. Niin Martovin artikkeli („Oikealla tiellä”... likvidaattoruuteen) kuin myös konfliktit Pää-äänenkannattajassa ovat vain yksityisiä episodeja, joita ei voida käsittää kokonaisuudesta irralleen otettuina. Esimerkiksi meille, jotka olemme vuodessa oppineet tuntemaan kaikki likvidaattoruuden ja golosilaisuuden vivahteet, Martovin artikkeli osoitti selvästi, että *Martov on kääntynyt* (tai hänet on käännetty). *Ei voi* olla niin, että sama Martov olisi allekirjoittanut konferenssia koskevan Keskuskomitean „Kirjeen” sekä kirjoittanut artikkelin: „Oikealla tiellä”. Kiskaistessaan Martovin artikkelin erilleen tapahtumien ketjusta, sitä edeltäneestä Keskuskomitean „Kirjeestä”, sitä seuraavasta „Golosin” 19.—20. numerosta, kuudentoista manifestista, Danin kirjoituksesta („Taistelu legaalisuuden puolesta”), Potresovin ja „Vozrozhdenijen” kirjoituksista, kiskaistessaan tuosta samasta tapahtumien ketjusta erilleen „konfliktit” Pää-äänenkannattajassa Trotski ja Ionov riistävät itseltään mahdollisuuden käsittää tapahtumia*. Ja päinvastoin, kaikki käy aivan selväksi, kun keskiöksi asetetaan se, mikä *on kaiken perustana*, nimittäin: Venäjän riippumattomien lopullinen yhteenliittyminen ja näiden lopullinen ero illegaalisen puolueen ennalleenpalauttamisen ja lujittamisen „taantumuksellisesta utopiasta”.

* Ottakaamme vielä esimerkiksi illegaalisen puolueen legaalisten yksilöiden „yhdenvertaisuuden teoria”. Eikö Mihailin ja kumpp., Potresovin ja kumpp. esiintymisten *jälkeen* ole selvää, että tuon teorian ajatus ja merkitys on siinä, että tunnustetaan riippumattomien legalistien ryhmä ja alistetaan sille puolue?

7. PUOLUEKANTAISESTA MENSHEVISMISTÄ JA SEN ARVIOINNISTA

Viimeisenä kysymyksenä, joka meidän on tarkastettava puolueessamme vallitsevan „yhdistymiskriisin” selvittämiseksi, on kysymys niin sanotusta puoluekantaisesta menshevismistä ja sen merkityksen arvioinnista.

Puolueyhtiin kuulumattomien — s.o. itseään puolueyhtiin kuulumattomina pitävien — Ionovin ja Trotskin katsomukset („*Pravdan*” 12. numero ja wieniläinen päätöslauselma) ovat tässä suhteessa erittäin luonteellomaisia. Trotski hyljeksii päättävästi ja itsepintaisesti puoluekantaista menshevismistä, — siitä oli jo mainittu Pää-äänenkannattajan 13. numerossa *, — ja Ionov ilmaisee hengenheimolaisensa „sisimmän” ajatuksen ilmoittamalla, että „tov. Plehanovin” (toisia puoluekantaista menshevikkejä Ionov ei ole näkevinään) esiintymiset merkitsevät bolshevikkien ryhmätaistelun „tukemista”, „puolueen sotatilaan julistamisen” propagoimista.

Tämän Trotskin ja Ionovin kannan virheellisyyden olisi pitänyt pistää heidän silmäänsä jopa senkin vuoksi, että tosiasiat kumoavat tuon kannan. Pää-äänenkannattajan 13. numerosta käy selville, että vähintään seitsemässä puolueen ulkomaisessa avustusryhmässä — Pariisissa, Genevessä, Bernissä, Zürichissä, Liègessä, Nizzassa, San Remossa — ovat plehanovilaiset tai oikeammin sanoen puoluekantaiset menshevikit nousseet „Golosia” vastaan vaatién täysistunnon päätösten täyttämistä, vaatién „Golosin” lakkauttamista, osoittaen „Golosin” 19.—20. numerossa otetun aatteellisen kannan likvidaattorimaisen luonteen. Sama prosessi on käynnissä myös Venäjällä olevien työntekijäin keskuudessa, joskaan ei ehkä niin havainnollisesti. Näiden tosiasioiden peitteleminen olisi naurettavaa. Kun tosiasioista huolimatta pyritään kuvittelemaan, että Plehanovin taistelu golosilaisia vastaan on kirjailijain „ryhmä”-taistelua, niin *objektiivisesti* se merkitsee, että asetutaan riippumattomien legalistien ryhmän kannalle puoluetta vastaan.

Sen ilmeisen väärän, ilmeisen kestäättömän asenteen, jonka mainitut „sovittelijat” ovat ottaneet, pitäisi avata

* Ks. tätä osaa, ss. 182—183. *Toim.*

heidän silmänsä näkemään sen heidän lähtökohtansa virheellisyyden, että täysistunnossa tapahtuneen yhdistymisen poliittinen merkitys oli muka sovinnonteossa „tiettyjen henkilöiden, ryhmien ja laitosten kanssa”. Ei pidä antaa puoluetapahtumien ulkonaisten muotojen ja henkilöllisten erikoisuuksien pettää itseään, vaan on arvioitava tapahtumien aatteellis-poliittinen merkitys. Muodosta päätellen sopimus tehtiin niiden ja niiden golosilaisten kanssa. Mutta sopimuksen perustana, sen ehtonahan oli golosilaisten siirtyminen Plehanovin kannalle: se selviää puolueessa vallitsevaa asiaintilaa käsittelevän päätöslauseلمان analyysistä, joka on esitetty ylempänä *. Muodollisesti juuri golosilaiset osoittautuivat menshevismien edustajiksi puolueessa,— jos esimerkiksi päätellään Pää-äänenkannattajan kokoonpanon mukaan. Itse asiassa Pää-äänenkannattaja alkoi täysistunnon jälkeen muuttua puoluekantaisten bolshevikkien ja plehanovilaisten „yhteistyön” elimeksi golosilaisten vastustaessa sitä täydellisesti. Puolueen yhdistymisen kehityksessä muodostui mutka: alussa näytti olevan jotain yleisen sovittelusopan tapaista ilman yhdistymisen aatteellisen perustan selvää määrittelyä, mutta sitten pääsi vallalle poliittisten tendenssien logiikka, ja tuo maksimaalisten myönnytysten tekeminen golosilaisille täysistunnossa joudutti riippumattomien siivilöintiä pois puolueesta.

Kun sain täysistunnossa kuulla ja „Golosissa” (№ 19—20, s. 18) nähdä vimmatuista hyökkäilyjä, joilla vastustettiin tunnusta „voimakkaiden puolue ryhmien sopimus taistelussa oikeisto- ja vasemmistolikvidaatteoreita vastaan” (tämä tunnus on pantu „Golosissa” lainausmerkkeihin, mutta jostain syystä ei ole sanottu suoraan, että minä puolustin sitä täysistunnon edellä sekä täysistunnossa), niin ajattelin itsekseni: „abwarten!”, „wait and see” (jahka eletään, niin nähdään!). Odottakaahan, herrat golosilaiset, te haluatte tehdä tilin „ilman isäntää”: kysymys ei ole siitä, että täysistunto antoi mahdollisuuden osallistua sopimuksetekoon kaikille eikä vain „voimakkaille”,

* Neljästä täysistunnossa olleesta Keskuskomitean menshevikijäsenestä kaksi teki kaiken voitavansa, jotta tehtyään golosilaisille maksimaalisia myönnytyksiä saisi heidät itse asiassa Plehanovin kannalle. Tämä ei merkitse sitä, että nämä kaksi olivat horjumattomia puoluemiehiä, että he eivät varmasti kääntyneet takaisin golosilaisten puolelle. Se merkitsee sitä, että menshevismi yllätettiin sellaisella hetkellä, jolloin se ei vielä voinut sanoutua irti puoluekantaisuudesta.

aatteellis-poliittiselta asenteeltaan voimakkaille puolueyh-
mille. Kysymys on siitä, sallivatko teidän „isäntänne” —
s.o. riippumattomien legalistien ryhmät — tämän mahdolli-
suuden muuttua todellisuudeksi.

On kulunut useita kuukausia — ja vain sokeat voivat nyt
olla näkemättä, että tosiasiaassa nimenomaan „voimakkaiden
puolueyhymien sopimus” merkitsee puolueen yhdistymistä,
vie sitä „kaikkien esteiden yli” eteenpäin. Niin täytyy olla,
vain siten voikin olla puolueessa vallitsevan reaalisen
voimasuhteen vuoksi. On epäilemätöntä, että lähitulevai-
suudessa joko kaikki puolueen johtavat elimet järjestetään
muodollisesti siten, että ne vastaavat tuota sopimusta, tai
puolueen elämä ja sen yhdistymisen kehitys tulee toistai-
seksi tapahtumaan johtavien elimien sivuitse.

Ensi näkemältä tuntuu tietysti kummalliselta sanoa
puoluekantaisia menshevikkejä „voimakkaaksi puolueyh-
mäksi”, sillä nykyhetkellä — ainakin ulkomailla — ovat kai
golosilaiset voimakkaampia. Mutta me, sosialidemokraatit,
emme päättele voimakkuudesta sen mukaan, miten ulkoma-
iset ryhmät esittävät mielipiteensä, miten menshevikkien
kirjailijat ryhmittyvät, vaan sen mukaan, kenen kanta on
objektiivisesti oikea ja kenen kannan on poliittisen tilanteen
logiikka tuominut alistumaan „riippumattomille”. Rabo-
tshejedelolaiset olivat vuosina 1898—1900 niin ulkomailla
kuin Venäjälläkin iskralaisia voimakkaampia, mutta silti he
eivät olleet „voimakas puolueyhmä”.

Nyt, kun golosilaiset ovat mobilisoineet kaikki voimat
Plehanovia vastaan ja nostaneet häntä vastaan kaikki lika-
vesisaavinsa — aina hra Potresovia myöten ja vieläpä muis-
telmat siitäkin, miten vuosina 1901—1903 (sic!) Martovia
„loukattiin”, — nyt tuo golosilaisten voimattomuus käy
erittäin ilmeiseksi. Axelrod ja kumpp. ovat poliittisesti jo
aivan auttamattomasti myöhästyneet julkaistessaan ulko-
mailla huhtikuussa kokoelman henkilökohtaisia parjauksia
Plehanovia kohtaan, kun Venäjällä helmikuussa ilmestynyt
„Nasha Zarja” ja maaliskuussa ilmestynyt „Vozrozhdenije”
olivat asettaneet kysymyksen kokonaan toisella tavalla, kun
Plehanov oli Pää-äänenkannattajan 13. numerossa jo siir-
tynyt golosilaisten kanssa tapahtuneiden yhteentörmäys-
tensä historiasta taisteluun heidän nykyistä politiikkaansa
vastaan. Muistellen entisiä „loukkauksia” (aina vuodesta
1901 saakka!) golosilaiset reuhtovat yhtä avuttomina kuin

vperjodilaisetkin, jotka yhä vieläkin pyytävät hyväsydämiä suojelemaan heitä Bolshevikkikeskuksesta.

Ja katsokaas, miten paljastavat itsensä yhä enemmän meidän „loukatut”, joita pelkkä ajatuskin „Leninin—Plehanovin” sopimuksesta (heidän termsäl!) vimmastuttaa vuonna 1910 aivan samoin kuin se vuosi sitten vimmastutti Maksimovia. Golosilaiset, kuten Maksimovkin, koettavat kuvailla asian siten, ikään kuin olisi puhe melkeinpä henkilökohtaisesta „Leninin ja Plehanovin” välisestä sopimuksesta, ja tällöin viimeksi mainitun menettely selitetään johtuvan „kummallisesta oikusta” („Välttämättömän lisäyksen” 16. sivu), „Sauluksen muuttumisesta Paavaliksi”, „hyppelemisestä” j.n.e., j.n.e. Martov yrittää kaikin mokomin palauttaa mieleen Plehanovin „viisivuotisen toiminnan” (ibid.*) menshevikkinä, saada hänet siitä hyppelemisestä huonoon valoon (jäljestäpäin) eikä huomaa, että siten hän nolaa pahimmin juuri itseään.

Samassa „Välttämättömässä lisäyksessä” „Golosin” kollektiivinen toimitus uskottelee meille (s. 32), että Plehanov oli „suuri” nimenomaan mainittuna viisivuotiskautena (vuosina 1904—1908). Katsokaahan, mitä siitä seuraa. Menshevikit julistavat Plehanovin „suureksi” nimenomaan sen viisivuotisen toiminnan perusteella, jolloin hän samaisten menshevikkien tunnustuksen mukaan „hyppeli”, t.s. ei noudattanut johdonmukaisesti menshevikkien linjaa, eikä sen 20-vuotisen toiminnan perusteella (1883—1903), jolloin Plehanov pysyi uskollisena itselleen, jolloin hän ei ollut menshevikki eikä bolshevikki, vaan oli sosialidemokratian perustanlaskija. Siis „suuruus” olikin siinä, ettei hän vajonnut kokonaan menshevismiin suohon.

Mutta juuri tuo menshevismien viisivuotinen historia, minkä Axelrod ja Martov ovat palauttaneet mieleen omaksi vahingokseen, tuo esille joukon tosiasioita, jotka auttavat *selittämään* menshevikkien jakaantumista nojautumatta sellaisiin turhanpäiväisiin, henkilökohtaisiin syihin, joita Martov korostaa.

Plehanov kooptoi v. 1903 Axelrodin ja Martovin ja tiedotti „Iskran” 52. numerossa, kirjoituksessa „Mitä ei pidä tehdä”, että hän haluaa *manöveroida opportunistien suhteen* ja manöövereilla *parantaa* heidät. Tällöin hän meni

* — ibidem — samassa. Toim.

aivan äärimmäisyyksiin hyökkäillessään bolshevikkeja vastaan. Vuoden 1904 lopulla hän yritti pelastaa ilmeisesti liberalismiin luisuneen Axelrodin („Zemstvokampanjan suunnitelma”), mutta teki sen niin, ettei puhunut sanaakaan sellaisista kukkasista kuin oli zemstvolaisten edessä järjestettävien mielenosoitusten julistaminen „mielenosoitusten korkeimmaksi tyyppiksi” (kirjasessa „Kirje Keskuskomitealle”, joka julkaistiin *vain* puolueen jäseniä varten). Vuoden 1905 keväällä Plehanov tuli vakuuttuneeksi „manööveriensa” toivottomuudesta ja erkani menshevikeistä perustaen „Dnevnikin” ja propagoiden bolshevikkeihin yhtymistä. „Dnevnikin” 3. numero (marraskuu, 1905) ei ollut lainkaan menshevistinen.

Kulutettuaan lähes puolitoista vuotta manööveriin opportunistien suhteen puolueen sisällä (vuoden 1903 lopulta vuoden 1905 kevääseen) Plehanov ryhtyi vuoden 1906 alussa ja vuoden 1907 aikana *manöveroimaan* kadettien suhteen. Siinä hän meni paljon pitemmälle opportunistisiin äärimmäisyyksiin kuin toiset menshevikit. Mutta kun hän, joka oli julistanut „manöverointia” I Duuman aikana, sen hajottamisen jälkeen („Dnevnik” № 6) ehdotti vallankumouksellisten puolueiden taistelusuostimusta Perustavan kokouksen koollekutsumisen puolesta, niin „Proletari” (№ 2 elokuun 29 pnä 1906 kirjoituksessa „Horjuntaa taktiikan kysymyksissä”) pani heti merkille, että tuo kanta ei ole lainkaan menshevistinen*.

Keväällä 1907, Lontoon edustajakokouksessa Plehanov (Tsherevaninin kertomuksen mukaan, jota olen jo siteerannut alkulauseessa kokoelmaan „12 vuoden ajalta”) taisteli menshevikkien *organisatorista anarkismia* vastaan**. Hän tarvitsi „työväen edustajakokousta” manööverina puolueen kehittämistä *varten* eikä puoluetta *vastaan*. Vuoden 1907 jälkipuoliskolla, kuten Martov „Välttämättömässä lisäyksessä” kertoi, Plehanov „joutui käyttämään melko paljon kaunopuheisuutta” saadakseen todistetuksi menshevikkien illegaalisen (s.o. puoluekantaisen) äänenkannattajan välttämättömyyden Axelrodia vastaan (joka piti nähtävästi parempana legaalisia lehtiä, jotka tosiasiallisesti eivät ole puoluelehtiä). Vuonna 1908 syntynyt konflikti Potresovin

* Ks. Teokset, 11. osa, ss. 162—166. *Toim.*

** Ks. Teokset, 13. osa, ss. 80—99. *Toim.*

kirjoituksen johdosta oli syynä Plehanovin eroamiseen likvidaattoreista.

Mistä nämä tosiasiat puhuvat? Siitä, että nykyinen menshevikkien jakaantuminen ei ole sattuma, vaan välttämättömyys. „Manöverointi” ei kelpaa puolustukseksi sille, joka on tehnyt virheitä manööveritarkoituksessa, enkä minä ota takaisin mitään sanoistani, jotka olen kirjoittanut noita Plehanovin virheitä vastaan. Mutta „manöverointi” *selittää*, miksi toisten menshevikkien on *helppo* siirtyä riippumattomien puolelle ja toisille taas se on *vaikeaa* ja mahdotontakin. Sosialidemokraatti, joka manööveroidessaan vie työväenluokkaa kadettien mukana, tuottaa sille yhtä paljon vahinkoa kuin sekin, joka tekee sitä samaa sen vuoksi, että hänellä on immanentti taipumus opportunistisiin. Mutta edellinen osaa, voi ja ehtii pysähtyä siinä, missä jälkimmäiset lankeavat kuoppaan. Venäläinen sananparsi sanoo: käske tietynlainen henkilö rukoilemaan jumalaa, niin hän hakkaa otsansa rikki. Plehanov olisi voinut sanoa: käske Potresoveja ja Daneja menemään manööveritarkoituksessa oikealle, niin he lähtevät oikealle periaatteen vuoksi.

Se, mihin tietynlaiset menshevikit päätyivät, vastaa täydellisesti heidän nimeään: „puoluekantaiset menshevikit”. He päätyivät taisteluun puolueen puolesta — riippumattomia legalisteja vastaan. Tätä yksinkertaista ja selvää kysymystä hrä Potresov ja „Golos Sotsial-Demokrata” lehden toimitus „Välttämättömässä lisäyksessä” yrittävät turhaan kierrellä.

Myös Engels taisteli S.D.F:ää * (englantilaisia sosialidemokraatteja) vastaan — luikertelee Potresov (s. 24). Se on sofistiikkaa, hyvä herra. Engels korjasi puolueen virheitä ⁸², mutta tähän ette puhu siitä, miten puolueen virheitä olisi korjattava, te ette edes sano suoraan, tarvitaanko nyt illegaalista sosialidemokraattista puoluetta, tarvitaanko VSDTP:ta vai ei. Stolypinin edessä te sanotte: *ei* („Nasha Zarja”), mutta puolueen jäsenten edessä, illegaalisessa lehdistössä te ette *uskalla* sitä sanoa, te vain kiertelette ja kaartelette.

„Lenin ja Plehanov suosittelevat sotaa työväenliikkeen uusia muotoja vastaan” (s. 31), „me *pidämme lähtökohtana* todellisen työväenliikkeen tilaa, oloja ja vaatimuksia”

* — Social-Democratic Federation — Sosialidemokraattinen federaatio. *Toim.*

(s. 32)—uskottelee toimitus. Se on sofistiikkaa, hyvät herrat. Te olette itse myöntäneet, että täysistunto teki *kaikkensa* noiden uusien muotojen hyväksymiseksi, ja bolshevikit *olivat todistaneet* sen taistelullaan *ennen* täysistuntoa. Emme me ole eri mieltä siitä, tarvitaanko „uusiu muotoja”, tarvitseeko harjoittaa legaalista toimintaa, tarvitseeko perustaa legaalisia yhdistyksiä — emme lainkaan siitä. Me olemme eri mieltä siitä, onko sallittavaa, että tuollaista toimintaa harjoittavat legalistit, kuten Mihailin ja kumpp. ryhmä sekä Potresovin ja kumpp. ryhmä, pitävät itseään sosialidemokraatteina, *vaikka ovat sosialidemokraattisesta puolueesta riippumattomia*, vai ovatko sosialidemokraattiset puoluehenkilöt *velvollisia* tunnustamaan puolueen, propagoimaan sen välttämättömyyttä, toimimaan puolueessa, työskentelemään sen järjestämiseksi, perustamaan kaikkialle ja kaikkiin liittoihin illegaalisia soluja oikean yhteyden pitämiseksi puolueen kanssa j.n.e. Ja te käsitätte mainiosti, että *nyt* — täysistunnon jälkeen — me olemme eri mieltä *vain* tämän vuoksi.

Golosilaiset koettavat esittää asian siten, että meidän pyrkimyksemme lähentyä puoluekantaisiin menshevikkeihin ja tehdä heidän kanssaan sopimus käydäksemme taistelua puolueen puolesta, riippumattomia vastaan, on „Leninin ja Plehanovin” henkilökohtainen liitto. He haukkumalla haukkuvat „Proletarin” 47.—48. numerossa julkaistun Potresovia vastaan suunnatun kirjoituksen kirjoittajaa sellaisen „hoviherran imartelevasta” sävyistä, joka nähkääs „keinottelee” Plehanovin kanssa tehtävällä „sopimuksella”.

Otan esiin tuon kirjoituksen ja luen 7:nnetä sivulta:

„Tietysti, kaikki Plehanovin virheet vallankumouksen aikana johtivat juuri siitä, että hän *ei* vienyt johdonmukaisesti läpi sitä linjaa, jota hän oli itse noudattanut vanhassa „Iskrassa””.

Päätelköt lukijat, kumpi muistuttaa enemmän „imartelua” ja „keinottelua”: tuo suoranainen viittaus siihen, mitä bolshevikit pitävät Plehanovin virheenä, vaiko Plehanovin julistaminen „suureksi” juuri sen kauden perusteella, jolloin hän oli menshevikki ja jolloin hän „hyppeli”, kuten menshevikit sanovat.

„Plehanov tulee olemaan kanssamme”, kirjoittaa „Golos Sotsial-Demokrata” lehden toimitus, kun „koittaa taas

vastuullisten" (kursivointi „Golosin") „poliittisten toimintojen hetki" („Välttämätön lisäys", s. 32).

Tuo on poliittisesti tökeröä, mutta „keinotteluun" nähden kyllin selvää. Tökeröä siksi, että juuri *nyt* on koittanut vanhoille johtajille *sata kertaa vastuullisempien* poliittisten toimintojen hetki kuin avoimen taistelun aikana, jolloin joukot itse löytävät paljon helpommin tiensä. „Keinotteluun" nähden tuo on selvää siksi, että siinä ilmaistaan valmius tunnustaa Plehanov jälleen menshevikiksi, kun hän alkaa uudelleen „manöveroida".

Ihmettelemme, etteivät golosilaiset ymmärrä, mikä merkitys on heidän tuollaisilla esiintymisillään esimerkiksi Axelrodin tällaisen fraasin rinnalla: „emme halunneet alentua" (Plehanovin edessä) „nöyrien palvelijain asemaan" (s. 19). Te käyttäydyste juuri siten kuin äskeisissä sanoissa mainittu *ihmislaji* käyttäytyy. Teidän suhtautumiseen Plehanoviin vastaa juuri *noista* ihmisistä annettua „määritelmää": „joko hampaita vasten tai puristakaa kättä".

Viisi vuotta te pyytelitte „kättä", nyt annatte 32:lla suurella sivulla „hampaita vasten" ja 32. sivulla „esitätte valmiutenne": taaskin suostutaan tunnustamaan menshevikiksi sekä pyytelemään „kättä".

Mitä meihin tulee, niin olemme oikeutettuja sanomaan, että tuon „hyppelyn" aikana Plehanov ei ole koskaan ollut bolshevikki. Me emme pidä häntä bolshevikkina emmekä tule milloinkaan pitämäänkään. Mutta Plehanovia, kuten jokaista menshevikkiä, joka pystyy nousemaan riippumattomien legalistien ryhmää vastaan ja viemään heitä vastaan käytävän taistelun loppuun asti, me pidämme *puoluekantaisena* menshevikkinä. Nykyisinä vaikeina aikoina, kun päiväjärjestyksessä on taistelu marxilaisuuden puolesta teoriassa ja puolueen puolesta työväenliikkeen käytännössä, me pidämme kaikkien bolshevikkien ehdottomana velvollisuutena ponnistella kaikin voimin sellaisiin sosialidemokraatteihin lähentymisen merkeissä.

8. LOPPUSANAT. BOLSHEVIKKIEN OHJELMASTA

Puoluekonferenssi, jonka täysistunto suunnitteli pidettäväksi, ei voi eikä saa rajoittua siihen päiväjärjestykseen, minkä täysistunto ehdotti edellyttäen, että kaikki menshevikit

siirtyvät puolueen kannalle. Niin ei ole tapahtunut — eikä meidän sovi leikkiä oman itsemme kanssa piilosa.

Tähän konferenssiin valitsemisen tunnuksena, sen koollekutsumisen ja valmistelun tunnuksena täytyy olla *puolue-
miesten yhteenliittyminen* taistelussa riippumattomien legalistien ryhmää vastaan. Tämän tehtävän mukaisesti sekä ottaen huomioon golosilaisten puoluevastaisen kannan meidän on mitä päättävimmän järjestettävä puolueen kaikki johtavat elimet uudella tavalla, etteivät ne keskittyisi rettelöinteihin, joihin jokainen golosilainen on ryhtynyt ja tulee tästä lähtien ryhtymään, vaan *todelliseen toimintaan puolueen rakentamiseksi*. Golosilaiset eivät halua rakentaa puoluetta, he haluavat salavihkaa auttaa riippumattomien legalistien ryhmää.

Sellainen on oleva bolshevikkien ohjelma tuota konferenssia varten. On rakennettava puolue joulukuun (1908) päätöslauselmien mukaisesti ja niiden hengessä. On jatkettava täysistunnon aloittamaa työtä tehden sen päätöksiin edellä mainitut korjaukset, joita koko täysistunnon jälkeinen tapahtumien kulku vaatii. On suunnattava kaikki ponnistukset kaikkien legaalisten mahdollisuuksien järjestelmälliseen, herkeämättömään, kaikinpuoliseen ja sitkeään käyttämiseen, jotta voitaisiin koota proletariaatin voimat, auttaa sitä ryhmittymään ja tiivistämään rivinsä, valmistautumaan taisteluun ja ryhdistäytymään — ja yhtä hellittämättömästi, oppien mukautumaan uusiin oloihin, on muodostettava jälleen illegaalisia soluja, illegaalisia, puhtaasti puoluekantaisia, suuremmalta osaltaan ja ennen kaikkea puhtaasti proletariaarisia järjestöjä, sillä vain ne voivat suunnata kaikkea toimintaa legaalisisa järjestöissä, antaa tuolle toiminnalle vallankumouksellisen sosialidemokraattisen hengen, käydä leppymätöntä taistelua luopioita ja riippumattomia legalisteja vastaan, valmistella sitä aikaa, jolloin puolueemme, VS DTP, säilytettyään kaikki vuoden 1905 vallankumouksen ja proletariaatin suurten voittojen perinteet, lujitettuaan ja laajennettuaan puolueen proletariaarisen armeijan, johtaa sen uuteen taisteluun ja uusiin voittoihin.

„ZIHNAN“⁸³ JUHLANUMEROLLE

Kun Lätinmaan sosialidemokratian Keskuskomitean lähetämä toveri selosti VSDTP:n Keskuskomitean täysistunnossa Lätinmaan sosialidemokratian toiminnan tilaa (tämä selostus on julkaistu lyhyesti puolueemme Pää-äänenkannattajan 12. numerossa), niin meistä se vaikutti siltä, että Lätinmaan sosialidemokratia kehittyy nykyisenä vaikeana aikana erikoisen „normaalisesti“, kivuttomasti. Tämän vaikutelman aiheutti se, että Lätinmaan sosialidemokratia, kokoonpanoltaan kaikkein proletaarisin ja pääasiassa itsensä työläisten johtama, on jo suorittanut objektiivisten olosuhteiden vaatiman siirtymisen erikoisen taktiikan suunnitteluun ja pitkistyneen vastavallankumouskauden organisaatiotehtävien ratkaisuun. Vallankumouksen aikana Latvian proletariaatti ja Latvian sosialidemokratia olivat eräällä ensimmäisistä, kaikkein tärkeimmistä paikoista taistelussa itsevaltiutta ja kaikkia vanhan järjestelmän voimia vastaan. On mielenkiintoista muun muassa mainita, että virallinen lakkotilasto vuodelta 1905 (kauppa- ja teollisuusministeriön julkaisema)⁸⁴ osoittaa, että proletariaatin lakkoitaistelun sitkeyteen nähden oli Liivinmaan lääni ensimmäisellä sijalla. Liivinmaan läänissä oli vuonna 1905 kaikkiaan 53.917 tehdastyöläistä, ja lakkolaisten lukumäärä oli 268.567, s.o. melkein viisi kertaa (4,98 kertaa) enemmän! Jokainen tehdastyöläinen Liivinmaan läänissä oli sinä vuonna lakossa keskimäärin 5 kertaa. Liivinmaan läänin jälkeen seuraa Bakun lääni, missä jokainen tehdastyöläinen oli lakossa 4,56 kertaa, Tiflisiin lääni — 4,49 kertaa, Pietarkowin lääni — 4,98 kertaa ja Pietarin lääni — 4,19. Moskovan läänissä oli v. 1905 lakkoon osallistuneita työläisiä 276.563, toisin sanoen hiukan enemmän kuin Liivinmaan

läänissä, vaikka tehdastyöläisten yleismäärä Moskovan läänissä on 5 kertaa niin suuri kuin Liivinmaan läänissä (285.769 ja 53.917). Tästä näkyy, kuinka paljon tietoisempänä, yksimielisempänä ja vallankumouksellisempänä Latvian proletariaatti esiintyi. Mutta on myös tunnettua, että sen johtava etujoukon osuus hyökkäyksessä absolutismia vastaan ei rajoittunut lakkotaisteluun: proletariaatti kulki aseellisen kapinan kärjessä, se myötävaikutti enemmän kuin kukaan muu liikkeen kohottamiseen korkeimmalle asteelle, toisin sanoen kapinan asteelle. Se veti enemmän kuin kukaan muu Latvian maatalousproletariaattia ja Latvian talonpoikaista suureen vallankumoukselliseen taisteluun tsarismia ja tilanherroja vastaan.

Latvian työväenpuolue, joka oli vallankumouksen aikana eräs Venäjän sosialidemokratian etumaisista osastoista, on ollut eturivissä myös vastavallankumouksen vaikealla kaudella. Edellä mainitusta selostuksesta meille selvisi, että Latvian sosialidemokraattien keskuudessa ei ole syntynyt erikoista virtausta enempää vallankumoukselliseen fraasiin viehättymisestä (kuten meidän „otzovistimme”) kuin myöskään legaalisiin mahdollisuuksiin viehättymisestä (kuten meidän *likvidaattorimme*, jotka suhtautuvat kielteisesti illegaaliseen puolueeseen, viittaavat kintaalla VSDTP:n ennalleen palauttamisen ja lujittamisen tehtäville). Latvian sosialidemokraattiset työläiset ovat osanneet järjestää toiminnan kaikenlaisten legaalisten mahdollisuuksien käyttämiseksi: legaalisten liittojen, erilaisten työväenyhdistysten, Duuman puhujalavan y.m.s. käyttämiseksi; eivätkä he tällöin ole hitustakaan „likvidoineet” illegaalista, vallankumouksellista sosialidemokraattista puoluetta, vaan päinvastoin ovat säilyttäneet kaikkialla puolueen illegaaliset työläissolut, jotka tulevat puolustamaan ja kehittämään suuren vallankumouksellisen taistelun perinteitä valmistellen sitkeästi ja johdonmukaisesti yhä laajempia ja tietoisempia taistelijain joukkoja työväenluokan nuorten sukupolvien keskuudesta.

Niistä ystä, joista Latvian sosialidemokratian saavutukset johtuvat, on epäilemättä asetettava etutilalle kapitalismin korkeampi kehitystaso niin kaupungissa kuin maaseudullakin, luokkaristiriitojen suurempi selvyys ja määrittynisyys, kansallisuussorron niihin tuoma kärjistyneisyys, lättiläisen väestön keskittyneisyys ja sen kulttuuril-

lisen kehityksen korkeampi taso. Kaikissa näissä suhteissa ne olot, joissa Venäjän työväenluokka joutuu kehittymään ja toimimaan, ovat tuntuvasti vähemmän kehittyneet. Tämä kehittymättömyys se nyt synnyttääkin kärkevemmän kriisin VSDTP:n venäläisessä osassa. Pikkuporvarillinen intelligenssi näyttelee liikkeessämme suurta osaa tuoden plussien ohella myös miinusia: teorian ja taktiikan kysymysten kehittelyn mukana se tuo jokaisen sosialidemokraattiselta tieltä poikkeamisen „kehittelyä” erikoiseksi „suunnaksi”, jota ovat esimerkiksi „otzovismi” ja „likvidaatteisuus”.

Me katsoimme voivamme toivoa, että Latvian sosialidemokratia, jolla on täysi syy olla ylpeä saavutuksistaan, ei tule olemaan niin kopea, että viittaa kintaalla näille VSDTP:n kipeille kysymyksille.

Mitä tietoisempaa on proletariaatti, sitä selvemmin se käsittää sosialidemokraattiset tarkoituseränsä, sitä tarkokkaammin se taistelee kaikenlaisia pikkuporvarillisia vääristelyjä vastaan työväenliikkeessä, sitä enemmän se huolehtii vähemmän kehittyneiden työläistoveriensä vapauttamisesta pikkuporvarillisen opportunismien vaikutusvallasta.

Likvidaatteoruussuunta VSDTP:ssa on Venäjän pikkuporvarillisten suhteiden tuote. Koko liberaalinen porvaristo asettuu vallankumousta vastaan, luopuu siitä, kiroaa vuoden 1905 taktiikkaa, joka oli muka „vereninen ja tulokseton”, matelee mahtimiesten edessä, kehottaa kansaa noudattamaan yksinomaan *legaalisen* taistelun menetelmiä. Ja puolueessamme oleva pikkuporvarillinen intelligenssi antautuu vastavallankumouksellisen liberalismien vaikutusvaltaan. Julkaistaan viisiosainen vallankumouksen historia („Yhteiskunnallinen liike Venäjällä XX vuosisadan alussa”, toimittaneet Maslov, Martov ja Potresov), ja tässä historiassa tosiasiallisesti propagoidaan luopioiden oppia, että proletariaatti on „yliarvioinut” voimansa, „aliarvioinut” porvariston voimat j.n.e. Todellisuudessa proletariaatin joukot eivät ole riittävästi arvostaneet porvariston petturuutta, ne ovat yliarvioineet porvariston voimat taistelussa vapauden puolesta ja ovat aliarvioineet omat voimansa — miljoonien sorrettujen ja riistettyjen hyökkäysvoimat.

Julkaistaan legaalisia aikakauslehtiä („Nasha Zarja” ja „Vozrozhdenije”), joissa saarnataan, että illegaalisen

puolueen, meidän vanhan, vuosien kuluessa koetellun VSDTP:imme entiselleen palauttaminen ja lujittaminen on „taantumuksellista utopiaa”. Illegaaliossa menshevistisessä äänenkannattajassa — „Golos Sotsial-Demokrata” lehdessä — puolustellaan sen kaltaisia herroja ja julistetaan tunnus: „taistelu legaalisuuden puolesta”. Eräs huomattavimmista menshevismien johtajista, Plehanov, eroaa toimituksesta ja kaikkien noiden julkaisujen avustajien joukosta, julistaa niille sodan ja kehottaa puoluekantaisia menshevikkejä tukemaan ja lujittamaan vallankumouksellista, illegaalista proletariaatin puoluetta — VSDTP:ta.

Näin ollen puolueemme on ryhtynyt ratkaisevaan taisteluun kaikkia riippumattomia legalistien ryhmiä vastaan, jotka (s.o. legalistit) väärin nimittävät itseään sosialidemokraateiksi. Todellisuudessa he turmelevat sosialidemokraattien asiaa, hajottavat työväenluokan sosialidemokraattista järjestöä, koettavat korvata sitä muodottomilla legaalisilla ryhmillä, joilla ei ole mitään periaatteita ja jotka todellisuudessa saattavat työväenluokan riippuvaiseksi liberaalisesta ideologiasta ja liberaalisesta poliittisesta johdosta.

Kymmenisen vuotta sitten puolueemme kävi menestyksellisen taistelun niin sanottua „ekonomismia” vastaan, joka oli hyvin läheinen nykyiselle „likvidaattoruudelle”. Nyt taistelu on vaikeampaa, koska vastavallankumouksen — ei ainoastaan vanhan, vaan myös uuden (nykyisen), liberaaliporvarillisen vastavallankumouksen — kaikki voimat on suunnattu vuoden 1905 perinteiden hävittämiseen proletariaatista, sen illegaalisen sosialidemokraattisen puolueen tuhoamiseen. Mutta työväenluokka, joka pystyi olemaan johtajana vuoden 1905 vallankumouksessa, suoriutuu varmasti kaikista näistä poikkeamisista sosialidemokraattiselta tieltä.

Vuoden 1905 vallankumouksen edellä sosialidemokraatit olivat 20 vuotta työskennelleet aivan illegaaliossa kerhoissa ja rakensivat puolueen, joka johtaa miljoonia rynnäkköön itsevaltiutta vastaan. Vallankumouksen jälkeen me voimme — ja siis meidän täytyy — ei ainoastaan jatkaa illegaalisten solujen työtä, vaan voimistaa sitä kymmenin verroin, rakentaa näiden solujen ympärille tiheä legaalistien järjestöjen verkko, käyttää agitaatioomme mustan Duuman

puhujalavaa, juurruttaa työläisjoukkoihin vallankumoustaistelussa saatuja opetuksia ja luoda sosialidemokraattinen puolue, joka johtaa kymmenet miljoonat uuteen rynnäkköön itsevaltiutta vastaan.

*Julkaistu heinäkuussa 1910
„Zihna” lehden 100. numerossa
Allekirjoitus: N. L e n i n*

*Julkaistaan lehden
tekstin mukaan
Venäjännörs latvian kielestä*

KÖÖPENHAMINAN KONGRESSILLE LAADITTU VENÄJÄN SOSIALIDEMOKRAATTIEN EDUSTAJISTON PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUS OSUUSKUNNISTA ⁸⁵

Kongressi toteaa,

1) että proletaariset osuuskunnat tarjoavat työväenluokalle mahdollisuuden parantaa asemaansa vähentämällä välittäjien harjoittamaa riistoa, vaikuttamalla tavarantoimittajilla vallitseviin työehtoihin, parantamalla toimitsijain asemaa j.n.e.;

2) että proletaariset osuuskunnat saavat yhä tärkeämmän merkityksen joukkoluontoisessa taloudellisessa ja poliittisessa taistelussa antaen apua lakkojen ja työnsulkujen aikana, vainoamistapauksissa j.n.e.;

3) että järjestäessään työväenluokan joukkoja proletaariset osuuskunnat opettavat työväenluokkaa hoitamaan itsenäisesti asioita ja järjestämään kulutusta, valmistellen sitä tällä alalla taloudellisen elämän järjestäjän tehtävään tulevassa sosialistisessa yhteiskunnassa.

Toisaalta kongressi toteaa,

1) että osuuskuntien avulla saavutettavissa olevat parannukset rajoittuvat hyvin suppeisiin puitteisiin, niin kauan kuin tuotannon ja vaihdon välineet ovat sen luokan hallussa, jonka pakkoluovuttaminen on sosialismin tärkein tarkoitusperä;

2) että osuuskunnat, koska ne ovat pelkkiä kauppalaitoksia ja koska niitä kilpailun olosuhteet painostavat, ovat taipuvaisia rappeutumaan porvarillisiksi osakeyhtiöiksi;

3) että osuuskunnat, koska ne eivät ole pääomaa vastaan käytävän välittömän taistelun järjestöjä, saattavat synnyttää ja synnyttävät sellaisia harhaluuloja, että ne muka ovat sosiaalisen kysymyksen ratkaisemisen välikappaleita.

Siksi kongressi kehottaa kaikkien maiden työläisiä

a) liittymään proletaarisiin osuustoiminnallisiin yhdistyksiin ja kaikin puolin myötävaikuttamaan niiden kehitykseen suunnaten niiden järjestämistä ehdottoman demokraattisessa hengessä (alhaiset liittymismaksut, 1 osuus — 1 henkilö j.n.e.);

b) harjoittamalla alinomaan sosialistista propagandaa ja agitaatiota liiton sisällä myötävaikuttamaan luokkataistelun ja sosialismin aatteiden leviämiseen työläisjoukkojen keskuudessa;

c) sosialistisen tietoisuuden kasvaessa osuuskunnissa solmimaan ja lujittamaan elimellisiä yhteyksiä osuuskuntien ja sosialistipuolueen ja myös ammattiliittojen välillä;

d) samalla kongressi osoittaa, että tuotanto-osuuskunnilla on merkitystä työväenluokan taistelulle vain siinä tapauksessa, jos ne ovat kulutusosuuskuntien kokoonpanoon kuuluvia osia.

*Kirjoitettu elokuun
16—17 (29—30) pnä 1910*

*Julkaistu ensi kerran
v. 1929 V. I. Leninin Teosten
2. ja 3. painoksessa, XIV osa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan.*

**KIRJE KANSAINVÄLISEEN
SOCIALISTISEEN TOIMISTOON
VSDTP:n EDUSTUKSESTA**

Syyskuun 2 p:nä 1910. Kööpenhamina

Korostaakseen yhtenäisyyspyrkimystensä vakavuutta Venäjän sosialidemokraattisen työväenpuolueen Keskuskomitea päätti täysistunnossaan tammikuussa 1910 pyytää Kansainvälistä socialistista toimistoa ottamaan vastaan Toimistoon puolueen edustajiksi kaksi toveria: G. Plehanovin ja Vl. Leninin. On itsestään selvää, että sosialidemokraattinen työväenpuolue haluaa saada Toimistossa vain yhden äänen, mutta Ranskan esimerkkiä noudattaen se haluaisi täydellisempää edustusta.

Tätä päätöstä — että nykyisen edustajan, Vl. Leninin, lisäksi lähetetään tov. G. Plehanov — sosialidemokraattinen edustajisto kongressissa kannatti yksimielisesti.

VSDTP:n edustaja Kansainvälisessä socialistisessa toimistossa.

Vl. Lenin

*Julkaistu v. 1911
kirjassa: „Huitième Congrès
socialiste International”.
Gand („Kahdeksas kansainvälinen
socialistinen kongressi”, Gand)*

*Julkaistaan kirjan
tekstiin mukaan
Venäjänöns ranskan kielestä*

„VPERJODILAISTEN“ PUOLUERYHMÄSTÄ

„Vperjod” ryhmä on julkaissut Pariisissa „kirjoituskokoelman päivänkysymyksistä” nimellä „Vperjod” („Eteenpäin”). Koska on olemassa tov. Sazhinin⁸⁶ kirjanen („Kysymykseen puolueen uudestisyntymisestä”), joka on „julkaistu yksityisvaroilla” ja jonka voi saada „Vperjod” nimisen kokoelman toimituksen kautta, ja koska on olemassa „Vperjod” ryhmän allekirjoittama erillinen lehtinen sekä tämän ryhmän toimintaohjelma, niin puolueella on nyt enemmän kuin tarpeeksi aineistoa päätelmien tekemiseen „vperjodilaisista”.

Vperjodilaisten ryhmäohjelmaa luonnehtivat seuraavat kolme erikoisuutta. Ensinnäkin puolueemme kaikista ryhmistä ja fraktioista se ensimmäisenä nostaa esille filosofian ja vieläpä salanimellä verhottuna. „Proletaarinen kulttuuri”, „proletaarinen filosofia” — sellaista on ryhmäohjelmassa. Tämän salanimen taakse on kätkeyty *machilaisuus*, s.o. filosofisen idealismin puolustelu erilaisilla kastikkeilla höyrytettyä (empiriokritisismi, empiriomonismi j.n.e.). Toiseksi — politiikan alalla ryhmä on julistanut otzovismin „lailliseksi vivahteeksi” ja on ilmoittanut siitä, että eräät otzovistit, tämän ryhmän jäsenet, eivät ole samaa mieltä puolueen tehtävien määrittelystä Valtakunnanduuman suhteen. Itse tämä määrittely on vperjodilaisten ryhmäohjelmassa esitetty niin epäselvästi ja sotkuisesti, ettei tuota määrittelyä voida luonnehtia muuksi kuin otzovistiseen ajatuspiiriin mukautumiseksi. Vihdoin kolmanneksi ryhmäohjelma on päättävästi tuominnut ryhmäkuntalaisuuden ja vaatinut puolueyhymien yhdistämistä, niiden yhteensulauttamista puolueessa.

Näin muodoin meillä on tuloksena — jos aloitetaan lopusta — yksi erittäin hyvä toivomus ja kaksi suojaverhoa perin huonoille aatteellis-poliittisille suuntauksille, jotka ilmentävät pesäeron tekemistä marxilaisuudesta sekä proletariaatin alistamista porvarilliselle ideologialle ja poliitikalle. „Vperjod” kokoelma osoittaa havainnollisesti, minkälaisia tuotteita tuollaisesta sekoituksesta saattaa syntyä.

Kokoelman johtavan kirjoituksen tekijä, Maksimov, noudattaa tiukasti ryhmäohjelman diplomatiaa puhuessaan „proletaarisesta kulttuurista” selittämättä laisinkaan, mitä hän sillä tarkoittaa. Kirjoituksessa, jota laadittaessa on tavoiteltu esityksen yleistajuisuutta, tuo piilopeli pistää erikoisesti silmään. Mitä yleistajuisuutta se on, kun kerran *yksikään* lukija, paitsi niitä, jotka tuntevat Maksimovin *henkilökohtaisesti* tai ovat seuranneet jo *koko* väittelyä machilaisuudesta ja machilaisuuden yhteydessä, *ei voi* käsittää tuollaisen sanonnan todellista sisältöä? Mitä yleistajuisuutta se on, kun samainen Maksimov kokoelman 4. sivulla puhuu niiden intelligenssistä lähtöisin olevien „vaarallisuudesta proletaariselle sosialismille”, jotka „arvostelematta hyväksyvät ja propagoivat vääriä ja proletariaatille vahingollisia porvarillisen tieteen ja filosofian aatteita”...?

Pisteet kuuluvat Maksimoville. Pitäisikö niiden merkitä häveliästä vaikenemista, sitä emme tiedä. Mutta me tiedämme varmasti, että kun puhutaan, varsinkin „yleistajuisessa” kirjoituksessa, siitä vahingosta, joka proletariaatille koituu „*porvarillisesta filosofiasta*”, eikä määritellä täsmällisesti ja selvästi, nimenomaan *mitä* filosofiaa tarkoitetaan, niin se merkitsee pahimpaan ryhmädiplomatiaan turvautumista. Jos te pidätte kysymystä porvarillisesta filosofiasta tärkeänä, jos herätätte tuon kysymyksen „yleistajuisen” kokoelman johtavassa kirjoituksessa, niin olkaa miehuullisia ja puhukaa suoraan, puolustakaa aatteitanne älkääk peitelkö niitä.

Tov. Sazhin — luultavasti „käytännönmiehenä” — rikkoo Maksimovin diplomatiaa kovin epäkohteliaasti *. Hän vaatii

* „Vperjod” kokoelmassa on eräs toinen „käytännön mies”, pietarilainen „Kankuri I—n”⁸⁷ myös melko epädiplomaattisesti lörpäyttänyt: „Ohimennen sanottakoon”, kirjoittaa hän, „että erikoisesti Beltovin kirja „Monistinen katso-
mus” saattaa synnyttää tuollaisen väärän käsityksen historiallisesta materialis-
mista” (kokoelma, s. 57). No tietysti! Ihka oikean „käsityksen historiallisesta

kirjasensa 31. sivulla, että „puolueen jäsenille” olisi „*taatava*” „*heidän vallankumouksellisen ja filosofisen ajattelunsa täydellinen vapaus*”.

Tämä on läpeensä opportunistinen tunnus. Kaikissa maissa ovat tällaisen tunnuksen esittäneet sosialististen puolueiden sisältä vain opportunistit, eikä se ole merkinnyt todellisuudessa muuta kuin „vapautta” turmella työväenluokkaa porvarillisella ideologialla. „Ajattelun vapautta” (lue: paino-, sanan- ja omantunnonvapautta) me vaadimme *valtiolta* (emmekä puolueelta) samoin kuin yhdistymisvapauttakin. Proletariaatin puolue taas on vapaa liitto, joka perustetaan porvariston „ajatuksia” (lue: ideologiaa) vastaan *taistelemista varten*, yhden ja määrätyn maailmankatsomuksen, nimittäin marxilaisen maailmankatsomuksen puolustamiseksi ja toteuttamiseksi. Se on aapistotuus. Ja tämän aapistotuuden ovat Maksimov, Sazhin ja kumpp. unohtaneet heidän poliittisen asemansa kierouden vuoksi. Ei heidän henkilökohtainen ulkokultaisuutensa, vaan nimenomaan asenteen poliittinen kierous on pannut heidät propagoimaan porvarillisia tunnuksia. Kierous on siinä, että toiset „vperjodilaiset” haluavat kaikesta sydämestään kiskoa proletariaattia *taaksepäin*, porvarillisen filosofian aatteiden helmaan (machilaisuus), toiset taas ovat välinpitämättömiä filosofian suhteen ja vaativat vain „täydellistä vapautta”... machilaisuudelle. Sen vuoksi on kaikkien yhdessä *pakko* harjoittaa diplomatiaa, sotkea, olla kuuropiilosilla, tarttua porvarillisiin tunnuksiin.

Entä mitä „vallankumouksellisen ajattelun täydellinen vapaus” *todellisuudessa* merkitsee? Ei mitään muuta kuin *vapautta* otzovistisille ja muille puolianarkistisille aatteille. Toisin sanoen siinä on sanottu sama asia kuin vperjodilaisten „ohjelmassa” on ilmaistu lauseella: otzovismin tunnustaminen „lailliseksi vivahteeksi”. Se on taaskin pikkumaista diplomatian harjoittamista aatteilla, taaskin piilopeliä, taaskin ulkokultaisuutta, mikä johtuu kokonaan siitä samasta kierosta aatteellis-poliittisesta asenteesta: emmehän me ole machilaisia, mutta kannatamme

materialismista” antavat tietenkin venäläisten jumalanrakentajien ja machilaisten kirjat — kukapa „vperjodilaisista” ei sitä tietäisi? Ja voisiko muka kirja, joka on kasvattanut kokonaisen sukupolven venäläisiä marxilaisia, kilvoitella Jushkevitchien, Bogdanovien, Valentinovien ja Lunatsharskien filosofisten teosten kanssa...

„täydellistä vapautta” machilaisuudelle (puolueessa); emme ole otzovisteja, mutta kannatamme „täydellistä vapautta” otzovistiselle vivahteelle, tai yleisemmin: „vallankumoukselliselle ajattelulle”! Sekasotkun kukkurana on vielä se, että *kaksi* vperjodilaista *omia* allekirjoituksiaan käyttäen (Sazhin ja Työmies Ar.⁸⁸) lausuu päättävästi kannattavansa sitä, että legaalisten mahdollisuuksien ja Duuman puhujalavan käyttäminen on tärkeää ja välttämätöntä. „Sosialidemokratian”, kirjoittaa *Työmies Ar.*, „pitää taistella niitä vastaan, jotka harjoittavat agitaatiota” (kukahen se harjoittaa tuollaista agitaatiota, tov. Ar.? Eivätköhän teikäläiset vperjodilaiset?) „yleensä kaikkea” (sillä tavalla me tässä!) „legaalisten mahdollisuuksien käyttämistä vastaan, sillä sellainen menettelytapa ei ole sosialidemokraattinen” (kokoelman ss. 48—49). Ja *toistaessaan* näitä „*Proletarin*” suuntaan kuuluvien bolshevikkien sanoja tuo samainen *Ar.* sättimällä sätii „*Proletaria*” (jäljestäpäin) siitä, että se on muka maalannut vperjodilaisia kummallisilla väreillä! Se merkitsee, että peräännytyään koko linjalla, luovutetaan kaikki omat asemat, moittitaan lehdistössä (taaskin: sanomatta suoraan) niitä *omia* ystäviä, niitä vperjodilaisia, jotka aikoinaan tekivät päätöksen esimerkiksi tehdaslääkärien edustajakokouksen boikotoinnista,— ja peitellään rummutuksella omaa peräännytmistä, omaa antautumista. Peräti pikkumaista ryhmädiplomatiaa!

Vilkaiskaapa „vperjodilaisten” sepustuksiin puolueryhmiä ja ryhmäkuntalaisuutta koskevasta kysymyksestä. „Ohjelma” tuomitsi puolueryhmät ja vaati niiden hajallaskemista. Sazhin peittoaa ryhmäkeskuksia, „ulkomaisia johtajia” j.n.e., j.n.e. Vperjodilaiset ovat vuodattaneet ryhmäkuntalaisuuden johdosta kokonaisen meren kyyneleitä, sanoja on ollut loppumaton määrä.

Entä heidän tekonsa? „Vperjod” ryhmän koko historia tammikuun (1910) „yhdistävän” täysistunnon ajoista saakka on ollut *puolueryhmän luomista ulkomailta käsin*. Tässä on ote erästä kirjeestä (heinäkuun 15 päivältä 1910), jonka Venäjällä oleva työntekijä on lähettänyt Keskuskomitean Ulkomaisen byroon jäsenelle:

„On Komjtea (Pietarissa) ja sitä paitsi on olemassa „vperjodilaisten” ryhmä eri kassoineen ja sihteereineen. Rahat tulivat ulkomailta. Moskovassa on” — ja edelleen

mainitaan eräälle huomattavimmalle otzovistille hyvin läheinen henkilö ja viitataan samanlaisen politiikan harjoittamiseen.

Yksikään henkilö, joka edes hiukan tuntee puolueasioita ja on hiukankin tarkkaillut „Vperjod” kirjallisuusryhmän asennetta, ei ole voinut hetkeäkään epäillä sitä, etteikö tämä ryhmä ulkomailta käsin järjestäisi puolueeryhmää. Se, että paljonpuhuttu „koulu NN:ssä” oli uuden puolue-ryhmän ulkomaisena keskuksena, saatettiin julkisuuteen painetun sanan kautta kesäkuussa 1909*, ja sen jälkeen siitä ovat tulleet vakuuttuneiksi jopa kaikkein huolettomimmatkin ja asioita tuntemattomat sosialidemokraatit. Koulun „ohjelman” ovat laatineet ulkomailta 8 intelligenttiä ja 7 työläisoppilasta. Näiden työläisten, jotka ovat allekirjoittaa hotaisseet „proletaarisen filosofian” tunnukset ja otzovismin tunnustamisen „lailliseksi vivahteeksi”, osuus on niin selvä, ettei siitä kannata enempää puhua. Edessämme on mitä puhtain näyte puolueeryhmän perustamisesta ulkomailta olevien kirjailijain ryhmän toimesta, jotka nimenomaan muistuttavat „kaaneja” (Voinovin⁸⁹ sanonta „Vperjod” kokoelmassa), sillä he itse tuntevat mielivaltansa ja *peittelevät* yleisöltä sitä, mikä heille on erittäin kallista, s.o. porvarillista machilaisuuden ja otzovismin filosofiaa. „Vperjodilaiset” huutavat „ulkomaisia johtajia” vastaan, mutta itse puuhaavat järjestöä, joka on todellisuudessa pelkkä *lisäke* ulkomaisten kirjailijain pikku ryhmään; — huutavat puolueeryhmää vastaan, mutta itse rakentelevat *salakähmää* uutta, pientä, ihka elotonta, lahkolaisperäistä empiriomonistista puolueeryhmää. Koko tuon teeskentelyn *poliittisena* lähteenä on se, ettei käy päinsä esiintyä avoimesti ja suoraan sen puolesta, mikä on todella kallista puolueeryhmän todellisille johtomiehille.

Rajoitumme kahteen esimerkkiin erikoisen sietämättö-
mästä teeskentelystä. Kokoelman 53. sivulla *Työmies Ar.* sanoo, että Keskuskomitean byroo Venäjällä „ei tee hittoakaan” (nämä sanat on pantu tietenkin „leniniläisen” työmiehen kontolle, joka muka sillä tavalla agitoi „vperjodilaista”. Oi tuota „työmies-Arin” naiivia viekkautta!) — ja että vperjodilainen (taaskin yhdessä „leniniläisen” kanssa ja tietenkin tämän yllytyksestä) kehottaa „julistamaan

* Ks. Teokset, 15. osa, ss. 447—448. *Toim.*

Moskovan järjestön riippumattomaksi Venäjän Keskuskomiteasta ja sen määräyksin alistumattomaksi”.

Venäjän Keskuskomitean byroo on vuoden 1910 tammi-kuusta lähtien ponnistellut keskuksen järjestön palauttamiseksi ennalleen niin golosilaisten likvidaatiorien (tunnettu Mihailin, Romanin ja Jurin juttu) kuin vperjodilaistenkin (jotka tuona aikana rakensivat ulkomailta käsin *omaa* pahaista puolueyhmänsä Keskuskomiteaa *vastaan*) hangoittelusta *huolimatta*. Ja nyt nämä samat vperjodilaiset vuodattavat krokotiilinkyyneleitä Keskuskomitean byroon „toimettomuudesta”! Nämä vperjodilaiset, jotka todellisudessa ovat puolueesta täysin „riippumattomia”, täysin puoluevastaisia ryhmäkuntalaisia, kirjoittavat yleistajuisessa kokoelmassa, että paikalliset järjestöt on julistettava „riippumattomiksi” Keskuskomiteasta.

Toinen esimerkki. Samassa kokoelmassa anonyymi „puolueen jäsen” harjoittaa tyhmän intoilevaa Keskuskomitean Ulkomaisen byroon rahatilityksen arvostelua. Anonyymi intoilija kirjoittaa muun muassa 60. sivulla: „Mitä ne sellaiset „haltijat” ovat (tilikertomuksessa puhuttiin rahojen saamisesta haltijoilta), miksi he pitävät tai ovat pitäneet „hallussaan” Keskuskomitean rahoja, mihin „erikoistarpeisiin” nämä rahat on tarkoitettu,— siitä tässä ei kukaan saa mitään selvää”.

Juuri niin on painettu. *Ei kukaan saa mitään selvää.*

Näin kirjoittavat sen samaisen „Vperjod” ryhmän jäsenet, jonka kaksi edustajaa oli tammikuun täysistunnossa, kun siellä hyväksyttiin bolshevikkien ilmoitus siitä, että he ovat ehdollisesti jättäneet rahat „haltijoille” (s.o. kolmelle hyvin tunnetulle kansainvälisen sosialidemokratian edustajalle). Mitä rahoja, mistä lähtöisin, kenen hallussa j.n.e.,— kaikki tuo oli *tarkalleen* tiettyä täysistunnolle, s.o. *kaikille* puolueryhmille, s.o. *muun muassa myös vperjodilaisille*. Mutta vperjodilaiset kirjoittavat „yleistajuisessa” kokoelmassa työläisten pettämiseksi: „kukaan ei saa mitään selvää”.

Näin kirjoitetaan siinä samassa „Vperjod” kokoelmassa, jossa kaksi ensimmäistä artikkelia ovat *Maksimovin ja Domovin*⁹⁰ allekirjoittamia. Nämä molemmat „vperjodilaiset” *tuntevat mainiosti koko sen jutun*, kuinka bolshevikit saivat nuo rahat ja jättivät ne haltijoille. Ja kun heidän

itsensä on „epämukavaa” esiintyä ja sanoa, että „kukaan ei saa mitään selvää”, niin he valitsevat tähän tehtävään *anonyymeja intoilijoita*, jotka puoluevastaisen menettelynsä kunniaksi nimittävät itseään „puolueen jäseniksi”. Maksimov ja Domov puhuvat „yleistajuisessa” kokoelmassa anonyymien intoilijain kautta työläisille *ilmeistä valhetta*, että muka „kukaan ei saa mitään selvää” siitä, ketä ne sellaiset rahojen „haltijat” ovat j.n.e. Ja nämä herrat lyövät rintoihinsa ja pauhaavat „puolueyhtymää” ja „ulkomaisia johtajia” vastaan.

He „arvostelevat” anonyymien „puolueenjäsenen” kautta Keskuskomitean tilikertomusta, mutta kokoelmansa ensimmäisellä sivulla itse ilmoittavat, että tähän saakka heidän ryhmäänsä on haitannut lehden julkaisemisessa „rahavarojen puute” ja että „nyt tämä este on saatu poistetuksi”. Nyt „Vperjod” ryhmä on siis saanut rahaa. Se on tietenkin mieluisa uutinen vperjodilaisille. Mutta pitää siinä olla „otsaa”, oi te arvoisat „vperjodilaiset”, että voi painetussa sanassa „yleistajuisessa” kokoelmassa puhua anonyymien intoilijan kautta ilmeistä valhetta Keskuskomiteasta, että muka „kukaan ei saa mitään selvää”, ketä ne sellaiset „haltijat” ovat ja mitä rahoja heillä on, ja samaan aikaan olla *sano-matta halaistua sanaa* Keskuskomitealle ja muille puolueyhtymille, *mitä rahoja „Vperjod” ryhmä on saanut ja mitkä kirjailijat niistä määräävät?* Onko siis puolue tilivelvollinen vperjodilaisille, mutta vperjodilaiset eivät ole tilivelvollisia puolueelle?

Yhä uudestaan pitää toistaa, että tuo vperjodilaisten teeskentely ei johdu Pekan tai Paavon henkilökohtaisista ominaisuuksista, vaan koko heidän asenteensa *poliittisesta* kieroudesta, se johtuu siitä, että machilaiset kirjailijat ja otzovistit *eivät voi* ryhtyä *suoraan ja avoimesti* taisteluun heille kalliiden epäsosialidemokraattisten aatepahasten puolesta. Ken ymmärtää nämä *poliittiset* olot, hän ei pysähdy hämillään, epätietoisena ja haikeana ilmiön pelkän ulkonaisen puolen eteen, henkilökohtaisten selkkausten, juonittelujen, sättimisen y.m.s. summan eteen. Ken ymmärtää nämä poliittiset olot, hän ei tyydy sovitteluun fraasiin (à la * Trotski) siitä, että tarvitaan „ei taistelua otzovisteja vastaan, vaan otzovismista selviytymistä”, sillä se on tyhjän-

* — niin kuin. *Toim.*

päiväinen ja sisällyksetön fraasi. Vastavallankumouksellisen kauden objektiiviset olosuhteet, rappeutumisen kauden, jumalanrakentamisen kauden, machilaisuuden, otzovismin ja likvidaattoruuden kauden objektiiviset olosuhteet ovat *asettaneet* puolueemme sellaisiin oloihin, joissa käydään taistelua omia puolueyhtiöitä järjestävien kirjailijain kerhoja vastaan eikä tuosta taistelusta selviydytä fraasilla. Tuosta taistelusta syrjään jättäytyminen taas merkitsee jättäytymistä syrjään sosialidemokraattisen työväenpuolueen erästä nykyhetken tehtävästä.

„Sotsial-Demokrat“ № 15—16,
elokuun 30 (syyskuun 12) pñä 1910

Julkaistaan „Sotsial-Demokrat“ lehden
tekstin mukaan

OSUUSTOIMINTAKYSYMYKSI KÖÖPENHAMINAN KANSAINVÄLISESSÄ SOSIALISTIKONGRESSISSA

Tässä kirjoituksessa aion rajoittua siihen, että kerron kongressin työn kulusta otsikossa mainitun kysymyksen kohdalta ja luonnehdin niitä sosialistisen ajattelun suuntia, jotka tällöin taistelivat keskenään.

Ennen kongressia julkaistiin kolme päätöslauselmaehdotusta osuuskunnista. Belgialainen ehdotus (Kansainvälisten kongressien kolmella virallisella kielellä epäsäännöllisesti ilmestyvä „Kansainvälisen Sosialistisen Toimiston Periodinen Bulleteriini”, № 5) alkaa siitä, että varoittaa sosialistisia työläisiä niiden opin suhteen, jotka pitävät osuuskuntia jonakin itsenäisenä voimana, jonakin sosiaalisen kysymyksen ratkaisemisen keinona. Todettuaan edelleen, että työväenluokka on tavattoman kiinnostettu osuuskuntien käyttämisestä luokkataistelunsa välineenä, Belgian puolueen esittämä ehdotus osoittaa osuuskuntien välittömät etuisuudet (taistelu kaupallista riistoa vastaan, työehtojen paraneminen tavarantoimittajilla j.n.e.) ja lausuu toivomuksen, että sosialististen puolueiden ja osuuskuntien välille järjestettäisiin „elimelliset, yhä kiinteämmät yhteydet”.

Ranskan sosialistisen puolueen enemmistön ehdotus on laadittu Jaurèsin hengessä. Osuuskuntia ylistetään taivasiin saakka ja ne esitetään — aivan kuin porvarillisilla reformaattoreilla — „sosiaalisen uudistuksen” „välttämättömäksi” ainekseksi. Puhutaan hämäriä fraaseja osuuskuntien muuttamisesta erillisten henkilöiden liitosta yhtymien yleiseksi liitoiksi. Sekoitetaan proletaariset osuuskunnat ja pienisäntien osuuskunnat (maataloudessa). Propagoidaan osuuskuntien neutraalisuutta, kuvataan, kuinka vahingollista

on, että osuuskunnille asetetaan joitakin velvoituksia sosialistisen puolueen suhteen.

Ja vihdoin Ranskan sosialistien vähemmistön (guesdelainen) ehdotus julistaa päättävästi, että osuuskunnat sinänsä eivät ole suinkaan luokkajärjestöjä (jollaisia ovat esimerkiksi ammattiliitot), että niiden merkitys määräytyy sen mukaan, mihin niitä käytetään. Liittymällä joukoittain osuuskuntaan työläiset voivat saada niistä hyötyä taistelulle pääomaa vastaan, voivat tiettyssä määrin selvittää itselleen esimerkin mukaan, mitä olisi sosialistinen yhteiskunta, joka perustetaan nykyisen järjestelmän ristiriitojen hävittämisen jälkeen. Siksi ehdotus korostaa osuuskuntien rajoitettua merkitystä ja kehottaa sosialistisia puolueita edistämään proletaarista osuustoimintaa, kehottaa varomaan osuustoiminnallisia harhaluuloja, suosittelee sosialistien yhdistymistä osuuskuntien sisällä tarkoituksena selittää joukoille niiden oikeaa tehtävää: poliittisen vallan valtaamista sekä tuotannon ja vaihdon välineiden muuttamista yhteiseksi omaisuudeksi.

Tässä aivan ilmeisesti hahmottuu kaksi peruslinjaa: toinen niistä on proletaarisen luokkataistelun linja, sen myöntäminen, että osuuskunnilla on arvoa tässä taistelussa taistelun välineenä, sen eräänä apukeinona, ja niiden olojen määrittely, joissa osuuskunnat todella esittäisivät tuolaista osaa eivätkä jäisi pelkiksi kauppalaitoksiksi. Toinen linja on pikkuporvarillinen, se hämää kysymyksen osuuskuntien merkityksestä proletariaatin luokkataistelussa, ulottaa osuuskuntien merkityksen tämän taistelun puitteiden ulkopuolelle (s.o. sekoittaa proletaarien ja isäntämiesten osuuskunta-käsitteet), määrittelee osuuskuntien tarkoituserät sellaisin yleisin lausein, jotka myös porvarillinen reformaattori, tuo edistyksellisten suur- ja pienisäntien ideologi, hyväksyy.

Ikävä kyllä, että mainitut kaksi linjaa nimenomaan vain *hahmottuivat* kolmessa ennakoitavassa valmistetussa päätöslauselmaehdotuksessa, niitä ei ollut asetettu selvästi, näkyvästi, jyrkästi vastakkain *kahtena suuntana*, joiden välisen taistelun tulee ratkaista kysymys. Senpä vuoksi kongressin työ sujui epätasaisesti, sotkuisesti, aivan kuin vaistonvaraisesti. Yhtenään „kompastuttiin” erimielisyyksiin, mutta niitä ei selvitetty täydellisesti, joten tuloksena syntyi päätöslauselma, joka heijastaa ajatuksen epäselvyyttä eikä anna sitä

kaikkea, mitä sosialististen puolueiden kongressin päätöslauselma voisi ja mitä sen pitäisi antaa.

Osuustoimintakysymyksen valiokunnassa hahmottui heti kaksi virtausta. Toinen niistä oli Jaurèsin ja Elmin. Elm oli yksi neljästä saksalaisesta edustajasta osuustoimintavalioikunnassa ja esiintyi saksalaisten edusmiehenä, esiintyi selvästi opportunistisessa hengessä. Toinen suunta oli belgialainen. Välittäjänä, sovittelijana oli itävaltalainen Karpeles, itävaltalaisten osuustoimintaliikkeen huomattava toimihenkilö, joka ei puolustanut selvästi periaatteellista linjaa, mutta (oikeammin sanoen: ei „mutta”, vaan juuri sen vuoksi) kallistui useimmiten opportunistien puoleen. Ja belgialaisetkin sai kiistelemään Jaurèsin ja Elmin kanssa pikemminkin osuustoiminta-asian todella proletaarisen asettelun vaisto kuin selvä käsitys siitä, että proletaarinen katsantokanta ja pikkuporvarillinen katsantokanta kysymykseen ovat keskenään vihamielisiä ja yhteensovittamattomia. Sen vuoksi esimerkiksi Anseele (osuustoimintavalioikunnan puheenjohtaja) piti valiokunnassa tulsia ja erinomaisia puheita osuuskuntien neutraalisuutta vastaan, niiden merkityksen liioittelua vastaan, sen puolesta, että *meidän* tulee olla osuustoimintasosialisteja eikä sosialistiosuustoimintamiehiä, mutta päätöslauselmaa laadittaessa tuo samainen Anseele oli saattaa suorastaan epätoivon valtaan myöntävyydellään Jaurèsin ja Elmin sanamuotojen suhteen, haluttomuudellaan syventyä erimielisyyden syyhin.

Mutta palaan valiokunnan istuntoihin. On ymmärrettävää, että työskentelyn kulkuun vaikuttivat ratkaisevalla tavalla niiden kansakuntien edustajat, joilla on voimakkaasti kehittynyt osuustoimintaliike. Tällöin tuli heti näkyviin belgialaisten ja saksalaisten erimielisyys viimeksi mainittujen suureksi vahingoksi. Belgialaiset ainakin noudattivat proletaarista linjaa, vaikkakaan eivät täysin johdonmukaisesti eivätkä täysin selvästi. Elm esiintyi ilmi opportunistina (varsinkin alavalioikunnassa, josta tuonnempana). Johtava osuus kuului luonnollisesti belgialaisille. Itävaltalaiset kallistuivat heidän puolelleen, ja valiokunnan työn lopussa luettiin *itävaltalais-belgialainen* päätöslauselma, kun taas saksalaisen päätöslauselman esittänyt Elm sanoi suoraan, että hän pitää täysin mahdollisena sen yhteensovittamista Jaurèsin päätösehdotuksen kanssa.

Koska ranskalaisilla oli voimakas vähemmistö Jaurèsia vastaan (hänen kannattajillaan oli 202 valtakirjaa ja Guesden — 142) ja koska saksalaisilla olisi luultavasti ollut yhtä voimakas vähemmistö Elmiä vastaan (jos kysymys kahdesta näkökannasta olisi noussut esiin selvästi ja jyrkästi), niin itävaltalais-belgialaisella liitolla oli varmat voiton takeet. Eikä kysymys tietysti ollut niinkään paljon „voitosta” sanan suppeassa merkityksessä kuin johdonmukaisen proletaarisen näkökannan puolustamisesta osuuskuntien suhteen. Tätä johdonmukaisuutta ei saatu aikaan niiden ylenpalttisten myönnytysten vuoksi, jotka alavaliokunta teki Jaurèsille ja Elmille.

Mitä tulee meihin, venäläisiin sosialidemokraatteihin, niin me yritimme valiokunnassa kannattaa itävaltalais-belgialaista linjaa ja siinä tarkoituksessa jätimme jo ennen itävaltalais-belgialaisen sovitteluehdotuksen esittämistä oman, seuraavanlaisen päätöslauselmaehdotuksemme:

„VENÄJÄN SOSIALIDEMOKRAATTISEN EDUSTAJISTON EHDOTUS

Kongressi on sitä mieltä:

1) Että proletaariset kulutusosuuskunnat parantavat työväenluokan asemaa siinä suhteessa, että ne supistavat kaikenlaisten kaupanvälittäjien harjoittaman riiston mittasuhteita, että ne vaikuttavat tavarantoi-
mittajien liikkeissä työskentelevien työläisten työoloihin ja parantavat omien palveluskuntalaistensa asemaa.

2) Että nämä osuuskunnat voivat saada suuren merkityksen proletariaatin taloudellisessa ja poliittisessä joukkotaistelussa tukemalla työläisiä lakkojen, työnsulkujen, poliittisten vainojen y.m.s. aikana.

Toisaalta kongressi osoittaa:

1) että kulutusosuuskuntien avulla saavutettavissa olevat parannukset voivat olla vain hyvin mitättömiä, niin kauan kuin tuotannonvälineet ovat sen luokan hallussa, jota pakkoluovuttamatta ei voida toteuttaa sosialismia;

2) että kulutusosuuskunnat eivät ole pääomaa vastaan käytävän välittömän taistelun järjestöjä ja ovat olemassa toisten luokkien samanluontoisten järjestöjen rinnalla, mikä saattaa synnyttää harhaluulon, että nämä järjestöt ovat keino, jonka avulla sosiaalinen kysymys voidaan ratkaista ilman luokkataistelua ja porvariston pakkoluovuttamista.

Kongressi kehottaa kaikkien maiden työläisiä:

a) liittymään proletaarisiin kulutusosuuskuntiin ja kaikin tavoin myötävaikuttamaan niiden kehitykseen pitäen tällöin kiinni näiden järjestöjen demokraattisesta luonteesta;

b) alinomaisella sosialistisella propagandalla kulutusosuuskunnissa myötävaikuttamaan luokkataistelun ja sosialismin aatteiden leviämiseen työväen keskuudessa;

c) pyrkimään samalla työväenliikkeen kaikkien muotojen mahdollisimman täydelliseen lähentymiseen.

Kongressi toteaa myöskin sen, että tuotantoa harjoittavilla osuuskunnilla on merkitystä työväenluokan taistelulle vain siinä tapauksessa, jos ne ovat kulutusosuuskuntien kokoonpanoon kuuluvia osia".

Kaikki päätöslauselmaehdotukset jätettiin alavaliokuntaan (Kansainvälisten kongressien valiokunnat ovat niin suuria,— kukin kansakunta lähettää 4 edustajaa kuhunkin valiokuntaan,— että päätöslauselmien sanamuodon laadinta valiokunnan täyden kokoonpanon läsnäollessa ei voi tulla kysymykseenkään). Alavaliokuntaan tuli 10 henkeä: kaksi belgialaista (Anseele ja Vandervelde), yksi ranskalainen (Jaurès), yksi itävaltalainen (Karpeles), yksi saksalainen (Elm), yksi hollantilainen (marxilainen Wibaut) sekä yksi italialainen, tanskalainen, englantilainen ja venäläinen sosialidemokraatti (Voinov ja minä — meidän sosialidemokraattinen edustajistomme ei ehtinyt kokoontua edustajan valitsemista varten — sen vuoksi olimme kumpikin läsnä, mutta äänesti yksi).

Alavaliokunnassa alkoi jo puhtaasti asiallinen päätöslauselman sanamuodon laatimistyö. Kongressin hyväksymä sanamuoto, aivan pieniä, tyylillisiä muutoksia lukuunottamatta, onkin juuri se, minkä alavaliokunta laati; — lukijat löytävät itse kongressin päätöslauselman sanamuodon tämän numeron toisesta kohdasta. Alavaliokunnassa — toisin kuin valiokunnassa — taistelu ei keskittynyt kysymykseen osuuskuntien suhteista puolueeseen, vaan periaatteellisempaan kysymykseen osuuskuntien merkityksestä ja osuudesta. Belgialaiset kallistuivat periaatteellisesti aivan oikeaan niiden osuuden määrittelyyn pitäen niitä eräänä mahdollisena (tietyissä olosuhteissa mahdollisena) apuvälineenä proletarisessa luokkataistelussa kapitalistiluokan „täydellisen pakkoluovuttamisen” (expropriation intégrale) puolesta. Jaurèsin kannattamana Elm nousi päättäväisesti vastaan ja näytti koko opportunistinsa täydellisesti. Hän sanoi, että ei ole tietoa, kehittyykö asia yleensä pakkoluovutukseen saakka, että henkilökohtaisesti hän pitää sitä aivan uskottomana, että „enemmistölle” (!) se on kiistanalainen kysymys, että Saksan sosialidemokraattisen puolueen ohjelmassa ei ole pakkoluovutusta, että pitää sanoa „Ueberwindung des Kapitalismus” — „kapitalismin voittaminen”. Bebelin kuuluisat sanat, jotka hän lausui Hannoverissa

Bernsteinin kanssa käytyjen väittelyjen lopuksi, „es bleibt bei der Expropriation“ — „olemme edelleenkin pakkoluovutuksen kannalla”⁹¹, oli yksi saksalaisen opportunistin johtajista unohtanut. Näiden väittelyjen yhteydessä heräsi „kysymys sosialisoinnista”. Jaurès vaati ultimatiivisesti, että osuuskuntien merkityksen määrittelyssä sanottaisiin: „ne auttavat työväkeä (niin kuin kongressin hyväksymän päätöslauselman tekstissä sanotaankin) valmistelemaan tuotannon ja vaihdon välineiden demokratisointia ja sosialisointia”.

Tämä on eräs niistä venyvistä, epämääräisistä, pikkuisännyyden ideologeille ja porvarillisen reformismin teoreetikoille varsin sopivista fraaseista, joita laatimaan Jaurès on sellainen mestari ja joille hän on niin perso. Mitä merkitsee „tuotannon ja vaihdon välineiden demokratisointi”? (Myöhemmin sitten valiokunnassa, kun luonnos palautettiin sinne alavaliokunnasta, ranskalaiset vaihtoivat sanan välineet — moyens — sanaan voimat — forces, mutta asia ei siitä muuttunut vähääkään.) Talonpoikainen tuotanto (minä sanoin valiokunnassa) on „demokraattisempaa” kuin kapitalistinen suurtuotanto. Merkitseekö se sitä, että me sosialistit haluamme pientuotannon luomista? Mitä merkitsee „socialisointi”? Sillä voidaan ymmärtää koko yhteiskunnan omaisuudeksi muuttamista, mutta voidaan ymmärtää myös mitä osittaistomenpiteitä tahansa, mitä reformeja tahansa kapitalismin puitteissa, alkaen talonpoikien osuuskunnista aina kunnallissaunoihin ja -käymälöihin asti. Viittasihan Jaurès alavaliokunnassa Tanskan maataloudellisiin osuuskuntiin ilmeisesti olettaen, kuten porvarillisetkin taloustieteilijät, etteivät ne muka ole kapitalistisia yrityksiä.

Järjestäessämme vastarintaa tälle opportunistille me (venäläiset ja puolalaiset sosialidemokraatit) yritimme vedota Elmistä Wurmiin, „Neue Zeitin” * toiseen toimittajaan, joka niin ikään oli osuustoimintavaliokunnassa edustamassa saksalaisia. Wurm ei hyväksynyt fraasia „demokratisoinnista ja sosialisoinnista”, ehdotti (henkilökohtaisesti) useita korjauksia, hieroi sovintoa Elmin ja marxilaisten välillä, mutta Elm oli niin „kivenkova”, ettei Wurm saanut mitään aikaan. Vasta kongressin jälkeen luin „Leipziger Volkszeitungista” (№ 201, elokuun 31 pnä 1910,

* — „Uuden Ajan”. Toim.

3. Beilage *), että saksalaisessa edustajistossa oli jo tiistaina herätetty kysymys osuuskunnista. „R. Fischer kysyi”, kirjoittaa tuon lehden kirjeenvaihtaja, „onko saksalaisten edustajain keskuudessa erimielisyyksiä osuustoimintakysymyksessä”. Elm vastasi: „On. Niitä ei voi käden käänteessä poistaa. Kongressien päätökset ovat aina kompromissipäätöksiä, ja tässäkin kysymyksessä asia päättyy luultavasti kompromissiin”. Wurm: „Minun näkökantani osuustoimintakysymyksessä ovat aivan toisenlaiset (durchaus andere) kuin von Elmin näkökannat; mutta luultavasti me kuitenkin saamme aikaan yhteisen päätöslauseلمان”. Tämän jälkeen edustajisto katsoi pitemmän pohtimisen tarpeettomaksi.

Tämä uutinen varmistaa sen ilmiön, joka tuli selvästi näkyviin jo Stuttgartin kansainvälisessä edustajakokouksessa⁹². Saksalainen edustajisto koostuu tasapuolisesti puolueen ja ammattiliittojen edustajista. Näistä jälkimmäisistä lähetetään miltei järjestään opportunisteja, sillä tavallisesti valitaan sihteereitä ja muuta ammattiliitto-„byrokratiaa”. Saksalaiset eivät ylipäänsä pysty ajamaan johdonmukaista periaatteellista linjaa Kansainvälisissä edustajakokouksissa, ja hegemonia Internationalessa useinkin luisuu pois heidän käsistään. Wurmin voimattomuus Elmiin nähden vain vielä kerran havainnollisti sitä Saksan sosialidemokratian kriisiä, joka ilmenee siinä, että kypsy kiertämätön, päättävä pesäero opportunisteista.

Kysymyksessä, joka koskee osuuskuntien raha-apua puolueelle, Elm ja Jaurès saivat alavaliokunnassa myös liiallisen myönnytyksen belgialaisilta, jotka suostuivat sanamuotoon: „kunkin maan osuuskunnat saavat ratkaista, onko niiden ja missä määrin autettava poliittista ja ammatillista liikettä välittömästi omista varoistaan”.

Kun alavaliokunnan luonnos palautettiin valiokuntaan lopullista vahvistamista varten, kiinnitimme koko huomion nimenomaan näihin kahteen kohtaan. Yhdessä Guesden kanssa teimme kaksi (tärkeintä) korjausehdotusta: ensinnäkin oli vaihdettava sanat: „(osuuskunnat) auttavat työväkeä valmistelemaan tuotannon ja vaihdon demokratisointia ja sosialisointia” sanoihin: „(osuuskunnat) auttavat tietystä määrin valmistelemaan tuotanto- ja vaihtotoimintaa kapitalistiluokan pakkoluovuttamisen jälkeen”. Tämän

* — „Leipzigin Kansanlehestä” (...3. liite). Toim.

tyyllillisesti hieman epäonnistuneesti muotoillun korjauksen ajatus ei ollut se, että nykyisin osuuskunnat *eivät* voi auttaa työläisiä, vaan se, että tuleva tuotanto- ja vaihtotoiminta, jota osuuskunnat *valmistelevat* jo nyt, voi koittaa *vasta* kapitalistien pakkoluovuttamisen *jälkeen*. Toinen korjausehdotus koski sitä pykälää, jossa puhutaan osuuskuntien suhteesta puolueeseen. Me ehdotimme, että joko lisätään sanat: „mikä (s.o. avun antaminen työväen taistelulle) on joka tapauksessa toivottavaa sosialismin kannalta katsoen”, tai vaihdetaan koko tämä pykälä toiseen pykälään, jossa suoraan kehoitetaan osuuskunnissa olevia *sosialisteja* propagoimaan ja puoltamaan proletariaatin luokkataistelun suoranaisen auttamisen välttämättömyyttä.

Kumpikin korjausehdotus hylättiin valiokunnassa; ne saivat vain viitisentoista ääntä. Sosialistivallankumoukselliset äänestivät — kuten aina muulloinkin kansainvälisissä edustajakokouksissa — Jaurèsin puolesta. Venäläisen väen edessä he ovat valmiit moittimaan opportunistista jopa Bebeliäkin, mutta eurooppalaisen väen edessä he kulkevat Jaurèsin ja Elmin perässä! Wurm yritti korjata päätöslauselman loppua vaihtamalla viimeisten kolmen kappaleen paikkoja. Ensinnäkin sanottakoon, että on suotavaa osuuskuntien yhdistäminen yhdeksi liitoksi (toinen kappale lopusta). Sitten sanottakoon, että osuuskunnista riippuu, onko vai eikö ole annettava suoranaista apua puolueelle (kolmas kappale lopusta). Ja alkakoon viimeinen kappale sanoilla: „mutta” (*mutta* kongressi julistaa, että yhä läheisemmät suhteet puolueen, ammattiliittojen ja osuuskuntien välillä ovat suotavia). Silloin *yleisestä* kontekstistä käy selville, että kongressi *kehottaa* osuuskuntia auttamaan puoluetta. Elm hylkäsi tämänkin korjausehdotuksen! Silloin Wurm otti sen takaisin. Sitten Wibaut ehdotti sen omasta puolestaan, me äänestimme sen puolesta, mutta korjausehdotus tuli hylätyksi.

Siitä, miten kongressin täysistunnossa on meneteltävä, me neuvottelimme Guesden kanssa. Guesde oli sitä mieltä, — ja saksalaiset vallankumoukselliset sosialidemokraatit olivat samaa mieltä hänen kanssaan, — että yksityiskohtia koskevien korjausehdotusten takia ei kannata nostaa sotaa kongressin täysistunnossa ja että on äänestettävä yleensä päätöslauselman *puolesta*. Sen puutteellisuuksiin kuuluu se, että siihen *on päästetty* yksi revisionis-

tinen lause, joka ei ole sosialismin tarkoituksperän määrittelyn tilalla, vaan on tuon määritelmän *rinnalla*,— ja yksi *riittämättömän voimakkaasti* ilmaistu ajatus siitä, että työväen osuuskuntien pitää auttaa työväen luokkataistelua. Tällaiset puutteellisuudet piti yrittää korjata, muttei ollut syytä alkaa niiden takia taistelua täysistunnossa. Me yhdyimme tähän Guesden mielipiteeseen, ja päätöslauselma hyväksyttiin kongressin täysistunnossa yksimielisesti.

Tehdessämme yhteenvetoa kongressin työstä osuuskuntia koskevassa kysymyksessä meidän on sanottava — salaa-matta enempää itseltämme kuin työläisiltäkään päätöslauselman puutteellisuuksia,— että Internationale on antanut pääpiirtein oikean määritelmän proletaaristen osuuskuntien tehtävistä. Jokaisen puolueenjäsenen, jokaisen sosialidemokraattisen työläisen, jokaisen osuustoimintaan osallistuvan tietoisien työmiehen on pidettävä ohjeenaan hyväksyttyä päätöslauselmaa ja suunnattava koko toimintansa sen mukaisesti.

Kööpenhaminan kongressi edustaa sitä työväenliikkeen kehitysvaihetta, jolloin työväenliike eteni — niin sanoaksemme — pääasiassa laajuussuuntaan ja *alkoi* vetää proletaarisia osuuskuntia luokkataistelun uomaan. Erimielisyyksiä revisionistien kanssa on alkanut hahmottua, mutta on vielä pitkä matka revisionistien esiintymiseen itsenäisin ohjelmin. Taistelu revisionismia vastaan on lykkääntynyt, mutta tuo taistelu tulee kiertämättömästi.

„Sotsial-Demokrat“ № 17,
syyskuun 25 (lokakuun
8) pnä 1910
Allekirjoitus: N. Lenin

Julkaistaan „Sotsial-Demokrat“ lehdessä
tekstin mukaan

SIITÄ, MITEN ERÄÄT SOSIALIDEMOKRAATIT TUTUSTUTTAVAT INTERNATIONALEA VSDTP:ssa VALLITSEVAAN ASIAINIIILAN

Kööpenhaminan kansainvälisen kongressin yhteydessä on muutamiin julkaisuihin ilmaantunut kirjoituksia puolueessamme vallitsevasta asiainiilasta. Pysähdymme lyhyesti tarkastelemaan kolmea kirjoitusta, jotka ovat kolmen erilaisen puoluevirtauksen (oikeammin sanoen: puoluevastaisen virtauksen) edustajain kirjoittamia.

Kursailemattomuutensa kannalta ansaitsee ensimmäisen sijan se kirjoitus, joka on painatettu, ikävä kyllä, saksalais-ten toveriemme pää-äänenkannattajassa („Vorwärts” *, elokuun 28 pnä). Tuo kirjoitus on anonyymi. Siinä on vain alaotsikkona: „Venäläiseltä kirjeenvaihtajaltamme”.

Lukija saa siitä tietää, että „venäläiset emigrantit, jotka esittävät puolueessamme suhteettoman suurta osaa, eivät ole vielä milloinkaan olleet niin vieraita Venäjän työväenliikkeen intresseille ja tarpeille kuin nykyään”, että puolueemme Pää-äänenkannattajaa „Sotsial-Demokrat” lehteä „toimitetaan ahtaassa ryhmäkuntalaisessa hengessä” ja että bolshevikille on ominaista „muodollinen ja ulkonainen radikalismi”, että he ovat vasta evoluution tuloksena tulleet vihdoinkin parlamentarismiin „tunnustamiseen” j.n.e. Kirjoittajamme on äärettömän tyytymätön puolueemme enemmistöön. Hän näkee puolueessa vallitsevan tilanteen kokonaisuudessaan sangen synkässä valossa. Kirjoittajamme on havainnut VSDTP:n elämässä ainoastaan yhden valopilkun. Se on „Wienissä ilmestynvä... työväenlehti „Pravda”, joka on aivan alusta pitäen pysynyt ehdottomasti syrjässä ryhmäpolemiikista ja on asettanut tehtäväkseen poliittisen agitaation” y.m.s.

* — „Eteenpäin”. Toim.

Jokohan alatte arvata, lukija, kenen „puolueryhmiin kuulumattomasta” kynästä tuo kirjoitus on lähtöisin? Ette tietenkään erehtynyt. Niin, „ryhmiin kuulumaton” Trotski se ei ole ujostellut mainostaa avomielisesti oman puolue-ryhmänsä lehtipahasta. Hän se antaa puutteellisesti asioita tunteville saksalaisille lukijoille samanlaisen arvion puolueen enemmistön asenteesta kuin likvidaattoritkin*.

Puolueemme parhaamisen Saksan revisionistien äänenkannattajassa on ottanut tehtäväkseen toinen kirjoittaja: R. Streltsov. Hänen kirjoituksensa on julkaistu „Sozialistische Monatshefteissa”**, jota toimittaa hra Bloch; Bebel nimitti Blochia Magdeburgissa aivan oikein kansallisliberaaliksi. R. Streltsov, hra Prokopovitshin kumppani „Tovarishtsh” lehdessä⁹⁴, ottaa likvidaattorit jo avoimesti suojelukseensa. „Ei ole mitään järjettömämpää kuin se syytös, joka on heitä vastaan esitetty”. Juuri likvidaattorit ne ovat oikeita sosialidemokraatteja. Mutta puolueen enemmistö, se nähkääs „pitää tarpeettomana käyttää niin sanottuja legaalisia mahdollisuuksia, s.o. sosialidemokraattien osallistumista ammattiliittoihin, osuuskuntiin, julkisiin edustajakokouksiin j.n.e.”. Niin, kylläpä saksalainen lukija saa oikean käsityksen, jos hän rupeaa tutkimaan Venäjän vallankumoushistoriaa Tsherevaninin mukaan sekä puolueemme sisällä nykyään vallitsevaa tilannetta ja taktillista taistelua Streltsovin ja Trotskin mukaan!..

Kolmas kirjoitus on lähtöisin ultimatistin (ja myös jumalanrakentajan) Voinovin kynästä; hän on kirjoittanut belgialaisten toverien äänenkannattajaan „Le Peuple” lehteen⁹⁵***. Ja vaikka Voinov onkin antanut belgialaisille tovereille väärän käsityksen „puolueemme taktillisista virtauksista” (hänen kirjoituksensa otsikko), niin eräässä suhteessa hänen kirjoituksestaan on ollut kuitenkin melkoista hyötyä: se on vielä kerran osoittanut meille otzovistilais-ultimatistisen taktiikan olemuksen. Näkyypä „Vperjod” ryhmässä olevan sellaisia siunattuja kirjoittelijoita, jotka

* Se seikka, että tuo kirjoitus on julkaistu „Vorwärtsin” kaltaisessa lehdessä, pakotti Kööpenhaminan kongressissa olleet edustajamme esittämään vastalauseen Saksan puolueen Keskuskomitealle. Tämän vastalauseen jättivät Pää-äänenkannattajamme edustajat (G. V. Plehanov ja A. Varski) sekä puolueen edustaja Kansainvälisessä toimistossa (N. Lenin)⁹⁰. Kun tätä kysymystä käsiteltiin sosialidemokraattisessa edustajistossa, niin silloin Trotski kertoikin meille sen salaisuuden, että tuo surullisen kuuluisa kirjoitus on hänen kirjoittamansa.

** — „Sosialistinen Kuukausijulkaisu”. *Toim.*

*** Samalla Voinov kaukonäköisesti tiedotti lukijoille, että hän on „Kööpenhaminan Internationaalisen kongressin edustaja”.

selittävät avoimesti otzovisti-ultimatistien tarkoituksperiä eivätkä hämää niitä, kuten „vperjodilaisten” kirjallisissa esiintymisissä tavallisesti tehdään. Kuunnelkaa itse. Kuka „vperjodilainen” tunnustaisi teille nyt suoraan, että otzovisti-ultimatistit hautovat nykyään haavetta taisteluryhmistä y.m.s.? Mutta avomielinen Voinov kirjoittaa suoraan, että hän ja hänen ystävänsä haluavat „jatkaa ja kehittää taistelukoulutustamme”, kun taas oikealle siirtynyt Lenin kieltää tällä hetkellä „esimerkiksi instruktörikoulujen välttämättömyyden”. Kukapa „vperjodilainen” puhuisi nyt suoraan siitä, että täytyy esittää „ultimaatum” duumaryhmälle? Mutta kunnan Voinov selittää meille avomielisesti, että „puolueen elvyttäminen” on hänen ystävilleen tarpeen „ultimaatumin esittämiseksi edustajillemme”... Kuka „vperjodilainen” sanoisi teille painetussa sanassa, mitä varten otzovisti-ultimatistit tarvitsevat „puoluekoulua” ulkomailla? Mutta puhelias Voinov ei ole jättänyt käyttämättä tilaisuutta saadakseen selittää, että „koulua” tarvitaan puolueen „uuden edustajakokouksen” valmisteleamiseen ja toisen Keskuskomitean valitsemiseen nykyisen „oikeistolaisen” Keskuskomitean tilalle*. Vperjodilaiset „diplomaatit” eivät suinkaan kiittele Voinovia tästä avomielisyydestä!

Trotski, Voinov ja Streltsov ovat veljellisesti ojentaneet käteensä toisilleen taistelussa puolueen linjaa vastaan...

„Sotsial-Demokrat” № 17,
syyskuun 25 (lokakuun
8) pnä 1910

Julkaistaan „Sotsial-Demokrat” lehdessä
tekstin mukaan

* Tässä Voinov on katsonut hyödylliseksi... kehaista vielä, että muka „eräät edustajakokouksessa valitut Keskuskomitean jäsenet, jotka ovat tyytymättömiä Keskuskomitean uuteen suuntaukseen, ovat ottaneet eron”. Missä ja milloin, toveri Voinov?

ILMOITUS „RABOTSHAJA GAZETAN“⁹⁶ JULKAISEMISESTA

Työväenliikkeen ja sosialidemokraattisen puolueen vaikea kriisi Venäjällä yhä vain jatkuu. Puoluejärjestöjen hajoaminen, intelligenssin pakeneminen niistä miltei järjestään, hajaannus ja horjunta sosialidemokratialle uskollisiksi jääneiden keskuudessa, alakuloisuus ja apatia eturivin proletariaatin melko laajojen kerrosten keskuudessa, epävarmuus siitä, missä on ulospääsy tästä tilanteesta,— siinä ne piirteet, jotka ovat ominaisia nykytilanteelle. Sosialidemokraattien keskuudessa on melkoinen määrä arkoja ja epäuskoisia, jotka ovat valmiit menettämään uskonsa siihen, että vallitsevasta sekasotkusta voidaan selviytyä, uskonsa siihen, että puolue, VSDTP vallankumouksellisine tehtävineen ja perinteineen voidaan entistää ja lujittaa,— ovat valmiit viittaamaan kintaalla ja sulkeutumaan yksityiselämään tai suppeisiin, pieniin kerhoihin, jotka harjoittavat pelkkää „kulttuurillista“ toimintaa y.m.s.

Kriisi jatkuu, mutta sen loppu on nyt jo selkeästi näkyvässä, puolue on jo täysin viitoittanut ja kokeillut ulospääsyn johtavan tien, hajaannus ja horjunta ovat jo valautuneet melko selviksi virtauksiksi, suunniksi ja puolueryhmiksi, jotka puolue on arvioinut varsin määrätysti,— ja puoluevastaisten virtausten määrittyneisyys sekä niiden selvä arviointi on jo puolet hajaannuksen ja horjunnan voittamisesta.

Ettei jouduttaisi epätoivon ja pettymyksen valtaan, on vain opittava ymmärtämään kriisin alkulähteet kaikessa syvyydessään. Tämän kriisin yli ei voida hypätä, sitä ei voida kiertää, siitä voidaan selviytyä vain sitkeää taistelua

käyden, sillä tämä kriisi ei ole satunnainen, vaan Venäjän *sekä taloudellisen* että poliittisen kehityksen *erikoisen* vaiheen aikaansaannos. Itsevaltius pitää valtaa niinkuin ennenkin. Väkivalta on entistä karkeampaa. Oikeudettomuus on entistä suurempi. Taloudellinen sorto on entistä julkeampaa. Mutta itsevaltius ei voi enää pysyä pystyssä *yksinomaan* vanhojen keinojen varassa. Sen on *pakko* tehdä uusi yritys, yrittää avointa liittoa mustasotnialaisten maaorjuuttajatilanherröiden kanssa, lokakuulaiskapitalistien kanssa, liittoa Duumassa ja Duuman kautta. Kaikille niille, jotka eivät ole kadottaneet ajattelukykyä, tämän yrityksen toivottomuus on ilmeinen, uuden vallankumouksellisen kriisin kehkeytyminen on ilmeinen. Mutta tätä vallankumouksellista kriisiä valmistellaan uudessa tilanteessa, jolloin luokkien ja niiden puolueiden, joita ei ollut ennen vuoden 1905 vallankumousta, tietoisuus, yhteenliittyneisyys ja järjestyneisyys on verrattomasti suurempi. Venäläinen liberalismi on muuttunut hyväntahtoisesta, haaveilevasta, veltosta ja kehittymättömästä hyvien toivomusten oppositiosta vankaksi, parlamentaarisesti koulituksi intelligenttien porvarien puolueeksi, porvarien, jotka ovat sosialistisen proletariaatin tietoisia vihollisia ja tietoisesti vastustavat maaorjuuttajaherröiden vallankumouksellista nujertamista, mitä talonpoikaisjoukot harjoittavat. Liberaalisen, kadettilaisen puolueen kiertämättömänä kohtalona, sen luokkaolemuksen vuoksi kiertämättömänä kohtalona on mankua myönnytyksiä monarkialta, uhkailla sitä vallankumouksella (jota liberaali itse vihaa ja kammoksuu), kavaltaa alinomaa vapautustelua ja loikkia vihollisen puolelle. Venäjän talonpoikaisto on todistanut kykenevänsä joukko- luontoiseen vallankumoukselliseen taisteluun silloin, kun proletariaatti on tuon taistelun aloittanut, ja on todistanut taipuvaisuutensa horjua loppumattomasti liberalismiin ja sosialidemokratian välillä. Venäjän työväenluokka on todistanut, että se on ainoa loppuun saakka vallankumouksellinen luokka, ainoa johtaja taistelussa vapauden (porvarillisen vapauden) puolesta. Ja suuri tehtävä, vapautustelun jatkaminen, voidaan nyt ratkaista ja tulee ratkaistuksi vain proletariaatin vallankumouksellisella taistelulla, joka tempaa työtätekevien ja riistettyjen joukot mukaansa. Toimiessaan uudessa tilanteessa, entistä tietoisempien ja yhteenliittyneempien vihollisten keskuudessa,

työväenluokan pitää uudestijärjestää myös puolueensa, VSDTP. Intelligenttijohtajan tilalle se nostaa johtajia työväen keskuudesta. Kasvaa puolueeseen kuuluvan sosialidemokraattisen työläisen uusi tyyppi; hän hoitaa itsenäisesti puolueen *kaikki* asiat ja kykenee liittämään tiukasti yhteen, yhdistämään ja järjestämään kymmenen ja satakin kertaa suurempia proletaarisia joukkoja kuin tähän asti.

„*Rabotshaja Gazetallamme*” me käännyimme ennen kaikkea tämän uuden työläisen puoleen. Tämä työläinen on ohittanut sen iän, jolloin häntä saattoi miellyttää, kun hänelle puhuttiin jokeltamalla ja kun häntä ruokittiin maitovellillä. Hänen pitää saada tietää kaikki puolueen poliittisista tehtävistä, sen rakentamisesta, puolueen sisäisestä taistelusta. Hän ei pelkää kaunistelematonta totuutta puolueesta, jonka lujittamiseksi, ennalleenpalauttamiseksi ja uudestijärjestämiseksi hän työskentelee. Hänelle eivät ole avuksi, vaan vahingoksi ne yleisvallankumoukselliset fraasit, ne imelän sovittelevat huudahdukset, joita hän löytää „Vperjod” kokoelmasta tai Trotskin „Pravda” lehdestä, kun hän ei löydä kummastakaan selvää, tarkkaa ja suoraa selitystä puolueen linjasta ja puolueessa vallitsevasta tilanteesta.

Tämä puolueen tilanne on kovin vaikea, mutta päävaikeutena ei ole se, että puolue on tavattomasti heikentynyt ja järjestöt ovat useinkin aivan hajallaan, eikä se, että puolueeryhmien taistelu puolueessa on kärjistynyt, vaan päävaikeutena on se, että sosialidemokraattisen työväen etumaisin kerros ei ole riittävän selvästi käsittänyt tämän taistelun olemusta ja merkitystä, ei ole liittynyt kyllin tiukasti yhteen käydäkseen menestyksellisesti tätä taistelua, ei ole riittävän itsenäisesti ja riittävän tarmokkaasti puuttunut tähän taisteluun luodakseen, tukeakseen ja lujittaakseen sitä *puolueen ydinjoukkoa*, joka johdattaa VSDTP:ta varmalle tielle, pois hajaannuksesta, rappiotilasta ja horjunoista.

Tämä tie on viitoitettu täysin selvästi vuoden 1908 Joulukuun konferenssin päätöksissä, joita on kehitelty vuonna 1910 pidetyn Keskuskomitean täysistunnon päätöksissä. Tuo ydinjoukko muodostuu siitä ortodoksien bolshevikkien (otzovismin ja porvarillisen filosofian vastustajien) ja puoluekantaisten menshevikkien (likvidaattoruuden vastustajien) liitosta, joka nykyään *tekee* — todellisuudessa eikä

vain muodollisten suhteiden vuoksi — tekee perustyötä VSDTP:ssa.

Työläisille sanotaan, että tämä liitto vain voimistaa ja kärjistää ryhmätaistelua, taistelua likvidaattoreita ja otzovisteja vastaan sen „sijaan”, että käytäisiin taistelua likvidaattoruutta ja otzovismia vastaan. Se on sisällyksetön fraasi, se on pelkkää jokellusta, joka edellyttää, ettei työläinen ole aikaihminen, vaan lapsi. On epämiellyttävä totuus, että kun puolue on heikko, kun järjestöt ovat hajallaan ja ulkomainen tukikohta on välttämätön, niin mikä virtaus tahansa helposti muodostaa tosiasiallisesti aivan puolueesta riippumattoman ja itsenäisen ulkomaisen puolue-ryhmän, mutta on naurettavaa (tai rikollista) salata tätä totuutta sosialidemokraattiselta työläiseltä, jonka on uudestijärjestettävä *oma* puolueensa *määrätyn*, tarkan ja selvän puoluelinjan pohjalla. Meillä ovat nyt vallalla mitä epäsuotavimmat ryhmätaistelun *muodot*, se on epäilemättöntä, mutta juuri sen vuoksi, että tämän taistelun *muodot* saataisiin muutetuksi, valveutuneimpien työläisten ei pidä nyrpistellä halveksivasti nenäänsä, ei pidä fraasilla torjua luotaan epämiellyttävää (diletantille, puolueessa vierailijalle epämiellyttävää) tehtävää — epämiellyttävän taistelun epämiellyttävien muotojen muuttamista, vaan on *opittava ymmärtämään* tämän taistelun olemus ja merkitys ja *järjestettävä* toiminta paikkakunnilla siten, että *kussakin* sosialistisen propagandan, poliittisen agitaation, ammatillisen liikkeen, osuustoiminnan y.m.s. kysymyksessä tulisi *määritellyksi* se raja, jonka takana alkaa poikkeaminen sosialidemokratiasta liberaaliseen likvidaattoruuteen tai puolianarkistiseen otzovismiin, ultimatismiin y.m.s., *tulisi hoidetuksi puolueen asiat* oikeaa, näiden rajojen määrittelemää linjaa noudattaen. „*Rabotshaja Gazetan*” erääksi päätehtäväksi me asetamme työläisten auttamisen näiden rajojen määrittelemisessä Venäjän nykyisten tosiolojen kunkin tärkeän *konkreettisen* kysymyksen kohdalta.

Työläisille sanotaan: nimenomaan se yhdistämisyritys, jonka Keskuskomitean täysistunto tammikuussa 1910 teki, todisti puolueen sisäisen ryhmätaistelun hyödyttömyyden ja tuloksettomuuden, koska se muka „teki tyhjäksi” yhdistymisen. Näin puhuvat sellaiset henkilöt, jotka joko eivät ole selvillä asioista tai eivät kykene ollenkaan ajattelemaan tahi jotka niiden tai näiden helisevien, kauniisti sointuvien

ja sisällöttömien fraasien avulla *salaavat* todellisia tarkoituseriään. Täysistunto toi „pettymyksen” vain niille, jotka pelkäsivät katsoa totuutta silmiin ja tuudittivat itseään illuusioilla. Niin suuri kuin „sovittelusoppa” täysistunnossa ajoittain olikin, syntyi tuloksena juuri se yhdistyminen, joka vain onkin mahdollinen, joka vain onkin tarpeen. Kun likvidaattorit ja otzovistit *allekirjoittivat* päätöslauselman taistelusta likvidaattoruutta ja otzovismia vastaan, mutta seuraavana päivänä ryhtyivät entistä „tarmokkaammin” vanhaan, niin se vain todisti, ettei puolue voi perustaa laskelmiaan epäpuoluekantaisiin aineksiin, osoitti vain entistä selvemmin, millaisia nämä ainekset ovat. Puolue on vapaaehtoinen liitto, ja yhdistyminen on mahdollista ja hyödyllistä vain silloin, kun yhdistyjät ovat sellaisia ihmisiä, jotka haluavat ja voivat noudattaa hiukankin tunnollisesti yhteistä puoluelinjaa, oikeammin sanoen: jotka *ovat kiinnostettuja* (aatteidensa, pyrkimystensä vuoksi) *yhteisen puoluelinjan noudattamisesta*. Yhdistyminen on mahdotonta ja vahingollista silloin, kun se yrittää sotkea ja himmentää tämän linjan tajuamista, kun se yrittää sitoa näennäisellä yhteydellä ne, jotka kiskovat puoluetta päättäväisesti puoluevastaiseen suuntaan. Ja täysistunto saikin aikaan bolshevismien ja menshevismien *perusryhmien* yhteenliittymisen, ja se lujitettiin ellei täysistunnon ansiosta, niin täysistunnon kautta.

Työläinen, joka ei halua, että hänelle puhutaan jokelta-malla, tietysti ymmärtää, että likvidaattoruus ja otzovismi ovat samanlaisia, ei satunnaisia, vaan syvälle juurensa työntäneitä suuntia kuin bolshevismi ja menshevismi. Vain „työläisiä varten” tarkoitettujen satujen sepittäjät selittävät näiden puolueyhjmiön eroavaisuuden johtuvan „intelligenssin” kiistoista. Todellisuudessa nämä kaksi suuntaa, jotka ovat lyöneet leimansa koko Venäjän vallankumoushistoriaan, kaikkiin joukkoluontoisen työväenliikkeen alkuvuosien (ja monessa suhteessa tärkeimpiin vuosiin) Venäjällä, ovat tulos Venäjän taloudellisen ja poliittisen uudestijärjestämisen, maaorjuudellisesta maasta porvarilliseksi maaksi järjestämisen prosessista, tulos siitä erilaisten porvariluokkien vaikutuksesta, joka on jättänyt jälkensä proletariaattiin, tahi oikeammin sanoen: niistä porvariston eri kerrosten olosuhteista, joissa proletariaatti on toiminut. Siitä johtuu, ettei Venäjän sosialidemokratiaa voida yhdistää

hävittämällä jompikumpi niistä kahdesta suunnasta, jotka ovat syntyneet työväenluokan julkisimpien, laajimpien, joukkoluontoisimpien, vapaimpien ja historiallisesti tärkeiden toimintojen kaudella vallankumouksessa. Mutta siitä myös johtuu, että kahden puolueryhmän reaalisen lähentymisen perustana on vain niiden sisäinen kehitys eikä hyväntahtoisilta kuulostavat fraasit yhtenäisyydestä, puolueyhymien hävittämisestä y.m.s. Juuri tällaista lähentymistä työväenluokan puolue on elänyt siitä asti, kun me bolshevikit keväällä 1909 lopullisesti hautasimme „otzovismin”⁹⁷ ja kun puoluekantaiset menshevikit, Plehanov etunenässä, aloittivat yhtä päättävän taistelun likvidaattoruutta vastaan. On epäilemätöntä, että tietoisten työläisten valtava enemmistö *kummassakin* puolueyryhmässä kannattaa otzovismin ja likvidaattoruuden vastustajia. Senpä vuoksi — niin raskasta, ajoittain vaikeaa ja aina vastenmielistä kuin tällä pohjalla käytävä puolueen sisäinen taistelu onkin — meidän ei pidä unohtaa ilmiön *olemusta* ilmiön *muodon* vuoksi. Ne, jotka eivät näe tämän taistelun (joka kiertämättä ilmenee puolueen nykyisessä tilassa ryhmätaistelun muodossa) perustana olevaa tietoisten sosialidemokraattisten työläisten puolueydinjoukon *yhteenliittymisen* prosessia, eivät näe metsää puilta.

Oikean sosialidemokraattisen ydinjoukon tällaisen tiiviin yhteenliittymisen tarkoitusperiä tulee palvelemaan myös „*Rabotshaja Gazeta*”, jonka me bolshevikit perustamme saatuumme puoluekantaisilta (Plehanovin johtamilta) menshevikiltä suostumuksen, että he tulevat tukemaan julkaisuumme. Tämän julkaisun on pakko ilmestyä maailmaan ryhmäjulkaisuna, bolshevikien ryhmäryityksenä. Saattaa löytyä sellaisia, jotka eivät tässäkin huomaa metsää puilta, vaan alkavat huutaa palaamisesta „*takaisin*” ryhmäkuntalaisuuteen. Selitettyämme yksityiskohtaisesti kantaamme todellisten tapahtumien olemukseen ja merkitykseen, todella tärkeään ja välttämättömään puolueen yhdistymiseen nähden me olemme jo siten osoittaneet, mitä arvoa on sellaisilla vastaväitteillä, jotka *todellisuudessa* merkitsisivät vain yhdistymiskysymyksen *sotkemista* ja yksien tai toisten ryhmätarkoituserien *peittelemistä*. Mutta me haluamme eniten sitä, että „*Rabotshaja Gazeta*” auttaisi työläisiä ymmärtämään täysin selvästi ja loppuun saakka koko puoluetilanteen ja kaikki puolue tehtävät.

Ryhtyessämme julkaisemaan „*Rabotshaja Gazetaa*” me toivomme saavamme apua sekä puolueemme Keskuskomitealta että paikallisilta järjestöiltä kuin myös tällä hetkellä puolueesta irtaantuneina olevien tietoisten työläisten erillisiltä ryhmiltä. Toivomme saavamme apua Keskuskomitealta, koska tiedämme, että se ei ole moneen kuukauteen onnistunut järjestämään *oikein* työtään Venäjällä, ei ole onnistunut nimenomaan siksi, että paitsi bolshevikkeja ja puoluekantaisia menshevikkejä se ei ole saanut *keneltäkään* kannatusta, vaan on useinkin kohdannut suoranaista vastustusta muiden puolueyhmiensä taholta. Tämä vaikea kausi Keskuskomitean elämässä menee ohi, ja että se menisi ohi mahdollisimman pian, meidän ei pidä yksinkertaisesti „odottaa”, kunnes Keskuskomitea palautuu ennalleen, kunnes se lujittuu j.n.e., vaan pitää *viipymättä* ryhtyä erinäisten ryhmien ja erinäisten paikallisten järjestöjen aloitteesta panemaan kuntoon — aluksi vaikkapa hyvin vaatimattomissa mittasuhteissa — nimenomaan sitä puolueelinjan lujittamisasiaa ja *todellista* puolueyhtenäisyyttä, jonka hyväksi Keskuskomiteakin eniten työskentelee. Me toivomme saavamme apua paikallisilta järjestöiltä ja erillisiltä työläisryhmiltä, sillä vain niiden aktiivinen toiminta sanomalehden hyväksi, yksinomaan niiden antama kannatus, niiden lausunnot, niiden kirjoitukset, aineistot, tiedot ja huomautukset voivat panna pystyyn ja taata „*Rabotshaja Gazetan*” julkaisemisen.

Kirjoitettu lokakuussa 1910

*Julkaisu ensi kerran
toukokuun 5 p:nä 1937
„Pravda” lehden 122. numerossa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

VALLANKUMOUKSEN OPETUKSIA

On kulunut viisi vuotta siitä, kun Venäjän työväenluokka lokakuussa 1905 antoi ensimmäisen voimakkaan iskun tsaarin itsevaltiudelle. Noina suurenmoisina päivinä proletariaatti nostatti miljoonia työtätekeviä taisteluun sortajiaan vastaan. Se valloitti itselleen muutamassa kuukaudessa vuonna 1905 sellaisia parannuksia, joita työläiset olivat vuosikymmeniä saaneet turhaan odottaa „päällystöltä”. Proletariaatti valloitti koko Venäjän kansalle, vaikkakin lyhyeksi ajaksi, Venäjällä ennenkuulumattoman paino-, kokoontumis- ja yhdistymisvapauden. Se lakaisi tieltään Bulyginin valeduuman, sai kiskaistuksi tsaarilta perustuslakimanifestin ja teki ainiaaksi mahdottomaksi Venäjän hallitsemisen ilman edustuslaitoksia.

Proletariaatin suuret voitot osoittautuivat puolinaisiksi voitoiksi, koska tsaarin valta jäi kukistamatta. Joulukuun kapina päättyi tappioon, ja tsaarin itsevaltius alkoi ottaa takaisin työväenluokan saavutuksia toisen toisensa jälkeen sitä mukaa kuin sen rynnistys heikkeni, kuin joukkojen taistelu heikkeni. Vuonna 1906 työläisten lakot sekä talonpoikien ja sotilaiden levottomuudet olivat paljon heikompia kuin vuonna 1905, mutta kuitenkin ne olivat vielä hyvin voimakkaita. Tsaari hajotti ensimmäisen Duuman, jonka aikana kansan taistelu oli alkanut jälleen kehittyä, mutta hän ei uskaltanut heti muuttaa vaalilakia. Vuonna 1907 työläisten taistelu heikkeni yhä enemmän ja tsaari, hajotettuaan toisen Duuman, pani toimeen valtiokaappauksen (kesäkuun 3 p:nä 1907); tsaari rikkoi kaikki mitä juhlallisimmat lupauksensa olla julkaisematta lakeja ilman Duuman suostumusta ja muutti vaalilakia siten, että enemmistö

Duumassa tuli varmasti tilanherroille ja kapitalisteille. mustasotnialaisten puolueelle ja heidän apureilleen.

Niin vallankumouksen voitot kuin tappiotkin antoivat Venäjän kansalle suuria historiallisia opetuksia. Juhliesamme vuoden 1905 viisivuotispäivää yritämme selvittää itsellemme näiden opetusten tärkeimmän sisällön.

Ensimmäinen opetus, perusopetus on se, että *ainoastaan* joukkojen vallankumouksellinen taistelu kykenee saamaan aikaan vähänkin tuntuja parannuksia työläisten elämässä ja valtion hallinnassa. Mikään „myötätunto” työläisiä kohtaan sivistyneitten taholta, mikään terroristiyksilöiden sankarillinen taistelu ei voinut järkyttää tsaarin itsevaltiutta ja kapitalistien kaikkivaltaa. Vain itsensä työläisten taistelu, vain miljoonien työtätekevien yhteinen taistelu on voinut sen tehdä, ja kun *tällainen* taistelu heikkeni, niin heti samassa alettiin ottaa takaisin sitä, mitä työläiset olivat valloittaneet. Venäjän vallankumous vahvisti oikeaksi sen, mitä kansainvälisessä työväen laulussa lauletaan:

„Ei muuta johtajaa, ei luojaa
Kuin kansa kaikkivaltias;
Se yhteisönnön säätää, suojaa,
Se on turva tarmokas”.

Toinen opetus on se, että ei riitä, jos ainoastaan järkytetään ja rajoitetaan tsaarivaltaa. Se on *hävitettävä*. Niin kauan kuin tsaarivalta on hävittämättä, tulevat tsaarin myönnytykset aina olemaan kestäättömiä. Tsaari teki myönnytyksiä, kun vallankumouksen rynnistys voimistui, mutta otti kaikki myönnytykset takaisin, kun rynnistys heikkeni. Vain demokraattisen tasavallan pystyttäminen, tsaarivallan kukistaminen ja vallan siirtyminen kansan käsiin voi vapauttaa Venäjän virkamiesten väkivallasta ja mielivallasta, mustasotnialais-lokakuulaisten Duumasta sekä maaseudulla vallitsevasta tilanherrojen ja heidän apuriensa kaikkivallasta. Kun talonpoikien ja työläisten hätä on nyt vallankumouksen jälkeen tullut vielä suuremmaksi kuin sitä ennen, niin se on seuraus siitä, että vallankumous oli heikko, että tsaarivaltaa ei kukistettu. Vuosi 1905 ja sittemmin ensimmäiset kaksi Duumaa ja niiden hajottaminen opettivat kansalle sangen paljon, opettivat ennen kaikkea taistelemaan yhteisvoimin poliittisten vaatimusten puolesta. Herättyään poliittiseen elämään kansa

ensin vaati itsevaltiudelta myönnytyksiä: että tsaari kutsuisi koolle Duuman, että tsaari asettaisi vanhojen ministerien tilalle uudet ministerit, että tsaari „antaisi” yleisen ääni-oikeuden. Mutta itsevaltius ei suostunut eikä voinutkaan suostua tuollaisiin myönnytyksiin. Myönnytysanomuksiin itsevaltius vastasi pistimillä. Silloin kansa alkoi tajuta, että on välttämätöntä *taistella* itsevaltiutta vastaan. Nyt Stoly-pin ja herrojen musta Duuma suorastaan pönttäävät tätä käsitystä talonpoikien päähän entistä suuremmalla voimalla. Pönttäävät ja saavatkin pönttäytyksi.

Tsaristinen itsevaltius on myös ottanut vallankumouksesta oppia. Se tuli huomaamaan, että talonpoikien tsariskoon ei ole luottamista. Itsevaltius lujittaa nyt valtaansa liittoutumalla mustasotnialais-tilanherrojen ja lokakuulais-tehtailijoiden kanssa. Tsaristisen itsevaltiuden kukistamiseksi tarvitaan nyt paljon voimakkaampi vallankumouksellinen joukkotaistelun rynnistys kuin vuonna 1905.

Onko tuo paljon voimakkaampi rynnistys mahdollinen? Vastaus tähän kysymykseen johdattaa meidät *kolmanteen ja kaikkein tärkeimpään* vallankumouksen opetukseen. Tämä opetus on siinä, että me näimme, *miten* Venäjän kansan eri luokat toimivat. Vuoteen 1905 saakka monista näytti siltä, että koko kansa pyrkii samalla tavalla vapauteen ja haluaa samanlaista vapautta; joka tapauksessa valtavalla enemmistöllä ei ollut mitään selvää käsitystä siitä, että Venäjän kansan eri luokat suhtautuvat eri tavalla vapauttaisteluun ja pyrkivät saamaan erilaisen vapauden. Vallankumous hälvensi sumun. Vuoden 1905 lopussa ja samoin sitten ensimmäisen ja toisen Duuman aikana Venäjän yhteiskunnan *kaikki* luokat esiintyivät avoimesti. Ne näyttivät itsensä teoissa, paljastivat todelliset pyrkimyksensä, minkä puolesta ne voivat taistella ja miten voimakkaasti, sitkeästi ja tarmokkaasti ne pystyvät taistelemaan.

Tehdastyöväki, teollisuusproletariaatti kävi kaikkein päättävintä ja sitkeintä taistelua itsevaltiutta vastaan. Proletariaatti aloitti vallankumouksen tammikuun yhdeksannen päivän tapahtumilla ja joukkolakoilla. Proletariaatti vei taistelun päätökseen nousten aseelliseen kapinaan joulukuussa 1905, puolustaen talonpoikia, joita ammuttiin, piesttiin ja rääkättiin. Lakossa olleiden työläisten lukumäärä oli vuonna 1905 noin *kolme miljoonaa* (ja rautatieläiset,

postityöntekijät y.m. mukaan luettuina varmaankin liki neljä miljoonaa), vuonna 1906 yksi miljoona ja vuonna 1907 $\frac{3}{4}$ miljoonaa. Näin voimakasta lakkoliikettä ei ollut maailmassa ennen nähty. Venäjän proletariaatti osoitti, miten ehtymättömiä voimia piilee työväenjoukoissa, kun kypsyy todella vallankumouksellinen kriisi. Maailman suurin lakko-aalto vuonna 1905 ei ammentanut vielä läheskään kaikkia proletariaatin taisteluvoimia. Niinpä Moskovan tehdas-alueella oli 567 tuhatta tehdastyöläistä ja 540 tuhatta lakkolaista, mutta Pietarin tehdasalueella oli 300 tuhatta tehdastyöläistä ja miljoona lakkolaista. Moskovan seudun työläiset eivät siis olleet vielä kehittäneet taistelua läheskään niin sitkeäksi kuin Pietarin työläiset. Mutta Liivinmaan läänin (Riiian kaupunki) 50 tuhatta työläistä kohden oli 250 tuhatta lakkolaista, t.s. jokainen työläinen oli vuonna 1905 lakossa keskimäärin useammin kuin 5 kertaa. Nyt on koko Venäjällä tehdas- ja vuorityöläisiä sekä rautatieläisiä ainakin kolme miljoonaa, ja tämä luku kasvaa joka vuosi; liikkeen ollessa niin voimakas kuin Riiaassa vuonna 1905 he voisivat muodostaa *15-miljoonaisen lakkolaisarmeijan*.

Mikään tsaarivalta ei voisi kestää sellaista rynnistystä. Mutta jokainen käsittää, että sellaista rynnistystä ei voida saada aikaan keinotekoisesti, sosialistien tai eturivin työläisten toivomuksesta. Sellainen rynnistys on mahdollinen vasta sitten, kun koko maa on kriisin, kuohunnan ja vallankumouksen kourissa. Sellaisen rynnistyksen valmistamiseksi on saatava mukaan taisteluun työväen takapajuisimmatkin kerrokset, on tehtävä monia vuosia sitkeätä, laajaa ja järkähtämätöntä propaganda-, agitaatio- ja organisaatiotyötä, luoden ja lujittaen kaikenlaisia proletariaatin liittoja ja järjestömuotoja.

Taistelun voimakkuuteen nähden Venäjän työväenluokka on ollut Venäjän kansan kaikkien muiden luokkien etunenässä. Itse työläisten elämänolot tekevät heidät kykeneviksi taisteluun ja työntävät heitä taisteluun. Pääoma kokoaa työläisiä suurin joukoin suurkaupunkeihin, yhdistää heidät ja opettaa heitä toimimaan yhdessä. Työläiset joutuvat joka askeleella vastatusten päävihollisensa — kapitalistiluokan kanssa. Tätä vihollista vastaan taistellessaan työläisestä tulee *sosialisti*, hän tulee tajumaan koko yhteiskunnan täydellisen uudestijärjestämisen,

kaikkinaisen kurjuuden ja kaikenlaisen sarron täydellisen hävittämisen välttämättömyyden. Sosialisteiksi tultuaan työläiset taistelevat rajattoman uljaasti kaikkea sitä vastaan, mikä on poikkiteloin heidän tiellään, ja ennen kaikkea he taistelevat tsaarivaltaa ja maaorjuuttajatilanherroja vastaan.

Myöskin talonpojat nousivat taisteluun tilanherroja ja hallitusta vastaan vallankumouksessa, mutta heidän taistelunsa oli paljon heikompaa. On laskettu, että tehdastyöläisistä otti osaa vallankumoustaisteluun, lakkoihin enemmistö (noin $\frac{3}{5}$), mutta talonpojista epäilemättä vain vähemmistö: nähtävästi ei enempää kuin yksi viidesosa tai yksi neljäsosa. Talonpoikien taistelu ei ollut yhtä sitkeää, se oli hajanaisempaa ja vähemmän tietoista, ja talonpojat yhä vielä perustivat useinkin toivonsa tsaari-isän hyvyyteen. Vuosina 1905—1906 talonpojat oikeastaan vain säilyttivät tsaaria ja tilanherroja. Mutta niitä ei pidä säilyttää, ne pitää hävittää, niiden hallitus — tsaarihallitus — pitää lakaista pois maan kamaralta. Nyt Stolypin ja tilanherrojen musta Duuma pyrkivät muodostamaan rikkaista talonpojista uusia huuttoritalanherroja, tsaarin ja mustan sotnian liittolaisia. Mutta mitä enemmän tsaari ja Duuma auttavat pohattatalonpoikia talonpoikaisjoukkojen köyhdyttämisessä, sitä tietoisemmiksi nämä joukot tulevat, sitä vähemmän niissä säilyy usko tsaariin, maaorjien usko, poljettujen ja tietämättömien ihmisten usko. Maaseudulla tulee vuosi vuodelta olemaan yhä enemmän maatyöläisiä — heillä ei ole muuta pelastusta kuin mennä liittoon kaupunkityöläisten kanssa yhteistä taistelua varten. Vuosi vuodelta tulee maaseudulla olemaan yhä enemmän taloudelliseen häviöön joutuneita, kokonaan kurjistuneita, nälkiintyneitä talonpoikia, — kun kaupunkien proletariaattinousee, niin heitä lähtee miljoonittain entistä päättäväm-pään, entistä yhtenäisempään taisteluun tsaaria ja tilanherroja vastaan.

Vallankumoukseen otti osaa myös liberaalinen porvaristo, s. o. liberaaliset tilanherrat, tehtailijat, asianajajat, professorit y. m. Heistä muodostui „kansanvapauden” (k.-d., kadettien) puolue. He lupailivat kansalle paljon ja pauhasivat paljon sanomalehdissään vapaudesta. Heillä oli edustajajenemmistö ensimmäisessä ja toisessa Duumassa. He lupailivat hankkia vapauden „rauhallisin keinoin”, he

tuomitsivat työläisten ja talonpoikien vallankumouksellisen taistelun. Talonpojat ja monet talonpoikaisedustajat („trudovikit”) uskoivat näihin lupailuihin ja seurasivat nöyrästi ja kuuliaisesti liberaalien perässä loitoten proletariaatin vallankumoustaistelusta. Tämä oli talonpoikien (ja monien kaupunkilaisten) mitä suurin virhe vallankumouksen aikana. Toisella kädellään liberaalit, ja sittenkin ani harvoin, auttoivat vapaustaistelua, mutta toisen kätensä pitivät aina ojennettuna tsaarille luvaten hänelle suojella ja lujittaa hänen valtaansa, sovittaa talonpoikien ja tilanherrojen välit, „rauhottaa” „mellastavat” työläiset.

Kun vallankumous paisui ratkaisevaksi taisteluksi tsaaria vastaan, vuoden 1905 joulukuun kapinaan, niin kaikki liberaalit yhdessä pettivät katalasti kansan vapauden ja luopuivat taistelusta. Tsaristinen itsevaltius käytti hyväkseen tätä liberaalien petosta kansan vapautta kohtaan, käytti hyväkseen liberaaleihin suuresti luottaneiden talonpoikien tietämättömyyttä ja löi kapinaan nousseet työläiset hajalle. Ja kun proletariaatti saatiin lyödyksi, eivät mitkään Duumat, mitkään kadettien makeilevat puheet, mitkään heidän lupailunsa pidättäneet tsaaria hävittämästä kaikkia vapauden rippettä, palauttamasta ennalleen itsevaltiutta ja maaorjuuttajatilanherrojen kaikkivaltiutta.

Liberaalit tulivat petetyiksi. Talonpojat saivat raskaan, mutta hyödyllisen opetuksen. Venäjällä ei tule olemaan vapautta niin kauan kuin kansan laajat joukot luottavat liberaaleihin, uskovat „sovinnon” mahdollisuuteen tsaarivallan kanssa ja pysyvät syrjässä työväen vallankumouksellisesta taistelusta. Ei mikään mahti maailmassa voi pidättää vapauden koittoa Venäjällä, kun kaupunkiproletariaatin joukko nousee taisteluun, työntää horjuvat ja petolliset liberaalit syrjään, vie muassaan maaseudun työläiset ja köyhtyneen talonpoikaiston.

Ja että Venäjän proletariaatti nousee tähän taisteluun, että se astuu uudestaan vallankumouksen johtoon,— siitä on takeena Venäjän koko taloudellinen tilanne ja koko vallankumousvuosien kokemus.

Viisi vuotta sitten proletariaatti antoi ensimmäisen iskun tsaristiselle itsevaltiudelle. Venäjän kansalle välkähtivät vapauden ensimmäiset säteet. Nyt on tsaristinen itsevaltius palautettu taas ennalleen, taas isännöivät ja hallitsevat maaorjuuttajat, kaikkialla riehuu taas väkivalta työläisiä

ja talonpoikia kohtaan, vallanpitäjien aasialainen yltyöpäisyys, katala kansan häväistys. Mutta raskaat opetukset eivät mene hukkaan. Venäjän kansa ei ole sama kuin se oli vuoteen 1905 saakka. Proletariaatti on opettanut sen taistelemaan. Proletariaatti vie sen voittoon.

„Rabotshaja Gazeta” № 1,
lokakuun 30 (marraskuun
12) pnä 1910

Julkaistaan „Rabotshaja Gazetan”
tekstin mukaan

KAKSI MAAILMAA

Saksan sosialidemokraattisen puolueen Magdeburgin edustajakokouksesta on jo kirjoitettu paljon kaikissa sanomalehdissä, ja tämän edustajakokouksen kaikki tärkeimmät tapahtumat, kaikki taistelun vaiheet ovat kyllin tunnettuja. Revisionistien ja ortodoksien välisen taistelun ulkoiset seikat, edustajakokouksen dramaattiset välikoh-
tauokset ovat liiaksi vallanneet lukijain huomion, mikä on haitannut tämän taistelun periaatteellisen merkityksen ja erimielisyyksien aatteellis-poliittisten juurien selvilleesaa-
mista. Mutta kuitenkin Magdeburgissa käyty keskustelu —
pääasiassa kysymyksestä, joka koskee badenilaisten äänes-
tystä budjetin puolesta — on antanut äärettömän mielen-
kiintoista aineistoa, joka luonnehtii kahta aatemaailmaa
ja kahta luokkatendenssiä Saksan sosialidemokraattisen
työväenpuolueen *sisällä*. Budjetin puolesta äänestäminen
on vain eräs ilmaus tuosta kahden maailman välisestä
erimielisyydestä, niin syvästä erimielisyydestä, että se
tulee epäilemättä ilmenemään vielä paljon vakavam-
pien, paljon syvällisempien ja tärkeämpien seikkojen yhtey-
dessä. Ja nyt, kun kaikille on selvää, että Saksassa *lähenee*
suuri vallankumouksellinen myrsky, on Magdeburgissa
käytyä keskustelua silmäiltävä kuin armeijan pienehkön
osasen (sillä kysymys äänestämisestä budjetin puolesta on
vain pienehkö osanen sosialidemokraattisen taktiikan perus-
kysymyksistä) pientä katsastusta *ennen* sotatoimien alka-
mista.

Mitä tämä katsastus osoitti sen suhteen, kuinka proletaa-
risen armeijan eri osat ymmärtävät tehtävänsä? Mitä tämä
katsastus sanoo meille siitä, miten nämä armeijan eri osat

tulevat käyttäytymään? — siinä kysymykset, joita aiomme pysähtyä tarkastelemaan.

Aloitamme eräästä yksityisluontoisesta (ensi silmäyksellä siltä näyttävästä) yhteenotosta. Revisionistiön johtaja Frank korosti tarmokkaasti, kuten kaikki muutkin badenilaiset, että ministeri von Bodmann oli ensin kieltänyt sosialidemokratian „yhdenvertaisuuden” muiden, porvarillisten, puolueiden kanssa, mutta sitten oli ikään kuin perunut tämän „loukkauksen”. Bebel sanoi tästä asiasta referaatissaan seuraavaa:

„...Jos nykyaikaisen valtion ministeri, olevan valtio- ja yhteiskuntajärjestelmän edustaja,— ja nykyaikaisen valtion tarkoituksena poliittisen laitoksen ominaisuudessa on olevan valtio- ja yhteiskuntajärjestelmän suojeleminen ja tukeminen kaikkia sosialidemokraattien taholta tulevia hyökkäyksiä vastaan, suojeleminen tarpeen tullen väkivaltaakin käyttäen,— jos tällainen ministeri sanoo, ettei hän tunnusta sosialidemokratian yhdenvertaisuutta, niin omalta näkökannaltaan hän on aivan oikeassa”. Frank keskeyttää Bebelin ja huutaa: „Ennenkuulumatonta!” Bebel jatkaa vastaten hänelle: „Minä pidän sitä aivan luonnollisena”. Frank huudahtaa uudestaan: „Ennenkuulumatonta!”

Miksi Frank oli noin kuohuksissaan? Siksi, että häneen on läpeensä piintynyt usko porvarilliseen „oikeusjärjestykseen”, porvarilliseen „yhdenvertaisuuteen” eikä hän ymmärrä tuon oikeusjärjestyksen historiallisia rajoja, ei ymmärrä, että koko tuon oikeusjärjestyksen täytyy, kiertämättä täytyy lentää säpäleiksi, kun tulee esille tärkein, peruskysymys — porvarillisen omistuksen säilyttämisestä. Frank on läpeensä täynnä pikkuporvarillisia perustuslakiehdotuksia; sen vuoksi hän ei ymmärrä perustuslaillisen järjestyksen historiallista ehdollisuutta sellaisessakaan maassa kuin Saksassa; hän uskoo porvarillisen (oikeammin sanoen: porvarillis-feodaalisen) perustuslain absoluuttiseen merkitykseen, absoluuttiseen voimaan Saksassa ja on vilpittömästi loukkaantunut siitä, että perustuslaillinen ministeri ei halua tunnustaa hänen, Frankin, parlamentin jäsenen, täysin lainmukaisesti toimivan henkilön „yhdenvertaisuutta”. Tuosta oikeusjärjestyksestä hurmaantuneena Frank menee niin pitkälle, että unohtaa porvariston ja proletariaatin välisen sovittamattomuuden ja siirtyy huomaamattaan niiden asenteeseen, jotka luulevat tuota porvarillista

oikeusjärjestystä ikuiseksi, jotka luulevat sosialismin mahduttuvan tuon oikeusjärjestyksen puitteisiin.

Näistä porvarilliselle demokratialle ominaisista perustuslaki-illuusioista Bebel siirtää kysymyksen luokkataistelun reaalille pohjalle. Voidaanko „loukkaantua” siitä, että porvarillisen järjestelmän puolustaja ei tunnusta meitä, koko porvarillisen järjestelmän vihollisia, yhdenvertaisiksi porvarillisen oikeuskäsitteen pohjalla? Yksistään jo sellainen mahdollisuuskin, että se voisi loukata minua, osoittaa minun sosialististen vakaumusteni hataruutta!

Niinpä Bebel koettaakin selittää Frankille sosialidemokraattisia katsomuksia havainnollisten esimerkkien avulla. Meitä ei voinut „loukata” — sanoi Bebel Frankille — poikkeuslaki sosialisteja vastaan; me olimme vihan ja suuttumuksen vallassa, „ja jos olisimme silloin voineet, niin olisimme rynnänneet taisteluun, niin kuin me sydämesämme halusimme, olisimme lyöneet mäsäksi kaiken, mikä seiso i tiellämme poikkiteloin” (*innokkaita hyväksymishuutoja* — on merkitty tähän kohtaan pikakirjoituspöytäkirjassa). „Olisimme olleet asiamme kavaltajia, elleme olisi sitä tehneet” (*Oikein!*). „Mutta me emme voineet sitä tehdä”.

Minua loukkaa se, ettei perustuslaillinen ministeri tunnusta sosialistien yhdenvertaisuutta, — järkeilee Frank. Teidän ei pidä loukkaantua siitä, sanoo Bebel, että yhdenvertaisuuden kieltää sellainen henkilö, joka vielä äskettäin kuristi teitä polkien maahan kaikki „periaatteet”, henkilö, jonka täytyi kuristaa teitä puolustaessaan porvarillista järjestelmää ja jonka täytyy huomenna kuristaa teitä (tätä Bebel ei sanonut, mutta hän vihjasi selvästi siihen; miksi Bebel on niin varovainen, että rajoittuu vihjauksiin, sen sanomme sopivassa kohdassa). Olisimme kavaltajia, elleme kuristaisi noita proletariaatin vihollisia, kun meillä on siihen mahdollisuus.

Kaksi aatemaailmaa: toisaalta proletaarisen luokkataistelun katsantokanta, luokkataistelun, jota tiettyinä historian ajanjaksoina voidaan käydä porvarillisen oikeusjärjestyksen pohjalla, mutta joka johtaa *kiertämättömästi* loppuselvittelyyn, suoranaiseen yhteenottoon, dilemmaan: on „lyötävä murskaksi” porvarillinen valtio tai tultava lyödyksi ja kuristetuksi. Toisaalta reformistin, pikkuporvarin katsantokanta, pikkuporvarin, joka ei näe metsää puilla,

ei näe perustuslaillisuushepeneitten takaa tuimaa luokkataistelua, unohtaa jonkin pienen valtion syrjäseuduilla nykyisyyden suuret historialliset kysymykset.

Reformistit luulevat olevansa reaali poliitikkoja, myönteisen työn väkeä, valtiomiehiä. Porvarillisen yhteiskunnan isäntien on edullista pitää yllä proletariaatissa noita lapsellisia harhaluuloja, mutta sosialidemokraattien pitää säälittä hävittää niitä. Sanat yhdenvertaisuudesta ovat „merkityksettömiä fraaseja”, sanoi Bebel. „Ken kykenee saamaan tähän fraasionkeen kokonaisen sosialistisen puolue ryhmän, hän on valtiomies”, sanoi Bebel puoluekokouksen yleisen naurun raikuessa, „mutta ne, jotka antavat ottaa itsensä onkeen, ne eivät ole enää ollenkaan valtiomiehiä”. Tämä on sattuvasti sanottu kaikenlaisista sosialismin opportunisteista, jotka antavat kansallisliberaalien Saksassa ja kadettien Venäjällä ottaa itsensä onkeen. „Kieltäjät ovat usein saaneet aikaan paljon enemmän kuin niin kutsuttu myönteisen työn väki”, sanoi Bebel. „Terävä arvostelu, jyrkkä oppositio osuu aina otolliseen maaperään, jos tuo arvostelu on oikeudenmukaista, ja meidän arvostelumme on epäilemättä oikeudenmukaista”.

Opportunistiset fraasit myönteisestä työstä merkitsevät monessa tapauksessa työtä *liberaalien* hyväksi, yleensä työtä muiden hyväksi, niiden hyväksi, joiden käsissä on valta ja jotka määrittelevät kyseisen valtion, yhteiskunnan, kollektiivin toiminnan suunnan. Ja Bebel teki suoraan tämän johtopäätöksen sanoessaan, että „puolueessamme on melko paljon sellaisia kansallisliberaaleja, jotka harjoittavat kansallisliberaalista politiikkaa”. Esimerkkinä hän mainitsi *Blochin*, niin sanotun (Bebelien sanojen mukaan *niin sanotun*) „Sosialistisen Kuukausijulkaisun” („Sozialistische Monatshefte”) tunnetun toimittajan. „Kansallisliberaalien paikka ei ole meidän puolueessamme”, sanoi Bebel suoraan koko edustajakokouksen osoittaessa hyväksymisensä.

Katsokaapa „Sosialistisen Kuukausijulkaisun” avustajien luetteloa. *Kaikki* siinä ovat kansainvälisen opportunistin edustajia. Siellä kehumalla kehuaan meidän likvidaattorimme menettelyä. Eikö silloin ole kaksi aatemaailmaa, kun Saksan sosialidemokratian johtaja julistaa tuon lehden toimittajan kansallisliberaaliksi?

Koko maailman opportunistit kallistuvat liberaalien kanssa liittoutumisen politiikkaan milloin julistaen ja toteuttaen sitä suoraan ja avoimesti, milloin propagoiden ja puolustaen liberaalien kanssa tehtäviä vaalisopimuksia, heidän tunnustensa kannattamista j.n.e. Bebel on taas kerran paljastanut tämän politiikan koko vilpillisyyden, sen koko valheellisuuden, ja hänen sanoistaan voidaan liioittelematta sanoa, että jokaisen sosialidemokraatin pitää tietää ja muistaa ne.

„Jos minä sosialidemokraattina ryhdyn liittoon porvaripuolueiden kanssa, niin voidaan asettaa 1000 yhtä vastaan siitä, että voiton puolelle pääsevät porvaripuolueet eivätkä sosialidemokraatit, me taas joudumme häviön puolelle. Se on *poliittinen laki*, että joka paikassa, missä oikeistolaiset ja vasemmistolaiset käyvät liittoon, vasemmistolaiset menettävät ja oikeistolaiset hyötyvät...”

Jos ryhdyn poliittiseen liittoon minulle *periaatteellisesti* vihollismielisen puolueen kanssa, niin silloin minun pitää välttämättömyyden pakosta sovitella taktiikkaani, s.o. taistelumenetelmiäni, sen mukaan, ettei tulisi horjutetuksi tuota liittoa. En voi silloin enää arvostella säälimättömästi, en voi taistella periaatteellisesti, koska kajoaisin silloin liittolaisiini; minun täytyy vaieta, salata monia asioita, puolustella sellaista, mitä ei saa puolustella, hämätä sellaista, mitä ei saa hämätä”.

Opportunismi onkin opportunistia sen tähden, että se uhraa liikkeen *perusedut* sellaisten hetkellisten etujen ja tavoitteiden vuoksi, jotka perustuvat mitä lyhytnäköisimpiin, mitä pintapuolisimpiin laskelmiin. Frank puhui Magdeburgissa päätöksellä siitä, että ministerit Badenissa „haluavat ottaa meidät, sosialidemokraatit, mukaan yhteistyöhön!”

Ei pidä katsoa ylös, vaan alas, me sanoimme vallankumouksen aikana meikäläisille opportunisteille, jotka useaan otteeseen viehättyivät kaikenlaisiin kadettilaisiin perspektiiveihin. Bebel, joka näki edessään Frankit, sanoi loppulauseunsa Magdeburgissa: „Joukoille on käsittämätöntä, että on sosialidemokraatteja, jotka luottamuslauseellaan kannattavat sellaista hallitusta, jonka joukot mieluummin poistaisivat kokonaan. Minulla syntyy usein sellainen käsitys, että osa johtajistamme on lakannut ymmärtämästä joukkojen kärsimyksiä ja hätää (*innokasta hyökkäyksestä*), että joukkojen asema on heille vieras”. Ja „kaikkialla Saksassa on joukkojen keskuudessa kertynyt äärettömän paljon suuttumusta”.

„Me elämme sellaista aikaa”, sanoi Bebel puheensa toisessa kohdassa, „jolloin mädät kompromissit ovat erikoisen sallimattomia. Luokkaristiriidat eivät lievene, vaan kärjistyvät. Me kuljemme kovin, kovin vakavia aikoja kohti. Mitä tapahtuu tulevien vaalien jälkeen? Odottakaamme ja katsokaamme. Jos asia menee niin pitkälle, että vuonna 1912 syttyy Euroopan sota, niin silloin saatte nähdä, mitä joudumme kestämään ja millä paikalla joudumme olemaan. Kaiketikaan emme sillä, jolle badenilaiset ovat nyt asettuneet”.

Kun toiset omahyväisinä tyytyvät siihen asiintilaan, joka on tullut Saksassa tavalliseksi, niin Bebel kiinnittää itse ja kehottaa puoluetta kiinnittämään koko huomion siihen muutokseen, joka on väistämättä edessä. „Kaikki tähän asti kokemamme on ollut etuvartioiden kahakoita, vähäpätöisiä asioita”, sanoi Bebel loppulausunnossa. Päätaistelu on edessä. Ja tämän päätaistelun kannalta koko opportunistien taktiikka on selkärangattomuuden ja lyhytnäköisyyden huippu.

Edessäolevasta taistelusta puhuessaan Bebel rajoittuu viittauksiin. Hän ei puhu kertaakaan suoraan siitä, että Saksassa on tulossa vallankumous, vaikka hänen ajatuksensa on epäilemättä sellainen,— kaikki maininnat ristiriitojen kärjistymisestä, reformien vaikeudesta Preussissa, hallituksen ja hallitsevien luokkien tukalasta asemasta, kiihtymyksen kasvusta joukoissa, Euroopan sodan uhkasta, taloudellisen sarron voimistumisesta toimeentulon kalleuden sekä kapitalistien trusteihin ja kartelleihin yhdistymisen vuoksi j.n.e., j.n.e.,— kaikki tähtää ilmeisesti siihen, että puolueelle ja joukoille selviäisi vallankumouksellisen taistelun väistämättömyys.

Miksi Bebel on niin varovainen, miksi hän rajoittuu pelkkiin vihjaileviin mainintoihin? Siksi, että Saksassa kehkeytyvä vallankumous kohtaa erikoisen, omalaatuisen poliittisen tilanteen, joka ei ole samanlainen kuin muut vallankumousta edeltäneet kaudet muissa maissa ja joka sen vuoksi vaatii proletariaatin johtajilta erään *uuden* tehtävän ratkaisemista. Tämän omalaatuisen vallankumousta edeltävän tilanteen tärkeimpänä erikoisuutena on se, että tulevan vallankumouksen täytyy kiertämättä olla verrattomasti syvempi, vakavampi, sen täytyy vetää vielä laajempia joukkoja vaikeampaan, sitkeämpään ja pitkällisempään

taisteluun kuin mitä kaikki aikaisemmat vallankumoukset ovat olleet. Mutta samalla tämän vallankumousta edeltävän tilanteen erikoisuutena on se, että enemmän (aikaisempaan verrattuna) on vallalla *oikeusjärjestys*, joka on asettunut poikkeiloin niiden tielle, jotka tämän oikeusjärjestyksen ovat saattaneet voimaan. Siinä on tilanteen erikoisuus, siinä on tehtävän vaikeus ja uutuus.

Historian iva on saanut aikaan, että Saksan hallitsevat luokat, jotka ovat luoneet XIX vuosisadan jälkipuoliskon vankimman valtion, lujittaneet nopeimman kapitalistisen edistyksen ehdot ja pysyvimmän perustuslakiin nojautuvan oikeusjärjestyksen ehdot, ovat nyt aivan ilmeisesti joutumassa sellaiseen asemaan, että tuo oikeusjärjestys, *niiden* pystyttämä oikeusjärjestys *täytyy* murtaa, täytyy — porvariston herruuden säilyttämisen nimessä.

Saksan sosialidemokraattinen työväenpuolue on noin puolen vuosisadan aikana käyttänyt porvarillista oikeusjärjestystä mallikelpoisesti hyväkseen, luonut parhaat prolettaariset järjestöt ja erinomaisen lehdistön, kohottanut korkeimmalle tasolle (mikä suinkin on mahdollista kapitalismin aikana) sosialistisen prolettaarisen etujoukon tietoisuuden ja yhtenäisyyden.

Nyt lähenee aika, jolloin tämän puoli vuosisataa kestäneen Saksan historian aikakauden *täytyy*, objektiivisten syiden vuoksi täytyy vaihtua toisenlaiseen aikakauteen. Porvariston luoman oikeusjärjestyksen hyväksikäyttämisen aikakausi *vaihtuu* mitä valtavimpien vallankumoustaistelujen aikakauteen, ja tällöin nämä taistelut tulevat *sisällöltään* olemaan *koko* porvarillisen oikeusjärjestyksen, *koko* porvarillisen järjestelmän hävittämistä, *mutta muodoltaan* niiden täytyy alkaa (ja ne alkavat) porvariston sekavista ponnistuksista päästä eroon sen itsensä luomasta ja sille itselleen sietämättömäksi käyneestä oikeusjärjestyksestä! „Ampukaa ensimmäisinä, herrat porvarit!” — tällaisin sanoin ilmaisi Engels vuonna 1892 tilanteen omalaatuisuuden ja vallankumouksellisen proletariaatin taktillisten tehtävien omalaatuisuuden ⁹⁸.

Sosialistinen proletariaatti ei unohda hetkeksikään, että sillä on vielä edessä ja on kiertämättömästi edessä vallankumouksellinen joukkotaistelu, joka musertaa kuolemantuomitun porvarillisen yhteiskunnan koko oikeusjärjestyksen yleensä. Mutta samanaikaisesti puolueella, joka on

erinomaisesti käyttänyt porvariston puoli vuosisataa kestänyttä oikeusjärjestystä porvaristoa *vastaan*, ei ole pienintäkään syytä kieltäytyä niistä mukavuuksista taistelussa, siitä plussasta ottelussa, että *vihollinen on sotkeutunut* omaan oikeusjärjestykseensä, että vihollisen on pakko „ampua ensimmäisenä”, pakko repiä rikki oma oikeusjärjestyksensä.

Se juuri on vallankumousta edeltävän tilanteen omalautisuus nykyisessä Saksassa. Sen vuoksi vanha Bebel onkin niin varovainen, kun hän kohdistaa koko huomion edessäolevaan suureen taisteluun, suuntaa valtavien kykyjensä, kokemuksensa ja arvovaltansa koko voiman lyhytnäköisiä ja selkärangattomia opportunisteja vastaan, jotka eivät ymmärrä tätä taistelua, jotka eivät kelpaa sen johtajiksi ja joiden varmaankin täytyy vallankumouksen aikana muuttua *johtajista johdettaviksi* tahi jopa pois heitettäväksi.

Magdeburgissa näiden johtajien kanssa väiteltiin, heitä moitittiin, heille esitettiin virallinen ultimaatum, koska heidät katsottiin niiksi, jotka edustavat kaikkea suureen vallankumousarmeijaan kertynyttä epävarmaa, heikkoa, porvarillisen oikeusjärjestyksen saastuttamaa, sellaista, mikä on tylsistynyt tuon oikeusjärjestyksen hartaasta kumartelusta, orjanomistuksen *erään* kauden, s.o. porvariston herruuden *erään* kauden äärettömän ahdasmielisyyden kumartelusta. Moittiessaan opportunisteja, uhatessaan heitä erottamisella Saksan proletariaatti siten moitti mahtavassa järjestössään kaikkia lamaannuksen, epävarmuuden ja velttouden aineksia, sitä, ettei osata tehdä pesäeroa kuolevan porvarillisen yhteiskunnan psykologiasta. Moittiessaan keskuudessaan olevia huonoja vallankumousmiehiä edistynein luokka piti *erään* viimeisistä voimiensa katsastuksista, ennen kuin se lähtee kulkemaan sosiaalisen vallankumouksen tietä.

* * *

Samaan aikaan, kun koko maailman kaikkien vallankumouksellisten sosialidemokraattien huomio oli kohdistunut siihen, miten Saksan työläiset valmistautuvat taisteluun, valikoivat sopivaa hetkeä sitä varten, pitävät tarkkaan silmällä vihollista ja *puhdistavat* itseään opportunistimin heikkouksista,— koko maailman opportunistit ilkkuivat sen

johdosta, että Luxemburgilla ja Kautskylla on erimielisyyksiä nykytilanteen arvioinnissa, siinä, nytkö *vai eikö vielä nyt*, tällä hetkellä *vai seuraavallako hetkellä* alkaa ja koittaa yksi niistä käännekohdista, jollainen oli tammikuun 9 päivä Venäjän vallankumouksessa. Opportunistit ilkkuivat vahingoniloisina, yrittivät lietsoa näitä toisarvoisia erimielisyyksiä sekä „Sosialistisen Kuukausijulkaisun” sivuilla että „Golos Sotsial-Demokrata” lehdessä (Martynov), „Zhiznissä”, „Vozrozhdenijessa” y.m. likvidaattorien äänenkannattajissa ja myös „Neue Zeitissä” (Martov)*. Kaikkien maiden opportunistien tämänluontoisten menetelmien mitätömyys tuli esiin Magdeburgissa, missä Saksan vallankumouksellisten sosialidemokraattien keskuudessa ilmenevillä erimielisyyksillä ei ollut mitään huomattavampaa merkitystä. Opportunistit olivat alkaneet ilkkua liian aikaisin. Magdeburgin edustajakokous *hyväksyi Rosa Luxemburgin* ehdottaman päätöslauselman ensimmäisen osan, jossa aivan suoraan mainitaan joukkolakko taistelukeinona.

„Sotsial-Demokrat” № 18,
marraskuun 16 (29) pnä 1910

Julkaistaan „Sotsial-Demokrat” lehden
tekstin mukaan

* Tov. Karski antoi „Neue Zeitissä” („Uusi Aika”. Toim.) päättävän vastauksen Martoville.

MIELENOSOITUKSESTA MUROMTSEVIN KUOLEMAN JOHDOSTA

(HAVAINTOJA)

„Tämä Duuma”, kirjoittaa kadettilainen „Retsh” mustasotnialaisen Duuman neljännen istuntokauden ensimmäisen istunnon johdosta, „on tänään lopullisesti ja peruuttamattomasti katkaissut yhteytensä kansan mielialoihin ja kansallistietoisuuteen”. Tämä on sanottu tietenkin sen johdosta, että mustasotnialaiset ja lokakuulaiset kieltäytyivät kunnioittamasta I Duuman puheenjohtajan Muromtsevin muistoa.

Selvemmin kuin yllä olevassa lauseessa lienee vaikea ilmaista koko sitä vilpillisyyttä, joka sisältyy liberaalimme kannanottoon vapaustaistelun suhteen yleensä ja muun muassa Muromtsevin kuoleman johdosta järjestetyn mielenosoituksen suhteen.

On epäilemätöntä, että mielenosoitus Muromtsevin kuoleman johdosta tsaarihallitusta vastaan, itsevaltiutta vastaan, mustasotnialaista Duumaa vastaan oli tarpeellinen, että mielenosoitus pidettiin, että siihen osallistui mitä erilaisimpia ja mitä laajimpia väestökerroksia, mitä erilaisimpia puolueita sosialidemokratiasta kadetteihin saakka, „progressistit” ja puolalaiset lokakuulaiset (puolalainen koolo⁹⁹) mukaan luettuna. Ja yhtä epäilemätöntä on sekin, että kadettien tästä mielenosoituksesta antama arvio osoittaa sadannen ja tuhannennen kerran, kuinka vieraita kadetit ovat demokratialle, kuinka *tuhoisaa* demokratian asialle Venäjällä on se, että meidän kadetit hoitavat tätä asiaa tai että heillä on vaikkapa johtavaa osuutta siinä.

Kaikki demokraatit ja kaikki liberaalit osallistuivat ja heidän pitikin osallistua mielenosoitukseen Muromtsevin kuoleman johdosta, sillä mustan Duuman valtakomennon

pimennossa tällainen mielenosoitus antoi mahdollisuuden esittää julkisesti ja verrattain laajasti *vastalauseen* itsevaltiutta vastaan. Tsaarin itsevaltiutus on vastustanut vimmatusti edustuslaitosten käytäntöönottamista Venäjällä. Itsevaltiutus värenteli ja vääristeli ensimmäisen parlamentin koollekutsumista Venäjällä, kun proletariaatti ja vallankumouksellinen talonpoikaisto olivat joukkotaistelulla tehneet tuon koollekutsumisen pakolla välttämättömäksi. Itsevaltiutus teki pilkkaa demokratiasta, kansasta, *mikäli* kansan ääni, demokratian ääni kajahti I Duumassa. Itsevaltiutus vainoaa nyt noiden I Duumassa heikosti ilmaistujen demokratian vaatimusten muistoakin (noiden vaatimusten ilmaiseminen oli I Duuman aikana ja sen puhujakorokkeelta paljon heikompaa, puutteellisempaa, suppeampaa ja vähemmän elämään liittyvää kuin syksyllä 1905 niiltä puhujakorokkeilta, jotka julkisen joukkotaistelun aalto oli luonut itselleen).

Juuri sen vuoksi demokraatit ja liberaalit saattoivat päästä ja heidän piti päästä yksimielisyyteen vastalausemielenosoituksesta itsevaltiutta vastaan jokaisesta sellaisesta syystä, joka muistutti joukoille vallankumouksesta. Mutta ollessaan yhtä mieltä yhteisestä mielenosoituksesta he *eivät voineet* jättää ilmaisematta *omaa* suhdettaan myös demokratian tehtävien arviointiin yleensä ja erikoisestikin I Duuman historiaan. Ja heti ensimmäinen tällaisen arvioinnin yritys osoitti porvarillisen liberalismimme sietämättömän viheliäisyyden, poliittisen voimattomuuden ja poliittisen heikkomielisyyden.

Ajatelkaahan: musta Duuma on „tänään”, lokakuun 15 p:nä 1910, „lopullisesti ja peruuttamattomasti katkaissut yhteytensä” kansaan! Tähän saakka se siis ei ole ollut eristettynä siitä peruuttamattomasti. Osallistuminen kunnioituksen osoittamiseen Muromtsevin muistolle siis poisti, olisi voinut poistaa niiden tai näiden vastavallankumouksellistemme „eristyneisyyden” „kansan mielialoista”, toisin sanoen eristyneisyyden demokratiasta. Ymmärtäkähän toki, herrat, jotka vaaditte itsellenne demokraattien ylevää nimeä, että te itse enemmän kuin kukaan muu alennatte mielenosoituksen merkitystä, mataloitatte sitä asettaessanne kysymyksen tuolla tavalla. „Vaikka III Duumasta annetaan kaikkein alhaisin moraalipoliittinen arvio”, kirjoittaa „Retsh”, „niin sittenkin tuntui mahdottomalta ajatella, että

se saattaisi torjua luotaan tuon alkeellisen velvollisuuden — kunnioittaa puhujalavalta sen henkilön nimeä, joka niin arvokkaasti ja loistavasti avasi sen (!!) ja pyhitti”. Löysivätpä mitä sanoa: Muromtsev avasi ja pyhitti „sen”, III Duuman! Kadetit ovat tällä tavoin vahingossa sanoneet sen katkeran totuuden, että Venäjän liberaalien ja Venäjän porvariston petturuus vallankumouksellista taistelua ja vuoden 1905 loppuvaiheen kapinaa kohtaan „avasi ja pyhitti” vastavallankumouksen aikakauden yleensä ja erikoisestikin III Duuman aikakauden. „Luultiin”, kirjoittaa „Retsh”, „ettei pieni poliittisten skandalistien ryhmä kykenisi tukahduttamaan säädyllisyyden ja tahdikkuuden ääntä Duuman enemmistössä”. Vai niin! kysymys on ollut ja on „säädyllisyydestä ja tahdikkuudesta” eikä vastalauseesta itsevaltiutta vastaan. Kysymystä ei ole asetettu siten, että demokraatit „eristyvät” vastavallankumouksesta, vaan siten, että liberaalit *yhdistyvät* vastavallankumoukseen. Liberaalit asettuvat vastavallankumouksen maaperälle ja kehottavat sen edustajia, lokakuulaisia, osallistumaan Muromtsevin muiston kunnioittamiseen, muttei vastalauseeseen merkiksi itsevaltiutta vastaan, vaan „säädyllisyyden ja tahdikkuuden” noudattamisen vuoksi. Muromtsev „avasi ja pyhitti” (johan pitää olla ruokottomia sanoja!) ensimmäisen, tsaarin koollekutsuman, muka-parlamentin; te, herrat lokakuulaiset, istutte kolmannessa tsaarin koollekutsumassa muka-parlamentissa, — eiköhän ole „säädytöntä ja tahditonta” kieltäytyä täyttämästä „alkeellista velvollisuutta”. Kuinka erinomaisesti tämä aivan pieni esimerkki, tämä pelkkä kadettilaisen virallisen äänenkannattajan päätelmä heijastaakaan liberalismimme koko aatteellista ja poliittista mädännäisyyttä. Sen linjana on itsevaltiuden, mustasotnialaisten tilanherrojen ja heidän liittolaistensa, lokakuulaisten, *suostuttelemisen* eikä joukkojen *demokraattisen* tietoisuuden kehittäminen. Siksipä sen kohtalona — tuollaisen porvarillisen liberalismin kiertämättömänä ja torjumattomana kohtalona jokaisessa porvarillis-demokraattisessa vallankumouksessa — on pysyä ikuisesti monarkian ja feodaalien orjana, saada ikuisesti niiltä potkuja.

Jos kadettilaiset edustajat edes hiukan ymmärtäisivät demokratian tehtäviä, eivät he kolmannessakaan Duumassa huolehtisi siitä, että *lokakuulaiset* täyttäisivät „alkeellisen velvollisuuden”, vaan he huolehtisivat mielenosoituksesta

kansan edessä. Sitä varten ei olisi tarvinnut jättää pyyntöä puheenjohtajalle (tuollaisen pyynnön lukeminen riippuu evästyksen 120. pykälän mukaan puheenjohtajan harkinnasta), vaan olisi pitänyt tavalla tai toisella saada kysymys käsiteltäväksi.

Jos kadettikirjailijat edes hiukan ymmärtäisivät demokratian tehtäviä, eivät he moittisi lokakuulaisia tahdittomuudesta, vaan selittäisivät, että III Duuman menettely juuri korostaakin sitä, mikä merkitys on mielenosoituksella Muromtsevin kuoleman johdosta, juuri nostaakin kysymyksen „säädyllyisyyttä ja tahdikkuutta” koskevan *filisterimäis*-pikkuporvarillisen jaarittelun tasolta nykyisen valtakomennon ja eri puolueiden osuuden *poliittisen* arvioinnin tasolle.

Mutta mielenosoitus Muromtsevin kuoleman johdosta ei voinut olla herättämättä myös toista kysymystä, nimittäin kysymystä I Duuman historiallisesta merkityksestä. Sanomattakin on selvää, että kadetit, joilla siinä oli enemmistö ja jotka siihen aikaan hurmaantuneina toivoivat kadetti-ministeristöä, „rauhallista” siirtymistä vapauteen ja hegemoniansa vankistumista demokraattisissa piireissä, ylistävät Muromtsevia „kansallissankariksi”. Hra Zhilkinin edustamat trudovikit ovat luisuneet niin alas, että yhtyvät tuohon liberaaliseen kuoroon ja suorastaan juhlivat Muromtsevia vasemmistopuolueiden poliittisena „kasvattajana”.

Tällä kadettien ja trudovikkien antamalla I Duuman arviolla on se tärkeä merkitys, että se osoittaa Venäjän „yhteiskuntapiirien” poliittisen tietoisuuden äärimmäisen alhaisen tason. „Yhteiskuntapiireillä”, jotka ihailivat kadeteilla I Duumassa ollutta poliittista osuutta, ei ole syytä olla tyytymättömiä Stolypiniin ja III Duumaan: niillä on juuri sellainen hallitus, jollaisen ne ansaitsevat. Liberaalien hegemonia Venäjän vapausliikkeessä merkitsee ehdottomasti tämän liikkeen heikkoutta ja villien tilanomistajien herruuden lopettamisen mahdottomuutta. Vain se, että proletariaatti on syrjäyttänyt liberaalit ja asettunut hegemoniksi, *on tuottanut* voittoja vallankumoukselle ja *pysyy* tuottamaan niitä vieläkin.

I Duuman kausi oli sellaista aikaa, jolloin joulukuussa voitettu proletariaatti kokosi voimia uutta rynnistystä varten. Vallankumouksellinen lakkoilu, joka oli joulukuun

jälkeen heikentynyt, nosti taas voimallisesti päätään; työläisiä seurasivat talonpojat (kihlakuntia, joissa keväällä 1906 ilmeni talonpoikaislevottomuuksia, oli Euroopan-Venäjällä 46%); sotaväen „mellakat” voimistuivat. Liberaalisen porvariston edessä oli vaihtoehto: joko oli autettava joukkojen uutta *vallankumouksellista* rynnistystä, ja silloin oli voitto tsarismista mahdollinen,—tahi oli käännettävä selkä vallankumoukselle ja helpotettava siten tsarismiin voittoa. Joukkotaistelun uusi nousu, porvariston uudet horjumiset, tsarismiin epärointi ja odotteluasenne — sellainen oli I Duuman kauden *olemus*, sellainen oli Venäjän historian tuon kauden *luokkaperusta*.

Kadetit I Duuman johtavana puolueena ja Muromtsev eräänä tämän puolueen päämiehenä osoittivat, etteivät he lainkaan ymmärrä poliittista tilannetta, ja suorittivat demokratiaa kohtaan uuden petoksen. He käänsivät selkänsä vallankumoukselle, tuomitsivat joukkotaistelun, asettivat sille kaikenlaisia esteitä ja koettivat käyttää tsarismiin epärointiä hyväkseen pelottelemalla sitä vallankumouksella ja vaatien sopimuksentekoa (= kadettilaista ministeristöä) vallankumouksen *nimiin*. Ymmärrettävää on, että tuollainen taktiikka oli demokratian suhteen *petturuutta*, ja tsarismiin suhteen se oli voimatonta mukamas „perustuslaillista” rehentelyä. Ymmärrettävää on, että tsarismi vain voitti aikaa voimiensa keskittämiseen, kun se piti neuvottelu-„*peliiä*” kadettien kanssa ja *valmisteli* Duuman hajottamista ja valtiokaappausta. Proletariaatti ja osa talonpoikaistosta nousi uuteen taisteluun keväällä 1906,—niiden syynä tai niiden onnettomuutena oli se, etteivät ne taistelleet kyllin päättäväisesti eivätkä kyllin suurilukuisina. Liberaalit hurmaantuivat keväällä 1906 perustuslakileikkiin ja neuvotteluihin Trepovin kanssa, he moittivat ja häiritsivät niitä, jotka yksin saattoivat *nujertaa* Trepovit.

Porvariston farisealaiset pitävät sanonnasta: *de mortuis aut bene aut nihil* (vainajista on puhuttava hyvää tai vaiettava). Proletariaatti tarvitsee *totuutta* sekä elävistä että kuolleista poliittisista toimihenkilöistä, sillä ne, jotka todella ansaitsevat poliittisen toimihenkilön nimen, eivät kuole politiikalta silloin, kun koittaa heidän fyysillinen kuolemansa. Ehdollisen valheen puhuminen Muromtsevista merkitsee proletariaatin ja demokratian asian vahingoittamista, joukkojen tietoisuuden turmelemista. Katkeran

totuuden puhuminen kadeteista ja niistä, jotka ovat antaneet kadettien johdattaa (ja taluttaa) itseään, merkitsee sen kurnioittamista, mikä Venäjän ensimmäisessä vallankumouksessa oli *suurta*, merkitsee myötävaikuttamista toisen vallankumouksen menestykseen.

„Sotsial-Demokrat” № 18,
marraskuun 16 (29) pnä 1910
Allekirjoitus: N. L e n i n

Julkaistaan „Sotsial-Demokrat” lehdessä
tekstin mukaan

KÄÄNTEEN ALKUKO?

Tämä lehti oli jo taitettu, kun saimme marraskuun 12 päivän pietarilaiset ja moskovalaiset lehdet. Niin puutteellisia kuin legaalisen lehdistön tiedot ovatkin, käy niistä kuitenkin epäilemättä selville, että monissa kaupungeissa on ollut ylioppilaskokouksia, mielenosoituksia, katukulkueita, joissa on esitetty vastalause kuolemanrangaistusta vastaan ja pidetty puheita hallitusta vastaan. Pietarin mielenosoitus marraskuun 11 pnä keräsi Nevskille jopa aivan lokakuulaismallisen „Russkije Vedomostin”¹⁰⁰ tietojen mukaan *vähintään 10.000 henkilöä*. Sama lehti kertoo, että Pietarinpuolella „Kansantalon luona kulkueeseen yhtyi paljon työläisiä. Tutshkovin sillan luona kulkue pysähtyi. Poliisiosasto ei saanut mitenkään kulkuetta pidätetyksi, ja väkijoukko meni laulaen ja lippuja kantaen Vasiljevski Ostrovin Bolshoi prospektille. Vasta yliopiston luona poliisit saivat hajotetuksi väkijoukon”.

Poliisit ja sotaväki käyttäytyivät tietystikin aitovenäläiseen tapaan.

Jättäessämme tämän epäilemättä demokraattisen nousun arvioinnin seuraavaan numeroon emme voi olla sanomatta tässä muutamaa sanaa eri puolueiden suhtautumisesta mielenosoitukseen. „Russkije Vedomosti”, joka 11 pnä julkaisi *valheellisen* uutisen siitä, että mielenosoitus on peruutettu, kertoo 12 pnä, että sosialidemokraatit eivät muka olleet tehneet mitään päätöstä ja että muutamat heihin kuuluvat edustajat olivat jopa ilmaisseet kielteisen kantansa ja että yksinomaan trudovikit olivat hyväksymässään päätöslauselmassa katsoneet sopimattomaksi ehkäistä mielenosoitusta. Emme epäile sitä, etteikö tuo

sosialidemokraattisia edustajiamme häpäisevä uutinen olisi valheellinen; luultavasti sen on „*Russkije Vedomosti*” keksinyt yhtä ilkeämielisesti kuin eilisenkin uutisensa mielenosoituksen peruuttamisesta. „*Golos Moskvyy*”¹⁰¹ kirjoittaa 12 p:nä, että „lukuunottamatta sosialidemokraatteja kaikkien puolueiden edustajat suhtautuvat kielteisesti ylioppilaiden esiintymiseen kaduilla”.

On selvää, että kadettien ja lokakuulaisten lehdet jyrkästi „poikkeavat totuudesta”, sillä oikeistolaisten kerrassaan typerä, naurettava meluaminen siitä, että „mielenosoitusta valmistelevia vieteriä kiristetään Taurian palatsista käsin”, on ne säikäyttänyt.

Ja että kadetit ovat käyttäytyneet sopimattomasti, se on tosiasia. „*Retsh*” julkaisi 11 p:nä, mielenosoituspäivänä, kadettilaisedustajien vetoomuksen, jossa kehoitettiin olemaan järjestämättä mielenosoitusta. Sekä tässä vetoomuksessa että „*Retshin*” pääkirjoituksessa oleva perustelu on todella katala: „ei pidä synkentää” surupäiviä! „mielenosoitusten järjestäminen, niiden yhdistäminen Tolstoin muistoon” merkitsee sitä, että „puuttuu vilpitöntä rakkautta pyhään muistoon”!! y.m.s. aitolokakuulaaisessa hengessä (verratkaa „*Golos Moskvyn*” 11 päivän pääkirjoitusta, jossa on miltei kirjaimellisesti samanlaisia lauseita).

Onneksi kadettien katala jalkakamppi, jonka he olivat asettaneet demokraateille, epäonnistui. Mielenosoitus pidettiin kaikesta huolimatta. Ja vaikka poliisilehti „*Rossija*” edelleenkin syyttää kaikesta kadetteja ja vieläpä huomaa näiden vetoomuksessakin „yllytystä”, niin „*Golos Moskvyy*” lehden kertoman mukaan ovat Duumassa sekä lokakuulaiset että äärimmäiset oikeistolaiset (Shulgin) arvostaneet kadettien *ansiot* ja tunnustaneet heidät „mielenosoituksen vastustajiksi”.

Kenelle Venäjän vallankumouksen koko kulku ei ole opettanut, että Venäjän vapausliike on *toivoton*, niin kauan kuin kadetit johtavat sitä, niin kauan kuin se ei osaa varjella itseään kadettien petoksilta, hän oppikoon yhä uudestaan nykyajan politiikan tosiasioista, marraskuun 11 päivän mielenosoituksen historiasta.

Heti ensimmäinen demokraattisen nousun alku on kadettien kataluuksien alkua.

Mainitsemme vielä „Golos Moskvý” lehden uutisen siitä, että työläiset ovat muka tehneet ylioppilaille ehdotuksen valtavan mielenosoituksen järjestämisestä 14 pnä. Siinä lienee jonkin verran perää, sillä tänään (marraskuun 15 (28) pnä) Pariisin lehdet kertovat, että Pietarissa on pidätetty 13 ammattiliittotoimikunnan jäsentä työläisten mielenosoituksen järjestämisyrityksen takia.

„Sotsial-Demokrat” № 18,
marraskuun 16 (29) pnä 1910

Julkaistaan „Sotsial-Demokrat” lehden
tekstin mukaan

L. N. TOLSTOI

Leo Tolstoi on kuollut. Hänen yleismaailmallinen merkityksensä taiteilijana, hänen yleismaailmallinen kuuluisuutensa ajattelijana ja aatteen julistajana — nämä molemmat seikat heijastavat omalla tavallaan Venäjän vallankumouksen yleismaailmallista merkitystä.

L. N. Tolstoi esiintyi suurena taiteilijana jo maaorjuuden aikana. Monissa nerokkaissa teoksissaan, jotka hän kirjoitti enemmän kuin puoli vuosisataa kestäneen kirjallisen toimintansa aikana, hän on kuvaillut etupäässä vanhaa, vallankumousta edeltänyttä Venäjää, joka pysyi vuoden 1861 jälkeenkin puolittain maaorjuudellisena, on kuvaillut maalais-Venäjää, tilanherran ja talonpojan Venäjää. Kuva-
tessaan Venäjän historiallisen elämän tätä vaihetta L. Tolstoi osasi herättää teoksissaan niin paljon suuria kysymyksiä, osasi kohota sellaiselle taiteellisen vaikutusvoiman tasolle, että hänen teoksensa ovat saaneet maailman kaunokirjallisuudessa erään ensimmäisistä paikoista. Vallankumouksen valmistelun kausi tässä maaorjuuttajien polkemassa maassa muodostui Tolstoin nerokkaasti valaisemana edistysaskeleeksi koko ihmiskunnan taidekehityksessä.

Taiteilija-Tolstoi on Venäjälläkin tunnettu vain mitättömälle vähemmistölle. Jotta hänen suuret teoksensa tulisivat todella *kaikkien* omiksi, täytyy taistella, taistella sellaista yhteiskuntajärjestelmää vastaan, joka on syössyt miljoonia ja kymmeniä miljoonia pimeyteen, poljettuun asemaan, orjantyöhön ja kurjuuteen; tarvitaan sosialistinen kumous.

Paitsi sitä, että Tolstoi kirjoitti taiteellisia teoksia, joita joukot sitten, kun ne luovat itselleen inhimilliset elämän-

ehdot karistettuaan pois tilanherrojen ja kapitalistien ikeen, tulevat aina pitämään arvossa ja lukemaan,— hän osasi erinomaisen voimakkaasti tuoda esiin nykyisen järjestelmän sortamien suurten joukkojen mielialan, kuvata niiden asemaa, ilmentää niiden valtointa protestin ja suuttumuksen tunnetta. Kuuluen etupäässä vuosien 1861—1904 kauteen Tolstoi olennoi teoksissaan hämmästyttävän selväpiirteisesti — sekä taiteilijana että ajattelijana kuin myös aatteen julistajana — Venäjän ensimmäisen vallankumouksen historiallisen omalaatuisuuden piirteitä, sen voimaa ja sen heikkoutta.

Eräänä vallankumouksemme tärkeimmistä erikoispiirteistä on se, että se oli *talonpoikainen* porvarillinen vallankumous koko maailmassa hyvin korkealle kehittyneen ja Venäjällä verrattain korkealle kehittyneen kapitalismin aikakaudella. Se oli porvarillinen vallankumous, sillä sen välittömänä tehtävänä oli tsaristisen itsevaltiuden, tsaristisen monarkian kukistaminen ja tilanherrojen maanomistuksen hävittäminen eikä porvariston herruuden kukistaminen. Varsinkaan talonpoikaisto ei tajunnut tätä viimeksi mainittua tehtävää, ei tajunnut sen erotusta taistelun lähemmistä ja välittömämmistä tehtävistä. Se oli myös talonpoikainen porvarillinen vallankumous, sillä objektiiviset olot nostivat etutilalle kysymyksen talonpoikaiston tärkeimpien elämnehtojen muuttamisesta, vanhan, keskiaikaisen maanomistuksen murtamisesta, „maan raivaamisesta” kapitalismille, objektiiviset olot nostivat talonpoikaisjoukot enemmän tai vähemmän itsenäisen historiallisen toiminnan areenalle.

Tolstoin teoksissa ilmenee nimenomaan talonpoikaiston joukkoliikkeen voima ja heikkous, mahti ja rajoittuneisuus. Hänen tulinen, kiihkeä, useissa tapauksissa armottoman jyrkkä protestinsa valtiota ja poliisimaista valtionkirkkoa vastaan ilmentää kehitymättömien talonpoikaisjoukkojen mielialaa, joissa vuosisatoja kestänyt maaorjuus, virkamiesten mielivalta ja rosvous, kirkon jesuiittamaisuus, petos ja puijaus olivat kartuttaneet kokonaiset vuoret kiukkua ja vihaa. Hänen julistamansa järkkymätön maan yksityisomistuksen kieltäminen kuvastaa talonpoikaisjoukkojen psykologiaa sellaisella historiallisella ajankohdalla, jolloin vanha, keskiaikainen maanomistus, niin tilanherrojen maan kuin valtion „osuusmaankin” omistus, tuli lopullisesti maan

edelleen kehittymisen sietämättömäksi esteeksi ja jolloin tämä vanha maanomistus oli välttämättä jyrkästi, armottomasti murrettava. Hänen harjoittamansa alituinen mitä syvällisintä tunnetta ja mitä kiihkeintä suuttumusta uhkuva kapitalismin ruoskiminen kuvastaa patriarkaalisien talonpojan suurta kauhua, kun tämän talonpojan päälle alkoi vyöryä uusi, näkymätön, käsittämätön vihollinen, joka oli tulossa jostain tuolta kaupungista tai jostain tuolta rajan takaa, vihollinen, joka murskasi kaikki maalaiselämän „kulmakivet”, toi tullessaan ennennäkemätöntä köyhtymistä, kurjuutta, nälkäkuolemaa, villiyyttä, prostituutiota, kuppautia — kaikkia „alkuperäisen kasaantumisen kauden” onnettomuuksia, joita herra Kupongin¹⁰² keksimien ehta uusien rosvousmenetelmien siirtäminen venäläiselle maa-perälle on satakertaisesti kärjistänyt.

Mutta hehkuvahenkisen protestoitajan, intomielisen paljastajan ja suuren arvostelijan teoksissa ilmenee samalla sellaista Venäjälle vyöryvän kriisin syiden ja siitä vapauttavien keinojen ymmärtämättömyyttä, joka on ominaista vain patriarkaaliselle, naiiville talonpojalle eikä eurooppalaisesti sivistyneelle kirjailijalle. Taistelu maaorjuus- ja poliisivaltiota, monarkiaa vastaan muuttui hänellä politiikan kieltämiseksi, johti sellaiseen oppiin, että „pahaa ei pidä vastustaa”, johti täydelliseen syrjäytymiseen joukkojen vallankumoustaistelusta vuosina 1905—1907. Taisteluun valtionkirkkoa vastaan liittyi uuden, puhdistetun uskonnon saarnaaminen, toisin sanoen sorretuille joukoille tarkoitettua uuden, puhdistetun ja hienomman myrkyä levittäminen. Yksityisen maanomistuksen kieltäminen johti haaveksiviin, epämääräisiin ja voimattomiin huokailuihin eikä koko taistelun keskittämiseen todellista vihollista vastaan, tilanherrojen maanomistusta ja sen poliittista vallanpitoasetta, t. s. monarkiaa vastaan. Kapitalismin ja sen joukoille aiheuttamien onnettomuuksien paljastamiseen punoutui kerrassaan välinpitämätön suhtautuminen siihen yleismaailmalliseen vapaustaisteluun, jota kansainvälinen sosialistinen proletariaatti käy.

Ristiriidat Tolstoin katsantokannoissa eivät ole yksinomaan hänen henkilökohtaisen ajattelunsa ristiriitoja, vaan ne kuvastavat niitä erittäin monimutkaisia ja ristiriitaisia oloja, sosiaalisia vaikutteita ja historiallisia perinteitä, joiden mukaan Venäjän eri yhteiskuntaluokkien ja -kerros-

ten psykologia määräytyi reformin *jälkeisellä*, vallankumousta *edeltäneellä* kaudella.

Juuri sen vuoksi Tolstoin oikea arviointi on mahdollinen vain sen luokan näkökannalta, joka poliittisella osuudellaan ja taistelullaan näiden ristiriitojen ensimmäisen purkauksen aikana, vallankumouksen aikana todisti, että sen kutsumuksena on olla johtajana taistelussa kansan vapauden puolesta ja joukkojen vapauttamiseksi riistosta,— todisti rajatoman uskollisuutensa demokratian asialle, todisti kykenevänsä taistelemaan porvarillisen (mukaan luettuna myös talonpoikaisen) demokratian rajoittuneisuutta ja epäjohtonmukaisuutta vastaan,— tuo arviointi on mahdollinen vain sosialidemokraattisen proletariaatin näkökannalta.

Katsokaapa sitä arviota, joka Tolstoista on annettu hallituspiirien lehdissä. Ne vuodattavat krokotiilinkyyneleitä vakuutellen kunnioittavansa „suurta kirjailijaa” ja samanaikaisesti puolustaen „pyhää” synodia. Mutta pyhät isät ovat vastikään tehneet tavattoman iljettävän kataluuden lähettämällä pappeja kuolevan luo saadakseen petkutetuksi kansaa ja voidakseen sanoa, että Tolstoi on „katunut”. Pyhä synodi erotti Tolstoin kirkosta. Sitä parempi. Tuo uroteko merkitään sille kuuluvaksi silloin, kun koittaa kansan tilinteke papinkaapuisten virkamiesten, kristinuskovaisten santarmien ja mustien inkvisiittorien kanssa, jotka ovat kannattaneet juutalaispogromeja ja muita tsaristisen mustasotnialaiskoplan urotöitä.

Katsokaapa sitä arviota, jonka liberaaliset lehdet ovat Tolstoista antaneet. Ne rajoittuvat niihin sisällöttömiin, virallis-liberaalisiin, kuluneen-professorimaisiin fraaseihin „sivistyneen ihmiskunnan äänestä”, „maailman yksimielisestä vastakaiusta”, „totuuden ja hyvyyden aatteista” j.n.e., joista Tolstoi ruoski niin kovasti — ja ruoski aivan oikein — porvarillista tiedettä. Ne *eivät voi* sanoa suoraan ja selvästi, miten ne arvioivat Tolstoin katsomukset valtiosta, kirkosta, yksityisestä maanomistuksesta ja kapitalismista,— ei siksi, että sensuuri olisi esteenä; päinvastoin, sensuuri auttaa niitä pääsemään pälkäästä! — vaan siksi, että jokainen Tolstoin arvosteluun sisältyvä väittäjä on korvapuusti porvarilliselle liberalismille; — siksi, että yksistään se, kun Tolstoi on pelottomasti, avoimesti ja armottoman jyrkästi

asetellut aikamme kipeimpiä ja kirotuimpia kysymyksiä, *iskee* meidän liberaalisen (ja liberaalis-narodnikkilaisen) publisistiikkamme kaavamaisia fraaseja, kuluneita metkuja ja ovelaa, „sivistynyttä” valhetta *vasten kasvoja*. Liberaalit ovat kivenkovaan Tolstoin puolella, kivenkovaan synodia vastaan — ja samalla he kannattavat... vehiläisiä*, joiden kanssa „voidaan väitellä”, mutta joiden kanssa „täytyy” sopia olemaan samassa puolueessa, „täytyy” työskennellä yhdessä kirjallisuuden ja politiikan alalla. Ja vehiläisiä halailee Antoni Volynski.

Liberaalit asettavat etutilalle sen, että Tolstoi oli „suuri omatunto”. Eikö se ole sisällötön fraasi, jota „Novoje Vremja” ja kaikki sen kaltaiset toistelevat tuhansin eri tavoin? Eikö se ole Tolstoin *asettamien konkreettisten* demokratiaa ja sosialismia koskevien kysymysten kiertämistä? Eikö tällä tavalla aseteta etutilalle sitä, mikä heijastaa Tolstoin ennakkoluuloa eikä hänen älyään, sitä, mikä hänessä kuuluu menneisyydelle eikä tulevaisuudelle, kuuluu hänen ilmentämälleen politiikan kieltämiselle ja hänen saarnaamalleen siveelliselle itsensäparantamiselle eikä hänen kiihkeälle protestilleen kaikkea luokkaherruutta vastaan?

Tolstoi on kuollut, ja vallankumousta edeltänyt Venäjä on jäänyt menneisyyteen, se Venäjä, jonka heikkous ja voimattomuus heijastuivat nerokkaan taiteilijan filosofiassa ja on kuvattu hänen teoksissaan. Mutta hänen perintöönsä sisältyy myös se, mikä ei ole jäänyt menneisyyteen, vaan kuuluu tulevaisuudelle. Venäjän proletariaatti ottaa tuon perinnön ja kehittää sitä. Venäjän proletariaatti selittää työtätekevien ja riistettyjen joukoille sen merkityksen, mikä on Tolstoin suorittamalla valtion, kirkon ja maan-yksityisomistuksen arvostelulla, — ei sitä varten, että joukot rajoittuisivat itsensäparantamiseen ja huokailemaan jumalallisesta elämästä, vaan sitä varten, että ne nousisivat antamaan uuden iskun tsaristiselle monarkialle ja tilanherrojen maanomistukselle, joita vuonna 1905 vain hiukan horjutettiin ja jotka täytyy hävittää. Venäjän proletariaatti selittää joukoille Tolstoin suorittaman kapitalismin arvostelun, — ei sitä varten, että joukot rajoittuisivat pääoman ja rahavallan kiroamiseen, vaan sitä varten, että ne oppisivat

* Ks. 11. huomautusta. *Suom.*

nojautumaan elämänsä ja taistelunsa joka askeleella kapitalismin teknillisiin ja sosiaalisiin saavutuksiin, oppisivat liittymään yhtenäiseksi sosialististen taistelijain miljoona-armeijaksi, taistelijain, jotka suistavat alas kapitalismin ja luovat uuden yhteiskunnan, jossa ei ole kansan kurjuutta eikä ihmisen harjoittamaa toisen ihmisen riistoa.

„Sotsial-Demokrat” № 18,
marraskuun 16 (29) pnä 1910

Julkaistaan „Sotsial-Demokrat” lehden,
tekstin mukaan

BOLOGNAN KOULUSSA OPISKELEVILLE TOVEREILLE ¹⁰³

Arvoisat toverit!

Ehdotustanne siitä, että ryhtyisin luennoimaan Bolognassa, en voi ottaa vastaan ensinnäkään periaatteellisista syistä ja toiseksi siksi, etten voi matkustaa Bolognaan.

Caprin ja Bolognan koulun perustaneen ryhmän suuntausta ja toimintamenetelmiä minä pidän puolueelle vahingollisina ja epäsosialidemokraattisina.

„Toimintaohjelma”, jonka Caprin koulun perustajat ja osa (tosin vähemmistöosa) heidän oppilaistaan ovat julkaisseet, puolustelee marxilaisuudesta poikkeamia niin filosofiassa kuin politiikassakin, puolueemme taktillisten tehtävien määrittelyssä. Sitä paitsi koulun perustaminen Bolognaan on ristiriidassa sekä tuon „ohjelman” että puoluekantaisuuden vaatimusten kanssa, sillä perustajat toimivat hajottavasti, he eivät ainoastaan ole auttamatta (enempää rahallisesti, vaikka rahaa heillä on, kuin myöskään henkilökohtaisella työllä) Keskuskomitean täysistunnon tammikuussa 1910 nimittämää kouluvaliokuntaa, vaan suorastaan tekevät tyhjäksi tämän valiokunnan kaikki aloitteet.

Tämän vuoksi on selvää, etten minä voi millään tavalla osallistua tuon puoluevastaisen ja sosialidemokratismista erkanevan ryhmän hankkeisiin.

Mutta Bolognan koulun *oppilaille*, riippumatta heidän katsantokannoistaan ja sympatioistaan, minä tietenkin olen mielihyvin valmis pitämään luentosarjan sekä taktiikkakysymyksestä että puolueessa vallitsevasta tilanteesta kuin myös agraarikysymyksestä. Sitä varten katson mahdolli-

seksi kutsua koulussa olevia tovereita käymään paluumat-
kallaan Pariisissa, missä voitaisiin järjestää kokonainen
luentosarja. Matkarahat voidaan hankkia seuraavalla
tavalla: 1) Caprin koulun perustajat ovat ottaneet bolshevi-
keilta lainaksi 500 frangia. Nyt heillä on rahaa ja he luulta-
vasti palauttavat velkarahat puolueelle, s.o. Keskuskomitean
Ulkomaiselle byroolle. Minä puolestani olen valmis vaati-
maan näiden rahojen myöntämistä matkaa varten Bolog-
nasta Pariisiin ja otaksun, että bolshevikki, jonka olemme
lähettäneet Keskuskomitean Ulkomaiseen byroohon, tulee
kaikin tavoin antamaan tässä apuaan. 2) Jos 500 frangia
käy vähäksi (en tiedä, paljonko Bolognassa on oppilaita ja
montako heistä voisi lähteä matkaan), niin on vielä 1.500
frangia, jotka Keskuskomitean täysistunto myönsi koulu-
valiokunnalle, johon Bolognan koulun perustajat ovat kat-
kaisseet välinsä. Mielestäni tämä summa voitaisiin saada
luentosarjan pitämiseen Pariisissa niille oppilaille, jotka
haluaisivat saapua Bolognasta.

Pariisi on kyllin suuri, joten Pariisiin voidaan asettua
täysin konspiratiivisesti (on sellaisia kortteleita, joissa ei
ole ollenkaan venäläisiä), ja sitä paitsi voitaisiin asettua
Pariisiin ympäristöön.

Lopetan lausuen kiitokseni Bolognan koulun oppilaille
heidän toverillisesta kutsustaan ja ilmaisten toivomukseni,
että minun ehdotukseni Pariisiin matkasta hyväksytään.

Toverillisin terveisin *N. Lenin*

*Kirjoitettu marraskuun 20
(joulukuun 3) pnä 1910*

*Julkaistu ensi kerran v. 1911
„Työväen toisen korkeimman sociali-
demokraattisen propaganda- ja agitaatio-
koulun toimintaselostuksessa”.
„Vperjod” ryhmän julkaisu*

*Julkaistaan N. K. Krupskajan
käsialalla kirjoitetun
jäljennöksen mukaan*

L. N. TOLSTOI JA NYKYAJAN TYÖVÄENLIIKE ¹⁰⁴

Venäläinen työväki on jo miltei kaikissa Venäjän suurissa kaupungeissa reagoinut L. N. Tolstoin kuolemaan ja ilmaissut tavalla tai toisella suhteensa kirjailijaan, joka jätti jälkeensä joukon mitä mainioimpia kaunokirjallisia teoksia, mitkä asettavat hänet koko maailman suurten kirjailijain joukkoon,— suhteensa ajattelijaan, joka *on nostanut* tavattoman voimakkaasti, varmasti ja vilpittömästi koko joukon nykyisen poliittisen ja yhteiskunnallisen järjestelmän peruspiirteitä koskevia kysymyksiä. Yleispiirtein ja eheästi tuo suhde on ilmaistu III Duuman työväenedustajain lähettämässä sähkeessä, joka on julkaistu sanomalehdissä ¹⁰⁵.

L. Tolstoi aloitti kirjallisen toimintansa maaorjuuden aikana, mutta vasta sinä kautena, jolloin se ilmeisesti eli viimeisiä päiviään. Tolstoin perustoiminta tapahtui sinä kautena, joka on Venäjän historian kahden käännekohdan, vuosien 1861 ja 1905 välissä. Tuolla kaudella oli maan koko taloudellinen elämä (varsinkin maaseudulla) ja koko poliittinen elämä täynnänsä maaorjuuden jälkiä, sen suoranaisia jäännöksiä. Ja samalla kuitenkin juuri tämä kausi oli kautta, jolloin kapitalismi kasvoi voimakkaasti alhaalta sekä sitä juurrutettiin ylhäältä.

Missä maaorjuuden jätteet ilmenivät? Eniten ja selvimminkin siinä, että Venäjällä, pääasiallisesti maatalousmaassa, maanviljelys tuona kautena oli taloudelliseen häviöön saatettujen, köyhtyneiden talonpoikien käsissä, jotka harjoittivat vanhanaikaista, alkukantaista taloutta vanhoilla, maaorjuuden aikaisilla osuuspalstoilla, joita oli vuonna 1861 leikelty tilanherrojen hyväksi. Toisaalta taas maanviljelys oli tilanherrojen käsissä, joiden maita keski-Venäjällä muokattiin talonpoikien työvoimalla, talonpoikais-sahralla ja talonpojan hevosella maksuksi „otrezkamaista”,

niityistä, juottopaikoista j.n.e. Itse asiassa se oli vanha, maaorjuudellinen talousjärjestelmä. Venäjän poliittinen järjestelmä oli tuona samana aikana myös läpeensä maaorjuuden kyllästämä. Tämän huomaa valtiojärjestyksestä, joka vallitsi ennen ensimmäisiä ryhtymisiä sen muuttamiseen vuonna 1905, sekä siitä, että aateliset maanomistajat olivat vallitsevassa asemassa valtion asioihin vaikuttamisessa, ja myös virkamiesten kaikkivallasta, jotka niin ikään — varsinkin korkeimmat — olivat enimmäkseen aatelisiä maanomistajia.

Vuoden 1861 jälkeen tämä vanha, patriarkaalinen Venäjä alkoi maailman kapitalismin vaikutuksesta nopeasti luhistua. Talonpojat kärsivät nälkää, talonpoikia kuoli ja joutui taloudelliseen häviöön enemmän kuin milloinkaan ennen ja pakeni kaupunkeihin hyläten maansa. Rautateitä ja tehtaita rakennettiin voimaperäisesti, koska oli „halpaa työvoimaa” — taloudelliseen häviöön saatettuja talonpoikia. Venäjällä kehittyi suurfinanssipääoma, suurkauppa ja -teollisuus.

Juuri tämä vanhan Venäjän kaikkien vanhojen „tukipylväiden” nopea, kovakourainen ja jyrkkä murtaminen kuvastuikin taiteilija-Tolstoin teoksissa ja ajattelija-Tolstoin katsomuksissa.

Tolstoi tunsi erinomaisesti Venäjän maaseudun, tilanherran ja talonpojan elämän. Hän loi kaunokirjallisissa teoksissaan kuvia tästä elämästä, jotka kuuluvat maailman kirjallisuuden parhaimpiin luomuksiin. Maalais-Venäjän kaikkien „vanhojen tukipylväiden” jyrkkä murtaminen terävöitti hänen huomiotaan ja syvensi hänen mielenkiintoaan siihen, mitä hänen ympärillään tapahtui, ja aiheutti murroksen koko hänen maailmankatsomuksessaan. Syntyperältään ja saamansa kasvatuksen puolesta Tolstoi kuului Venäjän ylimpään tilanherraylimystöön, mutta hän katkaisi yhteytensä kaikkiin tuon ympäristön tavanomaisiin katsomuksiin ja viimeisissä teoksissaan ryntäsi intomielisin arvosteluin koko nykyistä valtiollista, kirkollista, yhteiskunnallista ja taloudellista järjestelmää vastaan, joka perustuu joukkojen orjuuttamiseen, niiden kurjuuteen, talonpoikien ja yleensä pienisäntien taloudelliseen häviöön saattamiseen, väkivaltaan ja ulkokultaisuuteen, jotka ovat kyllästäneet koko nykyisen elämän ylhäältä alas saakka.

Tolstoin harjoittama arvostelu ei ole uutta. Hän ei ole sanonut mitään sellaista, mitä eivät olisi sanoneet paljon

ennen häntä niin eurooppalaisessa kuin venäläisessäkin kirjallisuudessa ne, jotka ovat olleet työtätekevien puolella. Mutta Tolstoin arvostelun omalaatuisuus ja historiallinen merkitys on siinä, että se ilmentää mitä laajimpien kansanjoukkojen katsomusten murrosta mainitun kauden Venäjällä ja nimenomaan maalais-, talonpoikais-Venäjällä sellaisella voimalla, joka on ominaista ainoastaan nerokkaille taiteilijoille. Sillä nykyisen järjestelmän arvostelu Tolstoilla eroaa tämän saman järjestelmän arvostelusta nykypäivien työväenliikkeen edustajilla nimenomaan siinä, että Tolstoi on patriarkaalisen, naiivin talonpojan näkökannalla, Tolstoi sisällyttää tuon talonpojan psykologiaa omaan arvosteluunsa, omaan oppiinsa. Tolstoin arvostelu on siksi niin tunnevoimaista, niin kiihkeää, vakuuttavaa, raikasta, vilpittöntä ja pelotonta pyrkimyksessään „päästä käsiksi alkujuureen” ja löytää joukkojen onnettomuuksien todellinen syy, että tämä arvostelu todella heijastaa niiden miljoonien talonpoikien katsomuksissa tapahtunutta murrosta, jotka olivat vastikään päässeet vapaiksi maaorjuudesta ja nähneet, että tuo vapaus merkitsee taloudellisen häviön, nälkään nääntymisen, kaupunkilaisten „viekastelijain” keskuudessa kodittomana elämisen y.m.s. uusia kauhuja. Tolstoi kuvastaa heidän mielialaansa niin tarkkaan, että itse ottaa oppiinsa heidän naiivisuutensa, heidän vieraantumisensa politiikasta, heidän mystillisyytensä, heidän halunsa loitota maailmasta ja „olla vastustamatta pahaa”, ottaa oppiinsa voimattomat kiroukset kapitalismia ja „rahavaltaa” vastaan. Miljoonien talonpoikien protesti ja heidän epätoivonsa — kaikki se on sulautunut yhteen Tolstoin oppissa.

Nykyajan työväenliikkeen edustajat ovat sitä mieltä, että heillä on protestoimisen aihetta, mutta epätoivon syytä ei ole. Epätoivo on ominaista tuhoutuville luokille, mutta palkkatyöläisten luokka kiertämättä kasvaa, kehittyy ja lujiittuu jokaisessa kapitalistisessa yhteiskunnassa, muun muassa Venäjälläkin. Epätoivo on ominaista niille, jotka eivät ymmärrä pahan syitä, eivät näe ulospääsyä eivätkä kykene taistelemaan. Nykyajan teollisuusproletariaatti ei kuulu sellaisten luokkien joukkoon.

„Nash Putj” № 7,
marraskuun 28 pnä 1910
Allekirjottus: V. I.—in

Julkaistaan „Nash Putj” lehden
tekstin mukaan

**AVOIN KIRJE
KAIKILLE PUOLUEKANTAISILLE
SOSIALIDEMOKRAATEILLE**

Keskuskomitean tammikuun täysistunnossa vuonna 1910 me bolshevistisen puolueyhmän edustajina laskimme hajalle puolueyhmämmä ja luovutimme sille kuuluneet rahasummat ja muun omaisuuden kolmelle tunnetulle kansainvälisen sosialidemokratian toimihenkilölle. Tuo luovutus kuin myös puolueyhmän hajalle laskeminen olivat *ehdollisia* askeleita. Millä ehdoilla me otimme nuo askeleet, se tiedetään samassa täysistunnossa tekemästämme ilmoituksesta, jonka täysistunto hyväksyi ja julkaisi heti seuraavassa täysistunnon jälkeen ilmestyneessä Pää-äänenkannattajan numerossa (№ 11).

Lyhyesti sanoen noiden ehtojen sisältönä oli se, että muut puolueyhmät (ja ennen kaikkea *golosilaisten* ryhmä, s.o. „*Golos Sotsial-Demokrata*” lehteä julkaisevien ja kannattavien menshevikkien puolueyhmä) täyttäisivät *lojaalisesti*, t.s. tunnollisesti ja loppuun saakka velvollisuutensa, nimittäin (1) taistelisivat likvidaattoruutta ja otzovismia vastaan, jotka yksimielisesti hyväksytyssä täysistunnon päätöslauselmassa on katsottu proletariaattiin kohdistuvan porvarillisen vaikutuksen ilmauksiksi, ja (2) laskisivat puolueyhmänsä hajalle.

Nyt, *vuoden* kuluessa saadun kokemuksen, vuoden kestäneen odotuksen jälkeen, me olemme tulleet täydellisesti ja lopullisesti vakuuttuneiksi siitä, että *golosilaiset* enempiä kuin vperjodilaisetkaan *eivät ole täyttäneet kumpaakaan* ehtoa.

Tämän vakuuttumisen seurauksena on ollut meidän taholtamme ensinnäkin „*Rabotshaja Gazetan*” julkaiseminen ja

toiseksi hakemus rahojen ja omaisuuden palauttamisesta, hakemus, jonka jätimme äskettäin, joulukuun 5 p:nä 1910, Keskuskomitealle.

Tämän vaatimuksen jälkeen asia on muodollisesti ja olemukseltaan tällä tavalla. Me annoimme *ehdollisesti* koko omaisuuden ja ponnistimme kaikki voimamme tukeaksemme likvidaattoruuden- ja otzovisminvastaista työtä puolueen ja sen täydellisen yhtenäisyyden palauttamiseksi ennalleen. Se, että golosilaiset ja vperjodilaiset ovat rikkoneet hyväksymänsä ehdot, tekee sopimuksemme mitättömäksi. Sanoessamme irti tuon likvidaattorien ja otzovistien rikkomman sopimuksen me tulemme työskentelemään *edelleenkin* puolueen ja sen täydellisen yhtenäisyyden palauttamiseksi ennalleen, tulemme noudattamaan likvidaattoruuden- ja otzovisminvastaista linjaa, mutta meidän *ei* pidä tehdä tätä työtä *niiden* liittolaisten kanssa, jotka täysistunnossa päätettiin (luottaen heidän lupauksiinsa) osallistumaan puoluekeskuksiin. Koska kansallisten järjestöjen edustajien yleisen tunnustuksen ja monien lausuntojen nojalla, joita he ovat antaneet täysistunnossa ja muissa puoluekokouksissa, -konferensseissa j.n.e., nimenomaan meidän, bolshevikkien, puolueyhmää on aina pidetty *eniten vastuunalaisena* puolueessa vallitsevasta asiain-tilasta, niin katsomme velvollisuudeksemme esittää avoimesti käsityksemme puolueessa vallitsevasta asiain-tilasta ja ottamiemme askeleiden merkityksestä.

Vuoden 1910 tammikuun täysistunnolla oli hyvin suuri merkitys puolueemme historiassa. Se määritteli lopullisesti puolueen *taktillisen linjan* vastavallankumouksen kaudeksi tekemällä vuoden 1908 joulukuun päätöslausemia *kehittävään* päätökseen siitä, että likvidaattoruus ja otzovismi ovat ilmaus porvariston vaikutuksesta proletariaattiin. Ja kysymyksen puolueyhmien hävittämisestä puolueessamme, t.s. siitä, että on saatava aikaan työväen sosialidemokraattisen puolueen *todellinen* yhtenäisyys, täysistunto *yhdisti* puolueen aatteellis-poliittisten tehtävien määrittelyyn kyseisellä historiallisella kaudella.

Näillä kahdella asialla, jotka täysistunto tammikuussa 1910 toimitti, on käsittääksemme *historiallinen* merkitys, ja niiden tulokset ovat paljon tärkeämpiä, paljon otollisempia

ja paljon vankempia kuin miltä pintapuolisesta havainnoit-sijasta näyttää.

Mutta nämä tulokset on tavattomasti pilattu niiden yhtey-teen sotketulla *fraseologialla*. Mikään ei ole niin vihamie-listä sosialidemokratian hengelle ja niin vahingollista kuin *fraasi*. „Sovittelijain” *fraasi* on yhtä vahingollinen ja se saa ihmiset pois tolaltaan yhtäläillä kuin otzovistien ja likvi-daattorien fraasi. Tuo „sovittelijain” fraasi sumentaa asian *ytimen*, asettaa puolueessa ilmenevien reaalisten pyrkimys-ten ja reaalisten voimasuhteitten varteentottamisen tilalle huokailut ja hyväntahtoiset toiveet, ehkäisee *lähentämästä* niitä, joita voidaan ja täytyy lähentää, koettamalla *leikkiä yhdistymistä* niihin, jotka eivät nyt halua eivätkä voi nyt liittyä yhteen.

Tammikuun täysistunnon jälkeen kuluneen vuoden aikana tuo fraasi on kulunut loppuun ja antanut hedelmänsä. Jos puolue nyt *oppii*, „sovittelu”-fraasin sankarien katke-rasta kokemuksesta oppii tietämään sen, miten *ei* pidä käydä käsiksi puoluaryhmien „sovittamiseen” ja hävittä-miseen, niin täysistunnon jälkeen kulunut vuosi ei ole mennyt turhaan.

Fraasin sisältönä oli se, että ei tarvitse muuta kuin koota „lupauksia” puoluaryhmien hävittämisestä, tarvitsee vain kyhätä mitä kirjavimmista aineksista kokoon keskus-elimet, tarvitsee vain saattaa vastakkaiset ainekset „tasapai-noon” — ja siten on otettu suuri askel puoluaryhmien hävittämistä kohti.

Vuoden kokemus on osoittanut ja sen täytyikin osoittaa, että *fraasin* kannattajien menetelmä on kärsinyt täydellisen haaksirikon. „Lupausten” varaan ei voida rakentaa mitään, ja on naurettavaa perustaa jotain erilaatuisten ja yhdistä-miseen kelpaamattomien ainesten yhteenliittämisen varaan. Kaikki se, mikä täysistunnon päätöksissä ja toimenpiteissä perustui *fraasiin*, osoittautui heti seuraavana päivänä saippuakuplaksi. Sekä päätökset että päätöslauselmat kuin myös keinotekoisesti kokoonkyhätyt puolue-elimet osoittau-tuivat *todellisuudessa* kuolleeksi kirjaimeksi, kuolleiksi eli-miksi. Mutta se, mikä täysistunnon teoissa oli *reaalista*, on kehittynyt, vankistunut, tullut esiin työssä ja löytänyt itselleen uusia ilmenemismuotoja päätöslauselmien *ulko-puolella* ja niistä *piittaamatta*.

On vaikea kuvitella jotain havainnollisempaa ja rakentavampaa opetusta kuin tämä vuoden kuluessa täysistunnon jälkeen olleiden tapahtumien antama opetus niille henkilöille, jotka viehättyivät fraasiin, tyhjänpäiväisiin toivomuksiin, virkapaikkojen jakeluleikkiin laitoksissa j.n.e.

Mitä reaalista täysistunnon työssä oli? Reaalista oli toteama puolue työn aatteellis-poliittisen *sisällön* ja puolue-ryhmien hävittämisen välisestä *yhteydestä*. Reaalista oli niiden puolue ryhmien ja virtausten toisiinsa *lähentyminen*, joiden keskinäisenä kiinnekohtana ei ole ollut halpahintainen sovittelufraasi, lupaukset ja virkapaikkojen jakeluleikki keskuksissa, vaan *työ*, ajankohdan aatteellis-poliittisten tehtävien *ymmärtäminen*, näiden tehtävien asettaminen ja ratkaiseminen *käytännössä*.

Fraasit pysyivät sisällöttöminä, voimattomina fraaseina niin kauan kuin puolue ryhmien hävittämisestä puhuivat mahtipontisia ja halpahintaisia fraaseja sellaiset henkilöt, jotka eivät ymmärtäneet enempää erimielisyyksien objektiivista alkulähdettä kuin sitä *tosiasiallista* tilannettakaan, joka *käytännössä* on turvannut tietyille kirjailijaryhmille (kuten hra Potresovin ja kumpp. ryhmälle tai machilaisten ja otzovististen kirjailijain ryhmälle) riippumattomuuden puolueesta. Mutta sen jälkeen, kun niissä kahdessa perusryhmässä, tärkeimmässä puolue ryhmässä, jotka ovat painaneet leimansa *koko* työväenliikkeen historiaan vallankumouksen aikana, jopa enemmänkin: *koko* vallankumoushistoriaan Venäjällä, alkoi objektiivisten olosuhteiden muuttumisen vuoksi tulla tuntuvammaksi lähentyminen *työssä*, lähentyminen näiden objektiivisten olosuhteiden *ymmärtämisessä*,— eivät mitkään juonittelijat, jotka tahtovat ehkäistä tuon lähentymisen tai herättää epäluottamusta siihen, ole ponnisteluillaan saaneet alkanutta prosessia keskeytymään.

Täysistunnon jälkeen muodostunut todellinen asiointila puolueessa on tullut kuluneen vuoden aikana aivan selvästi näkyviin. On tosiasia, että golosilaiset ja vperjodilaiset *allekirjoittivat* päätöslauselmat taistelusta likvidaattoruutta ja otzovismia vastaan, mutta todellisuudessa he ovat suorittaneet ja nytkin suorittavat *koko* propaganda- ja agitaa-

tiotyötään, *koko* käytännöllistä työtään nimenomaan likvidaattoruuden ja otzovismin kannattamisen ja puolustamisen mielessä.

Niille, joilla on silmät nähdäkseen, tämä tosiasia osoittaa, kuinka pätemätöntä on se politiikka, joka tyytyy paperipäätöslauselmiin, ja kuinka vahingollinen on fraasi, joka ei käy yhteen tekojen kanssa.

Edelleen. On tosiasia, että golosilaiset ja vperjodilaiset eivät ole *hetkeksikään* luopuneet ryhmäkuntalaisesta itsenäisyydestään. Kumpikin puolue ryhmä on edelleenkin olemassa todellisuudessa täysin *riippumattomana* puolueesta; niillä on omat kassansa, äänenkannattajansa ja asiamieskuntansa. Otvovistien ryhmäjärjestön muotona on ulkomailla oleva niin sanottu „koulu” (todellisuudessa se on laitos, joka valikoi järjestelmällisesti asiamiehiä ja suorittaa suunnitelmallisesti järjestötyötä puolueesta piittaamatta ja puoluetta vastaan). „Koulun” lisäksi on erillinen kustantamo ja kuljetuskoneisto. Golosilaisten ryhmäjärjestö on enemmän *lose* (enemmän „vapaa”, vähemmän muotoutunut), ja pääosaa siinä esittävät puolueesta aivan riippumattomat hra Potresovin ja kumpp. ryhmä, 16:n ryhmä, Mihailin, Romanin, Jurin ja kumpp. ryhmä. Golosilaiset osallistuvat mitä toimekkaimmin näihin ryhmiin harjoittaen kaikkea propaganda- ja agitaatiotoimintaa ja organisaatiotyötä puoluetta vastaan, kieltäytymättä samalla osallistumasta puoluekeskuksiin horjuttaakseen järjestelmällisesti niiden merkitystä ja hajottaakseen niitä sisältä.

Jokainen puoluekantainen sosialidemokraatti näkee varmasti, mihin tuollainen asiointi johtaa.

Kirjallisuuden alalla vuoden kokemus on osoittanut, että Pää-äänenkannattajaa hoitavat *todellisuudessa* bolshevikit *ynnä* plehanovilaiset toimituksessa istuntojaan pitäviä golosilaisia *vastaan*. Elämä on mennyt sovitteluvan fraasin asettamia puitteita pitemmälle: lupauksen antaneet „sovittelijat”, virkansa puolesta „sovittelijat” ja likvidaattorikeskusten toimeksiannosta „sovittelijat” ovat osoittautuneet pelkäksi *haitaksi työssä*. Sen sijaan Plehanov ja hänen kanssaan samoin ajattelevat, jotka eivät antaneet täysistunnossa mitään lupauksia eivätkä ole ottaneet itselleen mitään virkoja, ovat *todellisuudessa* osoittautuneet puolue-*linjan noudattajiksi*.

Räikeä ristiriita muodon ja olemuksen välillä, fraasin ja tekojen välillä, luulotellun puoluekollegion (Pää-äänenkannattajan toimituksen) ilmeisesti teennäisen olemassaolon ja sen seikan välillä, että Pää-äänenkannattajassa työskennellään tosiasiallisesti tästä kollegiosta piittaamatta, aiheuttaa mitä pahinta rappeutumista puolue-elämässä. Jotta saataisiin lopetetuksi tuo rappeutuminen, tuo muodollisesti puoluekantaisten elimien mataloittaminen sellaiselle tasolle, joka synnyttää aiheellista pilkkaa ja ilkamointia puolueen vihollisten puolella, on luovuttava teeskentelystä ja sanottava avoimesti se, mitä on, tunnustettava avoimesti, että puolueytyötä suorittavat *kaksi* puolueeryhmää.

Ulkomailla yhdistymisen hyväksi ei ole vuoden kuluessa tehty kerrassaan mitään. Ryhmät ovat edelleenkin hajallisia kaikkialla, missä ne ovat olleet hajallisia jo ennenkin. Likvidaattori-menshevikkien ryhmät ovat muuttuneet avoimesti „*Golosia*” tukeviksi ryhmiksi. Lähentymistä ilmenee ja se on *tosiasiallisesti* alkanut yksinomaan bolshevikkien ja plehanovilaisten välillä. Keskuskomitean Ulkomainen byroo on sosialidemokraattien ulkomaisen toiminnan yhdistäjän ominaisuudessa muuttunut naurun aiheeksi, josta sekä vperjodilaiset että golosilaiset tekevät aivan oikeutetusti pilaa seuraten nautinnolla, kuinka puoluekeskus esittää provokaattoriasioita ja aivan tarpeetonta paperitulvaa hoitelevan kollegion osaa.

Tärkeimmällä alalla, nimittäin organisaatiotyössä, Venäjän paikkakunnilla ei ole vuoden kuluessa tehty kerrassaan mitään puolueen hyväksi. Keskuskomitea, jonka piti alkaa *kutsua* Mihaileja, Romaneja ja Juriita täysistunnolle annettujen „lupausten” nojalla, on suorittanut uutterasti tätä kiitollista ja vallankumouksellisen arvolle sopivaa työtä niiden kutsumiseksi puolueeseen, jotka pitävät pilkkana puoluetta ja vahingoittavat sitä edelleenkin, mutta *vuodessa* se ei ole ehtinyt saada ketään „kutsutuksi”. Ja sillä aikaa puoluevastaiset puolueeryhmät *ovat voimistaneet* järjestöjään puoluetta vastaan: vperjodilaisten asiamiesverkosto on voimistunut ja heidän ryhmänsä on kehittynyt, hra Potresovin ryhmä ja muut likvidaattoriyitykset ovat voimistuneet, ja ne propagoivat edelleenkin puoluetta vastaan eräissä klubeissa, osuuskunnissa y.m.s., juonittelevat edelleenkin puoluetta vastaan sosialidemokraattisen duumaryhmän ympärillä. Keskuskomitean osuus, kun se on tänä

aikana puuhannut likvidaattorien „kutsumista” tai kirjoittelut papereita golosilaisten ja vperjodilaisten „rettelö”-asiain johdosta, on suorastaan nöyryyttävä, emmekä me saa antaa puolueen vihollisten saattaa Keskuskomiteaa tuollaiseen asemaan.

Vain ne henkilöt, joilla ei ole lainkaan ajattelukykyä tai jotka tahtovat harjoittaa pikkumaista juonittelua, saattavat vielä olla näkemättä, että puoluekeskusten tällainen tila, jos se jatkuu pitemmälti, kiertämättä valmistaa voittoa likvidaattoreille ja otzovisteille, jotka mielihyvin seuraavat, miten Keskuskomitea juuttui ja pysyy edelleenkin juuttuneena sovittelufraasiin ja pelaa sovittelupeliä niiden kanssa, jotka eivät halua tehdä puolueen kanssa sovintoa.

Likvidaattorit ja otzovistit ovat mainiosti ymmärtäneet sovittelufraasin ja käyttävät sitä erinomaisesti puoluetta vastaan. Tämän fraasin sankarista, Trotskista, on aivan luonnollisesti tullut sankari ja valantehnyt asianajaja likvidaattoreille ja otzovisteille, joiden kanssa hän ei ole missään suhteessa yhtä mieltä teoreettisesti ja on joka suhteessa yhtä mieltä käytännöllisesti.

Niin likvidaattorit kuin vperjodilaisetkin ovat tämän asianajajan suosiollisella avulla omaksuneet mainiosti taktiikan: on kaikin mokomin vannottava ja vakuutettava olevansa puoluekantaisia. Sitä toistelee „Golos” sekä „Vperjod” ryhmän toimintaohjelma jatkaen tosiasiallisesti puolueen rappeuttamista ja koko työn suorittamista puoluevastaisessa hengessä. Muodollisesta ja sanallisesta „sovittelemisesta” on tullut „Golos”-ryhmäläisten likvidaattorien ja vperjodilaisten ase.

On ymmärrettävää, että bolshevistisen virtauksen edustajina emme voi näytellä tuota nenästävedettyjen osaa. Odotettuamme kokonaisen vuoden, tehtyämme kaiken voitavamme selittääksemme Pää-äänenkannattajan palstoilla vperjodilaisten, golosilaisten ja Trotskin puoluevastaisuuden, me emme voi ottaa puolueen edessä itsellemme vastuuta niistä elimistä, jotka puuhaavat likvidaattorien „kutsumista” ja kirjoittelevat papereita vperjodilaisten „asioista”. Me emme halua rettelöintiä, vaan toimintaa.

Me haluamme työskennellä yhdessä niiden kanssa, jotka tahtovat työskennellä ja ovat teoissa osoittaneet kykenevänsä työskentelemään puoluehengessä, t.s. ennen kaikkea puoluemies-menshevikkien ja todella puolueyrymiin

kuulumattomien sosialidemokraattien kanssa. Me emme halua olla vastuussa niiden kanssa rettelöimisestä, jotka eivät tahdo työskennellä yhdessä puolueen kanssa, vaan tahovat työskennellä hra Potresovin ja otzovistien kanssa.

Venäjällä ovat asiat niin, että puolueen ulkomaisilta järjestöiltä vaaditaan tiukasti voimaperäistä ja yksimielistä toimintaa. Kolme vuotta kestänyt vastavallankumouksen kultaisten päivien kausi (vuodet 1908—1910) on nähtävästi päättymässä ja vaihtumassa alkavan nousun kauden. Siitä puhuvat selvästi sekä kuluvan vuoden kesälliset lakot että Tolstoin kuoleman johdosta olleet mielenosoitukset. Puolueen organisaatiotyö Venäjällä on heikentynyt äärimmilleen, ja vperjodilaiset ja golosilaiset käyttävät mitä julkeimmin hyväkseen tätä heikkoutta kehittellen puoluevastaista toimintaansa Venäjällä olevien ja ulkomaisien ryhmäkeskusten avulla.

Kun tällaisissa oloissa pitkitetään edelleen sovittelupeliä niiden ryhmäkeskusten kanssa, ei olla näkevinään niiden riippumattomuutta, „kutsutaan” niiden edustajia yhteiseen taisteluun niiden omaa politiikkaa vastaan ja verhotaan niitä puolueen edessä ottamalla niiden jäseniä puoluekeskuksiin, niin se merkitsee itsensä saattamista auttamattomaan rettelöintiin. Se merkitsee, että *jarrutetaan* ulkomaisien keskusten toimintaa, jota on muutenkin jarrutettu siinä määrin, että vuoden kuluessa ei Venäjällä ole ollut *yhtään* Keskuskomitean kokousta eikä ole voitu järjestää yhtään paikallisten puoluejärjestöjen erillisneuvottelua, konferenssista puhumattakaan (kun taas otzovistien „koulu” ja likvidaattorien legaaliset äänenkannattajat ovat ehtineet monta kertaa järjestää puoluetta vastaan kaikenlaisia neuvottelukokouksia, aikakauslehden asiamiesten ja kirjeenvaihtajien kokouksia y.m.s.).

Meidän täytyy heittää harteiltamme vastuu tuosta golosilaisten kanssa sovittelupeliin sotkeutuneiden keskusten toiminnan *täydellisestä* lamaannuksesta ja aloittaa viipymättä itsenäinen ja mitä tarmokkain työ ortodoksien bolshevikkien, puoluekantaisten menshevikkien ja puolueyrhmiin kuulumattomien sosialidemokraattien liittämiseksi yhteen neuvottelukokousten, konferenssien, aluebyrojen, puoluekirjallisuuteen yhteyttä pitävien ryhmien y.m.s. järjestämistä varten. Tähän työhön, joka yksin pystyy *todenteolla* pelastamaan puolueen umpikujasta ja vapauttamaan

keskukset golosilaisten „liehittelemisestä”, me juuri kehoittamekin kaikkia puoluekantaisia sosialidemokraatteja ryhtymään.

Jo bolshevistisen puolueyhmän nimessä, ennen täysistuntoa, keväällä 1909 me julistimme puoluekantaisiin menshevikkeihin *lähentymisen* politiikan, ja sen jälkeen tämä politiikka on antanut tavattoman suuria tuloksia, *vaikka* tehtiin epäonnistunut yritys uskoa golosilaisten „lupauksiin” ja pitää heitä puoluemiehinä. Kaiken, mitä sen jälkeen on tehty *puolueen linjan* todellisen lujittamisen hyväksi, *kummankin* tärkeimmän puolueyhmän perusytimen todellisen lähentämisen hyväksi eikä vperjodilaista propagandaa ja golosilaisten harjoittamaa likvidaattoruuden puolustelua varten, kaiken sen olemme tehneet *riippumatta* noista epäonnistuneista yrityksistä päästä sovintoon golosilaisten kanssa. Ja kieltäytyen vastuusta noiden yritysten jatkamisesta olemme varmoja siitä, että pääsemme vieläkin enemmän lähentymään *työssä* „*Rabotshaja Gazetan*” avulla sekä julkisen kirjallisuuden välityksellä kuin myös „*Rabotshaja Gazetan*” kannattajien ja Plehanovin kannattajien ryhmien ulkomaisen toiminnan avulla.

Sen jälkeen, kun on pidetty täysistunto, joka asetti aivan selvästi kysymyksen puolueyhmistä ja niiden hävittämisestä, *yhdisti* tämän kysymyksen ensi kerran itse näiden puolueyhmien aatteellis-poliittiseen linjaan, t.s. asetti sen ensi kerran reaaliseksi pohjalle, joka merkitsee *todellisen työssä lähentymisen* vartenottamista eikä tyhjänpäiväisiä vakuutteluja, muodollisia lupailuja y.m.s. fraaseja,— sen jälkeen, kun on pidetty täysistunto ja vuoden päivät kokeiltu sen tuloksia, *ei saa* enää jatkaa vanhaa tekopyhää piilopeliä.

On toimittava avoimesti. On uskallettava sanoa, miten asiat ovat. Jos Keskuskomitea tahtoo sanoa puolueelle suoraan ja avoimesti, miten asiat ovat, niin tuo lausunto sinänsä tulee olemaan sen käsissä tavattoman tehokas väline, sata kertaa painavampi kuin mitkään päätöslauselmat, toivomukset, moitteet, erottamiset j.n.e.

Jos sanotaan, miten asiat ovat, niin se merkitsee tunnustusta, että golosilaiset ja vperjodilaiset ovat valitettavasti ehkäisseet yrityksen hävittää *kaikki* puolueyhmät, *mutta* kahden tärkeimmän puolueyhmän perusytimen *lähentyminen*,

todella puoluekantaisten ainesten lähentyminen, niiden lähentyminen kansallisiin ja puolueyhmiien ulkopuolella oleviin sosialidemokraatteihin kuuluvien puoluekantaisten ainesten kanssa on ottanut askeleen eteenpäin. Kun Trotski ja hänen kaltaisensa likvidaattorien ja otzovistien asianajat julistavat tämän lähentymisen „poliittisesti sisällöttömäksi”, niin tuollaiset puheet ovat vain todistuksena Trotskin koko periaatteettomuudesta, hänen politiikkansa *reaalisesta* vihamielisyydestä puolueyhmiien *todellisen* (eikä vain lupauksiin rajoittuvan) hävittämisen politiikalle. Kun on vuoden päivät kokeiltu täysistunnon tuloksia ja sitten *luvataan* tämä hävittäminen, niin se merkitsee yksinkertaisesti puoskaroimista. Joskin puolueyhmiien hävittäminen on fraasi, niin kahden tärkeimmän puolueyhmiän perusvirtausten *lähentyminen* on *tosiasia*. Tästä tosiasiasta ei juonnu mitään „blokkeja”, ei mitään mahtipontisia sitoumuksia eikä mitään lupailuja erimielisyyksien häviämisestä, vaan siitä juontuu *reaalinen mahdollisuus* puolueen rakentamiseen *todellisuudessa*, nojautumalla menshevikkien *osan* ja bolshevikkien *osan* yhteistoimintaan.

Jos Keskuskomitea haluaa lähteä täysin johdonmukaisesti tämän tunnustuksen ja tällaisen työskentelyn tietä, haluaa tehdä kaikista keskuslaitoksista tämän lähentymisen elimiä, vapauttaa ne täydellisesti arvolleen sopimattomasta ja vahingollisesta golosilaisten „liehitlemisestä” ja „kutsumisesta” sekä haluaa antaa mahdollisuuden työskennellä ilman rettelöitä, niin me kannatamme kaikesta sydämeštämme ja kaikkiin voimin tuota politiikkaa, jota olemme *teoissa* harjoittaneet vuoden 1909 keväästä asti, t.s. jo lähes kaksi vuotta.

Ellei Keskuskomitea halua tehdä tätä väistämätöntä johtopäätöstä täysistunnon opetuksista ja sen tuloksista, niin luovuttakoon puolue työn hoidon... ja yhtenäisyyden palauttamistyön golosilaisten, vperjodilaisten ja Trotskin liitolle. Se olisi suorempaa ja rehellisempää, mutta me jäämme pois tuosta liitosta, joka on *teoissa* osoittanut olevansa puoluevastainen.

Emme tietenkään hitustakaan erehdy sen suhteen, etteivätkö eräät henkilöt (ja heidän keskuudessaan tulee varmasti olemaan koeteltuja likvidaattorien ja otzovistien

asianajajia) nostaisi ottāmamme askeleen vuoksi huutoa „kahtiajaosta”. Niin typeriä ja niin ulkokultaisia kuin nuo tuollaiset huudot ovatkin, täytyy asiaa tuntemattomien henkilöiden varottamiseksi viivähtää noissa mahdollisissa vastaväitteissä.

Muodolliselta kannalta meidän askeleemme — vaatimus rahojen palauttamisesta ja tarkasti määrätyillä ehdoilla solmimamme sopimuksen lakkauttamisesta — on ehdottomasti laillinen. Keskuskomitean kanssa tekemämme sopimuksen ehdot on julkisesti ilmoitettu, painatettu Päääänenkannattajassa, ja Keskuskomitea on ne täysistunnon saan *yksimielisesti* hyväksynyt. Hyväksyessään nämä ehdot koko puolueen nimessä ja julkaistessaan ne puolueen Päääänenkannattajassa Keskuskomitea on siten myöntänyt täysin määrätysti, että vain *noudattaen* teoissa näitä ehtoja se voi vaatia meiltä määrätynlaista menettelyä. Kukaan ei voi kieltää sitä, että golosilaiset ja vperjodilaiset eivät ole allekirjoittamastaan päätöslauselmasta huolimatta täyttäneet näitä ehtoja. Meidän muodollinen oikeutemme sopimuksen *purkamiseen* on siis eittämätön. Purkaessamme sopimuksen me ryhdymme itsenäiseen taisteluun puoluekantaisuuden puolesta, itsenäiseen työhön rakentaaksemme puolueen *ilman niitä*, jotka ovat vuotuisen kokemuksen nojalla osoittaneet, etteivät he halua sen hyväksi työskennellä, ja yhdessä *niiden* menshevikkien ja puoluerhymiin kuulumattomien kanssa, jotka ovat osoittaneet päinvas-taista. Koska *he* ovat rikkoneet sopimuksen, joka edellytti suoraan ja täsmällisesti golosilaisten ja vperjodilaisten siirtymistä puoluekannalle, niin meillä on täysi oikeus ja *meidän velvollisuuksiimme kuuluu* purkaa sopimus sellaisten henkilöiden kanssa, jotka ovat tehneet pilkkaa puolueesta, ja etsiä kaikkia mahdollisia muotoja lähentyäksemme puoluetta kannattaviin henkilöihin.

Mutta todellinen asiointila on vielä paljon tärkeämpi kuin asian muodollinen puoli. *Tältä* puolelta näkyy erikoisen selvästi golosilaisten ja vperjodilaisten ulkokultaisuus, kun he sekä täysistunnossa että täysistunnon jälkeen lehdistössä edelleenkin julistavat olevansa puoluekantaisia. Sellaisten vakuuttelujen teennäisyys, kahtiajakoa koskevien huutojen silmäänpistävä vilpillisyys *sellaisten* henkilöiden taholta on niin ilmeistä, ettei siihen kannata haaskata paljon sanoja. Nimenomaan golosilaiset ja vperjodilaiset

järjestivät heti täysistunnon jälkeen tosiasiallisen kahtiajaon,— oikeammin sanoen: täysistunnossa antamistaan lupauksista huolimatta he eivät ole lakanneet järjestämästä tosiasiallista kahtiajakoa, nimenomaan he ovat koko vuoden mittaan jatkaneet tätä kahtiajakamista, voimistaneet sitä, kannattaneet Potresovin ja kumpp. ryhmän, kirjailijain ryhmän, „machilaisen” koulun perustajain *riippumattomuutta* puolueesta j.n.e., j.n.e. Jos tällaisten hajottajain annetaan edelleenkin olla puoluekeskuksissa, niin se merkitsee puolueen asian saattamista kokonaan turmioon. Jos säilytetään entinen asiantila, jolloin nämä hajottajat käyttivät puoluekeskuksissa oloaan kaiken toiminnan jarruttamiseen, *puolueen hajottamiseen sisältäpäin*, hra Potresovin tai „machilaisen” koulun johtajien mieliksi, niin se merkitsee mitä suurimman ja korvaamattoman vahingon aiheuttamista puolueen yhdistämiselle.

Jo kauan sitten on sanottu: ei jokainen, joka sanoo „herra, herra”, pääse taivaan valtakuntaan. Ja meidän on täysistunnon kokemuksen jälkeen toistettava: ei jokainen, joka puhuu halpoja fraaseja puoluekantaisuudesta, ole todellisuudessa puoluemies. Golosilaiset ja vperjodilaiset ovat jakaneet puolueen kahtia täysistunnon jälkeen. Se on tosiasia. Trotski on ollut heidän asianajajanaan tässä asiassa. Sekin on tosiasia.

Kahtiajakaantumisen keskeyttämiseksi, sen leviämisen ehkäisemiseksi *ei ole* muuta keinoa kuin lujittaa, vankistaa ja muodollisesti varmistaa niiden lähentyminen, jotka ovat täysistunnon jälkeen *todellisuudessa* tehneet puolue-työtä, t.s. puoluekantaisten menshevikkien ja bolshevikkien lähentyminen.

Ilmoittaessamme kaikille puoluekantaisille mensheville, puolueeryhmien ulkopuolella oleville puoluekantaisille sosialidemokraateille ja bolshevikeille sekä kaikille kansallisille sosialidemokraattisille järjestöille katsantokantamme puolueen asioiden suhteen kehotamme Venäjällä olevia bolshevikkiryhmiä alkamaan viipymättä kerääntyä yhteen „*Rabotshaja Gazetan*” ympärille ja ryhtymään niiden neuvottelukokouksien ja konferenssien valmisteluun, jotka ovat välttämättömiä puolueen palauttamiseksi ennalleen ja jotka nykyisen asiointilan vuoksi on kiertämättä aloitettava aivan

vaatimattomista, epävirallisista yrityksistä ja noudattamatta muodollisuuksia. Näiden yritysten luonteesta ei ole paikallaan puhua lehdistössä tämän tarkemmin.

Kehotamme ulkomaisiakin bolshevikkiryhmiä uudestijärjestäytymään siten, että katkaistaisiin kaikki yhteydet vperjodilaisiin, jotka ovat täydellisesti todistaneet olevansa puoluetta vastaan, ja voitaisiin näiden otzovismin puoltajien häiritsemättä aloittaa järjestelmällinen työ puolueen lujittamiseksi, muiden ryhmien puoluemiehiin lähentymiseksi, yhteisten klubien, esitelmien, referaattien y.m.s. järjestämiseksi, ottaa valmistelevat askeleet kaikkien niiden todelliseksi yhdistämiseksi ulkomailla, jotka eivät kulje „Vperjodin” ja „Golosin” mukana. Koska siellä, missä on golosilaisia, kahden rinnakkaisen ryhmän olemassaolo on kiertämätön, niin bolshevikeille ei ole sopivaa sietää kauemmin ryhmissään puolueenvastaisia vperjodilaisia. He voivat saada suojapaikan golosilaisten luona.

„Rabotshaja Gazetan” toimitus

*Kirjoitettu marraskuun jälkipuoliskolla
(joulukuun alkupuoliskolla) 1910*

*Julkaistu ensi kerran tammikuun
21 p:nä 1932
„Pravda” lehden 21. numerossa*

*Julkaistaan
kästkirjoituksen mukaan*

ЗВЕЗДА

ежедневная газета.

Адрес: конторы в редакции С.-Петербурга, П. Мостовая д. 16, № 9.
Контора в Москве на 12-й д. д. 1. Цена в год 1 руб. 50 коп. в квартал 40 коп.

Запрещается помещать объявления, касающиеся
Чуждым освобождения от Агитационного гур
Двадцать Единицы Увольнения студента
Губель министра во Франции.
Статья Пастхова во Тельмане.

Внимание конторы и редакций...
Внимание конторы и редакций...
Внимание конторы и редакций...

Искандер паша Т-и

Искандер паша Т-и...
Искандер паша Т-и...
Искандер паша Т-и...

За ОДИН рубль

За ОДИН рубль...
За ОДИН рубль...
За ОДИН рубль...

Наша задача.

Наша задача...
Наша задача...
Наша задача...

Современный Мир № 12

Современный Мир № 12...
Современный Мир № 12...
Современный Мир № 12...

СОВНИ-КЕРАМИКЪ

СОВНИ-КЕРАМИКЪ...
СОВНИ-КЕРАМИКЪ...
СОВНИ-КЕРАМИКЪ...

10 лет "ДЕЯ" в час

10 лет "ДЕЯ" в час...
10 лет "ДЕЯ" в час...
10 лет "ДЕЯ" в час...

МОЛОДЕЦЪ

МОЛОДЕЦЪ...
МОЛОДЕЦЪ...
МОЛОДЕЦЪ...

ВЪ ТОВАРИ ЗНАНИЕ

ВЪ ТОВАРИ ЗНАНИЕ...
ВЪ ТОВАРИ ЗНАНИЕ...
ВЪ ТОВАРИ ЗНАНИЕ...

Нам не дали...

Нам не дали...
Нам не дали...
Нам не дали...

Вчера, когда мы в своем...
Вчера, когда мы в своем...
Вчера, когда мы в своем...

Вчера, когда мы в своем...
Вчера, когда мы в своем...
Вчера, когда мы в своем...

ERIMIELISYYDET EUROOPAN TYÖVÄENLIIKKEESSÄ ¹⁰⁶

I

Tärkeimmät taktilliset erimielisyydet Euroopan ja Amerikan nykyisessä työväenliikkeessä ilmenevät taisteluna kahta suurta aatesuuntaa vastaan; nämä suunnat poikkeavat marxilaisuudesta, joka on todellisuudessa tullut tässä liikkeessä vallitsevaksi teoriaksi. Nämä kaksi suuntaa ovat revisionismi (opportunisti, reformismi) ja anarkismi (anarkosyndikalismi, anarkososialismi). Näitä molempia poikkeamia työväenliikkeessä vallitsevana olevasta marxilaisesta teoriasta ja marxilaisesta taktiikasta on ilmennyt eri muodoin ja eri vivahtein kaikissa sivistysmaissa joukko- luontoisen työväenliikkeen yli puolivuosisataisen historian aikana.

Yksistään jo tämä tosiasia osoittaa, ettei näitä poikkeamia voida selittää sattumista, eri henkilöiden tai ryhmien virheistä eikä edes kansallisten erikoisuuksien tai perinnäistapojen vaikutuksesta y.m.s. johtuviksi. Täytyy olla syvällisiä syitä, jotka piilevät kaikkien kapitalististen maiden taloudellisessa järjestelmässä ja kehityksen luonteessa ja jotka synnyttävät näitä poikkeamia alinomaan. Viime vuonna ilmestynyt hollantilaisen marxilaisen Anton Pannekoekin pienehkö kirjanen „Taktilliset erimielisyydet työväenliikkeessä” (Anton Pannekoek. „Die taktischen Differenzen in der Arbeiterbewegung”. Hamburg, Erdmann, Dubber, 1909) on mielenkiintoinen yritys tutkia tieteellisesti näitä syitä. Myöhemmässä esityksessämme teemme lukijalle selkoa Pannekoekin johtopäätöksistä, joita ei voida olla tunnustamatta aivan oikeiksi.

Eräänä niistä syvimmistä syistä, jotka aika ajoittain synnyttävät erimielisyyksiä taktiikan suhteen, on itse

työväenliikkeen kasvu. Ellei tätä liikettä mitata jonkin mielikuvituksellisen ihanteen mittapuulla, vaan pidetään tavallisten ihmisten käytännöllisenä liikkeenä, niin käy selväksi, että yhä uusien „rekryyttien” ottaminen, työätekevien joukkojen uusien kerrostien mukaanvetäminen tuo kiertämättä tullessaan hoipertelua teorian ja taktiikan alalla, vanhojen virheiden toistamista, väliaikaista palaamista vanhentuneisiin katsomuksiin ja vanhentuneisiin menetelmiin j.n.e. Kunkin maan työväenliike kuluttaa rekryyttien „kouluttamiseen” aika ajoittain suurempia tai pienempiä energia-, huomio- ja aikavaroja.

Edelleen. Kapitalismin kehityksen nopeus ei ole kaikissa maissa ja kansantalouden kaikilla aloilla samanlainen. Työväenluokka ja sen ideologit omaksuvat marxilaisuuden helpoimmin, nopeimmin, täydellisimmin ja varmimmin sellaisissa oloissa, jolloin suurteollisuus on kehittynyt. Takapajuiset tai kehityksessään jälkeensä jäävät taloudelliset suhteet johtavat alituisesti siihen, että ilmestyy sellaisia työväenliikkeen kannattajia, jotka omaksuvat vain joitakin puolia marxilaisuudesta, vain erinäisiä osia uudesta maailmankatsomuksesta tai erinäisiä tunnuksia ja vaatimuksia eivätkä kykene hylkäämään päättäväisesti kaikkia porvarillisen maailmankatsomuksen perinteitä yleensä ja muun muassa porvarillis-demokraattisen maailmankatsomuksen perinteitä.

Vakituisena erimielisyyksien lähteenä on myös yhteiskunnan kehityksen dialektinen luonne, kehityksen, joka käy ristiriitojen läpi ja tapahtuu ristiriitojen avulla. Kapitalismi on edistysellinen, sillä se hävittää vanhat tuotantotavat ja kehittää tuotantovoimia, mutta samalla se — tietyllä kehitysasteella — pidättää tuotantovoimien kasvua. Se kehittää ja järjestää työläisiä, tekee heidät kurinalaisiksi, — ja se ahdistaa, sortaa, rappeuttaa, saattaa kurjuuteen j.n.e. Kapitalismi itse luo itselleen haudankaivajan, se itse luo uuden järjestelmän aineksia, mutta samalla nämä erilliset ainekset eivät ilman „hyppäystä” voi muuttaa mitään yleisessä asiaintilassa, ne eivät kajoa pääoman herruuteen. Marxilaisuus dialektisen materialismin teoriana kykenee ymmärtämään nämä elävän elämän, kapitalismin ja työväenliikkeen elävän historian ristiriidat. Mutta onhan itsestään selvää, että joukot ottavat oppia elämästä eivätkä kirjasta, ja sen vuoksi eri henkilöt tai ryhmät alinoma

paisuttavat milloin kapitalistisen kehityksen yhtä, milloin toista piirrettä, milloin yhtä, milloin toista tämän kehityksen antamaa „opetusta”, kohottavat ne yksipuoliseksi teoriaksi, yksipuoliseksi taktilliseksi järjestelmäksi.

Porvarilliset ideologit, liberaalit ja demokraatit, eivät ymmärrä marxilaisuutta, eivät ymmärrä nykyaikaista työväenliikettä, vaan poukkoilevat alituisesti toisesta auttamattomasta äärimmäisyydestä toiseen. Toisinaan he selittävät koko asian siten, että pahat ihmiset „usuttavat” luokkaa luokkaa vastaan, toisinaan taas lohduttelevat itseään sillä, että työväenpuolue on „rauhallinen reformipuolue”. Tämän porvarillisen maailmankatsomuksen ja sen vaikutuksen suoranaisena tuotteena on pidettävä sekä anarkosyndikalismia että reformismia, jotka takertuvat työväenliikkeen *yhteen* puoleen, tekevät yksipuolisuudesta teorian, julistavat yhteen sopimattomiksi tämän liikkeen sellaiset tendenssit tai sellaiset piirteet, jotka muodostavat työväenluokan toiminnan jonkin kauden, joidenkin olojen spesifiikkisen erikoisuuden. Todellinen elämä, todellinen historia kuitenkin *sisältää* nämä erilaiset tendenssit, samoin kuin elämä ja kehitys luonnossa sisältää sekä hitaan evoluution että nopeat hyppäykset, asteittaisuuden keskeytykset.

Revisionistit pitävät kaikkia päätelmiä „hyppäyksistä” ja työväenliikkeen periaatteellisesta vastakohtaisuudesta koko vanhaan yhteiskuntaan nähden fraaseina. He luulevat reformeja sosialismin osittaiseksi toteuttamiseksi. Anarkosyndikalisti hylkää „vähäpätöisen työn”, varsinkin parlamentin puhujakorokkeen käyttämisen. Todellisuudessa tämä viimeksi mainittu taktiikka merkitsee „suurten päivien” odottelemista silloin, kun ei osata koota voimia, jotka saisivat aikaan suuria tapahtumia. Molemmat jarruttavat tärkeintä, ajankohtaisinta asiaa: työläisten liittämistä suuriksi, voimakkaiksi, hyvin toimiviksi järjestöiksi, jotka pystyvät toimimaan hyvin *kaikissa* olosuhteissa, ovat luokkataisteluhengen läpitunkemia, tajuavat selvästi tarkoituseränsä ja joita kasvatetaan todella marxilaisen maailmankatsomuksen hengessä.

Tässä poikkeamme hiukan syrjään ja mahdollisten väärinkäsitysten välttämiseksi huomautamme sulkeissa, että Pannekoek havainnollistaa analyysiaan *yksinomaan* Länsi-Euroopan, varsinkin Saksan ja Ranskan historiasta

otetuilla esimerkeillä *eikä ollenkaan* tarkoita Venäjää. Jos joskus tuntuu siltä, että hän viittaa Venäjään, niin tämä johtuu vain siitä, että ne perustendenssit, jotka aiheuttavat tiettyä poikkeamista marxilaisesta taktiikasta, ilmenevät meilläkin siitä huolimatta, että kulttuurin ja elämäntapojen puolesta sekä historiallis-taloudellisessa suhteessa Venäjä eroaa tavattoman suuresti Länneestä.

Erittäin tärkeänä syynä, joka aiheuttaa erimielisyyksiä työväenliikkeen osanottajien keskuudessa, on vihdoin se, että yleensä hallitsevien luokkien ja varsinkin porvariston taktiikassa tapahtuu muutoksia. Jos porvariston taktiikka olisi aina samanlaista tai vaikkapa aina samanluontoista, niin työväenluokka oppisi nopeasti vastaamaan siihen yhtä samanlaisella tai samanluontoisella taktiikalla. Todellisuudessa porvaristo luo kaikissa maissa välttämättä kaksi hallintojärjestelmää, kaksi etujensa puolesta taistelemisen ja herruusasemansa puolustamisen menetelmää, ja tällöin nämä kaksi menetelmää joko vaihtelevat keskenään tai kietoutuvat yhteen erilaisin yhdistelmin. Ensinnäkin väkivaltamenetelmä, kieltäytyminen kaikista myönnytyksistä työväenliikkeelle, kaikkien vanhojen ja aikansa eläneiden laitosten tukeminen, uudistusten kertakaikkinen kieltäminen. Tällainen on olemukseltaan vanhoillinen politiikka, joka Länsi-Euroopassa yhä enemmän lakkaa olemasta maanomistajaluokkien politiikkaa ja muuttuu yhä enemmän erääksi yleisporvarillisen politiikan muunnokseksi. Toinen menetelmä on „liberalismin” menetelmä, askeleet poliittisten oikeuksien kehittämisen suuntaan, uudistusten, myönnytysten y.m.s. suuntaan.

Porvaristo ei vaihda yhtä menetelmää toiseen erinäisten henkilöiden ilkeämielisten tavoitteiden eikä sattumankaan vuoksi, vaan oman asemansa syvällisen ristiriitaisuuden vuoksi. Normaali kapitalistinen yhteiskunta ei voi kehittyä menestyksellisesti ilman vakiintunutta edustusjärjestelmää, myöntämättä tiettyjä poliittisia oikeuksia väestölle, joka ei voi olla esittämättä verrattain suuria vaatimuksia „kulttuurillisessa” suhteessa. Tämän tiettyä kulttuuriminimiä koskevan vaativaisuuden aiheuttavat itse kapitalistisen tuotantotavan ehdot, sen korkeatasoinen tekniikka, mutkallisuus, joustavuus, liikuntakyky, yleismaailmallisen kilpailun nopea kehitys j.n.e. Horjunnat porvariston taktiikassa, siirtymiset väkivaltajärjestelmästä näennäisten myönnytysten järjestel-

mään ovat sen vuoksi olleet ominaisia kaikkien Euroopan maiden historialle viimeksi kuluneen puolen vuosisadan aikana, ja tällöin on eri maissa asetettu tiettyinä kausina jommankumman menetelmän käyttö etutilalle. Esimerkiksi Englanti oli XIX vuosisadan 60- ja 70-luvulla klassillinen „liberaalisen” porvarillisen politiikan maa, Saksa oli 70- ja 80-luvulla väkivaltaisen menetelmän kannalla j.n.e.

Kun tämä menetelmä oli Saksassa vallitsevana, niin porvarillisen hallinnon tämän järjestelmän yksipuolisena vastakaikuna oli anarkosyndikalismien eli, kuten siihen aikaan sanottiin, anarkismin kasvu työväenliikkeessä („nuoret” 90-luvun alussa¹⁰⁷, Johann Most 80-luvun alussa¹⁰⁸). Kun vuonna 1890 tapahtui käänne „myönnytyksiin”, niin tuo käänne osoittautui, kuten aina muulloinkin, vielä vaarallisemmaksi työväenliikkeelle aiheuttaen yhtä yksipuolista porvarillisen „reformaattoruuden” vastakaikua: opportunistia työväenliikkeessä. „Porvariston liberaalisen politiikan positiivisena, reaalisena tarkoituksena”, sanoo Pannekoek, „on työläisten johtaminen harhaan, hajaannuksen aikaansaaminen heidän keskuudessaan, heidän poliittikkansa muuttaminen voimattoman, aina voimattoman ja ohimenevän, luulotellun reformaattoruuden voimattomaksi lisäkeeksi”.

Porvaristo saavuttaa monesti tarkoituksensa joksikin aikaa harjoittamalla „liberaalista” politiikkaa, joka on Pannekoekin sattuvan huomautuksen mukaan „ovelampaa” politiikkaa. Osa työläisistä, osa heidän edustajistaan antaa joskus pettää itseään näennäisillä myönnytyksillä. Revisionistit julistavat luokkataisteluoopin „vanhentuneeksi” tahi alkavat harjoittaa sellaista politiikkaa, joka tosiasiaassa vie luokkataistelusta luopumiseen. Porvarillisen taktiikan mutkittelut aiheuttavat revisionismin voimistumisen työväenliikkeessä ja useissa tapauksissa vievät työväenliikkeen sisäiset erimielisyydet suoranaiseen kahtiajakoon saakka.

Kaikki mainitunlaiset syyt synnyttävät työväenliikkeen sisällä, proletaarisissa piireissä erimielisyyksiä taktiikan suhteen. Mutta proletariaatin ja sen kanssa kosketuksissa olevien pikkuporvariston kerrosten, muun muassa talonpoikaistonkaan, välillä ei ole eikä voi ollakaan kiinanmuuria. On ymmärrettävää, että erinäisten henkilöiden, ryhmien ja kerrosten siirtymiset pikkuporvaristosta proletariaattiin

eivät voi olla puolestaan aiheuttamatta horjumisia tämän viimeksi mainitun taktiikassa.

Eri maiden työväenliikkeen kokemus auttaa selvittämään konkreettisten käytännönkysymysten avulla marxilaisen taktiikan olemuksen, auttaa nuorempia maita näkemään selvemmin marxilaisuudesta poikkeamisten todellisen luokka-merkityksen ja taistelemaan menestyksellisemmin näitä poikkeamia vastaan.

„Zvezda“ № 1,
joulukuun 16 pnä 1910
Allekirjoitus: V. I l l i n

Julkaistaan „Zvezda“ lehdessä
tekstin mukaan

TOLSTOI JA PROLETARIAATIN TAISTELU

Tolstoi ruoski hallitsevia luokkia tavattoman voimakkaasti ja vilpittömästi, paljasti erittäin havainnollisesti kaikkien niiden laitosten sisäistä valheellisuutta, joiden varassa nykyajan yhteiskunta pysyy pystyssä: kirkkoa, oikeuslaitosta, militarismia, „laillista” avioliittoa ja porvarillista tiedettä. Mutta hänen oppinsa osoittautui olevan kokonaan ristiriidassa nykyisen järjestelmän haudankaivajan — proletariaatin — elämän, työn ja taistelun kanssa. Kenen katsantokanta sitten on heijastunut Leo Tolstoin saarnamassa opissa? Hänen huulillaan on puhunut koko se Venäjän kansan monimiljoonainen joukko, joka *jo* vihaa nykyajan elämän valtiaita, mutta ei *vielä* ole päässyt niin pitkälle, että kävisi tietoista, johdonmukaista, loppuun saakka menevää, leppymätöntä taistelua noita valtiaita vastaan.

Venäjän suuren vallankumouksen historia ja lopputulos ovat osoittaneet, että juuri sellaisia olivat ne joukot, jotka joutuivat tietoisien, sosialistisen proletariaatin ja vanhan järjestelmän jyrkkien puoltajien *väliin*. Nämä joukot — pääasiassa talonpoikaisto — osoittivat vallankumouksessa, miten kovasti ne vihaavat vanhaa, miten selvästi ne tuntevat kaikki nykyisen valtakomennon rasitukset, miten voimakas on niiden vaistonvarainen pyrkimys vapautumaan noista rasituksista ja saamaan paremman elämän.

Ja samalla nuo joukot osoittivat vallankumouksessa, että vihassaan ne eivät ole riittävän tietoisia, taistelussaan ne eivät ole johdonmukaisia ja paremman elämän etsinnässä niitä rajoittavat ahtaat puitteet.

Suuri kansanmeri, joka myllersi syvimpiä pohjukkojaan myöten, heijastui Tolstoin opissa kaikkine heikkouksineen ja kaikkine vahvoine puolineen.

Leo Tolstoin taiteellisia teoksia lukiessaan Venäjän työväenluokka oppii tuntemaan paremmin vihollisensa, ja tutkiskellessaan Tolstoin *oppia* koko Venäjän kansan täytyy käsittää, mikä oli sen oma heikkous, joka esti sitä viemästä vapautustaan päätökseen. Se täytyy ymmärtää, jotta pääsisi eteenpäin.

Juuri tätä eteenpäinmenoa häiritsevät kaikki ne, jotka julistavat Tolstoin „yleiseksi omaksitunnoksi” ja „elämän opettajaksi”. Nuo julistelut ovat valhetta, jota liberaalit levittävät tietoisesti, tahtoen käyttää hyväkseen Tolstoin opin vastavallankumouksellista puolta. Myöskin eräät entiset sosialidemokraatit toistelevat liberaalien perässä tuota valhetta Tolstoista, muka „elämän opettajasta”.

Venäjän kansa saavuttaa vapauden vasta sitten, kun se käsittää, ettei sen pidä opetella parempaan elämään pyrkimistä Tolstoilta, vaan proletariaatilta — siltä luokalta, jonka merkitystä Tolstoi ei ymmärtänyt ja joka on ainoa sellainen luokka, joka kykenee hävittämään Tolstoin vihaaman vanhan maailman.

„Rabotshaja Gazeta” № 2.
joulukuun 18 (31) pnä 1910

Julkaistaan „Rabotshaja Gazetan”
tekstin mukaan

MIELENOSOITUSTEN ALKU

Kolmen vallankumousvuoden, vuosien 1905—1907 jälkeen Venäjä on saanut kestää kolme vastavallankumouksen vuotta, 1908—1910, kolme vuotta mustaa Duumaa, väkivallan riehuntaa ja oikeudettomuutta, kapitalistien rynnistystä työläisiä vastaan, työläisten saavutusten pois riistämistä. Tsaristinen itsevaltius, joka vuonna 1905 ainoastaan murrettiin, muttei hävitetty, on koonnut voimansa, liittynyt yhteen tilanherrojen ja kapitalistien kanssa III Duumassa ja on jälleen saattanut Venäjällä voimaan entisen valtakomennon. Kapitalistien harjoittama työläisten sorto on käynyt entistä kovemmaksi, virkamiesten lainrikkomukset ja mielivalta kaupungeissa ja varsinkin maaseudulla ovat käyneet entistä julkeammiksi, vapaustaistelijain vainoaminen on tullut entistä julmemmaksi ja kuolemanrangaistukset entistä tiheämmiksi. Tsaarihallitus, tilanherrat ja kapitalistit ovat vimmoissaan *kostaneet* vallankumouksellisille luokille, ennen kaikkea proletariaatille, vallankumouksesta, aivan kuin kiirehtien käyttämään joukkotaistelussa syntynyttä väliaikaa vihollistensa tuhoamiseen.

On kuitenkin olemassa sellaisia vihollisia, jotka voidaan useassa taistelussa lyödä, voidaan joksikin aikaa nujertaa, mutta joita *ei voida* tuhota. Vallankumouksen täydellinen voitto on aivan mahdollinen, ja tuo voitto hävittäisi tsaristisen monarkian täydellisesti, lakaisisi pois maankamaralta maaorjuuttajatilanherrat, antaisi näiden kaikki maat lunastusmaksutta talonpojille, vaihtaisi virkamieshallinnon demokraattiseen itsehallintoon ja poliittiseen vapauteen. Tällaiset uudistukset eivät ole ainoastaan mahdollisia, vaan ne ovat *välttämättömiä* jokaisessa maassa XX vuosisadalla,

ne on jo suoritettu *kaikissa* Euroopan valtioissa enemmän tai vähemmän täydellisesti, enemmän tai vähemmän pitkäaikaisen ja sitkeän taistelun hinnalla.

Mutta tsaristisen itsevaltiuden vihollisia, tilanherrojen ja kapitalistien harjoittaman sorron vihollisia *eivät pysty* hävittämään *mitkään*, kaikkein täydellisimmätkään taantumuksen voitot, *ei mikään* vastavallankumouksen voitto, sillä noita vihollisia ovat miljoonat työläiset, joita kerääntyy yhä enemmän kaupunkeihin, suurtehtaisiin ja rautateille. Noita vihollisia ovat taloudelliseen häviöön joutuvat talonpojat, joiden elämä on monin verroin raskaampaa nyt, kun maapiiripäälliköt ja rikkaat talonpojat ovat liittyneet yhteen ryövätäkseen *lain nojalla*, ottaakseen pois talonpoikien maita tilanherrain Duuman *suostumuksella*, kaikkien tilanherra- ja sotilasviranomaisten *suojelun turvin*. Sellaisia vihollisia kuin työväenluokkaa ja talonpoikaisköyhälistöä ei voida hävittää.

Ja nyt me näemme, kuinka kolme vuotta kestäneen mitä hurjimman vastavallankumouksellisen riehunnan jälkeen kaikkein sorretuimmat, poljetuimmat, masennetuimmat ja kaikenlaisten vainojen pelottelemat *kansanjoukot* alkavat uudelleen nostaa päätään, herätä ja ryhtyä jälleen taisteluun. Nämä kolme telotusten, vainon ja julmien rankaisujen vuotta ovat hävittäneet kymmeniä tuhansia itsevaltiuden yksiiä „vihollisia”, sulkeneet vankiloihin ja karkottaneet satoja tuhansia toisia ja säikyttäneet monen monia satoja tuhansia kolmansia „vihollisia”. Mutta miljoonat ja kymmenet miljoonat eivät enää ole samanlaisia kuin ne olivat ennen vallankumousta. Nämä miljoonat eivät ole vielä *milloinkaan* ennen Venäjän historiassa saaneet näin kouraantuntuvia, havainnollisia opetuksia, eivät ole nähneet näin avointa luokkien taistelua. Se, että näissä miljoonissa ja kymmenissä miljoonissa on alkanut uusi syvälle ulottuva epämääräinen kuohunta, se näkyy kuluvan vuoden kesällisistä lakoista ja äskeisistä mielenosoituksista.

Työväen lakot Venäjällä niin vallankumouksen valmistelun kuin myös itse vallankumouksen aikana olivat eniten levinnyt taistelukeino proletariaatilla, tuolla edistyneimmällä luokalla, joka on nykyisen yhteiskunnan ainoa loppuun saakka vallankumouksellinen luokka. Taloudelliset ja poliittiset lakot, milloin vuorotellen, milloin punoutuen yhdeksi erottamattomaksi kokonaisuudeksi, liittivät työläis-

joukkoja tiukasti yhteen kapitalistiluokkaa ja itsevaltaista hallitusta vastaan, toivat kuohuntaa koko yhteiskuntaan ja nostattivat talonpoikaistoa taisteluun.

Kun vuonna 1895 alkoivat yhtämittaiset joukkolakot, niin se oli kansanvallankumouksen valmistelukauden alkua. Kun tammikuussa 1905, yhden kuukauden aikana, lakkolaisten luku nousi yli 400 tuhannen, niin se oli itse vallankumouksen alkua. Kaikkien kolmen vallankumousvuoden aikana lakkolaisten luku, joka vähitellen laski (lähes 3 miljoonaa vuonna 1905, miljoonaa vuonna 1906 ja $\frac{3}{4}$ miljoonaa vuonna 1907), oli korkeampi kuin milloinkaan ennen yhdessäkään maassa maailmassa.

Kun vuonna 1908 lakkolaisten luku äkkiä laski jyrkästi (176 tuhatta) ja vielä jyrkemmin vuonna 1909 (64 tuhatta), niin se merkitsi ensimmäisen vallankumouksen tai oikeammin sanoen vallankumouksen ensimmäisen kauden loppua.

Ja nyt sitten tämän vuoden kesällä alkoi taas nousu. Taloudellisten lakkojen osanottajien luku *kasvaa* ja kasvaa hyvin nopeasti. Mustasotnialaisen taantumuksen *täydellisen* herruuden kausi on päättynyt. Alkaa uuden nousun kausi. Proletariaatti, joka vuodesta 1905 vuoteen 1909, vaikka tosin suurin väliajoin, *perääntyi*, kokoaa voimiaan ja alkaa siirtyä *hyökkäykseen*. Vilkastuminen eräillä teollisuudenaloilla johtaa heti proletariaatin taistelun vilkastumiseen.

Proletariaatti on aloittanut. Toiset, porvarilliset, demokraattiset luokat ja väestökerrokset jatkavat. I Duuman maltillis-liberaalisen, demokratialle vieraan puheenjohtajan Muromtsevin kuolema aiheutti mielenosoitusten ensimmäisen, arastelevan alun. Leo Tolstoin kuolema aiheutti — ensi kerran pitkän väliajan jälkeen — *katumielenosoituksia*, joihin osallistui pääasiassa ylioppilaita, mutta osittain myös työläisiä. Kun useat tehtaot lopettivat työn Tolstoin hautauspäivänä, oli se merkinä mielenosoituslakkojen alkamisesta, vaikka tosin vaatimattomasta alkamisesta.

Tsaarin poliisihurttien petomaisuudet, kun nämä kidutettiin Vologdassa ja Zerentuissa sankarillisesta vallankumoustaistelusta vainotuksi joutuneita karkotettuja tovereitamme, ovat aivan viime aikoina nostattaneet entistä suurempaa kuohuntaa ylioppilaiden keskuudessa. Joka puolella Venäjää pidetään kokouksia, poliisi ryntää väkivalloin yliopistorakennuksiin, pieksää ja vangitsee oppilaita, vainoa sanomalehtiä vähäisimmästäkin levottomuuksia

koskevasta totuuden sanasta, ja kaikella tuolla se vain lisää levottomuuksia.

Proletariaatti on aloittanut. Demokraattinen nuoriso jatkaa. Venäjän kansa herää uuteen taisteluun, kulkee uutta vallankumousta kohti.

Heti ensimmäinen taistelun alku on osoittanut jälleen, että elossa ovat ne voimat, jotka horjuttivat tsaarivaltaa v. 1905 ja jotka nujertavat sen tässä tulevassa vallankumouksessa. Heti ensimmäinen taistelun alku on jälleen osoittanut meille *joukkoliikkeen* merkityksen. Kun kerran *joukot* ovat nousseet, kun kerran miljoonat ovat alkaneet liikehtiä, eivät mitkään vainot eivätkä mitkään rangaistukset voi pysähdyttää liikettä. Vainot vain lietsovat taistelua kuumemmaksi, vetävät siihen yhä uusia taistelijain rivejä. Sorrettuja joukkoja eivät auta mitkään terroristien suorittamat murhayritykset, eivätkä mitkään voimat maailmassa saa pysähtymään joukkoja, kun ne nousevat.

Nyt ne ovat alkaneet nousta. Tämä nousu saattaa tapahtua nopeasti, se saattaa tapahtua hitaasti ja väliajoin, mutta joka tapauksessa se on menossa vallankumousta kohti. Venäjän proletariaatti kulki vuonna 1905 kaikkien etunenässä. Muistellen tuota maineikasta menneisyyttä sen on nyt ponnistettava kaikki voimansa palauttaakseen entiselleen, lujittaakseen ja kehittääkseen omaa järjestöään, omaa puoluettaan, Venäjän sosialidemokraattista työväenpuoluetta. Puolueemme elää nykyään vaikeita päiviä, mutta se on voittamaton, niin kuin proletariaattikin on voittamaton.

Työhön siis, toverit! Ryhtykää kaikkialla, joka paikassa rakentamaan järjestöjä, luomaan ja lujittamaan työväen sosialidemokraattisia puoluesoluja, kehittämään taloudellista ja poliittista agitaatiota. Venäjän ensimmäisessä vallankumouksessa proletariaatti opetti kansanjoukot taistelemaan vapauden puolesta, toisessa vallankumouksessa sen täytyy johdattaa ne voittoon!

MITÄ MAASEUDULLA TAPAHTUU?

Sanomalehdissä väitellään entisen maatalousministerin, Jermolovin, uudesta kirjasta, jossa puhutaan „Venäjän nykyisestä tulipaloepidemiasta”. Liberaalinen lehdistö on todennut, että tulipalot maaseudulla eivät ole vallankumouksen jälkeen vähentyneet, vaan ovat lisääntyneet. Taantumukselliset lehdet ovat levittäneet edelleen Jermolovin huutoa ja porua „tuhopolttajien rankaisemattomuudesta”, „terrorista maaseudulla” j.n.e. Tulipalojen määrä maaseudulla on lisääntynyt tavattomasti: esimerkiksi Tambovin läänissä vuodesta 1904 vuoteen 1907 *kaksinkertaisesti*, Orelin läänissä $2\frac{1}{2}$ -*kertaisesti*, Voronezhin läänissä *3-kertaisesti*. „Hiukankin varakkaammat talonpojat”, kirjoittaa hallituksen edessä pokkuroiva „Novoje Vremja”, „haluavat päästä lohkotiloille, yrittävät järjestää maanviljelystä uudella tavalla, mutta aivan kuin vihollismaassa he joutuvat villiintyneiden maalaismellastajien sissipiiritykseen. Heitä poltetaan ja vainotaan, vainotaan ja poltetaan, „ettei muuta neuvoksi kuin jättää kaikki ja paeta, minkä jalat kantavat” ”.

Tsaarihallituksen kannattajien on täytynyt tehdä epämieluisen tunnustus! Meille, sosialidemokraateille, uudet tiedot eivät ole vailla mielenkiintoa, sillä ne ovat uusi todistus hallituksen valheesta ja liberaalisen politiikan surkeasta voimattomuudesta.

Vuoden 1905 vallankumous osoitti selvästi, että historia on peruuttamattomasti tuominnut Venäjän maaseudulla vallitsevan vanhan järjestyksen. Ei mikään mahti maailmassa voi lujittaa tätä järjestystä. Miten sen voisi muuttaa? Talonpoikaisjoukot vastasivat siihen kapinoillaan vuonna 1905, vastasivat edustajiensa kautta I ja II Duumassa. Kartanonmaat on otettava pois tilanherroilta korvauksetta. Kun 30.000 tilanherralla (heidän etunenässään

Nikolai Romanov) on *70 miljoonaa* desjatiinaa maata ja 10 miljoonalla talonpoikaistaloudella on osapuilleen sama määrä, niin ei voi syntyä mitään muuta kuin velkaorjuutta, huutavaa puutetta, kurjuutta ja lamaannusta koko kansantaloudessa. Ja niinpä sosialidemokraattinen työväenpuolue kutsui talonpoikia vallankumoukselliseen taisteluun. Joukkolakoillaan vuonna 1905 koko Venäjän työläiset liittivät yhteen ja suuntasivat talonpoikain taistelua. Liberaalien suunnitelma talonpoikien ja tilanherrojen „sovinnon” aikaansaamisesta „kohtuullisen lunastusmaksun” avulla oli tyhjänpäiväinen, viheliäinen, petturimainen juoni.

Miten Stolypinin hallitus aikoo muuttaa maaseudun vanhaa järjestystä? Se aikoo joututtaa talonpoikain täydellistä häviöön joutumista, antaa tilanherrojen pitää maansa, auttaa rikkaiden talonpoikien mitättömän pientä joukkoa „pääsemään lohkotiloille”, kahmimaan mahdollisimman paljon yhteisömaita. Hallitus on tullut ymmärtämään, että koko talonpoikaisjoukko on sitä vastaan, ja yrittää löytää itselleen liittolaisia talonpoikaispohattojen joukosta.

Hallituksen suunnitteleman „reformin” täytäntöönpanoon tarvitaan „20 vuotta rauhallisuutta”, sanoi kerran itse Stolypin. „Rauhallisuudeksi” hän nimittää talonpoikien nöyryyttä, sitä, ettei taistella väkivaltaa vastaan. Stolypinin „reformiahan” ei voida toimeenpanna ilman maapiiripäälliköiden ja muiden viranomaisten harjoittamaa väkivaltaa, ilman väkivaltaa joka askeleella, ilman väkivaltaa *kymmeniä miljoonia* kohtaan, ilman niiden pienimpienkin itsenäisyydenilmausten tukahduttamista. Stolypin ei ole saanut aikaan eikä voi saada aikaan „rauhallisuutta” edes kolmeksi vuodeksi, puhumattakaan 20 vuodesta: se on se epämieluisuus totuus, jonka entisen ministerin kirja maaseudun tulipaloista on palauttanut tsaarin palvelijain mieleen.

Talonpojilla ei ole eikä voi olla muuta ulospääsyä siitä huutavasta puutteesta, kurjuudesta ja nälkäkuolemasta, johon hallitus heidät syöksee, kuin joukkotaistelu yhdessä proletariaatin kanssa tsaarivallan kukistamiseksi. VSDTP:n nykyisenä tehtävänä on valmistaa proletariaatin voimia tällaiseen taisteluun, luoda, kehittää ja lujittaa proletaarisia järjestöjä.

IVAN VASILJEVITSH BABUSHKIN

(NEKROLOGI)

Elämme kirotuissa olosuhteissa, joissa on ollut mahdollista se, että huomattava puolueytöntekijä, puolueen ylpeys, toveri, joka on antaumuksellisesti uhrannut koko elämänsä työväen asialle, katoaa tietymättömiin. Läheisimmätkään henkilöt, kuten vaimo ja äiti, läheisimmätkään toverit eivät vuosikausiin tiedä, mitä hänelle on tapahtunut: onko hän nääntymässä jossain pakkotyössä vai onko hän sortunut johonkin vankilaan vai onko saanut sankarikuoleman kamppailussa vihollista vastaan. Niin kävi Ivan Vasiljevitshille, jonka Rennenkampf on ammuttanut. Saimme tietää hänen kuolemastaan vasta äskettäin.

Ivan Vasiljevitshin nimi on läheinen ja kallis monelle sosialidemokraatille. Kaikki, jotka hänet tunsivat, pitivät hänestä ja kunnioittivat häntä, sillä hän oli tarmokas, vapaa fraseologiasta, syvällisen johdonmukainen vallankumouksellisuudessaan sekä intoisan uskollinen asialle. Vuonna 1895 tämä pietarilainen työmies yhdessä muista valveutuneista tovereista muodostuneen ryhmän kanssa toimi tarmokkaasti Nevan tulliportin takana Semjannikovin, Aleksandrovin ja Lasitehtaan työläisten keskuudessa, perusti kerhoja, järjesti kirjastoja ja samalla opiskeli innokkaasti koko ajan.

Kaikki hänen ajatuksensa olivat suuntautuneet toiminnan laajentamiseen. Hän oli toimekkaasti mukana laatimassa Semjannikovin tehtaan työläisille osoitettua *ensimmäistä agitaatio-lentolehtistä*, joka julkaistiin Pietarissa syksyllä vuonna 1894, ja levitti sitä itse henkilökohtaisesti. Kun Pietarissa perustettiin „Taisteluliitto työväenluokan

vapauttamiseksi”, Ivan Vasiljevitshista tuli eräs sen aktiivisimpia jäseniä, ja hän toimi siinä aina vangitsemiseensa saakka. Hän oli mukana pohtimassa yhdessä Pietarissa toimineiden vanhojen tovereiden — „Iskran” perustajien — kanssa sitä ajatusta, että ulkomailla perustettaisiin poliittinen sanomalehti, joka palvelisi sosialidemokraattisen puolueen yhdistämistä ja lujittamista, ja tuo ajatus sai häneltä mitä innokkainta kannatusta. Niin kauan kuin Ivan Vasiljevitsh oli vapaana, ei „Iskralla” ollut puutetta ehta työläiskirjeistä. Selaillkaa „Iskran” 20 ensimmäistä numeroa, kaikkia noita Shujasta, Ivanovo-Voznesenskista, Orehovo-Zujevosta ja keski-Venäjän muilta paikkakunnilta lähetettyjä kirjoituksia: ne ovat melkein kaikki kulkeneet Ivan Vasiljevitshin käsien kautta; hän pyrki järjestämään mitä kiinteimmän yhteyden „Iskran” ja työläisten välille. Ivan Vasiljevitsh oli „Iskran” ahkerin kirjeenvaihtaja ja sen innokas kannattaja. Keski-Venäjältä Babushkin muutti etelään, Jekaterinoslaviin, missä hänet pidätettiin ja teljettiin Aleksandrovskin vankilaan. Aleksandrovskista hän karkasi yhdessä erään toisen toverin kanssa sahattuaan poikki ikkunan ristikkoraudat. Taitamatta mitään ulkomaan kieltä hän pääsi suurella vaivalla Lontooseen, missä „Iskran” toimitus siihen aikaan sijaitsi. Siellä puhuttiin monet asiat, pohdittiin yhdessä monia kysymyksiä. Mutta kohtalo ei sallinut Ivan Vasiljevitshin osallistua puolueen toiseen edustajakokoukseen... vankila ja karkotus poistivat hänet pitkäksi aikaa riveistä. Nouseva vallankumousalto nosti esiin uusia työntekijöitä, uusia puoluetoimihenkilöitä, samaan aikaan kun Babushkin oleskeli kaukana pohjoisessa, Verhojanskissa eristettynä puolue-elämästä. Hän ei kuluttanut hukkaan aikaa, hän opiskeli, valmistautui taisteluun, ohjasi työläisten, karkotusvankitovereidensa, opiskelua, koetti tehdä heistä tietoisia sosialidemokraatteja ja bolshevikkeja. Vuonna 1905 tuli amnestia, ja Babushkin lähti Venäjälle. Mutta siihen aikaan oli Siperiassakin käynnissä kiihkeä taistelu, sielläkin tarvittiin sellaisia miehiä kuin Babushkin. Hän liittyi Irkutskin komiteaan ja omistautui kokonaan työhön. Hän joutui esiintymään puhujana kokouksissa, harjoittamaan sosialidemokraattista agitaatiota ja järjestämään kapinaa. Kun Babushkin yhdessä viiden muun toverin kanssa — heidän nimistään meillä ei ole tietoja — saattoi Tshitaan erillisessä vaunussa ollutta suurta aselastia, juna

joutui Rennenkampfin rankaisuretkikunnan käsiin, ja kaikki kuusi ammuttiin heti ilman mitään oikeudenkäyntiä häthätää kaivetun yhteishaudan reunalla. He kuolivat sankareina. Heidän kuolemastaan kertoivat läsnäolleet sotamiehet ja samassa junassa olleet rautatieläiset. Babushkin kaatui tsaarin satraapin petomaisen teon uhrina, mutta kuollessaan hän tiesi, että asia, jolle hän oli antanut koko elämänsä, ei kuole, että sitä tulevat jatkamaan kymmenet, sadat tuhannet, miljoonat muut, että tuon asian puolesta tulevat antamaan henkensä toiset työläistoverit, että he tulevat taistelemaan niin kauan, kunnes voittavat...

* * *

On henkilöitä, jotka ovat sepittäneet ja levittäneet sellaista tarua, että Venäjän sosialidemokraattinen työväenpuolue on „intelligenttien” puolue, että työläisillä ei ole siihen yhteyttä, että Venäjän työläiset ovat sosialidemokraatteja ilman sosialidemokratiaa, että niin oli varsinkin ennen vallankumousta ja huomattavassa määrin vallankumouksen aikana. Liberaalit levittävät tätä valhetta siksi, että he vihaavat sitä joukkojen vallankumoustaistelua, jota VSDTP johti vuonna 1905, ja eräät sosialistit omaksuvat tämän valheellisen teorian ymmärtämättömyydessään tai kevytmielisyydessään. Ivan Vasiljevitsh Babushkinin elämäkerta, tämän *työläisiskralaisen* kymmenvuotinen sosialidemokraattinen toiminta kumoo näkyvästi tuon liberaalien valheen. I. V. Babushkin on eräs niistä eturivin työläisistä, jotka *10 vuotta* ennen vallankumousta alkoivat luoda sosialidemokraattista *työväenpuoluetta*. Ilman *tällaisten* eturivin miesten väsymättömästi, sankarillisen sitkeästi suorittamaa työtä proletaaristen joukkojen keskuudessa ei VSDTP olisi voinut olla olemassa edes kymmentä kuukautta, saatikka kymmentä vuotta. Vain *tällaisten* eturivin miesten toiminnan ansiosta, vain heidän antamansa tuen ansiosta VSDTP kasvoi vuonna 1905 puolueeksi, joka suurina lokakuun ja joulukuun päivinä *sulautui erottamattomasti* yhteen proletariaatin kanssa ja säilytti tämän yhteyden *työväenedustajien* kautta ei ainoastaan II:ssa, vaan myös III:ssa, mustasotniaalaisessa Duumassa.

Liberaalit (kadetit) haluavat tehdä äskettäin kuolleesta I Duuman puheenjohtajasta S. A. Muromtsevista kansansankarin. Me, sosialidemokraatit, emme saa päästää ohi tilaisuutta ilmaistaksemme halveksumisemme ja vihamme tsaristiselle hallitukselle, joka on vainonnut sellaisiakin maltillisia ja säyseitä virkamiehiä kuin Muromtsevia. Muromtsev oli ainoastaan liberaalinen virkamies. Hän ei ollut edes demokraatti. Hän pelkäsi joukkojen vallankumouksellista taistelua. Hänen toiveensa Venäjän vapaudesta ei perustunut tähän taisteluun, vaan tsaristisen itsevaltiuden hyvään tahtoon, Venäjän kansan pahimman ja julmimman vihollisen kanssa tehtävään *sopimukseen*. On naurettavaa pitää sellaisia miehiä Venäjän vallankumouksen kansansankareina.

Mutta noita kansansankareita on olemassa. Heitä ovat sellaiset kuin Babushkin. Heitä ovat ne, jotka omistautuivat täydellisesti työväenluokan vapaustaistelulle, käyden sitä, ei vuoden eikä kaksi, vaan kokonaista kymmenen vuotta ennen vallankumousta. Heitä ovat ne, jotka eivät ole kullaneet itseään yksilöiden hyödyttömiin terroritekoihin, vaan ovat sitkeästi, järkkymättä toimineet proletaarijoukkojen keskuudessa auttaen *niiden* tietoisuuden kehittämistä, *niiden* järjestämistä, *niiden* vallankumouksellista oma-toimisuutta. Heitä ovat ne, jotka kriisin koittaessa, vallankumouksen puhjetessa, miljoonien ja miljoonien alkaessa liikehtiä asettuivat johtamaan joukkojen aseellista taistelua tsaristista itsevaltiutta vastaan. Kaikki, mikä tsaristiselta itsevaltiudelta on valloitettu, on valloitettu *yksinomaan* joukkojen taistelulla, joukkojen, joiden johdossa ovat olleet sellaiset miehet kuin Babushkin.

Ilman tällaisia miehiä Venäjän kansa jäisi ikiajoiksi orjakansaksi, holoppikansaksi. Tällaisten miesten kanssa Venäjän kansa hankkii taisteluin itselleen täydellisen vapautuksen kaikesta riistosta.

On jo ollut vuoden 1905 joulukuun kapinan viides vuosipäivä. Juhlikaamme tätä vuosipäivää muistaen eturivin työläisiä, jotka ovat kaatuneet taistelussa vihollista vastaan. Pyydämme työläistovereita kokoamaan ja lähettämään meille muistelmia silloisesta taistelusta ja lisätietoja Babushkinista samoin kuin muistakin vuoden 1905 kapinassa kaatuneista sosialidemokraattisista työläisistä. Aikumuksenamme on julkaista näiden työläisten elämää

kuvaava kirjanen. Tällainen kirjanen tulee olemaan paras vastaus kaikille vähäuskoisille ja Venäjän sosialidemokraattisen työväenpuolueen väheksyjille. Tällainen kirjanen tulee olemaan parasta lukemista nuorille työläisille, jotka tulevat siitä oppimaan, kuinka jokaisen tietoisien työläisten on elettävä ja toimittava.

„Rabotshaja Gazeta” № 2,
joulukuun 18 (31) pnä 1910

Julkaistaan „Rabotshaja Gazetan”
tekstin mukaan

KESKUSKOMITEAAN

Kirjelmämme¹⁰⁹ suhteen on olemassa valheellisia huhuja (ja golosilaiset likvidaattorit levittävät niitä tahallisesti), joiden vastapainoksi katsomme velvollisuudeksemme selostaa lyhyesti asian olemusta ja katsantokantojamme.

Muodollisesti asia on siten, että vuoden 1910 tammikuun täysistunnossa puolue ryhmä solmi *sopimuksen* puolueen kanssa. Sopimuksen mukaan ryhmämme sitoutui laskemaan itsensä hajalle, *jos* muutkin ryhmät laskevat itsensä hajalle. Ehtoa ei ole noudatettu. *Otamme itsellemme jälleen vapauden taistella* liberaaleja ja anarkisteja vastaan, joita „sovittelijain” johtaja Trotski kannustaa. Rahakysymys on meille merkitykseltään *toisarvoinen*, joskaan emme tietenkään aio luovuttaa *ryhmämme* rahoja likvidaattorien + anarkistien + Trotskin blokille emmekä suinkaan luovu oikeudestamme paljastaa kansainväliselle sosialidemokratialle tätä blokkia, sen finanssi-„perustoja” (vperjodilaisten paljon puhutut „varat”, joita Trotski ja golosilaiset varjelevat paljastukselta) *j.n.e.**

Itse asiassa me *emme ota itsellemme vastuuta* siitä puolueen hajoamisen *edistämisestä*, johon „sovitteleva” (t.s. golosilaisia liberaaleja ja vperjodilaisia anarkisteja sukoileva) politiikka on myötävaikuttanut. Me varoitimme puoluetta virallisesti ja avoimesti *jo ennen* Pää-äänenkannattajan 12. *numeroa* ilmoittamalla puolueenvastaisesta

* Fraktion edustusolkeus on annettu plenumissa (täysistunnossa. *Toim.*) olleelle *kuusihenkiselle ryhmällemme*. Kuudesta äänestä meillä on *neljä*: kolme Pariisissa ja yksi Meshkovskin valtakirjan (kirjallisen) nojalla. Jos Meshkovski saisi päähänsä kieltäytyä, niin *tiedustelemme*, mitä mieltä ovat muut *Lontoossa valitut* Keskuskomitean bolshevikijäsenet ja -kandidaatit, *tiedustelemme* sitä myös bolshevikeilta, jotka ovat kunnostautuneet osallistumalla tehokkaasti toimintaan.

salaliitosta lentolehtisessä „*Likvidaattorien „Golos” vastustaa puoluetta*” *.

Joskin nämä sanat tuntuivat eräistä liioittelulta, niin tapahtumat ovat vahvistaneet ne täydellisesti ja kirjaimellisesti. Likvidaattoriliberaaleja on pönkitetty puolueen *ulko-puolelta*, ja he ovat perustaneet sosialidemokratialle täysin vihamielisen ryhmäkunnan („Nasha Zarja”, „Vozrozhdenije”, „Delo Zhizni”), joka on *valmis* ajamaan karille puolueen asian IV Duuman vaaleissa. Golosilaiset *ovat auttaneet* herroja Potresoveja ja kumpp. rappeuttamaan puoluetta *tärvelemällä ja jarruttamalla* työtä sisältä käsin, keskustelimestä. Keskuskomitean Ulkomainen byroo — käytännöllisen toiminnan ainoa vakituinen elin — joutui *likvidaattorien* käsiin osittain Bundin ja lättiläisten voimattomuuden vuoksi, osittain sen vuoksi, että näiden kansallisten järjestöjen likvidatoriset ainekset antoivat suoranaista apua golosilaisille. Keskuskomitean Ulkomainen byroo ei ainoastaan ollut tekemättä mitään *puolueen kannalla olevien* yhdistämiseksi ulkomailla, se ei ainoastaan ollut auttamatta millään tavoin taistelua golosilaisia ja vperjodilaisia vastaan, vaan se *salasi* anarkistien puolueenvastaiset „varat” ja liberaalien ottamat askeleet.

Trotskin ja „Golosin” „sovittelevan” kannatuksen ansiosta vperjodilaiset lujittuivat ryhmäkunnaksi, jolla oli kuljetuskoneistonsa ja *asiamieskuntansa* ja joka vankistui *moninkertaisesti* vuoden 1910 tammikuun täysistunnon jälkeen.

Se, mistä oli kyllin selviä merkkejä jo täysistunnossa (esimerkiksi anarkistisen koulun puolustaminen Trotskin + golosilaisten taholta), on kehittynyt loppuun saakka. Liberaalien ja anarkistien blokki hajottaa sovittelijain auttamana julkeasti puolueen rippeitä ulkoa käsin ja auttaa rappeuttamaan sitä sisältä käsin. Muodollisuuksilla pelaaminen ja golosilaisten ja trotskilaisten „kutsuminen” mukaan keskuksiin, vie viimeisetkin voimat jo muutenkin heikentyneiltä puolueen kannattajilta.

Ottamatta itsellemme vastuuta tuosta pelistä me tulemme *siitä huolimatta* ajamaan omaa *puoluelinjaamme*, jona on lähentyminen plehanovilaisten kanssa ja *säälimätön* taistelu blokkia vastaan. On itsestään selvää, että me tulemme

* Ks. tätä osaa, ss. 148—156. *Toim.*

tukemaan *kaikin tavoin* Keskuskomitean *kaikkia* toimenpiteitä, mikäli se onnistuu kokoontumaan Venäjällä, palauttamaan ennalleen keskuskoneiston Venäjällä, luomaan puolueen organisaatioperustan (Keskuskomitean likvidaattorihenkisen Ulkomaisen byroon tilalle) ulkomailla ja *alkamaan työn* liberaaleja ja anarkisteja vastaan.

Lopuksi pari sanaa siitä *kahtiajaosta*, jolla „sovittelijat” pelottelevat. *De facto* * kahtiajako on jo nyt täydellinen, sillä potresovilaiset ja vperjodilaiset ovat irronneet *kokonaan* erilleen eikä *kukaan* saa heitä jälleen puoluelinjalle. Jos Keskuskomitea leimaa heidät jyrkästi liberaaleiksi ja anarkisteiksi, niin kahtiajakoa *de jure* ** ei tule, sillä he eivät pysty puolustamaan *omaa* linjaansa. Jos keskuselimet lakkaavat pelaamasta liberaalien palvelijain — Potresovin (golosilaisten) ja vperjodilaisten — „kutsumisella”, niin kahtiajakoa *de jure* ei tule, ja työläiset hylkäävät lopullisesti niin vperjodilaiset kuin potresovilaisetkin. *Muunlainen* politiikka tekee kahtiajaon pitkälliseksi rohkaisten potresovilaisia ja vperjodilaisia. Mitä meihin tulee, niin me, *bolshevistisen virtauksen valtuusmiehet*, joiden johtavan merkityksen vuoden 1910 tammikuun täysistunto tunnusti, kieltäydymme kokonaan tuosta „muunlaisesta” politiikasta.

Bolshevistisen virtauksen edustajat, jotka täysistunnossa allekirjoittivat sopimuksen Keskuskomitean kanssa ja ovat valtuutetut (Meshkovskin valtakirjan nojalla) sanomaan sen irti.

Kirjoitettu joulukuussa 1910

*Julkaistu ensi kerran v. 1933
XXV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

* — todellisuudessa. *Toim.*
** — juridisesti. *Toim.*

„VARAUKSEN“ SANKARIT ¹¹⁰

Vastikään saamamme hra Potresovin ja kumpp. aikakauslehden, „Nasha Zarjan”, kymmenes vihko sisältää sellaisia hämmästyttäviä näytteitä yliolkaisesta, oikeamminkin periaatteettomasta Leo Tolstoin arvioimisesta, että niitä on pysähdyttävä tarkastelemaan heti, vaikkapa vain lyhykäisesti.

Tuossa on Potresovin sotajoukkoon kuuluvan uuden soturin V. Bazarovin kirjoitus. Toimitus on eri mieltä tässä kirjoituksessa olevista „erinäisistä väittämistä”, mutta ei tietenkään mainitse, mistä väittämistä on kysymys. Sitenhän on paljon mukavampaa puolustaa sekasotkua! Mitä meihin tulee, niin meidän on vaikea osoittaa tuosta kirjoituksesta sellaisia väittämiä, joista hituisenkin verran marxilaisuutta arvossa pitävä henkilö voisi olla suuttumatta. „Uupunut ja veltostunut, eräänlaiseksi muodottomaksi henkiseksi ja siveelliseksi loaksi muuttunut ja henkisen rappeutumisen äärirajan saavuttanut sivistyneistömme”, kirjoittaa V. Bazarov, „on yksimielisesti tunnustanut Tolstoin — *koko* Tolstoin — omaksitunnokseen”. Se ei ole totta. Se on fraseologiaa. Sivistyneistömme ylipäänsä ja muun muassa „Nasha Zarjan” sivistyneistö muistuttaa hyvin suuresti „veltostunutta”, mutta mitään „yksimielisyyttä” Tolstoin arvioinnissa sen taholta ei ole ilmennyt eikä ole voinutkaan ilmetä, *koko* Tolstoita se ei ole milloinkaan arvioinut eikä ole voinutkaan arvioida oikein. Ja nimenomaan yksimielisyyden puuttumista peitelään aito vilpillisellä, „*Novoje Vremjan*” arvoa täysin vastaavalla „omatunto”-fraseologialla. Bazarov ei taistele „lokkaa” vastaan, vaan suosii lokaa.

Bazarovin „tekee mieli muistuttaa eräistä epäoikeudenmukaisuuksista (!) Tolstoin suhteen, joihin Venäjän intelligentit yleensä ja varsinkin me eri suuntausten radikaalit olemme syyllystyneet”. Tässä on totta vain se, että Bazarov, Potresov ja kumpp. ovat nimenomaan „eri suuntausten radikaaleja” ja siinä määrin riippuvaisia yleisestä „loasta”, että aikana, jolloin mitä anteeksiantamattomimmalla tavalla ollaan vaiti Tolstoin maailmankatsomuksen perimmäisistä epäjohdonmukaisuuksista ja heikkouksista, he juosta kipittävätkin liehakoiden „kaikkien” jäljessä ja huutavat „epäoikeudenmukaisuudesta” Tolstoita kohtaan. He eivät halua huumata itseään „sillä keskuutemme erittäin laajalle levinneellä huumausaineella, jota Tolstoi nimittää „kiistan kiukuksi””, — nuo ovat juuri niitä puheita, niitä veisuja, joita kaipaavat poroporvarit, jotka äärettömän ylenkatseellisesti kieltäytyvät kiistasta, kun on puolustettava kokonaisuudessaan ja johdonmukaisesti joitakin, millaisia tahansa, periaatteita.

„Tolstoin perusvoima onkin juuri siinä, että hän, joka on käynyt läpi nykyajan valistuneille ihmisille tyypillisen rappeutumisen kaikki vaiheet, osasi löytää synteesin...”. Se ei ole totta. Nimenomaan synteesiä Tolstoi ei osannut tehdä tai oikeamminkin ei voinut tehdä enempää maailmankatsomuksensa filosofisissa perusteissa kuin yhteiskunnallispoliittisessa opissaankaan. „Tolstoi oli ensimmäinen (!), joka objektivoi, s.o. loi ei ainoastaan itseään, vaan myös muita varten sen *puhtaasti inhimillisen* (kursivointi joka kohdassa Bazarovin) uskonnon, josta Comte, Feuerbach ja muut nykyajan kulttuurin edustajat ovat saattaneet vain subjektiivisesti (!) haaveilla” j.n.e. j.n.e.

Tuollaiset puheet ovat pahempia kuin tavallinen poroporvarillisuus. Se on „loan” koristelemista valemukilla, mikä saattaa vain pettää ihmisiä. Yli puoli vuosisataa sitten Feuerbach, joka ei pystynyt „löytämään synteesiä” maailmankatsomuksessaan, mikä monessa suhteessa oli saksalaisen klassillisen filosofian „viimeinen sana”, sotkeentui niihin „subjektiivisiin haaveisiin”, joiden merkityksen tosi edistykselliset „nykyajan kulttuurin edustajat” olivat jo kauan sitten arvostaneet kielteiseksi. Kun nyt julistetaan, että Tolstoi „oli ensimmäinen, joka objektivoi” nuo „subjektiiviset haaveet”, niin se merkitsee siirtymistä takaisin-

päin kääntyvien leiriin, se merkitsee poroporvarillisuuden imartelemista, merkitsee vehiläisten säestämistä.

„On itsestään selvää, että Tolstoin perustamassa liikkeessä (!?) täytyy tapahtua syviä muutoksia, jos sen kohtalona todellakin on esittää suurta maailmanhistoriallista osaa: patriarkaalisen talonpoikaiselämän ihannoiminen, mieltymys luontoistalouteen ja monet muut tolstoilaisuuden utopoiset piirteet, jotka nykyään työntyvät (!) etualalle ja näyttävät oleellisimmilta, ovat todellisuudessa juuri subjektiivisia aineksia, joilla ei ole välttämätöntä yhteyttä tolstoilaisen „uskonnon” perustaan”.

Tolstoi on siis „objektivoimut” Feuerbachin „subjektiiviset haaveet”, mutta se, mitä Tolstoi on kuvannut nerokkaissa taideteoksissaan ja täysin ristiriitaisessa opissaan, siis Bazarovin mainitsemat viime vuosisadan Venäjän taloudelliset erikoisuudet ovat hänen opissaan „juuri subjektiivisia aineksia”. Se on juuri sitä, mistä sanotaan, että on osunut harhaan. Mutta todellakin: „uupuneelle ja veltostuneelle” (j.n.e., kuten ylempänä on siteerattu) „sivistyneistölle” ei ole mikään sen mieluisampaa, halutumpaa, suloisampaa, mikään ei sukoile sen veltoutta enemmän kuin tämä Tolstoin „objektivoimien” Feuerbachin „subjektiivisten haaveiden” ylistely ja tämä huomion *kääntäminen* pois niistä konkreettisista historiallis-taloudellisista ja poliittisista kysymyksistä, jotka „nykyään työntyvät etualalle”!

On ymmärrettävää, että Bazarovia ei miellytä varsinkaan se „jyrkkä arvostelu”, jota pahanvastustamattomuusoppi on herättänyt „radikaalisen sivistyneistön taholla”. Bazaroville „on selvää, ettei tässä voida puhua passiivisuudesta eikä kvietismistä”. Selittäessään ajatustaan Bazarov viittaa tunnettuun „Hölmö Iivana” satuun ja kehottaa lukijaa „kuvittelemaan, että sotamiehiä hölmöjen kimppuun ei lähetä torakkatsaari, vaan hölmöjen oma, viisastunut hallitsija Iivana ja että näiden, juuri hölmöjen keskuudesta otettujen ja siis kaikilta henkisiltä ominaisuuksiltaan heille läheisten sotamiesten avulla Iivana aikoo pakottaa alamaisensa täyttämään joitain syntisiä vaatimuksia. On aivan ilmeistä, ettei hölmöjen, jotka ovat melkein aseettomia eivätkä tunne taistelujärjestystä, kannata haaveillakaan fyysillisen voiton saavuttamisesta Iivanan sotajoukosta. Silläkään ehdolla, että hölmöt tekevät mitä tarmokkainta „väkivaltaista vastarintaa”, he eivät pysty voittamaan Iivanaa fyysillisellä, vaan ainoastaan moraalisisella

vaikutuksella, s.o. ainoastaan Iivanan sotaväkeen kuuluvien sotamiesten niin sanotun „demoralisaation” tietä”... „Hölmöjen väkivaltainen vastarinta johtaa samaan tulokseen (mutta vain kehnommin, vain suuremmin uhrein) kuin vastarinta ilman väkivaltaa”... „Se, ettei pahaa pidä vastustaa väkivallalla, tahi ylipäänsä keinon ja tarkoituserän harmonia (!) ei suinkaan ole ainoastaan yhteiskunnan ulkopuolella oleville moraalisaarnaajille ominainen aate. Tämä aate on jokaisen eheän maailmankatsomuksen välttämätön osa”.

Näin ajattelee Potresovin sotajoukon uusi soturi. Emme voi ryhtyä tässä erittelemään hänen mielipiteitään, ja ensimmäisellä kerralla kaiketi riittää, kun yksinkertaisesti mainitaan niistä tärkein ja lisätään muutama sana: se on puhtainta vehiläisyyttä.

Loppusointuja kantaatista, jonka aiheena on se, etteivät korvat kasva otsaa ylemmäksi: „Ei ole syytä kuvata heikkouttamme voimaksi, etevämmyydeksi Tolstoin „kvietismiin” ja „rajoittuneeseen järjellisyteen” verraten (entä järkeilyjen epäjohdonmukaisuuteen verraten?). Sellaista ei pidä puhua yksinomaan siksi, että se on ristiriidassa totuuden kanssa, vaan myös siksi, että se estää meitä ottamasta oppia aikamme suurimmalta mieheltä”.

Niin. Niin. Ei kuitenkaan ole syytä vihotella, hyvät herrat, eikä vastata naurettavalla pöyhkeilyllä ja haukkumisella (kuten tekee hra Potresov „Nasha Zarjan” 8. ja 9. numerossa), kun Izgojevit antavat teille siunauksensa ja hyväksymisensä ja suutelevat teitä. Noista suuteloista eivät enempää entiset kuin uudetkaan Potresovin sotajoukon soturit saa itseään puhtaiksi.

Tämän sotajoukon yleisesikunta on varustanut Bazarovin kirjoituksen „diplomaattisella” varauksella. Mutta eipä ole paljon parempi hra Nevedomskin pääkirjoitukseen, joka on julkaistu ilman mitään varauksia. „Imettyään itseensä”, kirjoittaa tämä nykyisen sivistyneistön kaunopuhuja, „ja olennoituaan lopullisessa muodossa Venäjän orjuuden luhistumisen suuren aikakauden perusvirtaukset ja pyrki- mykset, Leo Tolstoi osoittautui myös yleisinhimillisen ideologisen periaatteen — *omatuntoperiaatteen* — mitä puhtaimmaksi, täydellisimmäksi olennoitumaksi”.

Bum, bum, bum... Imettyään itseensä ja olennoituaan lopullisessa muodossa liberaalis-porvaristiselle publisistii-

kalle ominaiset deklamoinnin tärkeimmät konstit M. Nevedomski osoittautui myös yleisinhimillisen ideologisen periaatteen — tyhjänpäiväisen kielenpieksännän periaatteen — mitä puhtaimmaksi, täydellisimmäksi olennoitumaksi.

Vielä eräs, viimeinen mietelmä:

„Kaikki nuo Tolstoin eurooppalaiset ihailijat, kaikki nuo erinimiset Anatole Francet, ja edustajakamarit, jotka äskettäin äänestivät valtavana enemmistönä kuolemanrangaistuksen lakkauttamista vastaan ja jotka nyt ovat seisomaan nousemalla kunnioittaneet suuren, *eheän* miehen muistoa, koko tuo keskitiin, puolinaisuuden ja varauksellisuuden valtakunta — miten suurenmoisena, miten mahtavana, yhdestä puhtaasta metallista valettuna seisookaan niiden edessä tämä Tolstoi, tämä yhtenäisen periaatteen elävä olennoituma”.

Oh-hoh! Koreasti sanottu — ja kaikki tuo on kuitenkin valhetta. Tolstoi ei ole valettu ei yhdestä, ei puhtaasta eikä myöskään metallista. Ja „kaikki nuo” porvarilliset ihailijat ovat „seisomaan nousemalla kunnioittaneet” hänen muistoaan *juuri* eheydestä poikkeamisen vuoksi *eivätkä* „eheyden” vuoksi.

Hra Nevedomski on lörpäyttänyt vahingossa vain yhden kunnan sanasen. Tuo sananen — varauksellisuus — luonnehtii „Nasha Zarjan” herroja yhtä hyvin kuin *heitä* luonnehtii ylempänä esitetty V. Bazarovin lausunto sivistyneistöstä. Edessämme on yhtenään „varauksen” sankareita. Potresov tekee varauksen, että hän ei ole samaa mieltä machilaisten kanssa, vaikka puolustaakin heitä. Toimitus tekee varauksen, että se on eri mieltä Bazarovin „erinäisistä väittämistä”, vaikka jokaiselle on selvää, ettei tässä ole kysymys erinäisistä väittämistä. Potresov tekee varauksen, että Izgojev on mustannut häntä. Martov tekee varauksen, että hän ei ole täysin samaa mieltä Potresovin ja Levitskin kanssa, vaikka hän tekeekin juuri näille varman poliittisen palveluksen. Kaikki yhdessä he tekevät varauksen, etteivät ole yhtä mieltä Tsherevaninin kanssa, vaikka ovatkin mieltyneet enemmän hänen *jälkimmäiseen* likvidaattoruushenkiseen kirjaseensa, jossa on kaksin verroin hänen edellisen aikaansaannoksensa „henkeä”. Tsherevanin tekee varauksen, että hän ei ole samaa mieltä Maslovin kanssa. Maslov tekee varauksen, että hän ei ole samaa mieltä Kautskyn kanssa.

Kaikki he yhdessä ovat samaa mieltä ainoastaan siitä, että he ovat eri mieltä Plehanovin kanssa ja että tämä

syyttää parhaavasti heitä likvidaattoruudesta, vaikkei muka itse kykene selittämään, miksi hän nykyisin on lähentynyt eilisiä vastustajiaan.

Ei ole mitään yksinkertaisempaa kuin selittää tämän varauksellisille miehille käsittämättömän lähenemisen syyt. Kun meillä oli lokomotiivi, olimme peräti erimielisiä siitä, vastaako sanokaamme 25 tai 50 virstan tuntinopeus tämän lokomotiivin vahvuutta, polttoainetarastojen suuruutta j.n.e. Tästä samoin kuin jokaisesta mieliä kuohuttavasta kysymyksestä väiteltiin kiivaasti ja usein kiukkuisestikin. Tämä väittely — kirjaimellisesti jokaisesta kysymyksestä, mistä se syntyi — tapahtui kaikkien nähden, kaikkia varten julkisesti, ajatukset sanottiin loppuun saakka eikä niitä hämätty millään „varauksilla”. Eikä meidän kenenkään päähän pälkähä perua jotakin tai voivotella „väittelyn kiukkuisuuden” takia. Mutta kun lokomotiivi on vaurioitunut, kun se on kyljellään suossa „varauksellisten” intelligenttien hihittäessä sen ympärillä halpamaisesti sen johdosta, että „ei ole edes mitään likvidoitavaa”, koska lokomotiivia ei ole enää olemassa, niin silloin meitä, eilisiä „kiukkuisia väittelijöitä” lähentää toisiimme sama, yhteinen tehtävä. Yhteisen tehtävämme me suoritamme yhdessä luopumatta mistään aikaisemmasta, unohtamatta mitään ja antamatta mitään lupauksia erimielisyyksien katoamisesta. Koko huomiomme ja kaikkien ponnistustemme kohteena on lokomotiivin nostaminen ylös, sen uudentaminen, lujittaminen, voimistaminen, asettaminen kiskoille — kulkunopeudesta ja joidenkin ratavaihteiden kääntämisestä ehdimme väitellä sitten, kun aika koittaa. Nykyhetken tehtävänä vaikeana aikanamme on luoda jotain sellaista, mikä voi antaa vastaiskun „varauksellisille” miehille ja „veltostuneelle sivistyneistölle”, jotka kannattavat vallitsevaa „lokaa” suoranaisesti ja välillisesti. Nykyhetken tehtävänä on kaivaa malmia, vaikka olosuhteet olisivat mitä vaikeimpia, hankkia rautaa, valaa marxilaisen maailmankatsomuksen ja tätä maailmankatsomusta vastaavien päällysrakennusten terästä.

VENÄJÄLLÄ KÄYDYN PUOLUEENSÄISEN TAISTELUN HISTORIALLINEN SISÄLTÖ III

Otsakkeessa mainittua aihetta kosketellaan Trotskin ja Martovin kirjoituksissa „Neue Zeit” * lehden 50. ja 51. numerossa. Martov selittää menshevismien katsomuksia. Trotski laahustaa menshevikkien perässä käyttäen kilpennään erikoisen komeakaikuista fraseologiaa. Martovin mielestä „Venäjän kokemus” on sitä, että „blanquilainen ja anarkistinen kulttuurittomuus on päässyt voitolle marxilaisesta kulttuurista” (lue: bolshevismi päässyt voitolle menshevismistä). „Venäjän sosialidemokratia on puhunut liian innokkaasti *venäläiseen tapaan*” erotukseksi „*yleiseurooppalaisista*” taktiikkamenetelmistä. Trotskin „historian filosofia” on samaa. Taistelun syynä on „marxilaisen intelligenssin mukautuminen proletariaatin luokkaliikkeeseen”. Etualalle työntyy „lahkolaishenki, intelligenttimäinen individualismi, ideologinen fetishismi”. „*Taistelu vaikutusvallan saamisesta poliittisesti kypsymättömään proletariaattiin*” — siinä on asian ydin.

I

Teoria, joka pitää bolshevismien ja menshevismien välistä taistelua taisteluna vaikutusvallan saamisesta kypsymättömään proletariaattiin, ei ole uusi. Olemme tavanneet sen vuodesta 1905 (ellei jo 1903) lähtien *liberaalien* julkaisemissa lukemattomissa kirjoissa, kirjasissa ja artikkeleissa. Martov ja Trotski tarjoavat saksalaisille tovereille marxilaisiksi väritettyjä *liberaalien katsantokantoja*.

* — „Uusi Aika”. Toim.

Venäjän proletariaatti on tietenkin paljon vähemmän poliittisesti kypsyyttä kuin Länsi-Euroopan proletariaatti. Mutta Venäjän yhteiskunnan kaikista luokista nimenomaan proletariaatti osoittautui vuosina 1905—1907 poliittisesti *eniten* kypsyneeksi. Venäjän liberaalinen porvaristo, joka on meillä käyttäytynyt yhtä katalasti, pelkurimaisesti, tyhmästi ja petturimaisesti kuin Saksan liberaalinen porvaristo v. 1848, vihaa Venäjän proletariaattia *juuri sen vuoksi*, että tämä oli vuonna 1905 *kyllin kypsä poliittisesti* riistääkseen tuolta porvaristolta liikkeen *johdon* ja paljastaakseen säälimättömästi liberaalien petturuuden.

„Harhakuvittelua” on luulla, sanoo Trotski, että menshevismi ja bolshevismi ovat muka „laskeneet juurensa syvälle proletariaatin syviin kerroksiin”. Tämä on näyte siitä komeakaikuisesta, mutta sisällyksettömästä fraseologiasta, jota Trotskimme on mestari käyttämään. Menshevikkien ja bolshevikkien välisten erimielisyyksien *juuret* eivät ole „proletariaatin syvissä kerroksissa”, vaan Venäjän vallankumouksen *taloudellisessa sisällössä*. Jättämällä tämän sisällön huomioon ottamatta Martov ja Trotski ovat riistäneet itseltään mahdollisuuden käsittää Venäjällä käydyn puolueensisäisen taistelun historiallista sisältöä. Asian ydin ei ole siinä, kuinka „syvälle” proletariaatin joihinkin kerroksiin erimielisyyksien teoreettiset määritelmät ovat päässeet, vaan siinä, että vuoden 1905 vallankumouksen taloudelliset ehdot *ovat panneet* proletariaatin suhtautumaan vihamielisesti liberaaliseen porvaristoon — ei ainoastaan työväen olojen parantamista koskevan kysymyksen, vaan myös agraarikysymyksen, vallankumouksen kaikkien poliittisten kysymysten j.n.e. vuoksi. Kun puhutaan Venäjän vallankumouksessa ilmenneestä suuntataistelusta ja jaetaan nimilappuja: „lahkolaisuus”, „kulttuurittomuus” y.m.s., muttei sanota sanaakaan proletariaatin, liberaalisen porvariston ja demokraattisen talonpoikaiston taloudellisista peruseduista, niin se merkitsee, että on vajottu vulgäärien sanomalehtimiesten tasolle.

Tässä esimerkki. „Kaikkialla Länsi-Euroopassa”, kirjoittaa Martov, „talonpoikaisjoukkoja pidetään kelvollisina liittoon (proletariaatin kanssa) vain, mikäli ne tulevat tuntemaan maatalouden kapitalistisen mullistamisen rasakat seuraukset; Venäjällä taas on haaveiltu määrällisesti heikon proletariaatin yhteenliittymisestä 100 miljoonan

talonpojan kanssa, jotka eivät ole vielä kokeneet tai eivät ole juuri ollenkaan kokeneet kapitalismin „kasvattavaa” vaikutusta eivätkä sen vuoksi ole vielä olleet kapitalistisen porvariston koulussa”.

Tämä ei ole mikään Martovin sanahairahdus. Tämä on menshevismin *kaikkien* katsomusten keskeisin kohta. Tällaisilla aatteilla on läpeensä kyllästetty se Venäjän vallankumouksen opportunistinen historia, jota Venäjällä julkaitaan Potresovin, Martovin ja Maslovin toimittamana („Yhteiskunnallinen liike Venäjällä XX vuosisadan alussa”). Menshevikki Maslov on ilmaissut nämä aatteet vielä selvemmin sanomalla tuon „teoksen” yhteenvetokirjoituksessa: „Proletariaatin ja talonpoikaiston diktatuuri *olisi ristiriidassa koko taloudellisen kehityksen kulun* kanssa”. Juuri tästä on haettava bolshevismin ja menshevismin välisten erimielisyyksien alkujuurta.

Martov on vaihtanut kapitalismin koulun *kapitalistisen porvariston* kouluun (tulfoon sulkumerkeissä sanotuksi: muuta porvaristoa kuin kapitalistista ei maailmassa ole olemassakaan). Mitä on kapitalismin koulu? Se on sitä, että kapitalismi kiskoo talonpoikia irti maaseudun idiotismista, ravistelee heitä ja *sysää taisteluun*. Mitä on „kapitalistisen porvariston” koulu? Sitä, että „vuoden 1848 saksalainen porvaristo kavaltaa ilman pienintäkään omantunnonvaivaa talonpojat, omat luonnollisimmat liittolaisensa, joita ilman se on voimaton aatelistöä vastaan” (K. Marx „*Uudessa Reinin Lehdessä*” heinäkuun 29 pnä 1848)¹¹². Sitä, että vuosina 1905—1907 Venäjän liberaalinen porvaristo kavalsi järjestelmällisesti ja alinomaa talonpojat, loikki oikeastaan tilanherrojen ja tsarismin puolelle taistelevia talonpoikia vastaan ja suorastaan esti talonpoikien taistelun kehittymistä.

Kilpenään „marxilaiset” sanat: kapitalismi „kasvattaa” talonpoikia, Martov on sillä kannalla, että liberaalit (jotka kavalsivat talonpojat aatelisille) „kasvattavat” talonpoikia (jotka taistelivat vallankumouksellisesti aatelistöä vastaan).

Se juuri onkin marxilaisuuden vaihtamista liberalismiin. Se juuri onkin marxilaisilla fraaseilla koristeltua liberalismia. Bebelin sanat, jotka hän lausui Magdeburgissa, että sosialidemokraattien keskuudessa on kansallis-liberaaleja, ovat osuneet oikeaan ei ainoastaan Saksan suhteen.

On vielä huomautettava, että suurin osa Venäjän liberaalisen aatteellisista johtajista on saanut kasvatuksensa saksalaisesta kirjallisuudesta ja he varta vasten siirtävät Venäjälle *Brentanon* ja *Sombartin* „marxilaisuutta”, joka hyväksyy „kapitalismin koulun”, mutta hylkää vallankumouksellisen luokkataistelun koulun. Kaikki vastavallankumoukselliset liberaalit Venäjällä — Struve, Bulgakov, Frank, Izgojev ja kumpp. — keikailevat samanlaisilla „marxilaisilla” fraaseilla.

Martov vertaa feodalisminvastaisten talonpoikaiskapinoiden aikakauden Venäjää „Länsi-Eurooppaan”, joka on jo kauan sitten tehnyt lopun feodalismista. Se on ilmiömäistä historiallisen perspektiivin väristelyä. Onko „missään Länsi-Euroopassa” sosialisteja, joiden ohjelmassa olisi vaatimus: „on kannatettava talonpoikaiston vallankumouksellisia esiintymisiä aina *tilanherrojen maiden konfiskointiin* saakka”¹¹³? Ei ole. „Missään Länsi-Euroopassa” sosialistit eivät suinkaan kannata pikku isäntiä näiden taistellessa maanomistuksesta suurisäntiä vastaan. Missä on ero? Siinä, että „kaikkiällä Länsi-Euroopassa” on aikaa sitten muovautunut ja lopullisen muodon saanut porvarillinen järjestelmä, muun muassa porvarilliset agraarisuhteet, mutta Venäjällä on juuri nyt käynnissä vallankumous *siitä, millaiseksi* tuo porvarillinen järjestelmä muodostuu. Martov tekee samanlaisen latteen tempun kuin liberaalit, jotka aina asettavat tästä kysymyksestä aiheutuvien vallankumouksellisten selkkausten kauden vastapainoksi sellaisia kausia, jolloin ei ole vallankumouksellisia selkkauksia, koska itse kysymys on jo kauan sitten ratkaistu.

Menshevismin tragikomedia onkin juuri siinä, että sen *on täytynyt* vallankumouksen aikana hyväksyä teesejä, jotka eivät sovi yhteen liberalismien kanssa. Jos kannattamme taistelua, jota „talonpoikaisto” käy maiden *konfiskoinnin* puolesta, niin me tunnustamme siis voiton mahdolliseksi, työväenluokalle ja koko kansalle taloudellisesti ja poliittisesti edulliseksi. Ja voitto, jonka proletariaatin johtama „talonpoikaisto” saa taistellessaan tilanherrojen maiden *konfiskoinnin* puolesta, onkin juuri *proletariaatin ja talonpoikaiston vallankumouksellista diktatuuria*. (Muitakamme, mitä Marx sanoi vuonna 1848 diktatuurin välttämättömyydestä vallankumouksessa ja miten Mehring

teki oikeutetusti pilkkaa henkilöistä, jotka syyttivät Marxia siitä, että tämä muka tahtoi toteuttaa demokratian ottamalla käytäntöön diktatuurin¹¹⁴.)

Perinjuurin virheellinen on se katsantokanta, että näiden luokkien diktatuuri on muka „ristiriidassa koko taloudellisen kehityksen kulun kanssa”. Asia on juuri päinvastoin. *Vain* tällainen diktatuuri lakaisisi tyyten pois kaikki feodalismin rippeet ja takaisi tuotantovoimien mitä nopeimman kehityksen. Liberaalien politiikka sitä vastoin luovuttaa asian venäläisten junkkerien huostaan, jotka *hidastuttavat* satakertaisesti Venäjän „taloudellisen kehityksen kulkua”.

Liberaalisen porvariston ja talonpoikaiston välinen ristiiriita tuli vuosina 1905—1907 täysin selvästi näkyviin. Keväällä ja syksyllä 1905 ja myös keväällä 1906 *kolmasosa, jopa puolet* keski-Venäjän kihlakunnista oli joutunut talonpoikaiskapinoiden valtaan. Talonpojat hävittivät pari tuhatta tilanherrankartanoa (valitettavasti se on tuskin $\frac{1}{15}$ siitä, mitä olisi pitänyt hävittää). *Vain* proletariaatti tuki uhrautuvasti tätä vallankumoustaistelua, suuntasi sitä kaikin tavoin, johti sitä ja yhtenäisti sitä joukkolakoillaan. Liberaalinen porvaristo ei tukenut *koskaan, ei kertaakaan* vallankumoustaistelua, vaan katsoi paremmaksi „rauhoittaa” talonpoikia ja saada heitä „sovintoon” tilanherrojen ja tsaarin kanssa. Sama toistui sitten kahdessa ensimmäisessä Duumassa (1906 ja 1907) parlamenttiareenalla. Liberaalit jarruttivat *koko ajan* talonpoikien taistelua, kavalsivat heidät, ja *ainoastaan työläisedustajat* kannattivat ja tukivat talonpoikia *liberaaleja vastaan*. I ja II Duuman koko historia on yhtämittaista liberaalien taistelua talonpoikia ja sosialidemokraatteja vastaan. Bolševismien ja menshevismien taistelu liittyy *erottamattomasti* tähän historiaan taisteluna, jota on käyty liberaalien kannattamisen vuoksi, talonpoikaistoon kohdistuvan liberaalien hegemonian kukistamisesta. Meidän kahtiajakojemme selittäminen intelligenssin vaikutuksesta, proletariaatin kypsymättömyydestä y.m.s. johtuviksi on sen vuoksi lapsellisen naiivia liberaalien kaskujen toistamista.

Samasta syystä on perinjuurin valheellinen se Trotskin ajatelma, että kansainvälisessä sosialidemokratiassa kahtiajaot muka aiheutuvat „vallankumouksellisen yhteiskuntaluokan mukautumisesta parlamentarismien rajoitettuihin (ahtaisiin) oloihin” j.n.e., mutta Venäjän sosialidemokratiassa

intelligenssin mukautumisesta proletariaattiin. „Yhtä rajoitettu (ahdas)”, kirjoittaa Trotski, „kuin sosialistisen lopullisen päämäärän kannalta oli tämän mukautumisprosessin reaalin poliittinen sisältö, yhtä hillittömiä olivat sen muodot, yhtä suuri oli tuon prosessin luoma ideologinen varjo”.

Tämä todella „hillitön” fraasien käyttö on vain liberalismin „ideologinen varjo”. Niin Martov kuin Trotskikin sekoittavat samaan kasaan erilaatuisia historiallisia aikakausia rinnastamalla Venäjän, joka suorittaa porvarillista vallankumousta, Eurooppaan, joka on kauan sitten vienyt päätökseen nuo vallankumoukset. Euroopassa sosialidemokraattisen työn reaalisena poliittisena sisältönä on proletariaatin valmentaminen valtataisteluun porvaristoa vastaan, jolla on jo täydellinen herruus valtiossa. Venäjällä *ollaan vasta tuomassa* nykyaikaista porvarillista valtiota, joka tulee muistuttamaan joko junkkerimonarkiaa (siinä tapauksessa, jos tsarismi voittaa demokratian) tahi talonpoikaista porvarillis-demokraattista tasavaltaa (siinä tapauksessa, jos demokratia voittaa tsarismia). Mutta demokratian voitto on nykypäivien Venäjällä mahdollinen vain siinä tapauksessa, jos talonpoikaisjoukot lähtevät vallankumouksellisen proletariaatin eikä petturiliberaalien mukaan. Historiallisesti tämä kysymys on vielä ratkaisematta. Porvarillisia vallankumouksia ei ole Venäjällä vielä viety päätökseen, ja *niissä puitteissa*, s.o. sen taistelun puitteissa, jota käydään Venäjän porvarillisen järjestelmän *muodosta*, Venäjän sosialidemokraattien työn „reaalin poliittinen sisältö” on *vähemmän* „rajoitettua” kuin niissä maissa, missä ei ole mitään talonpoikaiston taistelua tilanherrojen maiden konfiskoimiseksi, missä porvarilliset vallankumoukset on aikoja sitten viety päätökseen.

Ei ole vaikea ymmärtää, minkä vuoksi porvariston luokkaedut pakottavat liberaaleja uskottelemaan työläisille, että näiden osuus vallankumouksessa on „rajoitettu”, että suuntataistelu on intelligenssin eikä syvien taloudellisten ristiriitojen aiheuttamaa, että työväenpuolueen tehtävänä „ei ole olla hegemonina vapaustaistelussa, vaan luokkapuolueena”. Juuri tällaisen määritelmän ovat aivan viime aikoina esittäneet golosilais-likvidaatorit (Levitski „Nasha Zarjassa”), ja liberaalit ovat hyväksyneet sen. Sanan

„luokkapuolue” he ymmärtävät Brentanon ja Sombartin tapaan: pitääkää huolta vain omasta luokastanne ja unohtakaa „blanquillaiset haaveet” kaikkien vallankumouksellisten kansanainesten johtamisesta taistelussa tsarismia ja petoksellista liberalismia vastaan.

II

Martovin ajatukset Venäjän vallankumouksesta ja Trotskin ajatukset Venäjän sosialidemokratian nykyisestä tilasta ovat konkreettisina todisteina heidän peruskatso-
mustensa virheellisyydestä.

Alkakaamme boikotista. Martov sanoo boikottia „poliittiseksi pidättymiseksi”, „anarkistien ja syndikalistien” menettelyksi, jota paitsi hän puhuu *vain* vuodesta 1906. Trotski sanoo, että „boikotoimispyrkimys on läpikäyväenä bolshevismiin koko historiassa — ammattiliittojen, Valtakunnanduuman, paikallisen itsehallinnon y.m.s. boikotoiminen”, että se on „tulosta lahkolaismaisesta pelosta hukkaa joukkoihin, ehdottoman pidättymisen radikalismia” j.n.e. Ammattiliittojen ja paikallisen itsehallinnon boikotin suhteen Trotski puhuu *suoranaista valhetta*. Samanlainen valhe on sekin, että boikotismi on läpikäyväenä bolshevismiin koko historiassa; suuntana bolshevismi muotoutui täydellisesti keväällä ja kesällä 1905, jo *ennen* kuin ensi kerran heräsi kysymys boikotista. Bolshevismi julisti *elokuussa 1906* ryhmän virallisessa äänenkannattajassa, että ne historialliset ehdot, joista boikotin välttämättömyys johtui, ovat menneet ohi*.

Trotski vääristelee bolshevismia, sillä Trotski ei ole koskaan kyennyt määrittelemään jossain määrin selvästi kantansa sen suhteen, mikä on proletariaatin osuus Venäjän porvarillisessa vallankumouksessa.

Mutta sitäkin pahempaa on tämän vallankumouksen historian vääristelemine. Jos puhutaan boikotista, niin aloitettakoon alusta eikä lopusta. Ensimmäisen (ja ainoan) voiton vallankumouksessa saavutti joukkoliike, jonka *tunnuksena oli boikotti*. Vain liberaaleille on edullista unohtaa tämä.

* Ks. Teokset, II. osa, ss. 126—133. *Toim.*

Vuoden 1905 elokuun 6/19 päivän laki puuhasi Bulyginin Duumaa neuvottelevaksi laitokseksi. Liberaalit, kaikkein vasemmistolaisimmatkin heistä, päättivät osallistua Duumaan. Sosialidemokratian valtaenemmistö (vastoin men-shevikkejä) päätti boikotoida tätä Duumaa ja kutsua joukkoja suoranaiseen rynnäkköön tsarismia vastaan, joukkolakkoon ja kapinaan. Boikottikysymys ei siis ollut yksinomaan sosialidemokratian sisäinen kysymys. Se oli *liberalismin* ja *proletariaatin* välisen taistelun kysymys. Senaikainen liberaalinen lehdistö osoittaa, että liberaalit pelkäsivät vallankumouksen kehitystä ja ponnistivat kaikki voimansa päästäkseen „sopimukseen” tsarismien kanssa.

Mitä objektiivisia edellytyksiä oli olemassa välittömälle joukkotaistelulle? Tähän antavat parhaan vastauksen tilastotiedot lakoista (jaettuina taloudellisiin ja poliittisiin) ja talonpoikaisliikkeestä. Esitämme tärkeimmät numerotiedot, jotka muodostavat havainnollisen aineiston koko myöhemmälle esityksellemme.

Lakkolaisten määrä (tuhausissa) kunakin vuosineljänneksenä.*

		1905				1906				1907			
		I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
<i>Kaikkiaan</i>		810	481	294	1277	269	479	296	63	146	323	77	193
Siitä lakoi- sa, jotka olivat	taloudellisia	411	190	143	275	73	222	125	37	52	52	66	30
	poliittisia	399	291	151	1002	196	257	171	26	94	271	11	163
Talonpoikaisliikkeen valtaan joutuneiden kihlakuntien prosent- tiluku		14,2%		36,9%		49,2%		21,1%					

Nämä numerot osoittavat, kuinka jättiläismäisen määrän energiaa proletariaatti voi kehittää vallankumouksessa. Koko vallankumouksenedellisen vuosikymmenen aikana lakkolaisten määrä Venäjällä oli vain 431.000, t.s. keski-

* Viivalia on merkitty erikoisen tärkeät vaiheet: 1905 I — tammikuun 9 päivä; 1905 IV — vallankumouksen huippukohta, loka- ja joulukuun; 1906 II — ensimmäinen Duuma; 1907 II — toinen Duuma. Numerotiedot on otettu virallisesta lakkotilastosta¹¹⁶, jota käsitellen yksityiskohtaisesti painoon valmistelemani Venäjän vallankumouksen historian kuvauksessa. (Ks. tätä osaa, ss. 395—423. *Toim.*)

määrin 43.000 vuodessa, mutta vuonna 1905 lakkolaisten kokonaismäärä teki 2.863.000, samalla kun tehdastyöläisten kokonaismäärä oli 1.661.000! Maailma ei ollut vielä nähnyt tuollaista lakkoliikettä. Vuoden 1905 kolmannen neljänneksen, jolloin ensi kerran heräsi kysymys boikotista, näemme juuri käännekohdaksi, jota seurasi uusi, paljon voimakkaampi lakkoliikkeen (ja sen jälkeen myös talonpoikaisliikkeen) aalto. Oliko autettava tämän vallankumouksellisen aallon nousua, ohjaten sitä tsarismiin kukistamisen suuntaan vai oliko tsarismiin sallittava vetää joukkojen huomio pois neuvotteluduumapelillä — sellainen oli boikottikysymyksen *reaalinen historiallinen sisältö*. Tästä voidaan päätellä, missä määrin matalamielistä ja liberaalisen typeräjärkistä on yrittää sitoa boikotti Venäjän vallankumouksen historiassa „pöliittiseen pidäntymiseen”, „lakkolaisuuteen” j.n.e.! Liberaaleja *vastaan* hyväksytyt boikottitunnuksen alla kehkeytyi liike, joka kohotti poliittisiin lakkoihin osallistuneiden lukumäärän, joka vuoden 1905 kolmannella neljänneksellä oli ollut 151.000, *miljoonaan* vuoden 1905 neljännellä neljänneksellä.

Martov julistaa vuoden 1905 lakkojen menestymisen „perussyöksi” „*laajojen porvarispiirien* kasvavan oppositioliikkeen”. „Näiden laajojen porvariskerrostien vaikutus meni niin pitkälle, että ne toisaalta suorastaan yllyttivät työläisiä poliittisiin lakkoihin” ja toisaalta taivuttivat tehtailijoita „*maksamaan työläisille työpalkan lakkoajalta*” (kursivointi Martovin).

Tämän porvariston „vaikutuksen” imelän ylistelyn vastapainoksi me asetamme kuivan tilaston. Vuonna 1905 lakot päättyivät useimmissa tapauksissa, verrattuna vuoteen 1907, työläisten voittoon. Tässä numerot tuolta vuodelta: 1.438.610 lakkolaista esitti taloudellisia vaatimuksia; 369.304 työläistä voitti taistelun, 671.590 päätti taistelun kompromissiin ja 397.716 *hävisi* taistelun. Sellainen oli *todellisuudessa* (eikä liberaalisten kaskujen mukaan) porvariston „vaikutus”. Martov vääristelee aivan liberaalien tapaan proletariaatin todellista suhdetta porvaristoon. Eivät työläiset voittaneet (enempää „taloudessa” kuin politiikasakaan) sen vuoksi, että porvaristo silloin tällöin maksoi lakoista tai esiintyi oppositiomielisesti, vaan porvaristo osoitti tyytymättömyyttä ja maksoi *sen vuoksi*, kun työläiset voittivat. Syynä „*perussyynä*”. hyvä Martov, on

luokkarynnistyksen *voima*, miljoonaisten lakkojen, talonpoikaislevottomuuksien ja sotilaskapinoiden voima; porvariston „myötämielisyys” on seuraus.

„Lokakuun 17.”, kirjoittaa Martov, „joka avasi näköalat Duuman vaaleihin ja teki mahdolliseksi pitää kokouksia, perustaa työväenliittoja ja julkaista sosialidemokraattisia lehtiä, osoitti, mihin suuntaan tuli toimia”. Mutta onnettomuutena oli se, että „ajatus „uuvuttamisstrategian” mahdollisuudesta ei johtunut kenenkään mieleen. Koko liikettä sysättiin keinotekoisesti vakavaa ja ratkaisevaa yhteenottoa kohti”, s.o. joulukuun lakkoon ja joulukuun „veriseen tappioon”.

Kautsky väitteli R. Luxemburgin kanssa siitä, oliko Saksassa keväällä 1910 koittanut hetki „uuvuttamisstrategian” muuttumiselle „kukistamisstrategiaksi”, minkä lisäksi Kautsky sanoi selvästi ja suoraan, että tämä muuttuminen on *väistämätöntä*, mikäli poliittinen kriisi kehittyy edelleen. Mutta Martov, tarrautuen Kautskyn takinliepeisiin, propagoi myöhästyneenä „uuvuttamisstrategiaa” vallankumouksen suurimman kärjistymisen hetkellä. Ei, hyvä Martov, te vain kertaillette liberaalien puheita. Lokakuun 17. ei „avanut” rauhanomaisen perustuslain „näköalaa”, se on liberaalien satua, vaan *kansalaissodan*. Tätä sotaa ei valmistellut puolueiden tai ryhmien subjektiivinen tahto, vaan tapahtumien koko kulku alkaen vuoden 1905 tammikuusta. Lokakuun manifesti ei merkinnyt taistelun lakkaamista, vaan taistelevien voimien tasapainottumista: tsarismi *ei enää* pystynyt hallitsemaan, vallankumous ei *vielä* pystynyt kukistamaan tsarismia. Tämä tilanne johti objektiivisen kiertämättömästi ratkaisevaan taisteluun. Kansalaissota sekä loka- että marraskuussa oli *tosiasia* (ja rauhan „näköalat” olivat liberaalien valhetta); tämä sota ei ilmennyt ainoastaan pogromeina, vaan myös taisteluna, jota asevoimalla käytiin tottelemattomia armeijan osastoja vastaan, talonpoikia vastaan kolmasosassa Venäjää, reuna-alueita vastaan. Henkilöt, jotka tällaisten ehtojen vallitessa pitävät joulukuun aseellista kapinaa ja joukkolakkoa „*keinotekoisena*”, voidaan vain *keinotekoisesti* laskea sosialidemokraatteihin kuuluviksi. Liberaalinen puolue on *luonnostaan* tällaisten henkilöiden puolue.

Marx sanoi v. 1848 ja v. 1871, että vallankumouksessa on hetkiä, jolloin asemien luovuttaminen taistelutta vihollis-

selle demoralisoi joukkoja enemmän kuin tappion kärsiminen taistelussa¹¹⁶. Joulukuu 1905 ei ollut ainoastaan tällainen hetki Venäjän vallankumouksen historiassa. Joulukuu oli luonnollinen ja väistämätön lopputulos niistä *joukkuuontoisista* yhteenotoista ja taisteluista, jotka olivat maan kaikilla kolkilla 12 kuukauden aikana kiihtymistään kiihtyneet. Sitä osoittaa *jopa* kuiva tilastokin. *Puhtaasti* poliittisiin lakkoihin osallistuneiden (t.s. sellaisten, jotka eivät esittäneet mitään taloudellisia vaatimuksia) luku oli tammikuussa 1905 — 123.000, lokakuussa — 328.000 ja joulukuussa — 372.000. Ja sittenkin meille tahdotaan uskotella, että tuo kasvu oli „keinotekoinen"! Meille tarjotaan satua, että poliittinen joukkotaistelu *rinnan* sotilaskapinoiden kanssa *voi* kasvaa *tuolla tavoin*, muuttumatta väistämättömästi aseelliseksi kapinaksi! Ei, tuo ei ole vallankumouksen historiaa, vaan vallankumouksen liberaalista parjaamista.

III

„Juuri tuona aikana”, kirjoittaa Martov lokakuun lakosta, „työväenjoukkojen yleisen kiihtymyksen aikana... herää pyrkimys yhdistää taistelu, jota käydään poliittisen vapauden puolesta, yhteen taloudellisen taistelun kanssa. Mutta vastoin tov. Rosa Luxemburgin mielipidettä siinä tuli esiin liikkeen heikko, eikä vahva puoli”. Yritys 8-tuntisen työpäivän saattamiseksi voimaan vallankumouksellista tietä epäonnistui ja „desorganisoi” työläisiä. „Samaan suuntaan vaikutti posti- ja lennätintyöntekijäin yleislakko marraskuussa 1905”. Näin Martov kirjoittaa historiaa.

Ei tarvitse muuta kuin vilkaista yllä esitettyä tilastoa, niin huomaa, että tämä historia on vääristeltyä. *Kaikkina* kolmena vallankumousvuotena huomaamme, ettei ainoastaan poliittinen, vaan myös taloudellinen lakkotaistelu voimistuu *joka kerta*, kun poliittinen kriisi kärjistyy. Niiden yhdistäminen ei muodostanut liikkeen heikkoutta, vaan *voiman*. Päinvastaista mieltä ovat liberaaliset porvarit, jotka nimenomaan tahtoisivat työväen osallistumista politiikkaan *ilman* laajimpien joukkojen vetämistä mukaan vallankumoukseen ja taisteluun porvaristoa vastaan. Nimenomaan lokakuun 17 pn jälkeen tapahtui liberaalisen zemstvoliiikkeen lopullinen jakaantuminen: maanomistajat ja tehtailijat muodostivat avoimesti vastavallankumouksellisen

„lokakuulaisten” puolueen, jotka kohdistivat repressiivisten toimenpiteiden koko voiman lakkolaisiin (kun taas „vasemistolaiset” liberaalit, kadetit, syyttivät lehdistössä työläisiä „mielettömyydestä”). Lokakuulaisia ja kadetteja seuraten Martov katsoo työläisten „heikkoudeksi” sen, että he koettivat juuri tuohon aikaan tehdä taloudellisen taistelun vieläkin hyökkäävämmäksi. Me katsomme työläisten (ja sitäkin enemmän talonpoikien) heikkoudeksi sen, etteivät he siirtyneet kyllin päättävästi, kyllin laajasti ja kyllin nopeasti hyökkäävään taloudelliseen ja aseelliseen poliittiseen taisteluun, mikä juontui *kiertämättömästi* tapahtumain kehityksen *koko* kulusta eikä lainkaan erillisten ryhmien tai puolueiden subjektiivisista tavoitteista. Meidän näkökantamme ja Martovin näkökannan välillä on kuilu, ja tämä kuilu „intelligenttien” näkökantojen välillä ilmentää vain — vastoin Trotskin mielipidettä — sitä kuilua, joka vuoden 1905 lopussa oli *todellisuudessa* olemassa *luokkien välillä*, nimittäin vallankumouksellisen, taistelevan proletariaatin ja petturimaisesti käyttäytyvän porvariston välillä.

Lisättäköön vielä, että työläisten tappiot lakkotaistelussa eivät ole luonteenomaisia ainoastaan vuoden 1905 lopulle, jonka Martov on mielivaltaisesti siepannut, vaan vielä suuremmassa määrin vuosille 1906 ja 1907. Tilasto osoittaa meille, että 10 vuoden aikana, vv. 1895—1904, tehtailijat voittivat 51,6% lakoista (lakkolaisten luvun mukaan laskien); vuonna 1905 — 29,4%; vuonna 1906 — 33,5%; vuonna 1907 — 57,6%; vuonna 1908 — 68,8%. Merkitseekö tämä, että vuosien 1906—1907 taloudelliset lakot olivat „mielettömiä”, „ennenaikaisia” ja muodostivat „liikkeen heikon puolen”? Ei. Se merkitsee, että koska joukkojen vallankumouksellisen taistelun voima oli vuonna 1905 liian heikko, oli tappio (sekä politiikassa että „taloudessa”) kiertämätön, mutta ellei proletariaatti olisi tällöin pystynyt ainakin *kahdesti* nousemaan *uuteen* rynnistykseen vihollista vastaan (*neljännesmiljoona* yksistään *poliittisiin* lakkoihin osallistuneita vuoden 1906 toisella neljänneksellä ja samoin 1907), niin tappio olisi ollut *vieläkin suurempi*; valtiokaus ei olisi tapahtunut vuoden 1907 kesäkuussa, vaan vuotta tahi vieläkin *aikaisemmin*; vuonna 1905 hankitut taloudelliset saavutukset olisi riistetty pois työläisiltä *vieläkin nopeammin*.

Joukkojen vallankumouksellisen taistelun tätä merkitystä Martov ei käsittä laisinkaan. Liberaaleja seuraten hän sanoo vuoden 1906 alussa olleesta boikotista, että „socialidemokratia jäi joksikin ajaksi *poliittisen taistelurintaman ulkopuolelle*”. Puhtaasti teoreettiselta kannalta tuollainen vuoden 1906 boikottia koskevan kysymyksen asettelu on tavattoman monimutkaisen probleemin uskomatonta yksinkertaistamista ja mataloittamista. Millainen oli *reaalinen* „taistelurintama” vuoden 1906 toisella neljänneksellä, parlamentaarinen vaiko ulkoparlamentaarin? Katsokaa tilastoa: „taloudellisiin” lakkoihin osallistuneiden luku nousee 73.000:sta 222.000:een, poliittisiin lakkoihin osallistuneiden 196.000:sta 257.000:een. Sellaisten kihlakuntien prosenttimäärä, joissa oli talonpoikain liikehtimistä, nousi 36,9 %:sta 49,2 %:iin. On tunnettua, että sotilaskapinat myös voimistuivat ja taajenivat tavattomasti vuoden 1906 toisella neljänneksellä verrattuna ensimmäiseen neljännekseen. Edelleen on tunnettua, että I Duuma oli maailman vallankumouksellisin (XX vuosisadan alussa) ja samanaikaisesti voimattomin parlamentti; sen ainoatakaan päätöstä ei toteutettu.

Sellaisia ovat objektiiviset tosiasiat. Liberaalit ja Martov ovat näistä tosiasioista sitä mieltä, että Duuma oli reaalinen „*taistelurintama*”, mutta kapinat, poliittiset lakot, talonpoikais- ja sotilaslevottomuudet olivat „vallankumouksellisten romantikkojen” tyhjänpäiväistä puuhaa. Ja syvämielinen Trotski on sitä mieltä, että tällä pohjalla syntyneet puolueryhmien erimielisyydet olivat „intelligenttien” „taistelua vaikutusvallan saamisesta poliittisesti kypsymättömään proletariaattiin”. Olemme sitä mieltä, että objektiiviset tiedot osoittavat niin vakavaa *joukkojen* tosi vallankumouksellisen taistelun voimistumista keväällä 1906, että socialidemokraattinen puolue *oli velvollinen* tunnustamaan juuri tuon taistelun tärkeimmäksi taisteluksi ja tukemaan ja kehittämään sitä kaikin voimin. Olemme sitä mieltä, että tuon kauden omalaatuinen poliittinen tilanne — kun tsaarihallitus sai Euroopalta kahden miljardin lainan ikään kuin Duuman koollekutsumistakuuta vastaan, kun tsaarihallitus sääti kiireellisesti lakeja Duuman boikottia vastaan — oli aivan riittävänä perustana proletariaatin yritykselle temmata tsaarin käsistä Venäjän ensimmäisen parlamentin koollekutsumisasian hoito. Olemme sitä mieltä, ettei

socialidemokratia, vaan *liberaalit* „jäivät silloin poliittisen taistelurintaman ulkopuolelle”. Ensimmäisen Duuman historia kumosi selvimmin ne perustuslaki-illuusiot, joiden levittämiseen joukkoihin perustui liberaalien koko karrierei vallankumouksessa.

Kahdessa ensimmäisessä Duumassa liberaaleilla (kade-teilla) oli enemmistö, ja he pitivät meluten ja hälisten poliittista etunäyttämöä hallussaan. Mutta nimenomaan nämä liberaalien „voitot” osoittivatkin havainnollisesti, että liberaalit pysyivät koko ajan „poliittisen taistelurintaman ulkopuolella”, että he olivat poliittisia komediantteja, jotka turmelivat pahasti joukkojen demokraattista tietoisuutta. Ja kun Martov ja hänen ystävänsä, liberaaleja seuraten, viittaavat vallankumouksen raskaisiin tappioihin kuin opetuksen syytä, „mitä ei pidä tehdä”, niin me vastaamme heille: vallankumouksen saavuttama ainoa reallinen voitto oli proletariaatin voitto, proletariaatin, joka hylkäsi liberaalien neuvot Bulyginin Duumaan menemisestä ja johdatti talonpoikaisjoukot muassaan kapinaan. Tämä ensiksi. Ja toiseksi, kolme vuotta (1905—1907) kestäneellä sankarillisella taistelullaan Venäjän proletariaatti saavutti itselleen ja Venäjän kansalle sen, minkä saavuttamiseen muut kansat ovat tarvinneet vuosikymmeniä. Se taisteli työväenjoukot *vapaaksi* petturimaisen ja halveksittavan voimattoman *liberalismin vaikutusvallasta*. Taistelussa vapauden ja demokratian puolesta se hankki *itselleen hegemonin* osan, mikä on sosialismin puolesta käytävän taistelun ehto. Se taisteli Venäjän kaikille sorretuille ja riistetyille luokille *taidon* käydä vallankumouksellista joukkotaistelua, jota ilman missään maailmassa ei ole vielä saavutettu mitään vakavaa ihmiskunnan edistyksessä.

Mikään taantumus, mikään liberaalien viha, sadattelu ja kiukku, mikään sosialististen opportunistien hoipertelu, lyhytnäköisyys ja uskonpuute eivät voi riistää *näitä* saavutuksia Venäjän proletariaatilta.

IV

Venäjän socialidemokratian puolueyhnmien kehitys vallankumouksen jälkeen ei taaskaan johdu „sivistyneistön mukautumisesta proletariaattiin”, vaan luokkien välisissä suhteissa tapahtuneista muutoksista. Vuosien 1905—1907

vallankumous kärjisti, paljasti ja nosti päiväjärjestykseen talonpoikaiston ja liberaalisen porvariston sovittamattoman ristiriidan Venäjän porvarillisen järjestelmän *muotoa* koskevassa kysymyksessä. Poliittisesti kypsä proletariaatti ei voinut olla osallistumatta mitä tarmokkaimmin tähän taisteluun, ja sen suhtautuminen uuden yhteiskunnan eri luokkiin ilmeni bolshevismiin ja menshevismiin välisenä taisteluna.

Kolmivuotiskautta 1908—1910 luonnehtii vastavallankumouksen voitto, itsevaltiuden ennallistaminen ja III Duuma, mustasotnialaisten ja lokakuulaisten Duuma. Porvarillisten luokkien välinen taistelu uuden järjestelmän muodosta joutui pois etunäyttämöltä. Proletariaatin *elementaariseksi* vuorossaolevaksi tehtäväksi muodostui sekä taantumukselle että vastavallankumoukselliselle liberalismin vihamielisen oman, proletaarisen puolueen puolustaminen. Tuo tehtävä ei ollut helppo, sillä juuri proletariaattiin kohdistui taloudellisten ja poliittisten vainotoimienpiteiden koko paino ja liberaalien koko viha, joka johtui siitä, että sosialidemokratia oli riistänyt heiltä joukkojen johdon vallankumouksessa.

Sosialidemokraattisen puolueen kriisi on hyvin vaikea. Järjestöt on lyöty hajalle. Suuri joukko vanhoja johtajia (varsinkin sivistyneistön keskuudessa) on vangittu. Uudentyyppinen sosialidemokraattinen työmies, joka on ottamassa puolueen asiat omiin käsiinsä, on jo syntynyt, mutta hänen voitettavanaan on tavattomia vaikeuksia. Tällaisissa oloissa sosialidemokraattinen puolue kadottaa paljon „mukanakulkijoita”. On luonnollista, että porvarillisessa vallankumouksessa sosialistien mukaan lyöttäytyi pikkuporvarillisia mukanakulkijoita. Nyt he erkanevat marxilaisuudesta ja sosialidemokratiasta. Tämä prosessi on tullut näkyviin kummassakin puolueeryhmässä: bolshevikeilla „otzovistisena” virtauksena, joka ilmaantui keväällä 1908, kärsi heti tappion Moskovan konferenssissa ja pitkällisen taistelun jälkeen, ryhmän virallisen keskuksen hylkäämänä, muodosti ulkomailla *erikoisen ryhmäkunnan* — „Vperjodin” ryhmäkunnan. Hajoamiskauden erikoispiirteenä oli se, että tähän ryhmäkuntaan yhtyivät ne „machilaiset”, jotka olivat ottaneet *toimintaohjelmaansa* taistelun marxilaisuutta vastaan („proletaarisen filosofian” puolustamisen varjolla) ja „ultimatistit”, nuo häveliäät otzovistit, samoin kuin

erityyppiset „vapauden päivien sosialidemokraatit”, jotka olivat viehättyneet „värikkäisiin” tunnuksiin, opetelleet ne ulkoa, *ymmärtämättä* kuitenkaan marxilaisuuden perusteita.

Mensheveikeillä tämä sama pikkuporvarillisten „mukana-kulkijoiden” erkanemisprosessi ilmeni likvidaattoruusvirtauksena, joka on nyt täydellisesti muotoutunut hra Potresovin „Nasha Zarja” aikakauslehden, „Vozrozhdienijen” ja „Zhiznin” muodossa, „kuudentoista” ja „kolmikon” (Mihailin, Romanin ja Jurin) näkökantana; lisäksi on ulkomaainen „Golos Sotsial-Demokrata” itse asiassa ryhtynyt venäläisten likvidaattorien *palvelijaksi* ja suojelee näitä diplomaattisesti puolueyleisöltä.

Trotski, joka ei ole ymmärtänyt, mikä historiallis-taloudellinen merkitys on tällä vastavallankumouksen kaudella tapahtuvalla hajoamisella, tällä *epäsosialidemokraattisten* ainesten *erkanemisella* sosialidemokraattisesta työväenpuolueesta, puhuu saksalaisille lukijoille *kummankin* puolue-ryhmän „hajoamisesta”, „puolueen hajoamisesta”, „puolueen *rappautumisesta*”.

Se on valhe. Ja tuo valhe ilmentää ensinnäkin, että Trotski ei ymmärrä kerrassaan mitään teoriasta. Minkä vuoksi täysistunto totesi *sekä* likvidaattoruuden *että* otzovismin „proletariaattiin kohdistuvaksi porvarillisen vaikutuksen ilmentymäksi”, sitä Trotski ei ole laisinkaan ymmärtänyt. Ajatelkaapa tosiaankin: mitä, puolueen hajoamista, puolueen rappautumista vaiko sen lujittumista ja puhdistumista, ilmentää se, että ne puolueen tuomitsemat virtaukset, jotka ilmentävät proletariaattiin kohdistuvaa *porvarillista* vaikutusta, erkanevat puolueesta?

Toiseksi tämä valhe ilmentää käytännössä Trotskin ryhmäkunnan *mainostus-*„politiikkaa”. Nyt, kun Trotski on karkottanut „Pravdasta” Keskuskomitean edustajan, jok’iki-nen näkee, että Trotskin hanke on yritys, jonka tarkoituksena on ryhmäkunnan perustaminen. Mainostaessaan omaa ryhmäkuntaansa Trotski ei kainostelee kertoa saksalaisille, että „puolue” on *hajoamassa*, *kumpikin* puolue-ryhmä on hajoamassa, mutta hän, Trotski, yksinään pelastaa kaikki. Todellisuudessa me kaikki nyt näemme — ja trotskilaisten uusin päätöslauselma (hyväksytty Wienin klubin nimessä marraskuun 26 p:nä 1910) osoittaa sen erikoisen havainnollisesti —, että Trotski nauttii *luotta-*

musta yksinomaan likvidaattorien ja „vperjodilaisten” keskuudessa.

Kuinka pitkälle Trotski menee tällöin julkeudessaan, halventaen puoluetta ja ylistellen itseään saksalaisten edessä, sitä osoittaa esim. seuraava esimerkki. Trotski kirjoittaa, että Venäjän „työväenjoukot” katsovat „sosialidemokraattisen puolueen olevan heidän piirinsä *ulkopuolella*” (kursivointi Trotskin), ja puhuu „sosialidemokratiaa vailla olevista sosialidemokraateista”.

Voisivatko hra Potresov ja hänen ystävänsä olla suutelematta Trotskia, kun hän puhuu tällaista?

Mutta ei ainoastaan vallankumouksen *koko* historia, vaan jopa työväenkuuriassa suoritettut III Duuman vaalitkin kumoavat nuo puheet.

Trotski kirjoittaa, että „menshevikkien ja bolshevikkien puoluerhyvät ovat osoittautuneet — entisen aatteellisen ja organisatorisen luonteensa vuoksi — aivan kykenemättömiksi toimimaan legaalisisissa järjestöissä”; toiminnassa ovat olleet „erilliset sosialidemokraattien ryhmät, mutta kaikki tuo on tapahtunut puoluerhyvien puitteiden ulkopuolella, puoluerhyvien organisatorisen vaikutuksen ulkopuolella”. „Jopa tärkeinkin legaalinen järjestö, jossa menshevikeillä on ylivoima, toimii kokonaan ilman menshevikkien puoluerhyvän valvontaa”. Näin kirjoittaa Trotski. Mutta tosiasiat ovat seuraavanlaisia. Alusta pitäen, siitä lähtien, kun III Duumassa on ollut sosialidemokraattinen duumaryhmä, bolshevikkien puoluerhyvä on puolueen Keskuskomitealta valtuudet omaavien luottamushenkilöidensä kautta koko ajan suorittanut työtä, jonka tarkoituksena on ollut edistää, auttaa, neuvoa ja valvoa Duumassa olevien sosialidemokraattien työtä. Samaa tekee myös puolueen Pää-äänenkannattajan toimitus, joka on kokoonpantu puoluerhyhmien edustajista (puoluerhyhmien, jotka sellaisina laskivat itsensä hajalle tammikuussa 1910).

Kun Trotski kertoo yksityiskohtaisesti saksalaisille tovereille „otzovismmin” typeryydestä ja kuvaa tämän virtauksen koko bolshevismille ominaiseksi boikotismmin „kiteytymäksi” ja sitten parilla sanalla mainitsee, että bolshevismi „ei ole antautunut” otzovismmin „voitettavaksi”, vaan on „esiintynyt päättäväisesti tai oikeamminkin hillittömästi sitä vastaan”, niin saksalainen lukija ei tietenkään voi aavistaaakaan, kuinka paljon tuollaisessa esityksessä on hiottua

salakavaluutta. Trotskin jesuiittamainen „reservaatio” on siinä, että hän jättää mainitsematta erään pienen, aivan pienen „sivuseikan”. Hän „on unohtanut” kertoa, että jo keväällä 1909 edustajiensa virallisessa kokouksessa bolshevistinen puolue ryhmä sanoutui irti otzovisteista ja erotti heidät. Mutta juuri tämä „sivuseikka”, on epämukava Trotskille, joka haluaa puhua bolshevikkien puolue ryhmän (ja sitten myös puolueen) „hajoamisesta” eikä epäsosiaalidemokraattisten aineiden *erkanemisesta!*

Me pidämme tällä haavaa Martovia eräänä likvidaattoruuden johtajana, sitä vaarallisempänä, mitä „taitavammin” hän puolustaa likvidaattoreita kvasi-marxilaisilla sanoilla. Mutta Martov esittää avoimesti ne katsantokannat, jotka ovat lyöneet leimansa kokonaisuin virtauksiin työväen joukkoliikkeessä vuosina 1903—1910. Trotski taas edustaa vain omia yksilöllisiä horjumisiaan eikä mitään muuta. Vuonna 1903 hän oli menshevikki; vuonna 1904 hän loittoni menshevismistä, vuonna 1905 palasi menshevikkien pariin keikaroiden vain ultra-vallankumouksellisella fraseologialla; vuonna 1906 taas loittoni; vuoden 1906 lopulla puolusti vaaliliittojen solmimista kadettien kanssa (t.s. oli tosiasiallisesti taas menshevikkien puolella) ja keväällä 1907 Lontoon edustajakokouksessa hän sanoi, että hänen ja Rosa Luxemburgin välinen eroavaisuus on „pikemminkin yksilöllisten vivahteiden kuin poliittisten suuntausten erilaisuutta”. Trotski plagioi tänään toisen puolue ryhmän ja huomenna toisen puolue ryhmän aatteellisia varantoja ja sen vuoksi julistaa olevansa molempia puolue ryhmiä *korkeammalla*. Teoriassa Trotski ei ole *mistään* yhtä mieltä likvidaattorien ja otzovistien kanssa, mutta *käytännössä* hän on *kaikessa* yhtä mieltä golosilaisten ja vperjodilaisten kanssa.

Kun siis Trotski sanoo saksalaisille tovereille, että hän edustaa „puolueen yleistä tendenssiä”, niin minun on sanottava, että Trotski edustaa ainoastaan *omaa* ryhmäkuntaansa ja nauttii tietynlaista luottamusta *yksinomaan* otzovistien ja likvidaattorien keskuudessa. Tässä tosiasiat, jotka todistavat lausuntoni oikeaksi. Tammikuussa 1910 puolueemme Keskuskomitea otti kiinteän yhteyden Trotskin „Pravda” lehteen ja nimitti toimitukseen Keskuskomitean edustajan. Syyskuussa 1910 julkaistiin puolueen Pää-äänenkannattajassa tiedotus Keskuskomitean edustajan ja Trotskin välien *katkeamisesta*, mihin oli syynä Trotskin puoluevastainen

politiikka. Kööpenhaminassa Plehanov puoluekantaisten menshevikkien edustajana ja Pää-äänenkannattajan toimituksen valtuusmiehenä ja näiden rivien kirjoittaja bolshevikkien edustajana sekä eräs puolalainen toveri esittivät jyrkän vastalauseen sen johdosta, miten Trotski kuvaa saksalaisessa lehdistössä puolueasioitamme.

Päätelköt nyt lukijat, edustaako Trotski „koko puolueen” vaiko „koko puoluevastaista” tendenssiä Venäjän sosialidemokratiassa.

Kirjoitettu vuoden 1910 lopulla

*Julkaistu huhtikuun 29
(toukokuun 12) pnä 1911
„Diskussionnyi Listokin” 3. numerossa
Allekirjoitus: N. L e n i n*

*Julkaistaan „Diskussionnyi Listokin”
tekstin mukaan*

**VENÄJÄN
LAKKOTILASTOSTA ¹¹⁷**

Kirjoitettu vuoden 1910 lopulla

*Julkaistu joulukuussa 1910 ja
tammikuussa 1911 „Mysl“ aika-
kauslehdessä 1. ja 2. numerossa.
Allekirjoitus: V. Iljin*

*Julkaistaan aikakauslehdessä
tekstin mukaan*

I

Kirjallisuudessamme on jo monta kertaa pantu merkille kauppaja- ja teollisuusministeriön tunnetut julkaisut „Tilastoa tehdastyöläisten lakoista” kymmenvuotiskaudelta 1895—1904 ja vuosilta 1905—1908. Näihin julkaisuihin koottu aineisto on niin rikasta ja arvokasta, että sen täydelliseen tutkimiseen ja kaikinpuoliseen käsittelyyn tarvitaan vielä hyvin paljon aikaa. Mainitussa julkaisussa suoritettu käsittely on vasta työn alkua, joka ei ole läheskään eikä läheskään riittävää. Tässä kirjoituksessa aiomme tutustuttaa lukijoita erään yksityiskohtaisempaa käsittelyä tavoittaneen kokeilun alustaviin yhteenvetoihin, lykäten asian täydellisen esityksen toiseen kertaan.

Ennen kaikkea on tullut täydellisesti todetuksi se tosiasia, että Venäjällä vuosina 1905—1907 olleet lakot ovat ilmiö, jollaista maailmassa ei ole ennemmin nähty. Tässä tiedot lakkolaisten luvusta tuhansissa eri vuosina eri maissa:

	Venäjä	Amerikan Yhdys- vallat	Saksa	Ranska
Keskimäärin vuosina 1895—1904	43	} 660 527 438 enimmäismäärä viidentoista vuoden ajalta, vv. 1894—1908		
vuonna 1905	2,863			
„ 1906	1,108			
„ 1907	740			
„ 1908	176			
„ 1909	64			

Kolmivuotiskausi 1905—1907 eroaa räikeästi kaikista muista. Näiden kolmen vuoden aikana oli lakkolaisten vähimmäismäärä Venäjällä suurempi sitä enimmäismäärää, mihin maailman pisimmälle kehittyneissä kapitalistisissa

maissa on joskus päästy. Tämä ei tietenkään merkitse, että Venäjällä työläiset olisivat kehittyneempiä tai voimakkaampia kuin Länessä. Mutta se merkitsee, ettei ihmiskunta ole tähän saakka vielä tiennyt, minkä energiamäärän teollisuusproletariaatti *kykenee* tällä alalla kehittämään. Tapahtumien historiallisen kulun omalaatuisuus ilmeni siinä, että tämän kykeneväisyyden likimääräiset mittasuhteet tulivat ensi kerran näkyviin eräissä takapajuisessa maassa, joka elää vielä porvarillisen vallankumouksen aikaa.

Selvittääksemme itsellemme, kuinka Venäjällä saattoi olla näin suuri lakkolaisten määrä, vaikka tehdastyöläisten lukumäärä on Länsi-Eurooppaan verrattuna pieni, on otettava huomioon lakkojen *toistuminen*. Tässä on numerotiedot toistuneista lakoista vuosittain, huomioiden lakkolaisten lukumäärän ja työläisten lukumäärän välisen suhteen:

Vuodet	Lakkolaisten lukumäärän prosenttisuhde työläisten yleiseen lukumäärään	Toistuneiden lakkotapausten lukumäärän prosenttisuhde lakkojen yleiseen lukumäärään
1895—1904	1,46%—5,10%	36,2%
1905	163,8	85,5
1906	65,8	74,5
1907	41,9	51,8
1908	9,7	25,4

Tästä näemme, että kolmivuotiskausi 1905—1907, joka on erikoinen lakkolaisten yleisen lukumäärän kannalta, on erikoinen myös lakkojen toistumisen tiheyden kannalta ja lakkolaisten lukumäärän ja työläisten yleisen lukumäärän prosentuaalisen suhteen kannalta.

Tilastoista löydämme myös todelliset numerot niiden laitosten lukumäärästä, joissa on ollut lakkoja, ja lakkoihin osallistuneiden työläisten lukumäärästä; tässä nuo numerotiedot vuosittain:

	Lakkolaisia lakonalaisten laitosten työläisten yleisestä lukumäärästä prosentteissa
10 vuodessa (1895—1904) yhteinelaskettuna	27,0%
vuonna 1905	60,0
" 1906	37,9
" 1907	32,1
" 1908	11,9

Tämäkin taulukko, samoin kuin edellinen, osoittaa, että lakkolaisten lukumäärän väheneminen vuodesta 1906 vuoteen 1907 on ylipäänsä *paljon heikompaa* kuin vuodesta

1905 vuoteen 1906. Alempana saamme nähdä, että eräillä tuotannon aloilla ja eräillä seuduilla vuodesta 1906 vuoteen 1907 ei ilmene lakkoliikkeen lamaantumista, vaan voimistumista. Alustavasti huomautamme, että lääneittäin ryhmitellyt numerotiedot todella lakkoihin osallistuneiden työläisten lukumäärästä tuovat näkyviin seuraavan mielenkiintoisen ilmiön. Lakkoihin osallistuneiden työläisten prosenttiluku pieneni vuodesta 1905 vuoteen 1906 useimmissa lääneissä, joissa teollisuus on kehittynyt; mutta on eräitä läänejä, joissa tämä prosenttiluku *kasvoi* vuodesta 1905 vuoteen 1906. Ne ovat, niin sanoaksemme, vähimmin teollistuneita, syrjäisimpiä läänejä. Niihin kuuluvat esimerkiksi kaukaisen pohjolan läänit: Arkangelin lääni (11.000 tehdastyöläistä: v. 1905 osallistui lakkoihin 0,4 prosenttia työläisistä; v. 1906 — 78,6 prosenttia), Vologdan lääni (6.000 tehdastyöläistä; samoina vuosina 26,8 pros. ja 40,2 pros.), Anuksen lääni (1.000 tehdastyöläistä; 0—2,6 pros.); edelleen Mustanmeren lääni (1.000 tehdastyöläistä; 42,4 pros.— 93,5 pros.); Volganvarren lääneistä Simbirskin lääni (14.000 tehdastyöläistä; 10,0 pros.— 33,9 pros.); keskisen maanviljelysalueen lääneistä Kurskin lääni (18.000 tehdastyöläistä; 14,4 pros.— 16,9 pros.); itäisestä reuna-alueesta Orenburgin lääni (3.000 tehdastyöläistä; 3,4 pros.— 29,4 pros.).

On selvää, mikä merkitys on lakkojen osanottajien prosenttiluvun suurenemisella näissä lääneissä vuodesta 1905 vuoteen 1906: vuonna 1905 ei aalto ehtinyt vyöryä niihin saakka, ne alkoivat tulla mukaan liikkeeseen vasta sen jälkeen, kun edistyneemmät työläiset olivat vuoden ajan käyneet taistelua, jollaista ei oltu nähty ennen maailmassa. Alempana joudumme monta kertaa tekemisiin tämän, tapahtumien historiallisen kulun ymmärtämiselle erittäin tärkeän, ilmiön kanssa.

Ja päinvastoin vuodesta 1906 vuoteen 1907 lakkojen osanottajien prosenttiluku suurenee eräissä teollisesti varsin kehittyneissä lääneissä, kuten esimerkiksi Pietarin läänissä (v. 1906 68,0 prosenttia, v. 1907 85,7 prosenttia, t.s. miltei yhtä paljon kuin v. 1905: 85,9 prosenttia), Vladimirin läänissä (37,1 pros.— 49,6 pros.), Bakun läänissä (32,9 pros.— 85,5 pros.), Kievin läänissä (10,9 pros.— 11,4 pros.) ja eräissä muissa lääneissä. Kun siis siinä, että lakkolaisten prosenttiluku suureni vuodesta 1905 vuoteen

1906 eräissä lääneissä, havaitsemme työväenluokan jälkijoukon, joka taistelun voimakkaimman kehityksen hetkellä oli myöhässä, niin tämän prosenttiluvun suureneminen eräissä muissa lääneissä vuodesta 1906 vuoteen 1907 tuo esiin työväenluokan etujoukon sen pyrkiessä nousemaan uudelleen taisteluun ja ehkäisemään alkaneen perääntymisen.

Tämän oikean johtopäätöksen täsmällistämiseksi esitämme absoluuttiset numerot työläisten lukumäärästä ja lakkojen todellisten osanottajien lukumäärästä edellisissä ja jälkimmäisissä lääneissä.

Läänit, joissa lakkoihin osallistuneiden työläisten % kohosi vuodesta 1905 vuoteen 1906			
Näiden läänien lukumäärä	Tehdastyöläis- ten lukumäärä niissä	Lakkoihin todella osallistuneiden työläisten lukumäärä v. 1905	osallistuneiden lukumäärä v. 1906
10	61.800	6.564	21.484

Lääniä kohti tulee keskimäärin 6.000 tehdastyöläistä. Lakkoihin todella osallistuneiden työläisten lukumäärän suureneminen tekee kaikkiaan 15.000.

Läänit, joissa lakkoihin osallistuneiden työläisten % kohosi vuodesta 1906 vuoteen 1907			
Näiden läänien lukumäärä	Tehdastyöläis- ten lukumäärä niissä	Lakkoihin todella osallistuneiden työläisten lukumäärä v. 1906	osallistuneiden lukumäärä v. 1907
19	572.132	186.926	285.673

Lääniä kohti tulee keskimäärin 30.000 tehdastyöläistä. Lakkoihin todella osallistuneiden työläisten lukumäärän suureneminen tekee 100.000, mutta jos Bakun läänin naftateollisuustyöläiset, joita ei otettu laskuihin vuonna 1906 (luultavasti korkeintaan 20.000—30.000), jätetään laskuista pois, niin se tekee noin 70.000.

Näissä numerotiedoissa tulee selvästi esiin jälkijoukon osuus vuonna 1906 ja etujoukon osuus vuonna 1907.

Voidaksemme tehdä tarkempia päätelmiä näistä mittasuhteista, on otettava numerotiedot Venäjän alueiden mukaan ja verrattava lakkolaisten lukua tehdastyöläisten lukuun. Tässä taulukko noista numerotiedoista:

Tehdasteollisuus- alueet	Tehdastyö- lukumäärä 1905 (tuhansissa)	Lakkolaisten lukumäärä (tuhansissa) vuosina				
		1895—1904 yhteensä	1905	1906	1907	1908
I. Pietarin	298	137	1.033	307	325	44
II. Moskovan	567	123	540	170	154	28
III. Varsovan	252	69	887	525	104	35
IV—VI: Kievin, Vol- ganvarren ja Harkovin	543	102	403	106	157*	69*
<i>Yhteensä</i>	1.660	431	2.863	1.108	740	176

Eri alueiden työläisten osallistuminen liikkeeseen ei ole ollut tasasuhtaista. Yhteenlaskettuna 1.660.000 työläistä on antanut 2.863.000 lakkolaista, t.s. 164 lakkolaista kutakin sataa työläistä kohti eli toisin sanoen vähän yli puolet työläisistä olivat v. 1905 lakossa keskimäärin kaksi kertaa. Mutta nämä keskiluvut hämäävät sen jyrkän eron, joka on toisaalta Pietarin ja Varsovan alueiden ja toisaalta muiden alueiden välillä. Pietarin ja Varsovan alueilla yhteensä on $\frac{1}{3}$ tehdastyöläisten kokonaisluvusta (550.000 1.660.000:sta), mutta lakkolaisia ne antoivat $\frac{2}{3}$ lakkolaisten kokonaisluvusta (1.920.000 2.863.000:sta). Näillä alueilla oli jokainen työläinen v. 1905 lakossa keskimäärin miltei 4 kertaa. Muilla alueilla tulee 1.110.000 työläistä kohti 943.000 lakkolaista, t.s. suhteellisesti neljä kertaa vähemmän kuin kahdella yllämainitulla alueella. Tästäkin jo näkyy, kuinka virheellisiä ovat likvidaattoriemme toistelemat liberaalien väitteet, että työläiset muka yliarvioivat voimansa. Päinvastoin, tosiasiat osoittavat, että he aliarvioivat voimansa, koska eivät käyttäneet niitä täydellisesti. Jos lakkotaistelu (puhuttelemme tässä ainoastaan tästä yhdestä taistelumuodosta) olisi ollut kautta koko Venäjän yhtä voimakasta ja sisukasta kuin Pietarin ja Varsovan alueilla, niin lakkolaisten yleinen lukumäärä olisi ollut *kaksi kertaa suurempi*. Tämä sama johtopäätös voidaan toisin sanoen ilmaista näin: työläiset saattoivat arvioida tällä liikkeen alalla ainoastaan puolet voimistaan, sillä toista puolta he eivät

* Nämä numerot eivät ole täysin verrattavissa edellisten vuosien numerotietoihin, sillä nafta-alueiden työläiset on otettu laskuihin ensi kerran v. 1907. Lisä tekee luultavasti korkeintaan 20.000—30.000.

vielä käyttäneet hyväkseen. Maantieteellistä kieltä käyttäen: länsi ja luode olivat jo heränneet, mutta keskus, itä ja etelä olivat vielä puolinukuksissa. Kapitalismin kehitys tekee joka päivä jotain myöhästyneiden herättämiseksi.

Seuraava tärkeä johtopäätös alueittain ryhmitellyistä numerotiedoista on se, että vuodesta 1905 vuoteen 1906 liikkeen lamaan tuminen oli yleistä, joskaan ei tasaista; vuodesta 1906 vuoteen 1907, jolloin lamaan tuminen oli tavattoman suurta Varsovan alueella ja varsinkin vähäistä Moskovan, Kievin ja Volganvarren alueilla, havaitsemme *nousua* Pietarin ja Harkovin alueilla. Se merkitsee, että kyseisellä väestön tieto- ja valmennustasolla tämä tarkasteltavana oleva liikkeen muoto oli vuonna 1905 käytetty loppuun; koska yhteiskunnallis-poliittisen elämän objektiiviset ristiriidat eivät olleet hävinneet, olisi liikkeen muodon pitänyt vaihtua korkeampaan muotoon. Mutta, jos niin voidaan sanoa, vuoden kestäneen levon eli voimienkoalamiskauden, vuoden 1906, jälkeen osassa maata hahmottui ja alkoi uusi nousu. Kun liberaalit ja heidän jäljestään likvidaatit arvioidessaan tätä kautta puhuvat halveksuvasti „romantikkojen odotteluista”, niin marxilaisen täytyy sanoa, että kieltäytymällä tukemasta tätä osittaista nousua liberaalit koettivat tärvellä viimeisen mahdollisuuden puolustaa demokraattisia saavutuksia.

Lakkolaisten territoriaalista jakoa koskevan kysymyksen suhteen on vielä mainittava, että valtaenemmistö heistä on *kuudessa* läänissä, joissa on voimakkaasti kehittynyt teollisuus ja joista viidessä on suurkaupunkeja. Nuo kuusi läänää ovat: Pietarin, Moskovan, Liivinmaan, Vladimirin, Varsovan ja Piotrkowin läänit. Vuonna 1905 näissä lääneissä oli 827.000 tehdastyöläistä kaikista 1.661.000:sta, s.o. melkein puolet yhteisestä lukumäärästä. Lakkolaisia niissä oli kymmenvuotiskaudella 1895—1904 yhteensä 246.000 431.000:sta, s.o. noin 60 prosenttia lakkolaisten kokonaisluvusta; vuonna 1905 — 2.072.000 2.863.000:sta, s.o. noin 70 prosenttia; vuonna 1906 — 852.000 1.108.000:sta, s.o. noin 75 prosenttia; vuonna 1907 — 517.000 740.000:sta, s.o. noin 70 prosenttia; vuonna 1908 — 85.000 176.000:sta, s.o. vähemmän kuin puolet*.

* Vuonna 1908 Bakun läänin 47.000 lakkolaisineen oli johtosessa niiden läänien joukossa, joissa lakkolaisten määrä oli huomattava. Poliittisen joukkolakon viimeisiä mohikaaneja!

Siis näiden kuuden läänin osuus oli kolmivuotiskaudella 1905—1907 *suurempi* kuin sitä edeltäneellä ja sitä seuranneella kaudella. On siis selvää, että suuret kaupungit, mukaanluettuna myös pääkaupunkikeskukset kehittivät tuolla kolmivuotiskaudella paljon suuremman energian kuin kaikki muut paikkakunnat. Kyliin ja verrattain pieniin kaupunki- ja teollisuuskeskuksiin sirotellut työläiset, joita oli puolet työläisten kokonaisluvusta, antoivat vuosina 1895—1904 keskuudestaan 40 prosenttia lakkolaisten kokomäärästä, mutta vuosina 1905—1907 ainoastaan 25—30 prosenttia. Ylempänä tekemämme johtopäätöksen täydennykseksi voimme sanoa, että suurkaupungit olivat heränneet, mutta pikkukaupungit ja kylät vielä suurelta osaltaan nukkuivat.

Yleensä maaseudun suhteen, s.o. kylissä asuvien tehdastyöläisten suhteen on lisäksi olemassa tilastotietoja kaupungeissa ja kaupunkien ulkopuolella olleiden *lakkojen lukumäärästä* (ei lakkolaisten lukumäärästä). Tässä nämä tiedot:

	Lakkojen lukumäärä		
	Kaupungeissa	Kaupunkien ulkopuolella	Yhteensä
10 vuoden aikana (1895—1904) yhteensä	1.326	439	1.765
Vuonna 1905	11.891	2.104	13.995
„ 1906	5.328	786	6.114
„ 1907	3.258	315	3.573
„ 1908	767	125	892

Esittäessään nämä numerot virallisten tilastojen laatijat mainitsevat, että hra Pogozhevin tunnettujen tutkimusten mukaan Venäjän kaikista tehtaista on 40 prosenttia kaupungeissa ja 60 prosenttia niiden ulkopuolella ¹¹⁸. Kun siis normaaliaikoina (1895—1904) lakkojen luku kaupungeissa on kolme kertaa suurempi kuin maaseudulla, niin prosentuaalisessa suhteessa lakkojen lukumäärä verrattuna teollisuuslaitosten lukumäärään on kaupungeissa $4\frac{1}{2}$ kertaa suurempi kuin maaseudulla. Vuonna 1905 tämä suhde oli likipitäen 8:1; vuonna 1906 — 9:1; vuonna 1907 — 15:1

ja vuonna 1908* — 6:1. Toisin sanoen kaupunkilaisten teollisuustyöläisten *osuus* lakkoliikkeessä oli vuonna 1905 paljon suurempi kuin edellisinä vuosina verrattuna maaseudulla asuvien tehdastyöläisten lukuun, minkä lisäksi vuosina 1906 ja 1907 tämä osuus tuli yhä suuremmaksi, t.s. maaseudulla asuvien osallistuminen liikkeeseen kävi suhteellisesti yhä pienemmäksi. Maaseudun tehdastyöläiset, joita kymmenvuotiskausi 1895—1904 oli vähimmin valmistellut taisteluun, osoittautuivat vähimmin kestäviksi ja aloittivat muita aikaisemmin perääntymisen vuoden 1905 jälkeen. Etujoukko, s.o. kaupunkien tehdastyöläiset, ponnisteli vuonna 1906 erikoisesti ja vuonna 1907 *vielä enemmän kuin vuonna 1906* estääkseen tuon perääntymisen.

Tarkastelkaamme edelleen tuotannonalojen mukaista lakkolaisten jaotusta. Siinä tarkoituksessa otamme neljä tärkeintä tuotannonalaryhmää: A) metallimiehet; B) tekstiilityöläiset; C) kirjaltajat, puunjalostustyöläiset, nahkateollisuuden ja kemiallisten tuotantoalojen työläiset; D) mineraaliaineiden jalostuksessa ja ravintoainetuotannossa työskentelevät työläiset. Tässä numerotiedot vuosittain:

Tuotannonalaryhmät	Tehdastyöläisten kokonaisluku v. 1904	Lakkolaisten lukumäärä (tuhansissa) vuosina				
		1895—1904 yhteensä	1905	1906	1907	1908
A	252	117	811	213	193	41
B	708	237	1.296	640	302	56
C	277	38	471	170	179	24
D	454	39	285	85	66	55
<i>Yhteensä</i>	1.691	431	2.863	1.108	740	176

Vuotta 1905 edeltänyt kymmenvuotiskausi oli valmistellut parhaiten metallimiehiä. Tällä kymmenvuotiskaudella heistä oli osallistunut lakkoihin melkein puolet (117.000 252.000:sta). Parhaimman valmennuksen saaneina he olivat eturivissä myös vuonna 1905. Lakkolaisten lukumäärä ylit-

* Vuonna 1908 lakkojen lukumäärään sisällytettiin 228 ja vuosina 1907—230 naftalähteillä ollutta lakkoa; naftalähteet otettiin ensi kerran tarkastuksen alaisiksi vuonna 1906.

tää heillä *yli kolminkertaisesti* työläisten lukumäärän (811.000 ja 252.000). Tämän etujoukon osuus tulee vielä selvemmin esiin, kun tarkastellaan kuukausitietoja vuodelta 1905 (näitä numerotietoja on mahdotonta käsitellä yksityiskohtaisesti lyhyessä kirjoituksessa, minkä vuoksi lykäämme sen toiseen kertaan). Metallimiehillä vuoden 1905 kaikista kuukausista ei lakkolaisten lukumäärä ole suurin lokakuussa, kuten *kaikissa* muissa tuotannonalaryhmissä, vaan tammikuussa. Etujoukko aloitti liikehtimisen maksimaalisen tarmokkaasti, „pukaten liikkeelle” muita joukkoja. Yksistään tammikuussa 1905 metallimiehistä oli lakossa 155.000 henkeä, t.s. kaksi kolmasosaa metallimiesten kokonaisluvusta (252.000); kuukaudessa oli lakkolaisten lukumäärä huomattavasti suurempi kuin kymmenenä edellisenä vuonna (155.000 ja 117.000). Mutta tämä melkein yli-inhimillinen tarmokkuus ehdytti etujoukon voimat vuoden 1905 loppuun mennessä: metallimiehet olivat v. 1906 ensimmäisellä tilalla liikkeen laantumisen mittasuhteiden kannalta. Heidän keskuudessaan supistuu lakkolaisten lukumäärä eniten: 811.000:sta 213.000:een, t.s. melkein neljännekseen. Vuoteen 1907 mennessä etujoukko kokoa jälleen voimansa: lakkolaisten lukumäärä supistuu yleensä hyvin vähän (213.000:sta 193.000:een), ja metalliteollisuusryhmän kolmella tärkeimmällä tuotannonalalla, nimittäin koneenrakennuksessa, laivanrakennuksessa ja valuraudantuotannossa, lakkolaisten lukumäärä *suurenee* 104.000:sta v. 1906 125.000:een v. 1907.

Tekstiilityöläiset muodostavat Venäjän tehdastyöläisten perusjoukon, hiukan alle puolet kokonaisluvusta (708.000 1.691.000:sta). Vuotta 1905 edeltäneellä vuosikymmenellä he olivat valmentuneisuutensa kannalta toisella tilalla: lakossa oli $\frac{1}{3}$ kokonaisluvusta (237.000 708.000:sta). Liikkeen voimakkuuden kannalta v. 1905 he olivat niin ikään toisella tilalla: noin 180 lakkolaista kutakin 100 työläistä kohti. He tulivat mukaan taisteluun myöhemmin kuin metallimiehet: tammikuussa heillä oli hiukan enemmän lakkolaisia kuin metallimiehillä (164.000 ja 155.000), lokakuussa yli kaksi kertaa enemmän (256.000 ja 117.000). Tämä perusjoukko, joka tuli vedettyä myöhemmin mukaan liikkeeseen, pysyi v. 1906 vankimpana: tuona vuotena laantuminen oli yleistä, mutta tekstiilityöläisten keskuudessa se oli *vähäisintä*, heidän keskuudessaan lakkolaisten

lukumäärä supistui puoleen (640.000 ja 1.296.000), metallimiehillä melkein neljännekseen (213.000 ja 811.000), muilla $2\frac{1}{2}$ — $3\frac{1}{2}$ -kertaisesti. Vasta vuoteen 1907 mennessä ehtyvät perusjoukonkin voimat: vuodesta 1906 vuoteen 1907 laantumisen on *suurinta* juuri tässä ryhmässä, tehden enemmän kuin puolet (302.000 ja 640.000).

Pysähtymättä tarkastelemaan yksityiskohtaisesti muita tuotannonaloja koskevia numerotietoja toteamme vain, että viimeisenä on D-ryhmä, joka on heikoimmin valmentunut ja osallistui vähimmin liikkeeseen. Jos metallimiehet otetaan normiksi, niin voidaan sanoa, että D-ryhmä „jäi velkaa” toistamiljoonaa lakkolaista yksistään vuonna 1905.

Metallimiesten ja tekstiilityöläisten välinen suhde on luonteenomainen edistyneimmän kerroksen ja laajojen joukkojen suhteena. Koska vuosina 1895—1904 puuttui vapaita järjestöjä, vapaata lehdistöä, parlamentin puhujakoroke y.m.s., joukot eivät voineet v. 1905 liittyä yhteen muuten kuin vaistonvaraisesti, itse taistelun kulussa. Tämä yhteenliittyminen tapahtui siten, että kohosi lakkoaalto toisensa jälkeen, jota paitsi etujoukon täytyi käyttää laajojen joukkojen liikkeellepanoon niin suuri energiamäärä liikkeen alussa, että etujoukko osoittautui liikkeen huippukohtaan päästäessä verrattain heikoksi. Tammikuussa 1905 oli 444.000 lakkolaista, niistä metallimiehiä 155.000, s.o. 34 prosenttia, mutta lokakuussa oli lakkolaisten yhteinen lukumäärä 519.000, niistä metallimiehiä 117.000, s.o. 22 prosenttia. On selvää, että liikkeen tällainen epätasaisuus merkitsee tiettyä voimien hukkaa niiden pirstoutuneisuuden ja niiden riittämättömän keskittyneisyyden vuoksi. Se merkitsee, ensinnäkin, että tehoa olisi voitu kohottaa keskittämällä voimat paremmin ja, toiseksi, että tarkastettavana olevan aikakauden objektiivisten ehtojen vuoksi kunkin aallon alkuvaiheessa olivat eräät tunnustelevat toiminnot, niin sanoakseni, tiedustelut, koeliikkeet y.m.s. kiertämättömiä ja menestyksen saavuttamiseksi välttämättömiä. Ja kun liberaalit ja heidän perässään Martovin kaltaiset likvidaattorit — pitäen lähtökohtanaan teoriaansa: „proletariaatti yliarvioi voimansa” — syyttävät meitä siitä, että me „laahustimme vaistonvaraisen luokkataistelun jäljessä”, niin nämä herrat langettavat itse itselleen tuomion ja osoittavat meille vastoin tahtoaan tavattoman suurta kohteliaisuutta.

Lopettaaksemme lakkoja koskevien vuosittaisten numero-tietojen tarkastelun pysähdymme vielä niihin numerotietoi-hin, jotka luonnehtivat lakkojen laajuutta ja kestoaikaa sekä lakkojen aiheuttamien vahinkojen suuruutta.

Lakkoon osallistui keskimäärin:

10 vuoden aikana (1895—1904)	244	työläistä
Vuonna 1905	205	"
" 1906	181	"
" 1907	207	"
" 1908	197	"

Lakkojen laajuuden supistuminen (osallistujien luvun kannalta) vuonna 1905 johtuu siitä, että taisteluun tuli mukaan suuri joukko pieniä tuotantolaitoksia, mikä alensi osanottajien lukumäärien keskiarvoa. Vuonna 1906 jatkunut aleneminen kuvastaa ilmeisesti taistelutarmon laskua. Vuosi 1907 on tässäkin tietynlainen askel eteenpäin.

Ottaessamme puhtaasti poliittisten lakkojen osanottajien lukumäärien keskiarvot saamme vuosittain seuraavat nume-rot: 1905 — 180; 1906 — 174; 1907 — 203; 1908 — 197. Nämä numerotiedot osoittavat vielä selvemmin taistelu-tarmon heikkenemistä v. 1906 ja sen uutta lisääntymistä v. 1907 tahi (ja mahdollisesti rinnan sen kanssa) sitä, että vuoden 1907 liikkeeseen osallistui etupäässä suurimpia tuotantolaitoksia.

Lakkopäiviä kutakin lakossa ollutta työläistä kohti oli:

10 vuoden aikana (1895—1904)	4,8	päivää
Vuonna 1905	8,7	"
" 1906	4,9	"
" 1907	3,2	"
" 1908	4,9	"

Taistelun sitkeys, jota nämä numerot luonnehtivat, oli suurinta vuonna 1905, aleten sitten nopeasti vuoteen 1907 saakka ja kasvaen vasta vuonna 1908. On huomautettava, että taistelun sitkeyden kannalta länsieurooppalaiset lakot ovat verrattomasti korkeampaa tasoa. Lakkopäiviä tuli kutakin lakossa ollutta työläistä kohti viisivuotiskautena 1894—1898 Italiassa 10,3, Itävallassa 12,1, Ranskassa 14,3 ja Englannissa 34,2 päivää.

Kun otamme vain puhtaasti poliittiset lakot, niin saamme seuraavat numerot: 1905 — 7,0 päivää kutakin lakkolaista

kohti; 1906 — 1,5; 1907 — 1,0 päivää. Taloudellisista syistä puhjenneissa lakoissa on taistelu aina ollut pitkäaikaisempaa.

Ottaessamme huomioon lakkotaistelun erilaisen sitkeyden eri vuosina, joudumme tekemään sen johtopäätöksen, että lakkolaisten lukumäärää koskevat numerotiedot eivät määrittele vielä riittävästi liikkeen suhteellista laajuutta eri vuosina. Tarkka mittapuu on lakkopäivien lukumäärä, mikä teki vuosittain:

		Siitä puhtaasti poliittisissa lakoissa
10 vuoden aikana (1895—1904) yhteensä	2.079.408	—
Vuonna 1905	23.609.387	7.569.708
" 1906	5.512.749	763.605
" 1907	2.433.123	521.647
" 1908	864.666	89.021

Näin ollen liikkeen tarkasti määritellyt mittasuhteet olivat yksistään vuonna 1905 *yli 11 kertaa* suuremmat kuin liike kaikkien 10 vuoden aikana ennen sitä. Toisin sanoen liikkeen mittasuhteet vuonna 1905 olivat *115 kertaa* suuremmat kuin liikkeen *keskimääräiset vuotuiset* mittasuhteet edellisen vuosikymmenen aikana.

Tämä lukujen suhde osoittaa, kuinka lyhytnäköisiä ovat ne henkilöt, joita tavataan liiankin usein virallisten oppineiden keskuudessa (eikä yksinomaan heidän keskuudessaan) ja jotka pitävät niin sanottuina „rauhallisina”, „elimellisinä”, „evoluution” kausina havaittavaa sosiaalipoliittisen kehityksen vauhtia normina kaikkia tapauksia varten, nykyiselle ihmiskunnalle mahdollisen kehitysnopeuden osoittimena. Todellisuudessa „kehityksen” vauhti niin sanottuina „elimellisinä” kausina osoittaa maksimaalista lamaannusta, kehityksen maksimaalisia haittoja.

Lakkopäivien määrää koskevien numerotietojen nojalla on virallisten tilastojen laatija määritellyt teollisuuden kärsimät tappiot. Nämä tappiot (tuotevaillit) tekivät 10 vuoden, 1895—1904, aikana yhteensä 10,4 miljoonaa ruplaa, v. 1905 — 127,3 milj., v. 1906 — 31,2 milj., v. 1907 — 15,0 milj. ja v. 1908 — 5,8 milj. ruplaa. Kolmen vuoden, 1905—1907, aikana tuotevaillit teki siis 173,5 milj. ruplaa.

Työläisten tappiot lakkopäivistä saamatta jääneenä työpalkkana (eri tuotannonalojen keskimääräisen päiväpalkan mukaan laskettuna) tekivät kyseisinä vuosina tuhansissa ruplissa:

Tuotannonalojen ryhmät (ks. ylempänä, s. 18*)	Tehdastyöläisten lukumäärä v. 1905 tuhansissa	Lakkojen vuoksi työläisten kärsimien tappioiden suuruus tuhansissa ruplissa				
		1895—1904 yhteensä	1905	1906	1907	1908
A	252	650	7.654	891	450	132
B	708	715	6.794	1.968	659	228
C	277	137	1.997	610	576	69
D	454	95	1.096	351	130	22
<i>Yhteensä</i>	1.691	1.597	17.541	3.820	1.815	451

Kolmen vuoden, 1905—1907, aikana työläisten tappiot tekivät 23,2 milj. ruplaa, s.o. yli 14 kertaa enemmän kuin kaikkina niitä edeltäneenä kymmenenä vuonna yhteenlaskettuna **. Virallisten tilastojen laatija on laskenut, että nämä tappiot tekivät kutakin tehdasteollisuudessa työskentelevää työläistä kohti (eikä kutakin lakkolaista kohti) keskimäärin noin 10 kopeekkaa vuodessa ensimmäisen vuosikymmenen aikana, noin 10 ruplaa v. 1905, noin 2 ruplaa v. 1906 ja noin 1 rpl. v. 1907. Mutta tämä laskelma jättää syrjään ne tavattoman suuret erilaisuudet, jotka tässä suhteessa on eri tuotannonalojen työläisten

* Ks. tätä osaa, s. 404. *Toim.*

** On otettava huomioon, että *osan* näistä tappioista liikkeen ollessa voimakaimmillaan työläiset sälyttivät työnantajien harteille. Tilastotieteen piti ottaa selville — vuodesta 1905 lähtien — lakkojen erikoinen syy (syyryhmä *3b* virallisessa nomenklatuurissa): *palkanmaksun vaatiminen lakkoajalta*. Tämä vaatimus esitettiin v. 1905 — 632 tapauksessa, v. 1906 — 256 tapauksessa, v. 1907 — 48 tapauksessa ja v. 1908 — 9 tapauksessa (ennen vuotta 1905 tätä vaatimusta ei esitetty laisinkaan). Tämän vaatimuksen puolesta käydyn työläisten taistelun tulokset tiedetään vain vuosilta 1906 ja 1907 ja ainoastaan pari kolme sellaista tapausta, jolloin mainittu syy oli *perussyynä*: vuonna 1906 niistä 10.966 työläisestä, jotka olivat lakossa pääasiassa tästä syystä, 2.171 voitti lakon, 2.626 hävisi ja 6.169 päätti kompromissiin. Vuonna 1907 niistä 93 työläisestä, jotka olivat lakossa pääasiassa tästä syystä, ei yksikään voittanut lakkoo, 52 hävisi ja 41 päätti kompromissiin. Kaiken sen nojalla, mitä tiedämme vuoden 1905 lakoista, on syytä olettaa, että v. 1905 tästä syystä puhjenneet lakot olivat onnistuneempia kuin v. 1906.

välillä. Tässä yksityiskohtaisempi laskelma, joka on tehty juuri esittämässämme taulukossa olevien numerojen perusteella:

Tuotannonalojen ryhmät	Lakoista johtuvien tappioiden keskiarvo (ruplissa) kutakin tehdasteollisuudessa työskentelevää työlläistä kohti				
	10 vuoden, 1895—1904, aikana yhteensä	1905	1906	1907	1908
A	2,6	29,9	3,5	1,8	0,5
B	1,0	9,7	2,8	0,9	0,3
C	0,5	7,2	2,2	2,1	0,2
D	0,2	2,4	0,7	0,3	0,05
<i>Yhteensä</i>	0,9	10,4	2,3	1,1	0,3

Tästä näkyy, että lakoista johtuvat tappiot tekivät vuonna 1905 kutakin metallimiestä kohti (ryhmä A) melkein 30 ruplaa, ollen kolme kertaa suuremmat kuin keskiarvo, yli kymmenen kertaa suuremmat kuin mineraaliaineita ja ravintoaineita jalostavan työläisen (ryhmä D) keskimääräiset tappiot. Ylempänä tekemämme johtopäätös, että metallimiehet olivat ehdyttäneet voimansa tarkasteltavana olevassa liikkeen muodossa vuoden 1905 loppuun mennessä, saa vielä selvempää vahvistusta tästä taulukosta: A-ryhmässä vuodesta 1905 vuoteen 1906 tappioiden määrä supistui yli 8-kertaisesti, muissa ryhmissä 3—4-kertaisesti.

Lopettaen tähän lakkotilaston vuosittaisten numerotietojen erittelyn siirrymme seuraavassa artikkelissa tarkastelemaan kuukausittaisia numerotietoja.

II

Vuosi on liian pitkä jakso lakkoliikkeen aaltomaisen luonteen tarkastelua varten. Meillä on nyt tilastojen nojalla oikeus sanoa, että kolmivuotiskautena 1905—1907 jokainen kuukausi kävi vuodesta. Näiden kolmen vuoden aikana työväenliike eli eteenpäin 30 vuotta. Vuonna 1905 lakkolaisten lukumäärä ei laskenut yhtenäkkään kuukautena alle 10-vuotiskautena 1895—1904 olleen lakkolaisten *vuotuisen* minimimäärän, ja vuosina 1906 ja 1907 tällaisia kuukausia oli vain kaksi kumpanakin vuotena.

Kuukausittaisia numerotietoja samoin kuin eri läänejä koskevia numerotietoja on virallisessa tilastossa käsitelty

valitettavasti hyvin epätydyttävästi. Monet yhteenvertaustaulukot pitää tehdä uudelleen. Tästä syystä sekä myöskin tilan vuoksi rajoitumme toistaiseksi neljännesvuosia koskeviin numerotietoihin. Taloudellisten ja poliittisten lakkojen jaotuksen suhteen mainitsemme, että virallisessa tilastossa ei ole täysin vertailukelpoisia tietoja vuodelta 1905 ja vuosilta 1906—1907. Sekalakot — virallisen nomenklatuurin mukaan ryhmä 12, vaatimukset taloudellisia, ja ryhmä 12 b, vaatimukset taloudellisia — katsottiin v. 1905 poliittisiksi, mutta myöhemmin taloudellisiksi. Me merkitsemme ne myös v. 1905 taloudellisten lakkojen joukkoon.

Lakkolaisten luku tuhansissa ¹¹⁹:

Vuodet Neljännesvuodet	1905				1906				1907			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
<i>Kaikkiaan</i>	810	481	294	1277	269	479	296	63	146	323	77	193
Niistä												
{ taloudellisiin lakkoihin osal- listuneita	604	239	165	430	73	222	125	37	52	52	66	30
{ poliittisiin lakkoihin osallistuneita	206	242	129	847	196	257	171	26	94	271	11	163

Niiden kausien ympärille, jotka osoittavat lakkoaalton kohokohtaa, on vedetty viiva. Heti kun vilkaisee taulukoon, pistää silmään, että nämä kaudet käyvät yhteen koko kolmivuotiskautta luonnehtivien kardinaalisen tärkeiden poliittisten tapahtumien kanssa. 1905 I — tammikuun 9 päivä ja sen seuraukset; 1905 IV — loka- ja joulukuun tapahtumat; 1906 II — ensimmäinen Duuma; 1907 II — toinen Duuma; vuoden 1907 viimeisellä neljänneksellä on nousu vähäisin, mikä johtuu siitä, että marraskuussa oli poliittinen lakko (134.000 lakkolaista) toisen Duuman työväenedustajien oikeusjutun vuoksi. Näin ollen tämä ajanjakso, johon kolmivuotiskausi päättyy ja joka siirtymäkauna johtaa uuteen vaiheeseen Venäjän historiassa, on juuri sellainen poikkeus, joka vahvistaa säännön: jos kohta lakkoaalton nousu ei merkitse tässä yleistä yhteiskunnallis-poliittista nousua, niin lähemmin tarkasteltaessa osoittautuu, ettei ollut myöskään lakkoaaltoa, vaan erillinen miehenosoituslakko.

Tarkastelun alaisena kolmivuotiskautena on sääntönä se, että jokainen lakkolaisten nousu merkitsee kriittistä, käännteentekevää kohtaa maan koko yhteiskunnallis-poliittisessa kehityksessä. Lakkotilasto osoittaa selvästi tämän kehityksen tärkeimmän liikkeellepanevan voiman. Tämä ei tietenkään merkitse, että tarkastelun alainen liikkeen muoto olisi ainoa tahi korkein muoto — me tiedämme, ettei asia ole niin — se ei merkitse, että voidaan tehdä välittömiä johtopäätöksiä liikkeen tästä muodosta yhteiskunnallis-poliittisen kehityksen erilliskysymysten suhteen. Mutta se merkitsee, että edessämme on tilastollinen kuva (ei tietenkään lähimainkaan täydellinen kuva) sellaisen luokan liikkeestä, joka oli tapahtumien yleisen kulun päävieterinä. Muiden luokkien liike keskittyy tämän keskuksen ympärille, seuraa sitä, suhtautuu eli määräytyy sen mukaan (myönteiseen tai kielteiseen suuntaan), on siitä riippuvainen.

Riittää kun palauttaa mieleen Venäjän valtiollisen elämän historian tärkeimmät kohdat kyseisen kolmivuotiskauden ajalta, niin saa varmuuden siitä, että tämä johtopäätös on oikea. Ottakaamme vuoden 1905 ensimmäinen neljännes. Mitä sen aatto osoittaa? Tiettyä zemstvo-bankettikampanjaa. Oliko oikein arvostaa työläisten esiintymiset tässä kampanjassa „korkeimmantyyppiseksi mielenosoitukseksi”? Olivatko oikeita sellaiset puheet, ettei pidä aiheuttaa „paniikkia” liberaalien keskuudessa? Esittäkää nämä kysymykset lakkotilaston pohjalta (v. 1903: 87 tuhatta, v. 1904: 25 tuhatta, tammikuu 1905: 444 tuhatta, siitä poliittisia 123 tuhatta), niin vastaus on selvä. Mainittu kiista zemstvokampanjassa noudatettavasta taktiikasta vain kuvastaa objektiivisiin olosuhteisiin pohjautuvaa liberaalisen liikkeen ja työväenliikkeen antagonismia.

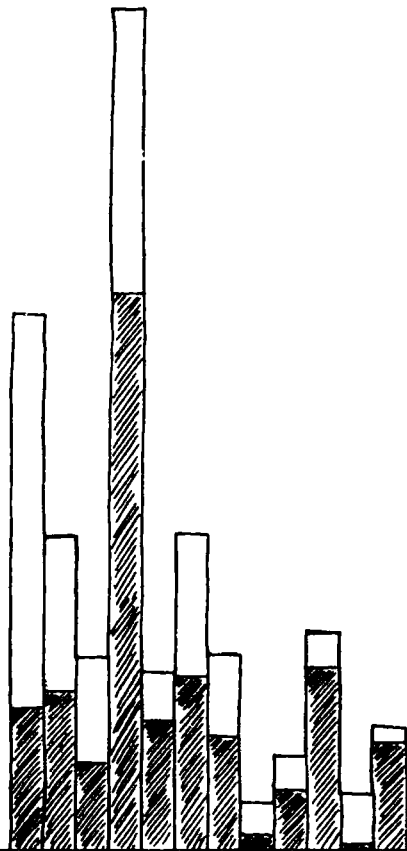
Mitä näemme tammikuun nousun* jälkeen? Tunnetut helmikuun asetukset, jotka panivat alulle eräitä muutoksia valtiojärjestelmässä.

Ottakaamme vuoden 1905 kolmas neljännes. Valtiollisen elämän historiassa oli etualalla elokuun 6 päivän laki (niin sanottu Bulyginin Duuma). Olikohan tämän lain kohtalona sen toteuttaminen? Liberaalit olettivat, että oli, ja he päättivät noudattaa menettelyssään tämän mielipiteen mukaista

* Vuosineljänneksiä koskevien tietojen mukaan oli yksi nousu. Todellisuudessa niitä oli kaksi: tammikuussa 444 tuhatta lakkolaista ja toukokuussa 220 tuhatta. Välillä oleva vähimmäismäärä oli maalliskuussa — 73 tuhatta.

Moroni
 faranni-
 xali:

1877
 1250.
 1200.
 1150.
 1100.
 1050.
 1000.
 950.
 900.
 850.
 800.
 750.
 700.
 650.
 600.
 550.
 500.
 450.
 400.
 350.
 300.
 250.
 200.
 150.
 100.
 50.
 0

Zambaynan...
 Total:

1905 1906 1907

Diagrammi lakossa olleiden työläisten lukumäärästä
vuosineljänneksittäin.— 1910.

Viivattu osa — poliittisten lakkojen osanottajat,
viivaamaton osa — taloudellisten lakkojen osanottajat.

(V. I. Leninin alustelmavihkosta
„Venäjän lakkotilastoa”,
XXV Lenin-kokoelma)

linjaa. Marxilaisten leirissä oli päinvastainen mielipide, jota eivät hyväksyneet ne, jotka objektiivisesti katsoen ajoivat läpi liberalismiin katsomuksia. Vuoden 1905 viimeisen neljänneksen tapahtumat ratkaisivat kiistan.

Koko vuosineljänneksiä koskevien numeroiden mukaan näyttää siltä, kuin vuoden 1905 lopussa olisi ollut yksi nousu. Todellisuudessa niitä oli kaksi, joiden välillä on liikkeen vähäistä heikkenemistä. Lokakuussa oli 519.000 lakkolaista, niistä 328.000 puhtaasti poliittisten lakkojen osanottajaa, marraskuussa 325.000 (niistä 147.000 poliittisten lakkojen osanottajaa) ja joulukuussa 433.000 (niistä 372.000 poliittisten lakkojen osanottajaa). Historiallisessa kirjallisuudessa on esitetty liberaalien ja meidän likvidaat-toriemme (Tsherevaninin ja kumppanien) käsitys, jonka mukaan joulukuun nousussa oli „keinotekoisuuden” ainesta. Tilastot kumoavat tämän käsityksen osoittamalla, että juuri tuossa kuussa oli *eniten* puhtaasti poliittisiin lak-koihin osallistuneita: 372.000. Ne tendenssit, jotka panivat liberaalit antamaan määrätynlaisen arvion, ovat ymmär-rettäviä, mutta puhtaasti tieteelliseltä kannalta katsoen on järjetöntä pitää missään määrin „keinotekoisena” liikettä, joka sai sellaiset mittasuhteet, että yhdessä kuukaudessa puhtaasti poliittisten lakkojen osanottajien lukumäärä teki melkein $\frac{9}{10}$ lakkolaisten kokonaisluvusta kokonaisen vuosi-kymmenen ajalta.

Ottakaamme vihdoin kaksi viimeistä nousua: keväällä 1906 ja keväällä 1907*. Niiden yhteisenä eroavaisuutena vuoden 1905 tammikuun ja toukokuun noususta (joista edellinen oli myös voimakkaampi kuin jälkimmäinen) oli se, että ne tapahtuivat perääntymissuunnassa, kun taas kaksi aikaisempaa tapahtuivat hyökkäyssuunnassa. Tämä ero on luonteenomainen yleensä kyseisen kolmivuotiskau-den kahdelle viimeiselle vuodelle verrattuna kolmivuotis-kauden ensimmäiseen vuoteen. Mainittuina kausina vuosina 1906 ja 1907 tapahtuneen numeroiden suurenemisen tarkkana selityksenä on siis pidettävä sitä, että nämä

* Huomautettakoon, että Venäjän kymmenvuotisessa lakkoliikkeen historiassa vuosien 1895—1904 ajalta havaitaan taloudellisten lakkojen tavallisen nousukauden olleen vuoden toisella neljänneksellä. Koko vuosikymmenen aikana lakkolaisia oli keskimäärin vuodessa 43.000 ja vuosineljänneksittäin laskien: I — 10.000; II — 15.000; III — 12.000 ja IV — 6.000. Pelkästä numeroiden vertailusta käy täysin selvästi ilmi, että nousut keväällä 1906 ja keväällä 1907 eivät johtuneet näistä „yleisistä” syistä, jotka aiheuttivat lakkojen lisääntymisen kesäisin Venäjällä. Kannattaa vilkaista poliittisten lakkojen osanottajia koskeviin numeroihin.

suurenemiset merkitsivät perääntymisen väliaikaista pysähtymistä ja perääntyvien yritystä siirtyä jälleen hyökkäykseen. Sellainen oli näiden nousujen objektiivinen merkitys, mikä on nyt koko „myrskyn ja kiihkon kolmivuotiskauden” lopullisten tulosten kannalta katsoen meille selvää. Ensimmäinen ja toinen Duuma eivät olleet mitään muuta, kuin poliittista neuvottelua ja poliittista mielenosoitusta ylhäällä sen johdosta, että alhaalla oli perääntyminen väliaikaisesti pysähtynyt.

Tästä käy selvästi ilmi liberaalien koko lyhytnäköisyys, kun he pitivät näitä neuvotteluja jonain itsekohteisina, itsenäisinä, riippumattomina siitä, kauanko jokin perääntymisen väliaikainen pysähdys kestää ja mihin se johtaa. Tästä käy selvästi ilmi, että ne likvidaattorit, jotka Martovin tapaan nyt puhuvat halveksuen „romantikkojen odotteluista” perääntymisen aikana, ovat objektiivisesti riippuvaisia liberaaleista. Tilastot osoittavat, ettei kysymys ollut „romantikkojen odotteluista”, vaan todellisuudessa olleista väliajoista, väliaikaisista pysähdyksistä perääntymisessä. Ellei näitä väliaikaisia pysähdyksiä olisi ollut, niin vuoden 1907 kesäkuun 3 päivän tapahtuma, joka historiallisesti oli aivan kiertämätön, koska perääntymiset jäivät perääntymisiksi, olisi ollut aikaisemmin, ehkäpä kokonaista vuotta tai jopa toistakin vuotta aikaisemmin.

Tarkasteltuamme lakkoliikkeen historiaa sitoen sen poliittisen elämän historian tärkeimpiin tapahtumiin siirymme tarkastelemaan taloudellisten ja poliittisten lakkojen välistä suhdetta. Virallinen tilasto antaa tästä kysymyksestä mitä mielenkiintoisimpia tietoja. Ottakaamme ensin yleiset yhteenvedot tarkastelemamme kolmivuotiskauden eri vuosilta:

	Lakkolaisten lukumäärä tuhansissa		
	1905	1906	1907
Taloudellisiin lakkoihin osallistuneita	1.439	458	200
Poliittisiin lakkoihin osallistuneita	1.424	650	540
<i>Yhteensä</i>	2.863	1.108	740

Ensimmäinen johtopäätös tästä on se, että taloudelliset ja poliittiset lakot ovat mitä kiinteimmässä yhteydessä keskenään. Niiden nousu- ja laskukaudet käyvät yhteen.

Liikkeen voimaa hyökkäyskaudella (v. 1905) luonnehtii se, että taloudelliset lakot, jotka jo yksinäänkin jättävät kauas jälkeen koko kymmenvuotiskauden 1895—1904 numerot, ovat ikään kuin laajana perustana poliittisille lakoille ole-matta näitä heikompia.

Liikkeen laskuvaiheessa taloudellisten lakkojen osanottajien lukumäärä vähenee nopeammin kuin poliittisten lakkojen osanottajien lukumäärä. Liikkeen heikkoudelle v. 1906 ja varsinkin v. 1907 on epäilemättä luonteenomaista taloudellisen taistelun muodostaman laajan ja vankan perustan puuttuminen. Toisaalta taas poliittisiin lakkoihin osallistuvien lukumäärän hitaampi väheneminen yleensä ja tämän lukumäärän erikoisen vähäinen väheneminen vuodesta 1906 vuoteen 1907 viittaa nähtävästi meille jo tuttuun ilmiöön: eturiviin kuuluvat kerrokset yrittivät mitä tarmokkaimmin pysähdyttää perääntymisen ja muuttaa sen hyökkäykseksi.

Numerotiedot taloudellisen ja poliittisen lakkoliikkeen välisestä suhteesta eri tuotantoryhmissä vahvistavat täydellisesti tämän johtopäätöksen. Välttääksemme kirjoituksessamme liiallista numerokirjavuutta rajoitumme vertailemaan metallimiehiä ja tekstiilityöläisiä vuoden 1905 neljänneksittäin ja otamme tällä kertaa virallisen tilaston yhteenvedon*, jossa sekalakot on merkitty kyseiseltä vuodelta poliittisiksi, kuten ylempänä jo huomautimme.

		Lakkolaisten lukumäärä tuhansissa			
		Vuosi 1905, neljännekset			
		I	II	III	IV
A-ryhmä (metallimiehet)	taloudellisiin lakkoihin osallistuneita	120	42	37	31
	poliittisiin lakkoihin osallistuneita	159	76	63	283
	<i>Yhteensä</i>	279	118	100	314
B-ryhmä (tekstiilityöläiset)	taloudellisiin lakkoihin osallistuneita	196	109	72	182
	poliittisiin lakkoihin osallistuneita	111	154	53	418
	<i>Yhteensä</i>	307	263	125	600

* Tämän yhteenvedon mukaan oli v. 1905 taloudellisten lakkojen osanottajien lukumäärä 1.021.000 ja poliittisten — 1.842.000, t. s. taloudellisten lakkojen osanottajien osuus kokonaismäärästä oli pienempi kuin v. 1906. Olemme jo selittäneet, että se ei pidä paikkaansa.

Ero eturiviin kuuluvan kerroksen ja laajojen joukkojen välillä näkyy selvästi. Eturiviin kuuluvien keskuudessa taloudellisten lakkojen osanottajat ovat vähemmistönä alusta pitäen samoin kuin koko vuodenkin mittaan. Ensimmäisellä vuosineljänneksellä on kuitenkin tässäkin ryhmässä hyvin paljon (120.000) puhtaasti taloudellisten lakkojen osanottajia: on selvää, että metallimiestenkin keskuudessa oli melkoisesti sellaisia kerroksia, joita piti „pukata liikkeelle” ja jotka alkoivat liikehtimisen puhtaasti taloudellisten vaatimusten esittämisestä. Tekstiilityöläisten keskuudessa näemme liikkeen alussa (vuoden I neljännes) puhtaasti taloudellisten lakkojen osanottajien olevan valtavana enemmistönä, mutta vuoden II neljänneksellä ne ovat vähemmistönä, ollen sitten III neljänneksellä taas enemmistönä. Vuoden viimeisellä neljänneksellä, liikkeen kohokohdassa, on metallimiesten keskuudessa puhtaasti taloudellisten lakkojen osanottajia 10% lakkolaisten kokonaisluvusta ja 12% metallimiesten kokonaisluvusta; tekstiilityöläisten keskuudessa puhtaasti taloudellisten lakkojen osanottajat samana aikana muodostivat 30% lakkolaisten kokonaisluvusta ja 25% tekstiilityöläisten kokonaisluvusta.

Nyt on päivänselvää, mitä laatua nimenomaan on taloudellisen ja poliittisen lakon keskeinen riippuvaisuus: ilman niiden kiinteää yhteyttä todella laaja ja todella joukkoluontoinen liike on mahdotonta; tämän yhteyden konkreettisena muotona taas on toisaalta se, että liikkeen alussa ja uusien kerrosten tullessa mukaan liikkeeseen puhtaasti taloudellinen lakko on vallitsevassa asemassa, mutta toisaalta taas poliittinen lakko herättää ja ravistelee jälkeenjääneitä, yleistää ja laajentaa liikettä; kohottaa sen korkeammalle asteelle.

Olisi tavattoman mielenkiintoista ottaa yksityiskohtaisesti selvää, nimenomaan miten koko kolmivuotiskauden aikana on uusia tulokkaita saatu mukaan liikkeeseen. Perusaineistossa on tästä tietoja, sillä kustakin lakosta on saatu erikseen tiedot korteille. Mutta näiden tietojen käsittely on virallisessa tilastossa hyvin epätydyttävää, ja suuri määrä mitä rikkainta kortistoaineistoa on mennyt hukkaan, joutumatta käsiteltäväksi. Seuraava taulukko lakkotapausten lukumäärästä verrattuna prosentuaalisesti eri suurusten tuotantolaitosten lukumäärään antaa eräänlaisen likipitaisen kuvan:

Tuotantolaitosten ryhmät	Lakkotapausten määrä verrattuna prosentuaalisesti tuotantolaitosten lukumäärään				
	10 vuoden (1895—1904) aikana yhteensä	Vuonna 1905	Vuonna 1906	Vuonna 1907	Vuonna 1908
Korkeint. 20 työl.	2,7	47,0	18,5	6,0	1,0
21— 50 työlläistä	7,5	89,4	38,8	19,0	4,1
51— 100 ”	9,4	108,9	56,1	37,7	8,0
101— 500 ”	21,5	160,2	79,2	57,5	16,9
501—1 000 ”	49,9	163,8	95,1	61,5	13,0
Yli 1 000 ”	89,7	231,9	108,8	83,7	23,0

Se eturiviin kuuluva kerros, jonka olemme tähän saakka nähneet eri alueita ja eri tuotantoryhmiä koskevista numerotiedoista, tulee nyt näkyviin eri tuotantolaitosten ryhmiä koskevista tiedoista. Yleisenä sääntönä kaikkina vuosina on lakon alaisten tuotantolaitosten prosenttiluvun suureneminen sitä mukaa, mitä isompia ovat tuotantolaitokset. Vuoden 1905 osalta tällöin on merkillepantavaa ensinnäkin se, että toiskertaisia lakkoja on sitä enemmän, mitä suurempi tuotantolaitos on, ja toiseksi se, että verrattaessa vuosikymmentä 1895—1904 vuoteen 1905 prosenttiluku suurenee sitä nopeammin, mitä *pienempi* tuotantolaitos on. Tämä osoittaa selvästi sitä, että ensikertalaisten mukaantulo ja lakoista aikaisemmin kokonaan syrjässä pysyneiden kerrosten yhtyminen liikkeeseen on erikoisen äkillistä. Joutuneina äkkiä mukaan liikkeeseen maksimaalisen nousun kaudella nämä ensikertalaiset osoittautuvat kaikkein horjuvimiksi: lakon alaisten tuotantolaitosten prosenttiluvun aleneminen vuodesta 1906 vuoteen 1907 on tuntuvimmin pienissä tuotantolaitoksissa ja vähäisin suurissa laitoksissa. Etujoukko toimii muita kauemmin ja sitkeämmin perääntymisen pysähdyttämiseksi.

Mutta palatkaamme taloudellisen ja poliittisen lakkoliikkeen välistä suhdetta koskeviin numerotietoihin. Ylempänä esitetyt (s. 19)* neljännesvuosittaiset numerotiedot koko kolmivuotiskaudelta osoittavat ennen kaikkea, että kaikki suuret nousut ovat yhteydessä ei ainoastaan poliittisiin, vaan myös taloudellisiin lakkoihin osallistuneiden lukumäärän kasvuun. Eräänlaisena poikkeuksena on vain keväällä 1907 ollut nousu, jolloin taloudellisten lakkojen osanottajia ei ollut eniten II:lla, vaan III vuosineljänneksellä.

* Ks. tätä osaa, s. 411. *Toim.*

Liikkeen alussa (vuoden 1905 I neljännes) näemme taloudellisten lakkojen osanottajien määrän tavattomasti ylittäneen poliittisten lakkojen osanottajien määrän (604.000 ja 206.000). Liikkeen kohokohdassa (vuoden 1905 IV neljännes) nousee taloudellisten lakkojen uusi aalto, joka on heikompi kuin tammikuussa, samalla kun poliittinen lakkoliike on ylivoimaisesti vallitsevana. Kolmas nousu keväällä 1906 osoittaa taas sekä taloudellisiin että poliittisiin lakkoihin osallistuneiden lukumäärän varsin suurta lisääntymistä. Yksistään jo nämä tosiasiat riittävät kumoamaan sen mielipiteen, että taloudellisen ja poliittisen lakon yhdistäminen olisi muka ollut „liikkeen heikkona puolena”. Tuollaisen mielipiteen ovat liberaalit lausuneet monta kertaa; sen toisti vuoden 1905 marraskuuhun nähden likvidaattori Tsherevanin; äskettäin sen toisti saman kauden suhteen myös Martov. Tämän näkökannan vahvistukseksi viitataan hyvin usein 8-tuntisen työpäivän puolesta käydyn taistelun epäonnistumiseen.

Tämä epäonnistuminen on kiistaton tosiasia, kiistatonta on sekin, että jokainen epäonnistuminen merkitsee liikkeen heikkoutta, mutta liberaalien näkökanta tulee ilmi siinä, että „liikkeen heikkoksi puoleksi” katsotaan juuri taloudellisen ja poliittisen taistelun yhdistäminen; marxilaiselta kannalta heikkoutena on se, ettei tuo yhdistäminen ole kyllin riittävää eikä taloudellisten lakkojen osanottajien lukumäärä kyllin merkityksellinen. Tilasto vahvistaa havainnollisesti marxilaisen näkökannan oikeaksi tuomalla esiin kolmivuotiskauden „yleisen lain”: liike voimistuu taloudellisen taistelun voimistuessa. Ja tämä „yleinen laki” liittyy loogillisesti minkä tahansa kapitalistisen yhteiskunnan peruspiirteisiin: siinä tulee aina olemaan niin takapajuisia kerroksia, että ne voi herättää vain mitä äkillisin liikkeen kärjistyminen, mutta muutoin kuin taloudellisiin vaatimuksiin takapajuiset kerrokset eivät voi tulla vedetyksi mukaan taisteluun.

Verratessamme vuoden 1905 viimeisen neljänneksen nousua sitä edeltäneeseen ja sitä seuranneeseen nousuun, s.o. vuoden 1905 ensimmäiseen neljännekseen ja vuoden 1906 toiseen neljännekseen huomaamme selvästi, että loka—joulukuun nousu on sekä edellistä että jälkimmäistä *heikompi* taloudellisen perustan laajuuden kannalta, s.o. siltä kannalta, kuinka suuri on taloudellisten lakkojen osan-

ottajien prosentti lakkolaisten kokonaisluvusta. On varmaa, että 8-tuntisen työpäivän vaatiminen sysäsi loitommalle paljon sellaisia porvarisaineksia, jotka saattoivat olla myötämielisiä työläisten muille pyrkimyksille. Mutta yhtä varmaa on, että tämä vaatimus veti mukaan paljon sellaisia porvaristoon kuulumattomia aineksia, joita ei vielä oltu vedetty mukaan liikkeeseen ja jotka annettuaan 430.000 taloudellisten lakkojen osanottajaa vuoden 1905 viimeisellä neljänneksellä alensivat tämän luvun 73.000:een vuoden 1906 I neljänneksellä sekä kohottivat sen jälleen 222.000:een vuoden 1906 II neljänneksellä. Heikkoutena ei siis ollut porvariston myötätunnon puuttuminen, vaan riittämätön kannatus tai jossain määrin myöhästynyt kannatus porvaristoon kuulumattomien aineiden taholta.

Liberaalille on ominaista pelko, että mainitunlainen liike aina sysää loitommalle tiettyjä porvarisaineksia. Marxilaiselle on ominaista se, että hän toteaa mainitunlaisen liikkeen vetävän aina mukaan lukuisia porvaristoon kuulumattomia aineksia. Suum cuique — kullekin omansa.

Työläisten ja työnantajain välisen taistelun käännteitä koskevassa kysymyksessä ovat erittäin opettavia virallisen tilaston tiedot lakkojen tuloksista. Tämän tilaston yleiset yhteenvedot ovat seuraavat:

Mainittuun tulokseen päätyneiden lakkojen osanottajien prosenttisuhde

Lakkojen tulokset	10 vuoden alkana (1895—1904)	Vuonna 1905	Vuonna 1906	Vuonna 1907	Vuonna 1908
Työläisten hyväksi	27,1	23,7	35,4	16,2	14,1
Molempipuolisia myönnytyksiä (kompromissi)	19,5	46,9	31,1	26,1	17,0
Työnantajien hyväksi (työläisten vahingoksi)	51,6	29,4	33,5	57,6	68,8

Yleinen johtopäätös tästä on ennen kaikkea se, että liikkeen maksimaalinen voima merkitsee myös työläisten maksimaalista menestystä. Edullisin oli heille vuosi 1905, jolloin lakkotaistelun painostus oli suurin. Tämä vuosi on myös erikoinen tavattoman useiden kompromissien puolesta: osapuolet eivät vielä olleet mukautuneet uusiin, epätavallisiin olosuhteisiin, työnantajat joutuivat hämmingin valtaan usein toistuvien lakkojen vuoksi ja selkkaus päättyi useammin kuin milloinkaan muulloin kompromissiin. Vuonna 1906 taistelu käy sitkeämmäksi: kompromissitapauksia on verrattomasti harvemmin; mutta yleensä

työläiset saavat yhä vielä voittoja: voitolle päässeiden lakkolaisten prosenttiluku on suurempi kuin häviölle joutuneiden. Vuodesta 1907 lähtien työläisten tappiot lisääntyvät jatkuvasti, kompromissitapausten vähetessä.

Jos otamme absoluuttiset numerot, niin näemme, että 10 vuoden, 1895—1904, aikana yhteensä 117.000 työläistä voitti lakon, mutta yksistään vuonna 1905 sen voittaneita oli runsaasti kolme kertaa enemmän: 369.000, vuonna 1906 puolisisentoista kertaa enemmän: 163.000.

Vuosi on kuitenkin liian suuri kausi kolmivuotiskaudella 1905—1907 käydyn lakkotaistelun aaltomaisen liikunnan tutkimiseksi. Emme esitä kuukausittaisia tietoja, jotka ottaisivat liian paljon tilaa, vaan esitämme neljännesvuosittaiset tiedot vuosilta 1905 ja 1906. Vuoden 1907 voi jättää pois, sillä lakkojen tulosten kannalta tuona vuotena ei ole havaittavissa väliaikoja, laskuja eikä nousuja, vaan on havaittavissa yhtämittaista työläisten perääntymistä ja kapitalistien hyökkäämistä, mikä ilmenee täydellisesti jo esittämistämme vuosittaisista numerotiedoista.

Vuodet	1905				1906			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Vuosineljännekset								
Lakkojen tulokset								
Työläisten hyväksi	158	71	45	95	34	86	37	6
Kompromissi	267	109	61	235	28	58	46	8
Työnantajien hyväksi	179	59	59	100	11	78	42	23
<i>Yhteensä*</i>	604	239	165	430	73	222	125	37

Näistä numerotiedoista seuraa hyvin mielenkiintoisia johtopäätöksiä, jotka kaipaavat seikkaperäistä tarkastelua. Yleensä olemme havainneet, että taistelu on työläisille sitä menestyksellisempää, mitä voimakkaammin he painostavat. Vahvistavatko esitetyt tiedot tämän? Vuoden 1905 I neljännes oli työläisille vähemmän edullinen kuin II neljännes, vaikkakin liike tuona kautena heikkeni. Tämä johtopäätös osoittautuu kuitenkin virheelliseksi, sillä kolmea kuukautta koskevista numerotiedoissa on yhdistetty tammikuun nousu (321.000 taloudellisiin lakkoihin osallistunutta) sekä lasku helmikuussa (228.000) ja maalikuussa (56.000). Ottaesamme erikseen nousukuukauden, tammikuun, näemme, että tuona kuukautena työläiset pääsivät voitolle: 87.000 lakkolaista voitti lakon, 81.000 hävisi ja 152.000 päätti

* Virallisessa tilastossa ei ole kuukausittaisia yhteenveitoja tästä kysymyksestä; ne on pitänyt summeerata tuotannonaloja koskevista numerotiedoista.

kompromissiin. Kumpikin laskukuukausi tuona kautena (helmi- ja maaliskuu) tuo työläisille tappion.

Toinen kausi (vuoden 1905 II neljännes) on nousukautta, jonka kohokohta on toukokuussa. Taistelun voimistuminen merkitsee työläisten voittoa: 71.000 lakkolaista voitti lakon, 59.000 hävisi ja 109.000 päätti kompromissiin.

Kolmas kausi (vuoden 1905 III neljännes) on laskukautta: lakkolaisten luku on paljon pienempi kuin II neljänneksellä. Painostuksen heikkeneminen merkitsee työnantajien voittoa: 59.000 työläistä hävisi lakon, vain 45.000 voitti. Lakon hävinneiden työläisten prosentti teki 35,6%, s.o. *enemmän kuin vuonna 1906*. Tämä merkitsee, että se vuonna 1905 työläisten saaman „yleisen myötätunnon ilmapiiri”, josta liberaalit niin paljon puhuvat, pitäen sitä työläisten voittojen perussyynä (Martovkin puhui äskettäin „perussyystä” — porvariston myötätunnosta), ei estänyt lainkaan työläisiä joutumasta tappiolle, *kun heidän taholtaan painostus heikkeni*. Olette voimakkaita, kun teille ollaan myötämielisiä yhteiskuntapiireissä, sanovat liberaalit työläisille. Teille ollaan myötämielisiä yhteiskuntapiireissä, kun olette voimakkaita, sanovat marxilaiset työläisille.

Vuoden 1905 viimeinen neljännes näyttää poikkeukselta: nousun ollessa korkeimmillaan työläiset kärsivät tappion. Mutta tuo poikkeus on näennäinen, sillä tässä on yhdistetty nousukuukausi — lokakuu, jolloin työläiset voittivat myös taloudellisella alalla (+ 57, — 22: tuhatta lakon voittanutta ja hävinnyttä työläistä), ja marraskuu (+ 25, — 47) ja joulukuu (+ 12, — 31), jolloin taloudellinen taistelu heikkeni ja työläiset joutuivat häviölle. Tällöin marraskuu, murroskuukausi, suurimpien horjuntujen, vastakkaisten voimien suurimman tasaväkisyyden kuukausi, kuukausi, jolloin oltiin suurimmassa määrin epätietoisia yleensä Venäjän historian ja eritoten työnantajien ja työläisten suhteiden kehittymisen yleisistä tuloksista ja yleisestä suunnasta, tuo kuukausi antoi vuoden 1905 kaikista kuukausista *suurimman* prosenttimäärän kompromissitapauksia: 179.000:sta taloudelliseen lakkoon osallistuneesta tuon kuukauden osalle tuli 106.000, s.o. 59,2% niistä lakkolaisista, jotka lopettivat taistelun kompromissiin*.

* Taloudellisiin lakkoihin osallistuneiden kokonaisluku teki lokakuussa 190.000, marraskuussa 179.000 ja joulukuussa 61.000.

Vuoden 1906 ensimmäinen neljännes tarjoaa taas näennäisen poikkeuksen: taloudellisen taistelun suurin heikkeneminen ja työläisten suurin voitto (+ 34, — 11). Tässäkin on yhdistetty työläisten tappioiden kuukausi, tammikuu (+ 4, — 6), ja työläisten voittojen kuukaudet, helmikuu (+ 14, — 2) ja maaliskuu (+ 16, — 2,5). Taloudellisten lakkojen osanottajien lukumäärä laskee koko tämän kauden aikana (tammikuu — 26.600, helmikuu — 23.300, maaliskuu 23.200), mutta yleisen liikkeen voimistuminen on jo selvästi havaittavissa (lakkolaisten kokonaisluku oli tammi-kuussa 190.000, helmikuussa 27.000 ja maaliskuussa 52.000).

Vuoden 1906 toinen neljännes — liikkeen huomattava voimistuminen ja työläisten voitto (+ 86, — 78); tämä voitto on erikoisen tuntuva touko- ja kesäkuussa — kesäkuussa taloudellisiin lakkoihin osallistuneiden määrä saavuttaa vuoden 1906 maksimin, 90.000, kun taas huhtikuu muodostaa poikkeuksen: työläisten tappio huolimatta liikkeen kasvusta maaliskuuhun verraten.

Vuoden 1906 kolmannesta neljänneksestä lähtien näemme yleensä taloudellisen taistelun jatkuvaa heikkenemistä aina vuoden loppuun saakka ja sitä vastaavasti työläisten tappioita (vähäinen poikkeus elokuussa 1906, jolloin työläiset viimeisen kerran voittivat taloudellisessa taistelussa: + 11,3, — 10,3).

Tehdäksemme lyhyen yhteenvedon vuosina 1905 ja 1906 käydyn taloudellisen taistelun käännteistä, voidaan käyttää seuraavanlaista menetelmää. Vuonna 1905 erottuvat selvästi kolme tärkeintä nousukautta lakkotaistelussa yleensä ja muun muassa taloudellisessa lakkotaistelussa: tammikuu, toukokuu ja lokakuu. Taloudellisten lakkojen osanottajien lukumäärä teki näiden kolmen kuukauden aikana yhteensä 667.000 kokonaisluvun ollessa vuoden ajalta 1.439.000, t.s. ei neljänneksen, vaan osapuilleen puolet. Ja kaikki nämä kolme kuukautta olivat työläisten voittojen kuukausia taloudellisella alalla, t.s. lakon voittaneiden työläisten lukumäärä ylitti lakon hävinneiden työläisten lukumäärän.

Vuonna 1906 vuoden ensimmäinen ja toinen puolisko eroavat yleensä selvästi toisistaan: ensimmäisellä puoliskolla — pysähdys perääntymisessä ja suuri nousu; toisella puoliskolla — suuri lasku. Vuoden ensimmäisen puoliskon

osalle tulee 295.000 taloudellisten lakkojen osanottajaa, toisen puoliskon osalle — 162.000. Alkupuolisko antoi työläisille voiton taloudellisessa taistelussa, jälkipuolisko tappion.

Nämä yleiset yhteenvedot vahvistavat täydellisesti sen johtopäätöksen, ettei „myötätunnon ilmapiiri” eikä porvariston sympaatia, vaan painostuksen voima on näytellyt ratkaisevaa osaa taloudellisessa taistelussa.

**NYKYAIKAISEN MAANVILJELYKSEN
KAPITALISTINEN JÄRJESTELMÄ** ¹²⁰

Kirjoitettu vuoden 1910 lopulla

*Julkaistu ensi kerran v. 1932
XIX Lenin-kokoelmassa
Allekirjoitus: V. Iljin*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

Кампьютеризация экономики
современная экономика.

Глава первая.

Современная экономика во всех, экономическая структура в частности, существенно изменилась в течение 19-го и 20-го столетий. Углубились проблемы, связанные с изучением самых сложных вопросов, касающихся экономической структуры, социальных изменений и ее развития, которые решаются прежде на основании общего сопоставления и изучения данных, не имеющих друг друга разрабатываемых объективных процессов в кардинально меняющемся мире.

Ensimmäinen sivu käsikirjoituksesta
 „Nykyaikaisen maanviljelyksen kapitalistinen
 järjestelmä”. — 1910

Pienennetty

ENSIMMAINEN KIRJOITUS

Yleensä sosiaalistatistiikka ja muun muassa talousstatistiikka on viimeisten kahden kolmen vuosikymmenen aikana edistynyt tavattomasti. Monia nykyajan valtioiden talousjärjestelmää ja sen kehitystä koskevia kysymyksiä ja sitä paitsi mitä perusluontoisimpia kysymyksiä, joita ennen ratkottiin yleisten käsitysten ja likimääräisten tietojen nojalla, ei nykyään voida tarkastella missään määrin vakavasti, ellei oteta lukuun tietyn maan koko aluetta käsittäviä saman määrätyn ohjelman mukaan koottuja ja asiantuntijain, tilastotieteilijäin, yhdistelemiä joukoittaisia tietoja. Varsinkin maanviljelystalouden kysymykset, jotka aiheuttavat erittäin paljon väittelyä, vaativat tarkkoihin ja joukoittaisiin tietoihin perustuvaa vastausta, varsinkin kun eurooppalaisissa valtioissa ja Amerikassa tulee yhä laajemmin tavaksi suorittaa määrääkoina tilastollisia kyselyjä, jotka käsittävät maan kaikki maataloudelliset tuotantolaitokset.

Esimerkiksi Saksassa on tällaisia tilastollisia kyselyjä suoritettu vuosina 1882, 1895 ja viimeinen v. 1907. Näiden tilastollisten kyselyjen merkityksestä on kirjallisuudessamme mainittu monta kertaa ja tuskin löytynee sellaista nykyistä maanviljelystaloutta käsittelevää kirjaa tai kirjoitusta, jossa ei olisi viittauksia Saksan maataloustalaston numerotietoihin. Viimeksi suoritettuna tilastollisen kyselyn johdosta on sekä saksalaisessa että meikäläisessä kirjallisuudessa jo alkanut aikamoinen hälinä. Hra Valentinov muistaakseni „Kijevskaja Myslissä”¹²¹ viime vuonna löi suurta rumpua siitä, että tämä tilastollinen kysely on muka

kumonnut marxilaisen opin ja Kautskyn katsantokannat todistamalla pientuotannon olevan elinkykyisen ja saavan voiton suurtuotannosta. Joku aika sitten „*Ökonomist Rossii*”¹²² nimisessä aikakauslehdessä julkaisemassaan kirjoituksessa „Saksan agraarikehityksen tendenssit” (№ 36, syyskuun 11 pnä 1910) hra professori Voblyi yritti vuoden 1907 tilastollisen kyselyn antamien tietojen nojalla kumota sen käsityksen, että „Marxin kehittämä teollisuuden kehitystä koskeva kaava”¹²³ soveltuisi maatalouteen, ja todisteli, että „pienyrietykset eivät ainoastaan ole tuhoutumatta taistelussa suuryrityksiä vastaan maatalouden alalla; päinvastoin, jokainen uusi tilastollinen kysely toteaa niiden menestyvän”.

Sen vuoksi arvelemme, että vuoden 1907 tilastollisen kyselyn antamien tietojen perinpohjainen erittely olisi oikea-aikaista. Tosin tämän tilastollisen kyselyn antaman aineiston julkaisemista ei vielä ole suoritettu loppuun: on ilmestynyt kolme nidettä, joissa on *kaikki* tilastollisen kyselyn antamat tiedot*, mutta neljäs nide, jossa „esitetään lopputulokset tilastollisesta kyselystä kokonaisuudessaan”, ei ole vielä ilmestynyt eikä ole tietoa, milloin se ilmestyy. Mutta ei ole mitään syytä lykätä tilastollisen kyselyn *lopputulosten* tarkastelua tämän loppuniteen ilmestymiseen saakka, sillä *koko* aineisto on jo olemassa, samoin yhteenvedot siitä, ja kirjallisuudessa niitä käytetään laajalti.

Huomautamme vain, että on aivan väärin ryhtyä toimeen asettamalla kysymys siten, kuin se tavallisesti asetetaan, rajoittuen miltei yksinomaan vertailemaan erisuuruisten (maa-alan kannalta) talouksien lukua ja niillä olevan maan määrää eri vuosilta. Marxilaisten ja marxilaisuuden vastustajien väliset todelliset erimielisyydet agraarikysymyksessä ovat laskeneet juurensa paljon syvemmälle. Mikäli asetetaan päämääräksi ottaa täydellisesti selvää erimielisyyksien lähteistä, niin on kiinnitettävä ennen kaikkea ja eniten huomiota siihen kysymykseen, mitkä ovat nykyaikaisen maanviljelyksen kapitalistisen järjestelmän peruspiirteet. Saksassa kesäkuun 12 pnä 1907

* Statistik des Deutschen Reichs, Band 212, Teil 1 a, 1 b ja 2 a. Berufs- und Betriebszählung vom 12. Juni 1907. Landwirtschaftliche Betriebsstatistik. Berlin. 1909 ja 1910 (Saksan valtiollinen tilasto, 212. nide, osat 1 a, 1 b ja 2 a. Ammatteja ja liikkeitä koskeva tilastollinen kysely kesäkuun 12 pnä 1907. Maataloustuotantotilastoa. Berliini. 1909 ja 1910. *Toim.*).

suoritetun tilastollisen kyselyn antamat tiedot ovat erikoisen arvokkaita juuri tämän kysymyksen osalta. Tämä tilastollinen kysely oli eräiden kysymysten kohdalta vähemmän yksityiskohtainen kuin vuosina 1882 ja 1895 suoritetut tilastolliset kyselyt, mutta sen sijaan siinä on ensi kerran tavattoman runsaasti tietoja palkkatyöstä maataloudessa. Ja palkkatyön käyttö on minkä tahansa kapitalistisen maanviljelyksen tärkein tunnusmerkki.

Sen vuoksi koetamme ennen kaikkea antaa yleiskuvan nykyaikaisen maanviljelyksen kapitalistisesta järjestelmästä nojautuen pääasiassa Saksassa v. 1907 suoritetun tilastollisen kyselyn antamiin tietoihin ja täydentäen niitä tiedoilla, joita ovat antaneet parhaat maataloudelliset tilastolliset kyselyt muissa maissa, nimittäin: Tanskassa, Sveitsissä, Amerikassa ja viimeksi Unkarissa. Mitä tulee siihen tosiasiaan, joka pistää räikeimmin silmään tutustuttaessa alustavasti tilastollisen kyselyn tuloksiin ja josta eniten puhutaan, nimittäin: suurten (maataloudellisen maa-alan mittasuhteiden kannalta suurten) talouksien lukumäärän ja niiden maiden määrän supistumiseen Saksassa, niin sen käsittelyyn puutemme vasta kirjoituksemme lopussa, koska se on eräs niistä monimutkaisista tosiasioista, jotka ovat monien muiden tosiasiain funktioita, ja sen merkitystä on suorastaan mahdotonta käsittää, ellei ensin oteta selvää eräistä paljon tärkeämmistä ja perustavampaa laatua olevista kysymyksistä.

I

NYKYAIKAISEN MAANVILJELYKSEN TALOUDELLISEN JÄRJESTELMÄN YLEISKUVA

Saksan maataloudelliset tilastolliset kyselyt, samoin kuin kaikki muutkin samanluontoiset eurooppalaiset (erotuksena venäläisistä) tilastolliset kyselyt perustuvat tietoihin, jotka on saatu kustakin maataloudellisesta tuotantolaitoksesta erikseen. Koottavien tietojen määrä kasvaa tällöin tavallisesti jokaisen tilastollisen kyselyn yhteydessä. Esimerkiksi Saksassa v. 1907 jätettiin pois hyvin tärkeät tiedot peltotöissä käytetyn karjan määrästä (vuosina 1882 ja 1895 nämä tiedot kerättiin), mutta sen sijaan koottiin ensi kerran tiedot eri viljakasvien pelto-alasta sekä perheeseen

kuuluvien ja palkattujen työmiesten lukumäärästä. Tällä tavalla kustakin taloudesta saadut tiedot *ovat täysin riittävät* kyseisen talouden taloustieteellistä luonnehtimista varten. Koko juttu, tehtävän koko vaikeus on siinä, kuinka nämä tiedot voitaisiin *yhdistellä* siten, että saataisiin tarkka taloustieteellinen kuva erilaisista talousryhmistä tai -tyypeistä kokonaisuudessaan. Jos yhdistely on epätydyttävää, jos ryhmittely on väärää tai riittämätöntä, saatetaan saada — ja nykyisiä tilastotietoja käsiteltäessä alituisesti saadaankin — sellainen tulos, että kustakin eri yrityksestä olevat tavattoman seikkaperäiset, erinomaiset tiedot katoavat, häipyvät, häviävät kokonaisuuteen, kun tulee kysymys koko maan miljoonista talouksista. Kapitalistista maatalousjärjestelmää luonnehtivat työnantajien ja työläisten väliset, erityyppisten talouksien väliset *suhteet*, ja jos näiden tyyppien tunnusmerkit on otettu väärin, valittu epätodellisesti, niin paraskin tilastollinen kysely saattaa olla antamatta taloustieteellistä kuvaa todellisuudesta.

Tämän vuoksi on ymmärrettävää, että nykyisten tilastolisten kyselyjen antamien tietojen yhdistämis- ja ryhmittämismenetelmiä koskevalla kysymyksellä on tavattoman suuri, poikkeuksellinen merkitys. Alempana esityksessämme tarkastelemme *kaikkia* melko monipuolisia menetelmiä, joita on käytetty yllämainituissa parhaissa tilastollisissa kyselyissä. Toistaiseksi vain huomautamme, että saksalainen tilasto, samoin kuin valtaosa muista tilastoista, esittää täydellisen yhteenvedon ryhmittelemällä taloudet yksinomaan saman tunnusmerkin mukaan, nimittäin kunkin talouden maataloudellisen maa-alan suuruuden mukaan. Tämän tunnusmerkin nojalla tilastossa on jaettu kaikki taloudet 18 ryhmään alkaen talouksista, joilla on vähemmän kuin yksi kymmenesosa hehtaaria *, ja päätyn sellaisiin, joilla on yli 1.000 hehtaaria maataloudellista maa-alaa. Sen, että moinen yksityiskohtaistaminen on tilastollista ylellisyyttä, jota ei voida perustella taloustieteellisillä näkökohdilla, käsittävät saksalaisen tilaston laatijat itsekin esittäessään kaikista tiedoista yhdistelmän, jossa on kuusi — ja yhden erillisen alaryhmän erottamisen vuoksi seitsemän — suurta ryhmää maataloudellisen maa-alan suuruuden mukaan. Nämä ryhmät ovat seuraavat: taloudet,

* Hehtaari on 0,915 desjatiinaa. Tavallisesti käytetään lyhennystä ha = hehtaari.

joilla on korkeintaan $\frac{1}{2}$ hehtaaria, $\frac{1}{2}$:sta 2:een, 2:sta 5:een, 5:stä 20:een, 20:stä 100:aan ja enemmän kuin 100 hehtaaria, minkä lisäksi viimeksi mainituista on erotettu erilliseksi alaryhmäksi ne taloudet, joilla on yli 200 hehtaaria maataloudellista maa-alaa.

Herää kysymys, mikä taloustieteellinen merkitys on moissella ryhmityksellä? Maa on tietenkin tärkein tuotannonväline maataloudessa; maan määrän mukaan voidaan sen tähden parhaiten päätellä, kuinka iso talous on ja siis myös mitä tyyppiä se on, t.s. esimerkiksi, onko kysymys pienestä, keskikokoisesta, suuresta, kapitalistisesta vaiko palkkatyötä käyttämättömästä taloudesta. Korkeintaan 2 hehtaarin suuruiset taloudet kuuluvat tavallisesti pieniin talouksiin (joskus niin sanottuihin parselli- eli kääpiötalouksiin), 2—20 ha:n (joskus 2—100 ha) suuruiset — talonpoikaistalouksiin, yli 100 ha:n suuruiset — suurtalouksiin, *toisin sanoen* kapitalistisiin talouksiin.

Ja nyt sitten vuonna 1907 tilastollisessa kyselyssä ensi kerran kootut tiedot palkkatyöstä antavat meille ennen kaikkea mahdollisuuden ensimmäisen kerran tarkastaa joukoittaisten tietojen pohjalta tuon „tavanomaisen” oletuksen paikkansapitävyyttä. Tilastotieteen rutiiniin tuodaan ensi kerran edes jonkin verran — ei läheskään riittävästi, kuten alempana saamme nähdä — järkipäisyyden ainesta, s.o. sellaista ainesta, että otetaan huomioon ne tiedot, joilla on mitä suoranaisin, mitä välittömin taloustieteellinen merkitys.

Todellakin, kaikki puhuvat pientuotannosta. Mutta mitä on pientuotanto? Tavallisimmin tähän kysymykseen vastataan siten, että pientuotanto on sellaista, jossa ei käytetä palkkatyötä. Tätä mieltä eivät ole yksin marxilaiset. Esimerkiksi Ed. David, jonka kirjaa „Sosialismi ja maatalous” voitaneen sanoa erääksi agraarikysymystä koskevien porvarillisten teoriain uusimmaksi yhdistelmäksi, kirjoittaa venäjänkielisen käännöksen sivulla 29: „Kaikissa niissä tapauksissa, kun puhumme pientuotannosta, tarkoitamme sellaista talouskategoriaa, joka tulee toimeen ilman vakiuista vierasta apua ja sivuelinkeinoa”.

Vuoden 1907 tilastollinen kysely on todennut täydellisesti ennen kaikkea sen, että tällaisten talouksien luku on hyvin pieni, että nykyaikaisessa maanviljelyksessä sellaiset taloukset, jotka eivät palkkaa työläisiä tahi eivät palkkaudu työ-

hön toisille, muodostavat mitättömän vähemmistön. Vuoden 1907 tilastollisessa kyselyssä rekisteröityjen Saksan maataloudellisten yritysten kokonaisluvusta, 5.736.082:sta, ainoastaan 1.872.616, t.s. vähemmän kuin kolmasosa, kuuluu sellaista talollisten joukkoon, joiden pääelinkeinona on itsenäinen maatalouden hoito ja jotka eivät harjoita sivuelinkeinoja. Moniko heistä palkkaa työläisiä? Siitä ei ole olemassa tietoja, t.s. tällaiset mitä yksityiskohtaisimmat tiedot olivat alkuperäisissä korteissa, mutta yhdistelyssä nämä tiedot ovat kadonneet! Tilaston laatijat eivät ole halunneet laskea (vaikka ovatkin tehneet suuren määrän mitä yksityiskohtaisimpia ja turhia laskelmia), mikä määrä kunkin ryhmän talouksista palkkaa vakituisia tai väliaikaisia palkkatyöläisiä.

Saadaksemme osapuilleen selville, paljonko on talouksia, jotka eivät käytä palkkatyöläisiä, erotamme erikseen ne ryhmät, joissa *talouksien* luku on pienempi kuin palkkatyöläisten luku. Näitä ovat ne ryhmät, joissa tulee maata korkeintaan 10 hehtaaria taloutta kohti. Näissä ryhmissä on 1.283.631 talollista, jotka pitävät pääelinkeinonaan maanviljelystä eivätkä harjoita sivuelinkeinoja. Näillä talollisilla on kaikkiaan 1.400.162 palkkatyöläistä (jos oletetaan, että palkkatyöläisiä on *ainoastaan* sellaisilla talollisilla, jotka pitävät maataloutta pääelinkeinonaan eivätkä harjoita sivuelinkeinoja). Ainoastaan niiden talouksien ryhmässä, joilla on 2—5 hehtaaria maata, on itsenäisten, sivuelinkeinoja harjoittamattomien maanviljelijäin luku *suurempi* kuin palkkatyöläisten luku, nimittäin: 495.439 taloutta ja 411.311 palkkatyöläistä.

Onhan tietysti palkkatyöläisiä sellaisillakin maanviljelijöillä, jotka harjoittavat sivuelinkeinoja; onhan tietysti „pikku”-talollisia, jotka palkkaavat useampiakin kuin yhden palkkatyöläisen. Mutta kuitenkin on epäilemätöntä, että työläisiä palkkaamattomat ja työhön palkkautumattomat talolliset muodostavat mitättömän vähemmistön.

Palkkatyöläisten määrää koskevien tietojen nojalla Saksan maanviljelyksessä erottautuu heti talouksien *kolme* perusryhmää:

I. *Proletaariset* taloudet. Niihin kuuluviksi on katsottava sellaiset ryhmät, joissa talollisten vähemmistö pitää pääelinkeinonaan itsenäistä maanviljelyä, joissa enemmistö on palkkatyöläisiä j.n.e. Esimerkiksi korkeintaan $\frac{1}{2}$ heh-

taaria maata omistavia talouksia on 2.084.060. Tästä luvusta on vain 97.153 itsenäistä maanviljelijää, kun taas 1.287.312 ovat pääelinkeinonsa puolesta *palkkatyöläisiä* (kansantalouden kaikilla aloilla). $\frac{1}{2}$ —2 hehtaaria maata omistavia talouksia on 1.294.449. Tästä luvusta on itsenäisiä maanviljelijöitä vain 377.762, palkkatyöläisiä on 535.480, pienteollisuudenharjoittajia, käsityöläisiä ja kauppiaita — 277.735, toimitsijoita sekä „erilaisten ja epämääräisten” elinkeinojen harjoittajia — 103.472. On selvää, että kumpikin ryhmä muodostuu talouksista, jotka ovat pääasiassa proletaarisia.

II. *Talopoikaistaloudet*. Niihin kuuluviksi katsomme sellaiset, joista valtaosan muodostavat itsenäiset maanviljelijät, jota paitsi perheeseen kuuluvien työmiesten lukumäärä on suurempi kuin palkkatyöläisten. Näitä ovat ryhmät, joissa on 2—20 hehtaaria maata taloutta kohti.

III. *Kapitalistiset taloudet*. Niihin kuuluviksi katsomme sellaiset, joissa palkkatyöläisten lukumäärä on suurempi kuin perheeseen kuuluvien työmiesten lukumäärä.

Tässä yleiset tiedot näistä kolmesta ryhmästä:

Talousten ryhmät	Kaikkiaan talouksia	N i s s i ä		Taloudet, ryhmiteltyinä työmiesten luvun mukaan			
		itsenäisiä maanviljelijöitä	palkkatyöläisiä	kaikkiaan sellaisia talouksia	n i s s i ä t y ö m i e h i ä		
					kaikkiaan	perheellisiä	poikattuja
I Korkeint ? ha	3 378 509	474 915	1 822 792	2 669 232	4 253 082	3 851 905	501 147
II 2—20 ha	2 071 816	1 705 448	117 338	2 057 577	7 509 735	5 898 853	1 610 882
III 20 ha tai enemm.	285 757	277 060	737	285 331	3 306 762	870 850	2 435 912
<i>Yhteensä</i>	5 736 082	2 457 423	1 940 867	5 012 140	15 169 549	10 621 608	4 547 941

Tämä taulukko antaa meille kuvan nykyajan Saksan maanviljelyksen taloudellisesta rakenteesta. Pyramiidin alaosassa on tavattoman suuri joukko, melkein $\frac{3}{5}$ kokonaisuudesta, proletaarisia „talouksia”; ylhäällä on mitättömän pieni vähemmistö ($\frac{1}{20}$) kapitalistisia talouksia. Kiiruhtaan edelle mainitsemme, että mitättömän pienellä vähemmistöllä on enemmän kuin puolet kaikesta maasta ja kaikesta peltoalasta. Sen käsissä on viidesosa maataloudessa työskentelevien työläisten kokonaismäärästä ja enemmän kuin puolet palkkatyöläisten kokonaismäärästä.

II

MITÄ NYKYAIKAISET MAANVILJELYS-„TALOUDET”
TODELLISUUDESSA ENIMMÄLTÄÄN OVAT.
(PROLETAARISET „TALOUDET”)

„Talolliset”, joilla on korkeintaan 2 hehtaaria maata, ovat pääelinkeinonsa puolesta *enimmältään* palkkatyöläisiä. Maanviljelys on heidän apuelinkeinonsa. Tämän ryhmän 3.378.509 yrityksestä on 2.920.119 sivuelinkeinolaitoksia (Nebenbetriebe). Itsenäisiä maanviljelijöitä, mukaan lukien myös sellaiset, jotka *lisäksi* harjoittavat sivuelinkeinonaan muuta kuin maanviljelystä, on aivan pieni vähemmistö, vain 14%: 475 tuhatta 3,4 miljoonasta.

*...mainittava, että palkkatyöläisten lukumäärä *...ssä ryhmässä *ylittää* itsenäisten maanviljelijäin lukumäärän.

Tämä seikka viittaa siihen, että tilastotiede sotkee tässä proletaarien suureen joukkoon ne harvat kapitalistiset maanviljelijät, jotka pitävät suurtaloutta pienellä maatalalla. Tällaisen tyyppin tapaamme vielä monta kertaa alempana.

Herää kysymys, mikä merkitys näillä proletaaristen „talollisten” joukoilla on maanviljelyksen yleisessä järjestelmässä? Ensinnäkin niissä olennoituu yhteiskunnallisen talouden maaorjuudellisen ja kapitalistisen järjestelmän yhteys, niiden historiallinen läheisyys ja sukulaisuus, maaorjuuden suoranainen säilyminen kapitalismissa. Kun esimerkiksi näemme, että Saksassa ja varsinkin Preussissa maataloudellisten yritysten joukkoon ovat joutuneet maatilkut (n.s. Deputatland), jotka tilanherra antaa maataloustyöläiselle työpalkan vastineeksi, niin eikö tuo ole maaorjuuden suoranaista säilymistä? Taloudellisena järjestelmänä maaorjuus eroaa kapitalismista juuri siinä, että edellinen *antaa* työtätekevälle maata, jälkimmäinen *irrottaa* työtätekevän maasta, edellinen antaa toimeentulovälineet työtätekevälle *luontoismuodossa* (tai pakottaa tämän itsensä ne tuottamaan omalla „maaosuudellaan”), jälkimmäinen maksaa työläiselle rahapalkkaa, jolla tämä *ostaa* toimeentulovälineet. Tämä maaorjuuden säilyminen Saksassa on tietenkin aivan mitätöntä siihen verrattuna, mitä näemme Venäjällä sen kuulussa tilanherratalouden „työllä-maksu”-järjestelmässä, mutta silti se on maaorjuuden

* Tässä kohdassa on käsikirjoituksen reunasta pala pois. *Toim.*

säilymistä. Vuoden 1907 tilastollisessa kyselyssä laskettiin Saksassa olleen 579.500 sellaista „maataloudellista yritystä”, jotka kuuluivat *maataloustyöläisille ja päiväläisille*, jota paitsi tästä luvusta tulee 540.751 niiden „talolisten” ryhmän osalle, joilla on korkeintaan 2 hehtaaria maata.

Toiseksi, valtaosa maalais-„isännistä”, joilla on niin mitätön maatilkkku, ettei sen varassa tule toimeen ja se on vain „apuelinkeinona”, muodostaa kapitalismin yleisessä järjestelmässä osan *työttömien vara-armeijasta*. Se on tämän armeijan *piilevä* muoto, kuten Marx sanoo¹²⁴. Olisi väärin käsittää työttömien vara-armeija sellaiseksi, että sen muodostavat ainoastaan ne työläiset, joilla ei ole työtä. Siihen kuuluvat myös ne „talonpojat” eli „pientalolliset”, jotka eivät voi tulla toimeen sillä, mitä heidän mitätön taloutensa antaa, vaan joiden *täytyy* hankkia toimeentulovälineensä pääasiassa palkkatyöllä. Kasvitarha tai perunamaatilkkku on tälle köyhimysten armeijalle ansiotulojen täydentämisen keino tahi toimeentulokeino sellaisena aikana, jolloin ei ole työtä. Kapitalismi tarvitsee näitä „kääpiötilojen”, „parsellien” muka-talollisia sitä varten, että sillä olisi ilman mitään menoja *aina* käytettävänä suuri määrä halpoja työkäksiä. Vuoden 1907 tilastollisen kyselyn mukaan niistä 2 miljoonasta „talollisesta”, joilla on korkeintaan ½ hehtaaria maata, 624.000:lla on yksinomaan kasvitarhamaa ja 361.000:lla yksinomaan perunamaa. Näiden 2 miljoonan peltomaa-ala tekee 247.000 hehtaaria, josta yli puolet, nimittäin 166.000 hehtaaria on *perunamaana*. ½:sta 2:een hehtaariin maata omistavilla „talollisilla” — heitä on 1¼ miljoonaa — on peltomaata kaiken kaikkiaan 976.000 hehtaaria, siitä *enemmän kuin kolmasosa* — 334.000 ha — perunamaana. Kansan ravinnon huononemista (peruna leivän tilalle), työnantajien tarvitseman työvoiman halpenemista — sitä merkitsee Saksan kolmen miljoonan maalais-„isännän” „talous” viidestä miljoonasta.

Täydentääksemme näistä proletaarisista talouksista piirtämäämme kuvaa mainitsemme lisäksi, että melkein kolmasosalla niistä (1 miljoonalla 3,4 miljoonasta) ei ole minkäänlaista karjaa, kahdella kolmasosalla (2,5 miljoonalla 3,4 miljoonasta) ei ole nautakarjaa, yli 9/10:lla (3,3 miljoonalla 3,4 miljoonasta) ei ole hevosta. Näiden proletaaristen

talouksien osuus maatalouden koko tuotannossa on mitättömän pieni: $\frac{3}{5}$:lla kaikista talouksista on vähemmän kuin $\frac{1}{10}$ kaikesta karjasta (2,7 miljoonaa 29,4 miljoonasta, kun koko karja muunnetaan nautakarjaksi) ja noin $\frac{1}{20}$ koko kyntömaasta (1,2 miljoonaa 24,4 miljoonasta hehtaaria).

Voi kuvitella, miten paljon sekasotkua ja virheellisyyksiä tuo kysymykseen sellainen tilastotiede, joka *sekottaa* tähän korkeintaan 2 hehtaaria maata omistavien talouksien ryhmään *miljoonat* hevosettomat ja nautakarjaa omistamattomat proletaarit, joilla on vain kasvitarha tai perunapeltotilkku, ja *tuhannet* suurtalolliset, kapitalistit, joilla 1—2 desjatiinalla on suuri karjatalous- tai kasvitarha- t.m.s. yritys. Se, että tällaisia talollisia on tässä ryhmässä, näkyy vaikkapa siitä, että 3,4 miljoonasta talollisesta (joilla on korkeintaan 2 ha maata) 15.428 talollisella on kullakin 6 työmiestä ja useampiakin työmiehiä (perheeseen kuuluvat ja palkkalaiset yhteen laskettuina) ja yhteensä näillä 15.000:lla on 123.941 työmiestä, t.s. keskimäärin 8 työmiestä taloutta kohti. Kun otetaan huomioon maatalouden teknilliset erikoisuudet, niin tällainen työmiesten määrä on epäilemättä osoituksena kapitalistisesta suurtuotannosta. Siihen, että korkeintaan 2 ha maata omistavan proletaarisen „talollis”-joukon keskuudessa on suuria karjanhoitotalouksia, olen jo tullut viitanneeksi edellisen, vuonna 1895 toimitetun, tilastollisen kyselyn antamien tietojen perusteella (ks. kirjaani: „Agraarikysymys”, Pietari, 1908, s. 239)*. Nämä suurtaloudet olisi kyllä voitu erottaa erikseen sekä karjan määrää että työläisten lukua koskevien tietojen nojalla, mutta saksalaiset tilastotieteilijät katsovat paremmaksi täyttää *satoja sivuja* tiedoilla, jotka koskevat korkeintaan $\frac{1}{2}$ hehtaaria maata omistavien ryhmän *viiden* alaryhmän jakamista *vielä pienemmiksi* ryhmiksi maan määrän mukaan!

Yhteiskunnallis-taloudellinen tilastointi — eräs yhteiskunnallisen tiedostamisen voimallisin välikappale — muuttuu tällä tavalla epäsikiöksi, muuttuu tilastoinniksi tilastoinnin vuoksi, leikiksi.

Se, että suurin osa tai valtaosa maataloudellisista yrityksistä kuuluu kääpiö-, parselli-, proletaaritalouksien katego-

* Ks. Teokset, 5. osa, ss. 93—211. *Toim.*

riaan, on ilmiö, joka on yhteinen monille, ellei useimmille Euroopan kapitalistisille maille, mutta *ei kaikille* kapitalistisille maille. Esimerkiksi Amerikassa — vuoden 1900 tilastollisen kyselyn antamien tietojen mukaan — farmin keski-koko on 146,6 eekkeriä (60 hehtaaria), t.s. $7\frac{1}{2}$ kertaa suurempi kuin Saksassa. Pienimpiä talouksia, jos niiksi katsotaan korkeintaan 20 eekkeriä (8 ha) maata omistavat taloudet, on hiukan enemmän kuin $\frac{1}{10}$ (11,8%). Jopa kaikkien korkeintaan 50 eekkerin (s.o. 20 hehtaarin) talouksien lukumäärä tekee vain kolmanneksen kokonaisluvusta. Jotta näitä tietoja voitaisiin verrata saksalaisiin tietoihin, on otettava huomioon, että korkeintaan 3 eekkerin (= 1,2 hehtaarin) suuruiset taloudet otetaan Amerikassa laskuihin vain siinä tapauksessa, kun niiden kokonaistulo tekee 500 dollaria, t.s. tavattoman suuri joukko korkeintaan 3 eekkerin suuruista talouksista jää kokonaan rekisteröimättä. Sen vuoksi on saksalaisistakin tilastotiedoista jätettävä pois aivan pienet taloudet. Kun jätämme pois kaikki nekin taloudet, jotka ovat korkeintaan 2 hehtaarin suuruisia, niin jäljelle jäävistä 2.357.572 taloudesta on 1.006.277 taloutta 2—5 hehtaarin suuruisia, s.o. yli 40% talouksien kokonaisluvusta on aivan pieniä talouksia. Amerikassa ovat asiat vallan toisin.

Nähtävästi silloin, kun ei ole maaorjuuden perinteitä (tahi kun sen kaikkien jälkien hävittäminen on jyrkempää), kun ei ole maankorkoa painamassa maataloustuotantoa (tahi kun sen paino on heikompaa), kapitalismia voi olla maanviljelyksessä ja se voi vieläpä kehittyäkin erikoisen nopeasti ilman maataloustyöläisten ja maaosuuden omaavien päiväläisten miljoonaisen joukon muodostamista.

III

TALONPOIKAISTALOUEET KAPITALISMIN AIKANA

Me katsoimme talonpoikaistalouksiin kuuluviksi sellaiset ryhmät, joissa toisaalta enemmistö maanviljelijöistä on itsenäisiä talollisia ja joissa toisaalta perheeseen kuuluvien työmiesten lukumäärä on suurempi kuin palkkatyöläisten lukumäärä. Näillä talollisilla olevien palkkatyöläisten absoluuttinen luku on hyvin suuri — 1,6 miljoonaa, enemmän kuin kolmasosa palkkatyöläisten koko lukumäärästä.

„Talonpoikais”-talouksien suuressa joukossa (2,1 milj.) on ilmeisesti paljon kapitalistisia yrityksiä. Alempana saamme nähdä, mikä on niiden likimääräinen luku ja niiden merkitys, mutta nyt pysähdymme tarkastelemaan yksityiskohtaisemmin perheenjäsenten suorittaman työn ja palkkatyön välistä suhdetta. Katsotaanpa, paljonko tulee työmiehiä keskimäärin kutakin taloutta kohti:

	Talouksien ryhmät	Työmiehiä keskimäärin yhtä taloutta kohti		
		kaikkiaan	perheeseen kuuluvia	palkattuja
Proletaariset taloudet...	alle 0,5 ha	1,3	1,2	0,1
	0,5—2 „	1,9	1,7	0,2
Talonpoikaistaloudet...	2—5 „	2,9	2,5	0,4
	5—10 „	3,8	3,1	0,7
	10—20 „	5,1	3,4	1,7
Kapitalistiset taloudet...	20—100 „	7,9	3,2	4,7
	100 ha tai enemm.	52,5	1,6	50,9
	<i>Keskimäärin</i>	3,0	2,1	0,9

Tästä näemme, kuinka pienikokoisia ovat yritykset yleensä maataloudessa työmiesten lukumäärän kannalta verrattuna teollisuuteen. Ainoastaan yli 100 hehtaarin suuristen talouksien omistajilla on enemmän kuin 50 palkkatyöläistä taloutta kohti: niitä on 23.566, t.s. vähemmän kuin $\frac{1}{2}\%$ talouksien kokonaisluvusta. Niillä on palkkatyöläisiä 1.463.974, t.s. hiukan vähemmän kuin 2 miljoonalla talonpoikaistaloudella.

Talonpoikaistalouksien joukosta erottuu heti 10—20 hehtaarin ryhmä: kutakin taloutta kohti tulee tässä ryhmässä keskimäärin 1,7 palkkatyöläistä. Jos erotetaan erikseen yksinomaan vakituiset palkkatyöläiset, niin havaitaan, että niitä on tämän ryhmän 412.741 taloutta (työmiesten lukumäärän mukaan jaoteltu 411.940) kohti 412.702. Se merkitsee, ettei yksikään yritys tule toimeen käyttämättä vakituisesti palkkatyötä. Sen vuoksi erotammekin tämän ryhmän — „grossbauerit”, suurtalonpoikaistaloudet eli talonpoikaisporvariston. Tähän ryhmään on tavallisesti merkitty 20 hehtaarin tai suuremman maa-alan omistajat, mutta vuoden 1907 tilastollinen kysely on todistanut, että palkkatyön käyttö maanviljelyksessä on levinnyt laajemmalle kuin tavallisesti luullaan, että sitä rajaa, josta

palkkatyön vakituinen käyttö alkaa, on siirrettävä tuntuvasti alemmaksi.

Tarkastellessamme edelleen perheenjäsenten suorittaman työn ja palkkatyön välistä suhdetta havaitsemme, että proletaarisissa ja talonpoikaistalouksissa perheeseen kuuluvien työmiesten keskimääräinen luku suurenee aina rinnan palkkatyöläisten lukumäärän suurenemisen kanssa, mutta kapitalistisissa talouksissa perheeseen kuuluvien työmiesten luku *alkaa laskea* palkkatyöläisten lukumäärän suuretessa. Tämä on aivan luonnollinen ilmiö, joka vahvistaa oikeaksi sen johtopäätöksemme, että taloudet, joilla on enemmän kuin 20 hehtaaria, kuuluvat kapitalistisiin talouksiin, joissa ei ainoastaan palkkatyöläisten lukumäärä ole perheeseen kuuluvien työmiesten lukumäärää suurempi, vaan myös perheeseen kuuluvia työmiehiä on keskimäärin 1 taloutta kohti *vähemmän* kuin talonpojilla.

Jo kauan sitten, jo silloin kun marxilaisten ja narodnikkien väliset kiistat vasta alkoivat, venäläisessä kirjallisuudessa todistettiin zemstvotilastojen nojalla, että talonpoikaistaloudessa perhekunnallinen kooperaatio on perustana kapitalistisen kooperaation luomiselle, s.o. vankat talonpoikaistaloudet, joilla on erittäin paljon perheeseen kuuluvia työmiehiä, muuttuvat kapitalistisiksi talouksiksi käyttäen palkkatyötä yhä suuremmassa ja suuremmassa mitassa. Nyt näemme, että saksalaiset tilastot vahvistavat koko Saksan maanviljelyksen suhteen tämän saman johtopäätöksen.

Ottakaamme Saksan talonpoikaistaloudet. Kokonaisuutena ne eroavat proletaarisista talouksista, yksilöiden talouksista yrityksinä, jotka perustuvat perhekunnalliseen kooperaatioon (2,5—3,4 perheeseen kuuluvaa työmiestä kussakin taloudessa). Proletaarisia talouksia on nimitettävä yksilöiden talouksiksi, sillä niissä ei ole keskimäärin edes kahta työmiestä taloutta kohti. Talonpoikaistalouksien keskuudessa taas käydään kilpataistelua siitä, kuka saa itselleen eniten palkkatyöläisiä: mitä suurempia ovat talonpoikaistaloudet kooltaan, sitä suurempi on perheeseen kuuluvien työmiesten lukumäärä ja *sitä nopeammin* suurenee palkkatyöläisten lukumäärä. Suurissa talonpoikaistalouksissa on perheeseen kuuluvia työmiehiä vajaan puolitoista kertaa enemmän kuin talonpoikain pientalouksissa

(2—5 ha), mutta palkkatyöläisiä niissä on yli neljä kertaa enemmän.

Huomaamme tämän vahvistavan selväpiirteisesti, tilastollisesti sitä, että yleensä pikkuisäntien ja muun muassa pientalonpoikien luokan ja palkkatyöläisten luokan välisenä peruseroavaisuutena on se, johon marxilaiset aina viittaavat ja jota porvarilliset taloustieteilijät ja revisionistit eivät voi mitenkään omaksua. Tavarataloudessa vallitseva tilanne kokonaisuudessaan johtaa siihen, että pientalonpojat eivät voi tulla toimeen, elleivät he taistele yrityksensä vankistamiseksi ja laajentamiseksi, ja tämä taistelu merkitsee taistelua, jonka tavoitteena on vieraan työvoiman lisääntyvä käyttö ja tämän käytön halventaminen. Senpä vuoksi jokaisessa kapitalistisessa maassa koko pientalonpoikain joukkoon, josta mitättömän pieni vähemmistö „pääsee ihmisten kirjoille”, t.s. muuttuu oikeiksi kapitalisteiksi, syöpy kapitalistinen mentaliteetti, ja tuo joukko seuraa politiikassa agraareja. Porvarilliset taloustieteilijät (ja heitä seuraten myös revisionistit) tukevat tätä mentaliteettiä; marxilaiset selittävät pientalonpojille, ettei näillä ole muuta pelastusta kuin liittyä yhteen palkkatyöläisten kanssa.

Vuoden 1907 tilastollisen kyselyn antamat tiedot vakiuisten ja väliaikaisten työläisten välisestä suhdeluvusta ovat myös tavattoman opettavaisia. Yleensä jälkimmäisten lukumäärä tekee tasan kolmasosan kokonaisluvusta: 5.053.726 ja 15.169.549. Palkkatyöläisistä on väliaikaisia 45%, perheeseen kuuluvista — 29%. Mutta erityyppisissä talouksissa nämä suhdeluvut ovat tuntuvasti erilaiset. Tässä ovat numerotiedot hyväksymiemme ryhmien mukaan:

Talouksien ryhmät	Väliaikaisten työmiesten prosenttisuhde verrattuna työmiesten koko lukumäärään				
		perheeseen kuuluvia			kaikkiaan
		kuuluvia	palkattuja	kaikkiaan	
I {	Alle 0,5 ha	55	79	58	
	0,5— 2 "	39	78	45	
II {	2 — 5 "	22	68	29	
	5 — 10 "	11	54	24	
	10 — 20 "	14	42	23	
III {	20 — 100 "	14	32	25	
	100 ha tai enemm.	11	33	32	
	<i>Keskimäärin</i>	29	45	33	

Tästä näemme, että vähemmän kuin 1/2 hehtaaria omistavissa proletaarisissa talouksissa (sellaisia talouksia on kaikkiaan 2,1 miljoonaa!) on sekä perheeseen kuuluvista että palkkatyöläisistä enemmän kuin puolet väliaikaisia työmiehiä. Nämä ovat pääasiassa sivuelinkeinotalouksia, joita niiden omistajat hoitavat vain väliaikaisesti. 0,5—2 hehtaaria omistavissa proletaarisissa talouksissa väliaikaisten työläisten prosenttiluku on niin ikään hyvin suuri. Tämä prosenttiluku pienenee, talouden mittasuhteiden kasvaessa, tehden vain erään poikkeuksen. Nimittäin suurimpien kapitalististen talouksien palkkatyöläisiin nähden tämä prosenttiluku jonkin verran suurenee, ja koska perheeseen kuuluvien työmiesten määrä on tässä ryhmässä aivan mitätön, niin väliaikaisten prosenttiluku kaikkien työläisten osalta suurenee huomattavasti, 25:stä 32:een prosenttiin.

Väliaikaisten työläisten koko lukumäärän kannalta katsoen ero talonpoikaisten ja kapitalististen talouksien välillä ei ole kovinkaan suuri. Perheeseen kuuluvien työmiesten ja palkkatyöläisten kannalta ero on kaikissa talouksissa hyvin tuntuva, ja kun otetaan huomioon, että väliaikaisista perheeseen kuuluvista työmiehistä on erikoisen suuri prosenttimäärä naisia ja lapsia, kuten heti saamme nähdä, niin tämä ero osoittautuu vieläkin suuremmaksi. Näin siis palkkatyöläiset ovat liikkuvinta ainesta...

IV

NAISTEN JA LASTEN TYÖ MAANVILJELYKSESSÄ

...harjoittavat maataloutta. Yleensä puhuen talonpoikaistaloudessa on niin ikään vallitsevana naisten työ ja ainoastaan suurtalonpoikaississa ja kapitalistisissa yrityksissä ovat miehet enemmistönä.

Palkkatyöläisistä naiset muodostavat ylipäänsä pienemmän osan kuin perheeseen kuuluvista työmiehistä. Kapitalistiset maanviljelijät ovat nähtävästi kaikissa ryhmässä niitä talollisia, jotka varaavat itselleen parhaan työvoiman. Jos oletetaan, että naisten suurempilukuisuus miehiin verraten on eräs mittapuu, joka osoittaa talollisen ahdinkotilaa ja talouden epätyytyttävää tilaa, kun taloudella ei ole mahdollisuutta käyttää parasta työvoimaa (ja tällainen olettaus juontuu kiertämättä kaikista niistä numero-tiedoista, jotka koskevat nais...

V

TYÖN TUHLAUS PIENTUOTANNOSSA

VI

NYKYAIKAISESSA MAANVILJELYKSESSÄ ILMENEVÄN
KONEIDEN KÄYTÖN KAPITALISTINEN LUONNE

VII

ALHAINEN TYÖN TUOTTAVUUS PIENTUOTANNOSSA
JA YLETON TYÖNTEKO

Taloustieteellisessä kirjallisuudessa ei tavallisesti arvioida kyllin suureksi niiden tietojen merkitystä, jotka koskevat koneiden käyttöä maataloudessa. Ensinnäkään usein (aina, jos kysymyksessä on porvarillinen taloustieteilijä) ei oteta huomioon koneiden käytön kapitalistista luonnetta eikä tutkita vastaavaa kysymystä, ei osata tai ei haluta edes *asettaa* sitä. Toiseksi koneiden käyttöä tarkastellaan erillisenä eikä *osoittimena*, joka viittaa eri taloustyyppeihin, erilaisiin maanviljelystapoihin, talouden erilaisiin *taloudellisiin* ehtoihin.

Kun esimerkiksi näemme suurtuotannossa käytettävän ylipäänsä verrattomasti enemmän koneita kuin pientuotannossa, koneiden keskittyvän valtavassa mitassa kapitalistisiin talouksiin ja nykyaikaisten koneiden olevan väliin jopa miltei kapitalististen talouksien monopolina, niin se osoittaa, että eri tyyppisissä talouksissa *maata hoidetaan eri tavalla*. Saksassa suoritettussa tilastoinnissa rekisteröityjen koneiden joukossa on sellaisia koneita kuin höyryauroja, rivikylvökoneita ja perunanistutuskoneita. Se, että niitä käytetään etupäässä kapitalistisessa maanviljelyksessä, osoittaa, että kapitalistisessa maanviljelyksessä *maata hoidetaan* paremmin, muokkaustekniikka on korkeampaa ja työn tuottavuus suurempaa. Bensing, maatalouskoneita koskevan tunnetun monografian laatija¹²⁵, on laskenut, nojautuen erilaisten koneiden käyttöä koskeviin kokemusperäisiin asiantuntijain tietoihin, että jopa peltoviljelyjärjestelmää muuttamattakin koneiden käyttö sinänsä

suurentaa talouden puhtaan tulon *monikymmenkertaiseksi*. Näitä laskelmia ei ole kukaan kumonnut eikä niitä pohjimiltaan voidakaan kumota.

Pientuottaja, jolla ei ole mahdollisuutta käyttää nykyaikaisia työvälineitä, jää pakosta jälkeen *maan hoidossa*, ja työvälineiden pysyessä entisinä vain yksilöt ja kymmenet sadoista ja tuhansista voivat „tavoittaa kiinni” suurtalollista sijoittamalla entistä enemmän työtä maahan, lisäämällä „ahkerointia” ja pitentämällä työpäivää. Koneiden käyttöä koskeva tilasto *osoittaa* siis nimenomaan sen tosiasian, että pientuotannossa *työnteko on yletöntä*, mitä (tosiasiaa) marxilaiset ovat aina tähdentäneet. Mikään tilastointi ei voi välittömästi todeta tätä tosiasiaa, mutta kun tarkastellaan tilastotietoja, niiden *taloudellisen* merkityksen kannalta, niin käy selväksi, *minkä tyyppisiä* talouksia *täytyy* muodostua — niitä ei voi olla muodostumatta — nykyaikaisessa yhteiskunnassa silloin, kun käytetään koneita, ja silloin, kun ei ole mahdollisuutta niitä käyttää.

Sanottua valaisee havainnollisesti Unkarin tilastotiede. Samoin kuin Saksassa v. 1907 (sekä vv. 1882 ja 1895) suoritettu tilastollinen kysely, samoin kuin Tanskassa v. 1907 suoritettu koneiden käytön tilastointi, samoin kuin Ranskassa v. 1909 suoritettu kysely, niin myös Unkarissa v. 1895 suoritettu tilastollinen kysely, jolla ensi kerran koottiin tarkat tiedot koko maasta, osoittaa kapitalistisen maanviljelyksen etevämmyyttä ja koneita omistavien talouksien prosenttiluvun suurenemista sitä mukaa, kun talouksien koko suurenee. Tältä kannalta katsoen tässä ei ole mitään uutta, vaan se ainoastaan vahvistaa oikeiksi saksalaiset tiedot. Mutta Unkarin tilastoinnissa on erikoista se, että tietoja ei ole koottu ainoastaan joistain harvoista nykyaikaisista työvälineistä ja koneista, vaan *kaikesta* tai melkein kaikesta kalustosta, yksinkertaisimpien ja välttämättömimpien työkalujen, aurojen, äkeiden, rattaiden y.m. määrästä.

Näiden erittäin yksityiskohtaisten tietojen ansiosta käy mahdolliseksi todeta tarkasti se niin sanoaksemme näkyvä, koko talousjärjestelmää luonnehtiva merkitys, joka on harvojen maatalouskoneiden ja tekniikan „harvinaisuuksien” (kuten höyryaurojen) käyttöä koskevilla tiedoilla.

Ottakaamme Unkarin tilastotiedot* aurojen käytöstä, lukuunottamatta höyryauroja (joita vuonna 1895 oli koko Unkarissa ainoastaan 179, niistä 120 kappaletta 3.977 suurinta taloutta kohti).

Tässä tiedot aurojen *koko* lukumäärästä ja siitä, paljonko on kaikista tämänluontoisista työvälineistä yksinkertaisimpia, primitiivisimpiä, kehoimpia (yksinkertaisimmiksi on laskettu yksivantaiset, puuojaksiset aurat; muita: samat, mutta ojas rautaa, edelleen 2- ja 3-vantaiset aurat, kultivaattorit, multaaurat, syväkynäaurat).

Talouksien ryhmät	Talouksia (yhteensä)	Auroja (yhteensä)	Niistä yksin- kertaisimpia
Kääpiötaloudet (alle 5 jochia)	1.459.893	227.241	196.852
5— 10 jochia	569.534	335.885	290.958
10— 20 „	467.038	398.365	329.416
20— 50 „	235.784	283.285	215.380
50—100 „	38.862	72.970	49.312
pientalouksia yhteenlaskettuna	1.311.218	1.090.505	885.066
keskikokoiset (100—1 000 jochia)	20.797	125.157	55.347
suurtaloudet (yli 1 000 jochia)	3.977	149.750	51.565
<i>Yhteensä</i>	2.795.885	1.592.653	1.188.830

Puhumattakaan kääpiötalouksista näemme, että 569.000 pientalonpoikaistaloudesta (5—10 jochia, t.s. 2,8—5,7 ha) 233.000:lla ei ole laisinkaan auroja, 467.000 keskitalonpoikaistaloudesta niitä ei ole 69.000:lla. Vain korkeimmat ryhmät, t.s. suurtalonpoikaistaloudet ja kapitalistiset taloudet, ovat turvatut auroilla, jota paitsi vain 100 jochia suurimmilla talouksilla (sellaisia talouksia on vain 25.000 = 0,9% kokonaisluvusta!) on *pääasiassa* nykyaikaisempia työaseita. Talonpoikaistalouksissa on *pääasiassa* (ja mitä pienempi talous on, sitä tuntuvammin tämä seikka ilmenee) yksinkertaisia, kehoimpia ja työn teon kannalta huonoimpia työvälineitä.

Kun jätetään sivuun kääpiötaloudet, jotka muodostavat valtaosan (52%) kaikista talouksista, mutta joilla on

* Ks. „Landwirtschaftliche Statistik der Länder der ungarischen Krone“. Budapest („Unkarin kruunun maiden maataloudellinen tilasto“. Budapest. *Toim.*) 1900, niteet 4. ja 5. Unkarin tilasto jakaa kaikki taloudet 4 pääryhmään: 1) kääpiötaloudet (korkeintaan 5 jochia; joch = 0,57 hehtaaria); 2) pientaloudet (5—100 jochia); 3) keskikokoiset (100—1.000 jochia) ja 4) suurtaloudet (yli 1.000 jochia). On selvää, että toisessa ryhmässä on aivan eriluontoisia talouksia, minkä vuoksi esitän siltä neljä alaryhmää.

mitättömän pieni osa maa-alasta (7%), niin saadaan seuraava johtopäätös:

Sellaisia pien- ja keskitalonpoikaistalouksia (5—20 jochia), joilla *ei ole riittävästi* edes yksinkertaisimpiakaan maanmuokkausvälineitä, on toista miljoonaa.

Neljännesmiljoonaa suurtalonpoikaistaloutta (20—100 jochia) on kutakuinkin turvattu yksinkertaisilla työvälineillä. Ja vain 25.000 kapitalistisella taloudella (joilla tosin on 55% koko maa-alasta) on täysin riittävästi nykyaikaisia työvälineitä.

Toisaalta Unkarin tilastotiede suorittaa laskelman, montako jochia peltomaata tulee kutakin maanviljelysvälinettä kohti ja saa seuraavanlaiset numerot (esitämme tiedot ainoastaan auroista, äkeistä ja rattaista ja huomautamme, että niiden jakautuminen talouksien kesken on *aivan* samanlaista, kuin mitä näimme aurojen suhteen).

talouksissa, jotka ovat	Peltomaata jochessa		
	1 auraa kohti	1 äkestä kohti	1 rattaita kohti
kääpiökokoja	7	8	7
pieniä	12	13	15
keskikokoja	27	45	40
suuria	28	61	53

Tämä merkitsee, että proletaarisilla talouksilla ja talonpoikaistalouksilla, joiden kalustokanta *kaikkiin* maanviljelysvälineisiin nähden on *kerrassaan epätyydyttävä*, on noita välineitä *suhteettoman paljon* verrattuna näillä talouksilla olevaan koko peltomaan määrään. Pientuotannon osana kapitalismin aikana on kurja kalustokanta ja kaluston sietämättömän kallis ylläpito. Jokaisen suurkaupungin asuntotilasto osoittaa aivan samoin, että väestön alaluokat, työläiset, pikkukauppiaat, pikkuvirkailijat j.n.e., asuvat huonoimmissa oloissa, niillä on ahtaimmat ja huonoimmat asunnot ja ne maksavat *eniten* 1 kuutiojalasta. Tilavuusyksikköä kohti ovat tehdaskasarmien asunnot tai mitkä tahansa köyhälistön luola-asunnot kalliimmat kuin jossain Nevskillä olevat loistoasunnot.

Tästä juontuu sekä Saksan että kaikkien kapitalististen maiden suhteen seuraava johtopäätös. Mikäli tiedot harvojen nykyaikaisten työvälineiden ja maatalouskoneiden käytöstä osoittavat meille, että niiden käyttö lisääntyy talouksien koon suuretessa, niin se merkitsee, että

maanviljelyksessä pientuotannon kalustokanta on *kaikkiin* välttämättömiin työvälineisiin nähden huono. Se merkitsee, että pientuotannossa samanaikaisesti *haaskataan työtä* huonojen ja vanhentuneiden, vain kääpiötaloudessa kelvollisten työvälineiden ylläpitoon, joita on ääretön paljous, ja koetaan *huutavaa puutetta*, jonka vuoksi talonpojan on ponnistettava ylettömästi pysyäkseen jotenkuten kiinni noine vanhentuneine, barbaarimaisine työvälineineen maatilukussaan.

Sellaista puhuvat nuo niin yksinkertaiset ja kaikille niin tutut maatalouskoneiden käyttöä koskevat tiedot, kun ajatellaan syvemmälti näiden tietojen yhteiskunnallis-taloudellista merkitystä.

Kapitalismi parantaa maanviljelystekniikkaa ja vie maanviljelystä eteenpäin, mutta se ei voi tehdä sitä muuten kuin saattamalla pientuottajien suuret joukot häviötilaan, polkemalla ja kuristamalla niitä.

Valaistaksemme selvemmin tämän prosessin yhteiskunnallista merkitystä ja vauhtia vertaamme lopuksi kolmen saksalaisen tilastollisen kyselyn antamia tietoja vuosilta 1882, 1895 ja 1907. Tällaista vertailua varten on otettava tiedot siitä, *monessako tapauksessa on käytetty* niitä viittä eri maatalouskoneetta, jotka rekisteröitiin mainittuna aikana (nuo koneet ovat: höyryaurat, kylvö-, niitto- ja leikkukoneet sekä höyry- ja muut puimakoneet). Saamme tällaisen kuvan:

Talouksien ryhmät			Tärkeimpien maatalouskoneiden käyttämistapauksia sataa taloutta kohti		
			1882	1895	1907
I	Alle 2	ha	0,5	1,6	3,8
II	{	2— 5	3,9	11,9	31,2
		5— 10	13,5	32,9	71,1
		10— 20	31,2	60,8	122,1
III	{	20—100	59,2	92,0	179,1
		100 ha tai enemmän	187,1	208,9	271,9
<i>Keskimäärin</i>			8,7	16,6	33,9

Edistys tuntuu huomattavalta: tärkeimpien koneiden käyttötapaukset ovat lisääntyneet neljännesvuosisadan aikana yleensä melkein nelinkertaisesti. Mutta tarkkailtuamme asiaa huolellisesti on sanottava: tarvittiin kokonainen neljännesvuosisata, ennen kuin edes yksi noista viidestä

tärkeimmästä koneesta tuli käyttönsä puolesta tavanomaiseksi ilmiöksi niissä pienen vähemmistön muodostavissa talouksissa, jotka eivät tule toimeen ilman palkkatyön vakituista käyttöä. Ja tavanomaiseksihan voidaan sanoa vain sellaista käyttöä, kun käyttötapauksia on enemmän kuin talouksia, ja sellaista havaitsemme ainoastaan kapitalististen ja suurtalonpoikaisten talouksien suhteen. Yhdessä ne tekevät 12% talouksien koko lukumäärästä.

Pien- ja keskitalonpoikien joukko on neljännesvuosisataisen kapitalistisen edistyksen jälkeen jäänyt sellaiseen asemaan, että vain kolmasosa edellisistä ja kaksi kolmasosaa jälkimmäisistä voi käyttää vuoden kuluessa jotakuta näistä viidestä koneesta.

(Ensimmäisen kirjoituksen loppu)

HUOMAUTUKSIA

¹ *VSDTP:n Yleisvenäläinen (Joulukuun) konferenssi* (VSDTP:n Viides konferenssi) pidettiin Pariisissa joulukuun 21—27 p:nä 1908 (tammikuun 3—9 p:nä 1909). Siinä oli läsnä 16 päätösvaltaista edustajaa: 5 bolshevikkia, 3 menshevikkia, 5 puolalaista sosialidemokraattia ja 3 bundilaista. VSDTP:n Keskuskomitean edustajana oli Lenin. Lenin piti konferenssissa selostuksen „Nykyisestä ajankohdasta ja puolueen tehtävistä” sekä puhui sosialidemokraattisesta duumaryhmästä, organisaatio- ja muista kysymyksistä. Bolshevikit kävivät konferenssissa taistelua kahta puolueessa ollutta opportunistin lajia vastaan: likvidaattoreita ja otzovisteja vastaan. Leninin ehdotuksesta konferenssi tuomitsi likvidaattoruuden ja kutsui kaikkia puoluejärjestöjä päättäväiseen taisteluun puolueen likvidoimisriityksiä vastaan.

Konferenssin päätösten arviointia ks. Leninin kirjoituksista „Tielle” ja „Likvidaattoruuden likvidointi” (Teokset, 15. osa, ss. 339—350; 449—457).— 1.

² *„Golos Sotsial-Demokrata”* („Sosialidemokraatin Ääni”)— likvidaattori-menshevikkien ulkomainen äänenkannattaja; ilmestyi Genevessä ja myöhemmin Pariisissa helmikuusta 1908 joulukuuhun 1911.— 1.

³ *„Dnevnik Sotsial-Demokrata”* („Sosialidemokraatin Päiväkirja”)— epäsäännöllisesti ilmestynyt lehti, jota G. V. Plehanov julkaisi; ilmestyi Genevessä pitkin väliajoin maaliskuusta 1905 huhtikuuhun 1912; ilmestyi 16 numeroa. „Dnevnikii” alettiin julkaista uudelleen vuonna 1916 Pietarissa; ilmestyi yksi numero.— 1.

⁴ *„Proletari”* („Proletaari”)— illegaalinen sanomalehti, jonka bolshevikit perustivat puolueen IV (Yhdistävän) edustajakokouksen jälkeen. Ilmestyi elokuun 21 (syyskuun 3) päivästä 1906 marraskuun 28 (joulukuun 11) päivään 1909 Leninin toimittamana. „Proletari” kantoi Moskovan ja Pietarin komiteain äänenkannattajan nimeä ja jonkin aikaa myös Moskovan piirikunnan, Permin, Kurskin ja Kasanin komiteain äänenkannattajan nimeä. Tosiasiallisesti „Proletari” oli bolshevikkien Pää-äänenkannattaja. Lehteä ilmestyi 50 numeroa; ensimmäiset 20 numeroa julkaistiin Suomessa (Viipuri). Helmikuun

13 (26) päivästä joulukuun 1 (14) päivään 1908 „Proletari” ilmestyi Genevessä, tammikuun 8 (21) päivästä marraskuun 28 (joulukuun 11) päivään 1909 Pariisissa. Lehdessä julkaistiin toista sataa Leninin artikkeleita ja pienempää kirjoitusta. Stolypinilaisen taantumuksen vuosina „Proletarilla” oli erittäin suuri merkitys bolshevikkijärjestöjen säilyttämisessä ja lujittamisessa.— 1.

⁵ „Pravda” („Totuus”) (wieniläinen)—menshevistinen sanomalehti, Trotskin puolueyhmän äänenkannattaja; ilmestyi vuosina 1908—1912 Wienissä (Itävalta). „Puolueyhmién ulkopuolella olemisen” naamia käytäten lehti asettui kaikissa peruskysymyksissä likvidaattorien kannalle sekä kannatti myös otzovisteja ja ultimatisteja. Vuonna 1912 Trotski ja hänen „Pravdansa” olivat puoluevastaisen Elokuun blokin järjestäjiä.— 2.

⁶ S. — Silvestr Dzhibladze — gruusialainen likvidaattori-menshevikki.— 3.

⁷ G. V. Plehanov kuului menshevikkien äänenkannattajan, „Golos Sotsial-Demokrata” lehden toimitukseen. „Golosin” kehittyminen likvidaattoruuden suuntaan synnytti Plehanovin ja toimituksen välisiä erimielisyyksiä. Joulukuussa 1908 Plehanov itse asiassa lopetti osallistumisensa „Golosin” työhön ilmoittaen ensin eroavansa likvidaattorien julkaiseman viisiosaisen teoksen „Yhteiskunnallinen liike Venäjällä” toimituksesta ja sitten myöskin „Golosin” toimituksesta. Virallisesti Plehanov erosi likvidaattorien „Golos Sotsial-Demokrat” toimituksesta toukokuun 13 (26) pnä 1909.— 4.

⁸ VSDTP:n Moskovan piirikuntakomitean Toimeenpanevan komission avoin kirje (päivätyy elokuun 17 (30) pnä 1909) oli kirjoitettu sen johdosta, että oli tullut esiin Caprin koulu puoluevastaisuus ja ryhmäkuntalainen luonne. Toimeenpaneva komissio muistutti „Kirjeessä”, että opiskelijat olivat sitoutuneet pitämään kiinteää yhteyttä Moskovan piirikuntakomiteaan, ja vaati täydellistä selostusta koulun työstä. „Kirje” julkaistiin „Proletarin” 47.—48. numerossa syyskuun 5 (18) pnä 1909 ja oheellisena Leninin huomautus „Toimitukselta”.

Caprin koulu — bolshevisminvastaista taistelua varten yhteen liittyneiden otzovistien, ultimatistien ja jumalanrakentajien ryhmäkeskus; sen perustivat vuonna 1909 A. Bogdanov (Maksimov), Aleksinski ja Lunatsharski Caprin saarelle (Italia) M. Gorkin ottaessa siihen osaa. Verhoutumalla puoluekantasuuden lipun taakse bogdanovilaiset saivat aikaan sen, että eräät paikalliset sosialidemokraattiset järjestöt lähettivät kouluun 13 opiskelijaa. Koulu toimi nelisen kuukautta (elo—joulukuun ajan). Marraskuussa opiskelijain keskuudessa tapahtui kahtiajako: osa heistä työmies N. J. Vilonovin johdolla sanoutui jyrkästi irti bogdanovilaisista. Leninin kannalla olevat opiskelijat lähettivät „Proletari” lehden toimitukseen protestin luennoitsijain puoluevastaisen menettelyn johdosta, josta syystä heidät erotettiin koulusta. Marraskuun lopussa (joulukuun alussa) 1909 V. I. Leninin kutsua seuraten he saapuivat Pariisiin ja saivat kuulla sarjan luentoja, muun muassa Leninin luennot: „Nykyinen ajankohta ja meidän tehtävämme” sekä „Stoly-

pinin agraaripolitiikka". Caprille jäänyt opiskelijain ryhmä muodosti yhdessä luennoitsijain kanssa vuoden 1909 joulukuussa puoluevastaisen „Vperjod” ryhmän.

„Proletarin” laajennetun toimituskunnan neuvottelukokous tuomitsi Caprin koulun pitäen sitä „bolsheveikeista erkaantuneen puolueyhmän uutena keskuksena”.— 9.

⁹ Syyskuun 21 (lokakuun 4) päiväksi 1909 Pietarissa oli määrätty täydennysvaalit edustajan valitsemiseksi III Valtakunnanduumaan Duumasta erotetun Pietarin edustajan kadetti A. M. Koljubakinin tilalle.— 10.

¹⁰ „Retsh” („Puhe”)— päivälehti, kadettipuolueen pää-äänenkannattaja; ilmestyi Pietarissa vuoden 1906 helmikuusta lähtien; lakkautettiin Pietarin Neuvoston Sotilaallisen vallankumouskomitean toimesta lokakuun 26 (marraskuun 8) päivänä 1917.— 12.

¹¹ „Vehi” („Tienviitat”)— kadettien kirjoituskokoelma; ilmestyi Moskovassa keväällä 1909 ja sisälsi N. Berdjajevin, S. Bulgakovin, P. Struven, M. Herschensonin ja muiden vastavallankumouksellisen liberaalisen porvariston edustajain kirjoituksia. Venäjän intelligenssiä koskeissa kirjoituksissaan „vehiläiset” yrittivät mustata Venäjän kansan parhaimpien edustajain, muun muassa Belinskin ja Tshernyshevskin vallankumouksellis-demokraattisia perinteitä; he herjasivat vuoden 1905 vallankumousliikettä ja kiittelivät tsarihallitusta siitä, että tämä „pistimillään ja vankiloillaan” pelasti porvariston „kansan raivolta”. Kokoelma kehotti intelligenssiä palvelemaan itsevaltiutta. Lenin vertasi „Vehin” ohjelmaa niin filosofian kuin publisistiikankin alalla mustasotnialaisen „Moskovskije Vedomosti” lehden ohjelmaan nimittäen kokoelmaa „liberaalisen luopuruuden tietosanakirjaksi”, „demokratian niskaan kaadetuksi läpeensä taantumukselliseksi likavesiryöpyksi” (ks. tätä osaa, ss. 114—122).— 13.

¹² Sanonta „hänen majesteettinsa oppositio” kuuluu kadettipuolueen johtajalle P. Miljukoville. Lounaalla Lontoon lordi-määrin luona kesäkuun 19 (heinäkuun 2) pnä 1909 pitämässään puheessa Miljukov sanoi: „Niin kauan kuin Venäjällä on olemassa lakiasäättävä kamari, joka valvoo budjettia, venäläinen oppositio pysyy hänen majesteettinsa oppositiona eikä oppositiona hänen majesteettiaan vastaan”. („Retsh” № 167, kesäkuun 21 (heinäkuun 4) pnä 1909).— 13.

¹³ „Proletarin” laajennetun toimituskunnan neuvottelukokous pidettiin Pariisissa kesäkuun 8—17 (21—30) pnä 1909. Siihen ottivat osaa Bolshevistisen Keskuksen 9 jäsentä (Keskuksen oli valinnut VSDTP:n V (Lontoon) edustajakokouksen bolshevikkir ryhmä v. 1907), joiden johdossa oli Lenin, sekä Pietarin, Moskovan alueen ja Uralin järjestöjen edustajat. Neuvottelukokous oli kutsuttu koolle käsittelemään otzovistien ja ultimativtien puoluevastaista asennetta; se pidettiin Leninin johdolla. Lenin puhui päiväjärjestyksen kaikista peruskysymyksistä. Otzovismia ja ultimatismia puolustelivat neuvottelukokouksessa A. Bogdanov (Maksimov) ja V. Schanzer

(Marat). Kamenev, Zinovjev, Rykov ja Tomski harjoittivat kaksinaamaisuutta. Neuvottelukokous tuomitsi otzovismin ja ultimatismin „vasemmistolikvidaattoruutena”. Se tuomitsi niin ikään jumalanrakentamisen ja päätti käydä päättävistä taistelua sitä vastaan paljastaen sen marxilaisvastaisen luonteen. Otzovismin ja ultimatismin innoittaja Bogdanov erotettiin bolshevikkien riveistä.— 16.

- ¹⁴ *Poikkeuslaki sosialisteja vastaan* saatettiin voimaan Saksassa vuonna 1878. Tällä lailla kiellettiin kaikki sosialidemokraattiset järjestöt ja työväen joukkojärjestöt, lakkautettiin työväenlehdistö, kiellettiin sosialistinen kirjallisuus. Työväen joukkoliikkeen painostuksesta laki kumottiin vuonna 1890.— 17.
- ¹⁵ *Vuoden 1907 heinäkuun konferenssi*— VSDTP:n Kolmas („Toinen yleisvenäläinen”) konferenssi; oli koolla heinäkuun 21—23 (elokuun 3—5) pñä 1907 Suomessa (Kotkassa). Konferenssissa oli läsnä 26 edustajaa: 9 bolshevikkia, 5 menshevikkia, 5 puolalaista ja 2 latvialaista sosialidemokraattia sekä 5 bundilaista. Konferenssi kutsuttiin koolle määrittelemään sosialidemokratian taktiikkaa kesäkuun 3 päivän valtiokaappauksen ja III Valtakunnanduuman koollekutsumisen yhteydessä. Lenin esiintyi konferenssissa Duuman boikotointia vastaan. Boikotoinnin kannattajain puolesta oli alustajana A. Bogdanov (Maksimov). Äänten enemmistöllä konferenssi hyväksyi Leninin esittämän päätöslauseلمان.— 25.
- ¹⁶ *Vsev.* (Vsevolod)— otzovisti V. P. Denisovin salanimi.— 27.
- ¹⁷ *Stan.* (Stanislav)— otzovisti A. V. Sokolov (Voiski), eräs Caprin saarelle ja Bolognaan järjestettyjen puoluevastaisten puoluekoulujen perustajista.— 27.
- ¹⁸ *„Rabotsheje Znamja”* („Työväen Lippu”)— bolshevikkien illegaalinen sanomalehti, VSDTP:n Keskisen teollisuusalueen Aluebyroon, Moskovan komitean ja Moskovan piirikuntakomitean äänenkannattaja; ilmestyi Moskovassa vuoden 1908 maaliskuusta joulukuuhun saakka; ilmestyi 7 numeroa. Lehden 5. numerosta alkaen sen palstoilla järjestettiin väittely kysymyksestä Duumaan ja sosialidemokraattiseen dumaryhmään suhtautumisesta. Tässä numerossa julkaistiin otzovistin artikkeli „Työläisen kirje. (Puoluetoiminnan suunnitelmasta nykyisen ajankohdan arvioinnin yhteydessä)”. Artikkelin toimittaja oli moskovalaisten otzovistien johtaja St. Volski (A. V. Sokolov), silloinen Keskisen teollisuusalueen Aluebyroon jäsen. Keski-Venäjän puoluejärjestöt esittivät jyrkkiä vastalauseita artikkelin johdosta, ja „Proletari” lehdessä julkaistiin siihen vastaus. V. I. Lenin arvosteli artikkelia kirjoituksessaan „Kahden kirjeen johdosta” (Teokset, 15. osa, ss. 279—296).— 29.
- ¹⁹ *Ensimmäinen Yleisvenäläinen tehdaslääkärien ja tehdasteollisuuden edustajien kokous* pidettiin huhtikuun 1—6 (14—19) pñä 1909 Moskovassa. Edustajakokouksen osanottajain joukossa oli 52 työläistä, jotka olivat enimmäkseen suurten teollisuuskeskusten ammattiliiton valitsemia. Työläisedustajien puheilla (heidän joukossaan oli enemmistö bolshevikkeja) oli suuri poliittinen merkitys ja ne herät-

tivät vastakaikua kautta maan. Erittäin vilkasta keskustelua aiheutti edustajakokouksessa kaksi kysymystä: terveysolojen valvonnan järjestämisestä (hyväksyttiin bolshevikkien ehdottama päätöslauselma) ja tehdastarkastuksen valitsemisesta työläisten toimesta.

Edustajakokous ei vienyt työtään päätökseen: poliisi hajotti sen.— 30.

²⁰ Lenin tarkoittaa XVIII vuosisadan lopussa ja XIX vuosisadan alussa elänyttä ranskalaista diplomaattia Ch. Talleyrandia.— 31.

²¹ *Marat* — V. L. Schanzer, „Proletari” lehden laajennetun toimituskunnan jäsen, ultimatisti, myöhemmin eräs puoluevastaiseen „Vperjod” ryhmään osallistujista.— 32.

²² „*Jer*” — A. V. Sokolov (Volski).— 35.

²³ „*Vperjod*” („Eteenpäin”) — Leninin johtama bolshevistinen työväen joukkolehti; sitä julkaisi illegaalisesti Viipurissa „Proletari” lehden toimituskunta syyskuun 10 (23) päivästä 1906 tammikuun 19 (helmikuun 1) päivään 1908; ilmestyi 20 numeroa. Toisesta numerosta alkaen lehti ilmestyi VSDTP:n paikalliskomiteain äänenkannattajana; № 2 — Moskovan ja Pietarin komiteain sekä Moskovan piirikuntakomitean äänenkannattajana, №№ 3—7 Moskovan, Pietarin, Moskovan piirikunnan, Permin ja Kurskin komiteain äänenkannattajana; №№ 8—19 edellisten lisäksi myös Kasanin komitean äänenkannattajana; „*Vperjod*” lehden viimeisessä, 20. numerossa mainittiin Permin ja Kasanin komiteain asemesta Uralin aluekomi-
tea.— 44.

²⁴ Leninin teosta „*Otzvoistis-ultimatistiset rikkurit*” ei ole löydetty.— 57.

²⁵ Artikkelin „*Pietarin vaalit*” koskee III Valtakunnanduuman täydennysvaalien yhteenvetoja; vaalit toimitettiin syyskuussa 1909; julkaistu ilman allekirjoitusta „Proletari” lehden 49. numerossa loka-kuun 3 (16) p:nä 1909.

Leninin kirjoittama huomautus on suunnattu N. Jordanskin opportunistista kirjoitusta „*Umpikujassa*” vastaan, joka julkaistiin „*Novyi Den*” lehden 6. numerossa.— 65.

²⁶ „*Novyi Den*” („Uusi Päivä”) — legaalinen sosialidemokraattinen viikkolehti; julkaistiin Pietarissa heinäkuun 20 (elokuun 2) päivästä joulukuun 13 (26) päivään 1909; ilmestyi 15 numeroa. Poliisi lakkautti lehden. Lenin painatti „*Novyi Den*” lehdessä kaksi artikkelia: „*Vieläkin puoluekantaisuudesta ja puolueettomuudesta*” ja „*Vehistä*” (ks. tätä osaa, ss. 50—52 ja 114—122).— 65.

²⁷ Kysymys on F. Engelsin „*Johdannosta*” K. Marxin teokseen „*Luokkataistelu Ranskassa vuodesta 1848 vuoteen 1850*”. Saattaessaan tämän „*Johdannon*” julkisuuteen vuonna 1895 saksalaiset sosialidemokraatit vääristelivät sitä, ja sittemmin he tulkittivat sen kieltäytymiseksi aseellisesta kapinasta ja barrikaditaistelusta.

„Johdannon” täydellinen teksti Engelsin käsikirjoituksen mukaan on julkaistu ensi kerran vasta Neuvostoliitossa (ks. K. Marx ja F. Engels. Valitut teokset kahdessa osassa, I osa, 1952, ss. 91—110; Leninin siteeraamaa kohtaa ks. s. 108).—65.

²⁸ „Päätöslauselmaehdotuksen puolueen ja sen yhtenäisyyden lujittamisesta” Lenin esitti Pää-äänenkannattaja „Sotsial-Demokratin” toimituskunnan istunnossa lokakuun 21 (marraskuun 3) pnä 1909. Tässä istunnossa Lenin ehdotti julkaistavaksi toimituskirjoituksena artikkelin „Puolueemme ja sen yhtenäisyyden lujittamisen menetelmästä” (toistaiseksi ei ole löydetty). Tässä artikkelissa Lenin vaati päättävää taistelua likvidaattoruutta vastaan ja puolusti sitä, että on välttämättä säilytettävä bolshevistisen järjestön itsenäisyys ja lujitettava sitä. Toimituksen enemmistö, jonka muodostivat Trotskin salaiset asiamiehet (Zinovjev, Kamenev ja Varski) sekä menshevikki Martov, ei suostunut ottamaan Leninin artikkelia toimituskirjoitukseksi, vaan kehotti julkaisemaan sen väittelykirjoituksena, jossa olisi tekijän allekirjoitus. Silloin Lenin asetti toimituksen pohdittavaksi yleisen kysymyksen puolueen ja sen yhtenäisyyden lujittamisesta ja esitti päätöslauselmaehdotuksen tästä kysymyksestä. Toimituksen sovittelija- ja likvidaattorienemmistö hylkäsi Leninin esittämän päätöslauselmaehdotuksen samoin kuin se oli hyljännyt Leninin artikkelinkin.—66.

²⁹ VSDTP:n Pää-äänenkannattaja — „Sotsial-Demokrat” („Sosialidemokraatti”)—illegaalinen sanomalehti; julkaistiin helmikuusta 1908 tammikuuhun 1917; ilmestyi 58 numeroa. Ensimmäinen numero ilmestyi Venäjällä, sitten lehden julkaiseminen siirrettiin ulkomaille, ensin Pariisiin, sitten Geneveen. VSDTP:n Keskuskomitean päätöksen mukaisesti Pää-äänenkannattajan toimitus oli muodostettu bolshevikkien, menshevikkien ja Puolan sosialidemokraattien edustajista. „Sotsial-Demokrat” lehdessä julkaistiin yli 80 Leninin artikkelia ja pienempää kirjoitusta. Lehden toimituksen sisällä Lenin kävi taistelua johdonmukaisen bolshevistisen linjan puolesta. Osa toimituksesta (Kamenev ja Zinovjev) suhtautui likvidaattoreihin sovittelevasti ja yritti ajaa karille leniniläisen linjan toteuttamisen. Toimituksen menshevikkijäsenet Martov ja Dan sabotivat Pää-äänenkannattajan toimituksen työtä ja samaan aikaan puolustivat avoimesti likvidaattoruutta „Golos Sotsial-Demokrata” („Sosialidemokraatin Ääni”) lehdessä. Leninin leppymätön taistelu likvidaattoreita vastaan johti siihen, että Martov ja Dan erosivat kesäkuussa 1911 „Sotsial-Demokratin” toimituksesta. Joulukuusta 1911 lähtien „Sotsial-Demokrat” lehteä toimitti V. I. Lenin.—66.

³⁰ Kansainvälinen sosialistinen toimisto (KST)—II Internationalen toimeenpaneva elin; perustettiin vuonna 1900 pidetyn Pariisin kongressin päätöksellä. Lenin, joka kuului Kansainväliseen sosialistiseen toimistoon VSDTP:n virallisena edustajana, piti puheen sen yhdennessä istuntokauden aikana marraskuun 7. pnä (uutta lukua) 1909. Kansainvälisen sosialistisen toimiston istunnosta ks. Leninin artikkelia „Kansainvälisen sosialistisen toimiston yhdennessä istuntokausi”, tämä osa, ss. 131—135.—67.

- ³¹ *Bobrikovilaiset* — Suomessa vuosina 1898—1904 tsaarin kenraalikuvernööri N. I. Bobrikovin harjoittaman poliisi- ja santarmikomennon kannattajat.— 68.
- ³² „*Kirjeen Caprin koulun oppilaille*” Lenin kirjoitti lokakuussa 1909 vastaukseksi koulun bogdanovilaisesta ryhmästä irtisanoutuneiden työläisoppilaiden kahteen kirjeeseen. Leninin kannalla olleiden oppilaiden kirjeet julkaistiin yhdessä Leninin kirjoituksen „Häpeällinen romahdus” kanssa (ks. tätä osaa, ss. 75—77) erillisenä vedoksena „Proletari” lehden 50. numerosta, marraskuun 28 (joulukuun 11) pnä 1909.— 72.
- ³³ *Brentanolainen, sombartilainen ja struvelainen „marxilaisuus”* — porvarillis-reformistinen „oppi”, joka „tunnustaa „kapitalismin koulun”, mutta hylkää vallankumouksellisen luokkataistelun koulun” (Lenin). Marxilaisuuden porvarillisen vääristelyn tämän lajin edustajia olivat:
 Lujo Brentano — saksalainen porvarillinen taloustieteilijä, niin sanotun „valtiotaloisuuden” kannattaja; yritti todistaa, että yhteiskunnallisen tasa-arvoisuuden toteuttaminen on mahdollista kapitalismin puitteissa reformien tietä ja sovittamalla yhteen kapitalistien ja työläisten edut;
 Werner Sombart — saksalainen porvarillinen taloustieteilijä, marxilaisuuden väärentäjä; puolustellen kapitalismia hän kuvaili sitä sopusointuisen suunnitelmalliseksi järjestelmäksi.
 Marxilaisten sanontojen taakse kätkeytyneet Brentano, Sombart ja heidän seuraajansa olivat todellisuudessa kapitalismin puolustajia, he yrittivät alistaa työväenliikkeen porvariston eduille. Marxilaisuuden viholliset ovat käyttäneet ja käyttävät laajalti Brentanon ja Sombartin „teorioita”.
 P. B. Struve — venäläinen porvarillinen liberaali, 1890-luvulla legaalinen marxilainen, myöhemmin eräs kadettipuolueen johtajista, Lokakuun Suuren vallankumouksen jälkeen valkoemigrantti, kiivas Neuvostovallan vihollinen.— 81.
- ³⁴ Lenin siteeraa likvidaattori-menshevikki Danin sanoja; VSDTP:n Viidennessä („Vuoden 1908 Yleisvenäläisessä”) konferenssissa käsiteltäessä kysymystä „Nykyisestä ajankohdasta ja puolueen tehtävistä” Dan sanoi, että bolshevikit „kehottavat tunkeutumaan sinne, missä heidät on kerran jo lyöty”.— 82.
- ³⁵ Lainaus on tehty venäläisen narodnikin P. N. Tkatchovin kirjasesta „Vallankumouksellisen propagandan tehtävät Venäjällä”, huhtikuun 1874, s. 16.— 83.
- ³⁶ *Vuoden 1906 marraskuun 9 päivän laki* — Stolypinin maalaki talonpoikien eroamisesta kyläyhteisöistä lohkotiloille. Stolypinin maareformin luonnehtimista ja arviointia ks. Leninin teoksesta „Sosialidemokratian agraariohjelma Venäjän ensimmäisessä valtakunnankokouksessa vuosina 1905—1907” (Teokset, 13. osa, ss. 205—413).— 84.

- ³⁷ *G—g* (Georg) — likvidaattori-menshevikki V. O. Levitski (V. O. Zederbaum).— 90.
- ³⁸ „*Vorwärts*” („Eteenpäin”) — sanomalehti, Saksan sosialidemokratian pää-äänenkannattaja, alkoi ilmestyä vuonna 1876 W. Liebknechtin ynnä muiden toimittamana. F. Engels kävi lehden palstoilla taistelua kaikkinaisia opportunistien ilmauksia vastaan. 90-luvun toiselta puoliskolta lähtien, F. Engelsin kuoleman jälkeen, „*Vorwärtsissa*” julkaistiin säännöllisesti Saksan sosialidemokratiassa ja II Internationalessa vallassa olleiden opportunistien kirjoituksia.— 90.
- ³⁹ „*P.*”— plehanovilainen menshevikki F. I. Zederbaum (P. N. Dnevniiski).— 91.
- ⁴⁰ Kirjoitukseen „*Golos Sotsial-Demokrata*” ja Tsherevanin” Lenin käytti huomautuksiaan, joita hän oli tehnyt Tsherevaninin kirjaan „*Nykytilanne ja mahdollinen tulevaisuus*” ja varsinkin tämän kirjan loppuun, sen kanteen tekemäänsä „*tärkeimpien merkintöjen yhteen- vetoa*”.— 94.
- ⁴¹ Tämä asiakirja on alkuosa artikkelista, jonka Lenin kirjoitti vuoden 1909 marraskuun lopussa (joulukuun alussa) Pariisissa. Artikkelin loppuosa ei ole säilynyt. Artikkelin oli tarkoitettu „*Proletarin*” 50. numeroon, mutta siinä sitä ei julkaistu.— 98.
- ⁴² „*Vanhan iskralaisen ja vanhan bolshevikin*” kirje, jota Lenin siteeraa, julkaistiin allekirjoituksin „Tr.” „*Proletari*” lehden 50. numerossa marraskuun 28 (joulukuun 11) pnä 1909 („*Kirjeitä Pietarista. III kirje*”).— 100.
- ⁴³ Kysymys on A. S. Martynovin hyökkäilyistä likvidaattorien äänenkannattajassa „*Golos Sotsial-Demokratassa*” V. I. Leninin (V. Iljinin) kirja „*Kapitalismin kehitys Venäjällä*” vastaan.— 109.
- ⁴⁴ Lenin tarkoittaa III Valtakunnanduuman istunnossa marraskuun 20 (joulukuun 3) pnä 1909 henkilöllisyyden koskemattomuutta koskevaa lakiesitystä pohdittaessa sattunutta välikohtausta. Duuman vasemmistoedustajien sanojen mukaan tuo lakiesitys oli „*kaikkien Venäjällä olleiden ja olevien mielivallanmuotojen laillistamista*”. Aito mustasotnialainen puhe, jonka Markov (toinen) piti marraskuun 20 (joulukuun 3) pnä lakiesityksen puolesta, herätti suuttumusta jopa kadeteissakin, ja vastalauseen merkiksi he poistuivat Duuman istuntosalista. Lakiesityksen pohdinta istunnossa marraskuun 20 (joulukuun 3) pnä paljasti erikoisen selvästi III Duuman mustasotnialaisen luonteen.— 112.
- ⁴⁵ Ennen tämän kirjoituksen ilmestymistä Lenin piti Liegessä loka-kuun 16 (29) pnä 1909 julkisen esitelmän „*Vastavallankumouksellisen porvariston ideologia*”. Samasta aiheesta Lenin piti marraskuun 13 (26) pnä 1909 Pariisissa esitelmän „*Vastavallankumouksellisen liberalismien ideologia („Vehin” menestys ja sen yhteiskunnallinen merkitys)*”. Pariisissa pidetyn esitelmän jäsenyys on tilaisuutta koskevassa mainoksessa, jota säilytetään NKP:n KK:n

Marxismien-leninismien instituutin arkistossa. Se on jaettu seuraaviin osastoihin: „I. Mitä filosofiaa vastaan „Vehi” sotii ja kadetti Karaulovin duumapuheet. II. „Vehin” tuhoamat Belinski ja Tshernyshevski. III. Minkä vuoksi liberaalit vihaavat Venäjän „intelligentti”-vallankumousta ja sen ranskalaista „riittävän pitkäaikaista” mallia? IV. „Vehi” ja „vasemmistolaiset” Venäjällä. Kadetit ja lokakuulaiset. Venäjän porvariston „pyhä asia”. V. Mitä Venäjän demokraattinen vallankumous on hyötynyt menettäessään liberaalisporvarilliset „liittolaisensa”? VI. „Vehi” ja Miljukovin puheet vaalikokouksissa Pietarissa. Miten Miljukov arvosteli näissä kokouksissa iliegaalista vallankumouksellista sanomalehteä”.— 114.

⁴⁶ „*Moskovskije Vedomosti*” („Moskovan Sanomat”) — päivälehti; sitä alettiin julkaista vuonna 1756; XIX vuosisadan 60-luvulta lähtien se edusti tilanherrojen ja papiston taantumuksellisimpien monarkististen kerrosten katsantokantoja; vuodesta 1905 lähtien — eräs mustasotnialaisten päälehtiä; lakkautettiin kohta vuoden 1917 Lokakuun vallankumouksen jälkeen.— 116.

⁴⁷ „*Nelikanta*” — lyhennetty nimitys demokraattisesta vaalijärjestelmästä, johon kuuluu neljä vaatimusta: yleinen, yhtäläinen ja välitön äänioikeus ja salainen äänestys.— 119.

⁴⁸ „*Novoje Vremja*” („Uusi Aika”) — päivälehti; ilmestyi Pietarissa vuodesta 1868 vuoden 1917 lokakuuhun saakka. Alussa se oli maltillis-liberaalinen, mutta vuodesta 1876 se muuttui taantumuksellisten aatelis- ja virkamiesbyrokratiapiirien äänenkannattajaksi. Lehti ei taistellut ainoastaan vallankumouksellista, vaan myös liberaalisporvarillista liikettä vastaan; vuodesta 1905 alkaen siitä tuli eräs mustasotnialaisten äänenkannattaja. Lenin nimitti „*Novoje Vremjaa*” lahjottavissa olevien lehtien esikuvaksi.— 120.

⁴⁹ Sanojen „Rikastukaa, herrat, niin teistä tulee valitsijoita” katsotaan kuuluvan Guizot’lle, Ranskassa heinäkuun monarkian vuosina (1830—1848) olleen hallituksen päämiehelle.— 120.

⁵⁰ Kysymys on VSDTP:n Viidennen (Lontoon) edustajakokouksen päätöslauselmasta „Epäproletaarisiin puolueisiin suhtautumisesta” (ks. „NKP edustajakokousten, konferenssien ja Keskuskomitean täysistuntojen päätöslauselmissa ja päätöksissä”, 7. painos, I osa, 1953, ss. 164—165).— 123.

⁵¹ „*Moskovski Jezhenedelnik*” („Moskovan Viikkolehti”) — aikakauslehti, porvariston ja tilanomistajain vastavallankumouksellisen „Rauhallisen uudistuksen puolueen” äänenkannattaja; ilmestyi Moskovassa vuodesta 1906 vuoteen 1910.— 127.

⁵² „*Vperjod*” ryhmä („Eteenpäin”) — otzovistien, ultimatistien, jumalanrakentajien ja empiriomonistien (Machin ja Avenariuksen taantumuksellisen, idealistisen filosofian kannattajain) puoluevastainen ryhmä; järjestettiin joulukuussa 1909 A. Bogdanovin ja G. Aleksinskin aloitteesta; sillä oli oma samanniminen painettu äänenkannattajansa. Vuonna 1912 „vperjodilaiset” yhdistyivät

likvidaattori-menshevikkien kanssa yhteiseksi puoluevastaiseksi Trotskin järjestämäksi blokiksi (Elokuun blokiksi) bolshevikkeja vastaan.

Saamatta työläisten keskuudessa kannatusta ryhmä tosiasiallisesti hajosi jo vuonna 1913. Sen lopullinen ja virallinen hajoaminen tapahtui vuonna 1917, helmikuun vallankumouksen jälkeen.— 136.

- ⁵³ VSDTP:n Keskuskomitean täysistunto, joka tunnetaan nimellä „Yhdistävä”, pidettiin tammikuun 2—23 (tammikuun 15—helmikuun 5) päivinä 1910 Pariisissa. Täysistunto kutsuttiin koolle vastoin Leninin tahtoa, Trotskin salaisten liittolaisten Zinovjevin, Kamenevin ja Rykovin myötävaikutuksella. Siinä olivat läsnä, paitsi bolshevikkeja, kaikkien puolueyhymien ja -ryhmittymien edustajat sekä myös kansallisten sosialidemokraattisten järjestöjen edustajat. Vastakohtana Leninin suunnitelmalle, joka tavoitteli lähentymistä puoluemies-menshevikkeihin (plehanovilaisiin) taistelun käymiseksi likvidaattoruutta vastaan, sovittelijat, salaiset trotskilaiset, vaativat kaikkien puolueyhymien hajottamista ja bolshevikkien yhdistymistä likvidaattoreihin ja trotskilaisiin. Täysistunnossa saivat ylivoiman sovittelija-ainekset. Lenin jäi vähemmistöön. Vasta Leninin tiukan vaatimuksen jälkeen täysistunto hyväksyi päätökset likvidaattoruuden ja otzovismin tuomitsemisesta. Vastoin Leninin mielipidettä täysistunto hyväksyi päätöksen bolshevistisen äänenkannattajan „Proletarin” lakkauttamisesta ja Bolshevikkikeskuksen hajallenaskeemisesta. Lenin sai aikaan sen, että täysistunnon päätökseen lisättiin ehto, että samanaikaisesti, kun likvidoidaan Bolshevikkikeskus, hävitetään myös „golosilaisten” ja „vperjodilaisten” ryhmäkeskukset. Täysistunto hyväksyi päätöksen raha-avustuksen antamisesta Trotskin wieniläiselle „Pravdalle”, josta Trotskin asiamiehet Zinovjev ja Kamenev yrittivät tehdä Keskuskomitean äänenkannattajan. Leninin vastalauseesta huolimatta keskusteluun valittiin myös likvidaattori-menshevikkejä.

Leninin taistelusta tässä täysistunnossa likvidaattoreita, trotskilaisia ja sovittelijoita vastaan ks. hänen artikkeliaan „Publisistin kirjoituksia” (tämä osa, ss. 189—254).— 139.

- ⁵⁴ Artikkelin „Likvidaattorien „Golos” vastustaa puoluetta” Lenin kirjoitti toimituskirjoitukseksi „Sotsial-Demokrat” lehden 12. numeroon. Maaliskuun jälkipuoliskolla artikkeli ilmestyi erillisenä vedoksena, ja vasta sen jälkeen se julkaistiin „Sotsial-Demokrat” lehdessä.— 148.

- ⁵⁵ „Diskussionnyi Listok” („Väittelylehtinen”) — VSDTP:n Pää-äänenkannattajan „Sotsial-Demokratin” liite; ilmestyi VSDTP:n Keskuskomitean Tammikuun (1910) täysistunnon päätöksen nojalla Pariisissa maaliskuun 6 (19) päivästä 1910 huhtikuun 29 (toukokuun 12) päivään 1911; ilmestyi 3 numeroa.— 148.

- ⁵⁶ Grigori — G. J. Zinovjev.— 150.

- ⁵⁷ Innokenti — J. F. Dubrovinski.— 150.

- ⁵⁸ *VSDTP:n Keskuskomitean Ulkomaisen byroon kirje „Kaikille ulkomaille oleville tovereille”* julkaistiin erillisenä lehtisenä maaliskuun 3 (16) pnä 1910.
Keskuskomitean Ulkomaisen byroon (KKUB) perusti VSDTP:n Keskuskomitean täysistunto elokuussa 1908 koko puoluetta ulkomaille edustavaksi elimeksi, joka oli Keskuskomitean Venäjän byroon alainen ja tiivitelvollinen sille. Kohta Keskuskomitean Tammikuun täysistunnon jälkeen KKUB:ssa muodostui likvidaattorilaisemmistö ja KKUB:sta tuli puoluevastaisia voimia kokoava keskus. KKUB:n likvidaattoritaktiikka pakotti leniniläiset bolshevikit toukokuussa 1911 kutsumaan pois edustajansa KKUB:sta. Vähän myöhemmin kutsuttiin pois myöskin Puolan ja Latvian sosialidemokraattien edustajat. Tammikuussa 1912 KKUB laski itsensä hajalle.— 153.
- ⁵⁹ *„Herostraattisen kuuluisa asiakirja”* — „Avoin kirje”, jossa propagointiin likvidaattorien katsantokantoja; sen olivat allekirjoittaneet menshevikit: Avgustovski — S. O. Zederbaum-Jezhov; Anton — M. S. Makadzjub; Vadim — V. K. Ikov; V. Petrova — L. N. Radtshenko; Georgi — B. S. Zeitlin-Baturski; Georg — V. O. Zederbaum-Levitski; Jevg. Ga—az — V. A. Gutovski-Majevski; Kramolnikov — G. I. Prigornyi; D. Koltsov — B. A. Ginsburg; Nat. Mihailova — R. S. Halberstadt; Roman — K. M. Jermolajev; Romul — M. L. Heisin; Solomonov — S. I. Portugeis; Tsherevanin — F. A. Lipkin; Juri — P. A. Bronstein; J. P—i — J. A. Piletski.— 154.
- ⁶⁰ *Mihail* — likvidaattori-menshevikki I. A. Isuv.— 154.
- ⁶¹ *„Eräs Venäjällä toimiva Keskuskomitean jäsen”* — V. P. Nogin.— 154.
- ⁶² Ks. F. Engelsin johdantoa hänen kirjasensa „Sosialismin kehitys utopiasta tieteeksi” englanninkieliseen painokseen (K. Marx ja F. Engels. Valitut teokset kahdessa osassa, II osa, 1952, s. 95).— 159.
- ⁶³ N. G. Tshernyshevski. „Prologi”, I osa (ks. N. G. Tshernyshevski. Valitut teokset, V nide, 1932, s. 488).— 160.
- ⁶⁴ Ks. päätöslauselmaa „Nykyisestä ajankohdasta ja puolueen tehtävistä”, jonka VSDTP:n Viides (vuoden 1908 Yleisvenäläinen) konferenssi hyväksyi („NKP edustajakokousten, konferenssien ja Keskuskomitean täysistuntojen päätöslauselmissa ja päätöksissä”, 7. painos, I osa, 1953, ss. 195—197).— 167.
- ⁶⁵ *Nuorturkkilaiset* → Turkin porvariston poliittinen järjestö; perustettu vuonna 1894; pyrki rajoittamaan sulttaanin yksinvaltaa ja muuttamaan feodaalisen imperiumin porvarilliseksi perustuslaillis-monarkiseksi valtioksi; vuonna 1908 johti vallankumouksellista mullistusta, joka muutti Turkin perustuslailliseksi monarkiaksi, ja tuli hallituspuolueeksi; julisti itsensä hajotetuksi sen jälkeen, kun Turkki oli sotilaallisesti lyöty ensimmäisessä maailmansodassa (syksyllä 1918).— 172.
- ⁶⁶ *VSDTP:n toinen Pariisilainen avustusryhmä* perustettiin marraskuussa 1908. Se erosi bolshevikien ja menshevikien yhteisestä Pariisin ryhmästä; se yhdisti ainoastaan bolshevikkeja, muun muassa

- Bolshevikkikeskuksen jäsenet, Leninin johdolla. VSDTP:n toisen Pariisilaisen (bolshevistisen) avustusryhmän päätöslauselma hyväksyttiin kokouksessa maaliskuun 17 (30) pnä 1910 ja julkaistiin erillisenä lehtisenä.— 180.
- ⁶⁷ „*Nasha Zarja*” („Meidän Sarastuksemme”) — likvidaattori-menshevikkien julkinen kuukausilehti; sitä julkaistiin Pietarissa vuosina 1910—1914. „*Nasha Zarjan*” ympärille muodostui Venäjällä olleiden likvidaattorien keskus.— 186.
- ⁶⁸ „*Välttämätön lisäys G. V. Plehanovin „Dnevnikeihin*” — likvidaattori-menshevikkien lehtinen, jonka julkaisi „*Golos Sotsial-Demokratian*” toimitus huhtikuussa 1910; se oli tähdätty G. V. Plehanovia vastaan.— 186.
- ⁶⁹ Ks. K. Marx ja F. Engels. Valittuja kirjeitä, 1953, ss. 292—300.— 202.
- ⁷⁰ „*Vozrozhdenije*” („Jälleensyntyminen”) — likvidaattori-menshevikkien aikakauslehti; ilmestyi Moskovassa vuoden 1908 joulukuusta vuoden 1910 heinäkuuhun saakka; sen asemesta julkaistiin aikakauslehtiä „*Zhizn*” („Elämä”) (1910) ja „*Delo Zhizni*” („Elämän Asia”) (1911).— 211.
- ⁷¹ *Toinen vperjodilainen* — V. L. Schanzer (Marat).— 220.
- ⁷² T.— L. Tyshko.— 222.
- ⁷³ I.— J. F. Dubrovinski.— 223.
- ⁷⁴ „*Sozialistische Monatshefte*” („Sosialistinen Kuukausijulkaisu”) — aikakauslehti, Saksan sosialidemokratian opportunistien pää-äänenkannattaja ja eräs kansainvälisen opportunismin äänenkannattaja; sitä julkaistiin Berliinissä vuodesta 1897 vuoteen 1933. Aikakauslehdessä arvosteltiin revisionismia vastaan suunnattua päätöslauselmaa „Puolueen taktiikasta”, joka hyväksyttiin Saksan sosialidemokraattisen puolueen edustajakokouksessa Dresdenissä (syyskuussa 1903). Sittenkin tämä päätöslauselma toistettiin miltei täydellisesti Amsterdamin Kansainvälisessä sosialistikongressissa (elokuussa 1904) päätöslauselmassa „Sosialistisen taktiikan kansainvälisistä säännöistä”.— 224.
- ⁷⁵ Kirjoituksen „*Kirje Kaukasiasta*” kirjoittaja, K. St.— J. V. Stalin. Tuo tiflisiläisiä likvidaattoreita vastaan tarkoitettu „*Kirje Kaukasiasta*” oli kirjoitettu jo vuoden 1909 joulukuussa „*Sotsial-Demokratia*” varten. Toimituksen menshevistinen osa kieltäytyi julkaisemasta kirjettä puolueen Pää-äänenkannattajassa; se julkaistiin vasta toukokuun 25 (kesäkuun 7) pnä 1910 „*Diskussionnyi Listokin*” 2. numerossa yhdessä kaukasialaisten menshevikkien johtajan — Anin (N. Jordanian) siihen kirjoittaman vastauksen kanssa (ks. J. V. Stalin. Teokset, 2. osa, ss. 193—216).— 225.

- ⁷⁶ Tarkoitetaan VSDTP:n Viidennen (Lontoon) edustajakokouksen päätöslauselmaa „Epäproletaarisiin puolueisiin suhtautumisesta” (ks. „NKP edustajakokousten, konferenssien ja Keskuskomitean täysistuntojen päätöslauselmissa ja päätöksissä”, 7. painos, I osa, 1953, ss. 164—165).— 228.
- ⁷⁷ „Päättömiksi” („bezgolovtseiksi”) Lenin nimittää ivallisesti „bezzaglavijalaisia”.
„Bezzaglavijalaiset” — puolittain kadettilainen ryhmä (S. Prokopovitsh, J. Kuskova, V. Bogutsharski y.m.), joka julkaisi Pietarissa viikkolehteä „Bez Zaglavija” („Ilman Otsikkoa”) (v. 1906). Julistaen kuuluvansa „kriittillisen sosialismin” tunnustajiin — Länsi-Euroopan sosialidemokratian revisionistisen siiven (Bernsteinin y.m.) kannattajiin — „bezzaglavijalaiset” esiintyivät proletariaatin itsenäistä luokkapoliittikkaa vastaan. V. I. Lenin nimitti „bezzaglavijalaisia” „menshevikkimielisiksi kadeteiksi” eli „kadettimielisiksi menshevikeiksi”.— 229.
- ⁷⁸ *Enessät* („kansansosialistit”) — pikkuporvarillinen puolue; muodostui vuonna 1906 erottautumalla eserrien oikeistosiivestä; asetti maltillis-demokraattisia vaatimuksia, jotka rajoittuivat perustuslaillisen monarkian puitteisiin. Enessät kieltäytyivät eserräläisestä maan sosialisoinnin ohjelma-ajatuksista ja kehittivät tilanherrain maiden luovutukseen lunastusperustalla. V. I. Lenin nimitti enessejä „pikkuporvarillisiksi opportunisteiksi”, „sosialikadeteiksi” ja „eserräläisiksi menshevikeiksi”. Enessien johtajia olivat: A. V. Peshehonov, V. A. Mjakotin, N. F. Annenski ynnä muut.— 229.
- ⁷⁹ „*Likavesiksemme*” („Nashi Pomoi”) Lenin nimittää ironisesti likvidaattorien aikakauslehteä „Nasha Zarja”.
Kirjallisuuden kuokkavieraiden edustajakokous — II Yleisvenäläinen kirjaillijain edustajakokous, joka pidettiin Pietarissa huhtikuun 21—28 (toukokuun 4—11) p:nä 1910 „Nasha Zarjan” ja menshevistisen „Sovremennyi Mirin” edustajain osanotolla. Poliisin ensimmäisestä vaatimuksesta edustajakokous ilman pienintäkään vastustusta poisti käsiteltävänä olevan päätöslauselman, joka koski taistelua painovapauden puolesta.
Puhuessaan posselaisista Lenin tarkoittaa likvidaattorien toimintaa liberaalis-porvarillisessa aikakauslehdessä „Sojuz Potrebiteli” („Kuluttajain Liitto”), jota johti osuustoimintamies V. A. Posse.— 231.
- ⁸⁰ *I.* — likvidaattori-menshevikki B. I. Gorev-Goldman.— 234.
- ⁸¹ *Azefilaisuus* — poliittinen petturuus, erään eserräin puolueen johtajan, provokaattori Azefin nimen mukaan.— 241.
- ⁸² Kysymys on F. Engelsin artikkelista „Toukokuun 4. päivä Lontoossa” (ks. K. Marx ja F. Engels. Teokset, XVI nide, II osa, 1936, ss. 54—60); ks. myös Engelsin kirjoitusta Sorgelle marraskuun 29 p:ltä 1886 ja toukokuun 11 p:ltä 1889 (K. Marx ja F. Engels. Valittuja kirjoituksia, 1953, ss. 396—399; Teokset, XXVIII osa, 1940, s. 110).— 251.

- ⁸³ „*Zihna*” („*Taistelu*”) — sanomalehti, Latvian sosialidemokraattien pää-äänenkannattaja; perustettiin maaliskuussa v. 1904; ilmestyi pitkin väliajoin Riassa, Brysselissä ja Pietarissa; vuodesta 1919 alkaen Latvian kommunistisen puolueen äänenkannattaja.— 255.
- ⁸⁴ Tarkoitetaan V. J. Varzarin teoksia „*Tehdastyöläisten lakkojen tilastot vuodelta 1905*” ja „*Tilastoa tehdastyöläisten lakoista kolmi-vuotiskauden, 1906—1908 ajalta*”, Pietari, Kauppa- ja teollisuusministeriön julkaisuja, 1908 ja 1910.— 255.
- ⁸⁵ *Kööpenhaminan Kansainvälinen sosialistikongressi* oli koolla elokuun 28 päivästä syyskuun 3 päivään (uutta lukua) vuonna 1910. VSDTP:n edustajina kongressissa olivat Lenin, Plehanov, Lunatsharski ynnä muut. Eri kysymyksiä koskevien päätöslauselmien ennakkopohdintaa ja laadintaa varten kongressi valitsi useita valiokuntia. Lenin työskenteli osuustoimintavaliokunnassa. Hänen päätöslauselmaehdotuksensa osuuskunnista otettiin VSDTP:n edustajiston laatiman ja kongressin osuustoimintavaliokunnalle esittämän päätöslauselmaehdotuksen pohjaksi. Osuustoimintavaliokunnan työtä kongressissa sekä VSDTP:n edustajiston päätöslauselmaehdotuksen tekstiä osuuskunnista ks. Leninin artikkelista „*Osuustoimintakysymys Kööpenhaminan Kansainvälisessä sosialistikongressissa*” (tämä osa, ss. 271—279).— 260.
- ⁸⁶ *Sazhin* — vperjodilainen I. A. Sanzhur.— 263.
- ⁸⁷ „*Kankuri I—n*” — I. V. Sysojev, sosialidemokraatti; otzovisti-ultimatisti.— 264.
- ⁸⁸ „*Työmies Ar*” — vperjodilainen F. I. Kalinin.— 266.
- ⁸⁹ *Voinov* — A. V. Lunatsharskin salanimi.— 267.
- ⁹⁰ *Domov* — M. N. Pokrovski.— 268.
- ⁹¹ Lenin lainaa A. Bebelin sanat selostuksesta „*Hyökkäyksiä puolueen peruskatsomuksia ja taktiikkaa vastaan*”, jonka tämä piti Saksan sosialidemokratian edustajakouksessa Hannoverissa (lokakuun 9—14 pnä (uutta lukua) vuonna 1899.— 276.
- ⁹² *Stuttartin kansainvälinen edustajakokous* — VII Kansainvälinen sosialistikongressi; oli koolla elokuun 18—24 pnä (uutta lukua) vuonna 1907. Lenin osallistui kongressiin VSDTP:n edustajana (ks. V. I. Lenin, Teokset, 13. osa, ss. 68—79).— 277.
- ⁹³ Vastalause sen johdosta, että „*Vorwärts*” lehti oli julkaissut Trotskin kirjoittaman ja VSDTP:ta parhaavan artikkelin, laadittiin Kööpenhaminan Kansainvälisen sosialistikongressin istuntopäivinä.— 281.
- ⁹⁴ „*Tovarishtsh*” („*Toveri*”) — porvarillinen päivälehti; ilmestyi Pietarissa vuosina 1906—1908 mitä läheisimmällä S. N. Prokopovitshin ja J. D. Kuskovan osanotolla. Muodollisesti lehti ei ollut minkään

puolueen äänenkannattaja, mutta tosiasiallisesti se oli vasemmistokadettien äänenkannattaja. Lehden avustajina oli menshevikkejäkin.— 281.

- ⁹⁵ „*Le Peuple*” („Kansa”) — päivälehti, Belgian työväenpuolueen (reformistisen) pää-äänenkannattaja; ilmestyy vuodesta 1884 Brysselissä.— 281.
- ⁹⁶ „*Rabotshaja Gazeta*” („Työväen Lehti”) — bolshevikkien populäärinen lehti; julkaistiin Pariisissa lokakuun 30 (marraskuun 12) päivästä 1910 heinäkuun 30 (elokuun 12) päivään 1912; ilmestyi 9 numeroa. Lehteä avustivat myös puolue mies-menshevikit. „*Rabotshaja Gazeta*” perustajana ja johtajana oli Lenin. Lenin julkaisi lehdessä toistakymmentä kirjoitustaan. VSDTP:n Prahan konferenssi (tammikuu 1912) totesi, että „*Rabotshaja Gazeta*” puolusti päättäväisesti ja johdonmukaisesti puoluetta ja puoluekantaisuutta, ja julisti sen VSDTP:n (bolshevikkien) Keskuskomitean viralliseksi äänenkannattajaksi.— 285.
- ⁹⁷ Kysymys on Leninin kirjoittamasta ja „*Proletarin*” laajennetun toimituskunnan neuvottelukokouksen (kesäkuu 1909) hyväksymästä päätöslauselmasta „Otzovismista ja ultimatismista” (ks. Teokset, 15. osa, ss. 439—443).— 290.
- ⁹⁸ Lenin siteeraa F. Engelsin kirjoitusta „*Sosialismi Saksassa*” (K. Marx ja F. Engels. Teokset, XVI osa, II nide, 1936, ss. 244—245).— 308.
- ⁹⁹ „*Puolalainen koolo*” — ryhmä Valtakunnanduumien puolalaisia edustajia, jotka olivat yhtyneet Puolan autonomiavaatimuksen pohjalla. I ja II Duumassa tämän yhtymän johtavana runkona olivat narodovetsit — puolalaiset mustasotniaiset. Kaikissa duumataktiikan peruskysymyksissä puolalainen koolo kannatti lokakuulaisia ja oikeistoa.— 311.
- ¹⁰⁰ „*Russkije Vedomosti*” („Venäläiset Sanomat”) — päivälehti; ilmestyi Moskovassa vuodesta 1863 alkaen Moskovan yliopiston liberaalisten professorien ja zemstvotoimihenkilöiden julkaisemana; se edusti liberaalisten tilanherrojen ja porvariston etuja; vuodesta 1905 lähtien se oli oikeistokadettien äänenkannattaja; lakkautettiin Lokakuun vallankumouksen jälkeen vuonna 1917.— 317.
- ¹⁰¹ „*Golos Moskovy*” („Moskovan Ääni”) — päivälehti, lokakuulaisten, suuren teollisuusporvariston ja suurtilanherrojen vastavallankumouksellisen puolueen äänenkannattaja; ilmestyi Moskovassa joulukuusta 1906 kesäkuuhun 1915.— 318.
- ¹⁰² „*Herra Kuponki*” — kuvaannollinen nimitys pääomasta ja kapitalisteista 1880- ja 90-luvun kirjallisuudessa. Ensimmäisenä sitä käytti Gleb Uspenski kuvauksissaan „*Raskaat synnit*” („*Russkaja Mysl*”, 1888, XII nide).— 322.

- ¹⁰³ *Bolognan koulu* (Italia) — „Vperjod” ryhmän toinen puoluevastainen koulu (vuoden 1910 loppu — vuoden 1911 alku); oli jatkona Caprin koululle, otzovistien ja ultimatistien ryhmäkeskukselle. — 326.
- ¹⁰⁴ Kirjoitus „L. N. Tolstoi ja nykyajan työväenliike” julkaistiin „Nash Putj” lehdessä.
 „Nash Putj” („Tiemme”) — bolshevikkien puolittain julkinen sanomalehti; perustettiin ammattiliittojen Keskustoimiston osanotolla „Vestnik Truda” lehden (1909) jatkoksi; ilmestyi Moskovassa toukokuun 30 (kesäkuun 12) päivästä 1910 tammikuun 9 (22) päivään 1911; toimittajana oli I. I. Skvortsov-Stepanov; ilmestyi 8 numeroa. Lehden julkaiseminen lopetettiin sen jälkeen, kun perusosa avustajista oli provokaattorien Malinovskin ja Taninin ilmoittamana palanut. — 328.
- ¹⁰⁵ Kysymys on sähkösanomasta, jonka III Duuman sosialidemokraattiset edustajat lähettivät L. N. Tolstoin läheiselle ystävälle ja seuraajalle V. G. Tshertkoville Astapovoon: „Ilmaisten Venäjän ja koko kansainvälisen proletariaatin tunteet Valtakunnanduuman sosialidemokraattinen ryhmä suree syvästi edesmennyttä nerokasta taiteilijaa, järkkymätöntä ja voittamatonta taistelijaa virallista kirkkoa vastaan, mielivallan ja orjuutuksen vihollista, joka kohotti korkealle äänensä kuolemanrangaistusta vastaan, vainottujen ystävää”. — 328.
- ¹⁰⁶ Kirjoitus „*Erimielisyydet Euroopan työväenliikkeessä*” julkaistiin „Zvezda” lehden 1. numerossa, osastossa „Kirjeitä ulkomailta”.
 „Zvezda” („Tähti”) — bolshevikkien legaalinen sanomalehti, „Pravdan” edeltäjä; ilmestyi Pietarissa joulukuun 16 (29) päivästä 1910 huhtikuun 22 (toukokuun 5) päivään 1912 (alussa kerran viikossa, tammikuusta 1912 kaksi kertaa ja maaliskuusta kolme kertaa viikossa). Helmikuun 26 (maaliskuun 10) pnä 1912, samanaikaisesti „Zvezda” lehden kanssa, ilmestyi „Nevskaja Zvezda” lehden 1. numero; viimeksi mainittu oli „Zvezda” lehden jatkona tämän lakkauttamisen jälkeen. „Nevskaja Zvezda” lehden viimeinen, 27. numero ilmestyi lokakuun 5 (18) pnä 1912. „Zvezda” lehden avustajina olivat: N. N. Baturin, K. S. Jeremejev, V. M. Molotov (Skrjabin), M. S. Olminski, N. G. Poletajev, J. V. Stalin ja myöskin A. M. Gorki. Alussa, vuoden 1911 syksyyn saakka, „Zvezda” lehteä avustivat myös puoluemies-menshevikit (plehanovilaiset). Lehden aatteellisena johtajana oli (ulkomailta käsin) V. I. Lenin. Lenin julkaisi „Zvezdassa” ja „Nevskaja Zvezdassa” viitisenkymmentä kirjoitustaan.
 Leninin johtama julkinen „Zvezda” oli taisteluhenkinen bolshevistinen lehti, joka puolsi illegaalisen puolueen ohjelmaa. „Zvezda” järjesti laajan työläiskirjeenvaihtajien osaston ja sai aikaan vakituisen, lujan yhteyden työläisiin. Joidenkin sen numeroiden painosmäärä nousi 50—60 tuhanteen. Hallitusviranomaiset vainosivat lehteä alituisesti: „Zvezdan” ja „Nevskaja Zvezdan” 96 numerosta 39 numeroa takavarikoitiin ja 10 numeroa sakotettiin.
 „Zvezda” suoritti valmistelutyön bolshevistisen päivälehdessä, „Pravdan” julkaisemista varten ja lakkautettiin „Pravdan” ilmestymispäivänä. — 347.

- ¹⁰⁷ „Nuoret” Saksan sosialidemokratiassa — pikkuporvarillinen puoli-anarkistinen ryhmä; syntyi vuonna 1890. Ryhmän perusosan muodostivat opintonsa kesken jättäneet ylioppilaat, nuoret kirjailijat (siitä ryhmän nimikin). Ryhmä esitti toimintaohjelman, jossa kiellettiin sosialidemokraattien kaikkinaisen osallistuminen parlamenttiin. F. Engels nimitti „nuoria” „vallankumouksellisen fraasin” sankareiksi, jotka pyrkivät „rettelöillä ja juonittelulla aiheuttamaan puolueessa hajaannusta”. Saksan sosialidemokratian Erfurtin edustajakokouksessa, lokakuussa 1891, „nuoret” erotettiin puolueesta.— 351.
- ¹⁰⁸ *Most, Johann* — saksalainen sosialidemokraatti; erotettiin hajottavan menettelynsä vuoksi puolueesta Badenin kongressissa 1880; 1880-luvulla liittyi anarkisteihin (ks. K. Marx ja F. Engels, Valittuja kirjeitä, 1953, ss. 312—313; Teokset, XXVII osa, 1953, ss. 62—66).— 351.
- ¹⁰⁹ Kysymys on Keskuskomitean Ulkomaiselle byroolle osoitetusta bolshevikkien kirjelmästä, joka on päivätty vuoden 1910 marraskuun 22 (joulukuun 5) päivälle ja jossa vaadittiin kutsumaan viipymättä koolle KK:n täysistunto ratkaisemaan kysymys rahavarojen palauttamisesta bolshevikkien puolueryhmälle. Kirjelmän olivat allekirjoittaneet Lenin sekä eräät toiset KK:n vuoden 1910 Tammikuun täysistunnon osanottajat.— 366.
- ¹¹⁰ Kirjoitus „„Varauksen” sankarit” julkaistiin aikakauslehdessä „Mysl”.
- „Mysl” („Ajatus”) — bolshevikkien legaalinen filosofinen ja yhteiskunnallis-taloustieteellinen kuukausijulkaisu; ilmestyi Moskovassa vuoden 1910 joulukuusta. Aikakauslehti perustettiin Leninin toimesta vastapainoksi likvidaattorien aikakauslehdille ja taistelun käymiseksi niitä vastaan. V. I. Lenin johti aikakauslehden toimittamista ulkomailta käsin. „Myslin” neljässä ensiksi ilmestyneessä vihkossa V. I. Lenin julkaisi 6 kirjoitusta, muun muassa laajan artikkelin „Venäjän lakkotilastosta”. Aikakauslehteä avustivat lähinnä V. V. Vorovski, M. S. Olminski, I. I. Skvortsov-Stepanov. Sitä avustivat myös puoluekantaiset menshevikit (G. V. Plehanov ja muut). Aikakauslehteä julkaistiin vuoden 1911 huhtikuuhun saakka; ilmestyi 5 numeroa. Viimeinen, viides numero takavari-koitiin.— 369.
- ¹¹¹ Kirjoitus „Venäjällä käydyin puolueensisäisen taistelun historiallinen sisältö” on tähdätty Trotskin ja Martovin kirjoittamia parjauskirjoituksia vastaan, jotka julkaistiin „Die Neue Zeit” nimisessä aikakauslehdessä — Saksan sosialidemokratian äänenkannattajassa. Lenin aikoi vastata Trotskille ja Martoville samassa aikakauslehdessä, mutta „Die Neue Zeitin” johtomiehet Kautsky ja Wurm eivät julkaisseet Leninin kirjoitusta. Se ilmestyi vasta huhtikuun 29 (toukokuun 12) pñä 1911 „Diskussionnyi Listokin” 3. numerossa.— 375.
- ¹¹² Ks. K. Marx ja F. Engels. Teokset, VI osa, 1930, s. 340.— 377.

- ¹¹³ Lenin tarkoittaa VSDTP:n IV (Yhdistävän) edustajakokouksen hyväksymää „Taktillista päätöslauselmaa agraarikysymyksestä” (ks. „NKP edustajakokousten, konferenssien ja Keskuskomitean täysistuntojen päätöslauselmissa ja päätöksissä”, 7. painos, I osa, 1953, ss. 124—125).— 378.
- ¹¹⁴ Kysymys on K. Marxin kirjoituksesta „Berliinin vastavallankumous”, joka julkaistiin syyskuun 13 p:nä 1848 „Uudessa Reinin Lehdessä” (ks. K. Marx ja F. Engels, Teokset, VI osa, 1930, ss. 443—446). Tämä kirjoitus oli F. Mehringin julkaiseman teoksen „Aus dem literarischen Nachlass von Karl Marx, Friedrich Engels und Ferdinand Lassalle”, Stuttgart („Karl Marxin, Friedrich Engelsin ja Ferdinand Lassallen kirjallisesta jäämistöstä”, Stuttgart) III osassa, 1902, ss. 192—196. Viitattessaan „Mehringin pilaan” Lenin tarkoittaa johdantoa, jonka F. Mehring kirjoitti tähän (III) osaan, ss. 53—54.— 379.
- ¹¹⁵ Tarkoitetaan V. J. Varzarin kirjaa „Tilastoa tehdastyöläisten lakoista kolmivuotiskauden 1906—1908 ajalta”, Pietari, 1910.— 382.
- ¹¹⁶ K. Marx ja F. Engels. Teokset, VI osa, 1930, s. 82; ks. myös Ludvig Kugelmannille osoitettua K. Marxin kirjettä huhtikuun 17 päivältä 1871 (K. Marx ja F. Engels, Valittuja kirjeitä, 1953, s. 264).— 385.
- ¹¹⁷ Kirjoituksessaan „Venäjän lakkotilastosta” Lenin käytti V. J. Varzarin kokoamia virallisia tilastotietoja. Tilastoaineiston käsittelyyn Lenin ryhtyi välittömästi syyskuun lopulla 1910 (ks. hänen muistiinpanovihkooaan „Venäjän lakkotilasto”, XXV Lenin-kokoelma, ss. 129—155). Lenin alkoi kootun aineiston pohjalla kirjoittaa katsauksen Venäjän vallankumouksen historiaan. Hänen aikomuksensa mukaan katsauksesta piti tulla noin 300 sivua käsittävä kirja tai kirjanen, jonka hän sitten olisi kääntänyt saksan kielelle. Kirjoitus „Venäjän lakkotilastosta” oli Leninin sanojen mukaan „työn alkua”, „yksityiskohtaisempaa käsittelevä tavoitaneen kokeilun alustavia yhteenvetoja”. Täydellisten yhteenvetojen kirjoittamisen Lenin lykkäsi „toiseen kertaan”. Lenin ei saanut tilaisuutta kirjoittaa aikomansa suuruista teosta.— 395.
- ¹¹⁸ A. V. Pogožhev. „Venäjän työväen lukumäärän ja kokoonpanon luettelointia. Työtilastoaineistoa”, Pietari, Keisarillisen Tiedeakatemian julkaisu, 1906.— 403.
- ¹¹⁹ Tämän saman taulukon Lenin esittää myös kirjoituksessa „Venäjällä käydyin puolueensisäisen taistelun historiallinen sisältö” (tämä osa, s. 382), mutta siellä hän on merkinnyt sekalakat poliittisten lakkojen joukkoon, kuten on tehty hallituksen tilastoissa v. 1905. Mutta kirjoituksessa „Venäjän lakkotilastosta” Lenin oikaisee tämän virallisessa tilastossa olevan epätarkkuuden merkitsemällä sekalakat taloudellisten lakkojen joukkoon. Siitä johtuu ero taloudellisiin ja poliittisiin lakkoihin osallistuneita koskeissa numerotiedoissa vuoden 1905 eri vuosineljänneksinä näissä kahdessa taulukossa, vaikka tulos onkin yhtäläinen.— 411.

¹²⁰ Kirjoitus „*Nykyaikaisen maanviljelyksen kapitalistinen järjestelmä*” on ensimmäinen osa Saksan kapitalistista maanviljelystä koskevasta suuresta teoksesta, jonka Lenin aikoi kirjoittaa toiseksi vihkoksi tunnettuun teokseensa „Uusia tietoja kapitalismin kehityslaeista maanviljelyksessä. I vihko. Kapitalismi ja maanviljelys Amerikan Yhdysvalloissa”.

V. I. Leninin Teoksissa julkaistaan kirjoitus „*Nykyaikaisen maanviljelyksen kapitalistinen järjestelmä*” ensimmäistä kertaa. Käsikirjoituksen löytynyt osa julkaistiin vuonna 1932 aikakauslehdessä „*Bolshevik*” № 9 ja XIX Lenin-kokoelmassa. Tähän mennessä ei ole löytynyt käsikirjoituksen seuraavia osia: loppuosaa III luvusta — „*Talonpoikaistaloudet kapitalismin aikana*”, alkua ja loppua IV luvusta — „*Naisten ja lasten työ maanviljelyksessä*”, V ja VI lukua — „*Työn tuhlaus pientuotannossa*” ja „*Nykyaikaisessa maanviljelyksessä esiintyvän koneiden käytön kapitalistinen luonne*”.

Kirjoituksen loppuosa allekirjoituksineen „*V. Iljin*” sekä I luvun („*Nykyaikaisen maanviljelyksen taloudellisen järjestelmän yleiskuva*”) loppuosa ja II luvun („*Mitä nykyaikaiset maanviljelys- „taloudet” enimmältään ovat (Proletaariset „taloudet”)*”) alkuosa, jotka puuttuivat kirjoitusta vuonna 1932 julkaistaessa, on nyt löydetty, joten I, II ja VII luku julkaistaan tässä osassa ensi kertaa täydellisesti.— 425.

¹²¹ „*Kijevskaja Mysl*” („*Kievin Ajatus*”)—suuntaukseltaan porvarillis-demokraattinen jokapäiväinen sanomalehti; ilmestyi Kieviissä vuodesta 1906 vuoteen 1918. Lehteä avustivat lähinnä menshevikit.

Lenin tarkoittaa likvidaattori N. Valentinovin kirjoitusta „*Saksan viime väenlaskun johdosta*”, joka julkaistiin „*Kijevskaja Myslin*” 308. numerossa.— 429.

¹²² „*Ekonomist Rossii*” („*Venäjän Taloustieteilijä*”)—porvarillinen viikkolehti, joka käsitteli Venäjän ja ulkomaiden taloudellisia ja finanssikysymyksiä; ilmestyi Pietarissa vuosina 1909—1912.— 430.

¹²³ Ks. K. Marx. „*Pääoma*”, III osa, 1953, ss. 627—900.— 430.

¹²⁴ Ks. K. Marx. „*Pääoma*”, I osa, 1953, ss. 646—653.— 437.

¹²⁵ Franz Bensing. „*Der Einfluss der landwirtschaftlichen Maschinen auf Volks- und Privatwirtschaft*” („*Maatalouskoneiden vaikutus kansantalouteen ja yksityistalouteen*”), Breslau, 1897.— 444.

TIETOJA
V. I. LENININ
ELÄMÄSTÄ JA TOIMINNASTA

(Syyskuu 1909 — joulukuu 1910)

1909

- Syyskuun alku-
puolisko.* Lenin on lepäämässä perheineen — N. K. Krupskajan, tämän äidin ja M. I. Uljanovan kanssa Bonbon'ssa (Ranska, Seine-et-Marnen departementti).
- Lenin kirjoittaa artikkelin „Otzovismin ja jumalanrakentamisen kannattajain puolueryhmästä”.
- Syyskuu,
5 (18).* Leninin artikkelit „Paljastetut likvidaattorit”, „Vaalit Pietarissa” ja toimituksen huomautus „Moskovan piirikuntakomitean Toimeenpanevan komission avoimen kirjeen johdosta” julkaistaan „Proletari” lehden 47.—48. numerossa.
- Syyskuu, ennen
11 (24).* Lenin palaa Bonbon'sta Pariisiin.
- Syyskuu,
11 (24).* Leninin artikkeli „Otzovismin ja jumalanrakentamisen kannattajain puolueryhmästä” julkaistaan „Proletari” lehden 47.—48. numeron Liitteessä.
- Syyskuu,
14 (27).* Leninin artikkeli „Vieläkin puoluekantaaisuudesta ja puolueettomuudesta” julkaistaan „Novyi Den” lehden 9. numerossa.
- Syyskuu, 19
(lokakuu, 2).* Lenin esittää Pariisissa referaatin Pietarissa toimitetuista III Valtakunnanduuman täydennysvaaleista (syyskuu).
- Syyskuu —
lokakuu.* Lenin on kirjeenvaihdossa V. A. Karpinskin kanssa puoluekirjaston siirtämisestä Genevestä Pariisiin.
- Lokakuu, 3 (16).* Leninin artikkeli „Keskustelua Pietarin bolshevikien kanssa” julkaistaan „Proletari” lehden 49. numerossa.
- Lokakuu,
15 (28).* Lenin pitää Liegessä sosialidemokraattisten ryhmien jäsenille referaatin „Asiaintilasta puolueessa”.

- Lokakuu, 16 (29).* Lenin pitää Liegessä julkisen referaatin aiheesta „Vastavallankumouksellisen porvariston ideologia”.
- Lokakuu, 21 (marraskuu, 3).* Lenin esittää Pää-äänenkannattajan, „Sotsial-Demokratin” toimituksen istunnossa „Päätöslauselmaehdotuksen puolueen ja sen yhtenäisyyden lujittamisesta”. Toimituksessa oleva sovittelijalikkividaattorien enemmistö hylkää ehdotuksen.
- Lokakuu, 22 (marraskuu, 4).* Lenin jättää ilmoituksen Pää-äänenkannattajan toimituksesta eroamisestaan ja vaatii, että ilmoitus on julkaistava „Sotsial-Demokrat” lehdessä yhdessä puolueen ja sen yhtenäisyyden lujittamista koskevan päätöslauselmaehdotuksen kanssa.
- Lokakuu, 23 (marraskuu, 5).* Lenin matkustaa Pariisista Brysseliin Kansainvälisen sosialistisen toimiston yhdenteentoista istuntoon.
- Lokakuu, 24 (marraskuu, 6).* Lenin tiedottaa „Sotsial-Demokrat” lehden toimitukselle, että hän ottaa takaisin ilmoituksensa toimittamisesta eroamisestaan.
- Lenin osallistuu Brysselissä Sosialististen sanomalehtimiesten kansainväliseen konferenssiin.
- Lokakuu, 25 (marraskuu, 7).* Lenin pitää Kansainvälisen sosialistisen toimiston 11. istunnossa Brysselissä puheen Hollannin sosialidemokraattisen työväenpuolueen jakaantumista koskevasta kysymyksestä.
- Lokakuu, 26 (marraskuu, 8).* Lenin osallistuu Kansainvälisen sosialistisen toimiston Parlamenttienvälisen valiokunnan istuntoon.
- Lokakuun 26 (marraskuun 8) pn jälkeen.* Lenin palaa Brysselistä Pariisiin.
- Lokakuu, 31 (marraskuu, 13).* Leninin artikkeli „Tsaari Suomen kansaa vastaan” julkaistaan „Sotsial-Demokrat” lehden 9. numeron pääkirjoituksena.
- Lokakuu* Kirjeessään Caprin koulun oppilasryhmälle Lenin ilmaisee hyväksymisensä leninilaisten bolshevikkien ja Bogdanovin kannattajain välillä alkaneen jakaantumisen johdosta.
- Marraskuu, 1 (14).* Yhdessä J. F. Dubrovinkin ja toisten Keskuskomitean jäsenten kanssa Lenin kirjoittaa Keskuskomitean Ulkomaiselle byroolle ilmoituksen, jossa vaatii kutsumaan lähiaikoina koolle VSDTP:n Keskuskomitean täysistunnon.

- Marraskuu,
3 (16).* Lenin keskustelee N. J. Vilonovin kanssa, joka oli tullut Pariisiin Caprin koulun kahtiajaon jälkeen; tämän keskustelun yhteydessä kirjoittaa kirjeen A. M. Gorkille.
- Marraskuu,
13 (26).* Lenin pitää Pariisissa julkisen referaatin aiheesta „Vastavallankumouksellisen liberalismiin ideologia („Vehin” menestys ja tämän menestyksen yhteiskunnallinen merkitys”).
- Marraskuu, 21
(joulukuu, 4).* Lenin pitää VSDTP:ta tukevan 2:sen Pariisilaisen avustusr ryhmän vuoronmukaisessa kokouksessa selostuksen Kansainvälisen sosialistisen toimiston 11. istunnosta; hänet valitaan ryhmän Komitean jäseneksi.
- Marraskuu, 28
(joulukuu, 11).* Leninin artikkelit „Eräistä nykyisen aatteellisen hajaannuksen lähteistä”, „Likvidaattorien menettelytavat ja bolshevikkien puoluetehävät”, „„Golos Sotsial-Demokrata” ja Tsherevanin” ja „Porvarillisen lehdistön loru Gorkin erottamisesta” julkaistaan „Proletari” lehden 50. numerossa.
- Leninin artikkeli „Häpeällinen romahdus” julkaistaan „Proletari” lehden 50. numerosta otettuna erillisenä vedoksena.
- Marraskuun
loppu
(joulukuun
alku).* Lenin pitää Pariisissa luentoja viidelle Caprin koulusta erotetulle opiskelijalle aiheista: „Nykyinen ajankohta ja meidän tehtävämme”, „Stolypinin agraaripolitiikka”.
- Marraskuun
loppu
(joulukuun
alku).* Lenin kirjoittaa artikkelin „Aatteellisesta rappeutumisesta ja hajaannuksesta Venäjän sosialidemokratian keskuudessa”.
- Syksy.* Lenin kirjoittaa dumaryhmälle tarkoitetun „Selityksen 8-tuntista työpäivää koskevan lain tärkeimpien perusteiden luonnokseen”.
- Joulukuu,
3 (16).* Lenin kirjoittaa vastauksen I. I. Skvortsov-Stepanovin kirjeeseen Venäjän kapitalistisen agraarikehityksen „preussilaista” tahi „amerikkalaista” tietä koskevasta kysymyksestä.
- Joulukuu,
13 (26).* Leninin artikkeli „Vehistä” julkaistaan „Novyi Den” lehden 15. numerossa.
- Joulukuun puoli-
väli (loppu)—
v:n 1910 tammi-
kuun alku.* Lenin pitää luennot „Nykyisestä ajankohdasta” ja „Stolypinin agraaripolitiikka” Caprin koulun toiselle opiskelijaryhmälle, joka oli saapunut Pariisiin.

- Joulukuu, 24*
(6. tammikuuta 1910). Leninin artikkelit „Venäläisen liberalismiin viimeinen sana” ja „Kansainvälisen sosialistisen toimiston yhdestoista istuntokausi” julkaistaan „Sotsial-Demokrat” lehden 10. numerossa.
- Joulukuun loppu*
(v:n 1910 tammikuun alkupuolisko). Lenin kirjoittaa kirjoituksen „Vperjod” ryhmästä”.
- Vuosi 1909.* Lenin työskentelee Sorbonnen kirjastossa (Pariisi) tutkien filosofian ja luonnontieteen kysymyksiä käsittelevää kirjallisuutta.

1910

- Tammikuu, 2—23*
(tammikuu, 15—helmikuu, 5). Lenin osallistuu VSDTP:n Keskuskomitean täysistunnon työhön Pariisissa; esittää päätöslauselmaehdotuksen „Asiaintilasta puolueessa”; siinä tuomitaan likvidaattoruus ja otzovismi. Täysistunto valitsee Leninin Pää-äänenkannattaja „Sotsial-Demokratin” toimituskuntaan sekä VSDTP:n edustajaksi Kansainväliseen sosialistiseen toimistoon.
- Tammikuun loppu*
(helmikuun alku). Lenin esiintyy Pää-äänenkannattajan toimituksen istunnossa sitä vastaan, että „Sotsial-Demokrat” lehdessä julkaistaisiin J. O. Martovin likvidaattori-kirjoitus „Oikealla tiellä”.
- Helmikuu, 13 (26).* Leninin artikkeli „Yhtenäisyyttä kohti”, jossa arvioidaan VSDTP:n Keskuskomitean Tammikuun täysistunnon päätöksiä, julkaistaan „Sotsial-Demokrat” lehden 11. numerossa.
- Maaliskuu, 6 (19).* „Diskussionnyi Listokin” 1. numerossa julkaistaan alkuosa Leninin teoksesta „Publisistin kirjoituksia. I. Otzovismin kannattajien ja puolustajien „ohjelmasta””.
- Maaliskuu, 7 (20).* Lenin pitää puheen VSDTP:ta tukevan 2:sen, bolshevistisen, avustusryhmän kokouksessa Pariisissa, kun käsiteltiin selostusta Keskuskomitean täysistunnosta, kannattaen yhdistymistä puolue-mies-menshevikkien (plehanovilaisten) kanssa.
- Maaliskuu, 14 (27).* Lenin kirjoittaa kirjeen N. J. Vilonoville Davosiin (Sveitsi) bolshevikkien yhdistymisestä puolue-mies-menshevikkien (plehanovilaisten) kanssa taistelun käymiseksi likvidaattoreita vastaan.

- Maaliskuu,
16 (29).* Kirjeessään G. V. Plehanoville Lenin ehdottaa, että he tapaisivat toisensa puolueessa vallitsevan asiain-tilan pohtimista varten.
- Maaliskuu, 23
(huhtikuu, 5).* Lenin lähettää VSDTP:n Keskuskomitean Ulkomaiselle byroolle ilmoituksen Pää-äänenkannattajan toimituksessa tapahtuneista selkkauksista. Leninin artikkelit „Likvidaattorien „Golos” vastustaa puoluetta (Vastaus „Golos Sotsial-Demokrata” lehdelle)” ja „Minkä puolesta on taisteltava?” julkaistaan „Sotsial-Demokrat” lehden 12. numerossa.
- Maaliskuu,
ennen 27
(huhtikuu,
ennen 9).* Lenin ehdottaa VSDTP:ta tukevan 2:sen, bolshevistisen, Pariisilaisen avustusryhmän suljetussa istunnossa päätöslauselman siitä, että ne 3 likvidaattori-menshevikkijäsentä, jotka olivat kieltäytyneet menemästä Keskuskomitean venäläiseen kollegioon, on erotettava puolueesta. Leninin esittämä päätöslauselma hyväksytään.
- Maaliskuu, 28
(huhtikuu, 10).* Lenin kirjoittaa Pää-äänenkannattajan toimituksen nimessä kirjeen Puolan sosialidemokratian Päähallinnolle taistelusta likvidaattoreita vastaan.
- Maaliskuu, 29
(huhtikuu, 11).* Lenin kirjoittaa A. M. Gorkille kirjeen puolueen yhdistymisestä ja antaa arvion VSDTP:n Keskuskomitean Tammikuun täysistunnon työstä.
- Huhtikuun 19
(toukokuun 2)
pn paikkeilla.* Lenin kirjoittaa VSDTP:n Keskuskomitealle ilmoituksen siitä asiointilasta, joka on Pää-äänenkannattajan toimituksessa muodostunut toimituksen likvidaattoriosan menettelyn vuoksi, ja vaatii toimituksen kokoonpanon muuttamista.
- Huhtikuu, 26
(toukokuu, 9).* Leninin kirjoitukset „Rynnäkö Suomea vastaan”, „Pelätään armeijan vuoksi”, „Puolueen yhdistymisen ulkomailla” ja „Eräs puolueen yhtenäisyyden este” julkaistaan „Sotsial-Demokrat” lehden 13. numerossa.
- Toukokuu, 25
(kesäkuu, 7).* „Diskussionnyi Listokin” 2. numerossa julkaistaan toinen osa Leninin teoksesta „Publisistin kirjoituksia. II. „Yhdistymiskriisi” puolueessamme”.
- Heinäkuu, 9 tai
10 — elokuu, 10
(heinäkuu, 22 tai
23 — elokuu, 23).* V. I. Lenin on lepäämässä N. K. Krupskajan ja tämän äidin kanssa rannikkokaupungissa Pornicissa (Ranska) Biskajanlahden rannalla.
- Heinäkuun 19
ja 26 (elokuun 1 ja
8) pn välillä.* Lenin matkustaa Caprin saarelle, Gorkin luo.

- Heinäkuu.* Leninin kirjoitus „„Zihnan” juhlanumerolle” julkaistaan „Zihna” („Taistelu”) lehden — Latvian sosialidemokraattisen puolueen äänenkannattajan — sadannessa numerossa.
- Elokuu, ennen 13 (26).* Lenin tapaa Pariisissa G. V. Plehanovin ja keskustelee hänen kanssaan.
- Elokuu, 13 (26).* Lenin saapuu Kööpenhaminaan II Internationalen VIII kongressiin ja osallistuu Kongressin byroon istuntoon.
- Elokuu, 15—21 (elokuu, 28—syyskuu, 3).* Lenin osallistuu II Internationalen Kööpenhaminan kongressin työhön.
- Elokuun 15 ja 21 (elokuun 28 ja syyskuun 3) pn välillä.* Lenin kutsuu koolle II Internationalen vasemmistolaisien neuvottelukokouksen vallankumouksellisten aineiden järjestämiseksi ja yhteenliittämiseksi kansainvälisessä työväenliikkeessä.
- Lenin neuvottelee G. V. Plehanovin, N. G. Poletajevin ja I. P. Pokrovskin kanssa „Rabotshaja Gazetan” ja „Zvezdan” perustamisesta. Yhdessä Plehanovin kanssa Lenin kirjoittaa Saksan sosialidemokraattisen puolueen Hallinnolle kirjeen, jossa he panevat vastalauseen sitä vastaan, että „Vorwärts” oli julkaissut Trotskin kirjoittaman parjauvan kirjoituksen.
- Elokuu, 16 (29).* Lenin osallistuu Kööpenhaminan kongressin kansallisten jaostojen edustajien neuvotteluun, jonka päiväjärjestykseen kuuluvat kysymykset: 1) valtakirjojen tarkastus, 2) valiokuntien määrääminen.
- Elokuu, 16—19 (elokuu, 29—syyskuu, 1).* Lenin osallistuu kongressin osuustoimintavaliokunnan työhön; laatii päätöslauselmaehdotuksen osuuskunnista ja esittää korjauksia kongressin osuustoimintavaliokunnan päätöslauselmaan.
- Elokuu, 20 (syyskuu, 2).* Lenin tiedottaa Kansainväliselle sosialistiselle toimistolle, että v. 1910 pidetyn VSDTP:n Keskuskomitean Tammikuun täysistunnon päätöksen nojalla VSDTP:n edustajana Kansainvälisessä sosialistisessä toimistossa on, paitsi V. I. Leniniä, myöskin G. V. Plehanov.
- Elokuu, 30 (syyskuu, 12).* Leninin artikkeli „„Vperjodilaisten” puolueyhdistä” julkaistaan „Sotsial-Demokrat” lehden 15.—16. numerossa.

- Elokuun jälki-puolisko (syyskuun alku-puolisko).* Lenin kirjoittaa artikkelin „Otzovistilais-ultimatiset rikkurit” (kirjoitusta ei ole löydetty).
- Syyskuu, 2 (15).* Lenin tutkii Kööpenhaminan kirjastossa maatalouskirjallisuutta.
- Syyskuu, 3—12 (16—25).* Lenin asuu Tukholmassa, jonne hän on saapunut tapaamaan äitiään M. A. Uljanovaa ja sisartaan M. I. Uljanovaa; pitää sosialidemokraattisten ryhmien kokouksissa selostuksia „Kööpenhaminan Kansainvälisestä sosialistikongressista” ja „Asiaintilasta puolueessa”.
- Syyskuu, 13 tai 14 (26 tai 27).* Lenin pitää Kööpenhaminassa referaatin Kansainvälisestä sosialistikongressista.
- Syyskuu, 15 (28).* Lenin palaa Pariisiin.
- Syyskuu, 21 (lokakuu, 4).* VSDTP:n Keskuskomitean Ulkomaisessa byroossa olevalle bolshevikkien edustajalle N. A. Semashkolle lähettämässään kirjeessä Lenin vaatii pikaista bolshevikkien kokouksen koollekutsumista „Rabotshaja Gazetan” julkaisemiskysymyksen ratkaisemista varten.
- Syyskuu, 24 (lokakuu, 7).* Lenin kirjoittaa kirjeen J. J. Marhlevskille tämän suunnitteleman „Neue Zeit” lehteen aiotun ja J. O. Martovia vastaan tähdätyn artikkelin johdosta ja antaa eräitä ohjeita artikkelin suhteen.
- Syyskuu, 25 (lokakuu, 8).* Leninin artikkeli „Osuustoimintakysymys Kööpenhaminan Kansainvälisessä sosialistikongressissa” ja „Siitä, miten eräät sosialidemokraatit tutustuttavat Internationalea VSDTP:ssa vallitsevaan asiaintilaan” julkaistaan „Sotsial-Demokrat” lehden 17. numerossa.
- Syyskuu—lokakuu.* Lenin valmistelee artikkelia „Venäjällä käydyin puolueensisäisen taistelun historiallinen sisältö”, jonka aikoo julkaista „Neue Zeitissä”. Artikkelin julkaistaan „Diskussionnyi Listokin” 3. numerossa huhtikuun 29 (toukokuun 12) pnä 1911.
- Lenin alkaa tutkia Venäjän lakkotilastoja vuosilta 1905—1908.
- Syyskuu—marraskuu.* Lenin käy neuvotteluja V. V. Vorovskin ja I. I. Skvortsov-Stepanovin kanssa bolshevikkien legaalisen aikakauslehden „Myslin” julkaisemisen järjestämisestä Moskovassa.

- Lokakuu, ennen 15 (28) päivää.* Lenin esiintyy bolshevikkien kokouksessa Pariisissa puhuen „Rabotshaja Gazetan” perustamisesta yhdessä plehanovilaisten kanssa.
- Lokakuu, ennen 30 (marraskuu, ennen 12) päivää.* Lenin kirjoittaa artikkelin „Ilmoitus „Rabotshaja Gazetan” julkaisemisesta”.
- Lokakuu, 30 (marraskuu, 12).* Leninin artikkeli „Vallankumouksen opetuksia” julkaistaan „Rabotshaja Gazetan” 1. numeron pääkirjoituksena.
- Marraskuu, 1 (14).* Lenin lähettää A. M. Gorkille Caprin saarelle „Rabotshaja Gazetan” 1. numeron ja tiedottaa, että yhdessä Plehanovin kanssa valmistellaan legaalisen aikakauslehden, „Myslin” julkaisemista.
- Marraskuu, 16 (29).* Leninin artikkelit „Kaksi maailmaa”, „Mielenosoituksesta Muromtsevin kuoleman johdosta”, „Käänteen alkuko?” ja „L. N. Tolstoi” julkaistaan „Sotsial-Demokrat” lehden 18. numerossa.
- Marraskuu, 20 (joulukuu, 3).* Kirjeessään „Bolognan koulussa opiskeleville tovereille” Lenin kieltäytyy pitämästä luentoja Bolognassa ja kutsuu oppilaita tulemaan opiskelemaan Pariisiin.
- Marraskuu, 22 (joulukuu, 5).* Lenin jättää VSDTP:n Keskuskomitean Ulkomaiselle byroolle pyynnön „haltijoilla” olevien rahojen palauttamisesta bolshevikeille; Lenin vaatii kutsu- maan viipymättä koolle Keskuskomitean täysistunnon tämän kysymyksen ratkaisemista varten.
- Marraskuu, 22 (joulukuu, 5) pn jälkeen.* Lenin kirjoittaa „Rabotshaja Gazetan” nimessä „Avoimen kirjeen kaikille puoluekantaisille sosialidemokraateille”, jossa luonnehtii puolueen sisäistä tilaa.
- Marraskuu, 28 (joulukuu, 11).* Leninin artikkeli „L. N. Tolstoi ja nykyajan työväenliike” julkaistaan „Nash Putj” lehden 7. numerossa.
- Joulukuu, 16 (29).* Leninin artikkeli „Erimielisyydet Euroopan työväenliikkeessä” julkaistaan „Zvezda” lehden 1. numerossa.
- Joulukuu, 18 (31).* Leninin artikkelit „Tolstoi ja proletariaatin taistelu”, „Mielenosoitusten alku”, „Mitä maaseudulla tapahtuu?” ja „Ivan Vasiljevitch Babushkin (Nekrologi)” julkaistaan „Rabotshaja Gazetan” 2. numerossa.

- Joulukuu.* Lenin kirjoittaa VSDTP:n Keskuskomitealle ilmoituksen Keskuskomitean Tammikuun täysistunnossa tehdyn, puolueyhmiin hajottamista koskevan sopimuksen purkamisesta.
- Moskovassa ilmestyy „Mysl” aikakauslehden 1. numero, jossa on Leninin artikkelit „Varauksen sankarit” ja „Venäjän lakkotilastosta” (I luku).
- Vuoden loppu.* Lenin kirjoittaa artikkelin „Nykyaikaisen maanviljelyksen kapitalistinen järjestelmä”.
-

SISÄLTÖ

Esipuhe	IX
1909	
PALJASTETUT LIKVIDAATTORIT	1—8
MOSKOVAN PIIRIKUNTAKOMITEAN TOIMEENPANEVAN KOMISSION AVOIMEN KIRJEEN JOHDOSTA	9
VAALIT PIETARISSA (<i>Havaintoja</i>)	10—15
OTZOVISMIN JA JUMALANRAKENTAMISEN KANNATTAJAIN PUOLUERYHMÄSTÄ	16—49
I	16
II	20
III	25
IV	31
V	37
VI	43
VII	47
VIELÄKIN PUOLUEKANTAISUUDESTA JA PUOLUEETTOMUUDESTA	50—52
KESKUSTELUA PIETARIN BOLSHEVIKKIEN KANSSA	53—64
HUOMAUTUS KIRJOITUKSEEN „PIETARIN VAALIT”	65
PAÄTÖSLAUSELMAEHDOTUS PUOLUEEN JA SEN YHTENÄISYYDEN LUJITTAMISESTA	66
PUHE KANSAINVÄLISEN SOSIALISTISEN TOIMISTON ISTUNNOSSA HOLLANNIN S.-D. TYÖVÄENPUOLUEEN JAKAANTUMISTA KOSKEVASTA KYSYMYKSESTÄ. <i>KST:n „Bullettiin” selostuksen mukaan</i>	67
TSAARI SUOMEN KANSAA VASTAAN	68—71

KIRJE CAPRIN KOULUN OPPILAILLE	72—74
HÄPEÄLLINEN ROMAHDUS	75—77
ERAISTÄ NYKYISEN AATTEELLISEN HAJAANNUKSEN LÄHTEISTÄ	78—85
LIKVIDAATTORIEN MENETTELYTAVAT JA BOLSSHEVIKKIEN PUOLUETEHTAVAT	86—93
„GOLOS SOTSIAL-DEMOKRATA” JA TSSHEREVANIN	94—96
PORVARILLISEN LEHDISTÖN LORU GORKIN EROTTAMISESTA	97
AATTEELLISESTA RAPPEUTUMISESTA JA HAJAANNUKSESTA VENÄJÄN SOSIALIDEMOKRATIAN KESKUUDESSA	98—100
SELITYS 8-TUNTISTA TYÖPÄIVÄÄ KOSKEVAN LAIN TARKEIMPIEN PERUSTEIDEN LUONNOKSEEN	101—107
KIRJE I. I. SKVORTSOV-STEPANOVILLE	108—113
„VEHISTÄ”	114—122
I	115
II	117
VENÄLÄISEN LIBERALISMIN VIIMEINEN SANA	123—130
KANSAINVALISEN SOSIALISTISEN TOIMISTON YHDESTOISTA ISTUNTOKAUSI	131—135

1910

„VPERJOD” RYHMÄSTÄ. <i>Konsepti</i>	136—137
YHTENÄISYYTTÄ KOHTI	138—147
LIKVIDAATTORIEN „GOLOS” VASTUSTAA PUOLUETTA (<i>Vastaus „Golos Sotsial-Demokrata” lehdelle</i>)	148—156
MINKÄ PUOLESTA ON TAISTELTAVA?	157—163
RYNNÄKKÖ SUOMEA VASTAAN	164—168
PELÄTÄÄN ARMEIJAN VUOKSI	169—177
PUOLUEEN YHDISTYMINEN ULKOMAILLA	178—181
ERÄS PUOLUEEN YHTENÄISYYDEN ESTE	182—184
VSDTP:n KESKUSKOMITEAAN	185—188
PUBLISISTIN KIRJOITUKSIA	189—254
I. Otvovismin kannattajien ja puolustajien „ohjelmasta”	191
II. „Yhdistymiskriisi” puolueessamme	202
1. Kaksi mielipidettä yhdistymisestä	203
2. „Taistelu kahdella rintamalla” ja syrjäpoikkeamien voittaminen	209

3. Yhdistymisen ehdot ja kerhodiplomatia	213
4. Puolueessa vallitsevaa asiaintilaa koskevan päätöslauselman 1. pykälästä	221
5. Joulukuun (1908) päätöslauselmien merkitys ja likvidaatortien suhtautuminen niihin	226
6. Riippumattomien legalistien ryhmästä	233
7. Puoluekantaisesta menshevismistä ja sen arvioinnista	246
8. Loppusanat. Bolshevikkien ohjelmasta	253
„ZIHINAN” JUHLANUMEROLLE	255—259
KÖÖPENHAMINAN KONGRESSILLE LAADITTU VENÄJÄN SOSIALIDEMOKRAATTIEN EDUSTAJISTON PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUS OSUUSKUNNISTA	260—261
KIRJE KANSAINVALISEEN SOSIALISTISEEN TOIMISTOON VSDTP:n EDUSTUKSESTA	262
„VPERJODILAISTEN” PUOLUERYHMÄSTÄ	263—270
OSUUSTOIMINTAKYSYMYKSIÄ KÖÖPENHAMINAN KANSAINVALISESSÄ SOSIALISTIKONGRESSISSA	271—279
SIITÄ, MITEN ERÄÄT SOSIALIDEMOKRAATIT TUTUSTUTTAVAT INTERNATIONALEA VSDTP:ssä VALLITSEVAAN ASIAIN- TILAAN	280—282
ILMOITUS „RABOTSHAJA GAZETAN” JULKAISEMISESTA	285—291
VALLANKUMOUKSEN OPETUKSIA	295—301
KAKSI MAAILMAA	302—310
MIELENOSOITUKSESTA MUROMTSEVIN KUOLEMAN JOHDOSTA (Havaintoja)	311—316
KÄÄNTEEN ALKUKO?	317—319
L. N. TOLSTOI	320—325
BOLOGNAN KOULUSSA OPISKELEVILLE TOVEREILLE	326—327
L. N. TOLSTOI JA NYKYAJAN TYÖVÄENLIIKE	328—330
AVOIN KIRJE KAIKILLE PUOLUEKANTAISILLE SOSIALIDEMOKRAATEILLE	331—343
ERJMIELISYYDET EUROOPAN TYÖVÄENLIIKKEESSÄ	347—352
I	347
TOLSTOI JA PROLETARIAATIN TAISTELU	353—354
MIELENOSOITUSTEN ALKU	355—358
MITÄ MAASEUDULLA TAPAHTUUP?	359—360
IVAN VASILJEVITSH BABUSHKIN (Nekrologi)	361—365
KESKUSKOMITEAAN	366—368
„VARAUKSEN” SANKARIT	369—374

VENÄJÄLLÄ KÄYDYN PUOLUEENSISÄISEN TAISTELUN HISTORIAL- LINEN SISÄLTÖ	375 393
I	375
II	381
III	385
IV	388
VENÄJÄN LAKKOTILASTOSTA	395—423
I	397
II	410
NYKYAIKAISEN MAANVILJELYKSEN KAPITALISTINEN JÄRJES- TELMA	425—449
<i>Ensimmäinen kirjoitus</i>	429
I. Nykyaikaisen maanviljelyksen taloudellisen järjes- telmän yleiskuva	431
II. Mitä nykyaikaiset maanviljelys-„taloudet” todelli- suudessa enimmältään ovat. (Proletaariset „talou- det”)	436
III. Talonpoikaistaloudet kapitalismin aikana	439
IV. Naisten ja lasten työ maanviljelyksessä	443
V. Työn tuhlaus pientuotannossa	444
VI. Nykyaikaisessa maanviljelyksessä ilmenevän konei- den käytön kapitalistinen luonne	444
VII. Alhainen työn tuottavuus pientuotannossa ja yletön työnteko	444
<i>Huomautuksia</i>	451—471
<i>Tietoja V. I. Leninin elämästä ja toiminnasta</i>	473—483

KUVIA

V. I. Leninin muotokuva.— 1910	X—1
Ensimmäinen sivu käsikirjoituksesta „Ilmoitus „Rabotshaja Gazetan” julkaisemisesta”.— Lokakuu 1910	283
„Rabotshaja Gazetan” 1. numeron etusivu.— 1910	293
„Zvezda” lehden 1. numeron etusivu.— 1910	345
Diagrammi lakossa olleiden työläisten lukumäärästä vuosi- neljänneksittäin.— 1910	412—413
Ensimmäinen sivu käsikirjoituksesta „Nykyaikaisen maan- viljelyksen kapitalistinen järjestelmä”.— 1910	427

Karjalan ASNT
Kulttuuriasian ministeriön
Poligrafizdatin
Sortavalan kirjapaino

Sortavala, Karjalankatu, 32
